

PATERIC ROMANESC

PARINTELE IOANICHIE BALAN

EPISCOPUL EVANGHELICUS al Tomisului (290 - 300)

Acest fericit urmaș al Sfântului Apostol Andrei este cel dintâi episcop cunoscut al Eparhiei Tomisului (Constanța de azi), din Dacia Pontica (Scythia Minor-Dobrogea). Episcopul Evanghelicus a pastorit pe creștinii autohtoni geto-daco-romani de la Gurile Dunării și din toată Dacia Pontica în ultimul deceniu al secolului III. Episcopia Tomisului exista, desigur, cu mult înainte de aceasta dată, întrucât creștinismul a fost semănat pe teritoriul țării noastre de Sfântul Apostol Andrei, cel dintâi chemat, încă de la jumătatea secolului întâi, cum spune Eusebiu de Cezareea (+ 340) în cartea sa, "Istoria Bisericească", III.

Episcopul Evanghelicus, originar din Tracia, a convertit la credința în Hristos pe mulți locuitori din Scitia Mica, ce răsăseseră încă în întinericul paganismului. El este amintit în actul martiric al Sfinților Epictet preotul și Astion monahul, care au fost martirizați pentru Hristos la Halmyris (azi Dunavăț), cetate antică grecească, situată pe bratul de sud al Dunării, "într-o zi de 8 iulie", în timpul persecuției lui Diocletian. În acest document se afirmă că "prea fericitul Evanghelicus era episcopul și înaltaștatatorul sfințelor lui Dumnezeu biserici din această provincie", adică din Scitia Mica (Dobrogea). În actul martiric se spune că părinții Sfântului Mucenic Astion, originari din Asia Mica, veniți la Tomis în căutarea fiului lor, au fost convertiți la creștinism de către preotul Bonosus și apoi botezați de episcopul Evanghelicus la Halmyris, în a paisprezecea zi de la martiriul Sfinților Epictet și Astion.

Se crede că însuși Sfântul Evanghelicus a primit cununa muceniciei prin același imparat, pentru marea lui dragoste și răvnă ce o avea către Hristos.

SFINTII MUCENICI EPICTET PREOTUL SI ASTION MONAHUL (+290)

Acești doi sfinți martiri erau originari din Asia Mica, probabil dintr-un orășel al Frigiilor. Epictet s-a născut din părinți creștini și a învățat de mic carte, fiind foarte răvnitor pentru cunoașterea Sfintei Evanghelii. Apoi, dorind să slujească toată viața lui Hristos, a părăsit casa părinților săi și s-a făcut calugar în una din mănăstirile Frigiilor.

Pentru sfințenia vieții sale, fericitul Epictet s-a învrednicit de darul preoției și a devenit un neobosit propovăduitor al Evangheliei lui Hristos în patria sa, convertind la creștinism și botezând în numele Preasfintei Treimi mulți locuitori frigiieni. Printre cei convertiți a fost și un tânăr ales, anume Astion, fiul unui magistrat numit Alexandru. Urmand dascalului și părintelui său duhovnicesc, fericitul Astion a luat jugul cel bun al lui Hristos, făcându-se calugar, probabil, în aceeași mănăstire, așa cum marturisesc actele martirice.

Datorită persecuției lui Diocletian (284-305), în jurul anului 290, fericitul Epictet preotul și Astion monahul și-au părăsit patria lor și, răvnind să marturisească pe Hristos, s-au stabilit în Scitia Mica (Dobrogea), în orașul Halmyris (Almiridensis), numit și Salmorus, situat pe bratul de sud al Dunării. Aici au propovăduit cu mult curaj Evanghelia lui Hristos, convertind la creștinism un mare număr de pagani. Auzind de aceasta, guvernatorul Latronianus a dat porunca să închidă în temnița la Halmyris pe fericitul marturisitor Epictet preotul și Astion monahul, chinându-i cumplit pentru a se lepăda de Hristos. Văzând însă barbatia și tăria credinței lor, guvernatorul a poruncit să li se taie capetele de către Vigilantius, unul din judecătorii celor doi martiri. Martiriul Sfinților Epictet și Astion a avut loc la Halmyris, într-o zi de 8 iulie, când li se face pomenirea în întreaga Biserică creștină în fiecare an. În "Acta Sanctorum Julii", t. II (29), Parisii et Romae, 1867, p. 540-551, ca și în celelalte acte martirice, sunt numiți "De Sanctis Epicteto presbytero et Astione monacho martyribus Almiridensibus (Halmyris) in Scythia".

Părinții tânărului mucenic Astion monahul, Alexandru și Marcelina, pornind în căutarea fiului lor, au ajuns până la Halmyris. Aici, auzind de mucenicia Sfântului Astion, au fost convertiți la credința în adevăratul Dumnezeu de preotul Bonosus, fiind botezați de episcopul de Tomis, Evanghelicus, în a paisprezecea zi de la mucenicia Sfinților Epictet și Astion.

SFANTUL MUCENIC EFREM - episcop al Tomisului (secolul IV)

Al doilea episcop cunoscut al Eparhiei Tomisului, care a ocupat un timp scaunul de pastor al Daciei Pontice, după atestarea sinaxarelor grecești și latine, a fost Sfântul Mucenic Efrem. El s-a născut în sudul Dunării din părinți creștini, care l-au crescut de mic în frica de Dumnezeu. Mergând să se închine la Sfintele Locuri, a rămas aici și a fost făcut preot și slujitor la una din biserici. La vremea aceea în Imperiul Roman se slujea în limbile greacă, latină, siriană, și tracă (besa).

Ajungând apoi ucenic al patriarhului Hermon al Ierusalimului (300-314), a fost pregătit din tinerețe să propovăduiască Evanghelia lui Hristos la popoarele "barbare" de la Gurile Dunării și din jurul Pontului Euxin (Mării Negre). La începutul secolului IV a fost trimis de patriarhul Hermon să pastorească pe credincioșii daco-romani din Episcopia Tomisului, convertind la creștinism numeroși daci, romani, goti și sciti și răscumpărând de la moarte mulți sclavi, pe care apoi îi creștina.

În timpul pastoriei acestui fericit episcop, au fost martirizați pentru credința în Hristos zeci de creștini daco-romani, sciti, besii, traci, greci și capadocieni surghiuniți în Dacia Pontica, ale căror sfințe moște episcopul Efrem le răscumpăra, le îngropa în locuri tainuite, înalta biserici de lemn sau de piatră peste ele și randuia preoții să slujească noaptea Sfânta Liturghie.

În marea persecuție a lui Diocletian din anii 304-305, fericitul episcop Efrem a fost prins, întemnițat și chinat cumplit la Herson (Crimeea), pentru a se lepăda de adevăratul Dumnezeu și a se închina idolilor. Însa, marturisind că este gata să-și dea viața pentru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, i s-a tăiat capul în anul 304 și i se face pomenirea la 7 martie.

În "Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae", col. 517, la 7 martie, când se sărbătorește Sfântul Mucenic și episcop Efrem, se spun următoarele: "7 martie, în timpul imparției lui Diocletian, Hermon, episcopul Ierusalimului, a trimis episcopi în Scythia pe Efrem, iar la Chersones pe Vasile". Deși sunt păreri că Efrem ar fi fost episcop în Scitia Mare, ele nu sunt întemeiate, căci în Viața Sfinților Epictet și Astion, se menționează la Tomis, în Scitia Mica, un episcop Efrem.

SFINTII MUCENICI TIT SI GORDIAN - episcopi ai Tomisului (secolul IV)

Acești doi episcopi tomitani erau, probabil, originari din Capadocia (Asia Mica), pastorind turma lui Hristos din Dacia Pontica (Dobrogea) în primele două decenii ale secolului IV, până la ultima și marea persecuție a lui Liciniu din anii 320-323.

După moartea martirică a episcopului Efrem, a urmat pe scaunul episcopal al Tomisului episcopul Tit (Titus, Filius), care a propovăduit și aparat credința ortodoxă în Dacia Pontica mai mult de zece ani, catehizând și botezând nu puțini daco-romani și mai ales "barbari", goti, huni și besii, care locuiau pe teritoriul dintre Dunare și Marea Neagră.

Episcopul Tit a fost protector și părinte sufletesc al multor sfinți martiri autohtoni și din întreg Imperiul Roman, exilați la Gurile Dunării și apoi martirizați aici de către imparții Diocletian, Galeriu și Liciniu, până în anul 323. Parat fiind la imparatul Liciniu, însuși fericitul

episcop Tit a fost prins, chinuit si inecat in Marea Neagra la 3 ianuarie, cand i se face si pomenirea. Sfintele sale moaste au fost luate si ingropate de ucenici la Tomis. Un fragment de piatra funerara a fost descoperit recent la Constanta (Tomis), despre care se crede ca este a episcopului Tit (Titus, Filius), pe care scrie: "Aici odihneste martirul lui Hristos si episcopul ...".

Urmandu-i pe scaunul de la Tomis episcopul Gordian, acesta a continuat cu si mai multa ravna si curaj opera apostolica de convertire, catehizare si botezare a daco-romanilor din Dacia Pontica si Gotia (Dacia de la nordul Dunarii). Auzind de aceasta, tiranul imparat Liciniu l-a aruncat in temnita, iar in timpul sangeroaselor persecutii de la Gurile Dunarii, din anii 320-323, i s-a taiat fericitul cap "intr-o zi de 15 septembrie", impreuna cu alti cinci martiri - Macrobiu, Helia, Zotic, Lucian si Valerian. Sinaxarele grecesti si cartile de slujba romanesti pomenesc pe Sfantul Mucenic Gordian la 13 septembrie, iar actele martirice din Martirologiul Roman (Acta Sanctorum) il pomenesc impreuna cu Macrobiu si Valerian, la 15 septembrie, numindu-l pe Sfantul Gordian "episcop".

SFINTII MUCENICI ZOTIC, ATAL, CAMASIE, FILIP SI ALTI 31 DE LA NICULITEL (secolul IV - 4 iunie)

Intreaga Scitia Mica, adica Dobrogea de astazi, acum doua milenii facea parte din Imperiul Roman si era destinata, in timpul marilor persecutii crestine din secolele I-IV dupa Hristos, pentru surghiunirea si martirizarea crestinilor care refuzau sa se inchine idolilor pagani si sa le aduca jertfa. Acest teritoriu de la periferia de nord-est a imperiului, plasat intre Dunare si Marea Neagra, mai ales Delta Dunarii si codrii seculari dintre Macin, Isaccea, Niculitel si Babadag, ca si zona de sud a Dobrogei dintre Cernavoda, Adamclisi, Mangalia si Constanta (Tomis) erau cele mai potrivite pentru acest scop.

Dintre cele zece persecutii romane impotriva crestinilor desfasurate intre anii 64 si 324, care au umplut cerul de sfinti si au sffintit pamantul cu sangele a peste zece milioane de martiri, trei din ele au fost cele mai sangeroase: persecutia lui Deciu (249-251), a lui Diocletian si Maximian (284-305) si a lui Liciniu (308-324), in Rasarit, care au dat cei mai multi mucenici. In timpul acestor persecutii au fost surghiuniti in Scitia Mica mii de crestini, ostasi, dregatori, clerici si cetateni romani de toate varstele si starile sociale.

Unii dintre ei mureau aici de foame si de frig, sau din cauza batailor pe care le rabdau cu barbatie, ca niste sfinti marturisitori ai Sfintei Evanghelii. Altii reuseau sa se repatrieze dupa terminarea surghiunului sau dupa moartea imparatilor si guvernatorilor persecutori. Iar altii, poate sute dintre ei, fiind mai tari in credinta si mai ravnitori pentru Hristos, erau greu chinuiti si apoi martirizati aici, intre Dunare si Marea Neagra, prin decapitare. Trupurile lor, devenite sfinte moaste, erau luate in graba de crestini si ingropate provizoriu in locuri de taina, cunoscute numai de ei. Noaptea mergeau la mormintele lor, le tamaiau, se rugau si aprindeau lumanari. Ei pastrau pe ascuns evlavia sfintelor moaste si scriau scurte biografii cu viata si patimirea sfintilor mucenici. Asa luau nastere actele martirice, iar martirii intrau in memoria crestinilor, in cultul Bisericii lui Hristos si in sinaxarele ei.

Asa au fost salvati de uitare zeci de mii de mucenici din Imperiul Roman si peste o suta din Dobrogea. Mai tarziu, cand focul persecutiilor straine se stingea si se facea iarasi pace in imperiu, crestinii scoteau din paduri si din morminte moastele ascunse ale sfintilor mucenici si le asezau cu cinste in cripte, anume zidite de ei, numite "martirioane", peste care zideau biserici (bazilici) de piatra si caramida, ale caror numeroase ruine se vad si astazi in toata Dobrogea. Unele din aceste martirioane (cripte martirice) din primele secole crestine s-au ruinat de-a lungul vremii. Altele au fost distruse si profanate de popoarele barbare, care navaleau mereu peste tarile crestine. Iar altele au ramas pana astazi ascunse in pamant, pentru nevrednicia crestinilor, ca niste margaritare de mult pret.

Cu randuiala lui Dumnezeu, in anul 1971, luna septembrie, paraul satului Niculitel-Tulcea, venind mare, a descoperit, sub soseaua ce trece prin mijlocul localitatii, cel mai vechi si mai bine pastrat "martirion" crestin din intreaga Peninsula Balcanica si printre cele mai rare si pretioase din lume. Cripta martirica de la Niculitel, construita din caramida, cu dimensiunile de 3,70x3,50x2,30 m, este impartita in doua mici incaperi supraetajate. In incaperea de sus s-au gasit patru moaste intregi de martiri, asezate intr-o racla comuna, de lemn, dupa traditia ortodoxa cunoscuta, cu mainile pe piept si cu capul spre apus. Toti martirii aveau capetele taiate, din care trei erau asezate la locul lor, iar al patrulea se afla pe pieptul martirului. Pe peretele din stanga intrarii se afla sapata in mortar urmatoarea inscriptie in limba greaca: "Martirii lui Hristos", iar pe peretele din dreapta scrie: "Zoticos, Attalos, Kamasis, Filippos", avand deasupra crucea monogramata (Hr).

In incaperea de jos, impartita si ea in mici sectiuni, s-au gasit aproape o suta de bucati de oase sfinte, care apartineau altor doi martiri necunoscuti, care, probabil, patimisera odata cu ceilalti patru in localitatea romana din apropiere, numita Noviodunum, astazi Isaccea. Pe o lespeze de calcar este scrisa aceasta mica inscriptie: "Aici si acolo (se afla) sangele (vlaga) martirilor".

Martirologiul siriac si mai ales Martirologiul ieronimian fixeaza data patimirii acestor sfinti martiri la 4 iunie si, alaturi de cei patru amintiti mai sus, insira si alti martiri, ca: Eutihie, Quirinus, Iulia, Saturninus, Ninita, Fortunio si alti 25 ostasi ai lui Hristos, ale caror nume nu sunt scrise in aceste sinaxare (vieti de sfinti).

Deasupra criptei martirice de la Niculitel s-a construit o bazilica din piatra si caramida destul de mare, care a servit, probabil, ca lacas de cult al unei stravechi manastiri, in secolele IV-VII. In anul 602, datorita invaziei slavilor si bulgarilor, care traverseaza Dobrogea spre sudul Dunarii, majoritatea bazilicilor si a centrelor crestine organizate din Dacia Pontica sunt devastate si raman in ruina.

Sfintii Mucenici de la Niculitel, Zotic, Atal, Camasie si Filip, impreuna cu ceilalti 31 de martiri, cu nume si fara nume, de origine greci, romani, traci, daci si capadocieni, au patimit pentru Hristos prin taierea capului, fie in timpul persecutiei lui Diocletian, in anii 303-304, fie in timpul ultimei persecutii sangeroase din timpul imparatului Liciniu, in anii 319-324.

Dupa ce moastele lor au fost asezate provizoriu in morminte simple si discrete de frica ostasilor romani, sub imparatia Sfantului Constantin cel Mare, dupa anul 324, cand capitala imperiului este mutata la Constantinopol, crestinii din Scitia Mica (Dobrogea), ajutati de episcopii de la Tomis, construiesc o cripta noua in comuna Niculitel si inalta biserica mare deasupra, unde asaza definitiv moastele martirilor amintiti.

Asa a binecuvantat Dumnezeu pamantul nostru strabun cu numerosi martiri crestini, inca din primele secole si pana in zilele noastre. Asa ne-a descoperit Mantuitorul moastele intregi ale celor patru martiri, care au sffintit pamantul neamului cu jertfa si sangele lor. Jertfa Sfintilor si Mucenicilor Zotic, Atal, Camasie si Filip, impreuna cu a celorlalti 31 de mucenici, de la Isaccea-Niculitel, este una dintre cele mai mari jertfe martirice pentru Hristos, din tara noastra. Numai jertfa marelui domn si martir Constantin Brancoveanu, cu a celor patru fii ai sai, poate fi pe masura sfintilor mucenici de la Niculitel.

Descoperirea acestor patru sfinte moaste intregi, unele dintre cele mai vechi si mai bine pastrate moaste crestine din lume, formeaza o minune a lui Dumnezeu savarsita cu noi si un semn al milei Tatalui ceresc cu poporul roman, credincios si atat de mult incercat. Ele sunt o dovada ca Mantuitorul inca ne iubeste, ca nu ne-a parasit pentru pacatele noastre si ca ne cheama si pe noi, prin rugaciunile sfintilor mucenici, la pocainta, la smerenie, la credinta si la o viata crestina cat mai curata, pana la jertfa suprema pentru dragostea lui Hristos, stiind ca fara jertfa crestina nu este mantuire.

Din toamna anului 1971, moastele celor patru sfinti martiri de la Niculitel au fost depuse in biserica Manastirii Cocos, spre inchinarea credinciosilor iubitori de mucenici. Ele formeaza cea mai mare cununa a Bisericii lui Hristos din Romania, pentru care laudam pe Tatal, pe Fiul si pe Sfantul Duh, Treimea cea de o fiinta si nedespartita.

Pomenirea Sfantilor Mucenici Zotic, Atal, Camasie si Filip si a celor impreuna cu dansii se face la 4 iunie.

Sfantilor Mucenici, care bine v-ati nevoit si v-ati incununat, rugati-va Domnului sa mantuiasca sufletele noastre!

UN EPISCOP NECUNOScut AL TOMISULUI (secolul IV)

In timpul Sfantului Constantin cel Mare, procesul de crestinare in Dacia Pontica (Dobrogea) si Dacia propriu-zisa, care formeaza actualul spatiu romanesc carpato-dunarean, se desfasura deschis, fara nici o rezistenta din interior si fara nici o ingradire din afara. Pe scaunul Episcopiei Tomisului, in locul episcopilor martiri, se asaza de acum episcopi teologi si apologeti, profund cunoscatori ai Sfintei Scripturi, capabili sa apere credinta ortodoxa in Iisus Hristos, atat cu cuvantul vorbit si scris, cat si cu exemplul vietii lor.

Numele episcopului tomitan din timpul Sfantului Constantin cel Mare (dupa 323), din nefericire, nu ne este cunoscut. Din marturiile pe care le avem, el era un mare aparator al Ortodoxiei, apreciat de imparat si de numerosi ierarhi ai timpului sau. Episcopul Eusebiu de Cezareea, in lucrarea sa "Viata fericitului imparat Constantin", insirand pe episcopii prezenti la marele Sinod de la Niceea (325), pe langa cei doi episcopi din Dacia si din "Bosporus", si Teofil al Gotiei, afirma ca "nici schitanul nu lipsea din ceata". Si acesta era, desigur, episcopul Tomisului, care a luat parte activa la Sinodul I ecumenic si a luptat cu tarie impotriva ereziei lui Arie, cerand condamnarea lui.

Acest episcop tomitan a depus o intensa activitate misionara in Dacia Pontica de convertire la crestianism si de aparare a dreptei credinte in eparhia sa fata de eresul lui Arie. A zidit, desigur, bazine in orasele cetati mai importante ca: Tomis (Constanta), Histria (Istria), Calatis (Mangalia), Axiopolis (Cernavoda), Adamclisi, Halmyris, Niculitel si Noviodunum (Isaccea) si a dat amploare vietii monahale in eparhia sa. Tot acum ia fiinta viata ascetica in pesteri si in codrii seculari din podisul Dobrogei si Muntii Macinului, unde mai tarziu aveau sa se formeze marii teologi daco-romani, Ioan Casian, Dionisie cel Mic si Ioan Maxentiu, renumiti in tot imperiul, sau acei vestiti "calugari sciti", cunoscuti pana la Roma si in eparhiile Africii.

O grija deosebita avea episcopul Tomisului, in aceasta epoca infloritoare, de moastele sfintilor ucisi in Dacia Pontica pentru dragostea lui Hristos. El aduna unele din aceste moaste in cripte martirice, peste care inalta biserici rotunde sau adevarate bazine si randuieste preoti pentru pomenirea lor. O asemenea cripta martirica zidita, probabil, la porunca lui este si cea de la Niculitel, descoperita in anul 1971, unica in Romania, unde s-au asezat moastele Sfantilor Mucenici Zotic, Atal, Camasie si Filip, astazi pastrate in biserica Manastirii Cocos - Tulcea.

SFANTUL MARE MUCENIC SAVA (12 aprilie 372)

Cel mai vechi si mai cinstit sfant mucenic, cunoscut si martirizat pe pamantul tarii noastre in secolul IV, este Sfantul Mare Mucenic Sava, numit uneori "Gotul" (Geto-Dacul), iar alteori "Romanul". Acest mucenic era "got de neam si traia in Gotia", cum se spune in actul sau martiric, nascut intr-un sat de pe valea raului Buzau, din parinti crestini alesi, care i-au dat o crestere duhovniceasca.

Fericitul Sava a fost crescut de mic in dragoste de Dumnezeu, in post, in rugaciune si feciorie, ajungand la tinerete cantaret la biserica unde slujea preotul Sansala, bunul sau pastor si parinte sufletesc. Putem crede ca tanarul Sava s-a facut calugar, probabil, in comunitatea monahala din Muntii Buzaului, intemeiata pe la mijlocul secolului IV de calugari veniti din Eparhia Tomisului, de teama "barbarilor" care migrau prin Dobrogea spre vestul Europei. Atat preotul Sansala, cat si fericitul Sava erau calugari misionari in tinutul Buzaului unde, probabil, era si o episcopie si convergeau la crestianism numerosi daco-romani, goti si "barbari" inchinatori de idoli.

Intre anii 370-372, regele gotilor, Athanaric, stabilit in Dacia nord-dunareana, a ridicat razboi impotriva imparatului romano-bizantin Valens, si a pornit o puternica persecutie impotriva crestinilor. Atunci multi crestini au fost prinsi, batuti, inecati si arsi de vii in Dacia Traiana. Altii, de frica, se refugiau in sudul Dunarii, in Moesia si Dacia Pontica.

In actul martiric al Sfantului Mare Mucenic Sava, se spune ca in primavara anului 372, a treia zi de Pasti, noaptea, ostasii lui Athanaric, sub conducerea unui dregator, Atarid, au prins, atat pe preotul Sansala, cat si pe fericitul Sava, i-au legat si i-au batut, facandu-le multe rani pe trup, ca sa se inchine idolilor si sa manance cele jertfite lor. Sfantul Sava, infruntandu-i cu barbatie, a fost condamnat la moarte prin inecare. Legandu-i un lemn greu de gat, l-au aruncat in raul Buzau (Mousaios). Ostasii voind sa-l elibereze, el le-a raspuns: "impliniti porunca ce vi s-a dat. Eu vad dincolo de rau ceea ce voi nu puteti vedea. Vad pe cei care asteapta sa ia sufletul meu si sa-l duca in lacasul slavei lui Dumnezeu...".

Asa s-a savarsit Sfantul Mucenic Sava, dandu-si fericitul sau suflet in mainile lui Hristos. Martiriul sau a avut loc la 12 aprilie, 372, a cincea zi dupa Sfintele Pasti, fiind in varsta de 38 de ani. Moastele sale au fost luate de crestini si de preotul Sansala si ascunse. Apoi, de frica gotilor, "au fost trecute din tara barbara in Romania", adica in Imperiul Roman, la episcopul Ascholiu al Tesalonicului, de origine din Capadocia.

Prin anii 373-374, la cererea Sfantului Vasile cel Mare catre dregatorul Scitiei Mici, Iunius Soranus, capadocian si el, care ii era ruda, "de a-i trimite moaste de sfinti", prezbiterii din Dacia au trimis moastele Sfantului Mucenic Sava la Cezareea Capadociei, insotite de o lunga si frumoasa scrisoare. Scrisoarea, intocmita de un preot invatat din Dacia sau, poate, de Sfantul Bretanion de la Tomis, poarta titlul "Epistola a Bisericii lui Dumnezeu din Gotia (Dacia) catre Biserica lui Dumnezeu ce se gaseste in Capadocia si catre toate Bisericile locale ale Sfintei Biserici universale". Ea a fost adresata, deci, tuturor Bisericilor locale, nu numai celei din Capadocia, dandu-i-se un caracter ecumenic, universal, cautand sa faca cunoscut tuturor ca si in Dacia Carpatica curgea sange de martiri pentru Evanghelia lui Hristos. Scrisoarea este redactata in limba greaca si este prima lucrare cunoscuta pana astazi, scrisa pe teritoriul tarii noastre.

Marele ierarh al Cezareei Capadociei, drept raspuns, i-a adresat episcopului Ascholiu al Tesalonicului doua scrisori de multumire (Epistolele 164 si 165), prin care numeste pe Sfantul Sava "atlet al lui Hristos", "un martir al adevarului care a luat cununa dreptatii".

Apoi adauga: "Noi l-am primit cu mare bucurie si am dat marire lui Dumnezeu". Iar catre episcopul amintit scrie: "Tu ai cinstit pamantul patriei tale (Capadocia) cu un martir care a inflorit de curand pe pamantul barbar (Gotia), care este invecinat cu al vostru".

Pomenirea Sfantului Mare Mucenic Sava se face la 12 aprilie in toate bisericile crestine din Rasarit si Apus si in chip deosebit in Biserica Ortodoxa Romana.

Sfinte Mare Mucenice Sava, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL MUCENIC NICHITA (ROMANUL) (+372)

Al doilea mucenic, cu numele Nichita, adica "Birutorul", care a patimit martiriul de la goti in anul 372 pe pamantul tarii noastre, dupa Sfantul Mucenic Sava, este Sfantul Mare Mucenic Nichita, numit uneori "Romanul", alteori "Daco-romanul". Acest venerabil mucenic

era de neam grec dupa parinti, din aceeasi patrie cu Sfantul Apostol Pavel, adica Cilicia din Asia Mica. Parintii sai au fost adusi de goti si colonizati in Dacia, dupa anul 258.

Fericitul Nichita s-a nascut intr-un sat din Campia Dunarii (poate Valea Argesului), la inceputul secolului IV si a invatat tainele credintei in Hristos de la episcopul Teofil al Scitiei si Gotiei (Daciei). Calugarindu-se la una din manastirile din sudul Dunarii sau poate in Muntii Buzaului, unde era o mica asezare monahala cunoscuta, tanarul ostas al lui Hristos, Nichita, a fost hirotonit preot de acelasi Teofil si ajunge prezbiter misionar prin sate, catehizand si botezand multi daco-romani si goti.

Vazand mai-marii gotilor credinta si biruinta lui asupra paganilor si pornindu-se marea persecutie a lui Athanaric impotriva crestinilor, din anul 372, fericitul Nichita a fost prins de ostasi in biserica, pe cand slujea, si ars de viu in fata sfantului altar, dupa obiceiul gotilor, in ziua de 15 septembrie. Vina lui era ca indemna pe crestini sa nu jertfeasca unui idol al gotilor, pe care il purtau intr-o caruta, prin sate. Sfintele sale moaste, cate au mai ramas din foc, au fost adunate de crestini si cinstite cu mare evlavie. Apoi in anul 451 au fost duse in patria sa strabuna, Cilicia, si asezate intr-o biserica din orasul Mopsuestia, cinstindu-se ca "mare mucenic" in toata Biserica crestina.

PREOTUL SANSALA(secolul IV)

Prezbiterul Sansala era un vestit preot got din secolul IV, cunoscut pe teritoriul Daciei Carpatice, amintit in actul martiric al Sfantului Mucenic Sava.

Sansala preotul s-a nascut, probabil, in tinutul Buzaului, din parinti goti, convertiti la crestinism de misionari capadocieni sau "sciti" veniti din Dacia Pontica. Din tinerețe, invrednicindu-se de darul preotiei, a ajuns pastor si slujitor al Evangheliei lui Hristos la un sat de pe valea raului Buzau (Mousaios), facand multi crestini dintre pagani, indeosebi goti. Cel mai apropiat ucenic si fiu sufletesc al sau era un tanar de neam capadocian, anume Sava Gotul, care il ajuta la slujbele din biserica, cantand psalmi.

Despre preotul Sansala, despre evlavia, ravna si curajul cu care marturisea el pe Hristos in tinutul Buzaului se vorbeste pe larg in "Scrisoarea Bisericii lui Dumnezeu din Gotia (Dacia) catre Biserica lui Dumnezeu care se gaseste in Capadocia si catre toate Bisericile locale ale Sfintei Bisericii universale". Aceasta epistola a insotit moastele Sfantului Mucenic Sava din Dacia in Capadocia, la cererea Sfantului Vasile cel Mare, prin anii 373-374.

In timpul persecutiei regelui got Athanaric din anul 372, au fost prinsi si chinuiti pentru Hristos, atat preotul Sansala, cat si cantaretul bisericii sale, Sava. Apoi, preotul fiind eliberat, iar Sava inecat in raul Buzau, la 12 aprilie 372, parintele sau duhovnicesc i-a luat sfintele sale moaste si, cu sfatul prezbiterilor din Dacia, le-a trimis pe ascuns la episcopul Ascholius, in sudul Dunarii, iar de aici in Capadocia. Slujind Biserica lui Hristos inca multi ani si convertind la crestinism mai multi daco-romani si goti, fericitul preot Sansala s-a mutat la cele vesnice spre sfarsitul secolului IV.

CUVIOSUL EUTIHIE PREOTUL (secolul IV)

Despre numele, viata si ravna cuviosului prezbiter Eutihie, ca si despre dragostea lui pentru Hristos, si misiunea sa evanghelică in Dacia carpato-dunareana, ne vorbeste pe scurt Sfantul Vasile cel Mare in epistola 164. Din cele relatate de el, intelegem ca preotul Eutihie era capadocian de neam din orasul Cezareea, contemporan cu Sfantul Vasile cel Mare, caruia ii era bine cunoscut. El a fost indrumat de Duhul Sfânt sa vina in Dacia Carpatica si sa-l marturiseasca pe Hristos la pagani. Aici Eutihie, ca preot misionar, propovaduieste Evanghelia, probabil in tinutul Buzau - Vrancea, unde desfasoara o activitate intensa de catehizare, convertire si botezare a numerosi geto-daco-romani, goti si alte neamuri "barbare", care migrau prin centrul Daciei. Dupa anul 348, cand episcopul Ulfila se retrage la sudul Dunarii din cauza prigoanei regelui Athanaric, fericitul Eutihie devine cel mai aprig propovaduitor al Evangheliei lui Hristos in centrul Daciei secolului IV.

Auzind de aceasta, Sfantul Vasile cel Mare il lauda pentru succesele sale printre "barbari", pe care ii imblanzea prin puterea Sfantului Duh si prin lucrarea harismelor sale. Fericitul Eutihie era, intr-adevar, un mare ascet si se invrednicise de la Dumnezeu de darul facerii de minuni si al vindecarii bolilor. Sfantul Vasile spune urmatoarele despre Eutihie in epistola sa adresata episcopului Tesalonicului: "Pentru faptul ca ai amintit si de fericitul barbat Eutihie si ai preamarit patria noastra (Cezareea Capadociei), ca una care a crescut semintele credintei, ne-ai bucurat de amintirea celor trecute, dar ne-ai intristat de cele ce vedem. Caci nimeni dintre ai nostri nu se aseamana cu Eutihie. Noi suntem atat de departe de a imblanzi pe barbari prin puterea Duhului Sfânt si lucrarea darurilor Sale, incat si cei ce sunt blanzi (dintre ei) se inraiesc din pricina multimei pacatelor noastre. Ne imputam noua insine si pacatelor noastre cauza intinderii mari a stapanirii ereticilor. Caci aproape nici o parte a pamantului n-a scapat de aprinderea ereziei...".

Asa il lauda marele ierarh pe fericitul Eutihie. Numele lui sta alaturi de al preotului Sansala si ale Sfintilor Mucenici Nichita si Sava, ca si ale atator calugari, preoti si episcopi misionari, majoritatea capadocieni, care au marturisit pe Hristos si au semanat credinta ortodoxa in Dacia carpato-dunareana, ale caror nume si fapte sunt scrise in ceruri.

SFANTUL IERARH VETRANION (Bretanion) - episcop al Tomisului (secolul IV)

Acest venerabil episcop tomitan era de origine capadociana. El a ocupat scaunul Episcopiei Tomisului probabil prin anul 360, dovedindu-se un devotat pastor al turmei lui Hristos si aprig aparator al credintei ortodoxe niceene. Ducea o viata ascetica de sfintenie si se impotriva cu darzenie sa nu patrunda arianismul in hotarele eparhiei sale, care se intindea intre Dunare si Marea Neagra.

Despre acest episcop sfânt au scris doi scriitori bisericesci vestiti - Sozomen si Teodoret al Cirului. Astfel, Sozomen vorbeste de vizita imparatului arian Valens (364-378) la Tomis, in anul 369, pe cand se intorcea dintr-o expeditie impotriva gotilor. Autorul spune in "Istoria bisericeasca" a sa, ca imparatul a intrat in biserica episcopala si a cerut episcopului Vetranion sa intre in comuniune cu arieni, pe care ii simpatiza, si sa slujeasca impreuna cu ei. Marele episcop a aparat dreapta credinta si "a vorbit imparatului cu indrazneala despre hotararile celor 318 Sfinti Parinti de la Sinodul I de la Niceea (325) impotriva lui Arie, pe care nu le putea calca".

Apoi, bunul pastor al turmei lui Hristos s-a retras cu credinciosii sai intr-o alta biserica din Tomis, lasand pe imparat singur. Imparatul, maniindu-se, a incercat sa-l exileze, dar indata a revenit, de teama sa nu se rascoale "scitii" din Dacia Pontica. Aceeasi infruntare avea s-o patimeasca Valens dupa cativa ani in Cezareea Capadociei, din partea Sfantului Vasile cel Mare (f 379), care era bun prieten si, probabil, parinte duhovnicesc al Sfantului Vetranion.

Sozomen isi incheie relatarea sa cu urmatoarele cuvinte: "Iata in ce chip a infruntat Vetranion zelul imparatului, el fiind, de altfel, barbat destoinic si renumit prin viata sa virtuoaasa, precum marturisesc si scitii insisi".

Teodoret, episcopul Cirului, spune si el: "Iar Vetranion, fiind impodobit cu tot felul de virtuti si incredintandu-i-se sarcina de arhiereu peste cetatile din toata Scitia (Dacia Pontica), si-a inflacarat cugetarea cu ravna si a infruntat stricarea invataturilor dreptei credinte si faradelegile comise de Valens impotriva dreptcredinciosilor...".

Fericitul episcop Vetranion a incurajat mult viata ascetica si nevointa sihastrilor de prin pesteri si mici biserici rupestre, dupa obiceiul sihastrilor din Capadocia. El a calauzit in copilarie, spre nevointa monahala, pe tanarul Ioan Casian cu prietenul sau Gherman si tot el, probabil, a inaltat o bazilica pe cripta cu moastele celor patru martiri de la Niculitel, ale carei ruine, impreuna cu "martirionul", au fost descoperite in anul 1971. In timpul pastoriei sale existau in Eparhia Tomisului cateva asezari monahale de renume, cu calugari carturari si teologi.

Sfantul Vetranion este considerat de unii teologi autorul "Scrisorii Bisericii Gotiei (Daciei Traiane) catre Biserica din Capadocia...", care a insotit moastele Sfantului Sava Gotul, martirizat de goti la 12 aprilie 372, cerute de Sfantul Vasile cel Mare in patria sa de origine. El a contribuit impreuna cu guvernatorul Daciei Pontice, Iunius Soranus, la transportarea moastelor Sfantului Mucenic Sava Gotul din Dacia la Cezareea Capadociei.

Cu putin inainte de anul 381, Sfantul Episcop Vetranion si-a dat suflul in mainile Domnului, si este cinstit de Biserica Ortodoxa, ca sfant, la 25 ianuarie.

SFANTUL IERARH GHERONTIE (Terentie) - episcop al Tomisului (circa 380-390)

Dupa Sfantul Vetranion, scaunul Episcopiei Tomisului a fost ocupat de episcopul Gherontie, un alt ierarh devotat pentru Hristos, de aceeasi ravna si sfintenie cu inaintasul sau. Actele Sinodului II ecumenic (381) si istoricul bisericesc Sozomen atesta ca episcopul Gherontie (Terentius), dupa o lista sinodala siriaca, a participat la Sinodul ecumenic de la Constantinopol din partea Episcopiei Tomisului, ca a semnat actele sinodului si a osandit invatatura eretica a lui Macedonie. Tot Sozomen spune ca la 31 iulie 381, dupa sinod, imparatul Teodosie cel Mare (379-395) l-a imputernicit pe episcopul Gherontie "de a veghea la pastrarea curata a Ortodoxiei in orasele din Scythia Minor".

Acest fericit urmas al Sfintilor Apostoli era cunoscut Sfantului Grigorie de Nazianz si multor ierarhi vestiti din imperiu. El a continuat sa zideasca noi bazilici si a mentinut viata manastireasca din Dacia Pontica la un inalt nivel de traire ascetica, fiind in stransa legatura cu monahismul capadocian, palestinian si egiptean, unde se nevoiau si calugari daco-romani.

Deci, bine savarsindu-si calatoria acestei vietii, s-a stramutat cu pace la cerestile lacasuri, numarandu-se in ceata sfintilor ierarhi ai lui Hristos.

SFANTUL IERARH TEOTIM I " SCITUL " - episcop al Tomisului (secolele IV-V)

Fericitul episcop Teotim I era de neam daco-roman, autohton din Dacia Pontica. El este considerat cel dintai dascal si parinte duhovnicesc al Sfintilor Ioan Casian si Gherman, cu care era contemporan, format in tinerele in aceeasi manastire din "hotarele Casienilor si ale Pesterilor". Aceasta manastire, care a dat calugari carturari si sporiti in fapte bune, era o adevarata vatra monahala de sfintenie, de cultura si profunda teologie din Eparhia Tomisului, confirmata de inaltul nivel spiritual, teologic si literar la care au ajuns cei trei sfinti daco-romani contemporani - Ioan Casian, Gherman si Teotim I, supranumit de istoricii paleocrestini "Scitul" si "Filosoful". Acest episcop urca pe scaunul Eparhiei Tomisului, pe la anii 385-390, dupa mutarea din viata a episcopului Gherontie. Ca episcop al Tomisului este amintit pentru prima data in anul 392, de Fericitul Ieronim (t 420), in celebra sa lucrare "De viris illustribus" (Despre barbati ilustri), despre care spune ca era pastor stralucit, cu mare dragoste de Dumnezeu si de oameni, teolog invatat si scriitor talentat si neobosit. El afirma ca "a scris scurte tratate (carti) sub forma de dialoguri, in stilul vechii elocinte", ceea ce dovedeste vasta sa cultura in retorica si filosofia antica, greaca si latina. Apoi, fericitul Ieronim incheie cu aceste cuvinte despre Teotim: "Aud ca scrie si alte lucrari". Unele fragmente din scrierile Sfantului Teotim se pastreaza in lucrarea Sfantului Ioan Damaschin (t 749), "Paralele sfinte", din care reiese "ca a scris omilii la unele texte Evanghelice". Istoricul Sozomen scrie despre el ca era "scit" (daco-roman) de neam, ca "traiau ii era modest" si ca era taumaturg (vindecator de boli). Iar Socrate, alt istoric paleocrestin, spune ca fericitul episcop Teotim I "era cunoscut de toti - imparati, episcopi, calugari, credinciosi si "barbari" - pentru evlavie si corectitudinea vietii sale". Prin scrierile sale patristice, Sfantul Teotim I este considerat "creatorul Filocaliei romanesti". In gandirea sa a fost, desigur, influentat de Sfantul Ioan Gura de Aur si de parintii capadocieni. Teotim I vorbea foarte frumos despre linistea mintii si a inimii.

Sub pastoria lui Teotim I, manastirile si sihastrile din Dobrogea secolului IV, renumite prin asceza si isihie (liniste), au trait o epoca de aur, devenind in secolele V-VI cunoscute in intreg imperiul prin vestitii "calugari sciti", raspanditi, atat la nord de Dunare pana in Carpati, cat si la sud pana la Ierusalim, Constantinopol, Roma si Africa. Bazilicile inaltate de el, ale caror ruine si astazi se vad, erau mari si frumos ornamentate cu mozaicuri, ceea ce dovedeste numarul impresionant de credinciosi, precum si frumusetea cultului si arhitecturii secolelor IV-V.

Ca misionar, Sfantul Teotim I era tot atat de ravnitor pentru Hristos ca si inaintasii sai. El avea mult de suferit din partea "barbarilor" migratori, pe care reusea sa-i imblanzeasca cu greu prin daruri, prin rugaciuni si prin sfintenia vietii sale. Din aceasta pricina, paganii il numeau "zeul romanilor".

Sfantul Teotim "Scitul" era bine cunoscut imparatului Arcadie si mai ales Sfantului Ioan Gura de Aur, caruia ii era prieten devotat. In anul 399, marele patriarh i-a trimis fericitului Teotim calugari misionari "pentru nomazii sciti de la Istm", adica pentru huni. In anul 400, Sfantul Teotim I ia parte la un sinod local in Constantinopol, convocat de Sfantul Ioan Gura de Aur, impotriva invataturii eretice a episcopului Antonin al Efesului. In anul 403, episcopul Teotim I este din nou in Constantinopol si ia apararea marelui patriarh si dascal a toata lumea, impotriva acuzatiilor aduse de Sfantul Epifanie al Ciprului, dovedind prin aceasta adanca legatura duhovniceasca dintre episcopul straroman Teotim I si Sfantul Ioan Gura de Aur.

Pe la sfarsitul primului deceniu al secolului V, fericitul episcop Teotim I s-a stramutat cu pace din viata aceasta, la cerestile lacasuri. Pentru viata sa curata, pentru opera sa misionara si pentru credinta sa dreapta cu care a marturisit pe Hristos, Biserica Ortodoxa l-a trecut in randul sfintilor si se face pomenirea lui la 20 aprilie. In "Acta Sanctorum" se spun urmatoarele despre Sfantul Teotim I: "La Tomis, in Scythia, se face pomenirea Sfantului Teotim (Theotimas) episcopul, pe care l-au cinstit chiar barbarii necredinciosi, pentru sfintenia si minunile lui".

SFANTUL IOAN CASIAN (circa 360-435)

Acest mare ascet, teolog, organizator de manastiri, dascal, apologet si scriitor bisericesc de renume al Bisericii lui Hristos, din secolele IV-V, era de neam daco-roman. El s-a nascut pe la anul 360 d. Hr. in Dacia Pontica (Scythia Minor - Dobrogea de azi), anume in Eparhia Tomisului, la 40 km nord-vest de orasul Constanta, in "hotarele Casienilor si al (districtului) Pesterilor".

Parintii sai, crestini evlaviosi si cu stare, i-au dat fiului lor Ioan Casian (adica "din partile Casienilor") o educatie crestineasca aleasa, deprinzandu-l de mic cu citirea Sfintei Scripturi si practicarea unei inalte traire duhovnicesti, in rugaciune, asceza, feciorie si ravna pentru cele dumnezeiesti. Fiind insetat pentru invatatura cartii, a fost dat din copilarie la una din scolile timpului sau, ce functionau la Tomis,

Histria, Axiopolis sau la una din manastirile apropiate. Aici a studiat operele marilor clasici si filosofi greci si latini, iar mai tarziu si scrierile patristice din secolele II-IV, care circulau in nord-estul Imperiului Roman.

In una din "Convorbirile" sale, Sfântul Ioan Casian evoca cu duioase casa parinteasca, manastirile si frumusetea locurilor natale din Dacia Pontica (Dobrogea secolului al IV-lea). Iata ce ne spune el: "Catre acest avva Avraam am intors asaltul gandurilor noastre, marturisind tulburator ca zilnic eram impinsi de cugetul de a ne intoarce in provincia noastra si de a ne revedea parintii. Pentru ca ne reaminteam ca parintii nostri erau inzeestrati cu asa de mare credinta si pietate, ni s-a nascut dorinta puternica si presupunerea ca ei nu vor impiedica planul nostru. Ne gandim ca din ravna lor noi aveam de castigat, in sensul ca nu trebuia sa ne ocupam noi de procurarea celor necesare trupului, nici de hrana, pentru ca ei implineau cu bucurie si din plin toate cele de trebuinta nevoilor noastre. Pe deasupra, ne hraneam sufletul cu speranta bucuriilor desarte si cu credinta ca vom recolta roada bogata din convertirea multora care trebuiau indrumati pe calea mantuirii, prin exemplul si indemnul nostru.

In afara de asezarea locului, unde se afla o proprietate mostenita de la stramosii nostri, mi se zugravea inaintea ochilor farmecul placut al acestei regiuni, care se intindea gratios in spatiile singuratatii, in asa fel incat ascunzisurile codrilor nu numai ca puteau desface un monah, dar erau in masura sa ofere si maximum de provizii pentru hrana" (Convorbirea 24, 1-3).

Dupa propria sa marturie, Sfântul Ioan Casian "inca din copilarie (a pueritia nostra) a trait printre calugari, ale caror indemnuri le auzea si ale caror exemple le vedea". In codrii seculari din mijlocul ca si din nordul Dobrogei secolului IV exista un puternic centru monahal cu mai multe manastiri si cu zeci sau, poate, sute de calugari "sciti" si sihastrii iubitori de Hristos "in sanul carora au inflorit regula calugareasca, deprinderea de a trai in feciorie si o asceza deosebit de severa... al caror fel de viata este cu totul vrednic de admiratie", cum afirma Sfântul Epifanie al Ciprului (340-403) in cartea sa "Impotriva a optzeci de erezii", referindu-se la calugarii audieni din Dacia Pontica.

Vazand sfintenia, ravna pentru Hristos si nevointa "calugarilor sciti" din patria sa, Sfântul Ioan Casian se hotara din frageda tinerete sa ia jugul cel bun al lui Hristos, calugarindu-se intr-una din manastirile Eparhiei Tomisului, unde deja se nevoia Cuviosul Gherman, rudenia si prietenul sau de toata viata. Bunul sau nume, viata sa aleasa, ravna pentru Dumnezeu, ca si cultura vasta ce si-o agonisi, il facura pe tanarul calugar Ioan Casian (de la localitatea Casian) prieten al marilor episcopi de Tomis - Sfintii Vetranion (a doua jumatate a sec. IV) si Teotim I "Scitul" (c. 392-403).

Dorind sa se inchine la Sfintele Locuri si mai ales la Mormantul datator de viata al lui Hristos, in anul 380, cand avea doar 20 de ani, Cuviosul Ioan Casian a plecat la Ierusalim impreuna cu sora sa si cu Cuviosul Gherman, ruda si prietenul sau. Aici, cei doi calugari s-au stabilit la o manastire din Betleem, aproape de pestera unde s-a nascut Hristos.

Dupa mai bine de cinci ani de asceza si nevointa duhovniceasca la Betleem, Sfântul Ioan Casian, impreuna cu prietenul sau Gherman, au fost calauziti de harul Duhului Sfant sa viziteze manastirile si sihastrile din Egipt, patria monahismului crestian.

Timp de mai bine de sapte ani, cei doi calugari daco-romani de la Gurile Dunarii au cercetat pe cuviosii calugari, egumeni, anahoreti si dascali ai pustului egiptean, invatand de la toti mestesugul nevoitei duhovnicesti, desavarsindu-se in sfintenie, in rugaciune si smerenie. Tot aici a inceput sa scrie Cuviosul Ioan Casian celebra sa opera literara in 24 de carti, numita "Convorbiri cu Parintii" (Collationes), cerand si primind sfaturi si cuvinte de invatatura de la marii anahoreti ce se nevoiau pe Valea Nilului, in Schitea, Teba, Muntele Nitriei, in Rait si Muntele Sinai. Bunii ostasi ai lui Hristos poposeau din loc in loc, de la un sihastru la altul, adunand de la fiecare, ca niste albine, nectarul intelepciunii Duhului Sfant.

Dupa o scurta revenire la Betleem, cei doi sihastrii daco-romani se reintorc in Egipt si zabovesc aici pana in anul 399. Apoi, ivindu-se unele tulburari in manastirile de pe Valea Nilului provocate de arhiepiscopul Teofil al Alexandriei, Sfântul Ioan Casian, impreuna cu prietenul sau Gherman, se duc la Constantinopol, la Sfântul Ioan Gura de Aur, despre care auziseră si pe care il iubeau atat de mult. Marele patriarh si dascal a toata lumea, vazand sfintenia vietii Cuviosului Ioan Casian, precum si adanca sa cultura teologica, l-a hirotonit diacon si l-a facut ucenic al sau. Cinci ani de zile a trait Sfântul Ioan Casian in preajma Sfântului Ioan Gura de Aur, invatand de la el multe fapte si cuvinte de folos.

Surghiunirea din scaun a marelui patriarh, in anul 404, a silit pe Cuviosul Ioan Casian sa plece la Roma, impreuna cu prietenul sau nedespartit Gherman, pentru a lua apararea Sfântului Ioan Gura de Aur in fata Papei Inocentiu I. Apoi, auzind de moartea in exil a bunului lor parinte si pastor, care a avut loc la Cucuso-Armenia, in anul 407, Sfântul Ioan Casian, scarbindu-se de o asa mare nedreptate a imparatului Arcadie, nu s-a mai intors in Rasarit, nici in patria sa de la Gurile Dunarii, ci s-a stabilit definitiv in sudul Galiei, la Marsilia. Aici a intemeiat doua manastiri, una de calugari, inchinata Sfântului Victor, si alta de calugari, dupa regulile vietii monahale aduse din Rasarit. Hirotonindu-se preot si ajungand egumen al celor doua manastiri, Sfântul Ioan Casian a adunat in jurul sau numerosi ucenici carora le-a asezat duhovnici, randuiala de nevointa si viata monahala ca in Rasarit, iar el si-a inchinat anii batranetii indeosebi scrisului. Opera sa, pastrata si cunoscuta pana astazi, cuprinde trei lucrari:

1. Despre asezamintele manastirilor de obste si despre tamaduirea celor opt pacate principale, lucrare scrisa in anul 420 in douasprezece carti, la rugamintea episcopului Castor de la Apta Iulia, din sudul Galiei. In primele patru carti, Sfântul Ioan Casian vorbeste despre imbracamintea monahilor din Palestina si Egipt, despre rugaciunile si psalmii de noapte, despre slujbele zilnice si despre conditiile de primire in manastire ale noilor incepatori. In celelalte opt carti, Sfântul Ioan Casian vorbeste despre cele opt pacate de moarte, numite de el "ganduri ale rautatii", si anume: lacomia pantecelui, desfranarea, iubirea de argint, mania, intristarea, lena (acedia), slava desarta (trufia) si mandria.

2. Convorbiri cu Parintii (Collationes Patrum), in douazeci si patru de carti sau convorbiri, care formeaza cea mai de seama opera literara ramasa de la Sfântul Ioan Casian. Lucrarea este impartita in trei parti. Partea intai, in zece carti, cuprinde primele zece convorbiri avute cu parintii din pustia schetica in a doua sa calatorie prin Egipt (393-399), dedicata episcopului Leontie, un frate al episcopului Castor. Partea a doua cuprinde sapte carti, convorbirile 11-17, pe care le-a avut cu parintii din tinutul Panephis. Partea a treia, ultimele sapte carti, cuprinde convorbirile 18-24 avute cu parintii din tinutul Diolcos. Aceasta opera a fost scrisa intre anii 420-429.

3. Despre Intruparea Domnului, contra lui Nestorie, in sapte carti, scrisa tot in sudul Galiei, intre anii 429-430. Aceasta ultima lucrare a Sfântului Ioan Casian are un profund caracter dogmatic si apologetic si combate erezia lui Nestorie, care nu voia sa numeasca pe Fecioara Maria Nascatoare de Dumnezeu (Theotocos), ci numai Nascatoare de Hristos (Hristotocos).

In primele doua opere, Sfântul Ioan Casian prezinta crestianismului din Apus, pentru prima data, regulile vietii monahale din Rasarit, facand astfel o statornica punte de legatura intre tarile crestine din Orient cu cele din Occident. Iar prin a treia sa lucrare, teologul daco-

roman face cel dintai cunoscuta in Apus doctrina eretica, antiortodoxa a lui Nestorie. Astfel, Sfantul Ioan Casian devine primul organizator si intemeietor al monahismului in apusul Europei, unde face cunoscuta pentru prima data gandirea patristica si mistica, precum si experienta duhovniceasca a marilor Parinti din Egipt, Sinai si Palestina. Totodata, Sfantul Ioan Casian este considerat si un mare apologet al credintei apostolice si profund cunosctor al dogmelor ortodoxe, luptand cu toata puterea impotriva nestorianismului, a pelagianismului si suprematiei harului.

Dupa o nevointa ascetica si statornica de peste 60 de ani in viata monahala, Sfantul Ioan Casian s-a savarsit cu pace la manastirea sa din Marsilia, in anul 435, dandu-si sufletul sau in mainile lui Hristos si lasand in urma cateva sute de ucenici. Sfintele sale moaste se afla intr-o capela subterana din Manastirea Sfantul Victor, la Marsilia, iar capul si mana dreapta se afla expuse in biserica spre inchinare. El a fost considerat sfant inca din viata. Pomenirea lui se face la 29 februarie.

Redam cateva texte in legatura cu cele opt pacate de moarte, numite "ganduri ale rautatii":

Despre infranarea pantecelui

"...Sfintii Parinti n-au lasat un singur canon de postire, nici un singur chip al impartasirii de bucate, nici aceeasi masura pentru toti. Fiindca nu toti au aceeasi tarie si aceeasi varsta; apoi si din pricina slabiciunii onora, sau a unei deprinderi mai gingase a trupului. Insa un lucru au randuit tuturor: sa fuga de imbuibare si de saturarea pantecelui. Iar postirea de fiecare zi au socotit ca este mai folositoare si mai ajutatoare spre curatie, decat cea de trei sau de patru zile, sau decat cea intinsa pana la o saptamana. Caci zic: cel ce peste masura intinde postirea, tot peste masura se foloseste adeseori si de hrana. Din pricina aceasta se intampla ca uneori, din covarsirea postirii, slabeste trupul si se face mai trandav spre slujbele cele duhovnicesti; iar alteori, din prisosul mancarii, se ingreuiaza si face sa se nasca in suflet nepasare si molesire..."

Despre duhul desfranarii si al poftei trupesti

"... de ne va veni in cuget amintirea vreunei femei, rasarita prin diavoleasca viclenie, bunaora a maicii, sau a surorii, sau a altor femei cucernice, indata sa o alungam din inima noastra, ca nu cumva, zabovind mult la aceasta amintire, amagitorul celor neiscusiti sa rostogoleasca cugetul de la aceste fete la naluciri rusinoase si vatamatoare. De aceea si porunca data de Dumnezeu primului om ne cere sa pazim capul sarpelui, adica inceputul gandului vatamator prin care acela incearca sa se serpuiasca in sufletul nostru, ca nu cumva prin primirea capului, care este prima rasarire a gandului, sa primim si celalalt trup al sarpelui, adica invoirea cu placerea si prin aceasta sa duca apoi cugetul la fapta neingaduita..."

Despre iubirea de argint

"...Boala iubirii de argint venind dinafara, se poate taia mai usor, daca este silinta si luare aminte. Dar de nu e bagata in seama, se face mai pierzatoare decat celelalte patimi si mai cu anevoie de infrant. Caci e "radacina tuturor rautatilor", dupa Apostol...patima iubirii de argint nu-si are pricina in cele firesti, ci numai in voia libera cea foarte rea si stricata. Boala aceasta cand gaseste sufletul caldicel si necredincios, la inceputul lepadarii de lume, strecoara intr-insul niscai pricini indreptatite si la parere binecuvantate ca sa opreasca ceva din cele ce le are. Ea ii zugravesce monahului in cuget batranete lungi si slabiciune trupestasca si-i sopteste ca cele primite de la chinovie nu i-ar ajunge spre mangaiere, nu mai zic cand este bolnav, dar nici macar cand este sanatos; apoi ca nu se poarta acolo grija de bolnavi, ci sint foarte parasiti si ca de nu va avea ceva aur pus de o parte va muri in mizerie. Mai apoi ii strecoara in minte gandul ca nici nu va putea ramane multa vreme in manastire, din pricina greutatii indatoririlor si a supravegherii amanuntite a Parintelui.

Dupa ce cu astfel de ganduri ii amageste mintea, ca sa-si opreasca macar un banisor, il indupleca vrajmasul sa invete si vreun lucru de mana de care sa nu stie Avva, din care isi va putea spori argintul pe care il ravneste. Pe urma il insala ticalosul cu nadejdi ascunse, zugravindu-i in minte castigul ce-l va avea din lucrul mainilor si apoi traiul fara griji. Si asa, dandu-se cu totul grijii castigului, nu mai ia aminte la nimic din cele potrivnice, nici chiar la intunerecul desnadejdii, care il cuprinde in caz ca nu are parte de castig; ci precum altora li se face dumnezeu stomacul, asa si acestuia aurul ... Banii cei pusi de o parte, dand ajutor socotintei acesteia stricate, il sustin ca niste aripi sa cugete la iesirea din manastire, sa raspunda aspru si cu mandrie la toate poruncile si sa se socoata pe sine ca pe un strain din afara. Orice ar vedea in manastire ca ar avea trebuinta de indreptare, nu baga in seama, ci trece cu vederea, daca nu defaima si huleste toate cate se fac. Cauta apoi pricini pentru care sa se poata mania sau intrista, ca sa nu para usuratic, iesind fara pricina din manastire. Iar daca poate scoate si pe altul din manastire, amagindu-l cu soapte si vorbe desarte, nu se da indarat sa o faca, vrand sa aiba un impreuna lucrator la fapta sa cea rea..."

Despre manie

"A patra lupta o avem impotriva duhului maniei. Si cata trebuinta este sa taiem, cu ajutorul lui Dumnezeu, veninul cel purtator de moarte al duhului acestuia, din adancul sufletului nostru ! Caci mocnind aceata tainuit in inima noastra si orbind cu tulburari intunecate ochii inimii, nu putem dobandi puterea de-a deosebi cele ce ne sunt de folos, nici patrunderea cunostintei duhovnicesti. De asemenea nu putem pazi desavir-sirea statului bun si nu ne putem face partasi vietii adevarate, iar mintea noastra nu va ajunge in stare sa priveasca lumina dumnezeiasca, "caci s-a tulburat, zice, de manie ochiul meu" ... Drept aceea cel ce vrea sa vie la desavarsire si pofteste sa lupte lupta cea duhovniceasca dupa lege, strain sa fie de toata mania si iutimea. Iata ce porunceste vasul alegerii: "Toata amaraciunea si iutimea si mania si strigare si hula sa se ridice de la voi, dimpreuna cu toata rautatea". Iar cand a zis "toata", nu ne-a mai lasat nici o pricina pentru care mania sa fie trebuincioasa sau indreptatita. Deci cel ce vrea sa indrepte pe fratele sau cand greseste, sau sa-l certe, sa se sileasca a se pazi pe sine netulburat, ca nu cumva vrand pe altul sa tamaduiasca, sa atraga boala asupra sa si sa auda cuvantul Evangheliei: "Doctore, vindeca-te pe tine insuti".

Despre intristare

"... Cand duhul acesta viclean tabaraste asupra sufletului si-l intuneca in intregime, nu-i mai ingaduie sa-si faca rugaciunile cu osardie, nici sa staruie cu folos pe langa sfintele citiri si nu rabda pe om sa fie bland si smerit fata de frati ... Scurt vorbind intristarea tulbura toate sfaturile mantuitoare ale sufletului si usca toata puterea si staruinta lui, facandu-l ca pe un iesit din minte si legandu-l de gandul desnadejdii. De aceea, daca avem de gand sa luptam lupta duhovniceasca si sa biruim cu Dumnezeu duhurile rautatii, sa pazim cu toata strajuirea inima noastra dinspre duhul intristarii. Caci precum molia roade haina si cariul lemnul, asa intristarea mananca sufletul omului. Ea il face sa ocoleasca toata intalnirea buna si nu-l lasa sa primeasca cuvand de sfat nici de la prietenii cei adevarati, precum nu-i ingaduie sa le dea raspuns bun si pasnic. Ci invaluind tot sufletul, il umple de amaraciune si de nepasare. In sfarsit, ii pune in minte gandul sa fuga de oameni, ca de unii ce i s-ar fi facut pricina de tulburare si nu-l lasa sa-si dea seama ca nu din afara vine boala, ci ea mocneste inaintea, facandu-se aratata cand vine vreo ispita care o da la iveala. Caci niciodata nu s-ar vatama omul de om, daca nu ar avea mocnind inaintea pricinile patimilor. De aceea Ziditorul a toate si Doctorul sufletelor, Dumnezeu, Cel ce singur stie ranele

sufletului cu de-amanuntul, nu porunceste sa lepadam petrecerea cu oamenii, ci sa taiem din noi pricinile pacatului si sa cunoastem, ca sanatatea sufletului se dobandeste nu despartindu-ne de oameni, ci petrecand cu ei."

Despre trandavie

A sasea lupta o avem impotriva duhului trandaviei, care e injugat cu duhul intristarii si lucreaza impreuna. Cumplit si apasator e acest drac si neincetat razboieste pe monahi. El cade pe la al saselea ceas peste monah, pricinuindu-i moleseala, intristare si scarba chiar si fata de locul unde se afla si de fratii cu care petrece, ba si fata de orice lucrare si de insasi citirea dumnezeiestilor Scripturi. Ii pune in minte si ganduri de mutare, sopotindu-i ca de nu se va muta intr-alte locuri, desarta ii va fi toata vremea si osteneala ... Sa luam aminte cat de lamurit ne arata Apostolul pricinile trandaviei, cand numeste "fara de randuiala" pe cei ce nu lucreaza, dezvaluind prin acest singur cuvânt multele lor pacate. Caci cel fara de randuiala este si fara de evlavie si obraznic in cuvinte si gata spre batjocura, de aceea si incapabil de liniste si rob trandaviei ..."

Despre slava desarta

" ... Patima aceasta este foarte felurita si foarte subtire si nu o baga de seama usor nici insusi cel ce patimeste de dansa. Atacurile celorlalte patimi sunt mai vadite si de aceea e mai usoara oarecum lupta cu dansele, caci sufletul cunoaste pe protivnicul sau si indata il rastorna prin impotrivirea cu cuvântul si prin rugaciune. Dar pacatul slavei desarte, având multe infatisari, precum s-a zis, este greu de biruit. El incearca sa sageteze pe ostasul lui Hristos prin orice indeletnicire, prin glas, prin cuvânt, prin tacere, prin lucru, prin priveghere, postiri, rugaciune, citire, liniste, pana si prin indelunga rabdare.

Pe cel ce nu izbuteste sa-l amageasca spre slava desarta prin scumpetea hainelor, incearca sa-l ispitasca prin imbracamintea proasta si pe cel ce nu l-a putut face sa se ingamfe prin cinste, pe acela il duce la nebulie prin asa zisa rabdare a necinstei; iar pe cel ce nu l-a putut impinge la slava desarta pentru destoinicia in cuvânt, il amageste prin tacere facandu-l sa-si inchipuie ca a dobandit linistea. Daca n-a putut molesii pe cineva prin belsugul bucatelor, il slabanogeste prin postul pe care il tine de dragul laudelor..."

CUVIOSUL GHERMAN DACO-ROMANUL (secolele IV-V)

Cuviosul Gherman era ruda si prieten din copilarie al Sfantului Ioan Casian, nascut pe la jumatatea secolului IV, probabil, tot in "hotarele Casienilor si ale Pesterilor", din Eparhia Tomisului. Fiind mai varstnic decat compatriotul sau, Gherman a intrat din tinerețe in nevointa calugareasca la una din manastirile existente in Tomis, Histria, Callatis sau Axiopolis. Intrucat multi asceti "sciti" se nevoiau in pesteri, cum atesta numeroasele toponime paleocrestine de "Pestera", "Pesteri", "Biseriuta", "Biserica Omului" etc, se crede ca si Cuviosul Gherman s-a nevoit la inceput intr-una din aceste pesteri.

Acest ascet tomitan a fost primul parinte duhovnicesc al Sfantului Ioan Casian si cel dintai dascal al sau, care l-a initiat pe calea mantuirii spre Hristos. Dupa o scurta nevointa impreuna cu prietenul sau la una din manastirile din Dacia Pontica, Cuviosul Gherman se nevoieste un timp cu Sfantul Ioan Casian la Betleem (380-385), aproape de Pestera Nasterii Domnului. Apoi pleaca impreuna cu prietenul sau in Egipt si viziteaza toate marile manastiri, sihastrile de pe Valea Nilului si pe sfintii calugari anahoreti din Muntele Nitriei si din Sinai. In anul 399, Cuviosul Gherman se stabileste cu Sfantul Ioan Casian la Constantinopol, in preajma Sfantului Ioan Gura de Aur, pe care il iubeau atat de mult.

In anul 404, Sfantul Ioan Gura de Aur fiind exilat si depus din scaun de imparatul Arcadie, Cuviosul Gherman impreuna cu Sfantul Ioan Casian se duc la Roma, spre a mijloci in favoarea marelui patriarh si dascal al lumii crestine, in fata Papei Inocentiu I. De aici nu se stie unde s-a retras la batranete Cuviosul Gherman. El s-a savarsit, fie la manastirea intemeiata de Sfantul Ioan Casian la Marsilia, fie s-a reintors la manastirea din patria sa, in Dacia Pontica, unde se crede ca si-a savarsit calatoria acestei vietii in primele doua decenii ale secolului V.

EPISCOPUL TIMOTEI al Tomisului (prima jumatate a secolului V)

Nu se cunoaste originea acestui episcop tomitan. Se crede ca era nascut la sudul Dunarii, calugarit si format duhovnicesc la una din manastirile din Capadocia, unde, datorita Sfantului Vasile cel Mare, viata monahala devenise foarte infloritoare in secolele V-VI. Ca si inaintasii sai, episcopul Timotei era un bun teolog ortodox, profund cunoscator al dogmelor stabilite de Sfantii Parinti, precum si al disputelor teologice ale timpului sau, care tulburau intreg Imperiul Bizantin. In eparhia sa, fericitul episcop Timotei era la fel de activ ca si inaintasii sai, Vetranion, Gherontie si Teotim I. A zidit si innoit mai multe bazine si manastiri, protejand mult monahismul autohton daco-roman si catehizand pe "nomazii sciti" (goti si huni), inca neconvertiti la crestinism.

Episcopul Timotei a pastorit Eparhia Tomisului in prima jumatate a secolului V si a participat activ la al treilea Sinod Ecumenic de la Efes, din anul 431, care apara cultul Maicii Domnului impotriva ereticului Nestorie, fiind insotit, probabil, de cativa egumeni si calugari "sciti" invatati. Aici a semnat cele "12 anatematisme" ale Sfantului Chirii al Alexandriei, precum si hotararea de condamnare a ereticului Nestorie, fiind cel de al 170-lea semnatar.

Dupa o pastorire rodnică de peste zece ani, fericitul Timotei, pastorul cel bun al turmei lui Hristos de la Tomis, s-a stramutat cu pace la cele vesnice, numarandu-se in ceata cuviosilor parinti.

EPISCOPUL IOAN al Tomisului (secolul V)

Dupa episcopul Timotei, scaunul episcopal din Tomis a fost ocupat de un alt mare teolog al secolului V si aprig aparator al Ortodoxiei in Dacia Pontica, anume Sfantul episcop Ioan.

Acest episcop a luat permanent parte la disputele teologice din preajma Sinodului IV ecumenic de la Calcedon (451), fiind prezent adesea in Constantinopol. El posedă o vasta cultura latina si greaca, traducand mai multe scrieri bisericesti din limba greaca in cea latina. Scriitorul latin contemporan Marius Mercator scrie despre episcopul tomitan Ioan ca era "unul din cei mai buni teologi ai timpului" si unul din "cei mai aprigi adversari ai nestorianismului si eutihianismului" (monofizismului), dovedindu-se, ca si toti ierarhii tomitani, un devotat aparator al invataturii ortodoxe, cum reiese din putinele fragmente pastrate de la el. Inainte de anul 449, episcopul Ioan s-a savarsit cu pace la Tomis si s-a adaugat inaintasilor sai.

EPISCOPUL ALEXANDRU al Tomisului (secolul V)

Acest ierarh tomitan a ocupat scaunul Eparhiei Tomisului pe la jumatatea secolului V, in timpul marilor framantari hristologice monofizite, create de ereticul Eutihie. Noul pastor al Daciei Pontice era un bun teolog, capabil sa apere Ortodoxia, atat de amenintata in intreg Imperiul Bizantin.

Episcopul Alexandru a luat parte la Sinodul din anul 449, convocat de imparatul Teodosie II si patriarhul Flavian la Constantinopol, sinod care a reinnoit hotararile luate in anul 448, de respingere a invataturii eretice monofizite si condamnare a lui Eutihie. Episcopul Alexandru semneaza al saptelea actele sinodului: "Alexander reverendissimus episcopus Tomitanorum civitatis provinciae Scythiae". La

marele Sinod ecumenic de la Calcedon, tinut in anul 451, episcopul daco-roman n-a mai putut lua parte din cauza navalirii hunilor "nomazi" in eparhia sa, dar a semnat ulterior actele sinodului. El insa a ramas credincios Evangheliei lui Hristos si hotararilor luate de sinoadele ecumenice, pana la sfarsitul vietii sale, aparand cu darzenie dreapta credinta la Gurile Dunarii, zidind noi biserici si manastiri in Dobrogea si continuand procesul de crestinare in Dacia Pontica, prin calugarii misionari daco-romani. Dupa o pastorie rodnică de peste un deceniu, fericitul episcop Alexandru si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu.

EPISCOPUL TEOTIM II al Tomisului(a doua jumătate a secolului V)

Eparhia Tomisului avea in anul 458 un pastor nou, in persoana episcopului Teotim II. El era de neam trac, poate chiar din Dacia Pontica. Acest ierarh tomitan a continuat sa-si extinda jurisdicția eparhiei sale, prin calugari si preoti misionari trimisi de la Tomis, pana in inima Daciei Carpatice, pe o arie ce cuprindea, atat Campia Dunarii si zona subcarpatica, cat si sudul Moldovei. Aceasta actiune de crestinare a Daciei era deja inceputa inca din secolele II-III, in Banat, Oltenia si Transilvania, prin colonistii romani, iar in Muntii Buzaului, Vrancea, Baragan si Moldova de sud, in secolul IV, prin calugarii si preotii misionari daco-romani, veniti din Eparhia Tomisului. Activitatea misionara de vestire a Evangheliei lui Hristos la sudul si nordul Dunarii era destul de puternica sub episcopul Teotim II.

Pe langa lucrarea sa misionara, episcopul Teotim II era si un devotat teolog si aparator al Ortodoxiei Sfantilor Parinti. El a facut dovada aceasta in raspunsul cerut de imparatul Leon I Tracul (457-474), in legatura cu hotararile Sinodului IV ecumenic de la Calcedon si cu alegerea patriarhului monofizit Timotei Allurus la Alexandria. Episcopul Teotim II scria ca primeste intru totul hotararile Sinodului de la Calcedon si cere depunerea ierarhului monofizit de la Alexandria. Raspunsul sau in limba latina, foarte ortodox si categoric, "se distinge prin simplitatea si claritatea lui".

Se pare ca fericitul episcop Teotim II a avut o pastorire lunga la Tomis, incununata de multa izbanda, prin continuarea procesului de crestinare a "nomazilor sciti" (huni), ale caror migratii si incursiuni faceau multe tulburari crestinelor autohtoni. Dupa mutarea sa la cele vesnice, in ultimele decenii ale secolului V, scaunul Episcopiei Tomisului a fost ocupat de ierarhi ale caror nume ne raman necunoscute. Jertfa lor insa nu a ramas zadarnica in acest colt de pamant daco-roman.

CUVIOSUL DIONISIE CEL MIC "ROMANUL" (circa 470-545)

Al doilea mare teolog, cunoscut traducator de scrieri patristice si calugar plin de dragostea lui Hristos, pe care ni l-a dat Dacia Pontica, dupa Sfantul Ioan Casian, a fost Cuviosul Dionisie cel Mic, adica "Smeritul", iar in limba latina "Exiguul". Acest venerabil slujitor al Bisericii lui Hristos s-a nascut in Scitia Mica pe la anul 470 si s-a calugarit din tinerete la una din renumitele manastiri ale Eparhiei Tomisului, care au dat in secolele IV-VII numerosi "calugari sciti", cunoscuti in intreg imperiul ca teologi, asceti si aparatori ai Ortodoxiei.

Unul din dascalii sai din tinerete, pe care avea sa-l evoce mai tarziu in "Prefata scrisorii sinodale a Sfantului Chirii al Alexandriei catre Nestorie", tradusa in latina, a fost un anume Petru, ajuns la batranete episcop. Acesta fusese, probabil, egumenul manastirii dobrogene, unde s-a calugarit Cuviosul Dionisie, caruia i-a fost parinte sufletesc si care l-a deprins cu nevointa duhovniceasca si frica de Dumnezeu. Iata cu ce cuvinte pline de recunostinta, de smerenie si duiosie, calitati specifice sufletului nostru romanesc, se adreseaza fericitul Dionisie cel Smerit dascalului sau: "Mi-aduc aminte de binefacerile Voastre, Cuvioase Parinte si podoaba aleasa a invatatorilor lui Hristos, si am mereu inaintea ochilor mintii ravna sfanta pentru hrana duhovniceasca pe care o cheltuiati cu mine cand eram copil, ravna pe care nici spatiul, nici timpul n-o pot uita. Va rog sa primiti o multumire pe care stiu ca nu pot sa v-o dau la inaltimea cuvenita". Din Dobrogea, fericitul Dionisie, supranumit si "Romanul", se duce in Orient, la Mormantul Domnului si in Asia Mica, apoi se stabileste la o manastire din Constantinopol. Era un teolog ortodox desavarsit si cunostea perfect limbile greaca si latina. La cererea Papei Ghelasie de a i se trimite un calugar invatat spre a-i traduce in Apus canoanele Sinoadelor ecumenice si unele opere patristice, Dionisie este trimis in Italia.

In anul 496, Cuviosul Dionisie ajunge la Roma. Aici intra in Manastirea Sfanta Anastasia si ajunge traducator renumit din greaca in latina si preda multi ani dialectica cu prietenul sau Casiodor la Universitatea Vivarium din sudul Italiei - Calabria.

Biograful si prietenul sau Casiodor spune despre fericitul Dionisie ca era "de neam scit, dar de obiceiuri intru totul romane, foarte priceput la ambele limbi, cunoscator perfect al Sfintei Scripturi si al dogmaticii". Era, de asemenea, "intelept si simplu, invatat si smerit, cu vorba putina, feciorelnic, bland, plangand cand auzea vorbe de veselie nepotrivite, postitor, fara sa osandea pe cei care mancau".

La Roma, Cuviosul Dionisie cel Mic (Exiguul) a trait si a scris sub zece papi, de la Anastasie II pana la Vigiliu. Fiind rugat, atat de pastorii Romei, care doreau sa cunoasca mai bine scrierile Parintilor din Rasarit, cat si de compatriotii sai, calugarii sciti, fericitul Dionisie cel Mic a tradus din greaca in latina scrieri ale Sfantilor Grigorie de Nyssa, Chirii al Alexandriei si Proclu. Apoi traduce canoanele primelor patru Sinoade ecumenice, in doua editii; editeaza "Decretele pontificale" si traduce vietii de sfinti ca: "Descoperirea capului Sfantului Ioan Botezatorul", "Pocainta minunata a Sfintei Taisia" si "Viata Sfantului Pahomie".

Cuviosul Dionisie cel Mic era si un bun cunoscator al astronomiei, stiinta ce o invatase la Alexandria, centrul astronomiei antice. Astfel, el a intemeiat era crestina dionisiaca, in locul erei pagane, incepand calendarul si numaratoarea anilor "De la intruparea Domnului nostru Iisus Hristos, iar nu de la imparatul Diocletian, ca pana atunci, pentru ca astfel sa fie tuturor mai cunoscut inceputul nadejdii noastre si pentru ca sa apara mai clara cauza rascumpararii neamului omenesc, adica Patimile Mantuitorului nostru". A scris in acest scop doua lucrari: "Carte despre Sfintele Pasti" si "Argumente Pascale". Era crestina intemeiata de fericitul Dionisie cel Smerit a intrat in vigoare la Roma in anul 527, iar pana la inceputul mileniului al doilea a fost adoptata in toata lumea crestina.

A mai scris si un florilegiu de texte patristice dogmatice, extrase de la mai multi Sfinti Parinti din Rasarit, Apus si Africa, intitulat "Exempla Sanctorum Patrum". Atat prin originea si formarea sa daco-romana, cat si prin scrierile si traducerile sale din greaca in latina, fericitul Dionisie cel Mic "a intins o adevarata punte de legatura intre Rasarit si Apus, punand intr-un contact mai apropiat cele doua romanitati crestine".

La batranete, fericitul Dionisie "Romanul" isi aducea aminte din Italia, patria sa adoptiva, de Dobrogea, patria sa natala, si de compatriotii sai blanzi, dreptcredinciosi si smeriti, despre care scrie aceste frumoase cuvinte in Prefata catre "venerabilii domni si frati preaiubiti, Ioan si Leontiu": "Poate pare lucru nou celor nestiutori ca Scythia, care se arata ingrozitoare prin frig si in acelasi timp prin barbari, a crescut barbati plini de caldura si minunati prin blandetea purtarii. Ca lucrul sta asa, eu il stiu nu numai printr-o cunoastere din nastere, ci mi l-a aratat si experienta. Se cunoaste ca acolo (in Scythia Minor), intr-o comunitate pamanteasca deschisa, am fost reascut cu harul lui Dumnezeu prin Taina Botezului si am fost invrednicit sa vad viata cereasca in trup fragil a preafiericitelor Parinti cu care acea regiune se slaveste ca de o rodire duhovniceasca deosebita.

Credinta lor stralucind prin legatura cu fapta buna era pentru toti pilda de viata si sinceritate. Ei nu erau prinsi in mreaja nici unei griji lumesti si puteau spune cu Apostolul: Cetatea noastra este in ceruri (Filipeni 3, 20). Ei (daco-romanii) au tinut cu tarie neinfractionata totdeauna dogmele credintei ortodoxe, caci, desi erau simpli in cuvant, in stiinta nu erau nepriceputi...".

Pentru sfintenia vietii lui, pentru gandirea si scrierile sale profund ortodoxe, Cuviosul Dionisie cel Mic, numit si "Romanul", este cinstit, atat in Rasarit, cat si in Apus, ca un calugar desavarsit, filolog si ctitor al erei crestine, ascet si teolog de renume. Trei mari virtuti l-au impodobit in toata viata sa: credinta ortodoxa, smerenia inimii si dragostea fata de Dumnezeu si de oameni, calitati specifice milenare ale intregului popor roman.

Savarsindu-si calatoria acestei vietii, Cuviosul Dionisie cel Smerit si-a dat sufletul cu pace in mainile lui Hristos prin anul 545 si este numarat in ceata Cuviosilor Parinti.

CUVIOSUL IOAN MAXENTIU (secolele V-VI)

Acest cuvios parinte era "cel mai invatat calugar scit" contemporan cu Cuviosul Dionisie cel Mic, nascut in Dacia Pontica, pe la jumatatea secolului V. El s-a calugarit si a invatat adancul teologiei din anii tineretii, la una din manastirile Eparhiei Tomisului, a calatorit la mai multe manastiri din Rasarit si a locuit uneori in preajma Constantinopolului.

Fericitul calugar Ioan Maxentiu a scris opt carti "libelli", care trateaza diferite probleme hristologice si antropologice si combate cu tarie nestorianismul si monofizismul lui Eutihie. Iata cateva titluri din scrierile sale: Libellus fidel, Capitele doctrinare, Marturisire de credinta ortodoxa, Unirea Cuvantului lui Dumnezeu cu propriul Sau trup, Raspuns contra achefalilor..., Contra Nestorienilor, Raspuns la Epistola Papei Hormisdas.

Impreuna cu alti patru calugari sciti, Petru, Ioan, Leontiu si Ioan, Cuviosul Ioan Maxentiu a scris si Epistola calugarilor sciti, adresata episcopilor africani Datin si Fortunat, in care se sustine formula teologica "theopashita" ca "unul din Treime a patimit cu trupul".

Dupa o indelungata osteneala, prin scris si asceza, de aparare a dreptei credinte ortodoxe si de marturisire a Evangheliei lui Hristos, intr-o epoca atat de framantata de dezbinari si erezii, fericitul calugar daco-roman Ioan Maxentiu s-a stramutat cu pace la cele vesnice.

MITROPOLITUL PATERNUS al Tomisului (prima jumatate a secolului VI)

Venerabilul mitropolit tomitan Paternus era, dupa nume, de origine latina, adica daco-roman autohton, probabil, calugarit si format teologic si spiritual in una din vestitele manastiri ale Eparhiei Tomisului. El a ajuns pastor al Daciei Pontice, dupa o lunga perioada de circa 60 de ani (460-520), pentru care nu se cunoaste inca numele nici unui episcop tomitan.

Prima atestare documentara este inscriptia latina de pe un vas de cult din argint aurit, descoperit in anul 1912 (astazi la Muzeul Ermitaj - Sankt- Petersburg), facut de Paternus la inceputul secolului VI pentru Catedrala mitropolitana din Tomis, unde donatorul este intitulat "episcopus mitropolitanus". Dupa aceasta insemnare si alte cateva de mai tarziu se atesta ca Episcopia Tomisului a fost ridicata la inceputul secolului VI la rang de mitropolie si ca avea sub jurisdictia sa un numar de 14 episcopii sufragane, existente in toate orasele mari ale Daciei Pontice. Intr-o "Lista" a tuturor scaunelor mitropolitane si episcopale din Patriarhia ecumenica, existente la inceputul secolului VI, publicate in anul 1891 de bizantinologul Cari de Boor, sub denumirea de "Notitia Episcopatum", sunt trecute sub jurisdictia Mitropoliei Tomisului urmatoarele 14 scaune episcopale: Axiopolis (Cernavoda, jud. Constanta), Capidava (Capidava, jud. Constanta), Carsium (Harsova, jud. Constanta), Callatis (Mangalia), Constantiana (jud. Constanta), Histria (Istria, jud. Constanta), Tropaeum Traiani (Adamclisi, jud. Constanta), Troesmis (Iglita, jud. Tulcea), Noviodunum (Isaccea, jud. Tulcea), Aegyssus (jud. Tulcea), Salsovia (Mahmudia, jud. Tulcea), Halmyris (Dunavatul de Jos, jud. Tulcea), Zaldapa (jud. Tulcea), Dionysopolis (Balcic). Toate aceste scaune episcopale au fost infiintate la inceputul secolului VI, in fiecare oras - "polis" - din Scitia Mica si din intreg Imperiul Bizantin, sub imparatul Anastasie (491-518), in urma unei legi a inaintasului sau, imparatul Zenon (474-491), ca fiecare oras sa aiba un episcop al sau si un anume teritoriu.

Sub mitropolitul Paternus, Eparhia Tomisului a ajuns poate la cea mai mare inflorire duhovniceasca si organizatorica. Numarul mare al episcopilor sufragane dovedeste in buna parte incheierea procesului de crestinare a poporului roman din Dacia Pontica, care avea in secolul VI peste 100 de basilici (biserici) si bisericiute, cu numerosi preoti (prezbiteri) si manastiri bine organizate, cu sute de calugari, sihastrii, cavioti (traitori in pesteri) misionari si cu teologi de o inalta cultura clasica si mistic-dogmatica, recunoscuta peste tot. Astfel, vestitii "calugari sciti", contemporani cu arhiepiscopul Paternus, erau preocupati de dogma Sfintei Treimi, creand formula teologica numita "theopashita", ca "unul din Sfanta Treime a patimit in trup" (unus de Sancta Trinitate passus in corpus).

Fericitul mitropolit Paternus, refuzand sa accepte ca ortodoxa aceasta formula dogmatica, calugarii sciti se duc, in anul 519, la imparatul Justin I (518-527) si cer recunoasterea invataturii lor. De aici merg la Roma si cer Papei Hormisdas acelaasi lucru. Aceasta dovedeste preocuparile hristologice ale calugarilor daco-romani din Dobrogea secolului VI, renumele lor in intreg Imperiul Romano-Bizantin, precum si grija dintotdeauna a episcopilor din Dacia Pontica de a apara cu statornicie Ortodoxia la Gurile Dunarii.

In anul 520, mitropolitul Paternus, fiind la Constantinopol, a participat cu alti 20 de ierarhi la alegerea noului patriarh ecumenic, Epifanie. In scrisoarea adresata Papei Hormisdas cu acest prilej, Paternus semneaza al saptelea sub titlul: "Paternus, misericordia Dei, episcopus provinciae Scythiae metropolitanus".

In cadrul arhiepiscopiei sale, mitropolitul Paternus pregateste calugari si preoti misionari, pe care ii trimite la nord de Dunare, in Dacia Carpatica, ajungand sa organizeze parohii si mici asezari monahale pana in vaile Oltului si Argesului, Campia Baraganului, Codrii Vlasiei, tinutul Buzaului, Tara Vrancei si sudul Moldovei.

Asa ostenindu-se mai mult de un deceniu, pentru lauda lui Dumnezeu si triumful crestinismului pe pamantul tarii noastre, venerabilul mitropolit Paternus si-a dat sufletul cu pace in mainile lui Hristos.

MITROPOLITUL VALENTINIAN al Tomisului (secolul al VI-lea)

Ultimul ierarh si pastor duhovnicesc cunoscut al Mitropoliei Tomisului, inainte de marea migratie a avarilor, slavilor si bulgarilor din anul 602, a fost arhiepiscopul Valentinian. Dupa nume era latin, adica daco-roman, probabil, nascut si format in Eparhia Tomisului, la conducerea careia ajunge pe la mijlocul secolului VI. Prima afirmare despre el dateaza din anul 595 intr-o scrisoare a diaconilor Rusticus si Sebastianus, care ii relateaza despre condamnarea de catre imparatul Justinian, in anul 544, a "Celor trei capitele", adica a scrierilor episcopilor Teodor de Mopsuestia (+ 428), Teodoret al Cirului (458) si Ibas de Edessa (+ 457), considerate eretice. Arhiepiscopul Valentinian ii scrie Papei Vigiliu, care ii raspunde la 18 martie 550, adresandu-i-se: "Dilectissimo fratri Valentiniano, episcopo de Tomis, provinciae Scythiae" (Preaalesului frate Valentinian, episcopul Tomisului din provincia Scitia-Dobrogea), asigurandu-l ca nu a scris nimic impotriva celor patru Sinoade ecumenice si ca il invita la Constantinopol sa se convinga de aceasta. Din motive necunoscute, arhiepiscopul Valentinian nu raspunde la invitatie si nu ia parte nici la cel de al cincilea Sinod ecumenic de la 5 mai 553.

Sub venerabilul mitropolit Valentinian, Biserica lui Hristos din Dacia Pontica (Dobrogea) traieste, probabil, epoca sa cea mai infloritoare din perioada de formare a poporului roman, cu biserici si preoti in fiecare sat, cu vestite asezari monahale, cu preoti si calugari misionari raspanditi pe o larga arie in Dacia de la nordul Dunarii. Insi procesul de crestinare a populatiei autohtone este aproape incheiat in Dacia Pontica. Iar peste Dunare existau in secolul VI mai multe comunitati monahale in zona subcarpatica, din care cele mai puternice erau in Muntii Buzaului si ai Vrancei. Se presupune chiar existenta unei episcopii in Tara Vrancei, care va deveni mai tarziu Episcopia Milcovia. La sfarsitul deceniului al saselea, dupa o rodnică activitate evanghelică, mitropolitul Valentinian se muta la cele vesnice.

CUVIOSII DAMIAN SI IOSIF Asezamantul monahal de la Basarabi - Constanta (secolele IX-X)

In anul 1957 s-a descoperit intr-un deal de creta din comuna Basarabi, judetul Constanta, un ansamblu monahal de sihastri, din epoca daco-romana si medievala (sec. IV-XI), format din sase biserici rupestre, unice pana in prezent in tara noastra. Desigur, au fost mult mai multe biserici si, probabil, pesteri pustnicești, unele deja distruse de vreme, altele inca nedescoperite, care formau o adevarata "lavra a pesterilor" in Dacia Pontica.

Intrucat ansamblul monahal de la Basarabi este aproape de "hotarele Casienilor si ale Pesterilor", locul de nastere al Sfantului Ioan Casian, se deduce ca in Eparhia Tomisului, adica in perimetrul dintre Constanta - Cernavoda - Medgidia si Histria, era cel mai puternic centru monahal si pustnicesc din Scitia Mica. Pe langa marile manastiri organizate cu scoli de teologie, care au dat pe vestiti calugari sciti in secolele IV-VI, existau zeci de pesteri si biserici rupestre, astazi disparute, in care se nevoiau marii sihastri daco-romani iubitori de liniste. Asemenea sihastriilor de pe valea Nilului care erau conduse nu de egumeni, ci de "prezbiteri", adica de ieromonahii duhovnici care slujeau cele sfinte pentru ei, credem ca si ansamblul pustnicesc de la Basarabi era povatuit duhovnicește de asemenea duhovnici.

Doi dintre acesti parinti sufletesti ai sihastriilor de la Basarabi, recent descoperiti, au fost "Damian preotul" si "Iosif preotul". Numele lor sunt incrustate pe peretii bisericii B4. Iata cateva dintre aceste inscriptii in limba slava veche: "(Eu) Dimian (Damian) preotul merg pe drum, pun lumanari pentru pacatele mele ... omule, in aceasta biserica, iar Dumnezeu sa va miluiasca cu Sfantii Parinti. Amin. Dimian (luna) mai". Alta insemnare: "A venit parintele aici, in acest loc ... luna octombrie, 4. A venit la noi... am scris... luna ianuarie". Alta inscriptie: "in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh, s-a inchinat nevrednicul rob Simeon prima data in biserica, in luna august, 31". Probabil era un dregator local sau un calugar venit sa se inchine aici. In limba greaca scrie: "Doamne, ajuta pe robul tau Iosif (preotul)". Si alta: "Luna martie, indictionul 10" (anul 982).

Celelalte cinci biserici sunt mult mai mici, de forma dreptunghiulara, cu dimensiunile de circa 6x2x2 metri, sapate in stanca de creta, apropiate una de alta si unele cu mici incaperi anexate, pentru calugarii nevoitori. Pe peretii lor se afla numeroase inscriptii runice, multe nedescifrate, cruci, simboluri paleocrestine, figuri dacice traditionale. In biserica B1 scrie in caractere vechi slave: "Anul 650" (992). Cuviosii "Damian preotul" si "Iosif preotul" au fost doi ieromonahi din cei mai distinsi, care au condus comunitatea sihastriilor de la Basarabi, probabil in secolele IX-X. Cel dintai pare sa fi fost Damian, apoi Iosif. Amandoi erau preoti slujitori si parinti duhovnicești ai acestei asezari pustnicești. Ei savarseau cele sfinte, primeau si formau pe calugari, spovedeau, impartaseau pe fiecare cu Trupul si Sangele Domnului si ii cercetau la pesterile si chiliile lor. Pentru sfintenia vietii lor si pentru cinstea de care se bucurau, ucenicii lor le-au sapat numele pe peretii bisericii din mijloc, care, probabil, era centrul duhovnicesc al acestei sihastrii din Dobrogea.

Doamne, numara in ceata cuviosilor parinti pe toti calugarii care au sihastrit in aceste locuri sfinte.

SFANTUL GRIGORIE DECAPOLITUL de la Bistrita - Valcea (secolele VIII-IX)

Viata

Sfantul Grigorie, ale carui moaste se pastreaza intregi la Manastirea Bistrita, din judetul Valcea, s-a nascut in jurul anului 780, in Isauria - Asia Mica, din parinti ortodocsi devotati, anume Serghie si Maria, si a copilarit in una din cele zece cetati ale Isauriei, Irinopolis, din care cauza se numeste pana astazi "Decapolitul".

Bizantul fiind lovit atunci de eresul iconoclast, fericitul Grigorie, dupa terminarea studiilor, renunta la nunta si intra in nevointa monahala, ostenindu-se mult pentru apararea Ortodoxiei si cinstirea sfintelor icoane in Constantinopol, in Asia Mica, la Roma si in Macedonia. Nevoindu-se mult cu postul si rugaciunea, a biruit toate cursele nevazutilor diavoli si s-a invrednicit de darul facerii de minuni si al inaintevederii.

In ultimii ani ai vietii s-a ostenit in Manastirea Sfantul Mina, aproape de Tesalonic, invrednicindu-se de harul preotiei. Si aici a facut multe minuni si vindecari de boli, vestind cele viitoare. Renumit in tot Bizantul pentru sfintenia vietii lui, la batranete, Sfantul Grigorie Decapolitul se imbolnaveste de hidropica si se muta la Hristos, la 20 noiembrie, anul 842, fiind inmormantat la o manastire din Constantinopol.

Acest mare cuvios si marturisitor al lui Hristos era cinstit ca sfant si facator de minuni inca din viata. Dar si dupa moarte se vindecau bolnavii la mormantul lui. Vazand aceasta, monahii acelei manastiri i-au scos sfintele sale moaste din pamant si le-au pus in biserica spre inchinare si ajutorul tuturor.

In anul 1453, cazand Bizantul sub turci, moastele Sfantului Grigorie sunt duse in partile Dunarii, ajungand in mainile unui dregator turc. Auzind de minunile ce se faceau la aceste moaste, banul Tarii Romanesti, Barbu Craiovescu, le cumpara cu multi bani, prin anul 1498, si le duce la Manastirea Bistrita - Ramnicu-Valcea, ctitoria sa, unde se afla si astazi. Racla de argint, in care se pastreaza cu sfintenie acest odor de mare pret, a fost lucrata la Brasov, in anul 1656.

Fapte si cuvinte de invatatura

Sfantul Grigorie Decapolitul a fost ales de Dumnezeu sa marturiseasca pe Hristos si dreapta credinta pe pamant inca din pantecele maicii sale. Inima lui era ranita din pruncie pentru cele ceresti, iar sufletul lui nu avea odihna in valtoarea grijilor pamantesti. De aceea, renuntand la casnicie, s-a logodit cu Hristos pentru a trai in veci cu El.

Intrand in nevointa vietii monahale, Sfantul Grigorie ravnea doua lucruri, fara de care nici un crestin nu se poate mantui. Mai intai cauta sa se dezbrace de cugetele rele si sa se indumnezeiasca prin rugaciune, prin post si priveghere, prin citirea Sfintei Scripturi, prin smerenie si iubire. Apoi dorea sa marturiseasca dogmele dreptei credinte si sa apere Ortodoxia de tot felul de eresuri care loveau in vremea sa Biserica lui Hristos. Ajutat de harul Duhului Sfant, in putina vreme a biruit ispitele tineretii si toate cursele vrajmasului diavol. Apoi, Sfantă Evanghelie si invaturile dumnezeiestilor Parinti i-au intarit credinta si l-au pregatit, ca pe un bun ostas al lui Hristos, sa intre in lupta cea duhovniceasca impotriva hulitorilor iconoclasti care distrugeau sfintele moaste si sfintele icoane, numindu-le idoli.

Cu atata tarie se impotriva pe fata luptatorilor de icoane, aparandu-le, incat mergea din loc in loc, din manastire in manastire, de la Constantinopol in Asia Mica, de la Decapole in Tesalonic, apoi la Roma, in Sicilia si din nou la Tesalonic. Peste tot apara cultul ortodox

al sfințelor icoane, învățând, îmbărbătând, muștrând și uneori răbdând batai, prigoniri și amenințări cu moartea pentru cinstea sfințelor icoane. Dar bunul ostas al lui Hristos nu se temea de cei care ucide trupul, nici nu asculta hulele ereticilor, ci pe toți îi învăța ca "cinstea pe care o dau sfințelor icoane se ridică la chipul cel dintâi", după învățătura Sfântului Vasile cel Mare. Adică, cinștind și închinându-ne la icoane, cinștim și ne închinăm Mantuitorului și sfinților pictați pe ele. Apoi învăța ca cel care a făcut prima icoana este însuși Tatal Care a născut pe Fiul "mai înainte de toți vecii", căci Fiul lui Dumnezeu este icoana Tatălui. El învăța ca și omul creat de Dumnezeu este chipul, adică icoana Preasfintei Treimi, după cuvântul de la Facere 1 cu 26: Sa facem om după chipul și asemănarea noastră. Cinstea pe care o dau Fiului se înalță deopotrivă și celorlalte persoane ale Preasfintei Treimi, iar cinstea pe care o dau icoanelor se înalță însuși Mantuitorului și sfinților pictați pe ele.

Pe măsura ce se ostenea pentru apararea icoanelor și dogmelor ortodoxe, Sfântul Grigorie Decapolitul ducea, totodată, o înaltă viață duhovnicească. Pentru aceasta, ajungând vas ales al Sfântului Duh, a primit darul facerii de minuni și al cunoașterii celor viitoare. Amintim câteva din numeroasele sale minuni savarsite în timpul vieții. Într-o noapte, făcând rugăciune din inimă către Dumnezeu, a căzut în uimire și a văzut strălucind din cer o lumină ca soarele, înconjurând pesteră și locul din jur, urmata de o bună mireasma care a umplut chilia și inimă cuviosului. Lumina și mireasma cerească au tinut mai multe zile.

Ajungând la măsura desăvârșirii, Dumnezeu nu a lasat această faclie sub obroc. Odată, pe când se ruga, a auzit acest glas de sus: "Grigorie, dacă vrei să ajungi la desăvârșire, ieși din pământul tău și de la rudele tale și te instrăinează pentru folosul tău și al celor ce au nevoie de învățătura ta". Din ceasul acela, Cuviosul Grigorie a parasit liniștea pustiei și ajută lumea pe calea mântuirii.

Odată dorea să meargă cu corabia în Italia, dar stăpanul ei nu voia să plece, căci se temea de talhari. Atunci a zis sfântul către corabieri: "Îndrăzniți, căci Dumnezeu va vă păzi și nu veți patimi nici un rău". Într-adevăr, au călătorit bine, fără nici o primejdie, căci mana Domnului era cu Sfântul Grigorie.

Mulți oameni stăpaniți de duhuri rele erau vindecați cu rugăciunea Sfântului Grigorie. Astfel, o femeie, având duh necurat, a fost izbăvită numai prin cuvântul lui. Un om cuprins de un demon cumplit a fost tămăduit cu rugăciunile sfântului. Altădată, văzând sfântul un om chinuit de diavol, s-a rugat pentru el, zicând: "Doamne, miluiește zidirea Ta și n-o lasa să fie stăpanită de diavolul". După aceste cuvinte, îndată a fugit duhul rău din om. Dar, văzând cuviosul că îl căuta și îl lauda oamenii, îndată a fugit din locul acela. Altădată, un om demonizat a sărit în spatele cuviosului și își batea joc de el. Dar fericitul, rugându-se din inimă, a izgonit diavolul din acel om.

O femeie saracă și vaduva, stricându-i-se casa, a cerut milostenie de la Sfântul Grigorie ca să-și zidească alta, iar el i-a spus: - Femeie, du-te și începe lucrul, și Dumnezeu saracilor îți va trimite ajutor! Punând temelie, vaduva a găsit în pământ smola, pe care vânzând-o, și-a terminat casa și și-a cumpărat cele de nevoie vieții.

Un monah sihastru din apropiere, cu mainile lucra și cu buzele se ruga. Iar Sfântul Grigorie, cunoscând că i-a sosit sfârșitul vieții, i-a zis: - Frate, lasă lucrul mainilor și te îngrijește de suflet, că ti s-a apropiat sfârșitul și vei călători pe cale străină, pe care niciodată n-ai călătorit! După câteva zile, acel sihastru și-a dat sufletul în mainile Domnului.

Un ieromonah, Teodul, a venit la cuviosul pentru cuvânt de folos. La plecare, Sfântul Grigorie i-a spus:

- Mergi cu pace și spune parintelui tău duhovnicesc să-și pregătească mormântul, căci în curând va pleca la Domnul!

După puține zile, bătrânul acela a adormit cu pace.

Altădată, un monah numit Petru a fost mușcat de două vipere și, fiind foarte aproape de moarte, a alergat la ajutorul Cuviosului Grigorie, care, milostivindu-se spre el, s-a rugat lui Dumnezeu și îndată cel mușcat de vipere s-a făcut sanatos.

Un om bolnav de friguri de mulți ani a venit pe ascuns la chilia Sfântului Grigorie și s-a îmbrăcat cu rasa lui, pe când îl scuturau figurile, și îndată s-a făcut sanatos.

Un alt om cuprins de răceală se ruga cuviosului să-l vindece, însă el nu voia. Atunci, bolnavul s-a culcat pe ascuns, cu mare credință, în patul Sfântului Grigorie. Găsindu-l în asternutul lui, cuviosul i-a zis să plece de acolo. Dar bătrânul i-a răspuns: "Nu mă voi scula din patul tău, parinte, până nu mă voi face sanatos!" Atunci, cuviosul, atingându-se de acel bolnav, l-a vindecat, și s-a ridicat sanatos din patul lui.

O dată și de mai multe ori vorbind ucenicul cu dascalul său, a văzut iesind foc din gura Cuviosului Grigorie, care îi lumina fata cu raze ca de soare. Deci, căzând ucenicul la picioarele sfântului, l-a rugat să-și descopere acea taină minunată. Cuviosul a zis către dansul:

- Această o pricinuieste credința ta, fiule, căci eu mă știu pe mine om păcatos. Insa, de se va curăți omul pe dansul de patimile trupului și ale sufletului și se va face curat și vrednic de primirea Duhului Sfânt, atunci, precum a zis Hristos, Tatal și Fiul și Sfântul Duh vin și se salasluiesc în el. Atunci, nu mai graiește omul, ci Dumnezeu, care locuiește în el. Deci și tu, fiule, dacă te vei nevoi a te curăți pe tine de patimile trupului și ale sufletului și dacă vei tăia cu sabia Duhului spiniile patimilor și dacă te vei ruga cu staruința lui Dumnezeu, că El însuși să arde cu focul cel dumnezeiesc materia patimilor și să înmulțească în sufletul tău roadele faptelor bune, atunci te vei face lacas curat și sfânt al lui Dumnezeu, iar cuvintele tale vor străluci de puterea și lumina Duhului Sfânt.

După mutarea la cer a Sfântului Grigorie Decapolitul și după caderea Bizanțului în mainile turcilor, au ajuns cinștitele lui moaste în mainile unui dregător turc. Evlaviosul ban al Craiovei, Barbu Craiovescu, auzind despre aceste moaste și de nenumăratele minuni care se făceau aici, a cheltuit mari sume de bani și, în anul 1498, a adus moastele Sfântului Grigorie Decapolitul la Manastirea Bistrita - Valcea, ctitoria sa, spre mângaierea tuturor.

În tradiție se spune că turcul a vândut sfintele moaste pe bani de aur, punându-se la cântar. Dar, cu rugăciunile sfântului, moastele sale au devenit ușoare la cântar și turcul n-a primit mulți bani, așa cum dorea. Mai târziu turcul, văzându-se amăgit de creștini, a venit la Manastirea Bistrita să ia moastele înapoi sau să i se dea mai mulți bani. Atunci, fericitul ctitor, călugărit aici cu numele de Schimonahul Pahomie, auzind de venirea turcului, a ascuns sfintele moaste într-o pesteră din muntele apropiat, unde s-a ridicat și un mic paraclis în cinstea Sfântului Grigorie. Așa au scăpat sfintele moaste din mana păgânilor. Apoi turcul, maniindu-se, a jefuit manastirea și, dându-i foc, s-a dus în țara lui. Ctitorul a zidit manastirea din nou și a adus din pesteră sfintele moaste, care se pastrează în biserică mare până astăzi, ca un odor de mare pret. Numai în vremuri de mare primejdie se ascund în pesteră.

De-a lungul celor cinci secole de existență a moastelor Sfântului Grigorie Decapolitul pe pământul țării noastre, s-au făcut multe și nenumărate minuni și vindecări de boli, care s-au uitat cu vremea. Dintre cele puține care s-au scris, amintim câteva minuni savarsite, mai ales, în zilele noastre.

După o veche tradiție ortodoxă, în vremuri de primejdie și de mare secetă, se făceau procesiuni prin orașe, prin sate și pe câmp cu moastele Sfântului Grigorie Decapolitul și cu icoane miraculoase. Moastele se scoteau de obicei vara, în Țara Românească și mai ales în Oltenia, pe timp de secetă, și, cu rugăciunile cuviosului, trimitea Domnul pe pământ ploaie timpurie și tarzie. Cea mai veche procesiune

pentru ploaie cu moastele Sfantului Grigorie, cunoscuta in Tara Romaneasca, a avut loc in vara anului 1765. Recoltele lovite de seceta au fost salvate si poporul cel binecredincios a fost izbavit de moarte.

In vara anului 1913, de hramul Manastirii Bistrita, a fost adusa la moastele Sfantului Grigorie o femeie tanara, paralizata de ambele picioare. Fiind atinsa de sfintele moaste, i s-a facut Sfantul Maslu de trei ori si, dupa trei saptamani, a venit la manastire pe picioarele sale, sa multumeasca sfantului pentru vindecarea ei.

In anul 1920, unei femei numita Maria din satul Cacova - Valcea, cazand dintr-un prun, i-a paralizat tot corpul si a fost adusa dupa cateva zile in manastire, la Sfantul Grigorie. Facandu-i-se Sfantul Maslu, bolnava a deschis ochii mari, si-a venit in simtire si a cerut sa fie ridicata in picioare. Apoi s-a intors la casa ei vindecata, cu rugaciunile Sfantului Grigorie facatorul de minuni.

In vara anului 1925, a fost adus la moastele Sfantului Grigorie un tanar din comuna Sirineasa - Valcea, stapanit de un duh rau. Fiind atins de sfanta racla si facandu-i-se Sfantul Maslu in fiecare zi, dupa sapte zile a plecat acasa sanatos. La fel a fost vindecata o tanara din satul Vaideeni, care isi pierduse mintea. Dupa sapte zile de rugaciuni si Sfantul Maslu langa sfintele moaste, s-a intors sanatoasa in familie.

In vara anului 1927, fiind seceta, s-a scos sfanta racla in procesiune prin sate. Proprietarul fabricii de cherestea din Brezoi - un boier necredincios - nu a vrut sa lase oamenii lui la rugaciune. Insa s-au facut rugaciuni de ploaie si, cu mijlocirea cuviosului, a dat Dumnezeu o ploaie buna pe toata Valea Oltului. Dar, in aceeasi zi, l-a pedepsit Domnul pe boierul rau si necredincios, ca i-a luat foc fabrica si a ars toata pana in temelii.

Fiind seceta, in vara anului 1935, se purta sfanta racla in procesiune de ploaie prin satele Babeni, Ionesti, Orlesti. In dreptul unei fantani, racla Sfantului Grigorie s-a oprit brusc. Atunci, preotii au spus sa se cerceteze ce poate fi in acea fantana. Scotand oamenii toata apa, au aflat un prunc mic in ea. Era, probabil, aruncat de o femeie ucigasa. Dupa ce oamenii au ingropat pruncul, imediat au plecat cu sfintele moaste mai departe.

In satul Bailesti - Dolj, in anul 1932, era o crestina, Elena, paralizata din tinerete. Auzind ca se aduc in sat moastele Sfantului Grigorie pentru ploaie, a vrut sa fie dusa si ea la Biserica sa se inchine. Dupa ce a fost atinsa de sfanta racla a cuviosului, a cerut sa fie asezata sub masa pe care stateau sfintele moaste. Timp de trei ore cat a durat slujba in biserica, crestina Elena s-a rugat in taina, cerand, cu multe lacrimi, sanatate si iertare. Dupa ce preotii si credinciosii au plecat in procesiune pe camp cu moastele Sfantului Grigorie, femeia bolnava s-a vindecat definitiv de paralizie, s-a intors acasa si a mai trait inca 20 de ani.

In vara secetoasa a anului 1934 se faceau rugaciuni si procesiune pentru ploaie cu moastele Sfantului Grigorie de la Bistrita, in satul Lungesti - Valcea. Cand procesiunea trecea prin mijlocul satului si taranii, cu faclii aprinse in maini, aruncau buchete de flori inaintea sfantului, a venit o mama cu o fetita de 4 ani, bolnava de epilepsie. Indata ce femeia si-a atins copila cu fruntea de sfintele moaste, s-a facut sanatoasa. Copila a crescut, a devenit mama si o buna crestina. Ea se numea Elena Spalatei.

Sofia Patrichi, o pensionara din Bucuresti, in 1957 s-a imbolnavit de o infectie la fata, suspecta de cancer, ce nu se mai vindeca. Auzind de minunile Sfantului Grigorie de la Bistrita, a alergat la moastele lui, s-a atins cu credinta si lacrimi de sfanta racla si s-a rugat mult, cerandu-i sanatate. A doua zi, cand s-a desteptat din somn, nu mai avea nici o urma de infectie pe fata si se vindecase si de cataracta de la ochi.

Sfinte Preacuvioase Parinte Grigorie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTA PARASCHEVA DE LA IASI (secolul XI)

Viata

Preacuvioasa maica noastra Parascheva, numita "cea Noua", de la Iasi, "a Moldovei luminatoare" si lauda intregii Ortodoxii, s-a nascut in satul Epivat din Tracia rasaritiana, nu departe de Constantinopol, pe la inceputul secolului al XI-lea, din parinti binecredinciosi si de bun neam.

Cei doi copii, Eftimie si Parascheva, au primit in familie o aleasa crestere si educatie religioasa. Astfel, Eftimie, fratele mai mare al cuvioasei, a intrat inaintea ei in nevointa monahala. Apoi, pentru sfintenia vietii lui, ajunge episcop al Matidiei si pastoreste bine Biserica lui Hristos pana la sfarsitul vietii. La fel si fericita Parascheva, iubind mai mult decat orice pe Hristos, la varsta de aproape 15 ani, a intrat intr-o manastire de fecioare din orasul Ieracia Pontului. Dupa cinci ani se inchina la Mormantul Domnului si se nevoieste mai multi ani intr-o mica manastire de calugarite pustnice de pe Valea Iordanului.

La varsta de 25 de ani, luand porunca de la ingerul Domnului, s-a reintors in patrie si s-a nevoit inca doi ani langa biserica satului natal, Epivat. Pe la jumatatea secolului XI, anul 1050, la varsta de 27 de ani, Cuvioasa Parascheva si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost inmormantata aproape de malul marii. Mai tarziu, in urma unor minuni la mormantul ei, moastele Cuvioasei Parascheva au fost aflate intregi in pamant si s-au pus in biserica Sfintilor Apostoli din satul Epivat, spre cinstire si inchinare. Aici au stat sfintele ei moaste aproape 175 de ani.

In anul 1223, tarul romano-bulgar Ioan Asan al II-lea (1218-1241) a stramutat moastele Sfintei Parascheva la Tarnovo, capitala Bulgariei, fiind depuse in catedrala cu hramul "Adormirea Maicii Domnului". Mai tarziu, fericitul patriarh Eftimie al Bulgariei scrie "Viata Cuvioasei Parascheva" si o trece in sinaxarul Bisericii cu zi de praznuire la 14 octombrie. Din a doua jumatate a secolului XIV, cultul Sfintei Parascheva trece si la nordul Dunarii, in cele trei tari romane.

La Tarnovo au stat moastele Preacuvioasei Parascheva 160 de ani. In anul 1393, cazand Bulgaria sub ocupatia turcilor, sfintele ei moaste au fost daruite pentru putin timp lui Mircea cel Batran, domnul Tarii Romanesti. Dupa trei ani, turcii le-au dat cneghinei Anghelina a Serbiei, care le stramuta la Belgrad, unde raman 125 de ani.

In anul 1521, turcii ocupa si Serbia si iau din nou ostatice moastele Sfintei Parascheva, pe care le duc in palatul sultanului din Constantinopol. Apoi, sfintele ei moaste sunt rascumparate de la turci de catre Patriarhia Ecumenica cu 12.000 de ducati de aur si raman in Catedrala patriarhala din Fanar timp de 120 de ani. In anul 1641, insa, ajungand Patriarhia de Constantinopol datoare la Poarta otomana cu sume mari de bani, ce reprezentau birul anual impus asupra Bisericii, patriarhul Partenie a daruit moastele Cuvioasei Parascheva, drept recunoscuta, domnului Moldovei, Vasile Lupu, care a achitat turcilor toate datoriile patriarhilor de Constantinopol si Ierusalim pe mai multi ani.

In anul 1641, la 13 iunie, moastele Preacuvioasei maicii noastre Parascheva au ajuns in Iasi si au fost asezate cu multa cinste in frumoasa biserica atunci zidita, a Manastirii Sfintilor Trei Ierarhi. Aici au stat pana la 26 decembrie, 1888, cand au fost scapate prin minune de un incendiu. Apoi au fost transferate in noua Catedrala mitropolitana din Iasi unde se afla si astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Trei au fost marile virtuti care au impodobit sufletul si viata Sfintei Preacuvioasei maicii noastre Parascheva de la Iasi. Ingereasca feciorie, milostenia, adica lepadarea de cele pamantesti, si dumnezeiasca rugaciune, maica tuturor faptelor bune. Pe aceste trei virtuti le-a iubit fericita din copilarie si prin acestea, in chip deosebit, s-a dezbracat de orice cuget pamantesc, a biruit pe diavoli si s-a numarat in ceata Sfintilor Parinti purtatori de Dumnezeu.

Fiind odrasla de bun neam si avand sadita in inima ei frica de Dumnezeu, fericita Parascheva a inceput urcusul cel duhovnicesc pe scara virtutilor catre Hristos, Mirele ei, mai intai prin sfanta rugaciune, care este inceputul tuturor bunatatilor. Din pruncie, cuvioasa mergea la biserica satului Epivat, fiind nelipsita de la sfintele slujbe. Dar si in casa parintilor ei se ruga mult ziua si noaptea, imitand pe sfintii ingeri.

Dar, intrucat rugaciunea fara iubire de aproapele nu poate ajunge la Dumnezeu, care este iubire, fericita Parascheva a adaugat la rugaciunile ei inca doua fapte bune: postul si milostenia. Caci postul da aripi rugaciunii si o inalta la cer, iar milostenia, fiica cea dintai a iubirii, duce rugaciunea inaintea tronului Preasfintei Treimi. Astfel, mireasa lui Hristos nu gusta nimic pana seara, in zilele de post, iar in sarbatori, cand se intorcea de la biserica, isi schimba de multe ori hainele ei bune si de pret, date de parinti, cu hainele rele si rupte ale copiilor saraci, care cereau milostenie la usa bisericii. Pentru aceasta, cuvioasa primea multe muștrari si batai de la mama ei, cand o vedea imbracata in haine urate si sarace.

- Spune, Parascheva, cui ai dat hainele tale cele scumpe si frumoase cu care te-am imbracat? o intreba mama ei suparata.

- Le-am daruit lui Hristos prin mainile copiilor saraci ! raspundea fericita, cu chip luminat.

Odata, ascultand slujba in biserica, a auzit citindu-se acest cuvint din Sfanta Evanghelie: Oricine vointe sa vina dupa Mine, sa se lepede de sine, sa-si ia crucea si sa-Mi urmeze Mie (Marcu 8, 34). Deci, ranindu-se la suflet ca de o sageata de acest cuvint al lui Hristos, indata a parasit grijile vietii pamantesti si, plecand pe ascuns din casa parinteasca la varsta de numai 15 ani, a intrat in sfanta nevointa a vietii calugaresti. Dupa ce mai intai s-a inchinat in biserica Vlahernei (a vlahilor), precum si la toate manastirile si sfinte moaste din Constantinopol, s-a tainuit apoi ca o straina intr-o manastire de fecioare din Ieracia Pontului.

Cinci ani s-a nevoit aici fericita Parascheva, desavarsindu-se in toate faptele bune si mai ales in neincetata rugaciune cu multe lacrimi, cu posturi aspre si privegheri de noapte. Aici a strabatut ea calea cea grea a despatimirii si a inceput urcusul duhovnicesc al desavarsirii, unindu-se tainic cu Mirele Hristos prin umbrirea Duhului Sfânt. Toate surorile din manastire se uimeau de viata si intelepciunea ei si laudau pe Dumnezeu, zicand: "Slava Tie, Doamne, ca Ti-ai facut vas ales si sfânt pe Cuvioasa fecioara Parascheva si Te preamaresti intre cei blanzi si smeriti cu inima!"

Curatindu-se pe sine de cele pamantesti, Cuvioasa Parascheva s-a dus la Ierusalim si, dupa ce se inchina si imbratiseaza Sfântul Mormant cu multe lacrimi, se retrage pe Valea Iordanului la o mica manastire de fecioare. Aici s-a nevoit cu si mai aspre osteneli aproape zece ani, biruind pe diavoli si rugandu-se pentru lume. Faptele ei cele bune cu care biruia pe cel nevazut si se unea negrait cu Hristos erau: desavarsita curatie a mintii si a inimii de ganduri si imaginatii patimase, neincetata rugaciune cu lacrimi de bucurie, postul si privegherea de toata noaptea si neadormita dorire a Mirelui preaiubit. Toate acestea au incununat pe Sfanta Parascheva cu cununa desavarsirii in Hristos, incat stralucea ca o faclie aprinsa in mijlocul celorlalte calugarite nevoitoare.

Ajungand cuvioasa la varsta de 25 de ani, intr-o noapte, pe cand se ruga, un inger al Domnului i-a spus:

- Lasa pustia si lacasul acesta si te intoarce la Epivat, in patria ta, ca acolo se cade sa lasi trupul pamantului si sa treci din aceasta lume catre Dumnezeu, pe Care L-ai iubit!

Deci, sarutand Sfanta Parascheva pe toate surorile din acea manastire, s-a inchinat la Mormantul Domnului din Ierusalim si, luand o corabie, a ajuns la Constantinopol. Aici iarasi s-a inchinat cu lacrimi in biserica Maicii Domnului din Vlaherne, zicand:

"Preasfanta Stapanana, nu am alta nadejde si acoperamant pe pamant decat pe tine. Tu sa-mi fii indreptatoare si folositoare spre Hristos. Cat m-am nevoit in pustie, pe tine te-am avut ajutor si mangaiere, iar acum, daca m-am intors in lume, te rog indrepteaza-ma pana la sfarsitul vietii mele, ca nu am alta nadejde dupa Dumnezeu!"

Ostenindu-se Sfanta Parascheva inca doi ani deplini langa biserica satului Epivat, in ascunse nevointe duhovnicesci si simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a ingenuncheat inaintea icoanei Mantuitorului si cu lacrimi a rostit aceasta sfanta rugaciune:

"Doamne, Iisuse Hristoase, cauta din sfânt lacasul Tau si nu ma parasi, nici nu ma lasa, ca pentru numele Tau cel sfânt am lasat toate si dupa Tine am calatorit in toata viata mea. Si, acum, indura-Te, Doamne, si spune ingerului Tau cel bland sa ia cu pace sufletul meu!"

In timp ce se ruga, Preacuvioasa Parascheva si-a dat sfântul ei suflet in mainile Domnului, iar mult ostenitul ei trup a fost inmormantat de crestini intr-un mormant nou, aproape de tarmul marii.

Dupa multi ani, moastele Cuvioasei Parascheva au fost descoperite cu voia lui Dumnezeu intregi in mormant si scoase la lumina spre mangaierea credinciosilor intr-un chip ca acesta. Murind, un corabier a fost aruncat pe mal de valurile marii. Atunci, un creștin milostiv cu numele Gheorghe, impreuna cu altii, au sapat un mormant aproape si au dat de trupul neputred si plin de mireasma al Sfintei Parascheva. Dar, nestiind cine este, a ingropat alaturi trupul rau mirositor al corabierului. Noaptea, inasa, a vazut in vis o imparateasa sezand pe scaun luminat, inconjurata de ingeri. Unul dintre ei ii zise:

- Gheorghe, pentru ce n-ati luat in seama trupul Sfintei Parascheva si l-ati uitat asa? Nu stiti ca Dumnezeu a iubit frumusetea ei si a voit s-o preamareasca pe pamant?

Apoi si acea imparateasa sfanta i-a zis:

- Degraba sa luati trupul meu din mormant si sa-l puneti la loc de cinste, in biserica satului meu, Epivat!

Auzind clericii despre aceasta minune, indata au mers la mormantul Cuvioasei Parascheva cu lumanari si tamaie si au dus sfintele ei moaste in biserica Sfintilor Apostoli din Epivat, unde au stat 175 de ani si au facut nenumarate minuni si vindecari de boli.

Raspandindu-se in toate tarile din jur vestea despre viata si minunile Cuvioasei Parascheva de la Epivat, in anul 1235, sfintele ei moaste au fost stramutate la Tarnovo, capitala Imperiului Romano-Bulgar, unde, de asemenea, au facut multe minuni. Dupa 160 de ani au fost stramutate la Belgrad, iar dupa inca 125 de ani le-au luat turcii in robie si le-au vandut din nou Patriarhiei de Constantinopol, fiind cinstite cu multa evlavie de credinciosi.

In anul 1639, domnul Moldovei, Vasile Lupu, terminand de construit frumoasa biserica a Manastirii Sfintii Trei Ierarhi, din Iasi, cauta sa-si inzestrece ctitoria si capitala tarii cu moastele unor sfinti facatori de minuni. Deci, rugandu-se lui Dumnezeu, a auzit de moastele renumite ale Sfintei Parascheva. Si cum milostivul domn moldovean platise turcilor o mare parte din datoriile Patriarhiei, in vara anului 1641, patriarhul Partenie i-a daruit drept recunostinta cel mai de pret odor pe care il avea - moastele Cuvioasei Parascheva. Pana la Galati

au fost aduse cu corabia, iar de aici au fost insotite pana la Iasi de numerosi clerici, monahi si credinciosi cu facii aprinse in maini. Aproape de Iasi le-au intampinat Vasile Lupu si mitropolitul Varlaam cu tot clerul si divanul tarii si le-au asezat cu mare cinste in biserica Manastirii Sfintii Trei Ierarhi, la 13 iunie, 1641, in sunetul clopotelor si in armonia frumoaselor cantari duhovnicesti. Nenumarate sunt minunile si vindecările de boli ce s-au facut credinciosilor, care au alergat cu rugaciuni si lacrimi la moastele Sfintei Precuvioasei maicii noastre Parascheva de la Iasi, de-a lungul a 350 de ani de cand ocroteste Moldova si tara noastra. Sa amintim doar cateva dintre ele.

Cea mai mare minune a Sfintei Parascheva este insasi preamarirea trupului ei cu darul neputrezirii, al vindecării de boli si al izbavirii de multe nevoi si primejdii. Din cauza aceasta a fost luata ca protectoare in toate tarile ortodoxe din Balcani. Ba si turcii se cucureau de minunile ce se faceau crestinilor care ii cereau ajutor cu credinta si evlavie.

O alta minune care a uimit Moldova si tara noastra a fost izbavirea fara nici o vatamare a moastelor Sfintei Parascheva din incendiul izbucnit in noaptea de 26 spre 27 decembrie, anul 1888, in paraclisul Manastirii Sfintii Trei Ierarhi din Iasi. Caci, aprinzandu-se de la un sfesnic catafalcul cuvioasei, s-a topit argintul care imbraca racla, dar lemnul si sfintele ei moaste, desi erau invaluite in jaratic, au ramas intregi si nevatamate, spre intarirea credinciosilor si uimirea celor indoielnici.

Spre sfarsitul secolului XIX, sotia preotului Gheorghe Lates, din comuna Radaseni-Suceava, suferea la cap de o boala grea si incurabila. Alergand la Sfanta Parascheva, se ruga cu lacrimi la moastele sfintei si-i cerea ajutor. Apoi i s-a facut Sfantul Maslu si s-a reintors acasa. Noaptea i se arata aievea Sfanta Parascheva, in haine albe stralucitoare si ii spuse:

- Nu mai plange, ca de acum te faci sanatoasa!

A doua zi, femeia s-a sculat sanatoasa si lauda pe binefacatoarea ei.

In anul 1950, o tanara din Iasi s-a imbolnavit de leucemie. Atunci, bolnava impreuna cu parintii ei au alergat la Sfanta Parascheva si cu multe lacrimi ii cereau ajutor si sanatate. Dupa doua luni de rugaciuni staruitoare si Sfantul Maslu, tanara s-a vindecat de aceasta boala fara leac si si-a continuat studiile.

O femeie dintr-un sat aproape de Iasi era greu bolnava de stomac. Fiind internata pentru operatie, s-a rugat mai intai la Sfanta Parascheva, cerandu-i cu credinta si cu lacrimi ajutor si vindecare. Timp de trei zile dupa internare i s-au facut toate analizele. La urma i-au spus medicii:

- Femeie, du-te acasa ca nu ai nimic!

In anul 1968, de hramul Cuvioasei Parascheva, o crestina din Iasi pregatea conserve pentru iarna. Mama ei o indemna:

- Fata, sa nu faci una ca aceasta, caci astazi este ziua Sfintei Parascheva!

- Mama, a raspuns fiica, in fiecare zi este cate un sfant, dar eu n-am timp sa-i praznuiesc pe toti!

Dupa o ora, femeia si-a trimis copila in oras sa cumpere ceva. Pe strada a fost lovita grav de o masina si apoi internata la spital. Mama copilei a alergat a doua zi la Sfanta Parascheva si, dupa ce si-a recunoscut pacatul, a cerut cu lacrimi iertare si salvarea fiicei ei accidentate. Dupa trei zile, copila s-a intors sanatoasa acasa.

Un inginer bolnav de plamani a fost internat in spital la Iasi pentru operatie. Mama sa a mers atunci la moastele Cuvioasei Parascheva si i-a cerut cu credinta sanatate fiului ei. Timp de doua saptamani doctorii au amanat operatia. Apoi, s-a observat ca afectiunea pulmonara s-a vindecat in chip miraculos. Atunci au zis bolnavului:

- Domnule inginer, ati scapat de operatie. intoarcati-va sanatos acasa. Este cineva care se roaga lui Dumnezeu pentru dumneavoastra!

Unui copil de trei ani si jumătate i s-a oprit brusc graiul. Atunci, mama a luat copilul in brate si a venit sa ceara ajutorul Sfintei Parascheva. Pe cand se ruga ea cu lacrimi, deodata copilul a strigat:

- Mama, mama! Aici este Doamne-Doamne?

Multumind din inima Precuvioasei Parascheva, mama s-a intors acasa cu copilul sanatos.

In anul 1955, doi soti din Iasi nu aveau intelegere in casa. Intr-o seara, femeia disperata a parasit caminul. Zadarnic au cautat-o sotul si fiica. Apoi copila s-a culcat, iar tatal ei a alergat la Sfanta Parascheva si s-a rugat cu lacrimi sa-i intoarca sotia cu bine inapoi. Ajungand sotul acasa, dupa o ora bate cineva in usa. Era sotia! Avea chipul palid si ingandurat.

- Unde ai fost, femeie? Ce ti s-a intamplat? a intrebat-o sotul.

- Diavolul mi-a dat in gand sa ma sinucid. De aceea m-am asezat pe linia trenului, aproape de gara Nicolina. Dar la orele 8 seara, pe cand venea un tren cu viteza, fiica noastra, imbracata in alb, vine la mine, ma apuca repede si ma arunca afara de pe linie. Asa am scapat de moarte si de osanda iadului! Dupa ce m-am intarit putin, am multumit lui Dumnezeu ca m-a izbavit de acest cumplit pacat si m-am intors acasa.

- Femeie, in seara aceasta la ora 8, fiica noastra era culcata, iar eu ma rugam la Cuvioasa Parascheva pentru tine. Acea care te-a salvat nu era fiica noastra, ci insasi Sfanta Parascheva! Sa-i multumim ei, caci ea te-a scapat de aceasta cumplita si dubla moarte, trupeasca si sufleteasca.

De atunci este multa armonie si bucurie duhovniceasca in aceasta familie crestina.

Pe timpul celor doua razboaie mondiale, orasul Iasi a fost protejat de bombardamente, iar Catedrala mitropolitana, unde se pastreaza cinstitele moaste ale Sfintei Parascheva, nu a fost atinsa de nici un obuz. Caci, de 350 de ani, cuvioasa ocroteste Moldova si orasul acesta binecuvantat. Batranii spun ca ostasii vedeau noaptea, in timpul razboiului, o femeie uriasa imbracata in alb deasupra Iasilor, ocrotindu-l de ocupatie si bombardamente.

Asa stie sa ajute Precuvioasa Parascheva patria ei adoptiva, pentru credinta fiilor ei!

In timpul marii secete din vara anului 1947, cand mureau oamenii si animalele de foame, s-au scos moastele Sfintei Parascheva in procesiune prin satele Moldovei. Credinciosii le asteptau si le intampinau cu lacrimi de bucurie si cu facii in maini. In urma veneau nori de ploaie bogata si adapau pamantul. Drept multumire, credinciosii se rugau si inaltau cate o troita cu aducerea moastelor Sfintei Parascheva in satele lor.

Cel mai mult alerga si cer ajutorul Sfintei maicii noastre Parascheva bolnavii, taranii, calugarii si studentii. Mai ales in lunile de examene, racla cuvioasei este alba de carti, de caiete de scoala si pomelnice. Putem spune ca moastele cele mai iubite de credinciosi din tara noastra si din afara sunt, fara indoiala, moastele Sfintei Parascheva, numita "cea grabnic ajutatoare si mult folositoare".

Marturisesc parintii batrani, care au fost martori oculari, despre o minune petrecuta la racla sfintei, la 14 octombrie, 1952. De hram, pe cand oamenii asteptau la rand sa se inchine la racla Cuvioasei Parascheva, au venit sa se inchine si doua crestine batrane din Focsani.

Vazand lume multa, au zis preotului de garda, Arhimandritul Cleopa Ilie:

- Parinte, da-ne voie sa ne inchinam la Cuvioasa Parascheva, fara sa mai stam la rand, ca suntem bolnave, si sa-i punem sub cap aceasta perna, pe care i-am adus-o de acasa drept multumire pentru ajutorul ce ni l-a dat.

- Dumnezeu sa va binecuvinteze, a zis Parintele Cleopa. Mergeti si va inchinati!

In clipa aceea, preotii si credinciosii au vazut un lucru cu totul sfant si minunat. Cuvioasa si-a ridicat singura capul, iar dupa ce femeile i-au pus perna adusa si s-au inchinat, Sfanta Parascheva si-a lasat iarasi capul pe capatai ca mai inainte. Iata cat de mult iubeste Preacuvioasa pe cei ce se roaga lui Dumnezeu si sfintilor Lui cu smerenie si credinta!

Sfanta Parascheva de la Iasi se bucura in tara de un cult deosebit, mai mult decat toti ceilalti sfinti locali care au moaste in Romania. In fiecare zi, la Catedrala mitropolitana din Iasi, de dimineata pana seara tarziu, se face un mic pelerinaj local continuu, cu credinciosi de toate varstele si din toate locurile, veniti la rugaciune. In mod deosebit in sarbatori, in posturi si in fiecare vineri, considerata "Ziua Sfintei Vineri", adica a Cuvioasei Parascheva, vin multi credinciosi si se inchina la racla cu credinta, aducand flori, daruri si imbracaminte pe care le ating de racla cuvioasei pentru a dobandi ajutor, sanatate si binecuvantare.

Dar cea mai mare zi de praznuire din tot anul este ziua de 14 octombrie, patronul Sfintei Parascheva, cand are loc unul din cele mai mari pelerinaje ortodoxe din tara noastra, la care participa inchinatorii de la sate si orase, din toate culturile tarii. Aceasta zi este considerata un adevarat pelerinaj bisericesc national, care dureaza pana la 3 zile. Inca din ajun se scot in fata catedralei moastele Sfintei Parascheva si, timp de doua zile si doua nopti, credinciosii stau la rand pentru inchinare.

In seara zilei de 14 octombrie, praznicul cuvioasei se incheie cu o procesiune in jurul catedralei, avand in frunte pe mitropolitul Moldovei, care, impreuna cu clericii si credinciosii, cu lumanari in maini, poarta racla cu moastele sfintei, in sunetul clopotelor si al frumoaselor cantari bisericesci.

Dupa aceea, se asaza moastele in biserica la locul lor, se canta paraclisul Sfintei Parascheva, apoi fiecare se intoarce la ale sale cu bucuria marelui praznic in suflet si cu mangaierea Duhului Sfant in inima.

Sfanta Preacuvioasa Maica Parascheva, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL DIMITRIE CEL NOU de la Bucuresti(secolele XII-XIII)

Viata

Preacuviosul Parintele nostru Dimitrie cel Nou de la Bucuresti, numit si "Basarabov", s-a nascut in timpul imparatilor romano-bulgari Petru si Ionita Asan (secolele XII-XIII), la cativa kilometri de orasul Rusciuc, intr-un sat locuit de vlahi, anume Basarabov, pe valea raului Lomul, din parinti ortodocsi si iubitori de Hristos.

Mai intai a fost pastor de vite in satul natal. Apoi, iubind linistea si nevointa monahala, s-a facut calugar la o manastire de pe valea Lomului, nu departe de Basarabov. Dupa o aspra nevointa pustniceasca intre doua pietre din malul raului Lomul, Cuviosul Dimitrie si-a dat sufletul lui Dumnezeu in acel loc si a ramas necunoscut de nimeni. Dupa multi ani, raul Lomul venind mare a risipit cele doua pietre in apa impreuna cu moastele intregi ale Sfantului Dimitrie cel Nou. Mai tarziu, descoperindu-se sfintele lui moaste prin pronia lui Dumnezeu, au fost duse la biserica satului Basarabov.

Auzind de minunile ce se faceau aici, domnii Tarii Romanesti doreau sa-i aduca moastele la Targoviste, spre mangaierea credinciosilor. Insa, Sfantul Dimitrie nevrind sa-si paraseasca satul, domnii munteni au zidit o biserica noua in Basarabov, unde i-au fost adapostite moastele mai mult de doua secole.

In timpul razboiului ruso-turc din Balcani (1769-1774), generalul rus Petru Salticov a luat sfintele moaste sa le duca in Rusia. Dar la staruinta unui bun crestin roman, Hagi Dimitrie, moastele Sfantului Dimitrie au fost daruite Tarii Romanesti si asezate cu mare cinste in Catedrala mitropolitana din Bucuresti, unde se afla si astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Inca de cand era mic la parinti, fericitul Dimitrie era foarte ravnitor la rugaciune, iubind mai ales biserica, postul, tacerea, smerenia si viata pustniceasca. Odata, pe cand pastea vitele satului Basarabov, a calcat cu piciorul intr-un cuib de pasare si din greseala a omorat puisorii. Mustrat de constiinta, si-a pedepsit piciorul vinovat si nu l-a mai incalcat trei ani de zile, umbland cu el desculat vara si iarna, rabdand cu barbatie gerul iernii si loviturile pietrelor.

In obstea manastirii de pe valea Lomului, fericitul Dimitrie intrecea pe toti cu rugaciunea curata a inimii si cu darul lacrimilor. Caci nu era altul mai iubitor de Dumnezeu si de nevointa duhovniceasca decat el in aceasta sihastrie. Manca o data la doua sau trei zile, dormea noaptea foarte putin; nu avea nici un fel de avere pamanteasca, decat trupul obosit de post si metanii, doua haine vechi calugaresti si Psaltirea. Pentru o nevointa aspra ca aceasta, toti se foloseau de viata lui si se sileau sa-i urmeze exemplul.

Temandu-se de prapastia slavei desarte si dorind sa urmeze marilor sihastri din pustie, Cuviosul Dimitrie, luand binecuvantare de la egumen, a iesit noaptea din obstea si s-a tainuit pe valea stancoasa a raului Lomul, intr-o pechera mica si umeda. Acolo s-a nevoit fericitul multi ani in nestiute ostenele pustnicesti, in foame, in lipsuri, in sete si chin, rabdand grele ispite de la diavoli. Apoi, simtindu-si sfarsitul aproape, s-a retras intre doua pietre mari si acolo rugandu-se, s-a mutat cu pace la cerestile lacasuri, numarandu-se in ceata Cuviosilor Parinti.

Uitat de fratii sai din manastire, trupul Cuviosului Dimitrie a fost tainuit multa vreme intre cele doua pietre de pe malul Lomului. Apoi, venind raul mare, au cazut in apa pietrele cu moastele intregi si nestrucate ale sfantului. Moastele au zacut in apa si prundis multi ani de zile, pana cand Dumnezeu le-a descoperit intr-un chip ca acesta. Era o copila stapanita de duh necurat si nu afla sanatate nicaieri. Intr-o noapte i s-a aratat Sfantul Dimitrie in vis si i-a zis:

- Copila, de ma vor scoate parintii tai din apa, eu te voi tamadui pe tine!

Auzind de acest vis, clericii si poporul au mers la locul unde se nevoise sfantul, cu faciile aprinse in maini, si au scos din apa odorul cel de mult pret, adica moastele Sfantului Dimitrie cel Nou, pe care le-au asezat cu cinste in biserica satului Basarabov. Din ziua aceea alergau, cu credinta, multi bolnavi la moastele Sfantului Dimitrie cel Nou si primeau sanatate si mangaiere. Cea dintai care s-a vindecat de duh necurat a fost insasi copila care l-a visat cu o zi inainte pe doctorul ei minunat.

Auzind domnii Tarii Romanesti de minunile Sfantului Dimitrie de la Basarabov, au trimis preoti si boieri sa aduca sfintele lui moaste in pamantul tarii, dar n-au putut, caci sfantul nu voia sa paraseasca pamantul natal. Atunci au injugat la car doi juncani neinvatati si i-au lasat liberi, sa vada unde doreste Sfantul Dimitrie sa mearga. Astfel, juncanii s-au intors repede la Basarabov, unde au ramas moastele inca doua secole, vindecand nenumarati bolnavi si alinand multe suferinte omenesti.

Iata cateva din faptele minunate savarsite la moastele Sfantului Dimitrie, in satul Basarabov.:

Doa surori, Aspra si Ecaterina, din satul Cernavoda, inchinandu-se la moastele cuviosului, au luat in taina o particica din ele, cu scopul

sa o duca in biserica lor. Dar, urcandu-se in caruta, caii n-au putut sa porneasca pana cand cele doua surori n-au dus particica la loc si si-au cerut iertare cu lacrimi de la Sfantul Dimitrie.

Altadata un monah cu numele de Lavrentie, inchinandu-se, a rupt o particica din mana sfantului si a fost pedepsit pe loc, ramanand cu gura cascata si pierzandu-si graiul. Numai dupa multe rugaciuni cu lacrimi a fost iertat si vindecat.

Un episcop evlavios, paralizat, numit Ioanichie, a fost adus la Basarabov si asezat langa racla cuviosului. Dupa savarsirea Sfintei Liturghii si a mai multor rugaciuni de sanatate, episcopul Ioanichie s-a sculat desavarsit sanatos si a dat lauda binefacatorului sau.

In timpul Razboiului de Independenta, din anul 1877, un colonel batran din Bucuresti avea sapte feciori care au fost dusi pe campul de lupta. Tatal lor, fiind credincios, s-a rugat cu lacrimi la moastele Sfantului Dimitrie sa-i scape feciorii cu viata din razboi. Apoi a scris pe o hartie numele lor si a asezat-o in taina sub capul sfantului. Dupa terminarea razboiului, cu rugaciunile facatorului de minuni Dimitrie, toti cei sapte feciori s-au intors sanatosi la casele lor.

In timpul ocupatiei germane din primul razboi mondial, cativa bulgari cu o masina au furat moastele Sfantului Dimitrie din Catedrala Mitropoliei din Bucuresti, cu scopul sa le duca peste Dunare, in tara lor. Dar sfantul n-a voit sa paraseasca Romania. De aceea, toata noaptea bulgarii, prin minune, au inconjurat strazile capitalei, dar n-au nimerit soseaua care duce la Giurgiu, ca sa treaca Dunarea. Dimineata au fost prinsii, iar sfintele moaste au fost aduse in catedrala.

In anul 1955, o femeie din jurul Bucurestilor avea sotul paralizat si bolnav de nervi. Nemaiputand ea suferi, a venit la Sfantul Dimitrie si a cerut sfatul unui preot. El i-a dat sa citeasca acatistul cuviosului si sa se inchine cu credinta la sfanta racla. Femeia s-a intors acasa. Pe la miezul noptii a strigat-o sotul bolnav si i-a zis:

- Ai chemat vreun doctor din Bucuresti la mine?

- Nu! i-a raspuns femeia.

- Cum nu? a zis sotul. Acum cateva clipe a fost la mine doctorul si m-a consultat. De ce n-ai venit sa-i platesti? S-a urcat intr-o trasura cu cai albi si a plecat spre Bucuresti.

- Si te-a consultat? intreba femeia.

- M-a uns cu untdelemn sfintit pe mana si pe piciorul paralizat si mi-a poruncit sa nu te mai ocarasc, nici sa mai injur, ca ma vindec. Te rog, iarta-ma, Marie, ca de acum inainte nu te mai supar! Dar nu uita, du-te dimineata si plateste-i doctorului, ca tu l-ai chemat si stii unde locuieste!

Dimineata, bolnavul s-a sculat din pat complet sanatos, iar sotia a mers plangand la moastele Sfantului Dimitrie si cu multe lacrimi a multumit binefacatorului ei.

In vreme de seceta, la cererea credinciosilor se scoteau moastele cuviosului, se facea un popas de o zi-doua in fiecare sat, se savarsea Sfantul Maslu pe camp, sarutau cu totii sfanta racla, se rostea predica, mancau cu totii pe iarba si porneau in procesiune spre satele vecine. In fruntea procesiunii mergea un tanar purtand Sfanta Cruce. Apoi, doi tineri purtau drapelul national, lat cat soseaua. In urma, batranii purtau prapuri, cruci si steaguri, urmati de sfintele moaste; iar masa credinciosilor, in sunetul clopotelor, purta in maini lumanari aprinse, busuioc si flori.

Dupa terminarea slujbei de ploaie, alteori in timpul ei, cu voia lui Dumnezeu, venea ploaie puternica si adapa brazdele pamantului lovit de seceta pentru pacatele noastre.

Sfinte Preacuvioase Parinte Dimitrie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTA MUCENITA FILOTEIA de la Curtea de Arges (secolele XII-XIII)

Aceasta sfanta fecioara si mielusea iubita a lui Hristos era de neam romano-bulgar, nascandu-se pe la inceputul secolului XIII (circa 1206), in orasul Tarnovo, vechea capitala a Bulgariei. Tatal sau era lucrator de pamant, iar mama sa, de origine valaha, era casnica.

Dupa ce dadu fiicei sale o aleasa crestere duhovniceasca si o lega cu inima de dragostea lui Hristos, mama se muta la viata vesnica, lasand copila orfana in grija tatalui ei. Apoi el, recasatorindu-se, a lasat pe fericita Filoteia in grija mamei vitrege. Dar, ca de obicei, copila era adeseori asuprita, pedepsita si chiar parata la tatal ei, pe motiv ca n-o asculta, ci merge prea des la biserica si ca risipeste averea casei, dand-o milostenie la copiii orfani si saraci. Pentru aceasta era certata de tatal ei.

Insa fecioara Filoteia nu se tulbura, nici nu pune la inima aceste ispite ce i le facea satana prin invidia mamei vitrege, pentru a o indeparta de la faptele cele bune, pe care le invatase de la buna ei mama. Ci dimpotriva, pe masura ce crestea, Filoteia mergea continuu la slujbele bisericii, impartea hainele ei bune si mancarea la copiii saraci care ii ieseau in cale, iar acasa se ruga si postea mereu. Caci trei erau faptele ei bune care o incununau: rugaciunea, fecioria si milostenia.

Cand avea numai 12 ani, a binevoit Dumnezeu s-o invredniceasca pe fericita Filoteia de cununa muceniciei si de bucuria imparatiei ceresti, intr-un chip ca acesta. Fiind toamna si tatal ei lucrand la camp, Filoteia era trimisa zilnic de mama vitrega sa-i duca de mancare pe ogor. Dar fericita obisnuia sa imparta cate putin din mancare la copiii saraci, care ii ieseau in cale. Observand tatal ei ca mancarea nu-i ajunge, si-a certat femeia pentru aceasta, iar ea i-a zis:

- Intreaba pe fiica ta ce face cu mancarea, ca eu iti trimit mancare destula la camp!

Atunci, ticalosul tata, maniindu-se pe fericita Filoteia, si-a pus in minte s-o pandeasca pe cale si sa afle ce face cu mancarea de nu-i ajunge. Intr-o zi, la amiaza, pe cand el o pandea dintr-un desis, a vazut pe Filoteia cum imparte mancarea la copiii saraci care ii ieseau inainte. Atunci, pornindu-se cu manie de fiara, din indemnul diavolului, a aruncat cu barda ce o purta la brau asupra Sfintei Filoteia si, taind-o la picior, in putina vreme, din cauza ranii, fericita si-a dat sufletul in mainile preadulcelui ei mire, Iisus Hristos. Astfel, tatal ei dupa trup a devenit prigonitorul si ucigasul ei pentru credinta, dupa cuvantul Evangheliei, care zice: "Si va da frate pe frate la moarte si tata pe fiu" (Matei 10,21).

Cuprins de frica si mustrare, a incercat sa ridice de jos sfantul ei trup, dar n-a putut, caci trupul Sfintei Filoteia, devenind facator de minuni, se ingreuiase ca o piatra. Atunci nefericitul tata a alergat la arhiepiscopul Tarnovei si, marturisindu-si pacatul, i-a spus toate cele intamplate. Arhiepiscopul cu tot clerul si multime de popor au iesit afara din oras, cu tamaie si lumanari in maini, sa ridice trupul cel proslavit al Sfintei Mucenite Filoteia si sa-l duca in catedrala din cetate. Dar cu randuiala divina, trupul ei nu se lasa nicidecum ridicat de la pamant.

Vazand ca nu este voia Sfintei Filoteia sa ramana in patria ei, arhiepiscopul cu slujitorii sai au facut multe rugaciuni catre Dumnezeu si catre mucenita, numind numeroase manastiri, biserici si catedrale din sudul si nordul Dunarii, sa vada unde anume doreste sa ramana sfintele ei moaste. Dar trupul ei nu se usura. La urma au numit si Manastirea Curtea de Arges si, prin minune dumnezeiasca, moastele Sfintei Filoteia s-au usurat si au putut fi ridicate si asezate in sicriu spre inchinare.

Intelegand ca Sfanta Mucenita Filoteia doreste sa fie dusa in Tara Romaneasca, la Manastirea Curtea de Arges, arhiepiscopul a scris voievodului Radu Negru sa primeasca acest sfant si nepretuit odor pentru ocrotirea si mangaierea poporului roman binecredincios. Astfel, clericii Tarnovei au insotit in procesiune sfintele moaste pana la Dunare, iar de aici le-au intampinat clericii, monahii si credinciosii romani in frunte cu mitropolitul si domnul tarii si le-au dus cu alai domnesc la Manastirea Curtea de Arges, unde le-au asezat in biserica.

Asa au ajuns moastele Sfintei Mucenite Filoteia in tara noastra. Ele se bucura de mare cinste in Biserica Ortodoxa Romana, alaturi de ale celorlalti sfinti care au moaste pe pamant romanesc. Dar mai ales in judetele Arges, Dambovitza si Prahova, Sfanta Filoteia este cinstita in mod deosebit cu pelerinaje locale la moastele ei si cu rugaciuni pentru cei bolnavi, dintre care multi capata sanatate si ajutor. Cel mai mare pelerinaj la moastele Sfintei Filoteia se face, insa, la 7 decembrie, cand are loc praznuirea ei anuala. Atunci iau parte numerosi credinciosi din multe zone ale tarii si se face procesiune in curtea manastirii cu sfintele ei moaste.

In trecut se faceau vara, pe timp de seceta, procesiuni pentru ploaie prin satele Munteniei, iar Dumnezeu, cu rugaciunile ei, binecuvanta pamantul cu ploaie si mangaiere. Procesiunea se facea astfel: preotii si enoriasii satelor isi trimiteau cate o delegatie de tarani la Manastirea Curtea de Arges pentru a solicita moastele Sfintei Mucenite Filoteia in satele lor. Dupa ce obtineau de la episcop si staret cuvenita binecuvantare, se stabilea ziua procesiunii si traseul ce urma sa fie parcurs. Apoi se amenaja o masina speciala pentru transportul sfintei racle si al preotilor calugari delegati. Pana nu demult, sfintele moaste se transportau in trasura cu cai albi.

Credinciosii, in port national, impreuna cu preotul, in vesminte si cu Sfanta Evanghelie, asteptau sfintele moaste la hotarul satului, avand in maini flori, busuioc si lumanari aprinse. De aici, in sunetul clopotelor, procesiunea se indrepta spre biserica din centrul satului. In fruntea procesiunii mergeau batranii purtand in maini cruci, prapuri, felinare si steagul tricolor. Dupa ce se facea slujba in biserica si se canta acatistul Sfintei Mucenite Filoteia, toti satenii, batranii, vaduvele, bolnavii, mamele si copiii se inchinau si sarutau sfintele ei moaste. Apoi, procesiunea se continua pe camp, in vatra satului, unde se faceau rugaciuni staruitoare pentru ploaie, cu toti credinciosii in genunchi. Dupa slujba, sfintele moaste erau duse mai departe in satele vecine. Cu rugaciunile Sfintei Filoteia, Dumnezeu trimitea ploaie peste campul insetat si intarea credinta si speranta in inimile credinciosilor.

Sfanta Mucenita Filoteia, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

MITROPOLITUL TEODOR DE VICINA (a doua jumatate a secolului XIII)

Acest mitropolit este primul ierarh atestat documentar ca pastor si parinte duhovnicesc al Mitropoliei de la Vicina, care a ocupat scaunul acestei eparhii in anul 1283, sub imparatul Andronic II Paleologul (1282-1328). Vicina era un oras-cetate, de prin secolul IX, situat in nordul Dobrogei, la Gurile Dunarii si identificat de cei mai multi istorici cu orasul Noviodunum (Isaccea de azi), dar atestat documentar abia la inceputul secolului XII, in scrierea numita "Alexiada" a Anei Comnena, fiica imparatului bizantin Alexie I Comnenul (1081-1118).

Mitropolitul Teodor de Vicina era, probabil, grec, nascut, fie la Bizant, fie in Dacia Pontica, care, dupa anul 971, se chema Paristrion sau Paradunavon si avea capitala la Dorostolon, vechiul Durostorum sau Silistra de astazi. Nordul Dobrogei (Gurile Dunarii) nu a fost niciodata ocupat de migratori, el formand pana la caderea Constantinopolului "un mic Bizant provincial", cu scaun episcopal, cu asezari grecesti si romanesti, cu cateva manastiri si sihastrii de renume si cu o puternica influenta religioasa si culturala asupra provinciilor din sudul Moldovei si estul Tarii Romanesti.

Fericitul mitropolit Teodor a participat in anul 1285 la Sinodul Patriarhiei de Constantinopol, tinut in biserica Vlaherne (adica "a vlahilor"), semnand in acte "Smeritul si prea cinstitul mitropolit al de Dumnezeu pazitei cetati Vicina". In anul 1292, mitropolitul Teodor vine din nou in Constantinopol, unde semneaza "Tomul sinodic contra latinilor". El a pastorit turma lui Hristos la Gurile Dunarii pana la sfarsitul secolului XIII, fiind in bune relatii cu mitropolitii din jurul sau. A purtat grija de credinciosii de la nordul Dunarii, trimitandu-le preoti si calugari misionari hirotoniti la Vicina. A sustinut mult asezarile monahale din eparhia sa, precum Manastirea Sfantul Atanasie cel Mare de la Niculitel si sihastriile Chilia si Sfantul Gheorghe din Delta Dunarii, pe atunci destul de vestite. Ajungand la adanci batraneti, s-a mutat la cele vesnice spre sfarsitul secolului XIII.

SFANTUL MUCENIC IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA (+ 1330)

Viata

Sfantul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, ale carui moaste se afla de sase sute de ani in tara noastra, s-a nascut in orasul Trapezunt, in jurul anului 1300, din parinti binecredinciosi si foarte iubitori de Hristos. Fiind negustor de marfuri, ca si tatal sau, evlaviosul Ioan a plecat cu corabia din orasul natal spre Cetatea Alba de la gurile Nistrului, aflata pe atunci in stapanirea tatarilor inchinatori de idoli. Pe Marea Neagra a avut mai multe discutii de credinta cu un negustor venetian, anume Reiz. Dar, vazandu-se biruit in cuvinte de fericitul Ioan, care marturisea si apara cu zel dreapta credinta ortodoxa, venetianul a hotarat sa se razbune asupra lui.

Sosind in Cetatea Alba, Reiz l-a parat pe Ioan la mai-marele cetatii, cum ca ar dori sa se lepede de credinta ortodoxa si sa se inchine soarelui si idolilor paganesti. Dar Ioan, marturisind pe Hristos cu mare tarie si curaj, a fost dat la grele chinuri si batai, pentru a se lepeda de adevaratul Dumnezeu. Apoi, vazandu-l statornic in dreapta credinta si gata sa-si dea viata pentru Sfanta Evanghelie, a fost si mai mult batut si tarat pe ulitele Cetatii Albe, legat de coada unui cal neinvatat, pana cand un iudeu fanatic i-a taiat capul cu sabia, fiind in varsta de numai 30 de ani. Noaptea, vazandu-se cor de ingeri si faclii aprinse in jurul trupului sau, sfintele lui moaste au fost luate cu cinste si asezate in biserica ortodoxa din Cetatea Alba. Aici au stat 70 de ani, facand multe minuni si vindecari de boli.

In anul 1402, la 2 iunie, moastele Sfantului Mucenic Ioan, numit "cel Nou", au fost aduse cu mare cinste din Cetatea Alba de trimisii voievodului Alexandru cel Bun si au fost asezate in biserica "Mirautilor" din Suceava, vechea capitala a Moldovei, devenind astfel cel dintai sfant ocrotitor si grabnic ajutorator al moldovenilor. In anul 1589, moastele Sfantului Ioan "de la Suceava" au fost stramutate din vechea biserica domneasca in noua catedrala zidita de Bogdan al III-lea, unde se afla pana astazi.

Dupa ce au stat un timp in Mitropolia din Iasi, in anul 1686 moastele Sfantului Ioan cel Nou au fost luate de oastea poloneza a lui Ioan Sobieski, impreuna cu evlaviosul mitropolit Dosoftei si cu o mare parte din tezaurul tarii, si duse langa Liouv. Dupa 97 de ani de instrainare, la 13 septembrie 1783, sfintele sale moaste au fost readuse cu mare cinste la Suceava si s-au asezat in vechea biserica domneasca, unde se afla si astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Fiind adus fericitul Ioan in fata eparhului pagan al Cetatii Albe, acesta, indemnat de diavolul si de slugile lui, i-a zis:

- M-am instiintat despre tine ca esti om intelept, ca ai iubit credinta noastra mahomedana si ca voiesti sa te apropii de ea. Pentru aceasta,

o, prietene, nu mai zabovi; ci leapada credinta crestineasca defaimata de toti, blestema legea si biserica voastra in fata poporului adunat aici si vino sa stai impreuna cu noi sa preamarim soarele, luna si stelele.

Iar viteazul ostas al lui Hristos i-a raspuns:

- Eu niciodata nu ma voi lepada de adevaratul Dumnezeu, ca sa ma inchin oamenilor necredinciosi, soarelui si celor create. Sa nu-mi fie mie a ma lepada de tine, Hristoase, Mantuitorul meu, Care esti Dumnezeu preamarit impreuna cu Tatal si cu Duhul Sfânt!

Atunci, maniindu-se, eparhul l-a pedepsit cu batai cumplite si, legandu-l de coada unui cal, l-au tarat ostasii pe ulitele pietruite ale Cetatii Albe, pana cand i s-a taiat capul cu sabia de catre un evreu.

Auzind negustorul venetian de mucenicia Sfantului Ioan, a cugetat sa-i fure trupul noaptea din mormant. Dar, pe cand ii sapa mormantul, mucenicul lui Hristos s-a aratat in vis preotului ortodox si i-a zis:

- Scoala si alearga la biserica indata, ca vanzatorul meu vrea sa-mi fure trupul din mormant!

Venind, preotul a salvat sfintele sale moaste si le-a ingropat in altar aproape de Sfanta Masa.

Auzind mitropolitul Moldovei, Iosif I Musat, de moastele Sfantului Mucenic Ioan cel Nou din Cetatea Alba si de minunile ce se faceau aici, a indemnat pe evlaviosul domn Alexandru cel Bun sa aduca acest nepretuit odor in capitala tarii, ca sa fie de calauza, mangaiere si ajutor poporului Moldovei, atat de iubitor de Dumnezeu si de sfinți. Astfel, bunul voievod a trimis o solie de dregatori, clerici si ostasi, cu careta domneasca si, rascumparand sfintele moaste, le-a adus la Suceava. Cand se apropiau de cetate, au iesit inainte mitropolitul si voievodul, cu tot clerul, cu poporul si boierii sai, avand faclii aprinse in maini.

Deci, cazand in genunchi, s-au inchinat si au sarutat cu lacrimi fierbinti moastele mucenicului lui Hristos, Ioan cel Nou. Apoi le-au dus cu mare cinste in biserica Mirasilor, in care a fost uns domn Alexandru cel Bun, si le-a sarutat timp de trei zile tot poporul credincios care venise de prin sate. Inca si unii bolnavi care erau de fata, atingandu-se cu credinta de moastele Sfantului Ioan cel Nou, s-au vindecat de suferintele lor. Printre acestea si Ana, sotia voievodului, fiind de multa vreme suferinda de o boala grea, s-a vindecat in chip minunat si a mai trait inca 17 ani. Si au fost depuse sfintele moaste in cetatea Sucevei la 2 iunie, in anul mantuirii 1402.

Dintre multele minuni facute la moastele Sfantului Ioan cel Nou de la Suceava, se cuvine sa amintim mai intai cum a izbavit marele mucenic poporul si capitala Moldovei de navalirea tatarilor jefuitori si ucigasi de oameni.

In luna mai 1622, mii de ostasi tatarii invadasera Moldova, jefuind si dand foc satelor din calea lor. De frica, locuitorii se ascundeau, o parte prin paduri, iar alta in cetatea Sucevei. Dar, vazand cu groaza ca tatarii se apropie sa jefuiasca orasul, au alergat cu totii la Mitropolie sa ceara ajutorul Sfantului Ioan. In noaptea de 1 spre 2 iunie, mitropolitul Anastasie Crimca a facut priveghere de toata noaptea cu poporul, a impartasit multimea cu Sfintele Taine si i-a indemnat sa se roage lui Dumnezeu cu credinta. Apoi a inconjurat catedrala de trei ori cu Evanghelia si cu moastele Sfantului Ioan, le-a asezat intr-un car cu boi si au pornit sa le ascunda in cetatea Sucevei.

La iesire, sfintele moaste s-au lasat atat de grele, incat carul nu se putea misca din loc. Atunci, intelegand toti ca Sfantul Mucenic nu vrea sa lase cetatea sa cada in mainile paganilor, au inconjurat zidurile cetatii cu moastele lui si asteptau sa se faca ziua. Dimineata, iarasi facand tot poporul rugaciuni cu lacrimi, a trimis Dumnezeu, la mijlocirea mucenicului Sau, o ploaie mare cu vant si tunete, incat a venit asa de mare raul Sucevei, ca n-au putut tatarii sa-l treaca si sa intre in cetate. Atunci paganii, infricosandu-se, au fugit rusinati peste Nistru.

Asa a izbavit Sfantul Ioan cetatea Sucevei de ucidere si jaf, spre lauda lui Dumnezeu si bucuria crestinilor.

Din anul 1686, moastele Sfantului Ioan de la Suceava fiind duse in Polonia, la Zolkiev, impreuna cu Mitropolitul Dosoftei, au facut si acolo nenumarate minuni si vindecari de boli timp de 97 de ani, incat alergau la moastele marelui mucenic tot felul de credinciosi ortodoci si catolici, si primeau ajutorul lui dupa credinta si evlavia fiecaruia. Astfel, prin sfintele lui moaste s-a facut o adevarata impacare intre ortodoci si catolici.

Dar si readucerea moastelor Sfantului Ioan cel Nou din Polonia in manastirea sa din Suceava, care a avut loc la 13 septembrie 1783, este considerata o mare minune. Ca nimeni nu mai spera, dupa un secol, sa se aduca din nou in pamantul Moldovei cel mai iubit si mai vechi ocrotitor si rugator al tarii si poporului romanesc, atat de greu incercat de-a lungul veacurilor, dar atat de credincios si iubitor de sfinți.

Aceasta o dovedeste mai intai ravna si staruinta episcopului Dosoftei de Radauti, caruia i se datoreaza cel mai mult readucerea moastelor Sfantului Ioan la Suceava. Apoi, numarul mare de clerici si ortodoci credinciosi care au intampinat cu flori si lumanari aprinse racla cu sfintele moaste, la trecerea lor din Polonia in Moldova. Cine ar putea spune bucuria generala a moldovenilor la trecerea sfințelor moaste prin satele lor? Ca peste tot sunau clopotele bisericilor, se canta din buciume, rasunau salve de tun, iar satenii ieseau cu totii in calea lor, in frunte cu preotii in vestimente, cu copiii si bolnavii satelor, imbracati in haine nationale de sarbatoare, cu faclii si flori in maini.

In aceasta atmosfera de bucurie in Hristos si fratie duhovniceasca, au strabatut moastele Sfantului Ioan Moldova de nord, timp de aproape trei luni, pana au fost asezate din nou in catedrala vechii mitropolii din Suceava.

La hramul Sfantului Ioan din 24 iunie 1898, au participat mii de pelerini din Moldova si din provinciile vecine. Toata Suceava era plina de credinciosi. Cu acest prilej a venit si sotia unui boier moldovean. Aceasta, dupa ce asculta slujba, se inchina la sfintele moaste, se urca in trasura cu patru cai si dadu porunca vizitiului sa plece spre casa. Dar oricat lovea caii, trasura nu se misca din loc, incat femeia a fost cuprinsa de frica. Apoi a coborat din trasura, a spus episcopului si preotilor intamplarea si le cerea ajutor. Episcopul i-a zis:

- Doamna, poate ai facut vreun pacat azi, de nu poti pleca acasa! Inchina-te in biserica, marturiseste-ti pacatele la un preot si cred ca te vei intoarce cu bine.

La spovedanie, femeia a marturisit cu lacrimi in ochi ca a rupt o bucata din degetul Sfantului Ioan, ca s-o duca acasa de binecuvantare si ajutor. Atunci preotul i-a dat canon sa aduca inapoi particica luata, sa-si ceara iertare de la Sfantul Mucenic Ioan si sa faca rugaciuni si metanii, caci numai asa va putea pleca. Cum a facut ceea ce i-a poruncit preotul, femeia a plecat cu bine si bucuroasa la casa ei.

In 1964 a fost adus la Sfantul Ioan, pentru rugaciune, un om bolnav de minte. Dupa ce i s-a facut de trei ori Sfantul Maslu, bolnavul s-a facut sanatos. A treia zi a venit la manastire vindecat si a dat multumire lui Dumnezeu.

In toamna anului 1969, un om din partile Sucevei a devenit mut din lucrarea diavolului. Rudele l-au adus la moastele Sfantului Ioan pentru rugaciune. Parintii i-au facut Sfantul Maslu, i-au citit molitfele Sfantului Vasile si l-au pus sa citeasca acatistul Sfantului Ioan cel Nou langa sfintele moaste. Noaptea, bolnavul a dormit la manastire, iar dimineata s-a sculat sanatos si s-a dus acasa, dand lauda si multumire Mantuitorului nostru Iisus Hristos si Sfantului Mucenic Ioan.

În anul 1960, o copilă din comuna Putna-Suceava și-a pierdut vederea din cauza unei boli. O creștină evlavioasă din sat a adus copilă la Sfântul Ioan de la Suceava. Aici s-au rugat amândouă, apoi preoții i-au făcut Sfântul Maslu și au miruit-o la ochi cu untdelemn sfânt. La urmă, când bătrâna conducea copilă să iasă din biserică, plină de uimire și cu lacrimi în ochi, fetița a strigat:

- Matusa, vad, nu mă mai țin de mână ! Sfinte Mare Mucenice Ioane, vindecă-mi ochii și durerea inimii mele!

Dând laudă lui Dumnezeu pentru această minune, s-au întors amândouă acasă sănătoase și cu mare bucurie.

În anul 1969, o creștină, Maria, din satul Ciumulești-Suceava, bolnavă de ochi, nu vedea aproape deloc. Dar, auzind de minunile Sfântului Ioan, a fost adusă la Suceava. Aici s-a închinat la sfintele moaște, s-a spovedit și împărtășit cu Trupul și Sângele lui Hristos și i s-a făcut de trei ori Sfântul Maslu. Pentru multă ei credință, femeia s-a vindecat complet și, mulțumind marelui mucenic, s-a întors vindecată la casa ei.

În același an, o fetiță de zece ani numită Ana, din satul Corni-Botosani, în urma unei spaime, și-a pierdut graiul. Fiind adusă la Mănăstirea Sfântul Ioan din Suceava, i s-au făcut rugăciuni și Sfântul Maslu de trei ori și pe loc s-a vindecat, încât se mirau toți de darul tămăduirii ce izvorăște din aceste sfinte moaște.

Un tehnician care lucra la un laborator universitar a fost iradiat și paralizat, încât nu putea nici măcar a se hrăni singur. Auzind de Sfântul Ioan, a venit aici cu mare credință și speranță în ajutorul lui Dumnezeu. Căzând în genunchi, s-a rugat mult cu lacrimi, zicând:

- Sfinte Mare Mucenic Ioane, știu că pentru pacatele mele m-a pedepsit Dumnezeu cu boala aceasta. Dar știu că Domnul este milostiv cu noi, pacatoșii, iar tu vindecă pe cei suferinzi care vin cu credință la tine. Vindecă, mă rog, și mâinile mele bolnave, ca să mă pot închina lui Dumnezeu, să mă pot hrăni singur și să nu fiu povară altora. Ajută-mă, Sfinte Mucenice Ioane, ajută-mă și-mi vindecă mâinile, ca imi pare rău de pacatele mele și mă hotărăsc să urmez de acum lui Hristos!

În clipa când se ruga din inimă și varsă lacrimi, marturisese bolnavul, a simțit deodată o căldură străină în mâinile sale și o furnicăre a nervilor de la vârful degetelor până la umeri. Apoi a început să simtă și sa miste singur degetele, palmele și bratele până sus. Conștient că în clipă aceea Dumnezeu, cu rugăciunile Sfântului Mucenic Ioan de la Suceava, i-a vindecat mâinile paralizate, a căzut din nou la rugăciune, mulțumind Domnului și placutului Sau cu lacrimi de bucurie.

La urmă s-a ridicat și a plecat fericit la casa sa, marturisind tuturor cum a făcut Domnul mila cu el.

Sărbătoarea hramului Sfântului Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava - care are loc, prin tradiție, la 24 iunie, de Sanziene - are dimensiuni bisericesti deosebite și un profund caracter autohton ortodox. Cu acest prilej se adună mulți credincioși din Moldova și Transilvania - în special bucovineni și maramureșeni - în frumosul port național, cu daruri tradiționale în mâini, ca: flori de câmp, spice de grâu, crengi de tei și brad și cu numeroși copii după ei. Fetele tuturor sunt luminate de o profundă bucurie duhovnicească. Odată cu darurile pe care le depun deasupra sfintelor moaște, credincioșii aduc cu ei pentru binecuvântare haine pe care le ating de capul sfântului.

Pelerinajul se începe din dimineața zilei de 23 iunie, când se scot sfintele moaște în procesiune, purtate pe mâinile pelerinilor și apoi se așază într-un mic baldachin sub teii din mijlocul curții. În seara de ajun se face slujba privegherii în aer liber până spre miezul nopții.

Apoi, credincioșii, grupați pe zone și sate, stau de veghe pe iarba până dimineața. Unii se roagă în biserică, alții înconjoară catedrala în genunchi sau cântând, alții cântă încet melodii religioase compuse de ei, iar majoritatea asteapta la rând să se închine la moaștele Sfântului Ioan cel Nou.

În dimineața hramului se sfînteste agheasma și se face Sfântul Maslu pentru bolnavi. Apoi se savarsește Sfânta Liturghie arhierască pe un podium mare, în curte, în prezența multimei de închinători. Ochii tuturor privesc spre slujitori în mijlocul cărora se află mitropolitul Moldovei. Cântările corului și predica misca inimile și scot lacrimi. La sfârșitul slujbei, mulți credincioși doresc să se atingă de vesmintele preoților slujitori și mai ales de ale arhierilor.

Ultimul moment cu care se încheie slujba hramului este aducerea sfintelor moaște în biserică, la orele 4 după-amiază. Prin tradiție, racla este purtată pe mâini numai de maramureșeni, care, timp de 24 ore, stau de veghe în rugăciune și nu mănâncă nimic până la așezarea moaștelor în biserică. Apoi valul de pelerini se roagă în liniște pe strazi către gara și sate, unde sunt așteptați de membrii familiei cu daruri de la Sfântul Ioan, ca: icoane, cruciulite, agheasma, untdelemn sfânt, flori și haine binecuvântate, atinse de sfintele moaște.

Hramul Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, împreună cu al Cuvioasei Parascheva de la Iași, se numără printre cele mai reprezentative sărbători religioase și cu o veche tradiție ortodoxă națională, care contribuie mult la unitatea noastră în Hristos.

Sfinte Mucenice Ioane, mult patimitorule, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

MITROPOLITUL MACARIE DE VICINA (circa 1337-1347)

După mitropolitul Teodor a urmat Luca, iar în anul 1337 ajunge pastor al Arhiepiscopiei de Vicina de la Gurile Dunării fericitul mitropolit Macarie, care povătuiește turma lui Hristos din Dobrogea (Paristrion) mai mult de zece ani. Deși în anul 1341 Dobrogea este ocupată de tătari, noul ierarh face eforturi deosebite pentru a menține calmul și unitatea credincioșilor săi.

Între anii 1341-1347, mitropolitul Macarie al Vicinei ia parte la mai multe sinoade locale care au avut loc la Patriarhia de Constantinopol. În cele două sinoade din anii 1341 și 1343, care discută și iau apararea Sfântului Grigorie Palama, privind învățătura isihastă atonită de iluminare duhovnicească prin practicarea rugăciunii lui Iisus și învățătura despre energiile necreate ale Duhului Sfânt, mitropolitul Macarie al Vicinei, alături de patriarhul ecumenic, Ioan al XIV-lea Caleca, aprobă aceste învățături palamite de iluminare și sporire duhovnicească, ca fiind întru totul adevărate și ortodoxe. La primul sinod, arhiepiscopul Macarie, el însuși un calugar atonit și adept al rugăciunii isihaste, semnează al optulea, iar la sinodul următor semnează al 13-lea.

Mitropolitul Macarie, de formație isihastă atonită, era bun prieten al Sfântului Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului, și al Sfântului Grigorie Sinaitul, întemeietorul Mănăstirii Paroria, vestit centru isihast din Munții Balcani pe la jumătatea secolului al XIV-lea, unde se nevoiau și numeroși calugari "vlahi" din Țara Românească și Dobrogea. Mitropolitul Vicinei apăra cu statornicie Ortodoxia la Gurile Dunării, susține Mănăstirea Sfântul Atanasie cel Mare de la Niculitel și micile sihastrii din partea locului, intra în legătură cu voievodul Alexandru I Basarab și hirotoneste preoți pentru Țara Românească și pentru sudul Moldovei. El era părinte sufletesc, atât al romanilor de la sudul, cât și de la nordul Dunării.

În anul 1347, fericitul ierarh Macarie se mută cu pace la cerestile lacasuri.

MITROPOLITUL IACHINT DE VICINA Primul Mitropolit al Tarii Romanesti (+ 1372)

Ultimul mitropolit al Vicinei și cel dintâi pastor al Bisericii lui Hristos din Dobrogea și Țara Românească, reunită sub conducerea unui singur voievod, este arhiepiscopul Iachint. El a păstorit doar câțiva ani la Vicina, iar în anul 1359 și-a mutat scaunul la Curtea de Argeș, la cererea marelui voievod Alexandru I Basarab, întemeietorul Tarii Romanesti, care dorea să aibă un sediu metropolitan în țara sa.

Mitropolitul Iachint devine astfel pastor duhovnicesc al tuturor romanilor din Dobrogea si Tara Romaneasca. El sfintea biserici, hirotonea preoti, impartea binecuvantare poporului atat de credincios al "vlahilor" si era sftetnic apropiat al marelui domn.

Astfel, Eparhia Vicina dispare si ia fiinta o noua mitropolie romaneasca, cunoscuta sub numele de "Mitropolia Ungrovlahiei", dependenta de Patriarhia Ecumenica de Constantinopol, condusa pe atunci de patriarhul Calist I.

Ca pastor si parinte sufltesc al tuturor romanilor dintre Dunare si Carpati, mitropolitul Iachint a avut grija sa hirotoneasca preoti pentru toate satele, sa zideasca biserici la orase si sate, sa intemeieze noi asezari manastiresti si sa tina in stransa legatura duhovniceasca Biserica Tarii Romanesti cu Patriarhia de Constantinopol. Iar ca "exarh al plaiurilor", mitropolitul Iachint purta grija si de credinciosii ortodocsi din partile vecine, indeosebi din Transilvania, carora le trimitea preoti si calugari misionari.

Acest ierarh, ajutat de domnul tarii, Vladislav I (1364-1377), a incurajat si sustinut mult monahismul romanesc, al carui inceput se urca pana in secolul al IV-lea, prin centrul monahal pustnicesc din Muntii Buzaului. El a adus in tara pe Sfantul Nicodim de la Tismana, care venea din Muntele Athos, pentru a organiza cateva manastiri-lavre dupa model atonit. El a trimis numerosi calugari "vlahi" la Manastirea Cutlumus-Athos, unde au ajuns calugari vestiti. Iar in tara a organizat mai multe manastiri la Tismana, Curtea de Arges, Campulung-Muscel, Cozia, Snagov, Targoviste, Bolintinul din Deal si din Vale, Tanganu, Cotmeana si altele. Dupa o pastorire atat de rodnică, s-a savarsit cu pace in anul 1372.

CUVIOSUL GHERMAN IEROSCHIMONAHUL Primul egumen al Manastirii Neamt (1320-1362)

Inainte de intemeierea Tarilor Romane, calugarii se formau duhovnicesc, atat in micile sihastrii existente de-a lungul Carpatilor, cat si in Muntele Athos. Unii se savarseau acolo in deplina jertfa si placere de Dumnezeu. Altii se intorceau si intemeiau noi schituri si sihastrii in locuri de liniste sau chiar in preajma satelor.

Unul din acesti sihastri autohtoni a fost si Cuviosul Gherman de la Neamt, care s-a nevoit in tinerete la Muntele Athos. Apoi, intorcandu-se in pamantul parintilor sai cu cativa ucenici si afland loc retras de lume in Muntii Neamtului, a fost calauzit de Duhul Sfant sa sihastreasca aici. El a intemeiat la inceputul secolului al XIV-lea o vestita sihastrie pe locul actualei Manastiri Neamt.

Duhovnicul Gherman a adunat in jurul sau mai multi ucenici si a inaltat in poiana o mica biserică de lemn cu hramul Sfantul Ioan Teologul. In anul 1320, ucenicii l-au ales egumen si parinte duhovnicesc, nevoindu-se impreuna in desavarsita dragoste de Hristos, in rugaciune si nadejde, avand toti un cuget si o voie. Deci, auzindu-se prin sate de sihastrii de la Neamt, li s-au adaugat cu timpul si alti iubitori de liniste, numarand pe la jumatatea secolului al XIV-lea pana la 40 de calugari.

Sihastria lui Gherman, numita si Sihastria Sfantului Ioan Teologul, a fost innoita mai tarziu de Bogdan I, intemeietorul Moldovei (1359-1365) si de urmasii lui, devenind cea dintai manastire voievodala musatina.

Cuviosul Gherman ieroschimonahul a povatuit obstea sa pana in anul 1362, devenind vestit duhovnic al calugarilor si lucrator al rugaciunii lui Iisus, invatand pe sihastri aceasta dumnezeiasca lucrare. El a intemeiat in tinutul Neamt cea dintai manastire si prima vatra isihasta, ai carei ucenici s-au raspandit apoi de-a lungul Carpatilor Rasariteni.

Ajungand la adanci batraneti si bineplacand lui Dumnezeu, Cuviosul Gherman, cel dintai staret al Manastirii Neamt, s-a savarsit cu pace si a fost numarat in ceata cuviosilor parinti

CUVIOSUL CIPRIAN IEROSCHIMONAHULAI doilea egumen al Manastirii Neamt (+ 1373)

Acest ieroschimonah a fost cel dintai ucenic al staretului Gherman si impreuna nevoitor cu dansul in Muntele Athos si la Neamt. Apoi, raposand parintele sau duhovnicesc, Cuviosul Ciprian a ajuns intaistator al Manastirii Neamt, povatuind aceasta sfintita obste mai bine de zece ani. Ca egumen, Cuviosul Ciprian a crescut numerosi fii duhovnicesci, deprinzandu-i pe toti cu smerenia, rugaciunea si desavarsita dragoste in Iisus Hristos. Sub egumenia sa, numarul monahilor din Manastirea Neamt ajunsese la peste 80. Unul din ei a fost si vestitul ieroschimonah Iosif Musat, rudenia domnilor musatini, pe care il tuse in monahism si il lasa egumen in locul sau.

Egumenul Ciprian a fost si un iscusit duhovnic si dascal al rugaciunii. In timpul egumeniei sale s-a dezvoltat mult viata isihasta in jurul lavrei. Sihastrii nemteni se nevoiau singuri sau cate doi-trei, in mici bordeie si chilii de pamant si lemn. Hrana lor o formau fructele de padure si painea pe care o primeau saptamanal din obstea Cuviosului Ciprian. In posturi, sihastrii nu coborau deloc in lavra, iar in celelalte zile veneau numai in sarbatori si se impartaseau cu Trupul si Sangele Domnului. Sfetnicul lor cel mai bun era insusi egumenul Manastirii Neamt.

Asa nevoindu-se Cuviosul Ciprian si bineplacand lui Dumnezeu, s-a savarsit cu pace in anul 1373, incredintand obstea in mainile arhimandritului Iosif Musat (1373-1386).

CUVIOSUL AGATON SIHASTRUL Muntii Buzaului (secolul al XIV-lea)

Acest vestit sihastru s-a nevoit in Muntii Buzaului in prima jumatate a secolului al XIV-lea. Mai intai s-a ostenit intr-o peștera sub muntele lui Martirie, apartinand de sihastria Fundatura. Apoi, ajungand sihastru iscusit in lupta cea duhovniceasca si dascal al vietii pustnicesc, s-a invrednicit de darul preotiei, adunand mai multi ucenici in jurul sau, caci cuviosul era povatuitor de suflute si parinte duhovnicesc pentru multi, hranindu-i cu alese cuvinte din Sfanta Scriptura. Cunostea inca si operele Sfintilor Parinti si biruia cu multa pricepere ispitele vrajmasului diavol.

In a doua jumatate a secolului al XIV-lea, Cuviosul Agaton s-a stabilit cu cativa ucenici pe culmea muntoasa numita Crucea Spatarului, cale de o jumatate de ceas de Sihastria Fundatura. Aici si-a sapat cu mainile sale o mica biserică in stanca, cu hramul Sfantul Ioan Hrisostom, pentru care avea mare evlavie. Alaturi de biserică, cuviosul si-a facut o mica chilie, unde se nevoia ziua si noaptea in post si rugaciune. Ucenicii sai, in numar de 12, dupa traditia isihasta din partea locului, si-au sapat si ei chilii in piatra pe acelasi munte, in preajma Cuviosului Agaton.

Aceasta este sihastria lui Agaton, numarata printre primele sihastrii cunoscute in Muntii Buzaului si una din cele mai alese. Aici s-au nevoit timp de trei secole peste o suta de sihastri purtatori de Hristos, dintre care multi au ajuns la masura sfinteniei. Intre acestia, insa, a stralucit Cuviosul Agaton, ca o faclie aprinsa pe varful muntelui, devenind vas al Duhului Sfant si parinte cu multi fii duhovnicesci. Iar nevointa sa si a ucenicilor sai era aceasta: noaptea se adunau in biserică si cantau slujba Utreniei, ziua se nevoiau in chilii cu postul, cu metaniile si cu citirea Psaltirii, iar seara se adunau la trapeza, mancand la aceeasi masa comuna facuta dintr-un trunchi de copac cu 12 locuri. Mancarea era si ea pustniceasca: pesmeti de paine si legume fierte, fara untdelemn. In sarbatori, Cuviosul Agaton savarsea Sfanta Liturghie si impartasea pe toti cu Trupul si Sangele Domnului.

La inceputul secolului al XVI-lea, domnul Tarii Romanesti, Neagoe Basarab (1512-1521), auzind de sihastria lui Agaton, a facut unele danii si a marit biserică din peștera, cum scrie in pomelnicul sapat pe peretele altarului, care se pastreaza pana astazi.

Vestea despre nevointa ieroschimonahului Agaton ajunsese pana la evlaviosul domn Neagoe Basarab, el insusi fiind cunosctor al vietii isihaste din Tara Romaneasca si sustinator al cuviosilor sihastri. Neagoe impreuna cu episcopul de atunci al Buzaului si cu o oarecare monahie Teodora au facut unele danii Sihastriei lui Agaton, fapt pentru care au fost scrisi in pomelnicul bisericii, sapat in peretele altarului de ambele parti ale ferestrei de est. Pomelnicul se pastreaza destul de bine si astazi. Ulterior au fost adaugati si alti voievozi, care au miluit pe calugarii din Sihastria lui Agaton, ca: Moise, Vlad, Vintila si sotia lui, Rada.

In anul 1524, Schitul lui Agaton este mentionat intr-o hotarnica data de la Afumati. In a doua jumatate a secolului, inmultindu-se numarul sihastrilor mai mult de 12, Sihastria lui Agaton devine manastire cu randuiala de chinovie. Un hrisov din anul 1587 aminteste pentru prima data de "manastirea lui Agaton". La inceputul secolului al XVII-lea, manastirea ajunge in paragina. In anul 1733 este reinnoita de alti ctitori, dupa care mai dainuie putin si apoi este definitiv parasita.

Astazi se mai pastreaza doar o parte din biserica de piatra, in care se vede absida altarului, nisele pentru proscomidie si diaconicon, pomelnicul ctitoricesc incrustat in perete, o fereastră si cateva urme ale naosului si chiliei marelui sihastru.

CUVIOSUL DIONISIE SIHASTRUL Muntii Buzaului (secolul al XIV-lea)

Cuviosul Dionisie Sihastrul a fost unul din sihastrii cei mai renumiti de la sihastria Fundatura. El s-a nevoit aici in a doua jumatate a secolului al XIV-lea. Prin traditie i se spunea "Torcatorul", deoarece se ocupa cu torsul lanii, din care isi castiga existenta, indeletnicire obisnuita celor mai multi sihastri din Muntii Buzaului.

Ajungand cu darul lui Hristos la masura nepatimirii, si-a sapat o pestera intr-o stanca greu accesibila, la 4 metri deasupra pamantului. In pestera, cuviosul si-a facut un mic paraclis de rugaciune, unde neincetat dadea lauda lui Dumnezeu. Aici s-a nevoit Cuviosul Dionisie Sihastrul mai mult de 30 de ani, rabdand cu barbatie frigul iernii, umezeala, foamea si mai ales cumplitetele ispite de la diavoli. Si era asa de spirit printre sihastrii din partea locului, ca izgonea duhurile necurate din oameni si cunostea cele viitoare. Pentru aceea multi il cinsteau si-i cereau cuvânt de folos.

Nevointa Cuviosului Dionisie Sihastrul era aceasta: toata saptamana se ostenea singur in pestera, petrecand in neadormita rugaciune, in post, in pazirea mintii si in cugetarea celor viitoare. Hrana si-o castiga torcand lana, pe care i-o aducea ucenicul de prin sate. O data pe saptamana, spre Duminică, cobora din pestera si se impartasea cu Trupul si Sangele lui Hristos la biserica din Sihastria Fundatura. Apoi iar urca in pestera, tragand scara in chilie si asa isi continua sfanta nevointa. Locul unde isi sprijinea scara se cunoaste si astazi. Marele sihastru Dionisie Torcatorul a crescut mai multi ucenici, care au ajuns si ei sihastri vestiti si i-au urmat intru totul nevointa. Astfel, chilia lui poate fi considerata ca o mica sihastrie pustniceasca, care a contribuit mult la dezvoltarea vietii isihaste in Muntii Buzaului.

CUVIOSUL IOSIF SIHASTRUL Muntii Buzaului (secolul al XIV-lea)

O alta bisericuta in piatra care a avut un rol deosebit in dezvoltarea vietii isihaste din Muntii Buzaului este Pestera lui Iosif, situata pe Valea Bordeiului, aproape de satul Nucu, comuna Bozioru. Ferestrele bisericii in arc frant par sa dateze pestera din secolul al XIII-lea, dar prezenta pestelui ca simbol paleocrestin deasupra intrarii pesterii lui Iosif, al carui contur inca se distinge, ne face sa consideram ca ea ar putea fi din secolele al IV-lea sau al V-lea, fiind folosita de crestini, ca si alte pesteri din Muntii Buzaului, pe timpul persecutiilor. Cuviosul Iosif este numarat printre cei mai vestiti sihastri nevoitori din partea locului. Mai intai s-a nevoit in Sihastria Fundatura, iar la inceputul secolului al XV-lea s-a asezat in pestera care ii poarta numele, aproape de alte pesteri pustnicesti, pe care o mareste si-i adauga doua ferestre. In aceasta pestera s-a nevoit Cuviosul Iosif zeci de ani, ajungand mare dascal al linistii, preot si povatuitor de suflete. Numele lui era cunoscut pana departe si multi bolnavi se vindecau cu rugaciunile lui.

Adunand mai multi sihastri in jurul lui, Cuviosul Iosif a facut din pestera sa o adevarata sihastrie pe Valea Bordeiului si pe muntii Martirie, Cecilia si Crucea Spatarului din apropiere. Multi din ucenicii sai se nevoiau in mici bordeie de lemn si pamant risipite pe toata valea din apropiere. De la acesti sihastri se numeste pana astazi locul acesta "Valea Bordeiului" si "Paraul Bordeiului". Apoi, mutandu-se in ceata cuviosilor parinti, pestera lui Iosif a fost locuita de alti sihastri cu viata aleasa, care au continuat firul vietii de sihastrie in aceeasi smerenie si ravna pentru dragostea lui Hristos. Numele si faptele tuturor, desi s-au uitat de oameni, sunt scrise in Cartea Vietii.

UN SFANT ROMAN ANONIM din Manastirea Neamt (secolul al XIV-lea)

Primele semne miraculoase de ridicare a pavajului s-au observat sambata, 24 mai 1986. Ele s-au repetat pana luni, 26 mai, cand s-a hotarat de staretul Manastirii Neamt, arhim. Efreim Chiscariu, sa se sape sub pavaj. Dupa depunerea moastelor in biserica s-a intocmit un act oficial in legatura cu aceasta minune, care se pastreaza in arhiva manastirii. Dupa doua zile, autoritatile locale au oprit pelerinajul de la Neamt si au turnat beton peste mormantul sfantului necunoscut.

Prima inchegare de viata monahala organizata in vatra Manastirii Neamt a avut loc la inceputul secolului al XIV-lea, datorita intaiului egumen cunoscut al lavrei, anume ieroschimonahul Gherman (1320-1362), care aduna pe sihastrii nevoitori aici intr-o obste de sine-statoare. Inainte de el, sihastrii nemteni duceau viata pustniceasca idioritmica, despre care se stie foarte putin.

In a doua jumatate a secolului al XIV-lea, viata duhovniceasca din Manastirea Neamt ia o amploare mult mai mare, incat primii domni musatini sunt indemnati sa zideasca aici o biserica de piatra, cu hramul Inaltarea Domnului. Numarul mare de morminte monahale, majoritatea din secolul al XIV-lea, situate in jurul primei biserici musatine, ca de altfel in toata incinta Manastirii Neamt, dovedeste cu prisosinta cat de intensa era viata calugareasca in aceasta vatra strabuna. Unele dintre aceste morminte se afla chiar sub temeliiile bisericii voievodale zidita de Stefan cel Mare, in anul 1497. Altele sunt sub chiliile din incinta, iar altele, ceea ce este si mai concludent, se afla sub pavajul ce duce la usa bisericii voievodale din 1497. Aceasta dovedeste ca mormintele sunt mai vechi decat biserica.

Intrucat multe dintre osemintele monahilor din incinta nu poseda traditionalele caramizi cu numele si data mortii lor, este dificil sa se stabileasca precis identitatea si frecventa vietii monahale aici, pe epoci. Unul Dumnezeu stie cate moaste sfinte de cuviosi monahi nemteni se afla in acest cimitir calugaresc, unic de altfel in tara noastra.

Sfintenia vietii calugarilor nemteni din secolul al XIV-lea o dovedeste cu prisosinta recenta descoperire prin minune dumnezeiasca a moastelor unui sihastru sfant din aceasta epoca, aflate chiar sub pavajul central ce duce la biserica. Acest fapt s-a petrecut in zilele de 24-26 mai 1986, cand s-a observat ca la jumatatea distantei dintre clopotnita si biserica, pavajul gros de piatra si ciment s-a ridicat circa 30 cm pe dimensiunea unui mormant, in chip miraculos.

Sapandu-se cu atentie la 1,5 metri, s-a aflat trupul proslavit si inmiresmat al unui calugar cu viata sfanta din secolul al XIV-lea, asezat aici inainte de zidirea bisericii voievodale si a pavajului. Osemintele, galbene si binemirosoare, erau inca legate intre ele si prezentau toate conditiile cerute moastelor de catre canoanele Bisericii Ortodoxe.

Dupa deshumare, osemintele aflate s-au asezat intr-un sicriu si s-au depus in biserica de obstea calugarilor nemteni, in sunetul clopotelor, cu toata evlavie si randuiala cuvenita.

Vestea descoperirii acestor sfinte moaste s-a raspandit imediat in toata tara. Inca din seara zilei de luni, 26 mai, noaptea, si mai ales in zilele urmatoare veneau sute de pelerini, tarani, oraseni si intelectuali sa se inchine la sfintele moaste. Mai intai aprindeau lumanari in jurul mormantului si faceau metanii cu lacrimi de bucurie, ca ne-a descoperit Dumnezeu un sfant nou rugator al neamului nostru. Apoi intrau in biserica si se rugau cu mare credinta si emotie la sfintele moaste si la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului, cerandu-le ajutor ceresc si dand slava lui Dumnezeu pentru toate, caci au vazut o asa de mare minune in Romania de astazi. Pana acum nu se stie numele cuviosului aflat la Manastirea Neamt.

Iata cati sfinti necunoscuti ascunde inca pamantul sfant al tarii noastre!

CUVIOSII SOFRONIE, PIMEN SI SILUAN Manastirea Neamt (secolele XIV-XV)

Acesti trei cuviosi erau de loc din Tara Moldovei, iar cu metania din Muntele Athos. Caci, fiind chemati de Hristos, s-au facut calugari din tinerețe si au ajuns sihastrii vestiti intr-una din sihastrile Athosului. Apoi, auzind de Cuviosul Nicodim cel Sfantit, i s-au facut ucenici, ostenindu-se impreuna cativa ani la Manastirea Hilandar.

Prin anul 1365, venind Cuviosul Nicodim in Tara Romaneasca, au venit si Cuviosii Sofronie, Pimen si Siluan in Moldova si au intrat in obstea Manastirii Neamt, sub ascultarea staretului Ciprian. Si erau toti calugari desavarsiti si duhovnici iubitori de Hristos, sihastrind mai multi ani in padurile seculare din jurul marii lavre si formand numerosi ucenici.

Pentru sfintenia vietii lor, acesti cuviosi parinti s-au invrednicit a fi si egumeni ai Manastirii Neamt, spre sfarsitul secolului al XIV-lea. Astfel, Cuviosul Sofronie a pastorit obstea Manastirii Neamt intre anii 1392-1393, sub domnia lui Roman I Musat, considerat de unele pomelnice ctitoresti ca "primul staret al Manastirii Neamt". Ieroschimonahul Pimen a condus aceasta lavra intre anii 1393-1400, contribuind mult la innoirea manastirii. Iar Cuviosul Siluan a fost egumen la Neamt intre 1400-1402, continuand activitatea duhovniceasca a inaintasilor sai.

Cuviosii Sofronie, Pimen si Siluan, savarsind bine calatoria acestei vietii si lasand in urma peste o suta de ucenici, s-au stramutat la cele vesnice, dandu-si sufletele in mainile Domnului.

SFANTUL NICODIM DE LA TISMANA (+1406)

Viata

Cuviosul Nicodim cel Sfantit era de neam macedo-roman, nascut la Prilep, in sudul Serbiei, prin anul 1320, fiind inrudit cu familia despotului Lazar si a domnului Tarii Romanesti, Nicolae Alexandru-Basarab. Dupa ce invata carte, se duce din tinerețe in Muntele Athos si se calugareste in Manastirea Hilandar, unde mai tarziu ajunge egumen si chiar protoepistat in conducerea Sfantului Munte.

Dupa anul 1365 vine in Tara Romaneasca si intemeiaza, cu ajutorul lui Vlaicu Voda (1364-1377) si Radu I (1377-1383), Manastirile Vodita (1369) si Tismana (ante 1377). Mai intemeiaza la sudul Dunarii doua mici asezari monahale, Vratna si Manastirita; in Oltenia - Gura Motrului si Visina, iar in Tara Hategului intemeiaza Manastirea Prislop (la sfarsitul secolului al XIV-lea), unde a scris si un Evangheliar slavon (1404-1405). La sfarsitul anului 1406, Cuviosul Nicodim se muta cu pace din viata aceasta, lasand in urma numerosi ucenici.

Fapte si cuvinte de invatatura

Ajungand la Athos, in Muntele Maicii Domnului, Cuviosul Nicodim s-a nevoit mai intai in obste, apoi singur intr-o peștera in preajma Manastirii Hilandar, rabdand grele ispite de la diavoli. Insa, fiind umbrat de darul lui Hristos, in putina vreme s-a curatit de patimi, a deprins lucrarea cea dumnezeiasca a sfintei rugaciuni si s-a invrednicit de darul mai inaintevederii si al facerii de minuni, ajungand vestit in tot muntele.

Ca egumen al marii lavre Hilandar, Cuviosul Nicodim a adunat in obstea sa pana la o suta de calugari atoniti, greci, sarbi, macedoneni, romani si bulgari, deprinzandu-i pe toti cu frica de Dumnezeu si hranindu-i cu invataturile Sfintei Scripturi, fiind dascal iscusit al rugaciunii lui Iisus, adanc teolog si parinte duhovnicesc luminat. Pentru aceea nu putini sihastrii, calugari de chinovii si egumeni veneau la el pentru sfat si cuvint de folos.

Pentru cinstea de care se bucura peste tot, la rugamintea cneazului Lazar, Cuviosul Nicodim a mijlocit la Constantinopol, impreuna cu ucenicii sai, Isaia si Partenie, impacarea Bisericii Ortodoxe Sarbe cu Patriarhia Ecumenica. Deci, vazand patriarhul si imparatul smerenia si intelepciunea cuviosului si cucerindu-se de sfintenia vietii sale, indata a ridicat anatema data asupra Bisericii Sarbe, spre lauda lui Hristos si bucuria creștinilor. Asa intelegea el sa implineasca Evanghelia si sa ajute la mantuirea semenilor sai.

Fiind in sudul Dunarii, in urma unei descoperiri dumnezeiesti, vine in Tara Romaneasca si se aza pe valea raului Vodita, unde exista o mica sihastrie intemeiata de calugari vlahi. Aici, Cuviosul Nicodim, cu ajutorul domnitorului Vladislav-Vlaicu Voda si al sihastrilor din partea locului, zidește chilii si biserica de piatra cu hramul "Sfantul Antonie cel Mare", pe care o sfinteste in anul 1369. Manastirea Vodita a fost izestrata apoi cu danii si intarita prin hrisov domnesc ca "dupa moartea lui chir Nicodim sa nu fie volnic a pune in locul acela staret nici domnul, nici arhiereul, nici alt careva; ci cum va zice chir Nicodim si cum va aseza, asa sa tina calugarii care sunt acolo si ei singuri sa-si puna staret".

Pe valea paraului Tismana, unde se nevoiau inca de la inceputul secolului XIV mai multi sihastrii in jurul unei mici biserici de lemn cu hramul "Adormirea Maicii Domnului", Cuviosul Nicodim a inaltat, de asemenea, la locul numit "Cascade", Manastirea voievodala Tismana, cu acelasi hram, cu ajutorul domnitorului Tarii Romanesti si al cneazului Lazar. Marele staret formeaza aici o obste renumita de calugari, ajuta la mentinerea in continuare a vietii isihaste si pune randuiala calugareasca de chinovie, dupa traditia Muntelui Athos. Adunand in jurul sau cativa calugari luminati, a intemeiat la Manastirea Tismana o vestita scoala de caligrafi si copisti de carti bisericesci, renumita in toata Peninsula Balcanica. De aici, Cuviosul Nicodim conducea duhovnicesc toate manastirile organizate de el si intretinea corespondenta cu egumeni si ucenici din Athos, din Serbia si din Tara Romaneasca, precum si cu patriarhul Eftimie al Tarnovei, dovedindu-se un mare teolog si parinte duhovnicesc.

La batranete, Cuviosul Nicodim incredintea grija celor doua Manastiri, Vodita si Tismana, ucenicului sau, ieromonahul Agaton, iar el se retrage in peștera de deasupra manastirii, ce se pastreaza pana astazi. Acolo petrecea cuviosul toata saptamana in post, in priveghere si neincetata rugaciune, iar Duminica cobora in manastire, savarsea Sfanta Liturghie si vindeca pe cei bolnavi. Apoi manca la trapeza cu parintii, mangaia pe toti cu cuvinte de folos si iar se urca la peștera.

Pentru sfintenia vietii sale, Cuviosul Nicodim se invrednicise de la Dumnezeu de darul izgonirii duhurilor necurate si al vindecarii suferintelor omenesti. De aceea, numele lui se facuse cunoscut pana dincolo de hotarele Tarii Romanesti si multi alergau la ajutorul lui. Se spune in traditia manastirii ca unii bolnavi se vindecau numai cat ajungeau la Tismana. Altii se tamaduiau cu rugaciunea si

binecuvantarea cuviosului, sau numai cat se atingeau de rasa lui. Printre cei vindecati de Sfantul Nicodim se numara si fiica regelui Sigismund, care era bolnava de epilepsie.

Ajungand la batranete, Cuviosul Nicodim cel Sfantit de la Tismana, binecuvantandu-si ucenicii, si-a dat sufletul in mainile lui Hristos, la 26 decembrie 1406, iar sfintele sale moaste au fost asezate in mormantul pregatit de el in biserica. Datorita vitregiei vremurilor, mai tarziu moastele sale au fost asezate la un loc tainuit. O mica parte din ele s-au dus in Macedonia, iar degetul aratator de la mana dreapta se pastreaza in biserica Manastirii Tismana.

Sfinte Preacuvioase Parinte Nicodim, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL PAHOMIE IEROMONAHUL egumen al Manastirii Peri (secolele XIV-XV)

Acest venerabil egumen al Manastirii Peri, din nordul Maramuresului, era originar din Tara Oasului, ruda a lui Dragos Voda, primul descaltator al Moldovei. Intrand de tanar in nevointa calugareasca la unul din schiturile existente in partea locului, s-a invrednicit in putina vreme de darul preotiei si era plin de ravna pentru marturisirea lui Hristos si pentru apararea credintei ortodoxe.

Ajungand cunoscut in toate satele din Maramures, Cuviosul Pahomie devine sfetnic si parinte duhovnicesc al romanilor maramureseni, pe care ii cerceta si ii povatuia pe calea mantuirii.

In a doua jumătate a secolului al XIV-lea, cand fiii lui Sas Voda, Balita si Drag, intemeiaza manastirea din Peri cu hramul Sfantul Arhanghel Mihail, cuviosul Pahomie este numit egumen al acestei manastiri. Iar in anul 1391, cand Manastirea Peri devine stavropighie, atunci egumenul Pahomie este numit de patriarhul Antonie al Constantinopolului, exarh patriarhal peste toate satele ortodoxe romanesti din nordul Transilvaniei. In aceasta calitate, egumenul Pahomie avea dreptul sa supravegheze pe preotii si credinciosii ortodocsi din Maramures, Ugocea, Barcau, Arva, Salaj, Almas, Ciceu, Unguras si Valea Bistrei.

Astfel, Cuviosul Pahomie umbla din sat in sat, sfinteia biserici noi, randuia preoti, judeca neintelegerile bisericesti, imbarbata pe tarani, invata si apara dreapta credinta. De asemenea, conducea duhovnicesc si Manastirile Ieud, Barsana si Peri din Maramures, in care se nevoiau zeci de calugari, buni slujitori ai Bisericii lui Hristos, duhovnici pentru credinciosi, marturisitori si aparatori ai credintei ortodoxe. Cuviosul Pahomie de la Peri face, astfel, din calugari parinti si apoletii ai Ortodoxiei noastre strabune, iar din manastirile Maramuresului face adevarate cetati ortodoxe de rezistenta si aparare in nordul Transilvaniei mereu lovit de prozelitismul catolic.

In cursul primelor decenii ale secolului al XV-lea, Cuviosul Pahomie de la Peri, parintele romanilor ortodocsi din Maramures, s-a savarsit cu pace, lasand in urma numerosi calugari si preoti slujitori prin sate.

MITROPOLITUL IOSIF MUSAT Primul ierarh al Moldovei (1402-1415?)

Cel dintai mitropolit cunoscut al Moldovei a fost, desigur, mitropolitul Iosif Musat. El era din familia domnilor musatini, ruda apropiata a lui Petru Musat (1375-1391) si Alexandru cel Bun (1400-1432).

Din tinerețe si-a inchinat viata lui Hristos in obstea Manastirii Neamt, unde a deprins frica de Dumnezeu si buna nevointa a vietii duhovnicescilor de la cuviosii calugari de aici. Apoi, facandu-se preot, a ajuns egumen la Neamt. La propunerea domnului Petru Musat a fost hirotonit episcop al Cetatii Albe de mitropolitul Haliciului, Antonie. Insa nu sta mult aici si este chemat ca mitropolit al Moldovei. Dar Patriarhia Ecumenica refuzand sa-l recunoasca si ivindu-se mare tulburare in Biserica, smeritul mitropolit Iosif s-a retras din scaun la Manastirea Neamt si apoi la Bistrita. Mai pe urma se stabileste la "o manastire, la Boistea, langa Targu Neamt, unde a fost chilia vladicai Iosif si unde sunt calugarite". De aici, inteptul mitropolit povatuia cu curaj Biserica Moldovei greu incercata, invata si apara dreapta credinta impotriva prozelitismului catolic, hirotonea preoti, sfatuia pe domn si era tuturor parinte sufletesc. Se spune despre dansul ca a luat parte chiar la ungerea ca domn in cetatea Sucevei a lui Alexandru cel Bun, in anul 1400.

La 26 iulie 1401, cu vrerea lui Dumnezeu si cu staruinta bunului domn Alexandru I Musat, mitropolitul Iosif a fost recunoscut de Patriarhia din Constantinopol ca parinte si intaistator pe scaunul Mitropoliei Moldovei. Timp de aproape 15 ani a pastorit in tihna turma lui Hristos, randuind bine cele duhovnicescilor si chivernisind cu pricepere cele bisericesti, ca un bun econom al casei lui Dumnezeu. Cea dintai grija a sa a fost sa sfatuiasca pe Alexandru cel Bun, nepotul sau, sa aduca de la Cetatea Alba la Suceava moastele Sfantului Mucenic Ioan cel Nou, ca protector al tarii si mangaiere a poporului binecredincios. Apoi, insusi mitropolitul a mers cu mare alai, cu preoti si cu mult popor, in frunte cu insusi voievodul, de au intampinat sfintele moaste mai jos de Iasi, la locul numit "Poiana Vladicai" si le-au asezat cu mare cinste in biserica Mirautilor din capitala Moldovei.

Tot in acesti ani, evlaviosul mitropolit Iosif a reinnoit aproape in intregime ctitoria parintilor sai din Manastirea Neamt, careia i-a inchinat cel mai de pret odor, icoana Maicii Domnului facatoare de minuni, pe care o primise in dar din Bizant. De asemenea, a sfatuit pe domn sa zideasca din nou doua frumoase manastiri, Bistrita (1402) si Moldovita, ca lacas de ruga si de vesnica odihna. La 7 ianuarie 1407, mitropolitul Iosif uneste cele doua Manastiri voievodale, Neamt si Bistrita, si numeste egumen peste ele pe ucenicul sau, arhimandritul Dometian, "ca sa fie aceste manastiri nedespaltate una de alta, pentru ca sunt amandoua ale vladiciei mele". Tot la indemnul sau, egumenul Dometian a scris vestitul Pomelnic al Manastirii Bistrita, care se pastreaza pana astazi, si primeste in dar icoana Sfintei Ana de la Manuel Paleologu. Asemenea si la celelalte Manastiri, Probota, Bogdana si Moldovita, randuieste staretii buni si poarta grija de toti - de calugari, de sihastrii, de preoti, de popor si de tot sfatul tarii - ca un adevarat parinte al tuturor ce era.

In anul 1415, ajungand la adanci batraneti, evlaviosul mitropolit Iosif, cel dintai parinte al Moldovei, si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost ingropat la Manastirea Bistrita, in partea de sud a pronaosului, unde i s-a descoperit mormantul in anul 1975, in urma lucrarilor de restaurare a bisericii.

CUVIOSUL DOMETIAN ARHIMANDRITUL Mare egumen al Manastirilor Neamt si Bistrita (1407 - circa 1415)

Arhimandritul Dometian este numarat printre cei mai de seama staretii ai Manastirilor Neamt si Bistrita. Acest cuvios era ruda si ucenic al mitropolitului Iosif Musat, luand jugul lui Hristos din tinerețile sale, pe cand marele ierarh era egumen al Manastirii Neamt (1373-1386).

Multi ani, Cuviosul Dometian s-a nevoit in obste, implinind cu dragoste sfanta ascultare si invatand de la cei mai sporiti calugari cunoscuta cartii si mestesugul rugaciunii si al luptei celei duhovnicescilor. Apoi, invrednicindu-se de cinstea preotiei, savarsea cele sfinte cu multa evlavie si frica de Dumnezeu, ajungand iscusit duhovnic si pastor de suflete. Fiind calugar invatat si iubit, atat de soborul parintilor, cat si de marele domn Alexandru cel Bun, arhimandritul Dometian a fost numit la, 7 ianuarie 1407, staret al Manastirilor Neamt si Bistrita, "ca sa fie aceste manastiri nedespaltate una de alta". Din acest moment au fost unite ambele manastiri sub aceeasi conducere mai bine de 20 de ani.

In Manastirea Neamt, Cuviosul Dometian a innoit in intregime, cu ajutorul voievodului si al mitropolitului Iosif, atat biserica si chiliile, cat si viata duhovnicesca, marind soborul lavrei la peste 150 de calugari si primeste in dar icoana Sfintei Ana de la Manuel Paleologu.

Asemenea si la celelalte Manastiri, Probota, Bogdana si Moldovita, randuiesc staretii buni si poarta grija de toti - de calugari, de sihastrii, de preoti, de popor si de tot sfatul tarii - ca un adevarat parinte al tuturor ce era.

Dintre ei a ridicat apoi duhovnici si egumeni iscusiti, dascalii si neadormiti rugatori pentru toata lumea. Tot la Manastirea Neamt, staretul Dometian a intemeiat o vestita scoala de caligrafi si miniaturisti din tarile romane, neintrecuta de nici o alta scoala manastireasca, condusa de ucenicul sau, venerabilul calugar caligraf Gavriil Uric. A intemeiat, de asemenea, o bogata biblioteca cu numeroase opere patristice, dintre care multe erau copiate in lavra.

In Manastirea Bistrita, staretul Dometian a marit, la fel, numarul calugarilor la peste 50 de nevoitori si a randuit asezamant de viata duhovniceasca intocmai ca la Neamt. Apoi a randuit duhovnici si slujitori alesi, spre slava lui Dumnezeu si cinstea ctitorului fondator, Alexandru cel Bun, care adesea zabovea aici. Cei mai alesi dintre ucenicii sai de la Bistrita au fost: arhimandritii Grigorie si Eutimie, ieromonahii Ioasaf, Ioan, Corneliu si Timotei, duhovnicul Daniil, monahii Paisie Uric, fiul sau Gavriil Uric si numerosi altii. Tot la Manastirea Bistrita, Cuviosul Dometian a format o scoala de gramatici, unde multi tineri invatau carte de la calugarii cei mai luminati si de unde ieseau preoti de sate, dascalii, cateheti, gramatici si copisti.

La porunca marelui staret, s-a scris la Bistrita de catre calugari prima cronica moldoveneasca si s-au copiat mai multe scrieri din Sfintii Parinti. Iar in anul 1407 s-a scris vestitul pomelnic al Manastirii Bistrita, in care voievodul Alexandru cel Bun este numit "adevaratul ctitor al sfant lacasului acestuia", iar "arhimandritul Dionisie, adica Dometian, conducatorul acestui sfant lacas".

In prefata pomelnicului, staretul Dometian da aceste frumoase invataturi: "Oricine voieste sa se izbaveasca de caderea in pacatul de voie sau fara de voie, sa se curete. Prin cainta si marturisire adevarata si milostenie se curata pacatele, si cei doritori a se invrednici de fericirea vesnica sa vie cu rusinare si cu frica de Dumnezeu catre sfanta si soborniceasca si apostoleasca Biserica, ca sa-si marturiseasca pacatele..."

Cuviosul arhimandrit Dometian era, de asemenea, duhovnicul marelui domn Alexandru cel Bun si sfetnicul sau de taina, la al carui indemn s-au zidit numeroase biserici "si s-au facut multe lucruri bune in Tara Moldovei". In timpul staretiei sale, Manastirile Neamt si Bistrita au cunoscut o mare dezvoltare duhovniceasca si culturala, nemaicunoscuta pana atunci. Aceeasi deosebita amploare a luat si isihasmul moldovean in jurul ambelor manastiri, fiind mult sustinut de acest mare staret. In timpul staretiei sale apar in tinutul Neamt cateva mici sihastrii noi, precum sihastria "din Hang", sub Ceahlau, sihastria de la Topolita si Boistea - Targu Neamt, sihastria "Nechidului", sihastria Tazlului si altele.

Acest staret s-a dovedit si un bun chivernisitor al averilor manastiresti si neintrecut iconom al casei lui Dumnezeu. Pentru toate acestea arhimandritul Dometian este numarat printre cei mai de seama staretii ai monahismului moldovean din secolul al XV-lea. In anul 1415, ajungand la adanci batraneti, evlaviosul mitropolit Iosif, cel dintai parinte al Moldovei, si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost ingropat la Manastirea Bistrita, in partea de sud a pronaosului, unde i s-a descoperit mormantul in anul 1975, in urma lucrarilor de restaurare a bisericii.

CUVIOSUL GAVRIIL IEROMONAHUL Primul egumen al Manastirii Cozia (secolele XIV-XV)

Ieromonahul Gavriil era unul din ucenicii Sfantului Nicodim cel Sfant. Dupa ce mai intai se nevoi ca sihastru pe Valea Oltului, intra in obstea Manastirii Tismana, unde deprinse mestesugul vietii duhovnicesti. Si era vestit in partea locului pentru sfintenia vietii lui.

In anul 1388, cand Mircea cel Batran termina de zidit Manastirea Cozia in locul unei vechi sihastrii din poiana Nucet, Cuviosul Gavriil a fost randuit cel dintai egumen si parinte duhovnicesc al ctitoriei marelui domn. Tot lui i s-a incredintat si Manastirea Cotmeana cu toate sihastrile de pe Valea Oltului.

Cuviosul Gavriil a adunat in ambele manastiri pana la 40 de calugari. Apoi a dat asezamant de viata duhovniceasca pentru obstea Manastirilor Cozia si Cotmeana, care se respecta cu mare sfintenie, precum reiese din actul de danie al ctitorului fondator: "...Iar pentru vietuirea acestui lacas, intr-acest fel sa fie dupa asezamantul popei Gavriil, oricate el va aseza si va intemeia; si nimeni sa nu fie slobod a scadea sau a adauga macar cat de putin. Inca si dupa moartea popei Gavriil sa nu aiba nimeni voie ca sa puna egumen... fara numai fratii pe care il vor alege dintre dansii, dupa asezamantul popei Gavriil..."

Acest cuvios egumen a randuit viata de obste in ambele manastiri, cu Sfanta Liturghie zilnica si cu spovedania saptamanala. In sarbatori se adunau la Cozia si sihastrii de pe Valea Oltului si primeau Trupul lui Hristos. Astfel, toti petreceau in ascultare, in rugaciune, in dragoste si in asteptarea bunatatilor viitoare. Si era egumenul Gavriil iscusit parinte duhovnicesc al calugarilor si sihastrilor din Tara Oltului si printre cei dintai sfetnici ai lui Mircea cel Batran, care de multe ori il cerceta si ii urma sfatul. Era inca parintele sufletesc si mangaietor al satenilor de sub munte, atat de dincoace, cat si de dincolo de Carpati, si multi credinciosi il cautau pentru binecuvantare si cuvand de folos.

Astfel, intarind viata calugareasca in cele doua manastiri si ajungand la adanca batranete, si-a dat sufletul cu pace, lasand in urma multi ucenici.

SFANTUL LEONTIE DE LA RADAUTI Manastirea Bogdana (secolele XIV-XV)

Sfantul Ierarh Leontie este numarat printre cei dintai sfinti romani pe care i-a odraslit pamantul Moldovei si adevaratul parinte duhovnicesc al Cuviosului Daniil Sihastrul. Dupa traditie era de loc din orasul Radauti. Apoi, ravnind Sfintilor Parinti de odinioara si arzand cu inima dupa dragostea lui Hristos, spre sfarsitul secolului al XIV-lea s-a facut sihastru in padurile seculare din partea locului. Deci, calugarindu-se cu numele de Lavrentie, s-a invrednicit mai tarziu de darul preotiei. Apoi, impreuna cu cativa ucenici, a intemeiat o vestita sihastrie de calugari in codrii Radautilor, ce se chema, dupa numele sau "Schitul Laura" (Lavra) sau "Manastirea Sfantului Lavrentie" (Pe locul unde a fost Sihastria lui Lavrentie se afla satul Laura - Suceava.)

In obstea sa, Cuviosul Lavrentie a format multi ucenici cu viata aleasa, printre care se numara si Sfantul Daniil Sihastrul. In Schitul Laura, insusi Cuviosul Lavrentie s-a nevoit si a avut o traire asa de inalta, incat s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul facerii de minuni. Ca pe multi bolnavi ii vindeca cu rugaciunea sa si era tuturor parinte, sfetnic, dascal si ocrotitor.

Dupa intemeierea Episcopiei de Radauti, auzind domnul Moldovei, Alexandru cel Bun, de nevointa sa, l-a randuit episcop al acestui scaun. Si a pastorit cu multa intelepciune turma lui Hristos cativa ani de zile, invatand pe toti dreapta credinta si facandu-se tuturor pilda de sfintenie. Apoi, ravnind iarasi vietii sihastresti, s-a retras din scaun si s-a facut schimonah cu numele de Leontie, ajungand cel mai vestit sihastru si parinte duhovnicesc din nordul Moldovei. Deci, mai traird putin si uimind pe toti cu smerenia, cu nevointa si cu darul minunilor pe care le facea, si-a dat sufletul cu pace in mainile Domnului.

Mai tarziu, proslavindu-se prin oarecare minuni si fiind gasit in mormant cu trupul intreg si nestrucaturat, s-a asezat cu cinste in biserica episcopala din Radauti spre inchinarea tuturor, unde multi credinciosi primeau sanatate si mangaiere la sfintele sale moaste, ajungand vestit pana dincolo de hotarele Moldovei.

In anul 1639, pradandu-se biserica, au disparut si moastele Sfantului Leontie din Radauti. Unii cred ca au fost luate de navalitori. Altii spun ca au fost ingropate de calugari in biserica, in anul 1783, odata cu desfiintarea manastirii. Insa, locul unde se afla astazi, singur Dumnezeu il stie. In anii 1621-1622 un vestit teolog ucrainean, ieromonahul Zaharia Kopystynski din Kiev, scria despre el: "In Radauti, in episcopie, Sfantul Leontie facatorul de minuni zace cu trupul intreg..."

Sfinte Preacuvioase Parinte Leontie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL MACARIE IEROMONAHUL Ctitorul Manastirii Boistea-Neamt (secolele XIV-XV)

Manastirea Boistea a functionat aproape doua secole, fiind tot timpul locuita de calugarite. Apoi, intemeindu-se satul cu acelasi nume alaturi de manastire, biserica a devenit parohie, iar maicile s-au retras la Manastirea Topolita-Neamt, luand cu ele si icoana Maicii Domnului de provenienta bizantina, daruita dupa traditie de mitropolitul Iosif Musat. De la Topolita, icoana a ajuns la Schitul Garcina-Neamt, iar din anul 1803 a fost transferata cu obstea calugaritelor la Manastirea Agapia unde se afla si astazi.

Acest cuvios parinte era cu metania din Manastirea Neamt si ucenic al mitropolitului Iosif Musat, pe cand acesta era egumen in lavra (1373-1386). Apoi, primind darul preotiei, a ajuns slujitor credincios al Bisericii lui Hristos si duhovnic iscusit.

Egumenul Dometian (1407-1415), cunoscand buna nevointa a ieromonahului Macarie, i-a incredintat metocul de la Grasi-Targu Neamt, unde iernau vitele Manastirii Neamt. Aceasta ascultare a dus-o cuviosul multi ani de zile, avand sub povatuirea sa 20 de calugari si frati. Cu totii traiau in desavarsita dragoste, implinind ascultarea cu sfintenie si laudand pe Dumnezeu ziua si noaptea.

Numele acestui mare duhovnic s-a facut cunoscut in toate satele din imprejurimi si multi credinciosi il aveau de parinte sufletesc.

Vazand ieromonahul Macarie ca s-au inmultit ucenicii sai, in anul 1449 (?) a intemeiat un lacas de rugaciune in codrii din apropiere de Targu Neamt, anume sihastria de calugarite Boistea. Biserica cu hramul "Nasterea Maicii Domnului" a fost la inceput din lemn, apoi s-a zidit din piatra. Primul duhovnic a fost insusi ctitorul manastirii, ieromonahul Macarie, iar primele vietuitoare au fost 30 de calugarite din tinutul Neamt.

Intemeindu-se acest asezamant calugaresc cu viata de obste, in putina vreme Manastirea Boistea ajunsese o vestita sihastrie de calugarite din partea locului, avand aceasi randuiala duhovniceasca de nevointa ca si marea lavra, al carei metoc era.

Numele si faptele Cuviosului Macarie se raspandisera peste tot, ajungand pana la voievodul Stefan cel Mare, care face unele danii pentru ctitoria sa. Si era cuviosul bland, smerit si foarte sporit in rugaciune. Avea inca si darul izgonirii duhurilor necurate si multi se vindecau cu rugaciunile lui, fiind iscusit povatuitor de suflete si dascal al rugaciunii.

Asa nevoindu-se Cuviosul Macarie mai mult de 60 de ani, si-a dat sufletul cu pace in bratele lui Hristos, lasand in manastirea sa peste 50 de calugarite.

CUVIOSUL IOV SIHASTRUL Manastirea Bogdanesti (secolele XIV-XV)

Sihastrul Iov era cu metania din Manastirea Bogdanesti-Suceava, unde s-a nevoit cativa ani la sfarsitul secolului al XIV-lea. Apoi, dorind sa slaveasca neincetat pe Dumnezeu, s-a retras in padurile seculare de sub Muntele Plesu, unde a sihastrit in aspra nevointa peste 40 de ani, rabdand grele ispite de la diavolul. Vestea acestui mare ascet se facuse indata cunoscuta peste tot, caci avea darul Sfantului Duh si era facator de minuni. Apoi izgonea cu rugaciunea duhurile rele din oameni si prevestea cele viitoare.

Adunand in jurul sau mai mult de 15 calugari, a intemeiat in padure o mica sihastrie, cunoscuta multa vreme sub numele de "Sihastria lui Iov", iar mai tarziu "Poiana Iova". Aceasta era sihastria calugarilor din Manastirea Bogdanesti-Rasca. Secole de-a randul, pana spre zilele noastre, s-au nevoit aici sihastri cuviosi, neadormiti rugatori ai neamului.

Chiliile ucenicilor se aflau in apropierea chiliei Cuviosului Iov, iar in mijloc se inalta o mica biserica de lemn, unde faceau zilnic cuvenita rugaciune. In sarbatori savarseau Sfanta Liturghie si primeau Sfintele Taine, in traditie se spune despre Cuviosul Iov ca era renumit duhovnic si dascal al rugaciunii. La el veneau multi calugari si mireni pentru rugaciune si cuvint de folos. Dupa o astfel de nevointa pustniceasca, Cuviosul Iov Sihastrul si-a dat sufletul in mainile lui Hristos si s-a adaugat in ceata cuviosilor parinti. Cuvioase parinte Iov, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL SILVESTRU SIHASTRUL Schitul Silvestru-Ceahlau (secolul al XV-lea)

Ieroschimonahul Silvestru, unul din cei mai vechi sihastri ai Muntelui Ceahlau, era cu metania din Manastirea Neamt, unde se nevoise din tinerețe si ajunsese duhovnic iscusit. Apoi, auzind de cuviosii sihastri din Muntele Ceahlau si de locurile singuratice de aici, s-a retras cu cativa ucenici pe Valea Bistritei si, urcand pe paraul care azi se numeste "Paraul Schitului", a sihastrit langa Ceahlau multi ani nestiut de nimeni.

Mai tarziu, adunandu-se si alti sihastri imprejurul lui, a intemeiat in poiana un mic schit si biserica de lemn cu hramul Pogorarea Sfantului Duh, in timpul domniei lui Alexandru cel Bun. Acest sfant lacas s-a numit la inceput "Sihastria lui Silvestru", apoi "Schitul lui Silvestru" si este cea dintai sihastrie si asezare monahala cunoscuta langa Muntele Ceahlau. Iar Cuviosul Silvestru este cel dintai sihastru pomenit in traditia locului.

Cuviosul Silvestru a povatuit schitul peste 20 de ani, adunand in jurul lui mai multi sihastri si randuind aleasa viata de obste.

Indeletnicirea lor era neincetata rugaciune, spre lauda lui Dumnezeu si mantuirea oamenilor. Acest egumen era si duhovnic a numerosi sihastri care pustniceau pe Muntele Ceahlau. Spre sarbatori coborau la schit multi dintre ei, primeau Dumnezeiestile Taine si se urcau din nou la bordeiele lor. In posturi se retrageau in munte si calugarii din schit si se nevoiau singuri dupa putere, apoi se intorceau la ale lor.

Ajungand sihastru vestit si parinte duhovnicesc al sihastrilor de la Ceahlau, pe la jumatatea secolului al XV-lea, Cuviosul Silvestru si-a dat sufletul in mainile Domnului, lasand in urma numerosi ucenici. Mai tarziu, schitul sau, reinnoindu-se, s-a numit "Schitul Hangu", iar din secolul al XVII-lea, Manastirea Pionul, dupa numele sihastrului Peon, care s-a nevoit mai multi ani pe Ceahlau.

Cuvioase parinte Silvestre, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL VASILE DE LA MOLDOVITA (secolul al XV-lea)

Sfantul Vasile ieromonahul era de loc din nordul Moldovei, fiu de tarani iubitori de Dumnezeu. Auzind de viata aleasa si buna randuiala din Manastirea Moldovita (sec. al XIV-lea) si fiind chemat de Hristos, s-a facut calugar iscusit in aceasta chinovie voievodala, intrecand pe multi cu smerenia, cu rugaciunea si cu intelepciunea cea duhovniceasca.

Vazand mitropolitul Iosif Musat nevointa si sfintenia vietii lui, l-a hirotonit preot si l-a numit egumen al Manastirii Moldovita, povatuind cu multa intelepciune obstea incredintata lui, incat era cinstit si cautat, atat de calugari, cat si de multi credinciosi.

Vestea numelui sau ajunsese pana la domnul Moldovei, Alexandru cel Bun, si la sfetnicii sai. Caci primise de la Dumnezeu darul facerii de minuni si al inaintevederii si nu putini bolnavi vindeca si cele viitoare mai inainte le cunostea. Era inca sfetnic si parinte duhovnicesc al marelui domn si al multor cuviosi si sihastri, si toti se foloseau de cuvintele lui.

Acest sfant egumen avea ucenici in Muntele Athos si la Manastirea Studion din Bizant, de unde a adus zeci de manuscrise bisericessti la manastirea sa. El a intemeiat la Moldovita si o vestita scoala de monahi cateheti si caligrafi, pentru nevoile bisericilor de la sate.

Astfel, bine calatorind si implinind Evanghelia lui Hristos, Cuviosul Vasile s-a savarsit cu pace, lasand in urma peste o suta de ucenici si o obste cu totul aleasa. Dovedindu-se si dupa moarte facator de minuni, iar trupul sau gasindu-se nestruciat, a fost asezat in biserica si cinstit de toti ca un adevarat sfant. In anii 1621-1622, teologul ucrainean, ieromonahul Zaharia Kopystenski, scria despre el: "In Moldovita, in manastire, Sfantul Vasile facatorul de minuni".

Mai tarziu, biserica veche risipindu-se si alta noua ridicandu-se (1535), moastele Cuviosului Vasile au stat peste o suta de ani in noua biserica. Apoi, din cauza vitregiei vremurilor, au fost asezate in biserica la un loc tainuit, unde se afla si astazi.

CUVIOSUL AGAPIE SIHASTRUL Ctitorul Manastirii Agapia Veche (secolul al XV-lea)

Pustnicul Agapie este cel dintai sihastru cunoscut, ce s-a nevoit in muntii care ii poarta numele, si adevaratul ctitor al sihastriei Agapia Veche. Acest cuvios a trait mai intai in obstea Manastirii Neamt, la inceputul secolului al XV-lea, unde s-a invrednicit de darul preotiei.

Apoi, iubind rugaciunea si viata pustniceasca, s-a retras la liniste in muntele ce desparte Manastirea Secu de Manastirea Agapia. In acest munte se gaseau poieni singuraticice si locuri foarte prielnice vietii pustnicesti. Aici s-a nevoit Cuviosul Agapie singur, multi ani de zile, in post si rugaciune, slavind pe Dumnezeu ziua si noaptea si rabdand multe ispite de la diavoli. Apoi, numele lui facandu-se cunoscut, i s-au alaturat cativa ucenici din obstea Manastirii Neamt, care si-au construit chilii din lemn in apropierea dascalului lor.

Astfel s-a inchegat aici prima si cea mai vestita sihastrie din jurul Manastirii Neamt. Inmultindu-se numarul pustnicilor, se simtea nevoia unei biserici pentru slujbe in zile de sarbatori. Atunci Cuviosul Agapie a construit, impreuna cu ucenicii sai, o mica biserica de lemn, in poiana care ii poarta numele, cu hramul "Schimbarea Domnului la Fata". Asa a luat nastere pe la jumatatea secolului al XV-lea "Sihastria lui Agapie", sub povatuirea acestui mare sihastru.

Asa de vestit ajunsese numele lui, ca multi calugari si mireni il cautau, ii cereau cuvint de folos si doreau sa-i devina ucenici. Caci se cucureau toti de petrecerea Cuviosului Agapie si de buna randuiala din sihastria lui. Toata saptamana ucenicii lui se nevoiau singuri in munte, iar spre sarbatori coborau in schit, faceau priveghere de toata noaptea, savarseau Sfanta Liturghie si se impartaseau. Apoi se retrageau din nou la liniste, pentru a vorbi neincetat cu Dumnezeu si a se hrani din dumnezeiasca dragoste.

Ajungand la varsta vestita de Duhul Sfant, prin gura proorocului David, Cuviosul Agapie Sihastrul s-a stramutat cu pace la cele vesnice, numarandu-se in ceata cuviosilor parinti, si a fost inmormantat langa biserica. De la acest cuvios si-au luat numele cele doua Manastiri, Agapia Veche si Agapia Noua, Poiana lui Agapie, muntele si paraul lui Agapie.

MONAHUL FILOTEI IMNOGRAFUL Manastirea Cozia (secolele XIV-XV)

Acest monah iubitor de Hristos se numara printre cei dintai imnografi cunoscuti din manastirile romanesti. Mai intai a fost mare logofat al Tarii Romanesti in timpul domniei lui Mircea cel Batran, cunoscut sub numele de Filos, fiind foarte invatat si cunoscator al limbilor greaca si slavona.

In anul 1392, renuntand la dregatorie si la toate cele pamantesti, lua Crucea lui Hristos si se facu calugar in Manastirea Cozia, prin mana egumenului Gavriil. Apoi, deprinzand buna nevointa si randuiala slujbelor bisericessti, ajunse vestit protopsalt si cel dintai dascal si caligraf in obstea Manastirilor Cozia si Cotmeana.

Monahul Filotei intemeiaza astfel prima scoala de caligrafi si copisti la Cozia si ajunge dascal al calugarilor de pe Valea Oltului. Singura opera scrisa de el, ajunsa pana astazi, poarta numele de "Pripeale" (Marimuri), adica imne de lauda in cinstea marilor sfinti, care se canta la slujba privegherii in manastiri. Fiind iscusit protopsalt si imnograf, "pripealele" sale s-au raspandit prin secolele XV-XVIII in toate Bisericile Ortodoxe din Peninsula Balcanica, spre lauda lui Dumnezeu si a sfinților Sai.

Ajungand la varsta proorocita de psalmistul David si lasand in urma cativa buni ucenici, Cuviosul Filotei s-a mutat la cele ceresti pentru a lauda neincetat cu ingerii pe Tatal, pe Fiul si pe Duhul Sfant.

CUVIOSUL GAVRIIL URIC (Scriitorul) Manastirea Neamt (secolele XIV-XV)

Vrednicul de pomenire monah "Gavriil Scriitorul" este numarat printre cei dintai copisti de opere filocalice din tara noastra si unul din cei mai iscusiti dascali, miniaturisti si caligrafi ai monahismului romanesc.

Acest calugar invatat era fiul gramaticului Petru Uric, scriitor de acte (urice) domnesti de la curtea lui Roman Musat si Alexandru cel Bun. Dupa ce invata la scoala de gramatici de la Manastirea Bistrita, ajunge cel dintai scriitor si gramatic la cancelaria Moldovei. Apoi, tatal sau facandu-se monah cu numele de "Paisie Uricul" la Manastirea Bistrita, s-a calugarit si fiul sau, Gavriil, in obstea Manastirii Neamt, dorind sa slujeasca din tinerete lui Hristos. Calugaria lor a avut loc intre anii 1407-1415, sub egumenul Dometian, cand s-a scris si pomelnicul de la Manastirea Bistrita. Pe fila 6 r, "zaceala 20" a pomelnicului ctitoricesc, scrie urmatoarele: "Pomeneste, Doamne, sufletul robilor Tai..., al monahului Paisie Uricul si al fiului sau, monahul Gavriil Scriitorul".

Smeritul monah Gavriil, socotindu-se nevrednic de sfanta preotie, si-a inchinat anii vietii copierii de invataturi si scrieri patristice, atat aghiografice, cat si filocalice. Caci era inzestrat de Dumnezeu cu multa stiinta de carte, cu o frumoasa scriere si cunostea bine limbile greaca si slavona si impodobeia cartile sale cu miniaturi din cele mai alese. Timp de aproape 40 de ani, monahul Gavriil Uric a copiat si a impodobit in Manastirea Neamt zeci de manuscrise. Dintre acestea se mai pastreaza astazi doar cateva: Evangheliarul (1429) cu text slavon si grecesc si cu neegalate miniaturi; Scara Sfantului Ioan Scararul, Margaritarul Sfantului Ioan Gura de Aur, patru volume de "Sbornice" cu extrase de invataturi patristice si vietii de sfinti si altele, care calauzesc sufletul pe calea mantuirii.

Monahul Gavriil Uric este considerat cel dintai dascal, caligraf si scriitor de opere filocalice din Moldova. Cercetand manuscrisele bizantine de la Manastirea Moldovita, aduse de Alexandru cel Bun din Constantinopol (Manastirea Studion), el intemeiaza la Neamt si Bistrita o vestita scoala de caligrafi si miniaturisti, formand numerosi dascali, gramatici si scriitori de carti patristice si de cult. Prin acest dascal a patruns duhul Sfinților Parinti si traditia bizantina in manastirile din Moldova. Ucenicii lui s-au raspandit, mai ales sub domnia lui Stefan cel Mare, in toate manastirile din Moldova, ca: Bistrita, Putna, Moldovita, Voronet, Probota, Tazlau si la cancelariile domnesti.

Asa a socotit smeritul monah Gavriil Scriitorul sa slaveasca pe Dumnezeu, sa imbogateasca Biserica Moldovei si sa ajute la mentinerea sufletelor omenesti. Scriitor si impreuna lucrator, dascal si implinitor al cuvintelor Sfintei Evanghelii, Cuviosul Gavriil este chipul monahului desavarsit care a imbinat pe deplin ascultarea cu rugaciunea si invatatura cu fapta buna, in dragoste si smerenie.

Savarsindu-si calatoria vietii si lasand in Moldova numerosi ucenici, Cuviosul Gavriil Scriitorul (Uric) si-a dat sufletul cu pace in bratele lui Hristos, catre jumatatea secolului al XV-lea.

CUVIOSUL SILUAN IEROSCHIMONAHUL Mare egumen al Manastirii Neamt (+ 1448)

Egumenul Siluan era ucenic al mitropolitului Iosif Musat si al egumenului Dometian (1407-1415), crescut si format in obstea Manastirii Neamt. Aici a invatat carte multa in scoala de gramatici a manastirii de la marele dascal si monah Gavriil Uric, ajungand apoi ieromonah si duhovnic iscusit.

In anul 1422, raposand egumenul Pimen, a fost randuit de Dumnezeu egumen al Manastirii Neamt Cuviosul ieroschimonah Siluan. Acest mare staret a condus obstea manastirii cu deosebita daruire si pricepere duhovniceasca mai mult de 25 ani. El a continuat si a desavarsit opera duhovniceasca si culturala inceputa de egumenul Dometian in ambele lavre - Neamt si Bistrita.

In Manastirea Neamt, egumenul Siluan a marit mult numarul monahilor, dintre care nu putini sihastrau in padurile seculare din jurul ei. Dintre acestia a ridicat duhovnici si egumeni cuviosi, cunoscuti in toata Moldova. La biserica a intarit buna randuiala a slujbelor, incat nicaieri nu se savarseau mai frumos ca aici. Vestitii protopsalti de la Neamt, rivalizau cu cei de la Muntele Athos si din Bizant si insusi domnul cu toti dregatorii tarii veneau sa-i asculte la slujbe.

Un avant necunoscut pana atunci in Moldova a luat si viata isihasta din jurul Manastirilor Neamt si Bistrita, unde straluceau mari sihastri si lucratori ai rugaciunii lui Iisus. Cel mai vestit sihastru din timpul egumenului Siluan era Cuviosul Iosif, ce se nevoia cu 17 ucenici in Muntele Bisericanilor.

Luminatul egumen Siluan a dezvoltat la Neamt scoala de gramatici, condusa de monahul Gavriil Uric, ajungand cel mai vestit centru duhovnicesc din Moldova, de cultura patristica, de iconografie si aghiografie, de copiere si ornamentare a cartilor de cult. Aici invatau carte multi gramatici, monahi si mireni, dintre care unii au iesit iscusiti caligrafi, copisti si miniaturisti la manastirile moldovene. Sub indrumarea egumenului Siluan s-au copiat la Neamt mai multe opere patristice cu continut filocalic, precum Scara Sfantului Ioan Scararul, Margaritarul Sfantului Ioan Gura de Aur, Adunari de Cuvinte (Sbornice), Vieti de sfinti si altele.

Tot prin grija egumenului Siluan s-a brodat cu fir de aur Epitaful de la Neamt (1437), renumit in toata tara, care ii poarta numele; s-au zidit chilii noi si s-au facut numeroase innoiri si danii. Iar ca sftenic al evlaviosului domn Alexandru cel Bun si al fiilor sai, Cuviosul Siluan a luat parte la toate bucuriile si incercarile vremii din tara Moldovei. El a participat la prohodirea voievodului Alexandru cel Bun, in anul 1432, si tot el a cautat sa impace neintelegerile dintre urmasii sai la domnie, caci era iubit si respectat de toti ca un vrednic parinte duhovnicesc.

Dupa o indelungata nevointa duhovniceasca, in post si rugaciune, in rabdare si jertfire de sine pentru mantuirea multora, cuviosul egumen Siluan si-a dat sufletul cu pace in mainile lui Dumnezeu, in anul 1448, lasand in urma numerosi ucenici.

CUVIOSUL IOSIF DE LA BISERICANI Sihastria Bisericani-Neamt (secolul al XV-lea)

Ieroschimonahul Iosif Sihastrul era cu metania din Manastirea Bistrita. Apoi, ducandu-se la Mormantul Domnului, s-a facut pustnic vestit in pustiu Iordanului, incat numele lui se facuse cunoscut in tot tinutul Iudeii. Auzind calugarii din partea locului, s-au adunat in jurul sau 17 sihastri, dintre care 15 romani si doi greci. Si era Cuviosul Iosif duhovnic al sihastrilor si dascal al pustnicilor. Nevointa lor era neincetata rugaciune, iar adapostul lor il formau pesterile de pe malul Iordanului.

Odata, navalind arabii in Tara Sfanta, Cuviosul Iosif si-a luat ucenicii si a venit in Moldova, la Manastirea Bistrita. Dar n-a stat mult aici, caci, iubind linistea, s-a retras intr-un munte inalt din apropiere, numit de atunci "Muntele lui Iosif", iar mai tarziu, "Muntele Bisericanilor". Aici toti se nevoiau in pesteri de piatra si in bordeie de lemn si pamant, iar slujba o faceau intr-o peatera mare, ale carei urme se cunosc pana astazi. Si atat de mult a sporit Cuviosul Iosif, incat se facuse facator de minuni.

Vazand ca se inmultesc ucenicii lui pe munte, a inaltat o mica biserică de lemn cu hramul Buna-Vestire, a facut chilii de jur-imprejuri si a adunat aici o parte din calugari. Schitul acesta s-a numit multa vreme "Schitul lui Iosif" si era una din cele mai vestite sihastrii din Moldova. Cuviosul Iosif a asezat cu legamant in schitul sau randuiala neadormita de slujba, numita "achimita", dupa modelul Manastirii Studion din Constantinopol. Astfel, a impartit pe calugari in trei cete, si fiecare ceata slavea pe Dumnezeu in biserică cate opt ore. Iar randuiala obstii Cuviosului Iosif era aceasta: neincetata rugaciune in biserică si la chilii, cantarea psalmilor lui David, postul, desavarsita ascultare si dragostea intre frati. Schitul lui Iosif era singura asezare manastireasca cu randuiala achimita din tara noastra. Pentru o nevointa ca aceasta, Cuviosul Iosif a fost cinstit de credinciosi ca sfant inca din viata, fiind pomenit in partea locului pana in zilele noastre.

Mai tarziu, Schitul lui Iosif s-a numit de credinciosi "Schitul Bisericani", adica al "evlaviosilor", pentru ca monahii se rugau neincetat cu post si lacrimi si multi se vindeau de boli cu binecuvantarea cuviosului. Deci, mult nevoindu-se Sfantul Iosif si ajungand la masura parintilor de demult, si-a dat sufletul cu pace in mainile Domnului si a fost numarat in ceata sfinților.

Sfinte Preacuvioase Parinte Iosif, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSII SIMON, METODIE, VARNAVA, PETRU, AVERCHIE, GHERMAN, PIR SI GRECU (secolul al XV-lea)

Acesti cuviosi parinti impreuna cu alti noua sihastri, ale caror nume s-au uitat, au fost ucenicii Cuviosului Iosif din pustiu Iordanului.

Dintre acestia, cincisprezece erau romani, iar schimonahii Pir si Grecu (?) erau din Palestina.

Urmand pe dascalul lor, toti acesti parinti au venit in Moldova si au sihastrit pe Muntele Bisericani, avand fiecare peatera sa. Astfel, monahul Simon a sihastrit pe un munte inalt numit pana azi "Muntele lui Simon", iar ceilalti s-au nevoit in alte culmi de munte, nu departe de peatera Cuviosului Iosif, care de atunci ii poarta numele. Ei se rugau toata saptamana singuri in aspra nevointa, iar in sarbatori se adunau in peatera cuviosului si faceau priveghere de toata noaptea.

Dupa intemeierea "Schitului lui Iosif", unii din acesti sihastri s-au coborat in obste, iar Cuviosii Simon, Metodie, Varnava, Averchie, Pir si Grecu au ramas in pustie pana la sfarsitul vietii. Si erau toti iubitori de Hristos si lucratori ai rugaciunii inimii, mijlocind neincetat pentru mantuirea lumii si stralucind pe munte ca niste faclii duhovnicesci.

Catre sfarsitul secolului al XV-lea, cei 17 cuviosi sihastri de pe Muntele Bisericani s-au stramutat la cerestile lacasuri, iar moastele lor s-au asezat in pesterile in care s-au savarsit. In toponimia locului se pastreaza pana astazi urmatoarele denumiri: "Muntele Simon", "Muntele Averchie", "Muntele lui Metodie", "Muntele lui Varnava", "Muntele Pir" si "Muntele Grecu", iar din secolul al XVII-lea, "Muntele Chiriac" si "La Chilizii".

MITROPOLITUL TEOCTIST I al Moldovei si Sucevei (1452 - 1477)

Venerabilul mitropolit Teoctist I a fost 25 de ani "parintele Moldovei" si cel mai de aproape rugator si sftenic al voievodului Stefan cel Mare.

Dupa traditie se tragea din familia Musatinilor. Din tinerete, luand jugul lui Hristos, s-a facut calugar in Manastirea Neamt, cea mai renumita vatra monahala de formare duhovniceasca din secolele XV-XIX. Apoi, invatand de la monahi iscusiti frica de Dumnezeu si dogmele credintei, s-a invrednicit de darul preotiei si a fost un timp egumen al marii lavre.

Vazand Petru Aron intelepciunea si sfintenia vietii egumenului Teoctist, cu sfat de obste l-au ales mitropolit al Moldovei in anul 1452. Iar in primavara anului 1457, cand Stefan cel Mare ajunge pe tronul Moldovei, mitropolitul Teoctist a fost randuit de Dumnezeu sa unga domn pe cel mai mare voievod al neamului romanesc. Caci, adunandu-se cu tot clerul si poporul la locul numit "Direptate, cu voia tuturor l-au ridicat Domn si l-au pomazuit Teoctist mitropolitul", in numele Preasfintei Treimi. Apoi s-a rugat pentru el cu tot poporul sa fie domn al dreptatii, viteaz intru razboaie, aparator al credintei, marturisitor al lui Hristos si parinte adevarat al Moldovei.

Acest intelept mitropolit era cel dintai sfetnic al lui Stefan cel Mare. Cand tara era amenintata de razboaie, cu el se sfatuia intai. Iar cand domnul pleca la lupta, mitropolitul punea la priveghere de toata noaptea cu post si rugaciune pe toti monahii din manastiri si pe toti sihastrii din munti, pe preoti si pe credinciosi, pana ce voievodul se intorcea biruitor la Suceava. De asemenea, cand Stefan, cu ingaduinta lui Dumnezeu, se intorcea invins de la lupta, precum a fost la Razboieni (1476), mitropolitul Teoctist cu clerul sau il imbarbata cel dintai, se ruga pentru el si il indemna sa nu inchine tara. Tot el este acela care l-a sfatuit pe Stefan cel Mare sa inalte dupa fiecare razboi cate o manastire, in semn de multumire adusa lui Dumnezeu. Cu indemnul lui, marele domn a zidit Manastirea Putna (1466-1470), pe care insusi a sfintit-o la 3 septembrie 1470. Cu indemnul lui a refacut in intregime Manastirea Zografu (1466-1475) si a dat multe ajutoare manastirilor din Athos.

Sub pastoria acestui evlavios mitropolit a inflorit mult viata duhovniceasca in manastirile Moldovei si s-au intemeiat numeroase schituri si sihastrii de-a lungul Carpatilor, precum Sihastria Putnei, Sihastria Voronetului, 'a Bisericanilor, a Tazlului si altele. In toate aceste asezari monahale traiau calugari alesi, dintre care unii ajunsesera facatori de minuni si erau cinstiti de popor ca sfinti. Viata isihasta in acest timp a cunoscut o inflorire fara egal in Moldova. De asemenea, mitropolitul Teoctist a crescut numerosi ucenici, dintre care unii au ajuns ierarhi alesi, altii staretii iscusiti, ca Simeon si Siluan la Manastirea Neamt, Ioasaf, cel dintai egumen la Putna, Evstatie la Bistrita, Silvestru si Teoctist la Moldovita, Gherontie la Humor, Fevronia la manastirea de calugarite Itcani, Antonia la Horodnic si altii. In Manastirile Neamt, Putna, Moldovita, Humor si Probota, odata cu viata duhovniceasca, mitropolitul Teoctist a dezvoltat si scolile de caligrafie, de broderie, de sculptura, de pictura, de miniatura si de muzica.

Asa a fost pastoria bunului mitropolit Teoctist timp de 25 de ani. Apoi, fiind chemat la vesnica odihna, si-a dat suflul in mainile Domnului la 18 noiembrie 1477, fiind plans de tot poporul si ingropat in pridvorul Manastirii Putna.

SFANTUL DANIIL SIHASTRUL Manastirea Voronet (secolul al XV-lea)

Viata

Cuviosul Parintele nostru Daniil Sihastrul a fost unul din cei mai mari sfinti pe care i-a odraslit pamantul Moldovei, mare dascal al pustiei si povatuitor al calugarilor.

Acest sfant al neamului nostru s-a nascut intr-o familie de oameni saraci de pe mosia Manastirii Sfantul Nicolae din Radauti, la inceputul secolului al XV-lea, primind la botez numele de Dumitru. Cand avea 16 ani, s-a facut calugar in aceeaasi manastire, cu numele de monahul David. Dupa cativa ani de aspra nevointa se invredniceste de harul preotiei si se retrage la Manastirea Sfantul Lavrentie din comuna Vicovul de Sus. Apoi, fiind chemat de Duhul Sfânt la viata pustniceasca, s-a facut schimonah cu numele de Daniil, inainte de anul 1450, si s-a nevoit singur in nestiute osteneli duhovnesti, mai intai in preajma Manastirii Neamt, pe valea paraului Secu, apoi pe valea paraului Putna, intr-o mica chilie sapata in piatra. (Astazi se afla aici satul Laura, derivat de la "Lavrentie" sau de la "lavra".) Dupa sfintirea Manastirii Putna (1470), Cuviosul Daniil Sihastrul s-a retras in preajma Manastirii Voronet, unde si-a sapat chilie in piatra, sub stanca Soimului. Aici se nevoieste singur inca 20 de ani in placere de Dumnezeu, crescand numerosi ucenici si facand multe minuni de vindecare.

In anul 1488, odata cu zidirea bisericii Manastirii Voronet, Sfantul Daniil Sihastrul se coboara in obste, avand peste 80 de ani, si ajunge egumen al acestei manastiri. Mai traind inca putin si fiind cinstit de popor ca sfant si facator de minuni, Cuviosul Daniil si-a dat suflul in mainile lui Dumnezeu prin anul 1496 si a fost asezat in biserica, unde se afla pana astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Sfantul Daniil Sihastrul, fiind ales de Dumnezeu din sanul maicii sale pentru viata cea ingereasca a pustnicilor, s-a dovedit din pruncie purtator de Hristos. Ca niciodata nu lipsea de la biserica, nici se juca cu ceilalti copii, nici nu cauta odihna si mancare. Ci, mereu se ruga si intru toate asculta de parinti.

Cand avea varsta ca de 10 ani, fiind dat sa invete carte in Manastirea Sfantului Nicolae din Radauti, copilul Dumitru, desi tanar cu varsta, s-a dovedit batran cu intelegerea. Ca in putina vreme a deprins Ceaslovul si Psaltirea pe de rost, precum si nevointa cea duhovniceasca. Pentru aceasta, cuviosii calugari foarte mult il iubeau si se foloseau de blandetea si priceperea lui, ca era intotdeauna umbrit de darul Duhului Sfânt.

Dupa cinci ani de ucenicie, tanarul ostas al lui Hristos s-a facut calugar, primind numele marelui prooroc si imparat David. Si era intru toate ascultator cuviosilor parinti, avand ca dascal si parinte duhovnicesc pe mult nevoitorul si purtatorul de Dumnezeu Sfantul Ierarh Leontie de Radauti.

Acest tanar monah David era foarte ravnitor in nevointa vietii calugaresti. Cel mai mult iubea linistea, postul si rugaciunea. Zilnic nu gusta nimic pana la asfintitul soarelui, iar uneori postea desavarsit cate trei si chiar cinci zile si se hranea numai cu legume si ierburi. In ascultare era tacut, bland si tuturor supus, iar la biserica zabovea ziua si noaptea ca o candela mereu nestinsa. Inca si la chilie dormea putin pe un mic scaunel, mereu veghind si cugetand la cele dumnezeiesti. Iar dintre carti, cel mai mult iubea Psaltirea pe care o stia pe de rost si o repeta zilnic.

Asa nevoindu-se cativa ani de zile, Cuviosul David s-a facut vas al Sfantului Duh, invrednicindu-se de darul preotiei si al facerii de minuni. Multi bolnavi, auzind de minunile ce se faceau prin rugaciunile lui, alergau la smeritul ieromonah David si se vindecau de suferintele lor. Altii veneau sa-i ceara sfat, ca era foarte intelept in cuvânt si inainte vazator, iar altii veneau sa-i marturiseasca pacatele, ca ajunsese cuviosul vestit duhovnic in partile de nord ale Moldovei.

Vazand ieromonahul David ca este inconjurat de lume si nu mai are liniste la rugaciune, temandu-se de duhul slavei desarte, a luat binecuvantare de la episcopul de Radauti si s-a retras la Manastirea Sfantul Lavrentie (Laurentiu). Dar si acolo il cautau credinciosii, precum si cei bolnavi de duhuri necurate. Cuviosul David, inasa, ziua facea ascultare si statea intre oameni, iar noaptea priveghea, se ruga si impletea cosuri de nuiele pentru obste. Asa isi omora cuviosul ispitele tineretii si cugetul slavei desarte.

Odata l-a trimis egumenul cu oarecare ascultare in orasul Siret. Acolo, inconjurandu-l credinciosii, a zabovit cuviosul o zi, neputand a se intoarce la timp in manastire. Atunci, egumenul i-a dat canon sa nu mai iasa o vreme din lavra. Deci, smerindu-se ieromonahul David, si-a implinit cu bucurie canonul, dand slava lui Dumnezeu pentru toate.

Trecand cativa ani si Cuviosul David sporind mult in nevointa duhovniceasca, se simtea chemat de Duhul Sfant la viata pustniceasca. Sufletul sau era ranit de dragostea lui Hristos si dorea sa-L slaveasca neincetat cu ingerii si cu sihastrii din codrii Carpatilor. Deci, primind binecuvantare de la egumenul Manastirii Sfantul Lavrentie, a imbracat mai intai marele si ingerescul chip al schimniciei, schimbandu-si numele din David in Daniil. Apoi, tainuindu-se de lume, s-a retras singur in adancul codrilor pe valea paraului Secu-Neamt, cu putin inainte de anul 1450, unde s-a nevoit 14 ani in aspre osteneli calugaresti. Apoi, vazandu-se inconjurat de lume, s-a retras in nordul Moldovei, aproape de sihastria Putna.

Calauzit de Dumnezeu, Cuviosul Daniil si-a facut mai intai o coliba de lemn pe valea paraului Viteul. Apoi, afland o stanca mare in apropiere, si-a sapat cu dalta o mica chilioara in peretele stancii, cat sa poata incapa. Alaturi si-a scobit o alta incapere, drept paraclis de rugaciune, cum se vede pana astazi. In aceasta stanca s-a nevoit Cuviosul Daniil in placere de Dumnezeu mai mult de 20 de ani.

Nevointa Preacuviosului Parintelui nostru Daniil Sihastrul in chilia de la Putna era aceasta:

Ziua si noaptea priveghea cu neincetata rugaciune si cugetare la cele dumnezeiesti, postind pana la asfintitul soarelui. Din chilie nu iese deloc toata saptamana. Mancarea lui era formata din pesmeti de paine, radacini si ierburi, iar lucrul mainilor sale era impletirea cosurilor de nuiele. Duminica savarsea Sfanta Liturghie si se impartasea cu Trupul si Sangele lui Hristos, apoi primea pe cei ce veneau la el pentru vindecare de boli si pentru cuvint de folos. In posturi postea cate trei si uneori cinci zile si avea darul rugaciunii si al lacrimilor.

Pentru sfintenia vietii sale, pentru postul cel indelungat si pentru privegherile cele de toata noaptea cu rugaciuni si cu lacrimi, Cuviosul Daniil Sihastrul a fost multa vreme ispitit de satana, cautand sa-l alunge din pustie si sa-l arunce in pacatul cel cumplit al slavei desarte. Dar cuviosul, cerand ajutorul lui Hristos si cu puterea Sfintei Cruci, toate cursele diavolului le biruia. Pentru aceea, in putina vreme s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul lacrimilor, al mai inaintevederii si al vindecarii de boli. Caci izgonea duhurile necurate din oameni numai cu cuvantul si vindeca tot felul de bolnavi. Apoi cunostea cugetele cele ascunse si spunea multora tainele cele viitoare, caci era plin de darul Duhului Sfant.

Pentru niste daruri ca acestea, numele cuviosului se facuse cunoscut in toata tara Moldovei, iar poporul, de la mic pana la mare, l-a numarat din tinerețe in ceata sfinților. Cei mai multi il numeau "Sfantul Daniil, Sihastrul cel Batran", caci era parinte si povatuitor al tuturor sihastrilor din nordul Moldovei. Alții, indeosebi calugarii, il numeau "Sfantul Daniil Schimonahul". Iar dupa mutarea sa din trup, era numit in popor "Sfantul Daniil cel Nou", ca sa-l deosebeasca de alti cuviosi cu acelasi nume.

In anul 1451, intamplandu-se grabnica moarte domnului tarii, Bogdan Voievod, fiul sau Stefan cu greu a scapat de primejdie. Deci, auzind de nevointa si minunile Sfantului Daniil Sihastrul si fiind in grea stramtoare, a fost calauzit de Duhul Sfant la chilia lui. Aici, poposind cateva zile, si-a marturisit cugetele inaintea cuviosului, a primit de la el dezlegare de pacate si multe cuvinte de mangaiere. Apoi, linistindu-i sufletul, marele sihastru l-a binecuvantat, s-a rugat pentru dansul, i-a proorocit ca in curand va fi domn al Moldovei si l-a liberat cu pace.

In primavara anului 1457, Stefan cel Mare, ajungand pe scaunul Moldovei, s-a incredintat de implinirea proorociei Sfantului Daniil Sihastrul si de darul lui Dumnezeu care era intru dansul. Din anul acela, cuviosul i-a fost marelui domn cel dintai sfetnic, duhovnic si rugator catre Dumnezeu. Adeseori, voievodul poposea la chilia lui, isi marturisea pacatele, ii cerea cuvint de folos si nimic nu facea fara rugaciunea si binecuvantarea lui. Iar cuviosul il imbarbata si il indemnna sa apere tara si crestinatatea de mainile paganilor, incredintandu-l ca, de va zidi dupa fiecare lupta cate o biserica spre lauda lui Hristos, in toate razboaiele va birui.

Astfel, ascultandu-l, Stefan cel Mare a aparat cu multa vitejie Biserica lui Hristos si tara Moldovei dupa caderea Bizantului, aproape o jumătate de secol, castigand 47 de razboaie si inaltand 48 de biserici. In felul acesta, Cuviosul Daniil Sihastrul s-a dovedit un mare aparator al Ortodoxiei romanesti si ctitor duhovnicesc al manastirilor inaltate la indemnul sau.

Odata, poposind domnul Moldovei in chilia cuviosului, a fost indemnat de marele sihastru sa zideasca in apropiere de chilia sa o manastire de calugari, intru pomenirea Adormirii Maicii Domnului, catre care avea mare evlavie. Deci, ascultandu-l Stefan Voievod si impreuna alegand locul, cu binecuvantarea lui s-a inceput in anul 1466 zidirea Manastirii Putna. Iar in anul 1470, cand s-a sfintit acest dumnezeiesc lacas, insusi Sfantul Daniil a luat parte, fiind cinstit de toti ca un al doilea ctitor.

Se mai spunea despre dansul ca, voind Stefan Voda sa-i incredinteze manastirea, de multe ori l-a rugat sa fie egumen si parinte duhovnicesc al Putnei. Dar cuviosul, socotindu-se nevrednic de o cinste ca aceasta, a ramas mai departe la mica lui chilie din pestera. Pentru sfintenia vietii sale, Cuviosul Daniil Sihastrul s-a dovedit din tinerețe purtator de Hristos si mare dascal al linistii si rugaciunii lui Iisus. In timpul vietii sale nu era in Moldova alt sihastru si duhovnic mai vestit, nici alt lucrator si dascal al rugaciunii mai iscusit decat el. De aceea, toti egumenii si duhovnicii din nordul Moldovei, ca si dregatorii din sfatul tarii, il aveau de parinte duhovnicesc.

Urmand exemplul vietii sale, numerosi calugari iubitori de liniste din chinovii se retrageau in pustie cu binecuvantarea Cuviosului Daniil si deveneau sihastru si lucratori sporiti ai rugaciunii lui Iisus. Astfel, acest mare ascet al Moldovei avea prin manastiri si sate numerosi fii duhovnicesci, iar prin munti si prin codri avea peste o suta de ucenici sihastru care se nevoiau in placere de Dumnezeu, dupa sfatul sau.

Asa a creat Sfantul Daniil Sihastrul in Moldova o mare miscare isihasta, aproape fara egal, innoind astfel, pentru multa vreme, viata duhovniceasca prin manastiri si schituri si ridicand o intreaga generatie de sihastru si rugatori ai neamului.

Dupa anul 1470, vazand cuviosul ca la Putna nu mai are liniste din cauza manastirii si a multimii credinciosilor, a parasit chilia in care se nevoise peste douazeci de ani si s-a retras in taina in codrii seculari din jurul Manastirii Voronet. Aici se nevoiau ca la cincizeci de calugari sub povatuirea ieroschimonahului Misail, vrednic ucenic al Sfantului Daniil. Deci, afland un loc retras in preajma manastirii, si-a facut o mica chilie deasupra stancii numita "Soimul" si aici se ostenea cuviosul in desavarsita liniste si placere de Dumnezeu.

Insa n-a trecut multa vreme si indata numele lui s-a facut cunoscut in toate satele din partea locului, incat veneau la el tot felul de bolnavi, paralizati, oameni stapaniti de duhuri necurate si se vindecau. Credinciosii, neputand ajunge la chilia lui, asteptau jos in manastire, iar cuviosul cobora noaptea, se ruga pentru ei, le spunea pricina suferintei, ii sfatuia, ii binecuvanta si ii trimitea sanatosi la casele lor.

In vara anului 1476, Stefan cel Mare, pierzand lupta de la Razboieni in fata turcilor, s-a dus la chilia Sfantului Daniil Sihastrul, bunul sau parinte duhovnicesc de la Voronet. Deci, "batand Stefan Voda in usa sihastrului sa-i descuie, a raspuns sihastrul sa astepte Stefan Voda afara pana va termina ruga. Si dupa ce si-a terminat sihastrul ruga, l-a chemat in chilie pe Stefan Voda. Si s-a spovedit Stefan Voda la dansul. Si a intrebat Stefan Voda pe sihastru ce va mai face, ca nu poate sa se mai bata cu turcii. «Inchina-voi tara la turci sau nu?» Iar

sihastrul a zis sa nu o inchine, ca razboiul este al lui, numai dupa ce va izbavi, sa faca o manastire acolo, in numele Sfantului Gheorghe". Deci, crezand domnul Moldovei in proorocia Sfantului Daniil ca va birui pe turci si luand de la el rugaciune si binecuvantare, indata a adunat oaste si a izgonit pe turci din tara. Asa ajuta cuviosul cu rugaciuni fierbinti catre Dumnezeu sa se izbaveasca Moldova si tarile crestine de robia paganilor.

Raposand mitropolitul Teoctist, in toamna anului 1477, Stefan cel Mare s-a sfatuit cu clerul si episcopii tarii sa aleaga pastor si parinte al Moldovei pe Sfantul Daniil Sihastrul de la Voronet. Dar cuviosul, auzind de aceasta, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu si voievodului sa nu-l lipseasca pana la moarte de fericita lui liniste. Deci, cucerindu-se toti de smerenia si sfintenia lui, si-au cerut iertare si l-au lasat in pustie sa slaveasca neincetat pe Dumnezeu.

Timp de 20 de ani cat a sihastrit la Voronet, Cuviosul Daniil a creat aici o noua vatra isihasta, tot atat de importanta ca si cea de la Putna. Caci in putina vreme s-au adunat in jurul sau zeci de sihastri, unii mai nevoitori decat altii, care se osteneau, fie in codrii Voronetului, fie in Muntii Rarauului, fie de-a lungul Carpatilor Rasariteni. Cei mai multi practicau rugaciunea lui Iisus, postul si tacerea. Altii citeau zilnic Psaltirea, altii faceau mii de metanii si impleteau cosuri, iar altii, fiind buni caligrafi, scriau carti de slujba pentru biserici si manastiri. Cei mai alesi ucenici ai Cuviosului Daniil Sihastrul au fost: mitropolitul Grigorie Rosea, monahul caligraf Ioan, precum si egumenii Misail si Efrem, toti din Manastirea Voronet. Apoi Cuviosul Pahomie Sihastrul si egumenul Nil din Manastirea Slatina; egumenul Paisie, Paladie-Sihastrul si Anastasie Sihastrul de la Manastirea Neamt; Isaia Pustnicul de la Manastirea Moldovita, egumenul Gherontie de la Humor si multi altii.

Aducandu-si aminte Stefan cel Mare de fagaduinta data lui Dumnezeu si Sfantului Daniil Sihastrul, in vara anului 1488 a zidit din temelie, la Manastirea Voronet, o frumoasa biserică din piatra inchinata Sfantului Mare Mucenic Gheorghe, in locul vechii biserici de lemn. La 14 septembrie, in acelasi an, biserică a fost sfințita de mitropolitul Gheorghe, in prezenta fericitilor ei ctitori, Stefan Voievod si Cuviosul Daniil Sihastrul, si a zeci de mii de credinciosi, calugari, clerici si dregatori de tara. In aceasta zi, cu sfat de obste, Sfantul Daniil, desi batran, a fost numit egumen al Manastirii Voronet.

Timp de aproape 10 ani, Sfantul Daniil a povatuit obstea Manastirii Voronet, ca un mare parinte duhovnicesc al calugarilor, al sihastrilor si al intregii Moldove. Caci, desi petrecea mai mult la chilia sa de pe stanca Soimului, fiind foarte iubitor de liniste, adeseori cobora in obste, marturisea soborul, tamadua pe cei bolnavi ce se adunau de prin sate si ii sfatua pe toti. Apoi, iarasi se retragea la chilia sa. In timpul egumeniei sale, Manastirea Voronet a trait cea mai infloritoare perioada duhovniceasca din istoria sa, fiind socotita multa vreme lavra isihasmului din Moldova. Toti monahii din obste, care numarau peste saizeci de nevoitori, practicau rugaciunea lui Iisus. Unii erau vestiti pastori si duhovnici, altii erau dascali invatati in scoala manastirii si neobositi caligrafi, iar cei mai multi erau calugari de rugaciune, care slaveau pe Dumnezeu neincetat si se rugau pentru toata lumea. La Voronet au invatat carte si au deprins nevointa duhovniceasca numerosi preoti de parohie, egumeni, episcopi, monahi, sihastri si dregatori de tara. Iar in codrii seculari din muntii Voronetului, ai Rarauului si Stanisoarei, se nevoiau pentru dragostea lui Hristos alti peste cincizeci de sihastri, ucenici ai Sfantului Daniil. Pe toti acestia ii supraveghea si ii povatua pe calea cea buna a impartatiei cerurilor marele egumen si povatuitor de suflete, Cuviosul Parintele nostru Daniil, "Sihastrul cel Batran".

Ajungand vas ales al Duhului Sfant, plin de tot felul de bunatati si trecand de varsta de nouazeci de ani, Sfantul Daniil marele sihastru al Moldovei, dascalul pustiei si facatorul de minuni, si-a dat sufletul in bratele lui Hristos la sfarsitul secolului al XV-lea (1496). Multimea ucenicilor lui impreuna cu mitropolitul si domnul tarii l-au plans indeajuns si l-au ingropat in pronaosul bisericii Manastirii Voronet, punand deasupra o piatra cu inscriptia: "Acesta este mormantul parintelui nostru David, schimonahul Daniil". Apoi, impartind credinciosilor multe milostenii si sarutand sfințele lui moaste, s-a intors fiecare la ale sale.

Dupa savarsirea sa, vazand ucenicii si credinciosii ca se fac oarecare minuni si vindecari de boli la moastele cuviosului, l-au trecut in ceata sfinților, numindu-l "Sfantul Staret Daniil", "Sfantul Daniil Sihastrul", sau mai ales "Prea Cuviosul de Dumnezeu rugatorul Parintele nostru Daniil cel Nou". Obstea Manastirii Voronet, impreuna cu mitropolitul Grigorie Rosea, ucenicul sau, au pus acestei lavre, dupa hramul Sfantului Mare Mucenic Gheorghe, al doilea hram in cinstea "Sfantului Daniil cel Nou", pomenindu-l in randul fericitilor ctitori. Totodata i-au randuit zi de praznuire peste an, anume dupa pomenirea Sfantului Daniil Stalpnicul, a treia zi. Astfel, in Moldova, pomenirea Cuviosului Daniil Sihastrul s-a facut, secole de-a randul, la 23 aprilie, hramul Manastirii Voronet, si la 14 decembrie, a treia zi dupa ziua Sfantului Daniil Stalpnicul (11 decembrie). Ca sfant cu aureola a fost pictat pentru prima data in anul 1547, de acelasi mitropolit, pe peretele de sud al bisericii Manastirii Voronet, in stanga usii de intrare in pridvor, cum se vede pana astazi, tinand in mana sa un sul desfacut pe care scrie: "Veniti, fratilor, de ma ascultati. Va voi invata frica Domnului. Cine este omul..."

Ravna credinciosilor a indemnat pe calugarii de la Manastirea Voronet, la inceputul secolului al XVII-lea, sa scoata din mormant moastele facatoare de minuni ale Sfantului Daniil Sihastrul si sa le aseze in biserică, in sicriu frumos impodobit, pentru inchinare. Pe acestea insusi mitropolitul Dosoftei le-a sarutat. Vestea minunilor lui ajunsese pana la Kiev, in Polonia, in Transilvania, in Sfantul Munte, de unde veneau credinciosi sa i se inchine si toti il numeau "Sfantul Daniil cel Nou, facatorul de minuni".

In anul 1749, egumenul Manastirii Voronet, anume Ghedeon, a dat Manastirii Putna degetul aratator al Sfantului Daniil ferecat in argint, unde se pastreaza pana astazi. Moastele poarta inscriptia: "Aceste relieve le-am ferecat eu, Ghedeon, egumen de la Voronet, cu toata cheltuiala mea, in anul 1749, decembrie 4". In anul 1775, Moldova de nord ajungand sub ocupatia Austriei, moastele Sfantului Daniil Sihastrul au fost asezate din nou in mormantul sau, unde se pastreaza pana astazi.

Sfinte Preacuvioase Parinte si facaturile de minuni Daniile, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL MISAIL IEROSCHIMONAHUL Egumen al Manastirii Voronet (secolul al XV-lea)

Ieroschimonahul Misail era ucenic apropiat al Sfantului Daniil Sihastrul, inca din anii 1450-1460, pe cand se nevoia in chilia de la Putna. Urmand dascalului sau, s-a nevoit si el un timp la liniste, sihastrind pe valea Putnei. Apoi, cu binecuvantarea Cuviosului Daniil, s-a stabilit cu mai multi ucenici in Manastirea Voronet si acolo se smerea in fata tuturor in nadejde si ascultare.

Invrednicindu-se de darul preotiei, Cuviosul Misail a fost ales egumen de obstea manastirii, prin anul 1470, si era iubit de toti pentru blandetea si intelepciunea cu care povatua sufletele catre Hristos. In anul 1471, vazand egumenul Misail ca Sfantul Daniil Sihastrul este inconjurat de prea multa lume si nu mai are liniste la Putna, l-a adus in taina la Manastirea Voronet. Apoi i-a facut o chilie de piatra pe stanca Corbului din apropiere, dupa dorinta cuviosului. Deci, randuindu-i ucenici, purta mare grija de dansul si niciodata nu iese din cuvantul sau.

Povatuind Manastirea Voronet mai mult de zece ani, egumenul Misail a facut din obstea sa cea mai vestita sihastrie din Moldova. Numerosi monahi si schimonahi iubitori de liniste, care doreau sa petreaca alaturi de Sfantul Daniil, se stabileau in obstea de la Voronet,

sub ascultarea Cuviosului Misail. Intre anii 1470-1480 se nevoiau in aceasta sihastrie peste 60 de monahi, la care se mai adaugau alti 50 de sihastri ce traiau in padurile seculare din muntii Voronetului. Pe toti acestia ii supraveghea egumenul Misail, cu rugaciunea si binecuvantarea Sfantului Daniil. Unii dintre ei erau alesi lucratori ai rugaciunii lui Iisus, altii erau desavarsiti ascultatori si postitori, iar altii erau buni caligrafi, dascali in scoala manastirii si smeriti slujitori in obste, odihnind cu dragoste pe credinciosii care veneau la Sfantul Daniil.

Dupa anul 1480, primind schima monahala, Cuviosul Misail s-a retras la liniste, laudand pe Dumnezeu ziua si noaptea. Apoi, mai traind putin, s-a savarsit cu pace si s-a numarat in ceata cuviosilor parinti.

CUVIOSUL EFREM IEROSCHIMONAHUL Egumen al Manastirii Voronet (secolele XV-XVI)

Ieroschimonahul Efrem era unul din ucenicii apropiati ai Sfantului Daniil Sihastru. El s-a format duhovniceste linga chilia acestui cuvios de la Putna, in preajma caruia s-a nevoit in anii tineretii. Apoi, stabilindu-se in sihastria Voronetului, a primit darul preotiei si slujea cu credinta si osardie Biserica lui Hristos. In obste era iubit de toti, inai ales pentru smerenia si ascultarea lui fata de Sfantul Daniil, ca niciodata nu iese din cuvantul batranului, si toate le facea cu binecuvantare.

Dupa anul 1480, egumenul Misail, retragandu-se la liniste, a incredintat obstea Manastirii Voronet ieroschimonahului Efrem. Timp de aproape zece ani, noul egumen a povatuit cu multa pricepere aceasta aleasa sihastrie, indemnand, sfatuind si facandu-se tuturor pilda de rabadare si statornicie. A dezvoltat inca scoala de caligrafi din manastire si a purtat o deosebita grija de Sfantul Daniil ce sihastrea alaturi de manastire.

Acest cuvios egumen facea parte dintre sfetnicii lui Stefan cel Mare si era multora dascal si parinte duhovnicesc. Tot el s-a invrednicit, in anul 1488, sa vada la Voronet o noua biserica de piatra, inaltata de marele domn in cinstirea Sfantului Mare Mucenic Gheorghe.

Apoi, cu sfat de obste, numindu-se Cuviosul Daniil staret al Manastirii Voronet, egumenul Efrem ii era intru toate ascultator, pana ce cuviosul s-a mutat la cerestile locasuri. Deci, mai traind cativa ani dupa mutarea lui si bineplacand lui Dumnezeu, in primii ani ai secolului al XVI-lea s-a savarsit cu pace si cuviosul Efrem ieroschimonahul, lasand la Voronet peste 60 de monahi.

CUVIOSUL IOAN MONAHUL Manastirea Voronet (secolele XV-XVI)

Acest smerit nevoitor venit de mic in manastire, era unul din ucenicii de chilie a Sfantului Daniil Sihastru, implinind cu mare osardie aceasta ascultare mai mult de cincisprezece ani. Povatuia pe credinciosi la chilia marelui sihastru, ajuta pe cei bolnavi care veneau pentru vindecare, aducea cele de nevoie pentru hrana, iar la timpul convenit mergea la biserica si era tuturor iubit pentru blandetea lui.

Ajungand la virsta de 18 ani, a fost facut calugar, luand jugul lui Hristos cu indemnul si "cu rugaciunile sfant parintelui nostru Daniil cel Nou". Caci fiind iubit foarte cuviosului, neincetat se ruga pentru dansul si il povatuia pe calea mantuirii. Raposand dascalul si parintele sau duhovnicesc, monahul Ioan se indeletnicea cu scrierea cartilor bisericesci, caci era un bun caligraf. Mai tarziu s-a nevoit un timp la Manastirea Probota, apoi a facut cativa ani ascultare pe langa mitropolitul Grigore Rosca (1570), cu care a fost dimpreuna ucenic al Sfantului Daniil.

Dintre cartile copiate de monahul Ioan se numara si o carte cu continut patristic, "Cuvintele Sfantului Efrem Sirul", pe care smeritul caligraf o scrie prin anul 1550 pentru manastirea de metanie. In insemnarea de pe carte scrie: "... cu invatatura mitropolitului Grigorie ... am dorit din inima si am dat din dreapta mea agonisita si am facut aceasta carte, numita a Sfantului Efrem, si am dat-o la Manastirea Voronetului unde din frageda tinerete si din copilarie m-am fagaduit lui Dumnezeu, cu rugaciunile sfant parintelui nostru Daniil cel Nou si unde am primit mantuitorul si ingerescul cin...".

Deci, retragandu-se la metanie si mai traind putini ani, s-a stramutat cu pace la cerestile locasuri.

CUVIOSUL IOASAF ARHIMANDRITUL Primul egumen al Manastirii Putna (1470-1484)

Arhimandritul Ioasaf a fost cel dintai egumen si ctitor duhovnicesc al Manastirii Putna. Chemat de Hristos mai intai in obstea Manastirii Neamt, unde a primit tunderea monahala, s-a format duhovniceste pe langa cei mai alesi parinti ai marii lavre. Tot aici a invatat carte Cuviosul Ioasaf de la ucenicii vestitului dascal Gavriil Uric, deprinzand bine limbile greaca si slavona, precum si mestesugul copierii de carti bisericesci. Si era cinstit de tot soborul monahilor pentru intelepciunea si ascultarea lui.

In anul 1440, monahul Ioasaf a fost hirotonit preot si a ajuns duhovnic iscusit in Manastirea Neamt, povatuind catre Hristos multe suflete. Numele lui se facuse cunoscut pana la mitropolitul Moldovei, Teoctist, si chiar la dregatorii tarii. Pentru sfantenia vietii lui, a fost ales de sobor egumen si parinte duhovnicesc al Manastirii Neamt, facand unele imbunatatiri la biserica si intarind mult dragostea si armonia intre frati. Egumenul Ioasaf a dat o mare dezvoltare scolii de caligrafi si vietii duhovnicesci de la Neamt. Obstea sa numara peste 200 de calugari, din care mai mult de 30 erau vestiti dascali, psalti, caligrafi si duhovnici. In jurul marii lavre se nevoiau, de asemenea, zeci de sihastri si lucratori ai rugaciunii lui Iisus.

Auzind de nevointa lui, in anul 1468, Stefan cel Mare l-a chemat, cu binecuvantarea mitropolitului Teoctist, sa fie egumen al Manastirii Putna. Astfel, arhimandritul Ioasaf, luand cu sine ca la 25 de calugari alesi, ieromonahi, duhovnici si cativa caligrafi, a purces la Putna, ctitoria marelui domn al Moldovei, care atunci se zidea. Apoi, manastirea savarsindu-se, la 3 septembrie 1470, s-a sfantit cu mare alai, in prezenta ctitorului ei, Stefan Voda, si a zeci de mii de moldoveni.

Din aceasta zi, egumenul Ioasaf a devenit sfetnic de taina al voievodului si parinte duhovnicesc al Manastirii Putna, timp de 15 ani.

Avand o nevointa cu totul deosebita si fiind inzestrat de Dumnezeu cu multa putere in fapta si cuvanta, a reusit in putina vreme sa intemeieze la Putna o obste cu peste 60 de calugari, vestita in toata tara Moldovei. Slujbele si toata randuiala se faceau ca la Manastirea Neamt. Calugarii, "rugatorii" marelui ctitor, aveau o singura datorie: sa slaveasca neincetat pe Hristos si sa se roage pentru tara si biruinta domnului in razboaie, iar in timpul liber sa copieze carti de slujba si de invatatura.

Cuviosul egumen Ioasaf a intemeiat la Putna, din porunca lui Stefan cel Mare, o vestita scoala de calugari caligrafi, pe masura celei de la Neamt, unde se scriau numeroase carti de slujba si de invatatura duhovniceasca. A mai format si o alta scoala de dascali si cateheti, pentru invatatura si luminarea poporului, precum si o renumita scoala de muzica bisericeasca. De aici s-au ridicat egumeni si ierarhi iscusiti in povatuirea sufletelor omenesti, "dascali" si protopsalti vestiti pana la Constantinopol, care impodobeau slujbele manastiresti, mai ales la praznice.

Savarsind toate bine, Cuviosul Ioasaf Arhimandritul s-a retras din egumenie in anul 1476 si s-a facut schimonah, cu numele de Iosif.

Apoi, bineplacand lui Dumnezeu, s-a stramutat cu pace la cerestile locasuri, in ziua de 19 octombrie 1484.

CUVIOSUL CASIAN MONAHUL Manastirea Putna (secolul al XV-lea)

Acest parinte vrednic de pomenire a fost unul din cei mai vestiti caligrafi si impodobitori de carti bisericesci de la Manastirea Putna. Era cu metania din Manastirea Neamt, unde s-a nevoit multi ani in placere de Dumnezeu si smerita ascultare. Aici, in scoala de gramatici a

marii lavre, a invatat monahul Casian de la cei mai iscusiti dascali si miniaturisti, atat limbile greaca si slavona, cat si copierea si impodobirea cu miniaturi a cartilor de slujba. Astfel, in putina vreme a devenit un renumit calugar caligraf in Manastirea Neamt, scriind cu rabdare si migala numeroase manuscrise. Numele sau devenise cunoscut in manastirile din Moldova.

Auzind de aceasta voievodul Stefan cel Mare si dorind sa-si inzestreze ctitoria sa de la Putna, care atunci se zidea, cu carti de slujba, a poruncit monahului Casian sa-i scrie mai intai mineiul pe luna august, cu slujba hramului manastirii, Adormirea Maicii Domnului. Pe fila 44 se gaseste urmatoarea insemnare: "Acest mineiul pe august l-a scris Stefan Voievod, domnul Tarii Moldovei, cu mana pacatosului Casian". Mineiul a fost terminat de scris, probabil, in anul 1466. Un an mai tarziu, adica in 1467, monahul Casian termina de scris si impodobit, la cererea marelui voievod, al doilea minei, pe luna noiembrie.

Venind la Putna cu egumenul Ioasaf, monahul Casian a fost printre cei dintai dascali si miniaturisti care au intemeiat vestita scoala de caligrafi din aceasta manastire. Aici a mai scris si alte carti bisericesci si a format mai multi ucenici, care i-au continuat aceasta duhovniceasca indeletnicire.

Asa nevoindu-se Cuviosul Casian ca la 50 de ani, mereu rugandu-se si impodobind carti bisericesci spre slava lui Dumnezeu, catre sfarsitul secolului al XV-lea a adormit cu pace in obstea Manastirii Putna.

CUVIOSUL VASILE MONAHUL Manastirea Putna (secolul al XV-lea)

Printre cei cinci calugari caligrafi adusi in anul 1470 de la Manastirea Neamt la Putna, se numara si acest smerit dascal si monah Vasile. El cunostea bine scrierile Sfintilor Parinti, mai ales ale marilor cuviosi sinaiti, incepand cu Scara Sfantului Ioan Scararul. Cunostea scrierile filocalice care circulau in manastirile din Athos si din fostul Bizant si stia cat folos duhovnicesc au ele pentru calugarii din Moldova, el insusi fiind un profund isihast.

Astfel, monahul Vasile este numarat printre cei mai buni dascali isihasti ai scolii de caligrafi din Manastirea Neamt. El a copiat mai multe carti filocalice pentru folosul sufletesc al calugarilor din obste si din sihastrii, fiind unul din ctitorii Filocaliei in spatiul romanesc. Totodata era si un iscusit lucrator al rugaciunii lui Iisus si bun caligraf.

Ajungand la Manastirea Putna si fiind cunoscut marelui domn, Stefan Voda al Moldovei, Cuviosul Vasile a luat porunca sa scrie, pentru ctitoria sa, Scara Sfantului Ioan Scararul, pentru a nu fi lipsiti "rugatorii" sai de un dar ca acesta. Caci nu exista manastire ortodoxa sa nu aiba "Cuvintele" Sfantului Ioan, egumenul Muntelui Sinai, opera filocalica cu cea mai larga raspandire.

Monahul Vasile, implinind porunca, adauga pe fila 269 aceasta insemnare: "Din porunca dreptmaritorului domnului nostru Io Stefan Voievod, domnul Tarii Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, s-a scris aceasta scara (leastvita) pentru manastirea sa din Putna, in aceasta manastire, in timpul arhimandritului chir Ioasaf, cu mana mult pacatosului monah Vasile, in anul 1472".

Legatura cartii uzandu-se cu timpul, fiind mult citita de calugari, in anul 1646 a fost legata din nou de ieromonahul Antonie, precum singur scrie pe aceeasi pagina: "Iata eu, robul Domnului Iisus Hristos, mult pacatosul si nevrednicul ieromonah Antonie, am legat si am innoit aceasta scara ("leastvita"), facand ascultare, in anul 1674, luna august, in 13 zile".

Cuviosul Vasile a fost printre cei dintai dascali ai scolii de caligrafi din Manastirea Putna, scriind si alte carti filocalice de folos sufletesc si crescand mai multi ucenici. Apoi, bineplacand lui Dumnezeu, s-a mutat cu pace in ceata cuviosilor parinti, catre sfarsitul secolului al XV-lea.

CUVIOSUL NICODIM IEROMONAHUL Manastirea Putna (secolul al XV-lea)

Ieromonahul Nicodim era cu metania din Manastirea Neamt. Invatand de la ucenicii vestitului dascal si caligraf Gavriil Uric mestesugul miniaturii si al copierii de carti bisericesci, Cuviosul Nicodim a ajuns unul din iscusiti caligrafi miniaturisti din marea lavra. El se indeletnicea, atat cu nevointa vietii calugaresti, cat si cu rugaciunea si copierea de carti duhovnicesci de invatatura. In acea vreme traiau in Manastirea Neamt cei mai vestiti calugari dascali si caligrafi, care copiau pentru obste invaturile Sfintilor Parinti, ce formau hrana duhovniceasca a monahilor si credinciosilor.

Acest cuvios ieromonah era, de asemenea, si un iscusit parinte duhovnicesc pentru calugari si mireni, vorbind tuturor de Hristos si ajutand la mantuirea multor suflete.

In anul 1470, mergand la Putna cu egumenul Ioasaf, a luat porunca de la Stefan cel Mare sa scrie un Tetraevanghel pentru Manastirea Humor, pe care il termina la 17 iunie 1473. Frumoasele miniaturi, icoane, ornamente si intreaga caligrafie fac din acest manuscris cel mai pretios Tetraevanghel ce se pastreaza astazi in tara noastra. Icoana Maicii Domnului si a celor patru evanghelisti, ca si portretul lui Stefan cel Mare, de o mare valoare, nu puteau fi lucrate asa de frumos decat de mana binecuvantata a unui calugar cuvios. Si acesta a fost Cuviosul Nicodim de la Putna.

Asa nevoindu-se ieromonahul Nicodim Dascalul si bineplacand lui Dumnezeu, s-a stramutat cu pace la cele vesnice catre sfarsitul secolului al XV-lea, lasand in urma cateva manuscrise frumos impodobite si mai multi fii duhovnicesci.

CUVIOSUL CHIRIAC SCHIMONAHUL Manastirea Putna (secolul al XV-lea)

Schimonahul Chiriac s-a nevoit mai intai multi ani in Manastirea Neamt, indeletnicindu-se, atat cu rugaciunea cat si cu scrierea cartilor patristice. Cunostea bine limbile greaca si slavona si iubea mult linistea si singuratatea. El facea parte din scoala de caligrafi a marii lavre, fiind unul din ucenicii monahului Gavriil Uric.

In anul 1470, ducandu-se la Manastirea Putna cu egumenul Ioasaf, Cuviosul Chiriac a luat porunca de la domnul Moldovei sa scrie pentru ctitoria sa "Cuvantarile Sfantului Ioan Gura de Aur", pe care le termina in cateva luni. Cartea se pastreaza pana astazi la Manastirea Putna. Ea se citea, atat la biserica, pentru mangaierea fratilor, cat si la chilii. Pe ultima fila se afla aceasta insemnare: "Eu, mult pacatosul Chiriac, am scris acest Zlatoust (Gura de Aur) pentru dreptmaritorul domn a toata Tara Moldovei, Io Stefan Voievod, la manastirea zidita de el cu numele Putna, in anul 1470 si s-a sfarsit in luna ianuarie 30".

Schimonahul Chiriac a scris si alte carti filocalice cu invataturi folositoare de suflet de la Sfintii Parinti, fiind printre cei dintai dascali ai scolii de gramatici si caligrafi de la Manastirea Putna. Impreuna cu ceilalti calugari veniti de la Neamt, a intemeiat o aleasa viata duhovniceasca la Putna, formand numerosi ucenici iubitori de Hristos si luminati in Sfintele Scripturi.

Asa nevoindu-se peste 60 de ani, in smerenie si ascultare, si mult ostenindu-se pentru folosul si mantuirea tuturor, Cuviosul Chiriac si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu, spre sfarsitul secolului al XV-lea.

CUVIOSUL IACOB IEROMONAHUL Manastirea Putna (secolul al XV-lea)

Cuviosul ieromonah Iacob face parte dintre vestitii duhovnici si dascali ai Manastirii Neamt din secolul al XV-lea, unde se nevoise in anii tineretii ca ucenic al renumitului dascal Gavriil Uric. In marea lavra, el a scris cateva carti patristice drept mangaiere si hrana duhovniceasca pentru calugari.

Venind la Manastirea Putna, in anul 1470, ca dascal si duhovnic al intregii obști, ieromonahul Iacob a continuat aceeași sfințită ascultare, formand duhovnicește zeci de calugari tineri. Dandu-se pe sine pilda tuturor, îi deprindea mai ales smerenia, ascultarea și rugăciunea, hranindu-i cu cuvintele cele mai dulci decât mierea ale Sfinților Parinti. Căci ieromonahul Iacob era învățat în scrierile filocalice și devenise iscusit caligraf.

Cunoscându-l de aproape și cinstindu-l pentru nevointa sa, voievodul Ștefan cel Mare i-a cerut să-i scrie un sbornic cu vieți de sfinți și martiri pe lunile aprilie-iunie pentru obștea Manastirii Putna, pe care îndată l-a savarsit. Pe una din paginile cărții, ieromonahul Iacob scria: "Drept maritorul și de Hristos iubitorul Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Tarii Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, a poruncit să se scrie acest sbornic pentru manastirea sa din Putna, în timpul arhimandritului Ioanșaf egumenul, cu mana mult pacatosului ieromonah Iacob, în anul 1474, mai 20".

Acest cuvios duhovnic a ajutat mult la întemeierea obștii și școlii de la Manastirea Putna, fiind unul din cei mai aleși dascali și caligrafi. Deci, scriind și alte câteva cărți și lasând în urma mai mulți ucenici, și-a dat sufletul în mainile Domnului către sfârșitul secolului al XV-lea.

CUVIOSUL ANASTASIE DASCALUL Manastirea Moldovita (+1490)

Cuviosul ieroschimonah Anastasie a fost cel mai vestit egumen, dascal și părinte duhovnicesc al Manastirii Moldovita, din a doua jumătate a secolului al XV-lea.

Originar din ținutul Sucevei, a luat din tinerețe jugul lui Hristos, calugarindu-se în Manastirea Moldovita. Aici a învățat de la cuviosii calugari și dascali ai manastirii, atât cunostința cărții și scrierea de manuscrise, cât mai ales buna nevointa, postul, privegherea de noapte, cugetarea la cele dumnezeiești și neîncetata rugăciune. Apoi, învrednicindu-se de darul preoției, a ajuns părinte sufletesc al multor calugari și credincioși din partea locului.

Între anii 1462-1490, Cuviosul Anastasie a fost egumen al Manastirii Moldovita, renumită ctitorie a lui Alexandru cel Bun din anul 1402. Și era așa de iscusit povățuitor al calugarilor, că mulți sihastri și tineri de prin sate s-au adunat în jurul său. Unii deprindeau de la el mestesugul rugăciunii lui Iisus, al tăcerii și al smeritei cugetări. Alții învățau scrierile Sfinților Parinti, iar alții învățau să traducă din limbile greacă și slavonă și să copieze cărți de slujbă, spre lauda Mantuitorului nostru Iisus Hristos. Numele egumenului Anastasie ajunsese cunoscut până la marele domn Ștefan Vodă al Moldovei. Acesta îl avea printre cei dintâi rugători ai săi, învrednicindu-l de numeroase danii pentru întreținerea și hrana smeriților calugari.

Cuviosul Anastasie era și un iscusit caligraf, "cel mai vechi cunoscut până acum la Manastirea Moldovita". A format, de asemenea, mai mulți ucenici caligrafi, organizând la Moldovita una dintre cele mai renumite școli de caligrafi din Moldova, alături de Manastirile Neamț și Putna.

Așa nevoindu-se Cuviosul Anastasie, dascalul și egumenul, și bineplăcând lui Dumnezeu, s-a stramutat la cerestile lacăsuri în anul mântuirii 1490, lasând la Moldovita o obște cu numeroși calugari.

CUVIOSUL STAHIE ARHIMANDRITUL Egumen al Manastirii Probota (secolul XV)

Arhimandritul Stahie, sfetnic de taină al lui Ștefan cel Mare, a fost cel mai ales egumen al Manastirii Probota din secolul XV. Fiind calugar sporit în fapte bune și duhovnic iscusit în povățuirea sufletelor omenesti, în anul 1460 a fost ales egumen al Manastirii Probota, veche ctitorie musatină de pe valea Siretului, pe care o conduce cu multa frică de Dumnezeu mai bine de zece ani. Adunând în jurul său peste 60 de monahi, pe toți i-a deprins smerenia, ascultarea și dragostea de Hristos. Iar pentru luminarea minții a întemeiat la Probota o vestită școală manastirească în care s-au format mulți dascali învățați, egumeni, caligrafi și mai ales preoți pentru sate.

Văzând Ștefan cel Mare că biserica părinților săi este gata să se risipească din cauza terenului alunecos, la îndemnul egumenului Stahie, a zidit în apropiere o nouă manastire cu biserica și chilii pentru calugari. Biserica, închinată Sfințului Ierarh Nicolae, destinată drept necropolă voievodală, a fost sfințită în prezența domnului, înainte de anul 1465.

În anul 1465, mama voievodului, Oltea doamna, simțindu-și sfârșitul aproape, a fost calugarită de cuviosul Stahie sub numele de monahia Maria. Apoi, răposând în același an, a fost îngropată în cripta bisericii de soborul părinților. La slujba prohodului au luat parte însuși marele domn, mitropolitul Teoctist și toți dregătorii Moldovei. După un an a răposat și soția voievodului, Evdochia, și a fost așezată de arhimandritul Stahie în aceeași criptă.

Așa s-a nevoit egumenul Stahie până în anul 1472, înnoind în întregime Manastirea Probota și întărind în obște dragostea și rivna celor dumnezeiești. Apoi, lasând egumen în locul său pe unul din ucenici, a fost mai mulți ani părinte duhovnicesc, povățuind pe calea mântuirii numeroși calugari și mireni. Căci era duhovnic vestit în toată Moldova și avea mulți ucenici prin manastiri, cetăți și sate.

Deci, ajungând la sfârșitul vieții sale, cuviosul Stahie a dat tuturor sărutarea cea mai de pe urmă, apoi și-a încredințat sufletul cu pace în brațele lui Hristos.

CUVIOSUL GHERONTIE IEROSCHIMONAHUL Egumen al Manastirii Humor (secolul al XV-lea)

Manastirea Humor, zidită la începutul domniei lui Alexandru cel Bun, a fost secole de-a rândul, alături de celelalte manastiri românești, o aleasă vatră de trăire duhovnicească în Moldova de Nord.

În timpul domniei lui Ștefan cel Mare, Manastirea Humor ajunsese renumită mai ales sub egumenul Gherontie. Acest cuvios părinte se număra printre sfetnicii de taină ai marelui domn. În tinerețile sale a fost ucenic al Cuviosului Daniil Sihastrul, pe când acesta se nevoia în Schitul Laura - Radauti. Apoi, învrednicindu-se de darul preoției și nevoindu-se mai mulți ani în Manastirea Humor, a ajuns egumen al acestui sfințit lacas, înainte de anul 1470.

Egumenul Gherontie, devenind duhovnic vestit în partea locului, atragea la manastirea sa nu puțini credincioși, preoți și calugari, pe care îi întărea în dreaptă credință și îi povățuia pe calea mântuirii. Unii din fiii săi duhovnicești au ajuns mai târziu preoți buni, sihastri și calugari iscusiti.

Sub egumenia acestui cuvios părinte, Manastirea Humor a trăit o epocă de aleasă înflorire spirituală. Obștea sa număra peste 40 de monahi, dintre care unii erau buni nevoitori, duhovnici, dascali și caligrafi. În școala acestei manastiri se pregăteau, de asemenea, tineri pentru preoți și cantareți la sate.

Domnul Moldovei, văzând viața egumenului Gherontie, adeseori îl cerceta și îi cerea sfatul. Apoi, văzând biserica lipsită de unele lucruri, a înzeștrățat acest lacas închinat Adormirii Maicii Domnului cu multe danii și obiecte de cult. Cel mai mare dar făcut de Ștefan cel Mare Manastirii Humor a fost vestitul Tetraevanghel scris, la porunca sa, de ieromonahul Nicodim din Manastirea Putna, la 17 iunie 1473, pe care domnul l-a dat în mainile Cuviosului Gherontie. Pe coperta acestei cărți, caligraful a pictat pe Ștefan Voievod în genunchi,

oferind Maicii Domnului dania sa. Acest Tetraevanghel a fost pastrat de egumenul Gherontie si de urmasii sai cu mare sfintenie pana in zilele noastre, ca un odor din cele mai de pret pe care l-au creat si adapostit evlaviosii calugari din manastirile romanesti. Spre sfarsitul secolului al XV-lea, Cuviosul Gherontie, egumenul Manastirii Humor, si-a savarsit calatoria acestei vietii, dandu-si sufletul cu pace in bratele Mantuitorului nostru Iisus Hristos.

SIHASTRII DE PE VALEA SUCEVITEI Manastirea Sucevita (secolul al XV-lea)

Pe valea paraului Sucevita, ce izvoraste din Muntele Obcina Mare, s-au nevoit cuviosi sihastri inca din secolul XIV. In traditia locului se spune ca, pe la mijlocul secolului XV, se osteneau in padurile neumbrate ale Sucevitei cativa sihastri iubitori de Hristos. Drept chilia aveau mici bordeie din trunchiuri de copaci acoperite cu pamant. De asemenea, si biserica in care se rugau era tot din lemn.

Apoi, inmultindu-se numarul sihastrilor, s-a vestit peste tot sfintenia vietii lor. Auzind de aceasta o femeie credincioasa din partea locului si dorind sa-si implineasca un canon al tineretii sale, s-a obligat inaintea cuviosilor sihastri sa care piatra cu caruta pentru zidirea unei biserici mari, in locul celei de lemn. Astfel, timp de 30 de ani, smerita femeie a carat singura tot materialul necesar pentru zidirea unei manastiri din piatra. Pe cand biserica era deja zidita, fericita aceasta s-a mutat la Hristos, iar cuviosii calugari s-au indatorat sa o pomeneasca neincetat la sfintele lor rugaciuni.

Aceasta a fost cea dintai sihastrie pe valea paraului Sucevita, inaltata in a doua jumatate a secolului XV, iar sihastrii de sub Obcina Mare au fost primii nevoitori din schit. In acest sfant lacas au trait sihastri alesi, impodobiti cu multe fapte bune, precum smerenia, tacerea si neincetata rugaciune. Numele lor uitate de oameni au ramas scrise in Cartea Vesniciei. Imprejurul acestei sihastrii se nevoiau pustnici anahoreti foarte sporiti in cuviosie. Ei coborau in schit numai Duminica, pentru a primi Sfintele Taine, apoi se urcau din nou la bordeiele lor. Mai tarziu, risipindu-se aceasta sihastrie, s-a reinnoit la inceputul secolului al XVI-lea, prin Cuviosul Calistrat Sihastrul

CUVIOSUL SIMEON SIHASTRUL - Intemeietorul Manastirii Pangarati (secolul al XV-lea)

Acest renumit sihastru s-a nevoit mai intai in obstea Manastirii Bistrita. Apoi, auzind despre Cuviosul Iosif cu cei 17 ucenici ai sai, care se nevoiau in desavarsita asceza pe Muntele Bisericanilor din apropiere si dorind sa le urmeze viata, s-a retras cu doi ucenici pe valea paraului Pangarati, intr-o mica poiana langa Muntele Paru. Acolo si-a facut chilia de lemn si pamant si a sihastrii in aspra nevointa si iubire de Dumnezeu 29 de ani, agonisind multe fapte bune si mai ales rugaciunea, lacrimile si darul inainte vederii.

Astfel, numele si faptele Cuviosului Simeon s-au facut cunoscute tuturor si insusi marelui domn Stefan al Moldovei, care il cinstea ca pe un mare rugator al sau si al tarii, alaturi de Sfantul Daniil Sihastrul. In anul 1461, venind Stefan Voievod la Manastirea Bistrita si auzind ca fericitul Simeon, rugatorul sau, nu are biserica sa se roage lui Dumnezeu cu ucenicii sai, a trimis pe parcalabul de la Targu Pietrei cu mestri si bani si a inaltat in Poiana lui Simeon o biserica de lemn cu hramul Sfantului Mare Mucenic Dimitrie, alaturi de chilia cuviosului. Multa vreme, acest schit s-a numit "Schitul lui Simeon", iar mai tarziu, "Manastirea Pangarati".

In aceasta sihastrie s-a nevoit Cuviosul Simeon pana in anul 1476, laudand neincetat pe Dumnezeu, rugandu-se pentru domn si tara si invatand pe credinciosi calea mantuirii. Iar in acest an, datorita luptelor de la Razboieni, cu turcii, multi oameni, fugind in paduri de frica paganilor, erau odihniti si ospatati de Cuviosul Simeon in schitul sau. Dar, vazand marele sihastru ca turcii ard si jefuiesc satele si manastirile, a parasit schitul sau si, luandu-si ucenicii, a trecut in Transilvania si s-a stabilit la Manastirea Casiva din Muntii Gurghiului. Mai traind putina vreme si bineplacand lui Dumnezeu, s-a savarsit cu pace acolo, la adancul batranetilor si a fost ingropat cu cinste de ucenici.

Auzind de adormirea Cuviosului Simeon in Transilvania, Stefan cel Mare s-a intristat mult pentru el, caci il iubea ca pe un adevarat sfant si rugator al sau. Deci "dupa ce s-au intors turcii si s-a potolit vrajba robiei si s-a facut pace, atunci a trimis Stefan Voievod si i-au adus sfintele lui moaste intr-o racla cinstita si le tineau in vistieria sa cu cinste (in cetatea de scaun a Sucevei). Apoi, luand o parte din sfintele lui moaste, le-a poprit (oprit) pentru blagoslovenie, si cu arome cu bune miresme si cu tamaie le tamaia totdeauna, spre credinta si buna intarire a blagocestiei (evlaviei) domniei sale; iar mai vartos pentru dragostea si caldura duhovniceasca ce o avea mai inainte catre dansul. Iar ramasita sfintelor lui moaste, cu cuviinta sfintita si cu cinste, le-a ingropat in cetatea Sucevei...".

Aceasta este pe scurt viata si nevointa Cuviosului Simeon Sihastrul, ale carui moaste au fost multa vremeenerate ca facatoare de minuni si ajutoare in primejdii, atat pentru domnii Moldovei, cat si pentru binecredinciosii crestini.

Preacuvioase Parinte Simeon, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

ARHIMANDRITUL GRIGORIE - Manastirea Bistrita Neamt (1490-1500)

Arhimandritul Grigorie a fost unul din marii egumeni ai Manastirii Bistrita. El a crescut de mic in obstea acestei lavre, ca ucenic al egumenului Eustatie (1455-1460), de la care a invatat frica de Dumnezeu si buna nevointa. Invatatura cartii precum si limbile greaca si slavona le-a invatat la scoala de gramatici care functiona aici, ajungand dascal priceput si duhovnic al manastirii.

Pentru sfintenia vietii sale, Cuviosul Grigorie a fost ales in anul 1490 egumen al Manastirii Bistrita, pe care o povatuiesc duhovniceste 10 ani. Era cinstit si cautat de toti, fiind intelept la cuvint si bland la suflet si nu era alt duhovnic in lavra mai iscusit ca dansul. Pentru aceea era numarat intre sfetnicii de taina ai lui Stefan cel Mare. La indemnul acestui egumen, voievodul inmormanteaza la Bistrita pe fiul sau, Alexandrel (1493), si tot la indemnul lui zideste aici o mareata clopotnita (1498), doneaza doua clopote si face numeroase danii rugatorilor sai.

In timpul egumeniei sale, viata duhovniceasca din manastire s-a reinnoit mult. Dintre ucenicii sai a ridicat dascali invatati, egumeni si duhovnici buni, cautati atat de calugari cat si de mireni. A incurajat mult viata isihasta din partea locului, ajutand la inchegarea sihastriei Cuviosului Iosif de pe Muntele Bisericanilor si a sihastriei Cuviosului Simeon de la Pangarati. A dat ajutor, de asemenea, la intemeierea Manastirii Tazlau, trimitand acolo cativa calugari si duhovnici alesi.

Ajungand la sfarsitul vietii, Cuviosul egumen Grigorie a primit ingerescul chip al schimniciei si s-a savarsit cu pace la inceputul secolului al XVI-lea.

CUVIOSUL CALISTRAT SIHASTRUL - Manastirea Sucevita (secolele XV-XVI)

Ieroschimonahul Calistrat era unul din ucenicii Sfantului Daniil Sihastrul pe cand acesta se nevoia la Manastirea Voronet. Deci, dupa ce deprinse de la dascalul sau mestesugul luptei duhovnicesti, ieroschimonahul Calistrat se retrage pe valea paraului Sucevita, unde se nevoiau cativa calugari retrasi de lume, si aici a sihastrit cuviosul in placere de Dumnezeu multi ani de zile.

Raspandindu-se vestea despre acest fericit sihastru, s-au adunat in jurul sau mai multi calugari iubitori de liniste. Insa nu aveau biserica sa savarseasca cele sfinte, caci erau saraci si departati de sate. Dar, cu rugaciunile Cuviosului Calistrat, s-a facut o minune ca aceasta: "In toate Duminicile la vremea Utreniei, adica la miezul noptii, se vedeau faclii multe aprinse, preoti si diaconi preaminunati care cantau

canonul Invierii lui Hristos deasupra unei poienite". Atunci, cuviosul a facut in acea poiana o mica biserică de lemn cu hramul Invierii Domnului si, adunand pe toti sihastrii din partea locului, a intemeiat Schitul Sucevita, spre sfarsitul secolului al XV-lea. Acesta este al doilea schit de pe valea paraului Sucevita, numit la inceput "Sihastria lui Calistrat". Primul egumen al acestei sihastrii a fost insusi intemeietorul ei, ieroschimonahul Calistrat, sihastru si duhovnic vestit in nordul Moldovei. Fericitul Calistrat avea inca darul rugaciunii, al inainte-vederii si al izgonirii duhurilor necurate din oameni, fiind cinstit de toti ca facator de minuni. Apoi, savarsindu-si calatoria acestei vietii, s-a mutat cu pace in ceata cuviosilor parinti, lasand la Sucevita o obste aleasa cu peste 30 de calugari. Mai tarziu, zidindu-se din nou biserică Manastirii Sucevita (1583-1586), Cuviosul Calistrat a fost pictat pe peretele de apus al pridvorului, precum se vede si astazi.

CUVIOSUL PAISIE ARHIMANDRITUL - Al doilea egumen al Manastirii Putna(+ 1502)

Acest arhimandrit, numit "Paisie cel Scurt", a fost al doilea egumen al Manastirii Putna. El isi avea metania tot la Manastirea Neamt. Apoi, venind la ctitoria lui Stefan cel Mare in anul 1470, odata cu egumenul Ioasaf, dupa moartea acestuia a fost ales de sobor parinte duhovnicesc in locul sau. Si a povatuit Manastirea Putna cu multa intelepciune timp de 26 de ani, incepand din vara anului 1476. Egumenul Paisie a continuat intru toate si a desavarsit opera duhovniceasca a inaintasului sau. Sub egumenia lui s-a mentinut in obste aceeasi inalta traire evanghelică in Hristos, in dragoste si ascultare. De asemenea, s-au dezvoltat aici, in chip deosebit, scolile de caligrafi, de gramatici si de muzica bisericeasca, facand din Manastirea Putna una din cele mai vestite lacasuri manastiresti de lauda lui Dumnezeu si de cultura teologica din Moldova, alaturi de Neamt, Bistrita si Moldovita. Aici se copiau si se impodobeau, de mana smeritilor calugari, numeroase carti de slujba si de invatatura patristica, cum a fost Tetraevanghelul scris de ieromonahul Nicodim (1473), Tetraevanghelul scris de monahul Paladie (1489), Mineiele copiate "cu mana pacatosului Casian" monahul (1467), Scara Sfantului Ioan Scararul, de monahul Vasile (1471-1472), Predicile Sfantului Ioan Gura de Aur, scrise de monahul Chiriac (1470) si multe altele care s-au pierdut si instrainat.

Aici a cantat si a compus marele protopsalt Eustatie monahul acele frumoase manuscrise de muzica psaltica, sub indrumarea egumenului Paisie. In scoala de gramatici, care functiona aici, s-au scris de calugari, la porunca lui Stefan cel Mare, Cronica si Analele Putnene. Tot in aceasta scoala invatau, de la dascalii manastirii, candidatii de preoti din toate satele Moldovei de Nord, deprinzand, pe langa cunostintele teologice si cantarea bisericeasca, si o aleasa formare duhovniceasca necesara unor buni pastori de suflete.

Aceasta intensa lucrare duhovniceasca si culturala de la Putna se desfasura sub povatuirea si supravegherea permanenta a cuviosului egumen Paisie, ajutat de duhovnicii, dascalii si toti calugarii din obstea sa. Sub egumenia lui, Manastirea Putna a trait epoca cea mai luminoasa si mai rodnică din toata istoria ei. Acum se aflau la Putna, pe langa dascalii de teologie, caligrafi si protopsalti, si renumiti duhovnici, care invatau poporul dreapta credinta si frica de Dumnezeu. La duhovnicii Manastirii Putna se spovedeau, atat episcopii, preotii si credinciosii de la sate, cat si dregatorii din sfatul tarii si insusi marele domn Stefan "cel Bun si Sfant". Negresit, arhimandritul Paisie, egumenul Putnei, i-a fost multa vreme duhovnic si sfetnic de taina, alaturi de Cuviosul Daniil Sihastrul de la Voronet. Pe langa acestea, slujbele de la Putna, cu sobor de zeci de preoti si cu neintrecuti protopsalti, unde asistau adesea domnul tarii cu sfetnicii sai, faceau din aceasta manastire un mic Bizant in Moldova de Nord.

Cuviosul Paisie, egumenul, s-a dovedit si un vrednic innoitor al ctitoriei lui Stefan cel Mare. Ca, arzand manastirea "de istov", in anul 1484, arhimandritul Paisie, ajutat de insusi domnul Moldovei, a reinnoit acoperisul bisericii, a zidit noi chilii si a adaugat si alte imbunatatiri, devenind astfel un adevarat ctitor al acestui sfant lacas.

Dupa o neobosita jertfa si nevointa duhovniceasca, timp de peste 26 de ani, Cuviosul Paisie, Arhimandritul si egumenul Manastirii Putna, si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu, la 15 februarie 1502, lasand in urma o obste numeroasa de calugari cu o randuiala monahala din cele mai infloritoare.

CUVIOSUL SPIRIDON MONAHUL - Manastirea Putna(secolele XV-XVI)

Monahul Spiridon a fost unul din caligrafi iscusiti, formati in scoala Manastirii Putna. Dascalul sau a fost insusi arhimandritul Paisie egumenul, vestit tahigraf si miniaturist. De la el a invatat, atat nevointa cea duhovniceasca, in smerenie, in trezvie si in placere de Hristos, cat si mestesugul copierii de carti. Si era Cuviosul Spiridon foarte osardnic la cele sufletesti, la rugaciune si post, la tacere si ascultare, iar in caligrafie era neintrecut.

Auzind de aceasta, batranul si fericitul ctitor Stefan cel Mare a poruncit cuviosului Spiridon, in ultimul an al domniei sale - 1504 -, sa-i scrie un Tetraevanghel pentru Manastirea Putna. Dar, raposand dupa cateva luni Stefan Voievod, cartea a fost terminata in anul 1506 si apoi ferecata in argint de fiul sau, Bogdan Voievod, si data Manastirii Putna in anul 1507. La sfarsitul Evangheliei lui Ioan, Cuviosul Spiridon scrie aceasta frumoasa insemnare: "Cu bunavointa Tatalui si ajutorul Fiului si savarsirea Sfantului Duh, dreptmaritorul si de Hristos iubitorul Domn Io Stefan Voievod, cu mila lui Dumnezeu Domn al Tarii Moldovei, care, aprins fiind de dorul dumnezeiesc si fiind iubitor de cuvintele lui Hristos, a inceput bucuros acest Tetraevanghel Manastirii sale din Putna, unde este hramul Adormirii Preasfintei Nascatoarei de Dumnezeu, si intr-acesta l-a gasit moartea si n-a apucat sa o sfarseasca. Deci dar fiul sau, Bogdan Voievod, cu mila lui Dumnezeu Domnul Tarii Moldovei, a ferecat-o si sfarsind-o pentru sufletul intru sfintenie raposatului sau parinte Stefan Voievod si pentru sanatatea si mantuirea sa. (1507, mai 5)".

Acest smerit nevoitor si caligraf a fost dascal in scoala Manastirii Putna, formand mai multi ucenici si scriind si alte cateva carti, care s-au instrainat in curgerea anilor. Deci, mult ostenindu-se si savarsind calatoria acestei vietii, Cuviosul Spiridon s-a mutat cu pace la cele vesnice, in primele decenii ale secolului al XVI-lea.

CUVIOSUL PALADIE TAHIGRAFUL - Manastirea Putna (secolele XV-XVI)

Acest calugar iubitor de Hristos a fost un mare caligraf format in scoala Manastirii Putna. Dupa ce deprinse bine nevointa cea duhovniceasca, arhimandritul Ioasaf, egumenul Putnei, l-a dat sa invete mestesugul caligrafiei si al impodobirii cartilor bisericesti de la vestitii dascalii adusi din Manastirea Neamt: Nicodim ieromonahul, Casian monahul, Chiriac si altii. Astfel, in putina vreme, smeritul monah Paladie a ajuns scriitor si pictor vestit. Si era in toate intelept, cuvios si iubitor de Dumnezeu. Cunostea bine invaturile Sfantilor Parinti si era bun povatuitor in obste si iubit de toti. Iar pentru ca scria foarte repede si frumos, i se spunea "tahigraf", adica "iute scriitor".

Cunosandu-l bine Stefan cel Mare, ctitorul manastirii, si auzind despre nevointa lui, in anul 1488 i-a poruncit sa-i scrie un Tetraevanghel pentru Manastirea Putna. Iar Cuviosul Paladie, indata scriindu-l, l-a impodobit cu alese miniaturi si icoane, spre slava lui Hristos si bucuria marelui domn. La sfarsitul cartii, monahul Paladie face aceasta insemnare: "Dreptmaritorul Domn Io Stefan Voievod, Domn a toata tara Moldovei, a facut, a scris si a ferecat acest Tetraevanghel Manastirii sale din Putna in al 32-lea an al domniei sale,

fiind arhimandrit Paisie Scurtul, prin mana mult pacatosului tahigraf Paladie, in anul 1488. Si s-a inceput in luna septembrie 3, si s-a sfarsit in martie 23 ".

Scriind si alte carti ale dumnezeiestilor Parinti cu invataturi filocalice si savarsind bine calatoria acestei vietii, Cuviosul Paladie s-a stramutat cu pace la cerestile lacasuri, catre inceputul secolului al XVI-lea.

CUVIOSUL EUSTATIE PROTOPSALTUL - Manastirea Putna(secolele XV-XVI)

Cuviosul monah Eustatie a fost cel mai mare protopsalt al secolului al XVI-lea, cunoscut in manastirile din Moldova. Se crede ca era cu metania din Manastirea Neamt. Apoi, venind la Putna cu arhimandritul Ioasaf, a cantat slujba sfintirii bisericii, la 3 septembrie 1470, in prezenta marelui ctitor, a celor 64 de slujitori si a zeci de mii de credinciosi.

Fericitul Eustatie ducea o nevointa cu totul aleasa, in post, in rugaciune si in negrita bucurie a Duhului Sfânt. Din aceasta duhovniceasca bucurie a inimii sale izvorau acele cuvioase cantari bisericesci de lauda lui Dumnezeu, care au mangaiat inimile calugarilor si au impodobit slujbele din biserica Manastirii Putna aproape o jumatate de secol. Acest vestit protopsalt avea si multa invatatura de carte. Cunostea bine limbile greaca si slavona si stia toate cantarile compuse de marii sfinti si protopsalti bizantini si atoniti, ca: Ioan Damaschin, Roman Melodul, Ioan Cucuzel si multi altii. El nu numai ca executa frumos cantarile bisericesci pe muzica psaltica, dar si compunea personal pe note unele stihuri, marimuri, heruvice si axioane. Era inca si iscusit caligraf, copiind mai multe carti de psaltichie pe care apoi le impodobeau cu alese miniaturi.

Dintre toate acestea se mai pastreaza astazi, in biblioteca Manastirii Putna, un singur Irmologhion copiat de mainile sale la sfarsitul secolului al XV-lea. Unele din cantari, care sunt compozitii personale, poarta titlul "Facerea lui Eustatie". Celelalte carti copiate de el au ajuns in posesia ucenicilor sai si s-au pierdut cu timpul.

Protopsaltul Eustatie a fost unul din cei dintai dascalii ai "scolii de gramatica" din Manastirea Putna, intemeiata dupa anul 1470 din porunca lui Stefan cel Mare. El preda calugarilor gramatica muzicii psaltice si cantarile pe cele opt glasuri, fiind numit de ucenicii sai "ritor, domesticus, dascal si protopsalt". Numele sau se facuse cunoscut in toate manastirile din Moldova si la curtea marelui voievod, care il pretuia in chip deosebit si adeseori venea la Putna sa-l asculte cum lauda pe Dumnezeu. Era cunoscut, de asemenea, in manastirile din Athos si era numarat printre cei mai vestiti protopsalti ai Patriarhiei de Constantinopol, cu numele de "Eustatie de la Putna".

Timp de peste 40 de ani cat s-a nevoit la Manastirea Putna, Cuviosul Eustatie a crescut duhovniceste ca la o suta de ucenici monahi si preoti de sate, dintre care cei mai multi au ajuns vestiti protopsalti in manastirile din nordul Moldovei, la Episcopia Radautilor si la Mitropolia din Suceava. Acest preacuvios parinte s-a invrednicit sa cante, impreuna cu ucenicii sai, si slujba inmormantarii marelui ctitor Stefan Voda al Moldovei, la 2 iulie 1504.

Deci, mai traind putin si bineplacand Mantuitorului nostru Iisus Hristos, s-a stramutat la cele vesnice, pentru a canta neincetat cu ingerii maririle lui Dumnezeu.

CUVIOSUL PALADIE SIHASTRUL - Manastirea Putna(secolele XV-XVI)

Schimonahul Paladie a fost in tinerețe ucenic al Sfantului Daniil Sihastrul. Mai inainte de anul 1460, pe cand Cuviosul Daniil sihastrul in pesteră din apropierea Manastirii Putna, avea in jurul sau cativa ucenici pe care ii invata aspra nevointa pustniceasca si dragostea de Dumnezeu. Unul dintre acestia era si schimonahul Paladie.

Mai tarziu, stramutandu-se Cuviosul Daniil la Voronet, s-a dus si acest ucenic cu dansul. Apoi, intemeindu-se Manastirea Putna, schimonahul Paladie si-a facut o coliba de lemn si pamant pe valea paraului Putna si sihastrul aici in post si rugaciune, slavind pe Hristos ziua si noaptea. Impreuna cu el se nevoiau si alti sihastri din Manastirea Putna. Dupa orele de rugaciune, Cuviosul Paladie se indeletnicea cu scrierea de carti bisericesci. Din acestea isi castiga, atat hrana si imbracamintea, cat si bucuria ca marturiseste pe Hristos. Caci era bun caligraf si vestit sihastru in partea locului, cunoscut si cinstit de insusi voievodul Stefan cel Mare. Din cartile scrise de el, se mai pastreaza la Manastirea Putna un singur ceaslov copiat in anul 1493, poate la cererea marelui ctitor. Pe fila 181 scrie: "Aceasta carte a facut-o Paladie Sihastrul de Putna".

Deci, bineplacand lui Dumnezeu si crescand duhovniceste mai multi ucenici, Cuviosul Paladie Sihastrul de la Putna s-a stramutat la cerestile lacasuri in primele decenii ale secolului al XVI-lea.

CUVIOSUL CHIRIAC SIHASTRUL - Manastirea Neamt(secolele XV-XVI)

In padurile seculare din jurul Manastirii Neamt s-au nevoit sihastri sfinti inca dinainte de intemeierea ei (secolul al XIV-lea). Unul din cei mai vestiti sihastri nemteni, al carui nume a ajuns pana astazi, a fost Cuviosul Chiriac Ieroschimonahul, contemporan cu Sfantul Daniil Sihastrul.

Acest smerit nevoitor a trait mai intai in obstea Manastirii Neamt, ca duhovnic si dascal al rugaciunii lui Iisus, fiind iubit si cautat de multi. Apoi, retragandu-se la liniste in muntele dinspre apus, care de atunci ii poarta numele, si-a facut acolo o coliba de lemn si pamant si se nevoia singur in post si rugaciune, in frig si osteneala, suferind multe ispite de la diavoli. Mai tarziu, adunand cativa ucenici in jurul sau, a construit o mica biserica de lemn si acolo slujeau, se impartaseau si slaveau impreuna pe Hristos. Aceasta asezare pustniceasca s-a numit "Sihastria lui Chiriac", iar muntele in care s-a nevoit cuviosul cu ucenicii sai se cheama pana astazi "Muntele lui Chiriac", popular "Chiriacu".

Asa s-a ostenit Cuviosul Chiriac in acest munte peste 30 de ani, ajungand facator de minuni si inaintevezator. La batranetile sale se adunaseră multi calugari in jurul sau. Ei se nevoiau in bordeie si chilii pustnicesti, risipite in tot muntele. Numai in sarbatori, la sunetul unui clopot, se adunau parintii la chilia batranului si cantau impreuna Utrenia si Sfanta Liturghie.

La inceputul secolului al XVI-lea, Cuviosul Chiriac Sihastrul si-a dat suflul in mainile Domnului si a fost ingropat pe munte. Ucenicii sai s-au nevoit fara intrerupere in aceasta sihastrie, dupa aceeasi randuiala, pana la intemeierea Schitului Pocrov (1714).

CUVIOSUL EUFROSIN SIHASTRUL - Sihastria Agapia Veche(secolele XV-XVI)

Putin mai sus de poiana lui Agapie se afla o alta poiana tot asa de linistita, inconjurata de paduri seculare si strabatuta de un mic paraias. Aceasta se numeste "Poiana lui Eufrosin". Aici s-a nevoit multi ani de zile un sihastru vestit, pustnicul Eufrosin, ucenicul Cuviosului Agapie. Petrecerea lui era la fel de aleasa ca si a dascalului sau, iar numele lui se facuse cunoscut multor calugari iubitori de liniste, care apoi i-au fost ucenici.

In timpul acestui cuvios, biserica cea dintai si chiliile Manastirii Agapia Veche ruinandu-se in urma unei alunecari de teren, pustnicul Eufrosin cu ucenicii sai au construit o alta biserica de lemn cu hramul "Minunea din Colose a Arhanghelului Mihail". Aceasta sihastrie era cunoscuta si cu numele de "Manastirea lui Eufrosin" sau "Manastirea Sfantului Mihail". Primul egumen al noii sihastrii a fost insusi pustnicul Eufrosin, care pastra intru totul randuiala lasata de Cuviosul Agapie. Peste saptamana, si mai ales in posturi, calugarii se

retrageau in munte, unde se nevoiau in post si rugaciune. Iar in sarbatori se adunau cu totii la biserica, dadeau lauda lui Dumnezeu si primeau Sfintele Taine.

Sub egumenia Cuviosului Eufrosin, sihastria zisa "a lui Agapie" s-a dezvoltat si mai mult, ajungand cunoscuta pana la mitropolie si la domnul Moldovei, mai ales pentru sfintirea vietii de aici. Caci in obstea sa nu era nici vorba desarta, nici tulburare, nici grija de cele pamantesti, ci permanenta rugaciune, tacere, paza a gandurilor, liniste duhovniceasca, bucurie si desavarsita dragoste. Toti practicau rugaciunea lui Iisus si se hraneau din lucrul mainilor lor.

Simtindu-si sfarsitul aproape, Cuviosul Eufrosin a dat ucenicilor sai sarutarea cea mai de pe urma si s-a odihnit cu pace in cerestile lacasuri, la inceputul secolului al XVI-lea. Iar trupul sau purtator de buna mireasma a fost ingropat in livada sadita de el si de obstea sa, numita "Livada Parintilor". In acest loc s-au asezat secole de-a randul nenumarati sihastri iubitori de Hristos din Agapia si din imprejurimi.

"Viatapustnicilor fericita este, a celor ce se intraripeaza cu dumnezeiescul dor "!

SFANTUL IERARH NIFON - Mitropolitul Tarii Romanesti(+ 1508)

Viata

Acest fericit si prea intelept ierarh al Bisericii lui Hristos s-a nascut prin anii 1435-1440 in Peloponez-Grecia, din parinti binecredinciosi. Dupa ce invata carte, se face calugar si se retrage la liniste in Muntele Athos, nevoindu-se in Manastirile Cutlumus, Marea Lavra si Dionisiu. In anul 1483 a fost ales mitropolit al Tesalonicului, pentru sfintenia vietii lui, ca cel mai iscusit calugar atonit si pastor devotat de suflete din acea vreme. Aici pastoreste bine turma cea cuvantatoare trei ani de zile, invatand pe toti frica de Dumnezeu si dreapta credinta. In anul 1486 este numit patriarh al Constantinopolului, cea mai inalta treapta ierarhica in Biserica Ortodoxa. Dupa ce indreapta pe calea cea buna pe multi crestini, monahi, preoti si dregatori si indeparteaza unele sminteli din Biserica lui Hristos, dupa doi ani este schimbat din scaunul patriarhal si se nevoieste in post si rugaciune la un schit intemeiat de el.

In jurul anului 1500, Sfantul Ierarh Nifon este adus si numit mitropolit al Tarii Romanesti de catre domnul muntean Radu cel Mare. Timp de cinci ani s-a ostenit mult sa calauzeasca poporul dupa invatatura Sfintei Evanghelii, sfatuind, indemnand, mustrand si zidind duhovniceste pe toti, de la domn pana la credinciosii de rand. Apoi a hotarat in sinod intemeierea a doua episcopii noi in orasele Ramnicu-Valcea si Buzau si a randuit peste tot pastori buni, tematori de Dumnezeu si cu multa grija pentru turma.

In anul 1505, ivindu-se o grava neintelegere intre marele ierarh si domnul muntean, din cauza unei casatorii nelegitime, Sfantul Nifon s-a retras din scaun si a plecat din nou in Muntele Athos, la Manastirea Vatopedu. Simtindu-si aproape sfarsitul, s-a dus cu ucenicul sau la Manastirea Dionisiu, ca un necunoscut, si, dupa putin timp, a adormit in Domnul, la anul 1508, 11 august, cand se praznuieste in calendar.

Intre anii 1515-1517, moastele Sfantului Nifon au fost aduse in Tara Romaneasca si au stat la Manastirea Dealu, iar la 16 august 1517, Sfantul Ierarh Nifon a fost canonizat la Manastirea Curtea de Arges de catre Teolipt I, patriarhul Constantinopolului, impreuna cu Sinodul Tarii Romanesti si cu toti egumenii Muntelui Athos, care au luat parte la sfintirea frumoasei manastiri de la Arges.

In acelasi an, 1517, moastele Sfantului Nifon au fost restituite Manastirii Dionisiu, restaurata integral de Vasile Lupu, Neagoe Basarab si Petru Rares. Drept recunostinta, atonitii daruiesc capul si mana dreapta a Sfantului Nifon lui Neagoe Basarab, care le depune la ctitoria sa.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Fiind foarte invatat si impodobit cu darul cuvintului si al smereniei, cand a intrat fericitul Nifon intaia oara in Muntele Athos, l-au intampinat fratii si calugarii cu multa dragoste, iar arhimandritul Daniil, mai-marele Muntelui, i-a zis:

- O, parinte Nifon, m-am instiintat de la multi despre tine si m-am rugat lui Dumnezeu sa ma invredniceasca a te vedea mai inainte de moartea mea. Iata, a auzit preabunul Dumnezeu rugaciunea mea. Te rugam, deci, sa inveti cele de folos pe fratii adunati aici.

- Preacuviosi parinti, a raspuns el, nu sunt vrednic sa dau doctorii celor sanatosi, nici doctorilor iscusiti, caci mai ales eu am trebuinta de vindecare de la ei.

- Parinte Nifon, i-au raspuns atonitii, nu se cade sa pastrezi dumnezeiestile cuvinte numai pentru tine, ci sa le impartasesti si altora, ca sa ne folosim cu totii.

Cerand iertare de la ei, fericitul Nifon si-a plecat capul in jos si a inceput a le grai cuvinte de mantuire, incat toti se minunau. Caci era atat de dulce si intelept la vorbire, incat cei ce ascultau nu se puteau desparti de el si uitau de hrana cea trupeasca.

2. In anul 1483, murind mitropolitul Tesalonicului, toti episcopii, clericii si monahii au ales pastor in loc pe fericitul Nifon de la Dionisiu. Deci, au trimis doi episcopi cu scrisori la Manastirea Dionisiu sa-l ia pe Sfantul Nifon. Iar el le-a zis:

- Cine sunt eu, lenesul si pacatosul, sa primesc pe grumazul meu cu totul ranit un jug asa de greu? Eu am venit in locul acesta sa ma linistesc si sa ma sfarsesc: Deci, cum pot sa fug de calea pocaintei si sa iau asupra mea grija atator suflete, cand abia imi pot mantui sufletul meu cel pacatos?

- Parinte, au raspuns tesalonicenii, sa nu te impotrivesti dumnezeiestii hotarari, ca toti de obste, intr-un glas, te cer pe tine a le fi pastor. I-a spus si egumenul manastirii:

- Du-te, cinstite parinte, ca asa este voia lui Dumnezeu sa inmultesti talantul si sa se mantuiasca multi prin tine, caci Domnul mi-a poruncit in noaptea aceasta sa nu-ti impiedic calea ta !

La urma, supunandu-se poruncii ascultarii, a raspuns Sfantul Nifon:

- Parintilor si fratii mei, fie voia Domnului, precum hotarati, insa mare primejdie imi va urma de pretutindenii. De aceea, rugati-va Domnului pentru mine !

3. Dupa trei ani de pastorie a Mitropoliei Tesalonicului si apoi, alti patru ani, a Patriarhiei Ecumenice a Constantinopolului, Sfantul Ierarh Nifon a fost chemat de Radu cel Mare, domnul Tarii Romanesti, sa pastoreasca mitropolia de la Curtea de Arges, care i-a zis:

- Ma rog arhieriei tale sa vii in Muntenia, sa ne inveti pe noi, ca suntem cu totul lipsiti de invatatura duhovniceasca, de pastori si invatatori. Aici te vei odihni si toti te vom primi cu bucurie. De astazi te avem povatuitorul si pastorul nostru, ca sa ne inveti calea mantuirii si sa se faca orice vei porunci! Sfantul Nifon a raspuns:

- Fiule Radu, iti laud socoteala cea buna; dar sa dea Dumnezeu s-o tii pana la sfarsit. Orice voi face spre indreptarea voastra, s-o primiti cu multumire. Chiar tu, de vei gresi, sa primesti duhovnicescul meu sfat, caci, atunci cand domnul tarii va calca legea si va defaima sfintele canoane, se face mare cadere multora, pentru ca oamenii se pleaca lesne spre lucrul cel rau.

La urma i-a adaugat:

Tu, care ai stapanirea in mainile tale, se cade sa sfatuiesti pe toti supusii tai si sa pedepsesti pe cei fara randuiala. Sa nu cauti la fata nici la mare, nici la mic si sa faci judecata dreapta, care este de la Dumnezeu.

4. Pastorind Biserica si poporul binecredincios al Tarii Romanesti timp de cinci ani, in anul 1505, Sfantul Ierarh Nifon a plecat din nou la iubita lui liniste si smerenie din Muntele Athos, din cauza faradelegii facute de domnul muntean, casatorind pe sora lui cu un boier moldovean ce-si lasase femeia si copiii. Inainte de plecare a zis cu amaraciune catre domnul muntean:

- Sa stii ca toata puterea mea este legea Bisericii, pentru care Domnul meu Si-a varsat preasfantul Sau sange, ca s-o curete de tot pacatul si s-o sfinteasca. Ea va fi curata si sfanta prin lucrarea dumnezeiestilor porunci, pe care doresc sa le pazesc pana la sfarsitul vietii mele. Nu voiesc pentru nevoile mele nici bani, nici haine, nici vreo cinste nu cer de la tine. Eu am fost randuit de Domnul ca sa cert pe cei faradelege si nu vreau sa fiu partas la a ta faradelege, pentru ca nici o lege nu ma lasa. Eu ma voi duce unde ma va indrepta Domnul, insa voi veti muri in faradelege. Multe necazuri si dureri si nenumarate rele vor veni peste voi. Atunci ma veti cauta, dar nu ma veti mai gasi in viata!

Iar catre fiul sau duhovnicesc, Neagoe Basarab, pe care il iubea foarte mult, a zis:

- Vad, fiul meu, ca mare pedeapsa va veni peste locul acesta si vei fi in primejdie si tu cu tot neamul tau. Dar Preamilostivul Dumnezeu te va pazi de tot raul, de vei pazi poruncile pe care ti le-am dat. Nu numai ca te vei izbavi de orice primejdie, ci si la mare cinste te vei ridica si se va vesti numele tau in toate partile. Dar sa-ti aduci aminte de mine, parintele tau duhovnicesc. Iar eu, de voi avea indrazneala catre iubitorul de oameni Dumnezeu, il voi ruga pentru tine.

Apoi l-a binecuvantat si l-a sarutat. La fel a facut cu tot clerul si poporul iubitor de Hristos. Caci i-a adunat pe toti in biserica, le-a dat cel de pe urma cuvânt de invatatura, i-a binecuvantat cu lacrimi in ochi si, luandu-si ucenicii sai, Macarie si Ioasaf, a plecat spre Sfantul Munte.

5. Fiind randuit cu paza Manastirii Dionisiu, Sfantul Nifon a mers cu un calugar batran si duhovnicesc, anume Petronie, in afara zidurilor ei. La miezul noptii s-a desteptat batranul sa se roage si, nu departe de el, a vazut pe Sfantul Nifon stand la rugaciune cu ochii si mainile inaltate la cer, invaluit intr-o lumina divina care se ridica pana sus si stralucea in jurul lui. Batranul Petronie a cazut de spaima la pamant, iar dimineata s-a dus in taina la manastire si i-a spus egumenului. Acesta i-a raspuns:

- Parinte Petronie, aceasta dovedeste curatenia desavarsita a barbatului si ne arata ca prin el se vor lumina multi. Pazeste-te sa nu spui aceasta vedenie nimanei, ca sa nu auda el si sa se duca de la noi, fugind de lauda, caci ne vom pagubi de un om ca acesta pe care ni l-a daruit Dumnezeu.

6. Fiind in Manastirea Vatopedu, Sfantul Nifon cunostea cu duhul ca ucenicul sau Macarie dorea sa marturiseasca pe Hristos si sa ia cununa muceniciei. De aceea, stiind ca aceasta este dupa voia lui Dumnezeu, i-a zis ucenicului:

- Mergi, fiule, in calea marturisirii, ca dupa dorinta ta te vei invrednici sa primesti cununa muceniciei si te vei bucura impreuna cu mucenicii si cuviosii!

Apoi, petrecandu-l pe cale, l-a binecuvantat cu Sfanta Cruce si l-a sarutat. Ajungand Macarie in Tesalonic, a marturisit cu indrazneala pe Hristos in fata turcilor ce ocupasera orasul si toate tarile din Balcani si, dupa ce a fost inchis si batut, i s-a taiat capul. Cunoscand cu duhul ziua cand ucenicul si-a dat viata pentru Hristos, Sfantul Nifon a zis catre ucenicul sau Ioasaf:

- Sa stii, fiule, ca astazi s-a savarsit prin muceniec fratele tau, Macarie, si merge sa se bucure in ceruri !

7. Dupa putin timp, Sfantul Nifon Patriarhul si-a luat ucenicul si au plecat in taina de la Vatopedu la Dionisiu, manastirea sa din tinerețe, fara a fi cunoscut si a spune cui va cine este. Dupa obiceiul acestei manastiri, fiecare monah nou venit trebuia sa faca un timp ascultare la catari si sa aduca cu ei lemne din padure. Sfantul Nifon a facut aceasta ascultare cu smerenie si dragoste pana cand l-a descoperit Dumnezeu intregii obști in chip minunat.

Noaptea i s-a aratat in vedenie Sfantul Ioan Botezatorul, patronul Manastirii Dionisiu, egumenului acestei obști si i-a poruncit:

- Aduna toata fratimea si iesiti intru intampinarea patriarhului Nifon, ca-i ajunge atata smerenie ce a aratat-o ca un simplu monah, ca sa nu va pagubiti mai mult !

Desteptandu-se, egumenul a batut toaca, a adunat toata obștea si le-a spus tuturor ca monahul necunoscut care face ascultare la catari este Sfantul Nifon, Patriarhul Constantinopolului. Apoi, cand patriarhul se intorcea de la padure ca un argat, cu catarii incarcati cu lemne de foc, in fata portilor de intrare, clopotele manastirii au inceput sa sune singure, iar parintii toti l-au intampinat cu mare cinste, cu faclii si cu tamaieri. Dupa ce toti i-au facut metanii si i-au sarutat sfintele lui maini, egumenul i-a zis:

- O, luminatorul al lumii, ajunge atata rabdare din partea sfintiei tale; ajunge suferinta desavarsita pe care ai indurat-o de bunavoie; ajunge atata smerenie care ai aratat-o, nestiindu-te noi, nepriceputii!

Iar Sfantul Nifon, cu multe lacrimi, le-a zis:

- Parinti si frati ai mei, pentru aceasta m-a ascuns pe mine Domnul in acest loc mantuitor de suflet, ca eu am cerut de la El sa ma izbavesc cu grijile lumii si sa fiu miluit in ziua cea mare a judecatii. Ca daca nu ne vom lepada de parinti, de frati, de rudeni si de toata mandria acestei lumi, dupa cum ne-a poruncit Hristos, nu suntem vrednici sa-I urmam Lui.

8. Odata, venind corabia manastirii cu hrana, iar marea fiind cuprinsa de furtuna, Sfantul Nifon a intrat in corabie si odata a incetat furtuna. Alta data, fratii i-au cerut sa se roage pentru ei ca sa calatoreasca fara primejdie pe mare si sa aduca cele de nevoie manastirii.

Iar el le-a zis:

- Daca nu va veti lenevi de randuiala si rugaciunea voastra si daca nu veti grai desertaciuni si cuvinte necuviincioase, atunci va va ajuta Domnul si va va feri de toata intamplarea cea rea.

Apoi, rugandu-se in genunchi pe un fier din corabie, le-a spus monahilor:

- Fratilor, puneti acest fier la loc curat si cand veti fi in primejdie de inecare, sa atarnati acest fier in mare si veti calatori fara primejdie.

9. Ajungand Sfantul Nifon la varsta de 90 de ani si simtindu-si aproape sfarsitul, a adunat toata obștea, a cerut iertare de la ei si le-a poruncit sa pazeasca cu mare grija randuielele vietii monahicesti, nevoindu-se cu toata silinta pentru dobandirea imparatiei ceresti. Apoi le-a zis:

- Fratii mei, cereti de la smerenia mea orice cerere duhovniceasca voiti, mai inainte de a-mi da duhul in mainile Domnului! Iar monahii i-au raspuns:

- Voim sa ne dai in scris dumnezeiestile tale rugaciuni, ca sa se citeasca la mormantul fiecarui frate cand va muri, ca sa ia dezlegare de pacate. Atunci le-a lasat o rugaciune pentru dezlegarea celor adormiti. Apoi, trimitand pe ucenicul sau Ioasaf la Constantinopol, ca sa-l

marturiseasca pe Hristos si sa ia cununa muceniciei, Sfantul Ierarh Nifon si-a dat suflul in mainile lui Dumnezeu, la 11 august 1508, fiind plans de toti calugarii Muntelui Athos.

Dupa ce au facut la Dionisiu priveghere de toata noaptea, a doua zi au sarutat toti sfintele sale moaste si le-au ingropat cu mare cinste si plangere in cimitirul manastirii.

10. A intrebat oarecare frate pe Fericitul Nifon, zicand:

- Spune-mi, parinte, cuvânt de folos, cum sa ma mantuiesc? Si a raspuns staretul, zicand:

- Daca voiesti, fiule, in mijlocul oamenilor a locui, aceasta esti dator a pazi: a nu prihani nicidecum pe cineva, a nu osandi, a nu ocari, a nu te intarata, a nu defaima, nici a te socoti pe sineti ca si cum vreun lucru bun ai facut candva, si a te pazi de a zice: "Cutare bine petrece, iar cutare intru neinfranare", ca aceasta este aceea, adica "nu judecati"; ci pe toti cu deopotriva ochi, cu o punere inainte, cu un gand si cu proasta inima vezi-i; si-i primeste pe toti ca pe Hristos. Sa nu pui urechea ta langa omul ce cleveteste, nici sa te indulcesti cu unul ca acesta, ci cu tacere multa tine-ti gura ta, zabavnic fiind la graire si grabnic la rugaciune, si sa nu prihanesti candva pe cel ce cleveteste, nici pe altul oarecare ce lucreaza faradelege, ci de-a pururea cauta la ale tale greseli, si prihaneste-te pe sineti si defaima-te in fiecare zi.

- Aceasta, parinte, a nevoitorilor celor desavarsiti este! a zis fratele. Si a zis fericitul:

- Fiule, tineretea, daca are smerenie, destul este ei. Ca nimic nu cere Dumnezeu de la tanar, fara numai curatie si smerenie. Deci tu, fiule, fii bland si pasnic, indurat si milostiv, si tine-te pe sineti dedesubtul tuturor oamenilor si vei fi intru adevar salasluindu-te cu Dumnezeu; si nevoieste-te si de a nu naluci cu mintea cum ca ai ajuns la masurile cutarui sfant, ci graieste-ti tie insuti de-a pururea asa: "Suflete, cunosti ca intru pacate am covarsit si pe draci, iar vreun lucru bun inca n-am facut pentru Dumnezeu; si vai noua, smeritule, ce vom face in ziua Judecatii?"

Si fie-ti rugaciunea ta, fiule, in toata vremea vietii tale ca a unui pacatos, zicand in fiecare clipa: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluieste-ma"; si aceea, adica: "Doamne, curateste-ma pe mine, pacatosul". Zi si graiul acesta totdeauna: "Doamne, de cele ascunde ale mele curateste-ma si de cele straine fereste pe robul Tau".

Cunoaste inca si aceasta, ca niciodata sa nu te multumesti cu lucrurile cele bune ale tale, nici a cuteza spre dansele, ca nu stii de sunt placute lui Dumnezeu sau neplacute. Pentru aceasta, cuteza mai vartos spre Dumnezeu si spre puterea Lui, ca niste tarana nefolositoare socotindu-te pe sineti, si de aici este indreptarea".

11. Zis-a iarasi fratele:

- Parinte, cum poate omul sa biruiasca toata ispita ce-i vine lui asupra de la vrajmasul? Raspuns-a staretul:

- Fiule, orice fel de ispita de ti-ar veni tie asupra, tacerea este biruinta ei si smerenia si a zice: "Blagosloveste, Parinte"; si toate lucrurile celui smerit cugetator cunoscute sunt la Dumnezeu si laudate de ingerii Lui, iar tuturor dracilor de spaima si infricosate. Deci tu, fiule, fa-te smerit cu inima si zdrobit foarte, ca sa doreasca Duhul Sfant a Se salasui intru tine, si sa-ti dea tie putere de a goni de la tine toata grija lumeasca.

12. Intrebat-a iarasi:

- Oare precum acum s-au inmultit sfintii intru toata lumea, asa si la sfarsitul veacului? Zis-a lui fericitul:

- Fiule, pana la sfarsitul veacului nu va lipsi prooroc Domnului Dumnezeu; asijderea nici satanei slujitor. Insa in zilele cele mai de apoi, cati intru adevar vor sluji lui Dumnezeu, se vor ascunde pe sinesi cu buna istetime despre oameni, si nu va fi intru dansii de a savarsi semne si minuni precum in zilele de acum, ci pe cale lucratoare si masurata vor calatori cu smerenie, si mai mari decat Parintii cei purtatori de semne se vor afla intru imparatia lui Dumnezeu. Pentru ca atunci nimeni nu va fi in ochii lor ca sa faca semne, ca dintr-o pricina ca aceasta, de a doua oara atintindu-se oamenii foarte cu osardie sa se duca catre nevointa.

Ca vor fi cei ce impodobesc scaunele preotiei intru toata lumea cu totul neiscusiti, nestiind stiinta de fapta buna; asijderea inca si cei mai mari ai monahilor vor fi, caci se vor birui cu totul de lacomie de pantece toti, si de marirea desarta, si vor fi mai vartos sminteala oamenilor, si nu pilda.

Pentru aceasta mai vartos va fi nebagata in seama fapta buna, caci atunci iubirea de arginti va imparati. Si vai monahilor celor ce sunt bogati cu aur! Ca ocara vor fi acestia lui Dumnezeu, si nu vor vedea fata Domnului Celui Viu. Monahul sau mireanul care isi da aurul sau cu dobanda, de nu se va departa de o lacomie ca aceasta, intru adancul tartarului se va afunda, ca nu vrea sa le aduca pe dansele roada lui Dumnezeu prin facerea de bine a saracilor. Pentru aceasta, fiule, precum mai-nainte am zis, de necunostinta tinuti fiind, cei mai multi se vor prapastui intru latimea caii late si largi, ratacindu-se.

13. Intrebat-a iarasi fratele:

- Spune-mi mie, parinte, cum unii isi necajesc trupurile lor prin infranare, si patimile imparatesc intru dansii - mania, vrajba, pomenirea de rau, zavistia, si, cea mai rea decat toate, nemilostivirea si zgarcenia -, iar altii din cei imbunatatiti, si mananca, si beau vin, si nici un lucru al pacatului nu se afla intru dansii? Ce oare este aceasta? Cuviosul a zis:

- Precum mi se pare, fiule, ca cei ce postesc mult si nu se indrepteaza, din gura lor patimesc; ca cel ce nu are pazire gurii sale totdeauna, macar tot anul de ar posti, nimic nu se foloseste. Pentru ca, daca diavolul te zadaraste pe tine spre iutime, tu sa nu graiesti, si ai biruit patima. Iarasi spre zavistie de te duce pe tine vrajmasul, tu sa nu clevetesti, si cu totul ai biruit pe vicleanul, ca rodul zavistiei clevetirea este.

Daca te va infoca pe tine bantuitorul spre curvie, sa nu deschizi gura ta spre vorbire de muier, nici la mancare si la bautura prea mult sa intri, si l-ai biruit pe dansul; si, luand vreun lemn mic, bate-te pe sineti, si durerea goneste razboiul. Ca de folos iti este tie ca unul din madularele tale sa il pierzi, si nu tot trupul sa se arunce in focul gheenei. Daca vierul si porcul salbatic vor porni pofta spre bucate de mult pret, mergand la iesitoare, invata-te putoarea lor.

Daca te va ocari pe tine cineva sau te va osandi sau te va jigni, si tu smereste-ti gandul tau si osandeste-te pe sineti ca pe un pacatos. Si adu-ti aminte ca Hristos, Fiul lui Dumnezeu, scuipat a fost, batjocorit de oameni pacatosi, si cu trestia capul I-a fost batut; si atunci socoteste-te pe sineti nevrednic de a trai.

Iar pentru cei imbunatatiti ce mananca si beau, cunoaste, fiule, ca aceia ostasi viteji sunt, care au calcat capetele pacatului; ca acum sunt domni si stapanitori, fiindca au luat darurile nepatimirii de la Dumnezeu, ca mai intai infranandu-se si nevoindu-se au dobandit scopul pe care il doreau. Insa sunt si cei ce fac pe aceasta, iar apoi, iarasi linistindu-se, pe cele ale infranarii le lucreaza, implinind pe urma in chilie prin nemancare pe acele ce au lipsit inaintea oamenilor.

14. In anul 1512, potrivit proorociei sale, Neagoe Basarab, ucenicul sau, ajunge domn al Tarii Romanesti. In anul 1515, moastele Sfantului Nifon au fost aduse in Muntenia, la Manastirea Dealu, unde au stat doi ani de zile si au fost asezate de evlaviosul domn intr-un chivot de argint mare, donat de el. In anul 1517, la 16 august, Sfantul Nifon a fost canonizat ca sfant la Manastirea Curtea de Arges de patriarhul ecumenic Teolipt cu tot sinodul. Aceasta a fost prima canonizare de sfinti cunoscuta in tara noastra.

Apoi, sfintele sale moaste au fost trimise cu mare cinste la Manastirea Dionisiu, unde se afla si astazi.

Drept recunoscinta, obstea de la Dionisiu a dat in dar voievodului Neagoe Basarab capul si mana dreapta a Sfantului Ierarh Nifon, care au stat la Manastirea Curtea de Arges, iar din anul 1949 se pastreaza in Catedrala Mitropoliei din Craiova.

Sfinte Ierarhe Nifon, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL IOAN DE LA PRISLOP(secolele XV-XVI)

Intre sfinții romani canonizati recent se numara si Cuviosul Ioan din Manastirea Prislop-Hunedoara. Aceasta manastire, asezata intr-o zona linistita de munte aproape de Hateg, a fost la inceput o mica sihastrie de rugaciune pentru calugarii iubitori de Hristos.

La inceputul secolului al XV-lea, Sfantul Nicodim de la Tismana intemeiaza aici manastire cu viata de obste, numita multa vreme Manastirea Silvasul, dupa satul cu acelasi nume din apropiere. Aici s-au nevoit de-a lungul secolelor XV-XVIII multi calugari cu viata sfanta din Transilvania si de peste Carpati.

Unul dintre marii sihastri de la Prislop, care a ramas in evlavia credinciosilor din Tara Hategului si din intreaga noastra tara, este si Cuviosul Ioan de la Prislop, cinstit in traditia locala cu numele de "Sfantul Ioan de la Silvas". Amintirea lui se pastreaza pe scurt, atat in traditia orala legata de Manastirea Prislop, cat si intr-o cronica anonima in versuri compusa de localnici, intitulata "Plangerea Sfintei Manastiri a Silvasului, din eparhia Hategului din Prislop", scrisa in secolele XVII-XVIII.

Dupa aceste izvoare orale si scrise, Cuviosul Ioan era localnic din satul Silvasul de Sus, fiu de parinti foarte credinciosi. Renuntand la casatorie din marea sa dragoste pentru Hristos, fericitul Ioan intra in obstea Manastirii Prislop (Silvasul) pe la sfarsitul secolului al XV-lea sau inceputul celui urmat. Nevoindu-se aici multi ani in aspre ostenele, precum: post indelungat, rugaciuni neincetate, lacrimi, privegheri si ascultare si sporind mult in sfindenie, Cuviosul Ioan s-a retras in munte la desavarsita liniste, pe valea paraului Silvut. Aici, la un kilometru mai sus de manastire, in malul stancos si adanc al paraului, marele sihastru si-a sapat singur cu dalta o mica chilie ce se pastreaza si astazi si este cunoscuta in partea locului cu numele de "chilia" sau "casa sfantului". Credinciosii aveau mare evlavie catre el si multa incredere in rugaciunile lui, incat il cinsteau ca sfant inca din viata si veneau adesea la pestera sa-i spuna necazurile si sa-i ceara sfatul.

In aceasta pestera, sapata cu atata osteneala de mainile lui, s-a nevoit Cuviosul Ioan multi ani, luptandu-se cu barbatie cu ispitele diavolilor. Caci, uneori il luptau cu somnul, alteori, cu dureri in trup si naluciri de tot felul; alteori, cu duhul desfranarii il chinuiau, iar alteori, cu parerea de sine si cu duhul slavei desarte il amenintau. Insa, fericitul sihastru, intarindu-se cu semnul Sfintei Cruci, cadea la rugaciune cu mainile inaltate la cer si nu se ridica pana nu-i alunga pe demoni. Dar cati ani s-a nevoit aici in "casa sfantului", pe cati a vindecat cu rugaciunile sale si care erau ostenelele cele de taina numai singur Dumnezeu le stie!

Vazand diavolul ca este mereu biruit prin rugaciunile Cuviosului Ioan, a reusit sa-l ucida intr-un chip ca acesta. Pe cand Cuviosul Ioan isi sapa cu dalta o fereastră in peretele chiliei, un om inarmat de pe malul celalalt al paraului, fiind la vanatoare, l-a impuscat cu ingaduinta lui Dumnezeu, crezand ca este o fiara. Astfel si-a dat duhul in mainile Mantuitorului nostru Iisus Hristos, ca un mare sihastru martir si rugator neadormit al neamului nostru.

Apoi, rudele i-au ridicat sfintele moaste din pestera si le-au depus in biserica satului. Auzind despre ele, cativa calugari din Tara Romaneasca au cerut moastele Cuviosului Ioan de la Prislop, pe care, primindu-le in dar, le-au dus peste Carpati, la manastirea lor.

Probabil, au fost duse la Tismana, la Bistrita Olteana, la Curtea de Arges sau Cozia, care au fost dintotdeauna atat de legate de credinciosii si manastirile Transilvaniei. Sufletul lui insa este numarat in ceata sfinților si se roaga pentru mantuirea tuturor.

MITROPOLITUL GHEORGHE I - al Moldovei si Sucevei(1477-1508)

Mitropolitul Gheorghe I a fost cel mai ales ucenic al marelui ierarh Teoctist I. El a pastorit Biserica lui Hristos din Moldova timp de 34 de ani, continuand cu aceeasi intelepciune duhovniceasca opera dascalului sau.

Acest mitropolit vrednic de lauda "din tinerete a fost inchinat lui Dumnezeu in Manastirea Neamt", in a doua jumatate a secolului al XV-lea. Aici si-a tuns perii capului in anul 1468, prin mana mitropolitului Teoctist I, parintele sau sufletesc, deprinzand de la cuviosii batrani tainele vietii duhovnicesti. Aici, in cea mai vestita vatra a Ortodoxiei din Moldova, a invatat mitropolitul Teoctist multa carte - limbile greaca si slavona, dogmele credintei ortodoxe si talcul Sfințelor Scripturi.

Dupa ce deprinde bine cunostintele duhovnicesti ce se puteau invata din belsug in lavra, ajunge mai intai duhovnic iscusit. Apoi, pentru petrecerea sa cuvioasa, obstea Manastirii Neamt l-a ales egumen al marii lavre, povatuind cu pricepere sufletele monahilor pe calea mantuirii, pe care o pastoreste cu parinteasca dragoste si intelepciune 17 ani de zile. Obstea sa numara prin 1475 peste 200 de calugari.

In timpul staretiei sale, marea lavra numara pana la 200 de calugari, din care unii erau vestiti duhovnici, altii, iscusiti traducatori si scriitori de carti, iar altii, smeriti ascultatori si slujitori ai celor sfinte. In jurul Manastirii Neamt se nevoiau, de asemenea, numerosi sihastri iubitori de liniste si rugaciune, ale caror nume sunt scrise in Cartea Vietii.

In anul 1477, staretul Gheorghe este ales de tot sfatul tarii mitropolit al Moldovei, in locul batranului Teoctist, mutat la cele vesnice.

Mitropolitul Gheorghe, fiind cu metania din Manastirea Neamt, s-a numit mai tarziu "Nemteanul". Prima sa grija a fost sa indemne si sa sustina pe Stefan cel Mare la zidirea de noi lacasuri de rugaciune, spre lauda lui Dumnezeu si mangaierea poporului.

Astfel, cu sfatul si binecuvantarea sa, marele voievod a zidit si rezidit din temelie numeroase manastiri, ca: Sfantul Ilie-Suceava (1479); Sfantul Ilie, Floresti-Vaslui (1480); Patrauti-Suceava (1487); Voronet (1488); biserica Sfantul Gheorghe-Harlau (1492); biserica Sfantul Nicolae-Iasi (1491-1493); Borzesti-Bacau (1493-1494); Sfinții Arhangheli, Scanteia-Vaslui (1494); Probota (1495); Razboieni (1496); Tazlau-Neamt (1497); biserica Manastirii Neamt (1497); clopotnita Manastirii Bistrita (1498) si Manastirea Dobrovat-Iasi (1503). S-au mai zidit cu sfatul sau peste 35 de biserici din piatra la curtile domnesti precum si in numeroase sate din Moldova. Pe toate aceste biserici le-a sfintit mitropolitul Gheorghe, in prezenta voievodului si a numerosilor credinciosi, randuind peste tot calugari si staretii din cei mai alesi.

Evlaviosul ierarh al Bisericii lui Hristos iubea pe toti, ca un adevarat parinte al Moldovei, si era iubit de tot poporul, de la domn pana la cel mai de pe urma taran. Stefan cel Mare il avea de parinte duhovnicesc si cel dintai sfetnic al sau, pe care il numea "rugatorul si parintele nostru chir Gheorghe, mitropolitul Sucevei".

Sub pastoria sa, viata duhovniceasca in manastirile din Moldova ajunsese la cea mai inalta inflorire. Sihastrile si codrii "fosneau de pustnici", dintre care unii erau inaintevazatori si facatori de minuni, precum: Cuviosul Daniil Sihastru, Sfantul Vasile de la Moldovita, Epifanie de la Voronet, Inochentie de la Probota si numerosi altii. Avea, de asemenea, duhovnici vestiti, lucratori ai rugaciunii lui Iisus si staretii cu totul cuviosi. La indemnul sau, in marile Manastiri Neamt, Putna, Bistrita, Probota si Moldovita, functionau vestite scoli de monahi caligrafi, pictori, miniaturisti, traducatori si dascali invatati, care cresteau ucenici si aparau credinta ortodoxa. Tot in aceste scoli manastiresti se pregateau tineri pentru preoti de mir la sate si orase.

Marele mitropolit Gheorghe, cel dintai rugator catre Dumnezeu al Moldovei, era el insusi un exemplu viu de sfindenie, de cuviosie, de smerenie si de iubire catre toti. Purta mare grija de copiii orfani si de vaduvele de razboi, care erau atat de numeroase in vremea sa. O grija deosebita avea si pentru zecile de mii de osteni cazuti in desele razboaie. La porunca sa, osemintele lor erau adunate la manastiri si biserici, iar numele lor erau scrise in marile pomelnice ctitoresti. In anumite zile de peste an si mai ales la hramuri, se faceau in toata Moldova liturghii, parastase si praznice de obste pentru odihna sufletelor fericitilor ctitori si eroi ai neamului.

In vara anului 1504, cand marele voievod Stefan Voda al Moldovei s-a stramutat la vesnica odihna, bunul mitropolit Gheorghe, insotit de sute de clerici, de mii de calugari si zeci de mii de credinciosi, l-a condus la locul cel de veci din Manastirea Putna. Apoi, cu sfat de obste, si-a pus mainile pe crestetul fiului sau Bogdan, ungandu-l domn al Moldovei (1504-1517).

Asa s-a nevoit bunul pastor si parinte sufletesc al Moldovei, mitropolitul Gheorghe, timp de 34 de ani, pana in primavara anului 1511. Ajungand la adanci batraneti si simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a luat marele si ingerescul chip al schimonahului cu numele de David si, binecuvantand pe toti, si-a dat sufletul cu pace in bratele Marelui Arhiereu Iisus Hristos.

MITROPOLITUL TEOCTIST II - al Moldovei si Sucevei (+ 1528)

Acest preacuvios staret Teoctist impreuna cu mitropolitul Gheorghe al Moldovei (1477-1508) au indemnat pe marele domn Stefan Voda al Moldovei sa zideasca la Neamt o biserica noua in cinstea Inaltarii Domnului. Iar la 14 noiembrie 1497, terminandu-se biserica, au sfintit-o in prezenta domnului si a zeci de mii de credinciosi, clerici si monahi din toata tara Moldovei. In anul 1500, raposand episcopul Romanului, Vasile, cuviosul arhimandrit Teoctist de la Neamt a fost ales in locul sau "mitropolit" al Tarii de Jos, lasand la Neamt o obste in floritoare. Si a pastorit episcopul Teoctist opt ani de zile la Roman, povatuind turma lui Hristos cu multa blandete si hranind-o din invataturile Sfintei Evanghelii. Iar in anul 1508, retragandu-se din scaun mitropolitul Gheorghe, cu sfat de obste a fost ales episcopul Teoctist in locul sau. Asa a ajuns acest cuvios mitropolit parintele si "invatatorul Moldovei", sfetnicul domnilor si mangaietorul poporului, caci era "barbat invatat ca nimeni altul" si slujea cu mare credinta Biserica lui Hristos.

Timp de 20 de ani, cat a fost mitropolit al Moldovei, a randuit preoti la sate si staretii priceputi prin manastiri, incurajand mult viata duhovniceasca, invatatura, scrierea de carti, zidirea si pictarea sfintelor biserici. De asemenea, in anul 1522 a terminat de zidit si a sfintit noua Catedrala a Mitropoliei din Suceava, asezand in ea moastele Sfantului Mucenic Ioan cel Nou. Tot el a uns ca domni ai Moldovei pe Stefanita Voda, in anul 1517, si pe Petru Rares, in anul 1527, facandu-se la amandoi cel dintai sfetnic, parinte si duhovnic. Simtindu-si aproape obstescul sfarsit, mitropolitul Teoctist se retrage din scaun la manastirea de metanie si se face schimonah, cu numele de Teodor. Apoi, binecuvantand pe fiii sai duhovnicesti, a adormit cu pace la 15 ianuarie 1528 si a fost inmormantat in pridvorul bisericii din Manastirea Neamt.

CUVIOSUL PAHOMIE SCHIMONAHUL - Ctitorul Manastirii Bistrita - Valcea (circa 1520)

Spre sfarsitul secolului al XV-lea, binecredinciosul ban al Craiovei, Barbu Craiovescu, impreuna cu fratii sai au intemeiat Manastirea Bistrita de sub Muntele Parang, cu hramul Adormirea Maicii Domnului, inzestrand-o cu odoare si toate cele de nevoie. Apoi, evlaviosul ctitor a adus din Serbia la manastirea sa cu mare cheltuiala moastele Sfantului Grigorie Decapolitul, facatorul de minuni, ca sa fie spre mangaierea calugarilor si a poporului binecredincios. In traditie se spune ca sicriul cu sfintele moaste a fost cumparat cu bani, dupa greutate. Dar Cuviosul Grigorie, lasandu-se usor la cantar, l-a costat putin pe fericitul ctitor.

In primul deceniu al secolului al XVI-lea, ctitorul Manastirii Bistrita a reinnoit ctitoria sa daramata de Mihnea Voda, adaugand chilii pentru calugari si o mica biserica pictata pentru bolnita, cum se vede pana astazi. Apoi fericitul ctitor, renuntand la toate pentru dragostea lui Hristos, s-a facut schimonah in Manastirea Bistrita cu numele de Pahomie, intrecand pe multi cu nevointa sa, caci era foarte ravnitor la cele sfinte, milostiv si tuturor plecat. Se mai spune despre dansul ca, navalind turcii sa fure odoarele manastirii, cuviosul singur a luat sicriul cu moastele Sfantului Grigorie si l-a ascuns intr-o pestera din munte, ca sa nu se lipseasca Tara Romaneasca de un dar ca acesta. Dupa ce Cuviosul Pahomie s-a ostenit multi ani in placere de Dumnezeu, si-a cunoscut dinainte sfarsitul si si-a dat sufletul cu pace in mainile lui Hristos, lasand in urma o manastire binecuvantata cu zeci de calugari.

CUVIOSUL PEON SIHASTRUL - Muntele Ceahlau (secolele XV-XVI)

Acest mare sihastru era cu metania din Schitul lui Silvestru, situat la nord de Muntele Ceahlau. Umplandu-se de ravna pentru dragostea lui Hristos, a sihastrit multi ani pe culmea unui deal din apropiere, devenind vestit lucrator al rugaciunii si inainte vazator. Locul in care s-a nevoit se cheama pana astazi "Dealul lui Peon".

Apoi, dorind sa urmeze marilor pustnici egipteni si sinaiti, si-a facut o coliba pe varful muntelui Ceahlau si a sihastrit acolo mai mult de zece ani, slavind neincetat pe Dumnezeu, rugandu-se pentru lume si rabdand cu barbatie frigul iernii, vanturile cele iuti si ispitele diavolului. A adunat inca si cativa ucenici, si a ajuns parinte duhovnicesc al tuturor sihastrilor din jurul Ceahlaului. Deci, vazand cuviosul ravna lor, a asezat un clopot si o toaca de lemn pe varful muntelui si a randuit sa se sune in fiecare miez de noapte pentru desteptarea la rugaciune a calugarilor ce se nevoiau in jurul muntelui.

Dupa numele Cuviosului s-a numit Ceahlau sute de ani "Muntele lui Peon", popular "Pionul", iar cele doua varfuri se numesc pana astazi "Toaca" si "Panaghia". Tot el a randuit si zi de hram pentru muntele Ceahlau, la 6 august, Schimbarea Domnului la Fata, asemenea Muntelui Athos, inaltand deasupra o mica biserica de lemn.

Cuviosul Peon a randuit ca la hramul muntelui sa se adune pe Ceahlau, o data pe an, toti sihastrii si credinciosii din imprejurimi. Aici faceau priveghere de toata noaptea, savarseau Sfanta Liturghie, se impartaseau cu Trupul si Sangele lui Hristos, mancau impreuna, apoi, dand lauda lui Dumnezeu, cobora fiecare la chilia sa. Astfel, acest mare parinte a facut din Ceahlau un Athos romanesc, creand in Moldova o puternica traditie autohtona care se pastreaza pana in zilele noastre, Ceahlau fiind singurul munte din Carpati si Balcani care are zi de hram.

Spre batranete Cuviosul Peon s-a stabilit in Sihastria lui Silvestru, la poala muntelui, innoind in intregime schitul si adunand in obstea sa pana la 30 de calugari. De la el Sihastria lui Silvestru se numeste pana astazi "Manastirea Pionul" (Peon). Deci, ajungand la varsta de peste optzeci de ani si simtindu-se chemat de Hristos, a adormit cu pace si a fost numarat in ceata cuviosilor parinti romani.

Prea Cuvioase Parinte Peon, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL IERARH GHELASIE - Mare egumen al Manastirii Ramet - Alba(secolele XV-XVI)

Manastirea Ramet din Muntii Apuseni, una din cele mai vechi manastiri romanesti, a fost intemeiata pe la inceputul secolului al XIII-lea de vestitii eremiti ce se nevoiau in pesteri pe valea paraului cu acelasi nume. In secolele urmatoare, Manastirea Ramet avea o obste destul de numeroasa si egumeni devotati, care aparau cu multa putere credinta ortodoxa in satele romanesti transilvanene.

Cuviosul Ghelasie ieroschimonahul a fost cel mai vestit egumen cunoscut al Manastirii Ramet, cinstit ca sfant in satele din Muntii Apuseni. Era originar din partea locului. Luand din tinerețe jugul lui Hristos, mai intai s-a nevoit ca sihastru pe valea paraului Ramet, deprinzand de la cei mai iscusiti eremiti mestesugul luptei duhovnicesti. Apoi, curatindu-si mintea de cugetele cele rele si invrednicindu-se de darul facerii de minuni, a coborat in obste si a ajuns vestit egumen al Manastirii Ramet.

In traditia locului se spune ca Sfantul Ghelasie avea doisprezece ucenici, cu care impreuna se ruga si impreuna postea, savarsind sfanta slujba cu mare osardie si frica de Dumnezeu. In toata saptamana, egumenul Ghelasie nu primea mancare, indestulandu-se numai cu Preacuratele Taine. Ziua mergea cu ucenicii la ascultare, iar noaptea facea priveghere si savarsea Sfanta Liturghie. Numai sambata si Duminica manca impreuna cu calugarii la trapeza manastirii.

Acest cuvios egumen era, de asemenea, mare parinte duhovnicesc al sihastrilor din Muntele Ramet si al satenilor din Tara Motilor. In posturi cerceta pe toti sihastrii ce se nevoiau in pesteri si el insusi se ostenea la rugaciune impreuna cu dansii. Apoi cobora in manastire unde il asteptau credinciosii si mocanii de prin munti. La fericitul Ghelasie veneau si multi bolnavi, mai ales cei stapaniti de duhuri rele, si cu rugaciunea lui se vindecau, caci avea mare dar de la Dumnezeu.

Odata, fiind cu ucenicii la adunat fan in poiana manastirii numita Hopati si fiind mare arsita, incat toti sufereau de sete, Cuviosul Ghelasie a cazut la rugaciune si indata au aflat un izvor cu apa. Acest izvor de apa rece se vede pana in zilele noastre si se cheama "Izvorul Cuviosului Ghelasie". Multi sateni iau apa din acest izvor pentru sanatate si binecuvantare.

Alta data, urcand cuviosul in poiana cu asinul sau la adunat fan, si-a cunoscut dinainte sfarsitul. Deci, rugandu-se mult, si-a chemat ucenicii poruncindu-le sa traiasca in desavarsita dragoste, sa iubeasca biserica si sa fuga de betie si desfranare. Apoi, sarutandu-i pe toti, si-a dat suflul in bratele lui Hristos. In traditia manastirii se spune ca, in ceasul cand cobora asinul de pe munte cu trupul Sfantului Ghelasie, au inceput clopotele de prin sate sa sune singure. Apoi, fiind plans de ucenici, a fost ingropat langa zidul bisericii si multi bolnavi se vindecau la mormantul lui. Potrivit unei insemnari de pe vechea fresca din biserica, Cuviosul Ghelasie a fost hirotonit episcop si a pastorit, atat obstea monahilor de la Ramet, cat si Arhiepiscopia Ortodoxa a romanilor din Transilvania.

In vara anului 1924, venind paraul mare, a dus in vale multe oase din cimitirul manastirii. Atunci si craniul Sfantului Ghelasie, fiind scos din mormant, s-a oprit in fereastra bisericii vechi si se pastreaza cu cinste in sfantul altar, spre mangaierea credinciosilor. Suflul sau in cer este numarat in ceata Cuviosilor Parinti.

CUVIOSUL ANTONIE PROTOSALTUL - Manastirea Putna(secolul al XVI-lea)

Ieromonahul Antonie Protosaltul era unul din ucenicii vestitului dascal si protosalt Eustatie de la Putna. Luand de tanar jugul lui Hristos in obstea Manastirii Putna si invatand carte in scoala de gramatica si de psaltichie de aici, a ajuns in putina vreme calugar sporit si cantaret iscusit. Cunostea bine limbile greaca si slavona si copia cu indemanare carti de folos suflutesc si de cantari pentru strana. Dupa trecerea din viata a ieromonahului Eustatie, dascalul sau, monahul Antonie, s-a invrednicit de darul preotiei, ajungand dascal si protosalt in locul lui, la scoala de muzica psaltica de la Putna. Si era vestit in toate manastirile din Moldova de nord, incat multi calugari si tineri de prin sate invatau de la dansul a citi, a scrie si a lauda pe Dumnezeu. Era inca preot si duhovnic iscusit, povatuind multe suflete la limanul mantuirii. Iar la marile praznice si la hramul manastirii, Cuviosul Antonie impodobea biserica cu cele mai frumoase cantari, ca in vremea Bizantului de altadata.

Intre anii 1546-1547, Cuviosul Antonie Protosaltul de la Putna a scris o carte cu alese cantari bisericesti, dupa care se invata si se canta la scoala de psaltichie de aici. Deci, bine nevoindu-se si laudand pe Dumnezeu ziua si noaptea mai mult de 50 de ani, ieromonahul Antonie Protosaltul s-a savarsit cu pace, adaugandu-se in ceata fericitilor parinti.

IEROMONAHUL AMFILOHIE - Primul egumen al Manastirii Pangarati(+ 1570)

Ramanand Schitul Cuviosului Simeon de la Pangarati multa vreme fara egumen, in anul 1514, a venit de la Manastirea Moldovita un ieromonah si dascal invatat, anume Amfilohie. Acesta a povatuit Sihastria lui Simeon timp de 52 de ani, marind numarul calugarilor la 40 de rugatori si facandu-se tuturor parinte si dascal luminat si sfant.

Insa, neavand schitul biserica incapatoare, s-a rugat Cuviosul Amfilohie multa vreme Sfantului Mucenic Dimitrie sa-i trimita un om milostiv pentru a-l ajuta sa zideasca o biserica noua din piatra. Pe la anul 1560, spune traditia, zabovind domnitorul Alexandru Lapusneanu la Piatra Neamt, i s-a aratat marele mucenic in vis si i-a poruncit sa zideasca o biserica de piatra la Schitul lui Simeon. Asa s-a innoit aceasta sihastrie sub egumenia lui Amfilohie, luand denumirea de Manastirea Pangarati.

Apoi, ieromonahul Amfilohie, intemeind aici obste cu inalta viata duhovniceasca si lasand buna randuiala, s-a retras la metanie, a primit ingerescul chip al schimniciei cu numele de Enoh si, mai trairand 4 ani, a adormit cu pace in anul 1570, septembrie 7, cunoscandu-si dinainte sfarsitul.

Iata ce scrie ieromonahul Anastasie, egumenul Manastirii Moldovita, despre sfarsitul minunat al Cuviosului Amfilohie:

"...Acestea toate mi le-au spus mie parintele Amfilohie, staret de la Sfanta Manastire Pangarati, mie, smeritului ieromonah Anastasie de la Manastirea Moldovita, mult pacatosului si intru tot netrebnicului, ca mare dar a luat batranul Amfilohie mai inainte de mutarea sa, ca vremea si ziua mutarii sale au spus mie, smeritului Anastasie, si nimenea sa nu fie necredincios ca sa nu cada in ispita, ca intru adevar toate acestea adevarate sunt. Acestea toate le-am scris pentru ca sa nu se uite mai pre urma, in urma acestui neam, si oricine vor vrea, sa ravneasca acestor Sfinti Parinti.

Pentru aceasta ma rog, parinti si frati, celor batrani, ca parintilor; celor de mijloc, ca fratilor, si celor tineri, ca fiilor. Din toate, precum ne va invrednici Duhul Sfant, ca sa ne nevoim intru pocainta si intru marturisire sa petrecem totdeauna, ziua si noaptea, pana la sfarsitul nostru. Si sa avem in mintea noastra aceste trei porunci: cum va vrea suflul nostru sa se desparta de trup, si cum va vrea sa intampine pe Hristos in vazduh, si cum vom da raspuns pentru pacatele noastre. Si iara (alte) trei porunci: cum va sa cerce Dumnezeu credinta dreapta de la suflul, si adevarul din (de pe) limba si curatia trupului; ca acolo faptele se vor intreba si gandurile se vor ispiti, ca nu este nimic nearatat inaintea lui Dumnezeu. Ci toate vor fi de fata, toate goale vor fi faptele noastre inaintea noastra.

Si au vietuit staretul Amfilohie, care din schimnicie s-au numit Enoh, 56 de ani (in calugarie), dar la manastirea noastra Moldovita, 4 ani, de unde au luat chipul ingeresc. Si de toti anii lui au avut 83 ... si sfarsitul vietii sale bine au sfarsit. Ca au dat tarana taranei si s-au dus in

calea cea lunga a parintilor, luandu-si plata ostenelelor sale de la dreptul Judecator, si cu cinste s-au ingropat de ucenicii sai. Si, prin rugaciunile acestui sfant parinte, sa acopere Domnul pe toti ortodocsii domni ai Moldovei, cei ce s-au invrednicit a domni intru acest pamant, si intru toata lumea dreptcredinciosi domni, cei ce vietuiesc intru dreapta credinta. Si tuturor ortodocsilor crestini, care sunt turma lui Dumnezeu, care ne-au rascumparat cu cinstit sangele Sau, de blestemul legii si din mana diavolului ne-au izbavit.

Pentru aceasta sa nu ne rusinam de marele nume, ca pentru Hristos ne numim crestini, precum au zis Sfantul Grigorie Teologul. Dupa sfinte poruncile Lui totdeauna a umbra, sa ne nevoim pana la iesirea noastra, dupa cum ne invata Sfanta Evanghelie, si El ne va judeca in ziua cea de apoi. Numai mila lui Dumnezeu si acoperamantul Preacuratei Maicii Lui sa ne acopere pre noi pacatosii pana la sfarsitul veacului, dupa fagaduinta Lui cea nemincinoasa.

Acest sfant staret al aceluia loc, Amfilohie, si in schima, Enoh, s-au mutat la vesnicele lacasuri la leat 7079 (1570), septembrie 7, in zilele lui Bogdan voievod, la sapte ceasuri din noapte, dupa cum singur si-au aratat mutarea. Iar pomenirea lui s-au asezat sa se faca in ziua Nasterii Nascatoarei de Dumnezeu, septembrie 8, in toti anii pana va fi sfanta manastire (Pangarati) iar nameastnic (egumen) in locul lui s-au pus preotul Teodor de la Manastirea Bistrita".

SFANTUL EUSTATIE DE LA PROBOTA (secolul al XVI-lea)

Un alt cuvios monah din obstea Manastirii Probota, cinstit de popor si trecut de mitropolitul Dosoftei in randul sfintilor romani, a fost Cuviosul Eustatie schimonahul. Era originar din satele de pe Valea Siretului.

Acesta, auzind de petrecerea monahilor din chinovia Probotei si mai ales de nevointa Cuviosului Inochentie, a lasat toate si i s-a facut ucenic. Si era desavarsit urmatore al faptelor lui, osteneindu-se multi ani intr-o chilie pustniceasca din codrii seculari ai manastirii. Astfel, in putini ani, a strabatut multe ostenele calugaresti, invatand de la toti frica de Dumnezeu si intrecand pe multi cu smerenia, cu rugaciunea si cu nemuritoare dragoste. Pentru o nevointa ca aceasta se invrednicise de darul facerii de minuni si era iubit, atat de Dumnezeu, cat si de oameni. Caci fiecare se folosea de rugaciunea si sfintenia vietii lui. Apoi, savarsind bine cuvintele Evangheliei lui Hristos si ajungand la masura dascalului sau, Cuviosul Eustatie s-a stramutat la cerestile lacasuri si s-a numarat in ceata Sfintilor Parinti. Desigur, mitropolitul Dosoftei s-a inchinat la moastele ambilor sfinti, Inochentie si Eustatie, el insusi fiind cu metania de la Probota.

MITROPOLITUL TEOFAN I - al Moldovei si Sucevei (+ 1546)

Mitropolitul Teofan I, cel mai apropiat colaborator si sfetnic al lui Petru Rares, a fost parinte si pastor duhovnicesc al Moldovei timp de 12 ani. Era cu metania din Manastirea Voronet, fiind unul din cei dintai ucenici ai Sfantului Daniil Sisastrul. Primind o aleasa crestere si formare duhovniceasca de la dascalul sau si avand multa cunostinta de carte in scoala de la Voronet, in anul 1522 s-a invrednicit a fi ales episcop al Eparhiei Radauti. Timp de peste 10 ani de zile, episcopul Teofan a pastorit bine turma lui Hristos, aparand dreapta credinta, facand mila cu cei saraci si castigand pe toti cu blandetea si dragostea sa.

In anul 1534, ramanand vacant scaunul Sucevei, voievodul Petru Rares, cu sfat de obste, l-a ales mitropolit al tarii. Astfel, timp de inca 12 ani, acest bland pastor a povatuie poporul Moldovei pe calea mantuirii, facandu-se tuturor pilda de smerenie, de rabdare si de statornicie duhovniceasca. Ca mitropolit lua apararea celor asupriti si era nelipsit de la sfintele slujbe si din sfatul tarii unde era intotdeauna ascultat.

Acest mitropolit a format in Moldova, la mitropolia din Suceava, cea mai vestita scoala de pictori in fresca, printre care straluceau mesterul Dragos Coman si zugravul Toma din Suceava. Tot la indemnul lui, voievodul Petru Rares a zidit din nou si a reinnoit mai multe biserici si manastiri, ca: Manastirea Humor (1530), Manastirea Moldovita (1532), Catedrala Episcopiei din Roman (1542), biserica Sfantul Dumitru din Suceava (1535), Manastirea Probota (1527), Manastirea Bistrita (1541-1546) si altele. De asemenea, a randuit staretii din cei mai alesi in manastiri si a dezvoltat scolile de copisti si caligrafi de la Putna, Neamt, Bistrita, Probota si Moldovita. In aceste lacasuri de rugaciune si de inalta traire duhovniceasca ale Moldovei s-au copiat si s-au tradus, cu binecuvantarea mitropolitului Teofan I, numeroase carti de cult si scrieri ale Sfintilor Parinti. Tot aici erau vestite scoli de psaltichie si de formare a tinerilor pentru preoti la sate.

Cu porunca si cheltuiala acestui evlavios mitropolit s-a pictat in fresca pronaosul bisericii de la Voronet, dupa cum arata inscriptia din interior: "Aceasta tinda a infrumusetat-o si aurit-o Teofan, arhiepiscop al Moldovei in anul 1540, luna iulie, 12. Vesnica lui pomenire".

Iar in anul 1543 doneaza Manastirii Voronet un "Praxiu" (Faptele Apostolilor), scris pe pergament de diaconul Mihail.

Astfel, bine povatuind turma lui Hristos si innoind multe sfinte altare, in vara anului 1546, mitropolitul Teofan I s-a mutat la cele vesnice si a fost inmortantat in biserica Manastirii Voronet, alaturi de Sfantul Daniil, parintele sau duhovnicesc.

MITROPOLITUL GRIGORIE ROSCA - al Moldovei si Sucevei (+1570)

Acest ierarh iubitor de Hristos a fost unul dintre cei mai apropiati ucenici ai Cuviosului Daniil Sisastrul, din neamul caruia se tragea. Era originar din nordul Moldovei. Catre sfarsitul secolului al XV-lea (1490) a fost adus in obstea Manastirii Voronet de catre Cuviosul Daniil egumenul. Despre acesta insusi mitropolitul Grigorie scria mai tarziu, pe o Evanghelie daruita Voronetului, ca "din frageda copilarie m-am fagaduit lui Dumnezeu, cu rugaciunile Sfantului Parintelui nostru Daniil cel Nou".

Ca ucenic al celui mai mare duhovnic, sihastru si sfant moldovean, tanarul Grigorie invata din copilarie de la dascalul sau nevointa duhovniceasca, smerenia, ascultarea, intreaqa intelepciune, cunostinta Sfintelor Scripturi si dragostea de oameni. A deprins, de asemenea, randuiala slujbelor, rugaciunea si buna chivernisire a casei Domnului.

Pentru viata sa imbunatatita, in anul 1523 a fost numit egumen al Manastirii Probota, pe care o conduce cu multa ravna si pricepere timp de 23 de ani (1523-1546). Fiind ruda cu voievodul Petru Rares, la indemnul sau, domnul Moldovei innoieste in intregime biserica si chiliile manastirii, alegandu-si aici locul de vesnica odihna.

Sub egumenia ieromonahului Grigorie Rosca, Manastirea Probota a trait o epoca de mare inflorire duhovniceasca si culturala. In timpul sau au stralucit in Probota doi mari cuviosi parinti purtatori de Dumnezeu, anume Sfintii Inochentie si Eustatie. Obstea numara aproape 100 de monahi, din care unii erau duhovnici renumiti, altii rugatori iscusiti, iar altii, zugravi de biserici, dascali de limbi straine, traducatori si buni caligrafi. Tot prin grija sa, biserica Manastirii Probota este pictata in intregime, atat in interior, cat si pe dinafara.

Acest egumen a contribuit cel mai mult la formarea unei vestite scoli de zugravi moldoveni, cum nu mai fusese pana atunci in Moldova. Unii dintre acesti zugravi anonimi erau monahi si ucenici ai marelui staret.

Vazand domnul Moldovei, Ilias Rares (1546-1551) petrecerea egumenului Grigorie, in anul 1546 il alege, cu sfat de obste, mitropolit al Moldovei. Timp de 6 ani, cat a pastorit turma lui Hristos, neobositul ierarh a inviorat viata calugareasca in manastiri, a randuit staretii vrednici, a zidit biserici prin sate si a povatuie cu pricepere oile cele cuvantatoare pe calea mantuirii, aparand cu toata puterea sfanta credinta ortodoxa.

Insa, nestatornicia vremurilor si dese schimbări de domni, au silit pe marele mitropolit, in anul 1551, sa se retraga din scaun la manastirea de metanie, Voronet. Timp de inca 19 ani de zile, mitropolitul Grigorie a fost faclie si candela nestinsa in aceasta obste si in toata Moldova de nord, pe toti invatand si folosind cu cuvantul si cu fapta, cu smerenia, cu barbatia, cu indemnul si cu multa sa intelepciune. Caci era parinte sufletesc al multor egumeni si duhovnici, sihastri, oameni de rand si dregatori de tara. In aceasta vreme si viata isihasta a luat o mare amploare, indeosebi in jurul Voronetului, al Manastirilor Slatina si Agapia si in Muntii Rarau si Ceahlau. Faima acestui mitropolit a atras numerosi monahi in obstea Manastirii Voronet, dintre care unii erau iscusiti cronicari, cunoscatori ai limbilor greaca si slavona, traducatori in grai romanesc si priceputi in Sfanta Scriptura. Mitropolitul Grigorie este considerat chiar fondatorul unei scoli de copisti si traducatori la Voronet, unde se studiau textele biblice si scrierile Sfintilor Parinti, unde se traduceau carti in limba romaneasca si unde se lucra staruitor la formarea limbii nationale si la introducerea ei in cultul nostru ortodox. Monahii de la Voronet, cu binecuvantarea mitropolitului Grigorie, ajungeau pana in Maramures si in toata Transilvania, ducand si aducand manuscrise dintr-o parte in alta. Datorita acestui ierarh si ucenicilor lui, s-au pastrat si copiat aici doua din cele mai vechi manuscrise romanesti, "Codicele Voronetian" si "Psaltirea Voronetiana". Tot la porunca lui s-a copiat pentru Manastirea Voronet un Tetraevangheliar in anul 1551 "cu cheltuiala arhiepiscopului Grigorie, mitropolitul Sucevei, cu mana mult pacatosului diacon Mihail". De asemenea, neobositul ierarh a adaugat un pridvor nou la biserica Manastirii Voronet si a pus pe cei mai vestiti zugravi ai Moldovei s-o impodobeasca cu fresca exterioara, cum nu este alta mai frumoasa in tara. Iar la intrare a poruncit sa se picteze alaturi de portretul sau chipul Cuviosului Daniil Sihastrul, cu aureola de sfant. Tot el a pus si o frumoasa piatra de mormant deasupra moastelor marelui sau dascal si parinte sufletesc. Astfel, mitropolitul Grigorie Rosca este considerat al treilea ctitor al Manastirii Voronet, dupa Stefan cel Mare si Sfantul Daniil Sihastrul, rudenia sa.

Ajungand la adanci batraneti si pregatindu-si singur mormantul, la 5 februarie 1570, vrednicul ierarh si parinte al Moldovei, Grigorie Rosca, s-a stramutat la vesnicele lacasuri in varsta de peste 90 de ani si a fost inmormantat in pridvorul bisericii innoite de el.

EPISCOPUL MACARIE AL ROMANULUI(+1558)

Acest venerabil ierarh al Bisericii lui Hristos a fost cel mai ales si invatat episcop al Romanului din secolul al XVI-lea. Era cu metania din Manastirea Neamt, unde din copilarie se nevoise dupa voia lui Dumnezeu, ca ucenic al mitropolitului Teoctist II (1510-1528). Vazandu-l arzand pentru dragostea lui Hristos si plin de intreaga intelepciune, parintele sau duhovnicesc, pe atunci egumen al marii lavre, l-a incredintat celor mai buni dascali si duhovnici nemteni. Astfel, timp de mai multi ani, monahul Macarie a deprins bine cunostinta Sfintei Scripturi si limbile greaca si slavona. Iar de la cuviosii calugari a deprins frica de Dumnezeu si ravna de a sluji Biserica pana la jertfa.

Invrednicindu-se de darul preotiei, arhimandritul Macarie a devenit egumen al Manastirii Neamt, in anul 1508, in locul parintelui sau Teoctist, ales episcop al Romanului. Si a povatuit cuviosul lavra Neamtului timp de 23 de ani, facandu-se tuturor pilda de ascultare, blandete, intelepciune si statornicie. El a dat o mare dezvoltare scolii catehetice si de gramatica din manastire, in care s-au format zeci de duhovnici, egumeni, episcopi, dascali si cuviosi sihastri. Multi dintre ei se indeletniceau cu rugaciunea lui Iisus, altii cu copierea cartilor de cult, precum era monahul Teodor Marisescul, iar altii traduceau operele Sfintilor Parinti, fiind buni cunoscatori ai scrierilor patristice. Vestea despre petrecerea si intelepciunea Cuviosului egumen Macarie se raspandise in toata Moldova si multi il aveau de sfetnic si parinte duhovnicesc. Auzind de aceasta Petru Rares, in primavara anului 1531, l-a ales episcop al Romanului si parinte sufletesc al familiei sale. Apoi l-a rugat sa scrie Cronica Moldovei intre anii 1504-1541, pe care a scris-o cu multa iscusinta, caci nu era alt ierarh mai invatat in tara pe acea vreme.

Episcopul Macarie ducea o viata cu totul aleasa, in rugaciune, in post si milostenie, purtand mare grija pentru mentinerea sufletelor omenesti. La episcopie a infiintat o scoala de cateheti pentru preoti de mir si a innoit multe biserici prin sate. Apoi cerceta parinteste pe credinciosi, sfatuind si mangaind pe toti. Pentru niste fapte bune ca acestea, ucenicul sau Eftimie, egumen de Neamt, il numea "preacuratul arhiereu si dascal al Moldovei", iar altii ii ziceau "preainvatatul episcop Macarie Cronicarul".

Vazand Schitul Bogdanesti-Falticeni aproape in paragina, episcopul Macarie a zidit din temelie, cu ajutorul lui Petru Rares, Manastirea Rasca, intre anii 1542-1550. Biserica inchinata Sfantului Ierarh Nicolae a fost apoi impodobita cu fresca in interior si exterior, cu chilii si scoala manastireasca. Acest mare ierarh a facut din ctitoria sa o vestita obste isihasta cu peste 60 de monahi, toti lucratori ai rugaciunii lui Iisus, din care unii au ajuns sa fie numarati printre sfinti. Cel mai cuvios ucenic al episcopului Macarie a fost desigur "Ioan de Rasca, arhiepiscopul cel sfant si minunat".

A doua ctorie a episcopului Macarie a fost Catedrala episcopala din Roman, pe care domnul Moldovei o rezideste din temelie, la indemnul sau, intre anii 1542-1550. Tot cu sfatul lui s-a pictat catedrala, s-a format o frumoasa biblioteca episcopala si s-au copiat de catre ucenicii sai mai multe opere ale Sfintilor Parinti.

Dupa o nevointa duhovniceasca de peste 60 de ani, din care 27 de ani ca stralucit pastor al "Mitropoliei Tarii de Jos", evlaviosul episcop Macarie si-a dat sufletul in mainile Marelui Arhiereu Iisus Hristos, in toamna anului 1558, si a fost inmormantat la Manastirea Rasca.

Multa vreme, ucenicii sai i-au continuat, in Moldova si Transilvania, nevointa si opera sa.

CUVIOSUL PAISIE IEROMONAHUL - Egumen al Manastirii Humor(secolul al XVI-lea)

Ieromonahul Paisie a fost egumen si parinte duhovnicesc al Manastirii Humor in timpul domniei lui Petru Rares. El se nevoia din tinerețe in aceasta manastire, ostenindu-se ziua si noaptea cu postul, cu rugaciunea si cu smerita ascultare. Era inca duhovnic iscusit, dascal si bun caligraf. Pentru o nevointa ca aceasta, obstea Manastirii Humor l-a ales egumen in anul 1528. Auzind de petrecerea egumenului Paisie, Petru Rares, domnul Moldovei (1527-1538; 1541-1546), l-a ales de sfetnic si parinte duhovnicesc si asculta sfaturile lui si multe lucruri facea cu binecuvantarea lui.

Vazand cuviosul ca obstea sa se mareste, iar biserica veche este neincapatoare, a hotarat sa zideasca o noua biserica in cinstea Sfantului Mare Mucenic Gheorghe, "prin vointa si cu ajutorul dreptcredinciosului domn Petru (Rares) Voievod" si cu cheltuiala logofatului Teodor Bubuiog. Zidirea bisericii a inceput in anul 1530, sub supravegherea egumenului Paisie, si s-a sfarsit in acelasi an, la praznicul Adormirii Maicii Domnului. In jurul bisericii noi s-au zidit chilii de piatra unde se nevoiau peste 40 de cuviosi calugari. Tot aici, egumenul Paisie a intemeiat o scoala manastireasca pentru calugari si preoti de mir, cu dascali de greaca si slavonie si cu iscusiti caligrafi.

Cuviosul Paisie, fiind el insusi bun pictor miniaturist, a cautat sa impodobeasca cu fresca noua biserica, "atat pe dinauntru, cat si pe dinafara", prin mana celui mai bun pictor ce se gasea atunci in Moldova. Astfel, in anul 1535, zugravul Toma din Suceava implineste dorinta egumenului Paisie, impodobind biserica cu fresca de o rara valoare duhovniceasca si iconografica.

În anul 1538, Petru Rares fiind izgonit la Ciceu și manastirile fiind jefuite, egumenul Paisie a ascuns în pădure odoarele bisericii, iar vestitul Tetraevanghel donat de Ștefan cel Mare (1473) l-a trimis prin doi calugari la Ciceu, ca să fie spre ajutor și mângaiere voievodului pribeag. După patru ani, luând din nou scaunul Moldovei, Petru Rares incredintea acest Tetraevanghel în mainile egumenului Paisie.

Astfel, mult nevoindu-se și rabdând cu barbatie necazurile acestei vieti, Cuviosul Paisie și-a dat sufletul în mainile lui Dumnezeu către jumatatea secolului al XVI-lea, lasând în urma numeroși ucenici.

CUVIOSUL PAHOMIE SIHAȘTRUL - Intemeietorul Manastirii Slatina(secolul al XVI-lea)

În prima jumătate a secolului al XVI-lea, s-a nevoit pe valea paraului Suna Mica, comuna Slatina-Suceava, un sihastru sfânt și facător de minuni, ce se cheama Pahomie. El își avea chilia într-o poiană mare, liniștită, situată la nord de actuala manastire, numită până astăzi "Poiana lui Pahomie". Cuviosul Pahomie, după tradiție, era cu metania din Manastirea Voronet, la 20 de km mai sus de Slatina, fiind unul din cei mai aleși ucenici ai Sfântului Daniil Sihaștrul. Apoi, iubind viața pustnicească, s-a retras la liniște în codrii de pe valea paraului Suna. Aici, deja exista o mică sihaștrie, încă din timpul domniei lui Ștefan cel Mare, care mai târziu a dispărut.

Nevointa Cuviosului Pahomie era așa de înaltă, încât și darul facerii de minuni și al înainte-vederii s-a învrednicit a-l primi de la Dumnezeu. Ziua și noaptea petrecea în post și rugăciune, cu mainile și mintea înaltate la Dumnezeu. Mănăcarea nu primea, decât la o zi sau două, după apusul soarelui, iar inima lui permanent ardea de dragostea lui Hristos, căci se odihnea în el harul Duhului Sfânt. Deci, biruind cuviosul cursele vrăjmasului, nalucirile cele de noapte, foamea, frigul și toată nevoia firii, după mulți ani de nevointa ajunsese la mare odihnă duhovnicească. Astfel, bineplăcând lui Dumnezeu, vindeca bolile și izgonea duhurile necurate cu rugăciunile sale, fiind cautat de mulți credincioși de prin sate.

În anul 1553, voind Domnul să întemeieze o manastire în aceste locuri, a descoperit Cuviosul Pahomie o minune ca aceasta: în fiecare noapte spre duminică și sărbători, când se făc slujbe în biserică, vedea cuviosul multe lumini aprinse într-un paltin mare, jos în poiană, iar deasupra lui auzea cor îngeresc, cântând troparul Schimbării Domnului la Fata. Deci, rugându-se cu lacrimi, i s-a arătat Maica Domnului în vis și i-a poruncit să se duca la voievodul Alexandru Lapusneanu și să-l îndemne să zidească în locul acesta manastire de calugari.

Domnul Moldovei, ascultând indemnul Cuviosului Pahomie, a zidit aici o frumoasă manastire, între anii 1553-1559, așezând altarul pe locul unde se afla acel paltin. Așa a luat ființa Manastirea Slatina.

Astfel, Sfântul Pahomie Sihaștrul, mai trăind puțin, s-a stramutat în ceata sfinților, la cerestile lacasuri, iar trupul său a fost așezat lângă biserică de curând zidită. De asemenea și "Izvorul Cuviosului Pahomie", care nu seaca niciodată, a fost adus în manastire spre mângaierea fraților.

CUVIOSUL IACOB CEL VREDNIC - Primul egumen al Manastirii Slatina(secolul al XVI-lea)

Acest preacuvios părinte, precum însuși numele îl arată, a fost cel dintâi egumen al Manastirii Slatina. Căci, în data ce voievodul Alexandru Lapusneanu (1553-1564) începu să zidească acest dumnezeiesc lacas în cinstea Schimbării Domnului la Fata, la indemnul Cuviosului Pahomie Sihaștrul, el incredintă această lucrare ieromonahului Iacob, vrednic slujitor al lui Hristos din Manastirea Neamt. Egumenul Iacob era duhovnic renumit în marea lavră a Moldovei. Apoi, ajungând părinte sufletesc al Manastirii Slatina în anul 1558, a supravegheat și a condus cu multă pricepere zidirea acestei ctitorii voievodale. La 3 septembrie 1559, când s-a sfințit biserică în prezența ctitorului și a zeci de mii de credincioși, Cuviosul Iacob devine sfetnic de taină și duhovnic al familiei voievodului.

Timp de 15 ani, cât a condus Manastirea Slatina, egumenul Iacob a format aici o obște de peste 60 de calugari cu o aleasă viață duhovnicească. Unii dintre ei erau schimonahi și iscusiti lucrători ai rugăciunii lui Hristos.

Alții, vestiți duhovnici și povatuitori de suflete pentru calugari și mireni. Iar alții, dascăli învățați în greacă și slavona, buni cunoscători ai Sfinților Părinți, cronicari și caligrafi îndemanați. Sub supravegherea acestui neobosit egumen s-au copiat la Manastirea Slatina de către ucenicii săi numeroase cărți filocalice și de cult, s-au scris pagini importante din cronică Moldovei și s-au pregătit sute de tineri pentru preoți la sate. Încă și viața isihastă a luat o mare dezvoltare în jurul manastirii. Căci se nevoiau în partea locului zeci de ucenici ai Cuviosului Pahomie, din care unii erau mari asceti și lucrători ai rugăciunii. Pe toți aceștia îi ajuta marele egumen.

De asemenea, ieromonahul Iacob a împodobit biserică cu alese odoare voievodale, a zidit din temelie chilii pentru calugari și a înzestrat manastirea cu numeroase danii, situând astfel ctitoria lui Alexandru Lapusneanu în rândul celor mai renumite ctitorii voievodale din Moldova. Pentru toate acestea, egumenul Manastirii Slatina a fost numit de tot poporul "Iacob cel Vrednic", căci era plin de înțelepciune și frica de Dumnezeu și niciodată nu dădea înapoi din fata primejdiei.

Un mare merit a avut Cuviosul Iacob indemnând pe domnul Moldovei să zidească și alte lacasuri sfinte, atât în țară, cât și în Muntele Athos. Cu sfatul său s-au înnoit manastirile Bistrița, Tazlău, Bogdana-Radauți, Sfântul Dumitru-Suceava etc, cum și mai multe lacasuri atonice, în frunte cu Manastirea Dochiaru, pe care o refăc în întregime.

La toate acestea, egumenul Iacob adăuga încă o înțeleaptă faptă bună. Văzând sfarsitul apropiat al voievodului, precum și numărul mare al potrivnicilor săi și dorind mântuirea marelui domn, l-a sfătuit să primească schima monahala. Astfel, în anul 1568, Cuviosul Iacob cel Vrednic a savarsit la Slatina tunderea monahala a lui Alexandru Lapusneanu, punându-i numele de Pahomie, după numele marelui sihastru care l-a sfătuit să zidească manastirea. Putin mai târziu, trecând la cele vesnice, atât monahul Pahomie, cât și doamna Ruxandra cu fiii lor, au fost înmormântați de egumen în biserică înaltată de ei. În anul 1572, egumenul Iacob s-a mutat la cele vesnice.

CUVIOSUL ZOSIMA IEROSCHIMONAHUL - Intemeietorul Manastirii Secu(secolul al XVI-lea)

Ieroschimonahul Zosima este întemeietorul celei dintâi sihaștrii pe valea paraului Secu, în a doua jumătate a secolului al XVI-lea. În tinerețile sale, Zosima (Zosin) era un mic dregător (vistiernicel) la curtea domnului Moldovei. Apoi, auzind de petrecerea unor sihaștri îmbunătățiți pe valea paraului Secu, aproape de Manastirea Neamt, precum: Prohor, Veniamin, Chiriac, Visarion, Ștefan, Spiridon, Atanasie și alții, a fost indemnăt de Duhul Sfânt să intre și el în nevointa calugărească.

Deci, mult folosindu-se de sfîntenia vieții acestor cuviosi părinți și văzând că nu au în apropiere nici o biserică în care să slavească pe Hristos, și-a vândut toate averile sale ce le avea și a întemeiat pe valea Secului primul schit numit "Schitul lui Zosima", cu hramul "Taiera Capului Sfântului Ioan Botezătorul". În acest schit a primit îngerescul chip al schimniciei și fericitul ctitor Zosin, primind numele de Zosima. Mai târziu, hirotonindu-se, a ajuns cel dintâi egumen al acestei smerite sihaștrii.

Nevointa Cuviosului Zosima și a ucenicilor săi ajungând cunoscută până la voievodul Moldovei, Alexandru Lapusneanu, acesta a înzestrat schitul cu câteva danii și hotarnice, între anii 1555-1568. Astfel, bineplăcând lui Dumnezeu și povatuind această sihaștrie peste 20 de ani, a adunat în jurul său o obște de 30 de sihaștri care slaveau pe Hristos ziua și noaptea. Unii dintre aceștia erau luminați cu multă

invatatura duhovniceasca, precum ieroschimonahul Dosoftei, devenind renumiti dascali si povatuitori de suflete. Ajungand la adanci batraneti si lasand pe Dosoftei egumen in locul sau, Cuviosul Zosima s-a savarsit cu pace si a fost asezat langa biserica zidita de el.

CUVIOSII SIHASTRI MOISE, PROHOR, VENIAMIN, SPIRIDON, CHIRIAC, VISARION, STEFAN SI ATANASIE - de pe valea Secului(secolul al XVI-lea)

In cateva documente de danie catre Manastirea Secu, din secolul al XVI-lea si inceputul secolului al XVII-lea, sunt amintiti opt sihastri din cei mai vestiti care se nevoiesc in codrii seculari de pe valea Secului: Moise, Prohor, Veniamin, Spiridon, Chiriac, Visarion, Stefan si Atanasie. Astfel, se face pomenire de "Chiliile lui Moise", "Chiliile lui Prohor", "Chiliile lui Veniamin" si "Chiliile lui Spiridon si Chiriac", din afara zidurilor Manastirii Secu.

Acesti cuviosi sihastri erau cu metania din Manastirea Neamt. Deci, dorind fericita liniste si fiind umbriti de harul Sfantului Duh, s-au facut pustnici vestiti pe valea "Paraului Sac", inainte de intemeierea "Schitului lui Zosin" (a doua jumatate a secolului al XVI-lea). Ei sunt printre cei dintai sihastri cunoscuti pe valea Secului, amintiti in actele vremii. Nevointa lor a fost asa de aleasa, incat numele si faptele lor au ajuns pana la domnul tarii si nu putini calugari li s-au facut ucenici. In documentele amintite se spune ca fiecare dintre ei avea "chilii", adica mici comunitati de 3-4 sihastri, din care batranii erau socotiti superiorii acestor "chilii". Toti acestia la un loc, impreuna cu alti sihastri nenumiti, au format prima sihastrie pe valea paraului Secu. Desigur, primii vietuitori ai Schitului Zosin, in frunte cu egumenul Dosoftei, faceau si ei parte din comunitatea acestor cuviosi sihastri. Apoi, odata cu intemeierea schitului (1564), o parte dintre ei au intrat in obste, sub ascultarea egumenului Dosoftei, iar ceilalti au ramas mai departe la "chilii" in padure.

Cuviosii parinti Moise, Prohor, Veniamin, Spiridon, Chiriac, Visarion, Stefan si Atanasie s-au nevoit toata viata la liniste, in post, in rugaciune si in cugetarea celor dumnezeiesti. Numai la sarbatori se adunau la Schitul lui Zosin, ascultau slujba, se impartaseau cu Sfintele Taine, luau pesmeti pentru hrana si se intorceau din nou la pustie.

Dupa multi ani de aspra nevointa, cei opt sihastri iubitori de Hristos s-au savarsit cu pace catre sfarsitul secolului al XVI-lea, lasand in urma numerosi ucenici si o profunda traditie isihasta, care a durat pana in zilele noastre.

CUVIOSUL IOAN SIHASTRUL - Valea Sihastriei(secolul al XVI-lea)

Pustnicul Ioan este considerat printre cei dintai calugari care au sihastrit in padurile seculare de pe valea Sihastriei. El venea, desigur, din obstea Manastirii Neamt, ca de altfel aproape toti sihastrii din Muntii Neamt. Deci, iubind desavarsita liniste si arzand pentru dragostea lui Hristos, s-a retras in munte, la izvoarele paraului "Sac" si acolo si-a facut chilie intr-o poiana singuratica, ce ii poarta numele pana astazi.

Iar ostenele, rugaciunile si ispitele de la diavoli, pe care le-a rabdat Cuviosul Ioan Sihastrul in locul acesta, numai singur Dumnezeu le stie. In traditia locului se spune ca pustnicul Ioan a trait multi ani in aceasta poiana, ca era mare duhovnic, dascal al linistii si al rugaciunii si era plin de dragostea lui Hristos. Astfel, numele lui ajunsese cunoscut peste tot si multi calugari iubitori de liniste i-au devenit ucenici. Poate tocmai de la acest pustnic s-a numit intai locul acesta "Valea Sihastrului", apoi "Valea Sihastrilor", iar din secolul al XVII-lea, "Valea Sihastriei".

Ajungand la adanci batraneti, Cuviosul Ioan Sihastrul si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu si a fost ingropat de ucenici in acea poiana.

CUVIOSUL SILVAN IEROMONAHUL - Primul egumen al Manastirii Rasca(+ 1579)

Ieromonahul Silvan era cu metania din Manastirea Bogdanesti-Suceava, ucenic al episcopului Macarie de Roman. Risipindu-se acest lacas calugaresc si inaltandu-se in apropiere o noua manastire de catre Bogdan cel Orb (1512 - 1517), cuviosii parinti s-au stramutat aici. Atunci s-a asezat si ieromonahul Silvan in noua ctitorie voievodala, dovedindu-se intru toate ascultator si foarte ravnitor la cele dumnezeiesti. Era inca iubitor de liniste si adeseori se retragea in padurile de sub munti, unde sihastreau numerosi pustnici.

In anii 1540-1542, innoindu-se intreaga manastire de catre Petru Rares si de episcopul Macarie de Roman cu numele de "Manastirea Rasca", a fost randuit egumen Cuviosul Silvan, caci era duhovnic vestit si sporit in fapte bune. Pana in vara anului 1542, egumenul Silvan s-a ingrijit de zidirea bisericilor si a chiliilor. Apoi, adunand in jurul sau peste 30 de calugari, a intemeiat o aleasa obste monahala cu duhovnici buni si cu calugari caligrafi adusi din Manastirea Neamt. Randuiala manastirii era aceeaasi ca si in celelalte manastiri din Moldova. Utrenia la miezul noptii, Sfanta Liturghie zilnica, spovedania si impartasirea cu Trupul si cu Sangele lui Hristos la trei saptamani, masa o data pe zi, afara de zilele de sarbatoare, si ascultare in desavarsita dragoste, cu rugaciunea lui Iisus.

Cuviosul Silvan incuraja, de asemenea, viata pustniceasca din muntii Rascai, unde, cu secole in urma, se nevoisera sihastri sfinti. El trimitea cele de nevoie cuviosilor din pustie si ii cerceta duhovniceste, iar pe cei iubitori de liniste ii lasa sa se retraga in singuratate. Asa nevoindu-se Cuviosul Silvan, in anul 1548 s-a retras din egumenie si s-a facut schimonah. Apoi, mai traind pana in anul 1579 si bineplacand lui Dumnezeu, s-a mutat la cele vesnice, lasand in urma numerosi fii duhovnicesti.

CUVIOSUL IOV SIHASTRUL - Manastirea Rasca(secolul al XVI-lea)

Pustnicul Iov era cu metania din Manastirea Rasca, dascal si povatuitor al arhiepiscopului Ioan cel Sfant (1550-1598). Cuviosul acesta s-a nevoit mai intai in obste, intrecand pe toti cu ascultarea si osardia lui. Apoi s-a facut ucenic unui sihastrii vestit ce traia in Muntele Plesu din apropiere, ostenindu-se in pustie ca la 30 de ani.

Acolo, in putina vreme, a ajuns cu darul lui Hristos cel mai vestit sihastrii din jurul Manastirii Rasca. Dascal al rugaciunii, povatuitor de suflete si parinte al multor sihastrii iubitori de liniste, el a prevestit mai inainte pustiirea Manastirii Rasca si risipirea calugarilor, care s-a petrecut la anul 1574. In acest an, pradand turcii manastirile si satele Moldovei, au jefuit si odoarele Manastirii Rasca. Atunci, toti calugarii si insusi Cuviosul Ioan de la Rasca s-au retras in munte la pustnicul Iov si acolo s-au nevoit impreuna cativa ani, rabdand multe primejdii pana ce iarasi s-a linistit tara. La acest fericit sihastrii venea adesea arhiepiscopul Ioan "cel Sfant" de la Rasca, pentru cuvint de folos si multe facea dupa sfatul lui.

Asa petrecand, cuviosul Iov Pustnicul s-a mutat la vesnica odihna spre sfarsitul secolului al XVI-lea, fiind ingropat de ucenici in pustie. Locul acela se cheama pana azi "Poiana lui Iov", popular "Iova".

EPISCOPUL ISAIA DE RADAUTI(+ 1592)

Acest ierarh iubitor de Hristos a fost cel mai renumit episcop al Radautilor din secolul al XVI-lea. Era cu metania din Manastirea Slatina. Aici invata din tinerele asprimea vietii calugaresti si dragostea de Dumnezeu si de oameni.

Tot in scoala manastirii se lumina cu multa invatatura de carte, intrecand pe toti dascalii sai. Caci era iscusit in cunostinta Sfintei Scripturi, in scrierile Sfintilor Parinti, in lucrarea rugaciunii lui Iisus si in povatuirea sufletelor omenesti pe calea mantuirii. Cunostea bine istoria Moldovei si a intregului Bizant si era bun cronicar, caligraf si vorbitor in limbi. Pe cand era ieromonah, inainte de anul 1561,

Cuviosul Isaia a copiat un hronograf bizantin si doua cronici, una sarbeasca si alta bulgareasca, iar intre anii 1561-1564, a scris o cronica putneana prescurtata.

Auzind de intelegciunea si nevointa lui, voievodul Alexandru Lapusneanu il randuieste episcop la Radauti in anul 1564, eparhie pe care o pastoreste cu aleasa pricepere si blandete timp de 14 ani. Ca pastor de suflete s-a ostenit sa puna preoti buni la sate si egumeni duhovnicesci si invatati prin manastiri. De asemenea, cerceta adesea pe calugari si pe credinciosi, dezvolta mult scolile manastiresti si incuraja viata isihasta in nordul Moldovei. Iar ca sfetnic de taina al voievodului, mijloca adesea intre el si supusii sai, staruind mereu pentru buna intelegere si impacare. A implinit si cateva misiuni de pace peste hotare, in Transilvania, Polonia si Rusia.

In anul 1577, bunul pastor al turmei lui Hristos, se retrage din scaun la Manastirea Agapia Veche, unde imbraca ingerescul chip al schimniciei. In aceasta vestita vatra isihasta, el intrecu pe multi sihastri, devenind iscusit lucrator al rugaciunii lui Iisus, dascal si parinte al parintilor. Dupa mai multi ani de adanca smerenie si neincetata rugaciune, episcopul Isaia isi da sufletul in mainile Domnului, in anul 1592 si este ingropat alaturi de biserica.

MITROPOLITUL TEOFAN II - Mitropolia Moldovei si Sucevei(+ 1598)

Al doilea mitropolit, Teofan, era ucenicul invatatului episcop Macarie de la Roman, amandoi fiind cu metania din Manastirea Rasca. Aici a crescut duhovnicesc, invatand de la dascalul sau frica de Dumnezeu, cunoasterea Sfintei Evanghelii si scrierea in limba greaca. Avand o traire aleasa, cu voia lui Dumnezeu, in anul 1564 a fost ales mitropolit al Moldovei de catre Alexandru Lapusneanu. Si era tuturor iubit pentru smerenia si bunatatea inimii lui. Acest pastor sufletesc cerceta adesea satele si sfintele manastiri si ajuta mult pe calugarii care sihastreau prin paduri si prin munti. Avea inca deosebita grija de monahii romani ce se nevoiau in Muntele Athos, unde a fost trimis de voievod sa duca bani pentru innoirea din temelie a Manastirii Dochiaru (1564-1568). El a supravegheat aceste lucrari, a ajutat sa se picteze biserica si a luat parte la sfintirea ei, devenind una din cele mai frumoase manastiri atonite.

In anul 1568, mitropolitul Teofan l-a calugarit pe Alexandru Lapusneanu, punandu-i numele de Pahomie si tot el l-a ingropat in biserica Manastirii Slatina. Mai tarziu, sub domnia lui Ioan Voda cel Viteaz, fiind izgonit din scaun, a sihastrit cu trei ucenici ai sai in muntii din preajma Raraului. Aici, facandu-si chilii pe obcina numita pana astazi "Piciorul Mitropolitului", s-au nevoit in post si rugaciune cativa ani de zile. In anul 1577 a fost iarasi chemat la scaunul sau de voievodul Petru Schiopul, pastorind Biserica Moldovei inca patru ani de zile. In anul 1581, din cauza deselor schimbari de domni, mitropolitul Teofan se refugiază in Polonia. Dupa un an este chemat din nou la scaunul sau, pentru a treia oara, ramanand la carma Bisericii inca cinci ani de zile, caci in acele vremuri tulburi nu era in Moldova alt pastor mai bun ca mitropolitul Teofan.

Deci, povatuind corabia Bisericii lui Hristos prin grele valuri timp de 17 ani de zile si rabdand cu barbatie multe necazuri, izgoniri si primejdii, in anul 1587, mitropolitul Teofan II se retrage de bunavoie din scaun si se duce la Manastirea Dochiaru in Athos. Aici petrece ca un mare sihastru inca 12 ani, intrecand pe multi calugari cu aspra sa nevointa, fiind cunoscut si cinstit in tot Muntele Athos.

Evlaviosul mitropolit Teofan era primul ierarh roman care se facuse sihastru atonit si era vestit povatuitor si parinte duhovnicesc, atat monahilor romani, cat si multor monahi din Athos.

Ajungand la masura marilor sihastri atoniti, in anul 1598, fericitul mitropolit Teofan si-a dat sufletul in mainile lui Hristos si a fost inmormantat in pridvorul bisericii din Manastirea Dochiaru, cum se vede pana astazi. Monahii de aici l-au trecut in randul marilor ctitori si il numara in ceata cuviosilor parinti atoniti. Dupa cativa ani, sotia lui Ieremia Movila a daruit bani sa i se puna piatra de mormant, deasupra careia sta scris aceasta frumoasa inscriptie:

"O, mormantule, pentru Dumnezeu, ce mort ai? Spune-mi repede mie, celui ce te intreaba, pe cine ai? O, straine, (il am) pe Teofan, cel drag tuturor, pe slavitul arhieru al Moldovlahiei, al carui stralucit sicriu, Elisabeta, sotia prea luminatului Ieremia, fiind fericita ca-i este ruda, il impodobeste dupa cuviinta, de departe, spre amintire si ca sa aiba rasplata. Cerul cu slava lui sa-i dea viata indelungata si stralucita fericire, in anul 1598".

Pe portretul frumos pictat de pe perete stau scrise, de asemenea, aceste cuvinte: "Stralucitul pastor al Moldovlahiei, Teofan".

SFANTUL IOAN ARHIEPISCOPUL - Manastirea Rasca (secolele XVI-XVII)

Viata

Acest ierarh sfant al Bisericii Ortodoxe Romane era de loc din tinutul Sucevei. Parintii sai se numeau Gheorghe si Anastasia. Prin anul 1560 a intrat, ca fiu duhovnicesc al episcopului Macarie de Roman, in obstea Manastirii Rasca, ajungand mai tarziu egumen si duhovnic. Intre anii 1598- 1605 a fost episcop de Husi; apoi episcop de Radauti, intre anii 1605-1608, cand este ales mitropolit al Moldovei. El insa, renuntand la scaun, se retrage la manastirea de metanie si dupa putin timp se muta la cele vesnice. Viata sa, atat de sfanta, ne ramane in mare parte necunoscuta, fiind ascunsa in Hristos. Cel dintai care l-a facut cunoscut si l-a cinstit ca sfant a fost evlaviosul mitropolit Dosoftei al Moldovei.

Fapte si cuvinte de invatatura

Cuviosul Ioan de la Rasca, "arhiepiscopul cel sfant si minunat", cum l-a numit mitropolitul Dosoftei, a fost chemat de Hristos din tinerete la viata calugareasca, avand ca dascal si povatuitor pe episcopul Macarie de Roman, care i-a fost egumen si duhovnic. De la el a invatat cunostinta cartii, iar de la cuviosii duhovnici si sihastri din munti a invatat lucrarea cea ingereasca a rugaciunii inimii si paza mintii de gandurile cele desarte, care vin de la diavoli. Astfel, in putina vreme, a implinit ani indelungati, ajungand la masura barbatului desavarsit. Acest vas ales al Duhului Sfant avea, indeosebi, doua mari fapte bune: rugaciunea curata insotita de lacrimi si o negrita dragoste pentru Hristos si pentru oameni. Prin aceste doua bunatati a biruit toate ispitele vrajmasilor si, curatindu-si mintea si inima, a ajuns purtator de Hristos, plin de blandete si smerenie. In acea vreme nu era altul mai sporit ca el in manastirile Moldovei. Era inca mare lucrator si dascal al rugaciunii inimii.

Invrednicindu-se de darul preotiei, Cuviosul Ioan s-a facut egumen si mare parinte duhovnicesc in Manastirea Rasca, caci pe toti ii miluia si ii mangaia cu alese cuvinte duhovnicesci si ii povatuia spre urcusul cel duhovnicesc prin insasi pilda vietii sale. Acest egumen a adunat in jurul sau numerosi calugari si a desavarsit lucrarea duhovniceasca inceputa de episcopul Macarie la Rasca. Cerceta, de asemenea, pe sihastrii din muntii Rascai, le aducea Preacuratele Taine si zabovea la chiliile lor, mai ales in sfintele posturi, caci in sufletul lui se odihnea Hristos. Sub povatuirea acestui sfant egumen, Manastirea Rasca ajunsese la cea mai inalta inflorire duhovniceasca.

Pentru o nevointa aleasa ca aceasta, Cuviosul Ioan s-a invrednicit de darul facerii de minuni si al inaintevererii. Din aceasta pricina, multi credinciosi de prin sate alergau la chilia lui, ii cereau sfintele rugaciuni, isi marturiseau pacatele si primeau sanatate, caci era parinte sufletesc al tuturor si toti il cinsteau ca pe un sfant barbat si plin de har.

În anul 1574, navalind paganii, au pradat numeroase sate și manastiri din centrul Moldovei. Atunci, multi oameni au scapat de moarte cu rugaciunea și milostenia Cuviosului Ioan. Caci, adunandu-se mii de sateni în curtea manastirii de frica turcilor, blandul egumen i-a adăpostit, i-a hranit și i-a mangaiat pe toti cu nadejdea milei lui Dumnezeu. Apoi, cunoscand cu duhul ca și Manastirea Rasca va fi jefuita de turci, a facut cuviosul priveghere de toata noaptea împreuna cu tot soborul, a savarsit Sfanta Liturghie și a impartasit poporul cu Trupul și Sângele lui Hristos. Iar în zorii zilei, binecuvantandu-i, le-a dat hrana și i-a trimis sa se ascunda în munti. În urma, marele staret a luat clopotele ctitoresti și le-a aruncat în iazul manastirii pentru a nu le topi paganii. Asemenea și odoarele ingropandu-le, a luat icoana Sfantului Ierarh Nicolae, patronul acestui sfânt lacas și, ingenunchind, a înconjurat biserica împreuna cu parintii. Apoi, sarutandu-se unii cu altii, s-au risipit în munti, la chiliile fericitilor sihastru și acolo au zabovit ca la trei ani, pana s-a linistit tara.

Vazand mitropolitul și domnul Moldovei nevointa Cuviosului egumen Ioan, în anul 1598 l-au ales episcop de Husi, împotriva voii sale, pastorind bine turma lui Hristos timp de 7 ani, caci ducea aceasi petrecere ca la manastire și era mereu înconjurat de popor. A pastorit și Episcopia Radautilor înca trei ani. Apoi, fiind ales mitropolit al Moldovei și iubind mai mult linistea și rugaciunea decat cinstea cea trecatoare, Cuviosul Arhiepiscop Ioan, cerandu-si iertare, s-a retras la fericita liniste de la Rasca. Aici, mai trairid puțin în rugaciune și smerenie, și-a dat sfantul sau suflet în mainile Marelui Arhiereu Iisus Hristos.

Sfinte Ierarhe Ioane, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi, pacatosii!

CUVIOSUL IOAN SIHASTRUL - Manastirea Rasca (secolele XVI-XVII)

Ieroschimonahul Ioan era unul din ucenicii Sfantului Arhiepiscop Ioan de la Rasca. El s-a nevoit mai intai în manastirea de metanie, pana ce marele sau dascal și parinte duhovnicesc s-a mutat din viata aceasta. Apoi, dorind viata pustniceasca, s-a retras în munte, pe valea paraului Rascuta, și acolo a sihastrit în cuviosie și placere de Dumnezeu mai mult de 30 de ani.

Acest sihastru a fost un vestit lucrator al rugaciunii lui Iisus și un mare rugator al neamului romanesc. Atat de mult sporise în asceza și în cugetarea celor dumnezeiesti, ca în timpul rugaciunii fata lui se lumina de darul Duhului Sfant și cunostea cele viitoare. Chilia lui din lemn și pamant se afla într-o mica poiana retrasa de lume, la 3 km mai sus de manastire, numita pana azi "Poiana lui Ioan". Aici avea cuviosul cativa ucenici, un mic paraclis pentru rugaciune și o mica gradina de legume. În aceasta poiana au sihastrit intotdeauna pustnici alesi, fiind loc de liniste pentru calugarii din Manastirea Rasca. Se crede ca tot aici s-a retras fericitul Arhiepiscop Ioan cu obstea sa, de frica turcilor, pe cand era egumen la Rasca.

Deci, mult nevoindu-se și rabdand nu putine ispite de la vicleanul diavol, Cuviosul Ioan Sihastrul și-a dat sufletul în bratele lui Hristos și a fost numarat în ceata cuviosilor parinti.

CUVIOSII PARINTI EVLOGHIE, PIMEN, MISAIL, VASILE SI PAISIE - Sihastria Agapia Veche (secolele XVI-XVII)

Între "Muntele Scaunele" și "Poiana lui Eufrosin" este o mica poiana "cu arbori batrani și roditori", plantati de cei dintai parinti care au întemeiat Schitul Agapia Veche și biserica de lemn pe temelie de piatra. Locul acesta se cheama pana astazi "Livada Parintilor".

În aceasta livada exista, prin secolele XVI-XVII, un cimitir în care se ingropau, atat calugarii din "Manastirea lui Agapie", cat și sihastrii care se nevoiau singuri prin padurile și muntii din împrejurimi. Aici, în "Livada Parintilor", s-au gasit în morminte, prin sapaturi ocazionale, sicrie facute din butuci de stejar taiati pe lungimea mortului și apoi scobiti înaintea ca o racla, iar mortii din ele erau infasurati și cu o caramida sub cap. La unii era și cate o cruce de plumb legata de gat, cu numele mortului scris pe o latura, ori pe o muchie...". În traditia locului se spune ca printre numerosii sihastru din Muntii Neamtului, mai ales de la Agapia Veche, "se aflau între ei multi barbati cu viata sfanta, ale caror trupuri, ingropandu-se acolo și dupa multa vreme constatandu-se de sfinte, au fost scoase și duse ca moaste prin alte tari, ca: Rusia, Grecia...".

Între cuviosii sihastru de la Agapia Veche, ale caror cinstite moaste se odihnesc în cimitirul vechi din "Livada Parintilor", s-au identificat în anul 1838 cinci nume de schimonahi și ieroschimonahi, anume: Evloghie, Pimen, Misail, Vasile și Paisie. Trupurile acestor cuviosi parinti erau asezate în sicrie din trunchiuri groase de stejar, cu cruci grele de plumb pe piept și cu osemintele galbene și bine miroitoare. Ei s-au nevoit la Agapia Veche, atat în obste, cat și în muntii din împrejurimi, pana la jumatatea secolului XVIII, cand schimonahii obisnuiau sa poarte cruci grele de plumb pe piept și se ingropau în sicrie scobite în tulpina de stejar. Pe unii dintre acestia i-a cunoscut înca din viata mitropolitul Dosoftei, iar despre altii numai a auzit, precum singur marturiseste: "Înca și din romani multi sunt carora le-am vazut viata și traiul lor, dar n-au fost cautati".

Chipul în care s-au nevoit acesti sfinti sihastru și faptele bune ce le-au savarsit în viata, singur Dumnezeu le stie, Care cerceteaza inimile și rarunchii oamenilor. Însa crucile grele de plumb și sicriile în care se ingropau dovedesc nevointa aspra pe care o duceau. Caci toti erau mari lucratori ai rugaciunii lui Iisus și traiau în desavarsita liniste și bucurie dumnezeiasca, pazindu-si mintea curata de ganduri și ostentindu-si trupul cu infranarea și privegherea.

Astazi, trupurile acestor cuviosi parinti și rugatori ai neamului nostru se odihnesc, uitate, în "Livada Parintilor" de la Agapia Veche, iar sufletele lor canta neincetat cu ingerii în Ceruri maririle lui Dumnezeu

CUVIOSUL FILOTEI DASCALUL - Manastirea Putna(secolele XVI-XVII)

Cuviosul arhimandrit Filotei a fost unul din cei mai invatati dascali ai scolii duhovnicesti din Manastirea Putna, unde a deprins din tinerete frica de Dumnezeu și osteneala faptelor bune. Bogatele sale cunostinte teologice, patristice, catehetice și chiar filozofice, le-a primit, atat în Manastirea Putna, cat și în Muntele Athos, unde s-a nevoit cativa ani.

De la marii dascali atoniti a deprins cuviosul ieromonah Filotei cunostinta cea adanca a invataturii ortodoxe, dogmele, morala, asceza, retorica, filocalia și scrierile Sfantilor Parinti. Apoi, luminandu-se indeajuns și cunoscand bine limbile greaca și slavona, s-a întors la Manastirea Putna. Acest cuvios era și un iscusit lucrator al rugaciunii, duhovnic, dascal de limba romana și bun caligraf.

Deci, luand sub conducerea sa scoala Manastirii Putna, în putina vreme a sporit atat de mult fama ei, încat nu era alta mai vestita în Tara Moldovei. Caci veneau sa invete carte de la arhimandritul Filotei zeci de calugari din Putna, Moldovita, Humor, Suceava și numerosi tineri, pentru preoti la sate. Iar bunul dascal și slujitor al lui Hristos, ajutat de un alt iscusit dascal, "Antonie protopsaltul" (1589), atat de mult s-a ostentit cu ucenicii sai, ca multi dintre ei au deprins limbile greaca și slavona. Altii au invatat mestesugul rugaciunii lui Iisus, iar altii au ajuns vestiti protopsalti prin manastiri, iscusiti caligrafi, scriitori și împodobitori de carti bisericesti.

Unul dintre ucenicii sai a fost și "mult pacatosul pustnic Isaia" din Manastirea Moldovita. Acesta, dupa ce invata carte la Putna, ajunge pustnic și scrie un Tetraevanghel (sfarsitul secolului XVI) pentru Moldovita. Pe prima fila scrie urmatoarea dedicatie, în semn de recunostinta: "Atotluminatului și preasfintitului și de Dumnezeu alesului și dascalului nostru chir ieromonah arhimandrit Filotei din Putna".

Acest dascal al monahismului si teologiei romanesti din secolul XVI a facut din scoala manastireasca de la Putna o adevarata academie teologica. Refuzand sa urce treapta arhieriei, a ramas in smerenia vietii calugaresti pana la sfarsitul vietii sale. Dar prin intelepciunea si trairea sa, pe multi i-a luminat si i-a zidit sufleteste, pentru care era numit de toti: "Prealuminatul si Preasfintitul si de Dumnezeu alesul si dascalul nostru". Numele sau era cunoscut pana la Pecersca, in Athos si chiar la Patriarhia din Constantinopol si se cucureau toti de nevointa si smerenia lui.

Asa s-a nevoit acest mare dascal, duhovnic si slujitor al Bisericii lui Hristos, ca la 50 de ani, marturisind dreapta credinta, invatand pe calugari si preoti cunostinta Sfintei Evanghelii, deprinzand pe multi lucrarea cea de taina a rugaciunii si nascand numerosi fii duhovnicesci. Apoi, simtindu-se chemat la cele vesnice, a dat ucenicilor sai sarutarea cea mai de pe urma si a adormit cu pace in Manastirea Putna, la inceputul secolului XVII.

CUVIOSUL IEREMIA ROMANUL (VALAHUL) (1556-1625)

Cuviosul Ieremia, numit din botez Ioan, s-a nascut la 29 iunie, 1556, intr-un sat din centrul Moldovei, anume Sasca, judetul Suceava, dintr-o familie ortodoxa cu sapte copii. Parintii sai, Stoica si Margareta lui Barbat, i-au dat o buna crestere in dreapta credinta, in rugaciune, in milostenie si in dragoste de Dumnezeu si de oameni. Ii destepta totodata si ravna pentru viata inalta, calugareasca. Odata, pe cand tanarul Ioan lucra la camp cu tatal sau, acesta i-a zis: "Fiule, vezi pasarile acelea care zboara? Tot asa zboara in rai si sufletele calugarilor buni!"

Ajuns la varsta de 19 ani, Ioan paraseste casa parinteasca si lucreaza putin timp in Alba Iulia. Aici afla ca un medic din Italia, anume Pietro Giacomo, care tratase pe principele Transilvaniei, si la intoarcere in tara lui cauta un insotitor. Prin pronia lui Dumnezeu, tanarul Ioan il insoteste pe acel medic pana in orasul Bari-Italia. Era prin anul 1575. Ramanand singur, sarac si strain, nu stia unde sa se duca. Deci, rugandu-se cu multe lacrimi lui Dumnezeu si Maicii Domnului, a fost indemnat sa se retraga la o manastire de calugari capucini, numita "a Sfantului Efrem". Aici a fost primit si apoi calugarit, primind numele de "Ieremia Valahul", adica "Romanul".

Nestiind carte, dar fiind foarte milostiv si iubitor de straini, a fost randuit multa vreme la infirmerie cu ingrijirea bolnavilor. El intrecea pe toti ceilalti din manastire cu taria credintei, cu smerenia, cu blandetea, cu rugaciunea, cu desavarsita lepadare de cele pamantesti, cu iubirea aproapelui si ingrijirea bolnavilor. Pentru aceste mari virtuti si mai ales pentru smerenia si sfinenia vietii sale, s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul facerii de minuni cu care vindeca multi bolnavi. Rugaciunea lui obisnuita pentru cei bolnavi era aceasta: "Puterea lui Dumnezeu-Tatal, intelepciunea lui Dumnezeu-Fiul si harul Duhului Sfant sa te izbaveasca de tot raul!" Cu aceasta rugaciune facea multe vindecari si mangaia pe cei care erau in suferinta.

Iata cateva din faptele minunate savarsite de Cuviosul Ieremia. Odata a izgonit din gradina manastirii viermii care mancau varza, numai prin rugaciune si prin stropirea cu agheasma. Altadata a vindecat o copila bolnava de varsat, rostind obisnuita lui rugaciune si facand semnul Sfintei Cruci pe capul ei, iar in anul 1616 a vindecat un copil de lepra si pe tatal lui, greu bolnav.

Parintele Ieremia avea chipul luminat de o permanenta bucurie cereasca, pe care o transmitea tuturor celor care veneau la dansul. Apoi era foarte milostiv. Cand pleca din manastire, lua cu el tot ce gasea de mancare si ducea la cei lipsiti, care ii ieseau in cale. Uneori il intrebau fratii: "Ce faci cu acestea, parinte Ieremia?", iar el raspundea cu blandete: "Saracii, saracii! Noi am mancat, ei insa n-au ce manca!" Alteori indamna pe cei ce veneau la el: "Fiti milostivi! Faceti binele cu inima deschisa! Hristos a venit din cer pe pamant din iubire, ca sa ne miluiasca pe toti! Sa miluim si noi pe cei din jurul nostru!"

Astfel, Cuviosul Ieremia avea un suflet devotat milosteniei, jertfirii pentru aproapele, ingrijirii celor suferinzi - virtuti specifice in mare parte monahilor romani. Prin milostenie si smerenie ii intrecea pe toti din manastire, chiar si pe cei mai invatati; caci zice Domnul: Mila voiesc, iar nu jertfa! De aceea se spunea intre frati: "Sa ai milostenia Cuviosului Ieremia Romanul!" Cu dragostea si rugaciunea lui, Cuviosul Ieremia vindeca multi bolnavi, alina multe inimi zdrobite si intarea pe toti in credinta si nadejde. Caci unde intra el, intra si bucuria Duhului Sfant. De aceea, toti bolnavii de la infirmerie doreau sa fie ingrijiti mai ales de el; toti saracii doreau sa fie miluiti de el; toti credinciosii din partea locului il cautau cu credinta si doreau sa asculte sfatul lui. Si aceasta, pentru ca era plin de dragostea lui Dumnezeu, avea inima milostiva, era dulce la cuvint si cu totul dezlipit de cele pamantesti. Desi nu era hirotonit preot si se afla in ascultarile cele mai de jos, pentru smerenia si dragostea lui, era cel mai cinstit si cautat din manastire.

Ori de cate ori auzea ca cineva este bolnav sau intristat, il cerceta cu seninatate, ii ducea ceva milostenie si asa ii alunga durerea si intristarea inimii. Iar cand unii il intrebau cum reuseste sa faca acestea, el le raspundea: "Milostenia le drege pe toate!"

Faima vindecarii miraculoase si multa sa mila pentru saraci si suferinzi l-au facut pe Cuviosul Ieremia vestit in tot tinutul Neapole. Multi bolnavi il chemau in casele lor ca sa le aline durerile si, datorita rugaciunilor lui, se faceau sanatosi. Era destul numai sa auda ca cineva in vreun sat este bolnav si de indata lua ceva de mancare si se ducea in casa bolnavului. Dupa ce se ruga pentru el si-i facea cruce pe cap, ii dadea paine sau fructe sa manance, zicand: "Ia, frate, si mananca. O sa-ti faca bine, ca sunt binecuvantate!"

Cuviosul Ieremia era un calugar al rugaciunii. Mai ales noaptea, cand toti dormeau, se ruga singur in locuri retrase, pana suna clopotul de biserică. Iar de la slujbele bisericii, pe cat putea nu lipsea niciodata, oricat ar fi fost de ocupat si obosit. Uneori zicea fratilor din manastire: "Noi avem de toate si nu ducem lipsa de nimic, nici nu ne apasa necazurile vietii. De aceea suntem datori sa ne rugam pentru sarmani, pentru suferinzi, pentru toti care au incredere in noi si care cer cu ravna si credinta sa ne rugam pentru ei!"

Odata, pe cand mergea la biserică si era singur, a vazut pe diavolul in chip de om, stand la usa de intrare. "Ce faci aici?" l-a intrebata cuviosul. "Astept calugarii care intarzie la rugaciune, sa-i ispitesc si sa-i adorm in timpul Liturghiei!" Apoi indata s-a facut nevazut, caci stie vrajmasul cata putere are rugaciunea si mai ales Sfanta Liturghie. Intrucat Cuviosul Ieremia nu stia carte, iubea cel mai mult doua rugaciuni: "Tatal nostru" si "Bucura-te, Marie, ceea ce esti plina de dar...", pe care le repeta mereu la ascultare, cu atentie si evlavie.

In primavara anului 1625, pe cand Cuviosul Ieremia avea 69 de ani, din care 47 in calugarie, a fost chemat de un bolnav intr-o localitate indepartata. Pe cale, fiind frig, s-a imbolnavit de aprindere la plamani. Simtindu-si sfarsitul aproape, si-a cerut iertare de la toti, a primit Trupul si Sangele Domnului si, dandu-si sufletul cu pace, a rostit ultimele cuvinte: "Mor bucuros, in ascultare si dragoste!"

Asa a trait si asa s-a savarsit din viata, in tara straina, acest mare calugar moldovean, fiind intru totul plin de smerenie, de rabdare, de traire ingereasca si de nemuritoare iubire pentru Dumnezeu si pentru oameni. Nu stia nici a citi, nici a scrie. Nu stia bine nici limba tarii care l-a gazduit. Dar stia sa se roage simplu si cu inima curata. Stia sa traiasca frumos, in saracie de cele pamantesti, dar plin de pacea duhului si de bucuria celor ceresti. De aceea s-a invrednicit de darul facerii de minuni si al cunoasterii celor viitoare. Credinta lui simpla si curata, smerenia, milostenia si dumnezeiasca iubire, virtuti atat de obisnuite in randul monahilor si credinciosilor nostri l-au facut pe Cuviosul Ieremia "Romanul" sfant si nemuritor. Caci sfintii nu au pe pamant nici tara, nici frontiere. Ei sunt universali, comuni si nemuritori pentru toata lumea prin sfinenia vietii lor si prin umbrirea harului Duhului Sfant. Si, intrucat sfintii sunt canonizati si cinstiti

ca sfinti mai intai de popor, apoi de Biserica, la fel si Cuviosul Ieremia Romanul, a fost cinstit ca sfant inca din viata de catre toti credinciosii din partea locului. Apoi, dupa trei ani de la moartea sa, a fost trecut in randul fericitilor.

La 30 octombrie, 1983, Biserica Apuseana l-a canonizat oficial, trecandu-l in randul sfintilor. El ramane insa un sfant roman, un sfant ortodox dupa suflet si fapte. Un sfant al tuturor crestinilor iubitori de Hristos din trecut si prezent, odraslit din acest pamant binecuvantat de Dumnezeu.

CUVIOSUL DOSOFTEI DASCALUL - Egumen in Schitul lui Zosima - Secu (1582-1606)

Prima asezare monahala atestata documentar pe valea Secului din tinutul Neamt a fost o mica sihastrie din timpul lui Alexandru Lapusneanu, intemeiata de cativa calugari pustnici din Manastirea Neamt. Iar cel dintai ctitor care zideste aici lacas de rugaciune si chilii, in a doua jumatate a secolului XVI, a fost vistiernicul Zosin (schimonahul Zosima).

Printre cei dintai egumeni ai acestui schit retras de lume a fost si ieroschimonahul Dosoftei, mare dascal si povatuitor de suflute, cu metania din Manastirea Neamt. Timp de 40 de ani, cat a dainuit Schitul lui Zosima, Cuviosul Dosoftei a stat ca un adevarat stalp si parinte duhovnicesc in fruntea obstii sale, formata din peste 50 de sihastri. El invata pe toti frica de Dumnezeu, ascultarea, smerenia si mestesugul nevoitei calugaresti, caci era iscusit in talcuirea Sfintelor Scripturi si vestit pentru intelepciunea sa in toata Moldova, pana la insusi domnul tarii. Se spunea despre dansul ca era, de asemenea, bun cunoscator al limbilor greaca si slavona si stia, ca putini altii, dogmele Bisericii Ortodoxe. A intemeiat inca si scoala manastireasca de invatatura in obstea sa, unde invatau calugari iubitori de carte. Pentru aceea si dascal sau "nastavnic" era numit de cei din vremea sa.

Unul din cei mai vestiti ucenici ai egumenului Dosoftei a fost insusi marele mitropolit Varlaam Motoc, care a vietuit in Schitul lui Zosima mai mult de 25 de ani. Intelepciunea duhovniceasca si teologica a ucenicului arata masura nevoitei si cunostintelor pe care le stapanea dascalul sau.

Cuviosul Dosoftei era inca iscusit povatuitor si duhovnic al sihastriilor care se nevoiau in codrii de pe valea Secului. Totodata, el a ajutat mult la zidirea din nou a ctitoriei lui Nestor Ureche (1602), alaturi de Schitul lui Zosima, fiind cel dintai staret al Manastirii Secu, intre anii 1602-1606. Acest egumen face din obstea sa o adevarata lavra, vestita in toata Tara Moldovei.

La 21 august, 1606, Cuviosul Dosoftei Dascalul lasa egumen in locul sau pe ieroschimonahul Andrei, unul din fiii sai duhovnicesti, iar el se muta in odihna lui Hristos, plans de toti ucenicii si sihastrii de pe valea "Paraului Sac".

CUVIOSUL ISAIA PUSTNICUL - Manastirea Moldovita (secolele XVI-XVII)

In jurul Manastirii Moldovita (ante 1402), ca de altfel pretutindeni, se nevoiau inca din secolele XIII-XIV cativa sihastri uitati de lume.

Unii ramaneau necunoscuti pana la moarte; altii traiau un timp ca pustnici in poienile codrilor, apoi din nou se retrageau in manastire. Unul dintre acesti sihastri a fost si Cuviosul schimonah Isaia. El s-a nevoit mai intai in Manastirea Moldovita, in a doua jumatate a secolului XVI, ajungand monah foarte sporit in cele duhovnicesti. Apoi, dorind sa invete mai multa carte, a fost trimis de egumenul sau la vestita scoala duhovniceasca din Manastirea Putna. Aici straluceau in acea vreme doi mari dascali putneni, Antonie Protopsaltul si arhimandritul Filotei. De la cel dintai a invatat Cuviosul Isaia tipicul si cantarea psaltica, iar de la "prealuminatul" dascal Filotei a invatat, pe langa limbile greaca si slavona, cunostinta Sfintei Scripturi si operele cele mai alese ale Sfintilor Parinti. Tot la Putna a deprins mestesugul caligrafiei si impodobirii cu picturi a cartilor bisericesci.

Reintors la Moldovita, Cuviosul Isaia a petrecut un timp in obste, ca protopsalt si dascal in scoala manastirii. Apoi, ravnind marilor sihastri de demult, s-a retras la liniste in padurile din jurul manastirii. Acolo, facandu-si o coliba, se nevoia ziua si noaptea in post, in rugaciune si in luare-aminte de sine. Preacuratele Taine le primea din manastire, unde cobora la marile sarbatori, iar hrana si imbracamintea si le agonisea din lucrul mainilor sale. Caci, fiind bun caligraf, copia carti de slujba pentru biserici si primea cele necesare.

Cel mai de pret manuscris copiat de Cuviosul Isaia, pe cand era pustnic, este un frumos Tetraevanghel scris la cererea egumenului din Manastirea Moldovita, in timpul domniei lui Ieremia Movila (1595-1606). Pe fila 257 se afla aceasta insemnare: "Eu mult pacatosul pustnic Isaia m-am trudit si am scris". Iar pe prima fila se afla dedicatia pustnicului Isaia adresata, in semn de recunostinta, "Atotluminatului si prea sfintitului si de Dumnezeu alesului si dascalului nostru, chir ieromonah arhimandrit Filotei din Putna". Tot pe prima fila, jos, noteaza schimonahul Isaia si aceasta insemnare: "Eremia Movila Voievod, din mila lui Dumnezeu domn (al) Tarii Moldovei, scrie rugaminte egumenului nostru din Moldovita si intregului sobor". Este vorba de o scrisoare a voievodului prin care cere sa fie pomenit de calugari la sfintele lor rugaciuni.

Dupa multi ani de viata pustniceasca, Cuviosul Isaia s-a reintors in obstea Manastirii Moldovita. Apoi, mai traind putin si bineplacand lui Dumnezeu, s-a stramutat la cerestile lacasuri in primele decenii ale secolului XVII.

CUVIOSII VUCOL, GHEDEON SI GHERMAN - Sihastri de pe Muntele Ceahlau (secolele XVI-XVII)

Acesti trei cuviosi sihastri erau cu metania din sihastria Ceahlaului si din Manastirea Pionul, situate in apropierea acestui sfant munte romanesc. Dupa ce mai intai s-au deprins in obste cu osteneala vietii calugaresti si au imbracat ingerescul chip al schimniciei, s-au retras la liniste in adancul codrilor seculari de pe valea paraului Durau, unde se nevoiau multi sihastri purtatori de Hristos. Apoi si-au sapat trei pesteri aproape una de alta, in stancile de piatra de sub varful Ceahlaului si acolo se nevoiau in post, in rugaciune si in dorire de Dumnezeu.

Nevointa lor era aceasta: ziua si noaptea isi aveau mintea inaltata la Dumnezeu, prin neincetata rugaciune si nadejdea bunatatilor celor viitoare. Toata saptamana petreceau singuri in munte, nevazand fata de om, si mancau o data pe zi, dupa apusul soarelui. In sarbatori se adunau la chilia unui duhovnic sihastru si acolo savarseau Sfanta Liturghie si primeau Trupul si Sangele Domnului. Iar cele de nevoie vietii le primeau prin ucenicii lor de la manastirea de metanie.

Asa s-au nevoit Cuviosii Vucol, Ghedeon si Gherman timp de 30 de ani, stralucind ca trei faclii pe Muntele Ceahlau si neincetat rugandu-se pentru ei si pentru mantuirea lumii. Apoi, ajungand la varsta batranetii si bineplacand lui Dumnezeu, s-au savarsit cu pace in primele trei decenii ale secolului XVII si s-au numarat in ceata cuviosilor parinti. Pesterile lor se vad pana astazi si le poarta numele peste veacuri. (La cativa km mai sus de Manastirea Durau, unde a fost si un mic schit de sihastri, se gasesc mai multe pesteri si urme de chilii sub stancile Ceahlaului, printre care si "Pestera lui Vucol", "Pestera lui Ghedeon" si "Pestera lui Gherman").

"Ceata pustnicilor fericita este, a celor ce se intraripeaza cu dumnezeiescul dor!"

CUVIOSUL PANGRATIE ARHIMANDRITUL - Manastirea Sucevita (secolele XVI-XVII)

Acest cuvios iubitor de Hristos era ucenic al mitropolitului Gheorghe Movila, pe cand era egumen in Manastirea Sucevita (1564-1579). Apoi, ravnind vietii pustnicesti, s-a facut sihastru, cu binecuvantarea dascalului sau, pe un deal din apropierea manastirii, numit pana

astazi "Dealul lui Pangratie". Aici, facandu-si un bordei in mijlocul padurii, s-a nevoit Cuviosul Pangratie peste 20 de ani in neincetata rugaciune, in post si in priveghere, rabdand multe ispite de la diavolul. Numele lui devenise cunoscut in toate satele de pe valea Sucevitei si multi credinciosi il cautau pentru binecuvantare si pentru cuvânt de folos. Avea inca si darul vindecarii bolilor, caci se facuse vas curat al Duhului Sfânt.

In anul 1610, Cuviosul Pangratie a fost ales egumen si parinte duhovnicesc al Manastirii Sucevita, pe care o povatuiește cu multa intelepciune 15 ani. Ca egumen, a inmultit numarul monahilor la peste 50 de rugatori, dintre care o parte traiau in obste, iar ceilalti sihastrau in padurile din jurul Sucevitei. Pe toti ii avea sub ascultare arhimandritul Pangratie, deprinzandu-i frica de Dumnezeu, smerenia si neincetata rugaciune, care este maica tuturor faptelor bune. Cuviosul Pangratie s-a ingrijit si de buna chivernisire a manastirii, innoind chiliile monahilor si ale sihastrilor si facand multe milostenii la satenii din valea Sucevitei. Era inca foarte cinstit si cautat de credinciosi, "avand multa trecere in poporul de la sate".

Savarsind, astfel, calatoria acestei vietii, dupa cuvântul Sfintei Evanghelii, s-a mutat la cerestile lacasuri in primele decenii ale secolului XVII.

EPISCOPUL EFREM AL RADAUTILOR - Manastirea Moldovita (+ 1626)

Evlaviosul episcop Efreem era cu metania din Manastirea Moldovita, iar cu locul nasterii din partile Sucevei. Deci, auzind de buna nevointa a monahilor de aici, s-a facut calugar in a doua jumatate a secolului XVI, invrednicindu-se in putina vreme de darul preotiei. Apoi, a fost mai multi ani eclesiarh si duhovnic al obstei din Moldovita, crescand multi fii duhovnicesci si zidind sufleteste pe toti cu smerenia, cu blandetea si cu intelepciunea lui. Caci era deprins din copilarie cu citirea si intelegerea Sfintei Scripturi si cu invatatura Sfintilor Parinti, pe care o deprinsese in scoala manastirii de la dascalii iscusiti.

Spre sfarsitul secolului XVI, Cuviosul Efreem a fost ales egumen al Manastirii Moldovita, povatuind duhovnicesc aceasta obste intre anii 1595- 1607 si adunand in jurul sau pana la 60 de calugari. In aceasta vreme, Manastirea Moldovita a cunoscut o epoca de aleasa inflorire duhovniceasca si culturala. Aici se formau duhovnici si egumeni iscusiti in povatuirea sufletelor omenesti, precum si buni caligrafi care scriau carti de slujba pentru biserici, printre care era si Cuviosul Isaia pustnicul. In jurul Manastirii Moldovita se nevoiau, de asemenea, numerosi sihastri care se bucurau de ajutorul lui. Numele egumenului Efreem era cunoscut domnului Moldovei, Ieremia Movila, care ii acorda unele ajutoare pentru manastire si "scrie rugaminte egumenului din Moldovita si intregului sobor".

Pentru intelepciunea vietii sale, Cuviosul Efreem a fost chemat de Dumnezeu la treapta arhieriei, fiind hirotonit episcop al Husilor in anul 1607. Dupa putina vreme ajunge pe scaunul Episcopiei Radautilor, bine pastorind turma lui Hristos 15 ani (1608-1614 si 1616-1623). Prima lui grija a fost sa zideasca biserici in toate satele si sa hirotoneasca preoti buni si stiutori de carte, ca sa poata povatui poporul pe calea mantuirii. Se ingrijea, de asemenea, pentru intarirea vietii duhovnicesci in manastirile si schiturile din eparhia sa, randuind egumeni luminati si sporiti in fapte bune.

La manastirea de metanie, episcopul Efreem a zidit in anul 1612 o frumoasa "clisiarnita", care se pastreaza pana astazi. A mai dat manastirii sale cateva carti de slujba, caligrafiate cu propriile sale maini, si anume un Evangheliar (1613), o Psaltire (1614) si un "Anghelis" (Octoih). Pe acest manuscris se afla urmatoarea insemnare: "Cu voia Tatalui si cu ajutorul Fiului si cu savarsirea Sfantului Duh, iata eu robul Domnului Dumnezeuului meu, Efreem, episcop de Radauti, am binevoit si am dorit din toata inima si am dat din agoniseala mea dreapta, ca sa se scrie sfantul Anghelis care sta de fata celor ce-l privesc, ca rugaciune a mea pentru mine si parintii mei si l-am dat Sfintei Manastiri Moldovita...".

Asa nevoindu-se smeritul episcop Efreem si mult ostenindu-se pentru mantuirea turmei sale, in anul 1623 s-a retras la manastirea de metanie. Apoi, pregatindu-si dinainte mormantul, si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu, in anul 1626. Mormantul se afla in gropnita Manastirii Moldovita si poarta urmatoarea inscriptie: "Acesta este mormantul presfintitului nostru parinte Kir Efreem, episcop al Radautiului (unde) este si inmormantat, unde s-a fagaduit lui Dumnezeu si Preacuratei Sale Maici, din tinerețe. Vesnica lui pomenire, in anul 1626".

MITROPOLITUL ANASTASIE CRIMCA - al Moldovei si Sucevei (1631 +)

Viata

Acest mare mitropolit al Moldovei s-a nascut in Suceava, pe la jumatatea secolului al XVI-lea, din parinti foarte iubitori de Hristos, anume Ioan si Cristina. Din botez se chema Ilie.

In timpul domniei lui Petru Schiopul (1582-1591), tanarul Ilie Crimca a fost diac de cancelarie si ostas. Apoi, renuntand la cele pamantesti, s-a facut calugar la Manastirea Putna. Dupa putina vreme a ajuns egumen la Manastirea Galata din Iasi. In anul 1600 a fost ales episcop la Radauti. Dar in acelasi an se retrage la Dragomirna unde zidește o mica biserică de piatra si intemeiaza schit de calugari. In anul 1606 este ales episcop la Roman, iar in decembrie 1607 este ales mitropolit al Moldovei si Sucevei, pana in anul 1617, cand se retrage din scaun la Manastirea Dragomirna, ctitorita de el in anul 1609. Intre anii 1619-1629 pastorește din nou Biserica Moldovei. Apoi, se retrage la ctitoria sa si trece la cele vesnice, la 19 ianuarie 1631.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Mitropolitul Anastasie a fost ales de Dumnezeu din bratele maicii sale sa fie pastor duhovnicesc al Bisericii lui Hristos. Parintii sai, Ioan si Cristina, l-au crescut de mic in frica de Dumnezeu, ca pe un odor de mare pret, dandu-i o educatie crestineasca cu totul aleasa. Astfel, tatal sau l-a invatat barbatia si taria suflenteasca, care il fac pe om statornic si indelung rabdator in incercarile de multe feluri ale vietii; iar buna sa mama l-a invatat sa fie smerit, cu sufletul deschis spre dumnezeiestile frumuseti, fierbinte in rugaciuni si iubitor de oameni.

2. In tinerețile sale, fiind ostas in armata Moldovei, se spune despre dansul ca facea adevarate vitejii in luptele cu cazacii, care pradau adesea satele si manastirile. Ca, intarindu-se cu crucea lui Hristos si fiind indemanatic si plin de curaj, biruia cu multa usurinta pe navalitori. Pentru toate acestea a fost rasplatit de domnul Moldovei cu o mare intindere de pamant, unde mai tarziu a zidit frumoasa Manastire Dragomirna.

3. Ramanand in oaste cativa ani, tanarul Ilie Crimca a fost indemnata de Duhul Sfânt sa se faca ostas al lui Hristos. Deci, renuntand la cele pamantesti, a intrat in obstea Manastirii Putna, calugarindu-se cu numele de Anastasie. Aici a deprins monahul Anastasie mestesugul cel cu multa iscusinta al picturii in miniatura si scrierea de carti. Aici, in scoala Manastirii Putna, a invatat ostasul lui Hristos mestesugul luptei duhovnicesci si buna nevointa calugareasca.

4. Vazand parintii smerenia si istetimea mintii monahului Anastasie, indata l-au hirotonit preot si, la cererea voievodului, l-au trimis egumen la Manastirea Galata de curand zidita. Si atat de frumos a povatuit acest sfânt lacas, incat toti il iubeau si multi credinciosi il

aveau de parinte duhovnicesc. Dupa ce a format la Galata o obste bine organizata cu ucenici buni, in anul 1600, arhimandritul Anastasie a fost hirotonit episcop de Radauti.

5. Retragandu-se din scaun datorita vitregiilor vremii, episcopul Anastasie a sihastrit 6 ani de zile la metocul sau, Dragomirna. Aici a zidit o mica biserică, a adunat in jurul sau cativa ucenici si se indeletnicea cu citirea sfintelor carti, cu zugravirea de icoane si cu scrierea de manuscrise, povatuind multe suflete catre Hristos.

6. Pentru intelepciunea si smerenia sa, in anul 1607, episcopul Anastasie a fost ales mitropolit al Moldovei, pastorind Biserica lui Hristos timp de 20 de ani. Cea dintai grija a sa a fost intarirea vietii duhovnicesti prin manastiri si sate si zidirea de noi biserici.

7. In toate marile manastiri a randuit egumeni din cei mai alesi, sporiti in fapte bune si cunoscatore de limbi straine. Cel mai vestit dintre toti a fost egumenul Manastirii Secu, arhimandritul Varlaam. Prin orase si sate a hirotonit preoti stiutori de carte, in stare sa conduca poporul pe calea Evangheliei lui Hristos. Astfel, sub lunga pastorie a mitropolitului Anastasie, manastirile si schiturile din Moldova au trait o epoca de aleasa inflorire duhovniceasca. De asemenea, in sihastrile retrase din Carpati s-a inmultit numarul sihastrilor, din care unii erau cinstiti de popor, inca din viata, ca sfinti si facatori de minuni.

8. In anul 1609, mitropolitul Anastasie inalta, spre slava Preasfintei Treimi si cinstea neamului, frumoasa Manastire Dragomirna, cu hramul Pogorarea Duhului Sfant. Este, cu adevarat, cel mai mare altar de rugaciune si de mangaiere pe care l-a ridicat vreun ierarh pe pamantul romanesc. In aceasta manastire a randuit mitropolitul egumeni buni si calugari cu viata de obste, unde niciodata n-a incetat dumnezeiasca Liturghie.

9. Biserica Manastirii Dragomirna, pe cat este de impodobita cu sculpturi de piatra in exterior, pe atat este de frumos pictata si in interior. Caci in acelasi an, mitropolitul ctitor a randuit patru calugari zugravi din manastire, anume: "Popa Craciun, Ignatie, Maties si Grigorie", care au pictat altarul, bolta si naosul bisericii. Mai tarziu, domnul Moldovei, Miron Barnovschi, rudenia mitropolitului, a construit zidul de cetate si cele patru turnuri de aparare. Apoi, bunul pastor Anastasie a lasat legamant ca nimeni si niciodata sa nu inchine ctitoria sa altor manastiri din afara tarii.

10. Acest fericit parinte al Moldovei, fiind din tinerete neintrecut caligraf si pictor de icoane, a scris si a donat ctitoriei sale 11 manuscrise impodobite cu frumoase miniaturi, cum nu sunt altele in tara noastra. Cele mai alese manuscrise ale mitropolitului Anastasie daruite Manastirii Dragomirna sunt:

Un Evangheliar cu multe miniaturi din anul 1610, pe care ctitorul il doneaza manastirii "spre pomenirea sa si a parintilor sai, Ioan si Cristina"; un alt Evangheliar din anul 1614; doua Liturghiere, din care unul este scris in anul 1609 si altul in anul 1610; un Apostol, din anul 1610 (in prezent se pastreaza la Viena); o Psaltire din anul 1614 si alte cateva carti. Mitropolitul a mai daruit Manastirii Dragomirna doua epitafe lucrate de el in anii 1612 si 1626, o cruce mare imbracata in metal pretios, vase sfintite si alte obiecte de cult.

11. Inca din primii ani, mitropolitul Anastasie a intemeiat la ctitoria sa o vestita scoala de monahi caligrafi, zugravi si miniaturisti, renumita in toata Moldova. In aceasta scoala s-au format caligrafi renumiti, cum au fost: Popa Craciun, Ignatie, Maties, Grigorie, diaconul Dimitrie Dumitrascu si altii, ale caror frumoase lucrari s-au raspandit in celelalte manastiri, pentru impodobirea sfintelor biserici.

12. Pentru a da manastirilor si parohiilor din Moldova o randuiala de viata cat mai aleasa si unitara, mitropolitul Anastasie a adunat la Suceava, in anul 1626, un sinod cu toti episcopii si egumenii de manastiri si a intocmit un nou asezamant bisericesc. Prin aceasta, el cauta sa inlature orice neoranduiele din Biserica Moldovei si sa intareasca Ortodoxia.

13. Pe langa grija pe care o avea pentru impodobirea bisericilor si mentinerea sufletelor, mitropolitul Anastasie s-a ingrijit si de alinarea bolilor si suferintelor trupesti. Astfel, in anul 1610 a infiintat o bolnita la Manastirea Dragomirna, unde se ingrijeau, atat calugari, cat si mireni. Iar in anul 1619 a infiintat un adevarat spital in orasul Suceava, unde se vindecau numerosi suferinzi. Urmand exemplul Sfantului Vasile cel Mare, mitropolitul Anastasie este fondatorul celui dintai spital public din tara noastra.

14. La Manastirea Sfantul Ioan cel Nou de la Suceava, mitropolitul Anastasie a zidit un paraclis de iarna, adaugand si alte innoiri, caci sufletul sau ardea pentru ravna casei Domnului. Aici se faceau frumoase slujbe si procesiuni cu moastele Sfantului Ioan cel Nou, mai ales vara, cand se adunau zeci de mii de pelerini din Moldova si Transilvania. Erau cele mai importante zile de rugaciune, de inaltare duhovniceasca, de unitate si infratire in Hristos a tuturor romanilor ortodocsi de dincoace si de dincolo de Carpati.

15. In fiecare vara, mai ales la hramuri, romanii din Transilvania faceau pelerinaje la toate manastirile din Moldova, intarindu-se astfel in dreapta credinta, in iubire si in pastrarea graiului romanesc. La intoarcere duceau peste munti carti bisericesci copiate de calugari, icoane, cruci sculptate si alte daruri manastiresti. Unii dintre ei cereau de la mitropolitul Anastasie calugari si egumeni pentru manastirile si schiturile din Ardeal si Maramures. Iar bunul pastor implinea intotdeauna cererea romanilor ortodocsi, ajunsi sub ocupatie straina. Pentru aceea, stiind ce mare rol au manastirile in viata neamului, mitropolitul Anastasie s-a impotrivit pana la moarte obiceiului de a se inchina aceste lacasuri manastirilor din afara tarii.

16. In anul 1621, navalind tatarii asupra Sucevei, mitropolitul Anastasie a luat noaptea moastele Sfantului Ioan cel Nou si a cautat sa fuga in munti cu numerosi credinciosi. Dar, vazand Dumnezeu lacrimile poporului, prin negraita minune, moastele s-au facut atat de grele, incat carul cu boi nu se putea misca din loc. Atunci marele ierarh a facut litie si priveghere de toata noaptea, a inconjurat cetatea cu racla Sfantului Mucenic Ioan, protectorul Moldovei, si indata au fugit paganii rusinati din tara.

17. O grija deosebita avea mitropolitul Anastasie si pentru manastirea de calugarite Patrauti. Aici se nevoiau pana la o suta de maici si functiona, inca de pe vremea lui Stefan cel Mare, o bolnita intretinuta din vistieria tarii. Purtand o mare grija de bolnavi, adeseori ii cerceta si ii mangaia ca un bun pastor al Bisericii lui Hristos. In aceasta manastire a adus mitropolitul si pe mama sa, Cristina, pe care apoi a daruit-o lui Hristos, tunzand-o in cinul monahal.

18. Ajungand la varsta barbatului desavarsit, proorocita de Duhul Sfant prin gura imparatului David, si impartind toata averea la saraci si bolnavi, milostivul mitropolit Anastasie al Moldovei a adormit cu pace la 19 ianuarie, 1629, dandu-si sufletul in mainile lui Dumnezeu. Osemintele sale se odihnesc, pana la inviarea cea de obste, in pronaosul bisericii din Manastirea Dragomirna.

Doamne, numara in ceata sfintilor Tai ierarhi pe mitropolitul Anastasie!

TESTAMENTUL MITROPOLITULUI ANASTASIE CRIMCA scris pe "Apostolul" de la Viena

"In numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh. Troita Sfanta, singura si nedespartita. Noi robii Domnului nostru Iisus Hristos, Domnul Dumnezeu si Mantuitorul nostru, inchinatorii Sfintei Troite: Kir Anastasie Crimca, mitropolitul Tarii Moldovei, marele ctitor Lupu Stroici si fiul sau Ionascu Stroici, Ioan Crimca si Cristina si toti ctitorii sfintei manastiri din nou zidita numita Dragomirna, unde este hramul Pogorarii Sfantului Duh, marturisim cu aceasta scrisoare a noastra ca daca se va intampla cu moartea noastra, in oricare

timpuri, vreo nevoie sfintei manastiri, pe oricine va alege Dumnezeu sa fie stapanul Tarii Moldovei, daca s-ar atinge careva dintre domnitori, ctitori, boieri sau din neamul nostru, sa inchine Sfantului Munte sau Ierusalimului sau sa schimbe pe calugarii Tarii Moldovei sau sa puna egumeni dintr-o manastire straina; sa aveti, cum am spus mai sus, sfanta manastire in toate in pace si netulburata in veci. Iar cel ce va strica scrisoarea noastra si alcatuirea noastra, acela sa fie proclamat si triclet, anatema, maranata, de Domnul Dumnezeu si de toti sfintii, amin. In zilele fericitului domn Io Constantin Moghila Voievod, fiul lui Io Ieremia Moghila Voievod, in anul 7118 (1610) luna martie in 16 zile".

CUVIOSUL IOANICHIE SCHIMONAHUL - Sihastria Valea Chiliilor-Muscel (+ 1638)

Pe Valea Dambovitei, intre Targoviste si Campulung, se afla un deal inalt numit "Dealul Cetatuia" sau "Dealul lui Negru Voda". Prima asezare monahala cunoscuta pe aceasta colina dateaza de la inceputul secolului al XIV-lea, cand domnul Tarii Romanesti intemeiaza un schit cunoscut pana azi cu numele de "Schitul Negru Voda" (Cetatuia).

Pe versantul abrupt al dealului, in partea de sud-est, ca si pe valea paraului Cetatuia, a existat una din cele mai vechi vetre isihaste romanesti, intre secolele XIII si XVIII, aici s-au nevoit multi sihastri cu viata sfanta, ale caror nume nu se mai cunosc. Valea aceasta se numeste de sute de ani "Valea Chiliilor", din cauza numarului mare de sihastri traitori aici.

Unul din cei mai renumiti sihastri ce s-a nevoit pe Valea Chiliilor in primele decenii ale secolului XVII, a fost Cuviosul schimonah Ioanichie. Se crede ca era cu metania din Schitul Negru Voda de alaturi, unde s-a nevoit la sfarsitul secolului XVI. Apoi, ravnind fericitei vietii pustnicesti si arzand pentru dragostea lui Hristos, s-a inchis de buna voie intr-o pestera sapata in peretele muntelui si acolo s-a nevoit, nestiut de oameni, mai mult de 30 de ani. Numai ucenicul sau ii aducea paine si apa o data pe saptamana, pe care o cobora pana la gura pesterii cu o franghie, din cauza locului foarte abrupt. Sfintele Taine i le aducea din timp in timp egumenul schitului.

Cum s-a nevoit acolo schimonahul Ioanichie, cate ispite a rabdat si la ce masura duhovniceasca a ajuns, singur Dumnezeu stie. Insa, dupa o nevointa atat de aspra, cuviosul acesta, ajungand la masura sfinteniei si cunoscandu-si dinainte sfarsitul, si-a sapat singur mormantul in fundul pesterii. Apoi, culcandu-se in mormant, si-a dat suflului in mainile Domnului.

Cu trecerea anilor, numele Cuviosului Ioanichie s-a uitat, iar pestera lui s-a parasit din cauza muntelui abrupt. In primele decenii ale secolului XX, coborandu-se egumenul schitului cu o franghie in pestera, a descoperit osemintele intregi ale acestui mare sihastru, asezate cu bunacuvinta in fundul pesterii. Erau galbene, binemirosoase si acoperite cu o panza de paianjen. Deasupra mormantului erau sapate in piatra aceste cuvinte: "Ioanichie Schimonah, 1638".

Preacuvioase Parinte Ioanichie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSII SIHASTRI DANIIL SI MISAIL - Intemeietorii Manastirii Turnu (secolul al XVII-lea)

Acesti doi cuviosi sihastri, "Daniil duhovnicul" si ucenicul sau, "Misail nacealnicul" (egumen), s-au nevoit mai intai in Manastirea Cozia, la inceputul secolului al XVII-lea. Si era Daniil duhovnicul cel dintai al lavrei si al tuturor sihastrilor de pe Valea Oltului. Iar Misail era ucenicul sau de chilie si impreuna-lucrator al poruncilor lui Hristos. Apoi, dorind sa urmeze sfintilor de demult, s-au retras peste Olt, sub Muntele Cozia, si, sapandu-si alaturi doua mici pesteri in stanca, s-au inchis in ele si acolo s-au nevoit dupa voia lui Dumnezeu mai mult de 20 de ani. Aceste pesteri se vad pana astazi in curtea Manastirii Turnu si sunt bine pastrate.

Pe la jumatatea secolului XVII, adunandu-se mai multi sihastri in jurul lor, ieroschimonahul Misail a ridicat alaturi o mica bisericuta de lemn cu hramul "Intrarea in Biserica a Maicii Domnului", intemeind astfel "Sihastria lui Daniil si Misail". Apoi, Cuviosul Daniil duhovnicul raposand, ucenicul sau Misail a devenit "nacealnic" si parinte duhovnicesc al smeritilor sihastri.

Dupa putina vreme, mutandu-se si egumenul Misail la cele vesnice, Varlaam, mitropolitul Tarii Romanesti, a inaltat la Turnu o mica bisericuta de piatra in anul 1676, asezand sub temelie moastele celor doi cuviosi. Deasupra sunt asezate aceste inscriptii: "Daniil duhovnicul" si "Misail nacealnicul".

Minunat este Dumnezeu intru sfintii Sai, Dumnezeul lui Israel!

CUVIOSUL NEOFIT SIHASTRUL - Sihastria Stanisoara-Arges (secolul al XVII-lea)

Se spune in traditia locului ca, la inceputul secolului al XVII-lea, au plecat la liniste sase calugari din Manastirea Cozia. Doi dintre ei, Daniil duhovnicul si Misail ucenicul, s-au nevoit la poala Muntelui Cozia, iar patru dintre ei s-au nevoit in pesteri, pe Muntele Stanisoara.

Cel mai vestit dintre sihastrii de la Stanisoara a fost schimonahul Neofit. Acest cuvios si-a sapat o pestera in partea de apus a Muntelui "Salbaticul" si acolo s-a nevoit singur in aspre ostenele si in neadormita rugaciune timp de 30 de ani. Toata saptamana postea si se ruga in pestera, iar Duminica cobora la sihastria lui Daniil si Misail de la Turnu, asculta Sfanta Liturghie si primea Trupul si Sangele lui Hristos.

Astfel, rabdand grele ispite de la diavolul si dobandind darul lacrimilor si al vindecarii suferintelor omenesti, si-a dat suflului in mainile Domnului acolo, in pestera, nestiut de nimeni. Dupa mai multi ani, osemintele Cuviosului Neofit au fost descoperite de un calugar ce pastea vitele manastirii, pe care, aducandu-le la Cozia, le-a ingropat egumenul alaturi de bisericuta. Noaptea insa, aratandu-se cuviosul in vis egumenului, i-a poruncit sa-i duca oasele inapoi in pestera.

Asa au ajuns osemintele Cuviosului Neofit in pestera sa. Apoi, auzindu-se despre aceasta, multi credinciosi veneau la pestera si primeau ajutor in necazurile lor. Cu timpul, osemintele lui au fost impartite peste tot, incat astazi se mai pastreaza doar numele si pestera acestui mare sihastru roman.

CUVIOSUL MELETIE SIHASTRUL - Sihastria Stanisoara-Arges (secolul al XVII-lea)

Cuviosul Meletie era unul din cei sase sihastri plecati din obstea Manastirii Cozia. El si-a facut pestera in partea de sud a Muntelui Salbaticul, la 1 km de Manastirea Stanisoara, si aici s-a ostenit peste 40 de ani, slavind neincetat pe Dumnezeu si pazindu-si mintea curata de cugetele cele rele. Nevointa schimonahului Meletie era aceeaasi ca si a pustnicului Neofit. Sase zile se nevoia in pestera, iar Duminica mergea la Cuviosul Daniil duhovnicul de la Turnu si primea Trupul Domnului.

Se spunea despre dansul ca zilnic isi aducea apa cu ulciorul de departe, ca sa se osteneasca. La batranete, nemaiputand cobori, s-a rugat lui Dumnezeu si a izvorat un puternic izvor de apa inaintea pesterii lui, ce se cheama pana astazi "Izvorul lui Meletie".

Ajungand la adancul batranetii, si-a dat suflului cu pace in mainile Domnului si a fost numarat in ceata cuviosilor parinti. Osemintele sale au fost mai tarziu impartite de credinciosi, iar pestera se pastreaza pana astazi. Aici vin credinciosii si aprind candelile si lumanari. Viata pustnicilor fericita este, a celor ce se intraripeaza cu dumnezeiescul dor!

SFANTUL IERARH IOREST MARTURISITORUL - Mitropolit al Ardealului (+ 1657)

Sfantul Ierarh Iorest era fiu de tarani din Transilvania. Iubind din copilarie pe Hristos, s-a facut calugar in obstea Manastirii Putna,

schimbandu-si numele din Ilie in Iorest. Apoi, urmand scoala duhovniceasca din aceasta lavra, a ajuns monah iscusit, bun caligraf si zugrav de icoane. Era inca foarte ravnitor la slujba Bisericii si la pazirea sfintei credinte ortodoxe. Pentru curatia inimii sale, egumenul manastirii l-a facut ieromonah, si era Cuviosul Iorest ca o faclie aprinsa in obstea parintilor, savarsind cele sfinte cu frica de Dumnezeu si mangaind poporul cu alese invataturi crestine.

Vestea despre asezarea lui duhovniceasca a ajuns pana la domnul Moldovei, Vasile Lupu. Deci, raposand mitropolitul Ghenadie al Ardealului in toamna anului 1640, cu voia lui Dumnezeu, a fost ales parinte si intaistator al Bisericii Transilvaniei Cuviosul Iorest de la Putna. Dupa ce primi hirotonia in arhiereu de la mitropolitul Tarii Romanesti, in anul 1641, blandul ierarh Iorest urca pe scaunul Mitropoliei Ardealului de la Alba Iulia.

Timp de trei ani, cat a pastorit Biserica lui Hristos, Sfantul Ierarh Iorest s-a ostenit, ca un adevarat marturisitor sa apere dreapta credinta ortodoxa de invataturile straine calvine si de toate viclenele curse ale diavolului. Peste tot randuia preoti ravnitori, sfintele biserici si mergea prin sate, mangaind si invatand pe credinciosi ca un bun pastor al turmei lui Hristos.

In anul 1643, blandul ierarh Iorest a fost aruncat in temnita pentru ravna dreptei credinte, patimind multe necinstiri, batai si ocari. Iar sfantul rabda muceniceste, fiind gata sa-si dea si viata pentru apararea credintei ortodoxe si mantuirea turmei sale. Dupa noua luni de zile, pastorul cel adevarat este scos din temnita si obligat sa dea o suma de bani. Ajungand din nou in Moldova, intre anii 1656-1657 a fost episcop la Husi, pastorind bine Biserica lui Hristos si lucrand la mantuirea fiilor sai duhovnicesti. Apoi si-a dat sufletul cu pace in bratele Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind numarat in ceata sfinților marturisitori. Biserica Ortodoxa Romana l-a canonizat in anul 1955 si se face pomenirea lui la 24 aprilie.

Sfinte Ierarhe Iorest, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL EPIFANIE DE LA VORONET (secolul al XVII-lea)

In obstea intemeiata de Cuviosul Daniil de la Voronet s-au nevoit multi calugari cu viata sfanta. Unii traiau in chinovie, altii se retrageau la liniste in preajma manastirii, iar altii ajungeau sihastru desavarsiti in adancul codrilor de sub Muntii Rarauului.

In prima jumatate a secolului XVII a trait in Manastirea Voronet un schimonah foarte imbunatatit, anume Cuviosul Epifanie. Era originar din partile Sucevei. Acest iubitor de Hristos se silea in toate sa urmeze nevointa marelui staret, Sfantul Daniil Sihastrul. Dar intrucat ostenelile cele ascunse ale sfinților singur Dumnezeu le stie, tot asa si faptele cele bune ale Cuviosului Epifanie ne-au ramas necunoscute. In traditia locului se spune ca era foarte ascultator si bland, ca avea darul lacrimilor si era desavarsit in dragoste. Iar in "Patericul Sfinților din Moldo-Romania", se spune ca a trait prin anii 1660, "biruind desavarsit pre toate cetele vrajmasilor celor nevazuti prin adanca smerenia sa". Era inca mare dascal al rugaciunii si iscusit povatuitor de suflete, caci vedea asezarea inimii fiecaruia si cu numele lui Hristos izgonea duhurile rele dintre oameni. Pentru aceasta multi credinciosi il cautau si era ca un Avraam cu multi fii duhovnicesti.

Deci, bine savarsind alergarea vietii pamantesti si lui Hristos intru toate placand, s-a stramutat cu pace la cele vesnice, cinstindu-se de toti ca un adevarat sfant si de minuni facator.

Sfinte Precuvioase Parinte Epifanie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL IERARH IOSIF CEL NOU DE LA PARTOS - Mitropolit al Timisoarei (+ 1656)

Acest ierarh sfant si purtator de Dumnezeu, Iosif cel Nou de la Partos, s-a nascut pe la anul 1568, in orasul Raguza Dalmatiei, dintr-o familie de crestini valahi. Din botez se numea Iacob. Ramanand orfan de mic, mama sa i-a dat o crestere aleasa, iar la varsta de 12 ani a fost trimis la Ohrida sa invete carte.

Cand avea 15 ani, tanarul Iacob este chemat de Hristos la sfanta nevointa calugareasca, in Manastirea Maicii Domnului din localitate. Dupa cinci ani se duce la Muntele Athos si intra in obstea Manastirii Pantocrator. Aici, dupa aspre osteneli duhovnicesti, imbraca schima marelui si ingeresului chip cu numele de Iosif.

La Pantocrator, Cuviosul schimonah Iosif "Valahul" s-a nevoit multi ani de zile impreuna cu numerosi alti monahi greci, romani si macedoneni. Acolo a deprins mestesugul luptei duhovnicesti, postul desavarsit, privegherea de toata noaptea, ascultarea si smerenia. Apoi, facandu-se sihastru in padurile din imprejurimi si mult ostenindu-se, a ajuns la masura desavarsirii, invrednicindu-se de la Dumnezeu de darul lacrimilor si al rugaciunii neadormite care se lucreaza cu mintea in inima. Pentru sfintenia vietii sale avea inca si darul facerii de minuni, vindecand multe boli, indeosebi pe cei ologi. Pentru aceasta era chemat in multe manastiri atonite si vindeca pe calugari de grele suferinte trupesti.

Vazandu-l umbrat de harul Duhului Sfant, parintii au chemat in obste pe Cuviosul Iosif Valahul si, facandu-l preot, l-au randuit duhovnic al calugarilor din Muntele Athos. Si era atat de iscusit povatuitor de suflete, incat ajunsese vestit pana la patriarhul de la Constantinopol. Pentru aceea a fost randuit egumen la Manastirea Sfantul Stefan din Adrianopol, pe care o conduce cu multa intelepciune sase ani. Apoi este numit egumen in Manastirea Cutlumus din Athos, renumita ctitorie a domnilor Tarii Romanesti, unde se nevoiau multi calugari romani si macedoneni.

Dupa ce formeaza numerosi fii duhovnicesti, se retrage la liniste in preajma Manastirii Vatopedu. Dar, raposand mitropolitul Timisoarei, romanii din Banat, calauziti de Duhul Sfant, au ales pastor in locul lui pe Cuviosul Iosif Valahul, desi avea 80 de ani, fiind vestit in toate tarile balcanice si cinstit ca sfant inca din viata.

In anul 1650 este hirotonit arhiereu si asezat in scaunul de mitropolit al Timisoarei. Aici, bunul pastor s-a dovedit mare aparator al Ortodoxiei, mangaind si povatuind catre Hristos timp de trei ani de zile Biserica Banatului. Caci era tare in credinta, intept la cuvint, bland la inima si neadormit in rugaciune. A facut si unele minuni, spre lauda lui Dumnezeu si alinarea suferintelor unor credinciosi, punand mainile pe capul lor si rugandu-se pentru ei. De asemenea, a stins cu rugaciunea sa focul ce cuprinsese partea de apus a Timisoarei. Caci, iesind din biserica cu Sfintele Taine in mainile sale si rugandu-se cu lacrimi, indata a trimis Dumnezeu o ploaie puternica si s-a stins focul.. In anul 1653, Sfantul Ierarh Iosif cel Nou se retrage la Manastirea Partos. Aici, mai traind inca trei ani, in toamna anului 1656 isi da sufletul in mainile Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind in varsta de peste 85 de ani. Biserica Ortodoxa Romana l-a canonizat la 7 octombrie 1956, si se face pomenirea lui la 15 septembrie.

Minunat este Dumnezeu intru sfinții Sai, Dumnezeu parintilor nostri!

SFANTUL MUCENIC IOAN VALAHUL (+ 1662)

Acest binecuvantat vlastar al tarii noastre s-a nascut intr-o familie de tarani evlaviosi din Oltenia, pe timpul domniei lui Matei Basarab. Crescut de mic in dreapta credinta, iubea mult pe Dumnezeu, biserica, rugaciunea si ascultarea de parinti.

Pe cand avea doar 15 ani, fericitul tanar Ioan a fost ales si intarit de harul Duhului Sfant sa fie mucenic al lui Hristos intr-un chip ca acesta.

In toamna anului 1659, navalind o ceata de turci pe Valea Oltului dinspre Ardeal, au facut mari jafuri prin sate in drum spre Dunare si au luat in robie multi tineri nevinovati. Printre cei robiti a fost si fericitul Ioan. Trecand Dunarea, turcii si-au impartit robii, luand fiecare dupa voie si placere pe cine voia. Asa a ajuns nevinovatul Ioan in stapanirea unui ostas turc rau si desfranat. Pe langa drumul greu, pe langa foame si osteneala, sarmanii crestini luati in robie trebuiau sa sufere si sete si batai si umilinte de tot felul, iar la urma sa fie siliti spre necuratele pofte ale desfranarii de catre stapanii lor pagani si tirani.

Vazandu-se intr-o zi silit spre necurata patima de catre un turc, fericitul Ioan l-a refuzat cu scarba, marturisind ca este crestin si uraste necuratele patimi paganesti. Atunci, maniindu-se, tiranul voia sa-l sileasca, dar tanarul crestin, intarit de ravna credintei in Hristos, l-a lovit pe tiran, care indata a murit. Ceilalti ostasi l-au legat in lanturi si asa, dupa cateva luni de chinuri si de mers pe jos, turcii au ajuns la Constantinopol, iar fericitul si neintinatul Ioan a fost dat ostatic femeii turcului ucis de el pe cale, drept pedeapsa, ca sa-i fie sluga pana la moarte. Acea femeie, ranindu-se de frumusetea lui Ioan, il tragea spre necurata desfranare si spre legea mahomedana, silindu-l sa se lepede de credinta cea dreapta in Hristos.

Atunci fericitul Ioan, rugandu-se mult lui Dumnezeu si Maicii Domnului sa-l intareasca in marturisirea dreptei credinte si sa-l izbaveasca de ispita desfranarii, a spus cu indrazneala: "Cred in adevaratul Dumnezeu, Care S-a rastignit pe cruce pentru noi, si doresc cu bucurie sa-mi dau viata pentru Hristos, decat sa ma turcesc si sa ma insotesc cu tine!"

Astfel, marturisorul Ioan a fost aruncat in temnita si apoi zdrobit cu cumplite chinuri. Ramanand neschimbat si tare ca un diamant, a fost condamnat la moarte prin spanzurare, si asa si-a dat sfantul sau suflet in bratele lui Hristos, la 12 mai 1662, iar trupul sau a fost aruncat la loc necurat.

Sfinte Mucenice Ioan, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

MITROPOLITUL VARLAAM - al Moldovei si Sucevei (+ 1653)

Viata

Mitropolitul Varlaam Motoc a fost unul din cei mai mari ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Romane, din intreaga sa istorie. S-a nascut in judetul Vrancea, in anul 1580, dintr-o familie de tarani razesi foarte iubitori de Hristos. Din botez se chema Vasile. Deci, fiind chemat sa slujeasca Biserica lui Hristos si primind o educatie aleasa, din copilarie a intrat in obstea Manastirii Neamt. Apoi, auzind de vestitul egumen Dosoftei de la Schitul lui Zosima si de petrecerea sihastrilor de pe valea paraului Secu, tanarul Vasile Motoc s-a stabilit aici prin anii 1590-1592. Timp de peste cincisprezece ani a fost intru toate ascultator dascalului sau, egumenul Dosoftei, deprinzand de la el dragostea de Dumnezeu si multa cunostinta de carte.

In anul 1606, egumenul Dosoftei se muta din viata aceasta, iar in anul 1608, ieromonahul Varlaam este ales egumen al Manastirii Secu. In toamna anului 1632, arhimandritul Varlaam este ales, hirotonit si asezat mitropolit al Moldovei in locul inaintasului sau Atanasie, atunci raposat, pastorind Biserica lui Hristos timp de 21 de ani.

Apasat de batranete, in anul 1653 se retrage la metanie, iar in 1657, la 19 decembrie, se muta din viata aceasta si este inmormantat alaturi de biserica.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest vas ales al lui Hristos a fost din pruncie umbrat de darul Duhului Sfant si inzebrat cu multa intelepciune si ravna spre cele dumnezeiesti. Caci neavand parinti bogati si invatati, s-a facut parinte luminat al Moldovei, invatand pe toti frica de Dumnezeu si dreapta credinta ortodoxa.

2. In Schitul lui Zosima, tanarul Varlaam intrecea pe ceilalti parinti cu blandetea, cu ascultarea si cu sfontenia vietii lui, incat de toti era iubit si cinstit ca un adevarat calugar si parinte duhovnicesc. Se mai spunea despre dansul ca mereu cerceta pe marii sihastri ce se nevoiau atunci pe valea Secului, anume: Moise, Prohor, Veniamin, Spiridon si Chiriack, ca si pe cei din muntii Sihlei si Agapiei, invatand de la fiecare dragostea de Dumnezeu, rugaciunea lui Iisus, bunacredinta si savarsirea a toata fapta buna.

3. Dogmele credintei ortodoxe, invaturile Sfintilor Parinti si adancul teologiei, ieromonahul Varlaam le-a deprins de la dascalul sau, egumenul Dosoftei, si de la episcopul de Roman, Mitrofan, cu metania din Secu. De la dansii a invatat inca limbile greaca si slavona si a luat binecuvantare sa traduca si sa scrie carti in limba noastra romaneasca.

4. Ca egumen al Manastirii Secu, arhimandritul Varlaam a povatuit cu multa intelepciune duhovniceasca aceasta obste timp de 24 de ani, reusind sa creasca multi fii sufletesti si sa formeze pe valea Secului o adevarata lavra monahala, vestita in toata Moldova, Manastirea Secu devenind o vatra isihasta de rugaciune, de gandire si de traire ortodoxa. Prin anii 1625-1630, Manastirea Secu se numara alaturi de marile manastiri: Neamt, Slatina, Putna, Bistrita, Agapia, Probota, Moldovita si Dragomirna.

5. In obstea sa, egumenul Varlaam respecta intru totul asezamantul ctitorului fondator, Nestor Ureche, care era foarte apropiat de tipicul Muntelui Athos. Dupa slujbele bisericesci, monahii se indeletniceau cu ascultarea in obste si cu lucrul mainilor la chilii. Iar citirea Sfintilor Parinti si rugaciunea lui Iisus erau obligatorii pentru toti fiii sai duhovnicesci.

6. Una din indeletnicirile marelui staret era si traducerea operelor Sfintilor Parinti din limbile greaca si slavona in grai romanesc, ca sa fie pe intelesul tuturor. Astfel, arhimandritul Varlaam traduce din slavona, impreuna cu cativa ucenici, "Scara" Sfantului Ioan Scararul, precum si alte scrieri, ce se citeau zilnic la biserica, la trapeza si la chilii. Prin aceasta, egumenul Varlaam facea in Moldova primii pasi de inlocuire a limbilor straine, greaca si slavona, cu limba vorbita a poporului. Leastvita (Scara) Sfantului Ioan Scararul este printre primele opere patristice filocalice traduse in limba romana si dovedeste preocuparea duhovniceasca a monahilor nostri pentru cunoasterea si imitarea Sfintilor Parinti.

7. Acest smerit egumen ducea o viata duhovniceasca atat de aleasa, incat in putini ani se facuse cunoscut peste tot, prin manastiri, prin sate si targuri, la dregatori, la episcopi si chiar la insusi domnul tarii, Miron Barnovschi (1626-1629), care il avea de duhovnic. Zilnic alergau la el tarani, sihastri, egumeni si boieri pentru sfat si spovedanie, caci era povatuitor iscusit si cautat de toti. De asemenea, veneau la chilia lui saraci si vaduve de prin sate pentru milostenie, iar el ii ospata la trapeza cu multa dragoste, ii mangaia parinteste si ii libera cu pace.

8. Aceeasi grija parinteasca avea egumenul Varlaam si de numerosi sihastri ce se nevoiau in Muntii Neamtului si mai ales pe valea Secului, la Sihla si la Sihastia. Caci prin aceste locuri straluceau pustnici mari si foarte sporiti in bunatati, cum erau Cuviosii Rafail si Partenie de la Agapia, Pahomie, Serghie si Ioan, Visarion si Stefan, pustnici din Poiana Trapezei si mai ales vestitul duhovnic Atanasie

de pe "Valea Sihastrilor". Pe toti acestia ii cerceta egumenul Varlaam, le ducea cele de nevoie si cerea de la ei binecuvantare si cuvânt de folos.

9. Vestea intelepciunii sale atragea la Manastirea Secu numerosi ucenici. Unii dintre ei au ajuns mai tarziu calugari iscusiti, buni slujitori ai Bisericii lui Hristos, duhovnici cautati de multa lume, traducatori de carti in grai romanesc, egumeni si incepatori de obste si chiar episcopi in eparhiile Moldovei. Dintre acestia pot fi amintiti: mitropolitul Ghedeon, mai intai episcop la Husi, intre anii 1645-1653, apoi mitropolit al Moldovei, intre anii 1653-1659 si 1664-1671, si mitropolitul Sava, fost episcop la Husi, Radauti si Roman, intre anii 1653-1660, apoi mitropolit, intre anii 1660-1664. Iar dintre egumeni, ucenici ai staretului Varlaam, se pot aminti ieromonahii Efreim, Ghedeon, Teodorit, Paisie, Gheorghe, Ghenadie si altii.

10. Pentru sfantenia vietii sale si pentru intelepciunea cu care era inzestrat de Dumnezeu, arhimandritul Varlaam, egumenul Manastirii Secu, a fost ales de tot poporul mitropolit si pastor duhovnicesc al Moldovei, in toamna anului 1632. La 23 septembrie acelasi an a fost hirotonit arhieru si asezat la carma Bisericii in prezenta a mii de credinciosi, calugari, egumeni si dregatori de la Iasi, in frunte cu domnul si toti arhierii. Si a fost mare bucuria atunci peste toata Tara Moldovei, caci toti se foloseau de blandetea, de smerenia si de cuvintele lui cele pline de intelepciune.

11. Cea dintai grija a marelui ierarh a fost sa-si hraneasca poporul cu carti de slujba si de invatatura crestineasca in limba romaneasca. De aceea a intemeiat la Manastirea Sfintii Trei Ierarhi din Iasi prima tipografie din Moldova. Aici a tiparit mitropolitul Varlaam, in romaneste, trei carti din cele mai importante pentru acele timpuri, scrise de el in cinstea Preasfintei Treimi, si anume:

12. Explicarea Evangheliilor la Duminici, la praznice imparatesti si la sfintii mari de pe tot anul, tiparita in anul 1643 cu numele de "Carte romaneasca de invatatura". In popor a fost numita cel mai obisnuit "Cazania lui Varlaam", cu 75 de predici in 500 de file;

13. Sapte Taine ale Bisericii, tiparita la Iasi in anul 1644, cu 339 file;

14. Raspunsul la Catehismul calvinesc, tiparita tot la Iasi, in anul 1647. Prin aceste trei carti, mitropolitul Varlaam s-a dovedit a fi, pentru toti credinciosii romani, un bun cunoscator si exeget al Sfintei Scripturi, un adevarat dascal de morala si profund catehet si un mare ierarh aparator al Ortodoxiei romanesti, renumit pana in zilele noastre.

15. Vazand pastorul cel bun al lui Hristos ca turma sa nu intelege slujbele Bisericii facute in limbi straine, s-a nevoit sa talmaceasca toate evangheliile de peste an, pe intelesul credinciosilor, intr-o frumoasa si curata limba romaneasca. Caci se gandea nu numai la credinciosii din Moldova, ci si la cei din Tara Romaneasca si mai ales din Transilvania, care erau de secole sub jug strain si mereu siliti sa renunte la credinta ortodoxa si la limba stramosilor nostri. Tocmai de aceea, inteleptul ierarh si-a intitulat Cazania "Carte romaneasca de invatatura", caci era adresata "la toata semintia romaneasca" cu scopul de a-i uni pe toti sub aceeasi credinta si limba parinteasca.

16. Cazania mitropolitului Varlaam este cea mai importanta carte veche de invatatura duhovniceasca, alaturi de Biblia lui Serban din anul 1688. Datorita limbii sale atat de curgatoare si invataturii ei datatoare de viata, aceasta carte a avut cea mai larga raspandire pe pamantul tarii noastre, mai ales in Transilvania, unde se mai pastreaza astazi peste 350 de exemplare in manuscris. Setea de Hristos ca si unitatea de credinta, de limba si de simtire au facut pe multi credinciosi din Transilvania sa o scrie cu mana, pentru a circula mai usor si a fi citita din casa in casa. Cazania de la Iasi a fost multa vreme pentru romani cea dintai carte de religie, de citire, de invatatura si de mangaiere duhovniceasca, pe limba si intelesul tuturor.

17. Auzind marele ierarh ca in Transilvania se raspandea calvinismul, care schimba dogmele credintei ortodoxe si nu marturisea cele sapte Taine si intelegand ca unii romani ardeleni sunt atrasi la calvinism, a scris o carte de invatatura ortodoxa intitulata "Sapte Taine ale Bisericii". Prin aceasta carte, mitropolitul Varlaam explica pe intelesul poporului cele sapte Taine intemeiate de Hristos si lasate Bisericii Sale. Totodata, apara sfantenia si rolul Bisericii si indemna pe toti la pocainta, binestiind ca indepartarea de la dreapta credinta si de la faptele bune duce la pierderea mantuirii si la dezbinarea neamului.

18. Ajungand mitropolitul Varlaam cu solie de pace in Tara Romaneasca si afland ca la Alba Iulia se tiparise in anul 1640 un catehism calvinesc "plin de otrava de moarte sufleteasca", s-a aprins cu mare ravna pentru apararea credintei ortodoxe. Deci, intorcandu-se in Moldova, a scris o carte de aparare a Ortodoxiei intitulata "Raspunsul la Catehismul calvinesc". Apoi a adunat la Iasi, in anul 1645, sinod de ierarhi romani din ambele tari, care au aprobat "Raspunsul" scris de mitropolitul Varlaam si au condamnat Catehismul calvinesc, declarandu-l "plin de otrava de moarte sufleteasca". Astfel, mitropolitul Varlaam s-a dovedit primul apologet al Bisericii Ortodoxe Romane si cel dintai ierarh, care convoaca un sinod local pe pamantul tarii noastre.

19. In "Raspunsul la Catehismul calvinesc", marele ierarh combatea cu multa indrazneala invataturile reformatoanelor Calvin, inlocuindu-le cu dogmele credintei ortodoxe, dovedind din Sfintele Scripturi ca adevarul se afla numai in Biserica Ortodoxa intemeiata de Hristos. Prin aceasta, mitropolitul Varlaam s-a aratat un mare teolog ortodox si un bun cunoscator al invataturii protestante, facandu-se vestit, atat in Tarile Romane, cat si in intreaga Ortodoxie.

20. Acest mare mitropolit era numit pe drept cuvânt parinte duhovnicesc al tuturor romanilor, caci era iubit de toti si se ingrijea, dupa a sa putere, pentru mentinerea si unirea lor prin marturisirea aceleiasi credinte in Iisus Hristos si pastrarea fiintei noastre strabune. Cele trei carti ale sale au fost scrise indeosebi pentru romanii din Transilvania, unde s-au si raspandit cel mai mult. Mitropolitul Varlaam s-a dovedit, astfel, cel dintai ierarh care a luptat pentru unitatea tarilor romane si unul din principalii fauritori ai limbii scrise romanesti.

21. Inteleptul pastor al Moldovei, la rugaminta mitropolitului Petru Movila al Kievului, a organizat la Iasi, in trapeza Manastirii Sfintii Trei Ierarhi, in anul 1642, un sinod al Bisericilor Ortodoxe greaca, rusa si romana, in vederea aprobarii Marturisirii Ortodoxe. Timp de 43 de zile, membrii celor trei Biserici, sub conducerea mitropolitului Varlaam, au discutat punct cu punct, au indreptat si au aprobat Marturisirea de Credinta, scrisa de mitropolitul moldovean Petru Movila. Astfel, prin grija bunului pastor al Moldovei, a avut loc, pentru prima data, in istorie un sinod inter-ortodox pe pamantul tarii noastre.

22. La indemnul mitropolitului Varlaam, Vasile Lupu a zidit in Iasi una din cele mai frumoase biserici din tara, biserica Manastirii Sfintii Trei Ierarhi, pe care o sfanteste cu multi clerici in ziua de 6 mai, 1639. In aceasta obste se nevoiau ca la o suta de monahi din cei mai invatati si alesi traitori si lucratori ai rugaciunii, slujitori, duhovnici, cateheti, psalti, tipografi si traducatori de carti. Aici, marele mitropolit a infiintat prima tipografie din Moldova, precum si o vestita scoala duhovniceasca, cu ajutorul mitropolitului Petru Movila, unde se faceau cursuri in greaca, slavona si latina. Aceasta scoala a functionat 20 de ani.

23. Platindu-se din vistieria tarii toate datoriile Bisericii din Constantino-pol, patriarhul si sinodul daruiesc Moldovei moastele Cuvioasei Parascheva, spre mangaierea poporului binecredincios. Sfintele moaste au fost aduse in tara cu mult alai, insotite de mare multime de clerici, calugari si zeci de mii de credinciosi cu facii aprinse in maini. In intampinarea lor au iesit la locul numit "Valea Vladicai" insusi domnul si mitropolitul Varlaam cu toata suita tarii. Iar in ziua de 13 iunie, 1641, au intrat in Iasi cu mult popor, in sunet

de clopote si le-au asezat cu mare cinste in biserica Manastirii Sfintii Trei Ierarhi. De atunci se face in fiecare an pelerinaj la moastele Cuvioasei Parascheva, in ziua de 14 octombrie.

24. Mitropolitul Varlaam 1-a indemnat pe Vasile Lupu sa zideasca si alte manastiri si biserici, precum: Manastirea Agapia Noua (1644), prin dania hatmanului Gavril, fratele domnului; Manastirea Hlincea-Iasi, Manastirea Golia-Iasi, biserica Sfantul Ioan Botezatorul din Iasi, biserica Sfantul Atanasie din Copou-Iasi, biserica din satul Serbesti-Neamt, biserica Stelea din Targoviste, biserica Sfanta Parascheva din Liov si numeroase danii la celelalte manastiri. Pe toate aceste lacasuri le-a sfintit bunul pastor al Moldovei si le-a impodobit cu calugari si cu aleasa viata duhovniceasca.

25. Sub pastoria acestui mare ierarh, manastirile din Moldova au trait o epoca de mare pace si inflorire duhovniceasca. Peste tot a randuit egumeni luminati si duhovnici buni, facand astfel sa sporeasca numarul monahilor in viata de obste, ca si al sihastrilor din schituri si paduri. Manastirile cu cea mai inalta viata duhovniceasca, sub mitropolitul Varlaam, erau: Sfintii Trei Ierarhi, Putna, Slatina, Moldovita, Voronet, Dragomirna, Neamt, Secu, Agapia, Probot, Tazlau si mai ales Biserici, singura manastire din tara cu regula de viata achimita (neadormita), dupa modelul Manastirii Studion din Constantinopol. In toate manastirile functionau adevarate scoli duhovnicesti de caligrafi, traducatori, miniaturisti si zugravi de icoane. Iar "muntii fosneau de pustnici", in vremea sa.

26. Auzindu-se pana la Constantinopol de petrecerea si intelepciunea mitropolitului Varlaam, precum si de inflorirea Bisericii din Moldova sub pastoria sa, Sinodul Marii Biserici 1-a propus, in anul 1639, printre cei trei candidati, de patriarh ecumenic, fiind ales apoi Partenie. Este pentru prima si ultima data cand un ierarh roman candideaza la scaunul de patriarh ecumenic.

27. Acest venerabil pastor duhovnicesc al Moldovei s-a dovedit a fi, de asemenea, si un iscusit facator de pace, dupa cuvantul Mantuitorului Hristos, Care zice: Fericiti facatorii de pace, ca aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema (Matei 5, 9). Inca pe cand era egumen la Secu, a fost trimis de Miron Barnovschi si mitropolitul Anastasie Crimca in fruntea unei solii la tarul Rusiei si la mitropolitul moldovean Petru Movila de la Kiev. In anul 1632 s-a dus iarasi in fruntea unei solii de pace la Constantinopol, mijlocind pentru un domn pamantean pe scaunul Moldovei.

28. In anul 1644 este trimis de Vasile Lupu, in fruntea unei alte solii de pace, la domnul muntean Matei Basarab, cu care era de mult in neintelegere. Astfel, blandul mitropolit Varlaam a reusit sa impace pentru totdeauna pe cei doi domni si Bisericele Ortodoxe surori, aducand in mijloc numele lui Iisus Hristos, Care se numeste Domn al pacii si amintind ca si unii si altii sunt frati de o credinta, de o limba si de un neam. Ca semn al impacarii, mitropolitul Varlaam a indemnat pe Vasile Lupu sa zideasca biserica Stelea din Targoviste, iar pe Matei Basarab, sa zideasca biserica Manastirii Soveja in tinutul Vrancei, numita multa vreme Manastirea "Dobromira", adica "Buna pace".

29. Grija marelui ierarh pentru mantuirea turmei sale era tot asa de mare ca si grija pentru lumina "semintiei romanesti" cu carti de invatatura crestineasca pe limba poporului. In cei 21 de ani de rodnicia pastoriei s-a straduit, dupa a sa putere, sa zideasca numeroase biserici prin sate si orase si sa faca tot felul de danii si inzestrari la schituri si manastiri. In cele trei scaune episcopale a pus episcopi dintre cei mai evlaviosi, iar la parohii a hirotonit preoti invatati, plini de frica de Dumnezeu, care in fiecare sarbatoare citeau predica zilei din cazanie, pe intelesul credinciosilor. In felul acesta, calugarii, preotii si ierarhii aparau dreapta credinta, invatau poporul sa duca o viata morala si-l tineau unit si strans legat de Hristos, de Biserica si de parinti.

30. Asa a pastorit mitropolitul Varlaam Biserica Moldovei timp de 21 de ani, jertfindu-se, dupa a sa putere, pentru intarirea si apararea credintei ortodoxe in tarile romane, pentru mantuirea turmei incredintate lui de Hristos si pentru unitatea si lumina poporului prin carti scrise in grai limpede romanesc. Apoi, ajungand la batranete si dorind sa se pregateasca de obstescul sfarsit, in anul 1653 s-a retras din scaun la Manastirea Secu, metania sa.

31. Vechile documente marturisesc ca mitropolitul Varlaam a avut intotdeauna o deosebita grija de manastirea sa de metanie, unde a crescut si s-a format duhovniceste. Ca "orice agonisita dobandea, o daruia Manastirii Secu". A mai daruit obstii de aici un frumos sacos arhieresc in fir de argint, carti de cult, vase si alte obiecte bisericesti. La fel si sora sa dupa trup, Ecaterina, fratele sau si nepotul sau, preotul Ursul din satul Cofetesti, tinutul Putnei, au facut pretioase danii Manastirii Secu, intru pomenirea lor si a marelui mitropolit.

32. In traditia locului se spune ca mitropolitul Varlaam, cat a trait la Secu, nu statea fara lucru, ci mereu se ruga, mergea la biserica, citea, traducea si scria carti ziditoare de suflet. Intrucat cunostea pe multi sihastri si calugari cu viata imbunatatita, se spune in traditie ca mitropolitul a scris si un pateric cu numeroase vieti de cuviosi parinti, traitori in codrii si manastirile Moldovei. Acest pateric al mitropolitului Varlaam s-a pastrat un timp in manuscris in biblioteca Manastirii Secu. Mai tarziu, un calugar aghiorit l-a instrainat, ducandu-l in Muntele Athos, unde apoi s-a pierdut.

33. In toamna anului 1657, marele ierarh si parinte al Moldovei, mitropolitul Varlaam, simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a impartit toata averea sa, a chemat la sine pe duhovnicul Dosoftei, egumenul Manastirii Neamt, si a primit Preacuratele Taine. Apoi, dand tuturor sarutarea cea mai de pe urma, si-a dat sufletul in bratele Marelui Arhieru Iisus Hristos, impacat cu sine, cu Biserica si cu neamul sau. Asa a trait si asa s-a nevoit pentru mantuirea turmei sale mitropolitul Varlaam!

Doamne, numara in ceata Sfintilor Ierarhi pe bunul pastor al Moldovei, Varlaam!

CUVIOSUL ATANASIE IEROSCHIMONAHUL - Manastirea Sihastria (secolul al XVII-lea)

In poiana unde se afla astazi Manastirea Sihastria s-a nevoit, in prima jumatate a secolului XVII, un sihastru vestit, anume ieroschimonahul Atanasie. Era cu metania din Manastirea Neamt. Dupa mai multi ani de ascultare in obste, s-a retras cu totul departe de lume, la cativa kilometri mai sus de Manastirea Secu, pentru a vorbi neincetat cu Dumnezeu. In aceasta epoca, valea Sihastriei, muntii si padurile seculare din imprejurimi formau una din cele mai vestite vetre isihaste din Moldova.

Facandu-si o coliba din lemn si pamant, Cuviosul Atanasie s-a nevoit multi ani in aceasta poiana, ajungand duhovnic al tuturor sihastrilor din imprejurimi si dascal iscusit al rugaciunii lui Iisus. Vestea numelui sau s-a raspandit peste tot in centrul Moldovei, ajungand cunoscut mitropolitului Varlaam si chiar domnului tarii.

Prin anul 1650, marele sihastru Atanasie ieroschimonahul s-a mutat la cerestile lacasuri, lasand in urma numerosi ucenici. Locul in care s-a nevoit se numeste pana astazi "Poiana Sihastrului" sau "Poiana lui Aftanas". In aceasta poiana au intemeiat ucenicii sai mai tarziu Schitul Sihastria.

SIHASTRII IOSIF, PARTENIE SI PAVEL cu ucenicii lor - Intemeietorii Manastirii Sihastria(1655)

Pe la mijlocul secolului XVII se nevoiau numerosi sihastri in padurile seculare de pe valea Sihastriei si in Muntii Sihlei. Dintre ei, unii erau cu totul sporiti in post, in rugaciune si in bucuria Duhului Sfânt. Singura lor intristare era lipsa unui schit in apropiere, unde sa asculte Sfanta Liturghie si sa se impartaseasca cu Trupul si Sangele lui Hristos.

În anul 1655, șapte ieroschimonahi bătrâni cu metania din Mănăstirea Neamț, ucenici ai Cuviosului Atanasie Sisastrul, care se nevoiau în apropiere, s-au sfătuit să întemeieze un schit de lemn în "Poiana lui Aftanas", în cinstea Maicii Domnului, spre mângaierea tuturor sishaștrilor.

Deci, făcând priveghere de toată noaptea și alegând locul pentru biserică, au pus icoana Maicii Domnului într-un brad și, ingenunchind în fața ei, i-au cerut ajutor și binecuvântare de începerea lucrului. Apoi s-au rugat Preasfintei Fecioare să fie ocrotitoarea acestui sfânt lacas și a tuturor sishaștrilor ce se vor nevoi aici în plăcere de Dumnezeu, izbăvindu-i cu rugăciunile ei de foc, de primejdie, de dezbinare și de toate ispitele diavolului. La urmă au pus acest legământ: "Să nu îngaduie Maica Domnului în locul acesta pe cei ce vor savarsă păcate trupești, pe cei ce vor avea punga osebă și pe cei ce vor îndrăzni să mănânce carne în acest schit".

Legământul celor șapte sishaștri a fost întărit în același an de episcopul Ghedeon de Roman, care a înălțat aici o mică biserică de lemn cu hramul "Nasterii Maicii Domnului". Așa a luat ființă Mănăstirea Sishaștria în mijlocul acestei vestite vetre isihaste, ca o adevărată oază duhovnicească. Primii viețuitori în acest schit au fost însuși cei șapte sishaștri cu ucenicii lor: Iosif, Partenie și Pavel. Mai târziu s-au adăugat și alți iubitori de liniște.

În schit se ducea o desăvârșită viață de obște, cu pravila după rânduiala Sfântului Munte. Duminică și în sărbători se făcea priveghere de toată noaptea și se savarsea dumnezeiască Liturghie. Atunci se adunau sishaștri din toată partea locului, pentru a se împărtăși cu Preacuratele Taine. După ce luau masă împreună, primeau pâine pentru o săptămână și iarăși se întorceau la bordeiele lor. Sishaștrii desăvârșiți și cei bolnavi coborau mai rar în schit. Pe aceștia, părinții din obște îi cercetau la chilii și le duceau Sfânta Împărtășanie și cele de nevoie. Iar pe cei neputincioși îi aduceau în obște și îi îngrijeau cu dragoste până la obstescul sfârșit. Toti petreceau în liniște, în tăcere și în neîncetată rugăciune.

Aceasta era rânduiala lasată de cei șapte ieroschimonahi, cu ucenicii lor, sishaștriei întemeiate de ei. După mai mulți ani de nevoită în smerenie și în plăcere de Dumnezeu, acești fericiți sishaștri s-au stramutat la cerestile lacasuri și au fost înmormântați lângă altarul bisericii întemeiate de ei.

SFANTUL RAFAIL DE LA AGAPIA(secolele XVI-XVII)

Unul dintre cei mai cinstiți cuvioși români, care au strălucit pe pământul Moldovei în secolul XVI, este Sfântul Rafail de la Mănăstirea Agapia Veche. Fiind născut în ținutul Neamț și auzind de marele sishaștru Eufrosin, a parasit cele pamantesti și, urcându-se în munte, și-a făcut ucenic. Deci, făcându-se calugar prin mainile lui, atât de mult a sporit Cuviosul Rafail în rugăciune și post, încât a ajuns pe dascalul său.

După mai mulți ani de viață pustnicească pe Muntele Scaunele, s-a coborât apoi în schitul întemeiat de Cuviosul Eufrosin. Aici, sporind și mai mult în dragostea lui Hristos, în privegheri de toată noaptea și în rugăciuni cu lacrimi, smerindu-se înaintea tuturor prin ascultare, s-a învrednicit de la Dumnezeu de darul preoției și al făcerii de minuni. Căci izgonea duhurile necurate, cunoștea gândurile oamenilor și vedea dinainte cele viitoare. Era încă neîntrecut dascal al rugăciunii lui Iisus și părinte duhovnicesc al tuturor cuviosilor sishaștri. Deci, savarsind ingereste călătoria acestei vieți și lasând în urmă mulți ucenici, și-a dat sufletul în mainile Domnului. Apoi, făcându-se unele minuni la mormântul său și incredintându-se părinții că l-a proslăvit Dumnezeu, i-au scos din sicriu trupul întreg și plin de bună mireasmă și l-au așezat în biserică, spre închinarea tuturor.

Auzind de această marele mitropolit al Moldovei, Dosoftei, a venit cu tot clerul său și s-a închinat la moastele Cuviosului Rafail de la Agapia. Iar în anul 1686, când a tipărit Vietile Sfinților la Iași, însuși a marturisit despre el, zicând: "Dacă tocmai și din rumâni mulți sunt (sfinti) care am văzut viața și traiul lor, dară nu s-au căutat, fără numai Daniil de la Voronet și Rafail de la Agapia (și) am sărutat și sfintele (lor) mostii...".

Mai târziu, datorită vitregiei vremurilor, s-au îngropat moastele Sfântului Rafail la un loc tainuit și nu s-au mai aflat până în ziua de astăzi.

Prea Cuvioase Părinte Rafail, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL PARTENIE DE LA AGAPIA (+ 1660)

Acest cuvios vrednic de lauda era ucenic al marilor sishaștri din Muntele lui Agapie. Luând din tinerețe jugul lui Hristos, s-a făcut calugar în Mănăstirea Agapia Veche, la începutul secolului XVII. Apoi, deprinzând frica de Dumnezeu și rugăciunea cea din inimă, s-a retras la liniște în Muntele Scaunele.

Acolo, mult nevoindu-se cu postul și cu privegherea de toată noaptea și biruind cumplitele ispite ale vrăjmasului diavol, s-a învrednicit a primi de la Dumnezeu darul tamaduirii și al izgonirii duhurilor necurate. Și nu puțin bolnavi de prin sate alergau la chilia lui și primeau mângaiere și sănătate. Apoi, Mănăstirea Agapia ramanând fără povățuitor, Cuviosul Partenie a primit darul preoției și a ajuns vestit egumen al sishaștrilor din obște. Astfel, pe toți îi pastorea cu smerenie și cu înțelepciune, făcându-se pe sine pilda tuturor, atât celor din schit, cât și celor din pustie.

În anul 1660, Cuviosul Partenie de la Agapia s-a stramutat la cerestile lacasuri, iar trupul său a fost îngropat în "Livada Părinților". Mai târziu, cinstindu-se de părinți în ceața cuviosilor și făcându-se unele minuni la mormântul său, moastele lui s-au așezat în biserică spre închinare, pe care le-a sărutat și însuși mitropolitul Dosoftei. Apoi, navalind turcii peste Țara Moldovei, moastele Cuviosului Partenie au fost ascunse în munte și au rămas acolo, neștiute de nimeni până în zilele noastre.

Sfinte Prea Cuvioase Părinte Partenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

SFANTUL CHIRIAC DE LA BISERICANI (+ 1660)

Preacuviosul Părintele nostru Chiriac de la Bisericani este numărat printre cei mai mari asceti și cuvioși ai Bisericii Ortodoxe Române. El s-a nevoit la începutul secolului XVII în obștea Mănăstirii Bisericani, care număra pe atunci peste 100 de calugari. Apoi, aprinzându-se de dumnezeiescul dor, s-a retras la pustie într-o peștera din Muntele lui Simon și acolo s-a nevoit singur în cea mai aspră osteneală zece de ani. Iar nevoita lui era aceasta: vara și iarna petrecea pe munte cu trupul gol, în rugăciune curată, slăvind neîncetat pe Dumnezeu și biruind desăvârșit, cu darul lui Hristos, neputințele firii și ispitele diavolului. Pe acest mare sishaștru și purtător de Dumnezeu l-a cunoscut încă din viața mitropolitul Dosoftei, caruia mai târziu i-a sărutat și sfintele moaste, precum însuși scrie: "Apucat-am în zilele noastre părinți înalți la bunătăți și podvig (nevoita) și plecați la smerenie adâncă: pe părintele Chiriac de Bisericani, gol (petrecând) și ticalosit în munte 60 de ani...".

Despre acest sfânt se scriu următoarele în Patericul sfinților din Moldo-Romania: "În anul 1660, Preacuviosul Părintele nostru Chiriac, din tânără vârstă îmbrățișând viața monahicească în Sfânta Mănăstire Bisericani și sporind într-o adâncă smerenie și într-o îndelungă răbdare și iubind săracia lui Hristos de bunăvoie, s-a îndepărtat cu totul de petrecerea cea împreună cu oamenii și s-a salasluit prin

munti si prin stancile cele infricosate de pe langa raul Bistrita si acolo, cu trupul gol, s-au nevoit in singuratate, in ger si in arderea soarelui, sasezeci de ani pana la sfarsitul sau... si se serbeaza la 31 decembrie".

Sfantul Chiriac de la Bisericiani a ajuns cu nevointa pe marii sihastru din pustiu Egiptului si in special pe Cuviosul Onufrie, a carui petrecere s-a ostenit s-o urmeze. Trupul sau gol a fost impodobit de Dumnezeu cu peri de sus pana jos si umbrit de darul Duhului Sfant, incat nici frigul, nici foamea, nici diavolii nu-l vatamau. El este unul din cei mai mari sihastru din Carpati, care aduce la noi o asemenea ingereasca nevointa: trairea in desavarsita lepadare de sine, in golatate si in neincetata rugaciune.

Ajungand la masura desavarsirii, Cuviosul Chiriac Sihastrul si-a dat sufletul sau in bratele lui Hristos si a fost numarat in ceata sfinților romani, fiind canonizat de popor. Moastele lui au fost asezate in peștera in care a trait, ce se pastreaza pana astazi si in care s-a facut mai tarziu un mic paraclis pictat in cinstea lui. Apoi, din cauza deselor tulburari din tara, credinciosii au impartit moastele intre ei.

SFANTUL CHIRIAC DE LA TAZLAU(+ 1660)

Cel mai mare pustnic, care s-a nevoit in jurul Manastirii Tazlau, a fost Cuviosul Chiriac Sihastrul. Acest barbat purtator de Hristos era fiu de tarani din partea locului. Apoi, intrand in obstea Manastirii Tazlau, a intreput pe ceilalti calugari cu smerenia, cu rugaciunea si cu sfintenia vietii. Pentru aceasta, desi nu voia sa primeasca darul preotiei, s-a facut multora dascal si povatuitor catre Hristos.

Deci, dorind sa ajunga la masura desavarsirii, s-a retras la liniste pe Muntele numit "Magura Tazlului" si acolo, impreuna cu alti sihastru, s-a nevoit zeci de ani in placere de Dumnezeu si petrecere ingereasca. Acest cuvios in putina vreme a sporit atat de mult, ca ajunsese la masura marilor parinti isihasti. Caci se ruga neincetat cu priveghere de toata noaptea si cu izvoare de lacrimi si se hranea doar cu pesmeti si cu fructe de padure. Pentru aceea, din tinerețe se odihnea intru el darul Sfantului Duh si se invrednicise a cunoaste cele viitoare si a izgoni duhurile cele rele din oameni.

Vazandu-se inconjurat de multi ucenici, Cuviosul Chiriac a inaltat pe munte, alaturi de chilia sa, un mic altar de rugaciune, in care se ruga ziua si noaptea si unde marturisea pe fiii sai duhovnicesti. Caci, atat calugarii, cat si credinciosii, il cinsteau inca din viata ca pe un sfant si facator de minuni si alergau cu evlavie la chilia lui. Cuviosul acesta a contribuit mult la dezvoltarea isihasmului si a vietii de liniste in Moldova. Muntii Tazlului, ai Nechitului si Tarcaului adaposteau nu putini ucenici ai acestui mare dascal al linistii.

Astfel, ingereste vietuind si ajungand la adanci batraneti, Sfantul Chiriac Sihastrul si-a dat sufletul in bratele lui Hristos, lasand in urma multi fii duhovnicesti. Cinstitele sale moaste s-au asezat de ucenici intr-o peștera pe Magura Tazlului si multe minuni de vindecare se faceau prin ele. Pe acest cuvios l-a cunoscut inca din viata si smeritul mitropolit Dosoftei si i-a sarutat moastele, precum insusi marturiseste: "Apucat-am in zilele noastre parinti inalti la podvig (nevointa) si plecati la smerenie adanca: pe parintele Chiriac de la Bisericiani si pe Chiriac de la Tazlau". Iar in Patericul Sfinților moldo-romani, din anul 1888, se scrie despre acest cuvios: "Asemenea, tot intru aceasta vreme, in anii 1660 s-a nevoit sihastru si alt preacuvios parinte Chiriac, de la Schitul Tazlul, si tare mult s-a luptat impotriva vrajmasilor celor nevazuti si desavarsit i-a biruit si se praznuieste (la) decembrie 31 de zile".

Spre sfarsitul secolului XVII, abatandu-se asupra Moldovei grele primejdii si padurile umplandu-se de oameni in bejenie, moastele Sfantului Chiriac s-au impartit intre credinciosi, dupa traditie, pentru a nu fi profanate de pagani. Astfel, peștera de pe Muntele Magura s-a lipsit de un odor sfant ca acesta.

Sfinte Preacuvioase Parinte Chiriac, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL ONUFRIE PUSTNICUL - Sihastru Manastirii Tazlau (secolul al XVII-lea)

Perioada de aur a vietii isihaste din jurul Manastirii Tazlau-Neamt a culminat cu secolul XVII. Unul din cei mai vestiti sihastru ai Manastirii Tazlau din acest secol a fost si Cuviosul Onufrie Sihastrul. Acesta, dupa ce deprinde in obste mestesugul nevoitei duhovnicesti, devine ucenic al Sfantului Chiriac de la Tazlau, slujindu-l cu multa credinta pana la obstescul sfarsit. Apoi, invrednicindu-se de darul preotiei, se retrage la pustnicie aspra pe o obcina de munte, mai sus de lavra, numita pana astazi "Dealul lui Onufrie".

Aici s-a nevoit Cuviosul Onufrie peste 30 de ani, sporind mult in post, in rugaciune si smerenie, ajungand inaintevazator si facator de minuni. Caci, pentru sfintenia vietii lui, cunostea gandurile oamenilor si spunea cele viitoare. Era inca iscusit parinte duhovnicesc, cu multi fii si ucenici si nu era altul mai vestit in vremea aceea in Muntii Tazlului ca pustnicul Onufrie. La el se marturiseau toti sihastru din partea locului, calugari din obste si credinciosi de prin sate, caci era vestit dascal al rugaciunii si era umbrit de darul Duhului Sfant. Veneau la el si bolnavi de prin sate si se vindeau cu rugaciunea si binecuvantarea lui.

Asa nevoindu-se Cuviosul Onufrie si lasand in urma multi sihastru si fii duhovnicesti, s-a mutat cu pace la cerestile lacasuri, numarandu-se in ceata cuviosilor parinti.

CUVIOSII SILVESTRU, IOV SI AGATON - Sihastru Manastirii Tazlau (secolul al XVII-lea)

Pustnicii Silvestru, Iov si Agaton erau ucenici ai Sfantului Chiriac de la Tazlau. Ei s-au nevoit mai intai in lavra, smerindu-se tuturor si deprinzand frica de Dumnezeu si darul rugaciunii. Apoi, ranindu-si inimile cu dragostea lui Hristos, s-au retras la pustie in adancul muntelui, la locul numit pana astazi "Magura Tazlului". Aici au trait sihastru numerosi inca din secolul XIV, fiind un loc foarte prielnic vietii pustnicesti. Urme de chilii se intalnesc pana azi in partea locului.

In acest munte, Cuviosii Silvestru, Iov si Agaton si-au facut chilii din piatra si lemn si s-au nevoit mai mult de 30 de ani, rabdand grele ispite de la diavoli. Caci si frigul ii supara, si foamea ii chinuia, si duhurile rele prin ganduri si naluciri ii luptau. Insa, bunii ostasi ai lui Hristos le rabdau pe toate cu barbatie, in nadejdea vietii de veci, fiind inarmati cu sabia neincetatei rugaciuni. Iar cand slabeau in lupta cea duhovniceasca, chemau ajutorul Sfantului Chiriac, zicand: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugaciunile Cuviosului Parintelui nostru Chiriac, miluieste-ne pe noi!" Apoi indata ii cerceta bucuria Duhului Sfant.

Acesti cuviosi, ca si ceilalti sihastru din Muntii Tazlului, coborau noaptea la Utrenie in manastire cu faclii in mana, apoi iar se urcau la chiliile lor. La batranete s-au invrednicit de darul izgonirii duhurilor necurate si multi ii cercetau si doreau macar sa se atinga de hainele lor. Deci, bine nevoindu-se si ajungand purtatori de Hristos, Cuviosii Silvestru, Iov si Agaton s-au stramutat la cele vesnice si s-au numarat in ceata cuviosilor parinti.

SFANTUL IERARH SAVA MARTURISITORUL - Mitropolit al Ardealului (+ 1683)

Sfantul Ierarh Sava s-a nascut in localitatea Inau din parinti binecredinciosi, Ioan si Maria, primind din botez numele de Simeon. Dupa ce invata carte si deprinde randuiala slujbelor in Manastirea Comana, ajunge protopop si slujitor al Bisericii lui Hristos in satul natal, savarsind cele sfinte cu mare ravna si frica de Dumnezeu. Apoi, ramanand vaduv, iar mama sa imbracand haina monahala, in anul 1656, fericitul Simeon este ales mitropolit si pastor sufletesc al Ardealului. Deci, mai intai s-a calugarit la Mitropolia din Targoviste, cu numele de Sava. Apoi, fiind hirotonit arhiepiscop, a fost asezat cu cinste pe scaunul de mitropolit din Alba Iulia, in locul raposatului ierarh Simeon Stefan.

Ca pastor si parinte duhovnicesc al romanilor din Transilvania, fericitul mitropolit Sava Brancovici s-a dovedit un mare aparator al credintei ortodoxe si un devotat ierarh al Bisericii lui Hristos. Timp de 24 de ani, cat a fost mitropolit, Sfantul Sava a marturisit cu mult curaj dreapta credinta, a combatut invataturile gresite calvine, a intarit unitatea romanilor in jurul Bisericii Ortodoxe, a inaltat numeroase lacasuri prin sate si orase, a randuit peste tot preoti devotati si a mangaiat pe taranii ardeleni, intarindu-i in credinta si nadejde. De asemenea, a reinnoit mitropolia si bisericile jefuite si stricate de raufacatori.

Vazand craiul Ardealului ca nu poate intoarce poporul de la credinta ortodoxa din cauza Sfantului Ierarh Sava, indata a semanat vrajba si razbunare impotriva pastorului cel bun. Deci, aruncand marturii nedrepte asupra lui, in anul 1680 l-a scos din scaun. Apoi, aruncandu-l in temnita, timp de trei ani de zile a fost persecutat, batut cu toiege, batjocorit si chinuit ca un martir pentru dreapta credinta, fiind silit la calvinism. Fericitul Sava insa a marturisit cu tarie pe Hristos, aparand dogmele si traditia Bisericii Ortodoxe.

Dupa grele suferinte, in anul 1683 a fost scos din temnita, dar, fiind slabit de chinuri, indata si-a dat sfantul sau suflet in bratele lui Hristos. Pentru sfintenia vietii lui, credinciosii l-au numarat inca din viata in ceata sfinților. Biserica Ortodoxa Romana l-a canonizat pe Sfantul Ierarh Sava in anul 1955, ca marturisitor al dreptei credinte si se face pomenirea lui la 24 aprilie. Sfinte Ierarhe Sava, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

FERICITUL MITROPOLIT DOSOFTEI - al Moldovei si Sucevei (1624-1693)

Viata

Preainvatatul si vrednicul de pomenire mitropolit Dosoftei (Barila) este numarat printre cei mai alesi ierarhi pe care i-a avut vreodata Biserica Ortodoxa Romana.

Acest bland si cuvios mitropolit s-a nascut in partile Sucevei din parinti foarte credinciosi. De mic a fost dat la invatatura cartii la cei mai buni dascali ce se aflau atunci in Moldova. Apoi s-a dus la Scoala Fratiei Ortodoxe din Liov, unde a invatat limbile greaca, latina, slavona si polona, precum si teologia ortodoxa.

In anul 1649 a primit tunderea monahala in Manastirea Probota. In anul 1658 a fost ales episcop de Husi, fiind in varsta de 34 de ani. Intre anii 1660- 1671 a fost episcop de Roman, iar intre anii 1671-1686 a fost mitropolit al Moldovei. In anul 1686 s-a refugiat in Polonia, la Zolkiev. Dupa 7 ani de pribegie a murit acolo, in anul 1693.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Blandul si smeritul mitropolit Dosoftei a fost daruit de Dumnezeu din copilarie cu multa intelepciune si ravna dumnezeiasca. Pe langa invatatura cea din afara adunata de la multi dascali, invatatura cea duhovniceasca a deprins-o in scoala Manastirii Probota. Aici a deprins rugaciunea, blandetea, ascultarea, smerenia si osardia spre cele ceresti. Astfel, vazand parintii din manastire nevointa lui, l-au facut calugar in anul 1649.

2. In putina vreme, Cuviosul Dosoftei a sporit asa de mult in dragoste si rugaciune, incat s-a invrednicit a fi parinte duhovnicesc si incepator al obstei de la Probota. Timp de mai multi ani, invatul egumen a calauzit pe monahi catre Hristos, intarindu-i in buna nevointa si in cunoasterea Sfintei Scripturi. De asemenea, a dezvoltat mult scoala Manastirii Probota si a crescut multi ucenici luminati, aducand in obstea sa o adevarata innoire duhovniceasca.

3. Ca episcop la Husi si la Roman, blandul pastor al turmei lui Hristos a randuit peste tot preoti buni si a innoit numeroase biserici si manastiri, zidind duhovniceste pe fiecare prin smerenia si bunatatea lui. Ca nu era preot si egumen mai rabdator, mai bland si mai milostiv ca dansul in toata eparhia.

4. Ajungand parinte duhovnicesc si pastor al intregii Moldove, marele ierarh uimea pe toti cu blandetea, cu smerenia si cu intelepciunea sa, precum il infatiseaza insusi cronicarul Ion Neculce: "Acest Dosofteiu, mitropolit, nu era om prost (simplu) de felul lui. Si era neam de mazil, preainvatat; multe limbi stia: elineste, latineste, slavoneste si alta adanca carte si nvatatura, deplin calugar si cucernic si bland ca un miel. In tara noastra pe-ceasta vreme nu este om ca acela... Cantemir-Voda sa maniasa pe (a)cel mitropolit si-i facusa afurisanie de la patrierhi. Dar nemic de dansul nu s-a atins, ca zic oamenii ca-i sfant".

5. Primele carti tiparite de mitropolitul Dosoftei au fost Psaltirea in versuri si Acatistul Nascatoarei de Dumnezeu (Uniev - 1673), cele mai alese carti de rugaciuni pretuite de romani. Deci, stiind el ca poporul iubeste mai mult rugaciunea rimata decat cea obisnuita, a versificat Psaltirea, facand din ea cea dintai carte romaneasca cu imne de lauda inchinate lui Dumnezeu. Astfel, blandul mitropolit s-a dovedit primul poet si innograf al neamului nostru. Psaltirea in versuri a mitropolitului Dosoftei a circulat in Tarile Romane peste doua secole, mangaiand si alinand inimile credinciosilor. Caci unii stiau psalmii versificati pe de rost, altii ii copiau pe manuscrise, iar altii ii cantau prin case si prin biserici.

6. Insa cel dintai lucru pe care l-a facut mitropolitul Dosoftei a fost intemeierea unei tipografii la Iasi, pentru tiparirea cartilor de slujba si invatatura pe intelesul tuturor, in limba romaneasca. In aceasta tipografie, marele ierarh a tiparit sase carti. Prin aceste carti, mitropolitul Dosoftei devine ctitorul limbii romanesti in cultul Bisericii din Moldova. El traduce pentru prima data Liturghierul, Psaltirea si Octoiul, cartile de baza ale cultului ortodox, in limba noastra strabuna, renuntand la limbile greaca si slavona considerate in trecut sacre, pentru a intelege toti dumnezeiestile slujbe.

7. Acest evlavios ierarh moldovean a tradus si tiparit, de asemenea, pentru prima data in grai romanesc, o alta carte foarte pretuita la romani, "Vietile Sfinților pe tot anul" (1682-1686). Redactata in patru volume in forma prescurtata, aceasta opera aghiografica contine si vietile unor sfinti romani nevoitori in manastirile din Moldova, dintre care pe unii i-a cunoscut personal si le-a sarutat sfintele moaste, precum singur marturiseste: "...Dara tocmai si din rumani multi sunt (sfinti) care am vazut viata si traiul lor, dara nu s-au cautat, fara numai Daniil de la Voronet si Rafail de la Agapia (si) am sarutat si sfintele (lor) mostii...".

Astfel, mitropolitul Dosoftei este cel dintai aghiograf roman care s-a ostenit sa hraneasca sufletele credinciosilor cu carti de lauda lui Dumnezeu si cu vietile de sfinti.

1. In timpul pastoriei sale, viata duhovniceasca in manastiri era destul de inalta, iar padurile si sihastrile erau pline de sihastri. Insus mitropolitul Dosoftei, vestit ascet si lucrator al rugaciunii, vizita manastirile si sihastrile din eparhia sa si cerceta pe cuviosii parinti din pustie, folosindu-se mult de smerenia, de rabdarea si sfintenia vietii lor. Inca saruta cu evlavie cinstitele lor fete si le trimitea cele de nevoie la chiliile unde se osteneau. Despre aceasta insusi spunea: "Apucat-am in zilele noastre parinti inalti la bunatati si podvig (nevointa) si plecati la smerenie adanca".

2. Cel mai de pret odor al Moldovei, la care mitropolitul Dosoftei tinea foarte mult, erau moastele Sfantului Ioan cel Nou de la Suceava. Pe acestea, mutandu-le in catedrala de la Iasi, bunul pastor le pazea cu mare sfintenie si la vreme de primejdie facea cu ele litanie prin

tara si multe minuni si semne se faceau spre mangaierea poporului binecredincios. In anii 1686-1687, fiind mare tulburare si neasezare in tara, mitropolitul a luat sicriul cu sfintele moaste si s-a dus cu ele in Polonia, la Zolkiev.

3. Acolo, in tara straina, a stat Cuviosul mitropolit Dosoftei cu ucenicii sai sapte ani de straja langa sfintele moaste, rugandu-se ziua si noaptea cu nadejdea intoarcerii in pamantul strabun. Si venea multa lume la moastele Sfantului Mucenic Ioan si nu putini se vindecau si se foloseau de sfaturile blandului ierarh. Inca scria si carti de folos si facea multe fapte bune.

Asa ostentindu-se acest mare pastor, aghiograf si inmograf al Bisericii Ortodoxe Romane, la sfarsitul anului 1693 s-a savarsit cu pace, departe de tara, dandu-si sufletul in mainile marelui Arhiereu Iisus Hristos.

CUVIOSUL LAZAR SIHASTRUL - Schitul Sihastria Putnei (secolele XVII-XVIII)

Acest cuvios era originar din Transilvania. In tineretele sale a fost ucenic si ascultator al blandului mitropolit Dosoftei, care l-a calugarit si l-a hirotonit preot. Apoi, plecand mitropolitul in pribegie in tara Poloniei (1686), ucenicul sau, ieromonahul Lazar, s-a facut pustnic la Sihastria Putnei. Gasind schitul pustiu si biserica risipita, si-a facut acolo o chilie de lemn si se nevoia singur in post si rugaciune, laudand neincetat pe Dumnezeu.

Dupa cativa ani s-au adunat in jurul sau cativa sihastru iubitori de liniste, dar nu aveau biserica unde sa aduca jertfa cea fara de sange.

Deci, auzind egumenul Lazar ca vistiernicul Ilie Cantacuzino de la Iasi este milostiv, l-a rugat sa innoiasca biserica schitului, ceea ce cu mare bucurie a facut. In jurul bisericii cu hramul Buna-Vestire, cei cativa sihastru si-au facut chilii de lemn si petreceau acolo impreuna in desavarsita iubire, sub povatuirea egumenului Lazar, rugandu-se ziua si noaptea pentru mantuirea oamenilor si rabdand nu putine lipsuri si ispite de la diavolul.

Dupa o nevointa duhovniceasca de peste 20 de ani, Cuviosul Lazar si-a dat sufletul in mainile Domnului, prin anul 1710, lasand in urma sa cativa sihastru sporiti in fapte bune.

CUVIOASA CASIANA SCHIMONAHIA - Schitul Casiana-Ceahlau (secolul al XVII-lea)

Aceasta schimonahie era cu metania din Manastirea Topolita-Targu Neamt. Deci, retragandu-se pe Valea Bistritei cu cateva ucenice, a sihastrit mai intai in padurile Hangului. Apoi, adunand mai multe calugarite in jurul ei, schimonahia Casiana a intemeiat un mic schit de lemn pe valea paraului Buhalnita, numit "Schitul Casiana", pe care l-a povatuit duhovniceste pana la obstescul ei sfarsit. Nevointa maicilor din aceasta sihastrie era aceeasi ca in toate sihastriile din jurul Ceahlului. Zilnic cantau cele sapte laude, in chilii citeau Psaltirea, mancau o data pe zi si petreceau permanent in tacere si smerenie. Numele acestei schimonahii era cunoscut in toate satele de pe Valea Bistritei, caci era o vestita maica duhovniceasca si rugatoare pentru toti si fiecare se folosea de nevointa ei.

Catre jumatatea secolului al XVII-lea, Cuvioasa Casiana egumena s-a mutat in odihna lui Hristos, lasand in urma numeroase ucenice.

CUVIOASA SOFIA SCHIMONAHIA Schitul Sofia-Ceahlau (secolul al XVII-lea)

Schimonahia Sofia a fost crescuta duhovniceste in obstea Manastirii Topolita-Targu Neamt. Apoi, retragandu-se pe valea raului Bistrita, a sihastrit multi ani cu ucenicele ei in partea de rasarit a Muntelui Ceahlau, deasupra satului Rapciune.

Vazandu-se inconjurata de numeroase ucenice, a fost indemnata de Dumnezeu sa intemeieze un schit de calugarite, caci erau multe maici care sihastreau in padurile de sub Ceahlau, dar nu aveau nici o manastire unde sa slaveasca pe Hristos. Astfel, Cuvioasa Sofia a inaltat aici o mica biserica de lemn cu hramul Sfantul Ioan Teologul, a facut chilii de jur-impjur, a adunat peste 20 de calugarite si a pus randuiala de nevointa pustniceasca.

Acest sfant lacas s-a numit "Schitul Sofia" si a dainuit in Ceahlau aproape doua secole. Schimonahia Sofia a fost maica duhovniceasca in aceasta sihastrie peste 30 de ani, crescand multe calugarite alese. Unele dintre ele se retrageau cu timpul in pustie si acolo se jertfeau pana la moarte in post si rugaciune. Altele se nevoiau la liniste numai in sfintele posturi, apoi iar coborau in schit.

Cuvioasa aceasta era cinstita in partea locului pentru sfintenia vietii ei, atat de mireni, cat si de calugari, caci era umbrita de darul lui Dumnezeu si era plina de intelepciune duhovniceasca. Catre sfarsitul secolului XVII, schimonahia Sofia s-a mutat cu pace la cerestile lacasuri, lasand in urma o vestita sihastrie de calugarite. La inceputul secolului XIX, Schitul Sofia ramanand aproape pustiu, biserica de lemn a fost mutata la Manastirea Durau.

CUVIOASA MELANIA SCHIMONAHIA - Sihastria Durau-Ceahlau (secolul al XVII-lea)

Pe langa Schiturile Casiana si Sofia, a mai existat la vest de Muntele Ceahlau inca o sihastrie de calugarite, numita "Sihastria Melaniei" sau "Sihastria Durau", dupa numele paraului ce curge din munte. Acest schit pustnicesc a fost intemeiat in prima jumatate a secolului al XVII-lea de Cuvioasa Melania schimonahia, care a sihastrit multi ani in acest loc.

In traditie se spune ca Melania, numita din botez Mariana, era fiica de domn din Iasi. Deci, dorind sa se faca mireasa a lui Hristos, a plecat pe ascuns din casa parinteasca cu doua slujitoare credincioase si s-au tainuit singure sub varful Muntelui Ceahlau, mai sus de actuala Manastire Durau. Aici, fericita Melania s-a facut schimonahie si a sihastrit cu ucenicele ei multi ani, nestiuta de nimeni. Apoi, mai adunandu-se si alte calugarite ce se nevoiau in partea locului, au intemeiat un mic schit si biserica de lemn, cu hramul Buna-Vestire, denumit "Sihastria Melaniei".

Aceasta a fost cea mai aspra sihastrie de calugarite din Muntele Ceahlau, in jurul egumenei Melania s-au adunat ca la 30 de calugarite din manastiri si sihastrii, formand o vestita asezare isihasta de femei din Moldova. Unele se nevoiau in obste, iar altele se linisteau singure in bordeie de lemn in preajma schitului. Numai biserica o aveau in comun. Pana astazi se pastreaza aici doua denumiri de la smeritele rugatoare ale Ceahlului de altadata: "Piciorul Maicilor" si "Sipotul Maicii".

Schimonahia Melania era vestita maica duhovniceasca in Muntele Ceahlau si lucratoare a rugaciunii lui Iisus. Ea a crescut multe ucenice in dragoste de Hristos, mangaindu-le in vreme de ispite si povatuindu-le pe calea desavarsirii. Apoi, ajungand la masura marilor sihastru, a dat ucenicilor ei sarutarea cea mai de pe urma si a adormit cu pace in Hristos.

Viata pustnicilor fericita este, a celor ce se intraripeaza cu dumnezeiescul dor!

CUVIOSUL VARSANUFIE SIHASTRUL - Egumen al Schitului Sihastria (secolele XVII-XVIII)

Acest cuvios egumen a povatuit obstea Schitului Sihastria-Neamt spre sfarsitul secolului XVII si inceputul secolului XVIII. Avea o viata cu totul aleasa si era cinstit, atat de parintii din schit, cat si de sihastrii din imprejurimi. Tuturor le era egumen si parinte duhovnicesc.

Egumenul Varsanufie a primit in schit pe fericita Teodora, pe care apoi a ineredintat-o ieroschimonahului Pavel, ca s-o aseze la pustie in padurile Sihlei. Tot el odihnea in obstea sa pe sihastrii din padure, carora le dadea Trupul si Sangele Domnului, precum si cele de nevoie. Alteori ii cerceta la colibele lor si trimitea frati din schit sa ingrijeasca pe cei bolnavi si sa le duca de mancare.

La inceputul secolului XVIII, uitandu-se cu totul numele Cuvioasei Teodora de la Sihla, egumenul Varsanufie a fost singurul ales de Dumnezeu ca sa descopere peatera ei. Vazand pasarile cerului ducand faramituri de paine de la trapeza catre Sihla, a trimis doi frati sa

mearga dupa pasari, pana au aflat pe placuta lui Dumnezeu, Cuvioasa Teodora. Apoi, indata a randuit un duhovnic ca s-o impartaseasca si s-o ingroape la Sihla, in pestera. Sub povatuirea acestui fericit egumen, Schitul Sihastria a trait cea mai aleasa epoca de inflorire duhovniceasca din istoria sa, fiind numarat alaturi de marile sihastrii din Moldova, ca: Pocrovul, Vorona, Agapia Veche, Raraul, Sihastria Ceahlaului si altele. La inceputul secolului XVIII, Schitul Sihastria numara peste 20 de sihastri. Toti duceau desavarsita viata de obste, in post, tacere, ascultare si neincetata rugaciune.

Deci, bineplacand lui Dumnezeu si crescand multi ucenici, Cuviosul Varsanufie s-a savarsit cu pace si a fost ingropat langa biserica.

CUVIOSUL PAVEL SIHASTRUL - Duhovnicul Sfintei Teodora de la Sihla (a doua jumatate a secolului al XVII-lea)

Acest parinte minunat si sfant a fost duhovnic de taina al Cuvioasei Teodora de la Sihla. El s-a nevoit mai intai in obstea Schitului Sihastria, in a doua jumatate a secolului XVII, si era tuturor sihastrilor sfetnic si parinte duhovnicesc. Apoi, sosind in schit fericita Teodora si dorind viata pustni- ceasca, Cuviosul Pavel a dus-o, cu porunca egumenului, in Muntii Sihlei si a asezat-o intr-o coliba parasita. Acolo o impartasea batranul in taina cu Trupul si Sangele lui Hristos si ii aducea pesmeti pentru hrana.

Mai tarziu, ravnind vietii marilor parinti, ieroschimonahul Pavel s-a retras si el la pustie, in padurile seculare dintre Sihla si Rapa lui Coroi. Aici este un loc tainuit si binecuvantat de Dumnezeu, unde s-au nevoit cei mai mari sihastri din Muntii Sihlei. Si nimeni, afara de cei alesi si iubiti de Duhul Sfânt, nu putea sa vada pe acesti cuviosi, nici sa le descopere bordeiele lor.

In acest loc pustnicesc s-a nevoit Cuviosul Pavel mai mult de zece ani, in nestiute ostenele si bucurii duhovnicesci. In jurul sau se nevoiau zeci de sihastri iubitori de Hristos si toti il aveau de parinte duhovnicesc, caci era plin de darul Duhului Sfânt, intept in cuvânt si inaintevazator. Apoi, bineplacand lui Dumnezeu si ajungand la masura parintilor de demult, si-a dat suflétul in mainile Domnului, pe cand statea la rugaciune sub o stanca. Timp de peste doua secole, osemintele sale au zacut acolo, neafiate de nimeni. Iar in vara anului 1930, la 20 iulie, sfintele sale moaste s-au descoperit prin minune unui ierodiacon iubitor de Hristos, anume Cristofor, cu metania din Manastirea Frasinei, ce se linistea in padurile Schitului Sihla. Caci, intorcandu-se de la schit si adormind putin pe cale, i s-a aratat in vis Cuviosul Pavel, imbracat in rasa de siac, cu barba alba, cu parul lung si cu fata luminata. Apoi, cu voce blanda, i-a zis:

"Parinte Cristofor, mergi la dreapta o suta de pasi si vei gasi acolo, sub stanca, alaturi de tulpina unui brad, trupul meu neingropat, al smeritului Pavel ieroschimonahul, care m-am nevoit candva in padurile acestea. Osemintele mele sa le ingropi acolo sub pamant, iar craniul sa-l porti de binecuvantare cu sfintia ta in toata viata!"

Apoi, cuviosul facandu-se nevazut, ierodiaconul Cristofor i-a aflat cinstitele moaste sub o panza de paianjen la locul aratat. Erau galbene si raspeadeau buna mireasma. Deci, sarutandu-le si facand rugaciuni, le-a ingropat acolo, iar sfantul sau cap l-a luat cu sine la chilie. Mai tarziu a coborat cu acest pretios odor in Manastirea Sihastria. Il purta intr-o traista insemnata cu chipul Sfintei Cruci. Deci, spunand egumenului taina, l-a asezat in altar pe Sfanta Masa si a slujit trei zile Sfanta Liturghie. Apoi, sarutand tot soborul acel sfant cap al Cuviosului Pavel, ierodiaconul Cristofor s-a intors la pustie si nu l-a mai intalnit nimeni pana astazi.

"Cat de minunat este Dumnezeu intru sfintii Sai, Dumnezeul Parintilor nostri!"

SFANTA TEODORA DE LA SIHLA (secolele XVII-XVIII)

Viata

Cuvioasa Teodora de la Sihla este cea mai aleasa calugarita sfanta pe care au odraslit-o manastirile romanesti. S-a nascut in satul Vanatori-Neamt, in prima jumatate a secolului XVII. Tatal ei, Stefan Joldea, era armas al cetatii Neamtului. Dupa moartea surorii sale Maghita (Marghiolita?), Teodora a fost casatorita cu un tanar din Ismail. Dar, neavand copii, s-au dus amandoi la manastire. Fericita Teodora a imbracat haina calugareasca la Schitul Varzaresti-Ramnicu Sarat, iar sotul ei s-a calugarit la Schitul Poiana Marului, cu numele de Elefterie.

Risipindu-se schitul de catre turci, Teodora s-a facut pustnica in Muntii Buzaului. Apoi, retragandu-se in tinutul Neamt, a sihastrit singura ca la 30 de ani intr-o pestera din Muntii Sihlei, asemenea Cuvioasei Maria Egipteanca. Deci, bineplacand lui Dumnezeu, s-a mutat din viata aceasta in primele decenii ale secolului XVIII si a fost ingropata in pestera.

In primele decenii ale secolului XIX, moastele Cuvioasei Teodora de la Sihla au fost luate de familia boierilor Sturza, ctitori ai acestui schit, si duse la biserica zidita de ei in satul Miclauseni-Iasi. Iar in anul 1856 au fost date Manastirii Pecersca din Kiev, unde se afla si astazi, in schimbul mai multor randuri de vesminte de fir.

Fapte si cuvinte de folos

1. Acest fericit vltar al monahismului romanesc a fost din pruncie ales si sadit in casa lui Dumnezeu. Caci, fiind insoțita cu barbat, fericita Teodora nu a gasit odihna suflétului ei pana nu s-a facut mireasa lui Hristos. Astfel, neavand ea copii, a parasit cele trecatoare si a imbracat haina pocaintei in Schitul Varzaresti din tinutul Buzau.

2. Aici a sporit atat de mult fericita Teodora, in tacere, in rugaciune si ascultare, ca in putini ani a ajuns la masura celor batrani, invrednicindu-se a se ruga din inima si a cunoaste multimea ispitelor vrajmasului. Pentru aceea, toate maicile o iubeau si se foloseau de smerenia, de ne vointa si de ravna ei.

3. Navalind turcii pe Valea Buzaului si arzand schitul lor, Cuvioasa Teodora s-a ascuns in munti cu maica ei duhovniceasca, schimonahia Paisia. Acolo s-au nevoit in post si priveghere cativa ani, rabdand barbateste foamea, frigul si alte negraite ispite de la diavoli. Caci, intrarmandu-se fericita cu rugaciunea cea de foc a inimii, pe toate le rabda si se impartasea de mangaierile cele de taina ale Duhului Sfânt.

4. Raposand in munte maica ei duhovniceasca, prin anii 1670-1675, Cuvioasa Teodora a fost calauzita de Dumnezeu catre Muntii Neamt, in patria ei. Aici, inchinandu-se la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului din Manastirea Neamt, a fost trimisa pentru sfat la egumenul Schitului Sihastria, ieroschimonahul Varsanufie. Acesta, intelegand ca doreste viata pustniceasca si cunoscand cu duhul virtutea ei, a impartasit-o cu Trupul si Sangele lui Hristos. Apoi, dandu-i calauza pe duhovnicul Pavel, i-a spus:

- Du-te la pustie pentru un an de zile, in padurile din Muntii Sihlei. De vei putea suferi, cu darul lui Hristos, greutatea si ispitele cele cumplite ale pustiei, ramai acolo pana la moarte. Iar de nu vei putea rabda, retrage-te la o manastire de calugarite si-ti lucreaza in smerenie mantuirea suflétului tau.

5. Cautand Cuviosul Pavel o chilie pustniceasca parasita pentru fericita Teodora si negasind, a intalnit un sihastru batran, ce se nevoia sub stancile Sihlei. Acesta, fiind vazator cu duhul, a zis:

- Nevoieste-te, maica Teodora, in chilia mea, caci eu ma duc in alt bordei pustnicesc. Deci, asezand ieroschimonahul Pavel pe Cuvioasa Teodora in Muntii Sihlei si binecuvantand-o, s-a intors din nou la schit.

6. In aceasta chilie pustniceasca s-a nevoit Sfanta Teodora aproape 30 de ani, slavind neincetat pe Dumnezeu si biruind prin rabdare, rugaciune si smerenie toate cursele vrajmasului. Caci, fiind intarita cu putere de sus, n-a mai coborat din munte, nici ajutor omenesc de la nimeni n-a mai primit. Numai singur fericitul Pavel, duhovnicul ei, urca uneori la chilia ei cu Preacuratele Taine si cele de nevoie vietii pamantesti. In aceasta ingereasca ne vointa atat de mult a sporit cuvioasa, incat facea priveghere de toata noaptea cu mainile inaltate la cer, pana se revarsau zorile si se lumina la fata cu lumina de sus, apoi se odihnea doua ore si iar incepea. Hrana primea numai dupa doua zile, putini pesmeti cu ierburi de padure, feriga si macris, numit "Macrisul Sfintei Teodora". Iar apa aduna din ploi, intr-o scobitura deasupra unei stanci, numita pana azi "Fantana Sfintei Teodora". Si, adevarata minune, ca apa din stanca nu seca niciodata. Mai tarziu, raposand Cuviosul Pavel, fericita Teodora a ramas numai in grija lui Dumnezeu.

7. Odata, navalind turcii asupra satelor si manastirilor din tinutul Neamt, s-au umplut codrii de sateni si de calugari. Atunci au ajuns cateva calugarite si la chilia Cuvioasei Teodora. Deci, le-a zis fericita:

- Ramaneti voi in chilia mea, caci eu am alt loc de adapost. Din ceasul acela s-a dus intr-o pechera mica din apropiere si acolo se nevoia singura, nestiuta de nimeni, iar noaptea se odihnea putin pe lespede de piatra care se vede pana astazi in fundul pesterii.

8. Odata, ratacind o ceata de turci prin Muntii Sihlei, din lucrarea satanei, au dat de pechera Cuvioasei Teodora. Deci, navalind asupra ei ca s-o ucida, sfanta a cazut in genunchi si, inaltandu-si mainile catre cer, a strigat:

- Izbaveste-ma, Doamne, de mainile ucigasilor! In clipa aceea s-a deschis prin minune peretele din fundul pesterii, iar mireasa lui Hristos, ascunzandu-se in padure, s-a izbavit de moarte.

9. Fiind cu totul uitata de oameni si neavand pe nimeni la batranetile ei, si-a pus toata nadejdea numai in Dumnezeu. Astfel, parasind chilia, Sfanta Teodora se nevoia in pechera ca un inger in trup. Acum, nici frigul, nici foamea nu le mai simtea, nici diavolul n-o mai chinuia. Ci se ruga neincetat lui Dumnezeu cu mainile inaltate la cer, pana se rapea cu mintea la cele ceresti, iar cu trupul se ridica deasupra pamantului. Atunci i se lumina fata prin harul Duhului Sfant, iar din gura ei se inalta in sus rugaciunea ca o vapaie de foc, asemenea marilor sfinti. Ca ajunsese fericita Teodora la rugaciunea cea mai inalta, in extaz, si se indulcea in chip negrait de cele dumnezeiesti.

10. Hainele Sfintei Teodora ajunsesera acum niste zdrente, care cu greu ii acopereau trupul slabit de aspra nevointa. Inca si hrana terminandu-se, pasarile cerului, la porunca Ziditorului, ii aduceau zilnic faramituri si coji de paine de la trapeza Schitului Sihastria. Iar fericita se ruga neincetat pentru lume si se bucura de apropierea mutarii din trup. Insa, timp de 40 de zile inainte de obstescul sfarsit s-a rugat lui Dumnezeu sa-i trimita un preot, ca sa-i aduca Preacuratele Taine. Iar Domnul nu a trecut cu vederea dorinta sufletului ei.

11. Odata, a observat egumenul Sihastriei, Varsanufie, stoluri de pasari ducand catre Sihla faramituri in cioc. Deci, cugetand in sine ca traieste acolo vreun sihastru sfant, a trimis doi frati sa vada unde se opresc acele pasari. Astfel mergand ei, i-a cuprins noaptea si, ratacind prin padure, se rugau si asteptau sa se faca ziua. Apoi, observand inaintea lor o raza de lumina ce se ridica la cer, s-au apropiat si au vazut o femeie luminata la chip, inaltata de la pamant si rugandu-se cu mainile in sus. Era Sfanta Teodora.

- Multumesc Tie, Doamne, ca m-ai ascultat!, a zis fericita. Apoi a adaugat catre cei doi frati:

- Nu va temeti, fratilor, caci sunt o smerita roaba a lui Hristos! Dar mai intai aruncati-mi o haina sa ma imbrac, ca sunt cu trupul gol! Apoi, chemandu-i, le-a spus viata si sfarsitul ei apropiat si le-a poruncit, zicand:

- Coborati la schit si spuneti egumenului sa trimita pe duhovnicul Antonie si pe ierodiaconul Lavrentie la mine cu Trupul si Sangele lui Hristos.

- Cum sa ajungem la schit noaptea, au raspuns fratii, caci nu cunoastem drumul?

- Mergeti dupa lumina care se vede inaintea voastra si numaidecat veti ajunge!

12. Auzind egumenul de Sfanta Teodora, in zorii zilei a trimis la Sihla pe duhovnicul Antonie cu ierodiaconul si cu cei doi frati si au aflat pe Sfanta Teodora la rugaciune pe cetina de brad dinaintea pesterii. Deci, mai intai cuvioasa si-a marturisit taina vietii ei si a primit dezlegare de la duhovnic. Apoi a rostit Crezul, a primit dumnezeiestile Taine si, cerand binecuvantare de la preot, a zis:

- Slava Tie, Doamne, pentru toate! In clipa aceea, Sfanta Teodora si-a dat fericitul ei suflet in bratele lui Hristos, iar trupul ei purtator de buna mireasma a fost prohodit si asezat cu cinste de parinti in pechera in care s-a nevoit.

13. Vestea despre viata si mutarea Sfintei Teodora de la Sihla s-a raspandit repede in toate manastirile si satele din Moldova si chiar dincolo de hotarele ei. De aceea alergau la moastele ei din pechera calugari si credinciosi de prin sate si mai ales cei bolnavi, si se vindecau de suferinta. Caci trupul ei preamarit cu neputrezirea era izvorator de buna mireasma si facea minuni. Unii sarutau sfintele ei moaste, altii isi atingeau bolnavii de sicriu, iar altii se spalau cu apa din fantana ei si primeau ajutor si mangaiere.

14. Sfantul trup al Cuvioasei Teodora de la Sihla, numita si "Paman-teana", a stat la Sihla in pechera peste o suta de ani, bucurandu-se de o profunda venerare, mai mult decat toti ceilalti sfinti romani. De la adormirea ei pana astazi, merg in pelerinaj la Schitul Sihla, anual, mii de credinciosi si-i cer ajutorul.

Prin anii 1830-1835, moastele Sfintei Teodora au intrat in posesia familiei Sturza, care le-a asezat in sicriu de argint si le-a dus in biserica din satul Miclauseni-Iasi. Iar in anul 1856 au fost daruite Manastirii Pecersca din Kiev, in schimbul unor vesminte de fir si depuse in catacombele ei, unde se afla si astazi, cu numele "Sfanta Teodora din Carpati", iar in ruseste "Sveti Teodora Carpatina".

Sufletul ei insa se roaga neincetat inaintea Preasfintei Treimi pentru noi si pentru toata lumea.

Sfanta Preacuvioasa Maica Teodora, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL ELEFTERIE SIHASTRUL - Schitul Sihla (secolele XVII-XVIII)

Cuviosul Elefterie era de loc din Ismail. In tinerete a fost sotul Cuvioasei Teodora de la Sihla, cu care a trait in legiuita casnicie cativa ani. Apoi, neavand copii si plecandu-i sotia in viata calugareasca la Manastirea Varzaresti si de acolo retragandu-se la pustie in Muntii Buzaului, el s-a facut calugar la un schit din tinutul Buzaului. Acolo, deprinzand bine mestesugul nevoitei duhovnicesti de la marii isihasti din aceasta vestita sihastrie, Cuviosul Elefterie s-a invrednicit de darul preotiei si slujea ziua si noaptea in biserica.

Mai tarziu, intelegand ca fericita Teodora s-ar fi retras la pustie in Muntii Neamt, ieroschimonahul Elefterie a fost indemnat de Dumnezeu sa mearga pe urmele ei. Deci, ajungand la Schitul Sihastria si ratacind pe la pustnicii ce se nevoiau in Muntii Sihlei, a dat si de pechera Cuvioasei Teodora, care nu de mult se mutase la iubitul sau Mire, Iisus Hristos.

Astfel, mult suspinand fericitul Elefterie dupa sfanta lui sotie, nu s-a mai intors la manastirea de metanie, ci construindu-si o mica chilie sub stancile Sihlei, aproape de pechera Cuvioasei Teodora, a ajuns sihastru vestit in partile acestea. Ziua si noaptea priveghea in rugaciune cu post si lacrimi fierbinti, savarsind dumnezeiasca Liturghie, si astepta slobozirea de legaturile trupului.

Deci, nevoindu-se in aceasta pustie ca la zece ani si bineplacand lui Dumnezeu, s-a savarsit cu pace in primele decenii ale secolului XVIII si a fost ingropat in cimitirul sihastrilor din poiana. Dupa putini ani, familia boierilor Cantacuzino a inaltat un schit de lemn pe mormantul Cuviosului Elefterie, in cinstea nasterii Sfantului Ioan Botezatorul.

Asa a luat fiinta Schitul Sihla, inainte de anul 1741.

EPISCOPUL MITROFAN DE BUZAU (+ 1702)

Invatatul episcop Mitrofan era de loc din tinutul Neamt, iar cu metania de la Manastirea Bisericani, vestita vatra de traire si cultura duhovniceasca din Moldova. Dupa ce invata de la dascalii manastirii limbile greaca si slavona, precum si adancul Sfintei Scripturi, monahul Mitrofan se invredniceste de darul preotiei si devine ucenic apropiat si tipograf al marelui mitropolit Dosoftei.

Intre anii 1673-1683, ieroschimonahul Mitrofan conduce tipografia mitropolitului Dosoftei, de la Manastirea Sfintii Trei Ierarhi din Iasi, contribuind mult la traducerea si tiparirea cartilor de slujba in limba romana ale marelui ierarh, printre care se numara si Vietile Sfantilor (1682-1686).

Pentru intelegerea si asezarea lui duhovniceasca cu care era inzebrat de Dumnezeu, ieromonahul Mitrofan a fost ales si hirotonit episcop de Husi, in anul 1683, de blandul mitropolit al Moldovei. Timp de patru ani cat a pastorit turma lui Hristos la Husi s-a dovedit intru toate bland, intept, iubitor de oameni si implinitor al dumnezeiestilor porunci. Apoi, surghiunindu-se mitropolitul Dosoftei in Polonia, a parasit si episcopul Mitrofan scaunul sau, ajungand conducatorul tipografiei mitropolitane din Bucuresti. In aceasta ascultare a stat episcopul Mitrofan aproape cinci ani de zile, fiind cel mai iscusit tipograf al Tarii Romanesti si formand numerosi mesteri tipografi, printre care si pe invatatul mitropolit Antim Ivireanul. Totodata, a contribuit mult la traducerea Bibliei din 1688 si mai ales la tiparirea ei, care a fost incredintata intru totul in mainile sale.

In anul 1691, episcopul Mitrofan este asezat pe scaunul vacant de la Buzau, eparhie pe care o pastoreste 11 ani de zile cu multa ravna si frica de Dumnezeu. Pe langa grija Bisericii si a turmei incredintate, invatatul ierarh a intemeiat la Buzau o noua tipografie, unde tiparaste numeroase carti de slujba, ca: Mineiele pe tot anul (1698), Molitfelnicul (1699), Triodul (1700), Octoiul (1700), Penticostarul (1701) si Liturghierul (1702).

Asa ostendindu-se episcopul Mitrofan pentru lauda Bisericii lui Hristos si mantuirea turmei sale, in vara anului 1702 s-a mutat cu pace la cerestile lacasuri, lasand in urma multi ucenici.

CUVIOSUL SIMEON SIHASTRUL si ucenicii sai Schitul Sihastria Ceahlaului (1704)

Una din cele mai vechi asezari monahale de pe Valea Bistritei a fost Sihastria Ceahlaului, schit situat aproape de varful muntelui, intemeiat dupa traditie de primul descaltat - Dragos Voda. In acest schit de lemn, cu hramul Schimbarea Domnului la Fata, s-au nevoit sute de ani cei mai alesi sihastrii ai Ceahlaului, ale caror nume sunt scrise in Cartea Vietii.

Intre anii 1650-1704, a vietuit in aceasta mica sihastrie un cuvios renumit intre sihastrii Ceahlaului, anume ieroschimonahul Simeon.

Acesta a fost la inceput pustnic sub varful muntelui, rabdand acolo multe ispite pentru dragostea lui Hristos si ajungand lucrator vestit al rugaciunii lui Iisus. Apoi a fost ales de calugari egumen al Schitului Sihastria Ceahlaului, pe care il povatuieste cu duhovniceasca intelegere mai mult de 30 de ani.

Cuviosul Simeon a reinnoit biserica de lemn si aduna in jurul sau 20 de ucenici. Randuiala schitului era aceasta: in fiecare zi se cantau cele 7 laude, cu Utrenia la miezul noptii, iar in sarbatori se savarsea Sfanta Liturghie, cand veneau si ceilalti sihastrii din munte.

Spovedania si Impartasania se faceau saptamanal, iar masa se dadea o data pe zi. In posturi, calugarii se retrageau la bordeiele lor din munte, unde se nevoiau singuri, dupa voia lui Dumnezeu, pana la marile praznice. Apoi coborau iarasi in schit. Calugarii iubeau cel mai mult tacerea, smerita cugetare, postul si neincetata rugaciune. Sufletul acestei sihastrii era, desigur, Cuviosul Simeon, vestit dascal al rugaciunii si parinte duhovnicesc pentru toti. Mai presus de orice el invata pe ucenicii sai sa se iubeasca unii pe altii si sa se roage pentru mantuirea oamenilor.

Astfel nevoindu-se egumenul Simeon cu ucenicii sai si ajungand la varsta de 90 de ani, i-a randuit Dumnezeu un sfarsit mucenicesc ca acesta: in primavara anului 1704, chiar in Noaptea de Inviere, pe cand toti parintii erau la biserica, s-a pornit de pe Ceahlau o mare avalansa de zapada asupra schitului. Atunci unul dintre ei cu viata aleasa a strigat:

- Parintilor, sa luam repede icoana Maicii Domnului si sa fugim pe obcina, ca vine muntele peste noi!

Ceilalti, crezand ca aiureaza, nu l-au ascultat. Atunci, smeritul sihastru a luat singur icoana Maicii Domnului si a fugit din biserica.

Indata, avalansa de zapada a acoperit schitul, biserica si parintii, dupa ce Cuviosul Simeon a citit Evanghelia Sfantelor Pasti, dandu-si cu totii duhul in mainile lui Dumnezeu Celui ce a inviat din morti.

Asa s-a mutat Cuviosul Simeon din viata aceasta cu toata sinodia (obstea) sa in lumina lui Hristos. A scapat cu viata numai acel calugar cu icoana Maicii Domnului. A doua zi a fost gasit egumenul sub zapada, adormit cu Evanghelia la piept si cu toti ucenicii langa el.

Doamne, numara in ceata sfantilor pe Cuviosul Simeon cu ucenicii sai!

CUVIOSII PATAPIE SI NICANDRU - Sihastrii din Muntele Ceahlau (secolele XVII-XVIII)

Acesti doi sihastrii s-au nevoit in partea de nord-vest a Muntelui Ceahlau, ajungand vestiti in satele de pe Valea Bistritei. Schimonahul Patapie era cu metania din Manastirea Cerebuc, iar ieroschimonahul Nicandru din Manastirea Pionul.

Deci, ravnind fericitilor sihastrii ce se linisteau in jurul muntelui si fiind intariti cu darul lui Hristos, s-au retras in padurile nepatrunse din jurul Ceahlaului. Cuviosul Patapie si-a facut un mic bordei de lemn pe marginea unui parau si acolo s-a nevoit cu ucenicul sau peste 20 de ani, laudand pe Dumnezeu ziua si noaptea. Nevointa lui era foarte aspra: post indelungat, citirea zilnica a Psaltirii, metanii si priveghere de noapte. Pentru smerenia inimii lui ajunsese vestit rugator pentru cei suferinzi, dintre care nu putini se vindeau cu rugaciunile lui.

Cuviosul Nicandru si-a avut chilia intr-o mica poiana, putin mai sus de Manastirea Durau, unde s-a nevoit singur multi ani de zile. Apoi a ajuns vestit taumaturg pentru cei bolnavi de prin sate, incat multi urcau in munte la chilia lui si se vindeau. Caci ii puneau sa posteasca desavarsit pana la trei zile, ii marturisea, le citea molitfele Sfantului Vasile cel Mare si, cu darul lui Hristos, se intorceau sanatosi la casele lor. Acest cuvios era si duhovnic vestit pentru sihastrii din Muntele Ceahlau si pentru toti care ajungeau la chilia lui. Insi Cuviosul Patapie era unul din ucenicii lui.

Asa nevoindu-se ieroschimonahul Nicandru si schimonahul Patapie si mult sporind in dragostea lui Dumnezeu, s-au mutat la cele vesnice spre sfarsitul secolului XVIII. Numele lor sunt legate pana astazi de toponimia locului: "Paraul lui Patapie", "Paraul lui Nicandru", "Poiana lui Nicandru" sau, in grai popular, "Padina lui Nicandru".

MITROPOLITUL TEODOSIE al Tarii Romanesti (circa. 1620-1708)

Acest mitropolit era fiu de tarani din judetul Arges. Luand din tinerețe jugul lui Hristos, s-a calugarit in Manastirea Cozia, apoi a ajuns egumen la Manastirea Curtea de Arges, pe care o povatuiesc cu duhovniceasca intelepciune peste zece ani. Aici s-a dovedit tuturor un vrednic slujitor al Bisericii lui Hristos, cuvios, bland si bun cunosctor al Sfintei Scripturi.

Pentru niste daruri ca acestea, in anul 1668, arhimandritul Teodosie este ales mitropolit si parinte duhovnicesc al Tarii Romanesti, in locul raposatului mitropolit Stefan. Deci, ajutandu-l Dumnezeu, a pastorit Biserica Ungro-Vlahiei timp de aproape 40 de ani, silindu-se intru toate sa marturiseasca dreapta credinta, sa tamaduiasca neputintele poporului, sa zideasca noi lacasuri de rugaciune, sa tipareasca si carti bisericesci pe limba romaneasca si sa mangaie pe saraci si pe orfani. Pentru toate acestea era iubit, atat de domnii Tarii Romanesti, Serban Cantacuzino si Constantin Brancoveanu, al caror sfetnic si duhovnic era, cat si de tot poporul ortodox.

Din cartile tiparite cu binecuvantarea mitropolitului Teodosie, cea mai importanta este Biblia de la Bucuresti, din anul 1688. Printre cei dintai ctitori ai primei Biblii romanesti este numarat si acest venerabil pastor al Tarii Romanesti. De asemenea, a mai tiparit un Liturghier slavo-roman (1680), Evanghelia (1682) si Apostolul (1683), ambele in limba romaneasca, spre mangaierea poporului binecredincios. Pe langa grija Bisericii din Tara Romaneasca, mitropolitul Teodosie se ingrijea si de Biserica Ortodoxa din Transilvania, hirotonind in timpul pastoriei sale cinci mitropoli ai Ardealului si acordand numeroase ajutoare bisericilor de peste Carpati. Ajungand la varsta de aproape 90 de ani, evlaviosul mitropolit Teodosie si-a dat sufletul in mainile Domnului, la 27 ianuarie 1708, si a fost inmormantat langa altarul Catedralei mitropolitane din Bucuresti.

SFANTUL IERARH ANTIM IVIREANUL (circa 1650-1716)

Viata

Venerabilul mitropolit Antim Ivireanul era de loc din Iviria. Parintii sai, Ioan si Maria, i-au pus din botez numele de Andrei. Ajungand din tinerețe rob la turci, a stat multi ani in Constantinopol, invatand limbile greaca, araba si turca, precum si mestesugul sculpturii, al picturii si al broderiei.

Prin anul 1690 este adus in Tara Romaneasca de voievodul martir Constantin Brancoveanu. Aici invata mestesugul tiparului de la episcopul Mitrofan, iar dupa cativa ani se calugareste si este hirotonit preot.

Intre anii 1691-1694 conduce tipografia domneasca de la Bucuresti si tipareste trei carti. Intre anii 1694-1696 intemeiaza o noua tipografie la Manastirea Snagov. Intre anii 1696-1701 este egumen al acestei manastiri tiparind 14 carti, dintre care patru in limba romana, iar celelalte in limbile greaca, slavona si araba. Intre anii 1701-1705 a condus din nou tipografia domneasca din Bucuresti, tiparind 15 carti, indeosebi carti de slujba.

Intre anii 1705-1708 a fost episcop la Ramnicu-Valcea, intemeind aici prima tipografie. Timp de trei ani a tiparit la Ramnic 10 carti, dintre care 7 in romaneste. Intre anii 1708-1716 a fost mitropolit al Tarii Romanesti, intemeind noi tipografii si tiparind inca 19 carti, dintre care 12 carti in romaneste.

In toamna anului 1716 a fost inchis, la porunca turcilor, caterisit si trimis in surghiun la Manastirea Sfanta Ecaterina din Muntele Sinai. Pe cale a fost martirizat de ostasi si aruncat in raul Tungia, langa Adrianopol. In prezent se crede ca ar fi fost inecat in lacul Snagov.

Fapte si cuvinte de folos

1. Acest fericit ierarh al Bisericii Ortodoxe Romane, fiind de mic instrainat din pamantul parintilor sai si dupa ce suferi grele ispite intre pagani, a fost calauzit de Hristos in pamantul romanesc. Astfel, aici si-a gasit a doua patrie, cu parinti si frati si toata mangaierea Duhului Sfant.

2. Luand jugul lui Hristos la Manastirea Snagov, ieromonahul Antim a ajuns calugar iscusit si tipograf neintrecut in Tara Romaneasca. Timp de 15 ani, pana a fost facut episcop, a intemeiat doua tipografii si a tiparit zeci de carti bisericesci in limbile romana, greaca, araba si slavona, dovedindu-se cel mai mare tipograf al tarii noastre in secolele XVII si XVIII. Cartile lui s-au raspandit in toate provinciile romanesti, ajungand pana in Athos, in Grecia, la Constantinopol, Ierusalim si Sinai, in Siria si Iviria, caci era un devotat slujitor al lui Hristos si aparator al Bisericii Ortodoxe.

3. Pentru sfintenia vietii sale, egumenul Antim Ivireanul a ajuns episcop al Ramnicului si apoi mitropolit al Tarii Romanesti. Ca pastor de suflete si parinte duhovnicesc al tuturor, marele ierarh a fost o faclie in sfesnic pentru toti, de la domn pana la credincios. Era barbat intept, insuflat de Duhul Sfant, statornic in credinta, tare in nadejde, iscusit in cuvint, smerit la inima si plin de dumnezeiasca dragoste.

4. Dorind mantuirea oamenilor si savarsirea slujbelor in limba romana, mitropolitul Antim a inmultit numarul tipografiilor, traducand si tiparind in grai stramosesc principalele carti de cult, incepand cu Ceaslovul si Liturghierul. Din cele 64 de carti tiparite de el si de ucenicii lui, 24 s-au tiparit in limba romana.

Astfel, mitropolitul Antim ramane ctitorul limbii liturgice in Biserica Ortodoxa Romana. De la dansul, serviciul divin a inceput a se face in toata tara numai in limba romana, spre mangaierea si pe intelesul tuturor.

5. Bunul pastor al Bisericii lui Hristos, dupa ce impodobi slujbele cu carti in limba poporului, adauga si alte innoiri. Astfel, a zidit din nou biserici la sate si orase, a fondat din temelie Manastirea "Tuturor Sfintilor" din Bucuresti (1713-1715), astazi numita "Antim", facand si alte danii si innoiri manastiresti. A ridicat mai multi ucenici tipografi si a dat multe milostenii celor saraci si iubitori de carte. Pentru invatatura si apararea dreptei credinte a scris si tiparit numeroase predici, numite "Didahii", fiind iscusit teolog, ierarh si propovaduitor al Sfintei Evanghelii.

6. Iata cateva din multele sale invataturi: Aceste doua virtuti intemeiaza si intaresc Biserica: credinta in Dumnezeu si buna ascultare de pastorii Bisericii.

7. Ce lucru este mai iubit robului, spunea bunul pastor, decat slobozirea lui? Si ce este mai drag strainului, decat intoarcerea la patria sa?

8. Cuvine-se omului sa se bucure de bunatatea cea mare a lui Dumnezeu si sa se teama cu cutremur de marirea Lui. Inca sa ceara ajutorul si mila Lui cea bogata. Ca, fara de mila Lui, nu vom putea face nimic spre mantuirea sufletelor noastre.

9. Fara aceste trei bunatati - credinta, nadejdea si dragostea - nu este cu putinta cu nici un mijloc sa se mantuiasca crestinul, caci acestea sunt temeliiile crestinatatii.

10. Zicea iarasi fericitul mitropolit Antim:

- Precum nu este cu putinta a trai cineva pe pamant fara de hrana trupeasca, fara imbracaminte si fara somn, asa nu poate trai nici fara aceste trei bunatati, care sunt credinta, nadejdea si dragostea.

11. Nadejdea este o indrazneala adevarata catre Dumnezeu, data in inima omului din dumnezeiasca stralucire, ca sa nu se deznadajduiasca niciodata de darul lui Dumnezeu, ci sa fie incredintat ca va lua, prin pocainta, iertarea pacatelor si orice alta cerere trecatoare sau vesnica.

12. Apoi adauga si acestea:

- Nadejdea este de doua feluri: una buna si alta rea. Buna este aceea cand nadajduieste cineva la Dumnezeu sa se mantuiasca, sau alt bine ce voieste sa faca, cum zice David: cel ce nadajduieste spre Dumnezeu, mila il va inconjura (Ps. 31, 11). Nadejdea este rea cand nadajduieste cineva in om sa-i faca vreun bine sau vreo indemnare la lucrurile cele trecatoare ale lumii. Aceasta nadejde este mincinoasa si desarta, cum zice iarasi David: Nu va nadajduiti spre boieri, spre fiii oamenilor, intru care nu este mantuire (Ps. 145, 3).

13. Dragostea este o unire a multora intr-aceeasi cale catre Dumnezeu si varf al tuturor bunatatilor. Aceasta este de trei feluri: una dumnezeiasca, alta fireasca si alta patimasa si rea.

14. Alta data, smerindu-se, mitropolitul Antim zicea:

- Fiind orbiti de desertaciunile cele lumesti, nu ne bucuram de altceva fara numai de lucrurile intunericului veacului acestuia. Ca suntem porniti cu totii spre rautati, ca o roata cand scapa la vale si nu se poate opri. Si acestea toate nu se trag din alta, fara numai din necredinta noastra. Ca ni s-au impietrit inimile intru rautati asemenea lui faraon si umblam ca niste cai sirepi (salbatici), fara de zabala si fara de rusine, pana vom cadea in vreo prapastie si vom pieri.

Deci va zic, iubirii mei, si va invat cu frica de Dumnezeu, ca un parinte sufletesc si pastor ce va sunt, sa va veniti in fire si sa va caiti de lucrurile cele necuvioase, ca Dumnezeu este milostiv si, daca va vedea intoarcerea noastra si pocainta cea buna, ne va ierta. Ca zice prin gura Proorocului Isaia: Intoarcati-va catre Mine si ma voi intoarce si Eu catre voi (Isaia 45, 22).

15. Apoi adauga si acestea:

Precum nu pot fi oile fara de pastor, asa nici poporul fara de arhiereu si oricine se va ingriji de cele sufletesti sa alerge la mine ca la un parinte, ca il voi vindeca cu ajutorul lui Hristos. Ca in seama mea v-a dat stapanul Hristos sa va pasc sufleteste, ca pe niste oi cuvantatoare si de gatul meu spanzura sufletele voastre si de la mine o sa va ceara pe toti, pana cand va voi fi pastor, iar nu de la altii.

16. Precum cere imparatul dajdii de la noi, asa ne cere si Dumnezeu credinta si fapte bune. Ca zice Hristos in Evanghelie: Dati cezarului cele ale cezarului si lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu (Marcu 12, 17).

17. Sa nu socotiti ca ii va fi mila lui Dumnezeu de noi, sa ne ierte pentru ca avem nevoi, daca nu vom face dupa putinta si poruncile Lui, ca ne va arunca de unde nu vom putea sa mai iesim. Ci sa lasam naravurile cele rele si obiceiurile cele necuvioase, ca doar s-ar milostivi Dumnezeu asupra noastra sa ne ierte si sa ne chiverniseasca cu mila Lui cea bogata.

18. La inceputul Postului Mare, asa invata pe fiii sai duhovnicesti:

- De pacatele ce se fac cu pricepere (cu stiinta si vointa), fiecare sa se fereasca, ca in ce zi il va face, cu moarte va muri. Ca mai rea moarte nu este alta, decat a fi cineva despartit de Dumnezeu prin pacat, ca zice Ioan: Cel ce face pacatul, de la diavolul este, ca din inceput diavolul pacatuieste (I Ioan 3,8).

19. In toate zilele ce sunt in gradina anului, fiecare sa manance cele ce sunt randuite spre hrana trupului, cu socoteala si fara de viclesug. Iar postul cel hotarat pentru folosul sufletesc, care cu priceperea noastra il putem face bine sau rau, nimeni sa nu-l strice, ca in ce zi il va strica, cu moarte va muri, caci calca porunca lui Dumnezeu. Si mai rea moarte decat a calca cineva porunca lui Dumnezeu, nu este alta. Ca va fi izgonit de Dansul din gradina Bisericii, ca si Adam din rai.

20. Vrand noi a face aceasta calatorie asupra vrajmasului sufletelor noastre, trebuie sa luam impreuna cu noi cinci lucruri, sa ne fie ca merinde la vreme de primejdie. Aceste lucruri sunt: spovedania, rugaciunea, postul, milostenia si dragostea.

21. Sa ne spalam pacatele cu spovedania, marturisindu-ne inaintea duhovnicilor nostri cu frica si cu inima infranta, parandu-ne pe noi insine, ca inaintea lui Dumnezeu. Sa nu dam pricina pe altii, sau sa zicem ca de nevoie sau din neputinta am facut pacatul, ca nu ne vom folosi nimic, precum nu s-a folosit nici Adam. Ca vrand Dumnezeu sa-l aduca la pocainta, in loc de a-si cunoaste greseala si a-si marturisi pacatul, el facea pe Dumnezeu vinovat ca i-a dat femeie.

22. Sa fie spovedania noastra cu nadejde buna, cum ca ne va ierta Dumnezeu, iar nu cu deznadejde, precum a facut Cain, zicand: Mai mare este vina mea decat a mi se ierta mie (Fac. 4, 13). Asemenea si Iuda, macar ca s-a marturisit inaintea arhierilor ca a vandut sange nevinovat, dar nu i-a folosit la nimic acea spovedanie, ca era cu deznadejde.

23. Spovedania sa o facem cu gandul ca sa nu mai gresim de aici inainte. Ca faraon, desi s-a marturisit zicand gresit-am Domnului (Ies. 10, 16), dar n-a folosit nimic, ca nu gandeaua a se parasi de rautati. Pentru aceea a si pierit. Iar noi sa avem nadejde buna, ca de ne vom spovedi cu inima curata si cu gand sa nu mai gresim, ne va ierta Dumnezeu si vom auzi ca David: Domnul a mutat pacatul tau, nu vei muri (II Regi 12, 13).

24. Cu rugaciunea sa cerem de la Dumnezeu mantuire sufletelor noastre, ca ne-o va da, dupa cum singur Hristos zice: Cereti si se va da (Matei 7, 7). Ca rugaciunea ce se face cu caldura, din inima, patrunde cerurile si intra in urechile lui Dumnezeu.

25. Cu postul sa ne usuram trupul, sa ne limpezim mintea si sa ne bucuram sufletul, ca sa vina darul lui Dumnezeu asupra noastra. Iar postul trebuie sa-l facem cu rugaciuni amestecat. Ca, precum nu sunt dulci bucatele fara sare, asa nici postul fara rugaciune.

26. Precum sunt pazitori sfintii ingeri celor ce postesc si ii feresc de toate primejdiile, asa si celor ce nu postesc sunt pazitori dracii si ii indeamna la multe pacate. Sa ne ostenim, deci, ca sa nu avem partasie cu diavolul. Ca nu s-a facut nimeni ucenic bunatatilor, din cei ce s-au indestulat cu mancari, dupa pofta lor. Nici din cei ce iubeau rasfatarile nu s-a facut (nimeni) partas imparatiei cerurilor.

27. Cu milostenia sa imblanzim pe Dumnezeu, dand cu dragoste din mila agonisitele noastre cele drepte lipsitilor, saracilor, strainilor, bolnavilor si celor ce sunt in inchisori. Atunci vom fi si noi miluiti de Dumnezeu, dupa cum zice la cele zece fericiri. Iar de vom da mila din jafuri, mai multa osanda vom castiga.

28. Cu dragoste sa ne incredintam, ca de vom iubi pe vecinii nostri, dupa porunca lui Dumnezeu, ca pe noi insine si le vom face bine, vom fi si noi asemenea Lui si ai Celui de sus, dupa cum zice David. Ca dragostea este singur Dumnezeu si cel ce ramane in dragoste, in Dumnezeu ramane si Dumnezeu intr-insul (I Ioan 4, 16).

29. Ce folos este ca trupul sa fie desert de bucate, iar sufletul a-l umplea de pacate? Ce folos este a fi galbeni si ofiliti de post, iar de pizza si ura sa fim aprinsi? Ce folos este a nu bea vin si a fi beti de veninul maniei? Ce folos este a nu manca cineva carne si cu hulele a rupe carnea fratilor nostri? Ce folos este a ne opri de cele ce sunt uneori slobode si a face cele ce nu sunt niciodata slobode? Ca Dumnezeu pe aceia ii iubeste si ii cinsteste, care se feresc de cele oprite.

30. Cand intram in sfanta biserică, zicea marele ierarh, sa ne curatim intai de pacatele noastre si de cugetele cele viclene si apoi cu constiinta intreaga sa ne facem vase alese, ca sa primim, prin darul Duhului Sfânt, cuvântul lui Dumnezeu in inimile noastre.

31. Alta data, iarasi spunea:

- Patru sunt bunatatile cele sufletesti: vitejia (barbatia), intelepciunea, dreptatea si curatenia. Patru sunt si bunatatile cele trupesti: taria, intregimea, frumusetea si sanatatea. Dintre aceste bunatati, ale sufletului si ale trupului, se nasc alte patru bunatati de obste: credinta, nadejdea, dragostea si smerenia.

32. Fara de credinta nu este cu putinta sa ne mantuim. Locasul ei este inima omului si viata ei sunt faptele cele bune, dupa cum zice Apostolul Iacob: Ca precum trupul omului este mort fara de suflet, asa si credinta este moarta fara de fapte bune (Iacob 2, 26).

33. Smerenia este sfarsitul, legatura si pecetea tuturor bunatatiilor, ca de ar face cineva toate bunatatile lumii si smerenie nu ar avea, toate sunt pierdute, toate sunt stricate, toate sunt de nimic si osteneala lor este in desert, pentru ca smerenia este maica tuturor bunatatiilor.

34. Precum maica pune multa nevointa, din fireasca dragoste ce are, de hraneste copiii sai ca sa-i creasca si ii fereste de toate, ca sa nu li se intample vreo primejdie si sa-i piarda, asa si smerenia hraneste bunatatile (faptele bune) ca sa creasca si le fereste de toate primejdiile ca sa nu piara. Pentru ca pacatul cel dintai si mai mare decat toate pacatele este mandria, pe care a izvodit-o si a nascut-o singur satana.

35. Pacatul se aseamana pietrei care cauta sa mearga la maica ei in pamant, de unde si este. Iar bunatatea se aseamana focului care cauta sa mearga (totdeauna) sus, in vazduh, unde ii este matca, ca Dumnezeu este foc mistuitor si para de foc subtire, precum l-a vazut Proorocul Ilie.

36. Precum un om are in casa lui aur, argint, unelte si haine si cand iese din casa pune lacat si incuie, ca sa nu mearga vreun hot sa i le fure si sa se pagubeasca, asa si smerenia incuie ca un lacat toate bunatatile, ca sa nu mearga hotul cel de obste, diavolul, sa i le fure, si se va pagubi de osteneala pe care a facut-o.

37. Zicea iarasi: Credinta, rezemandu-se pe dragoste, creste, se mareste si face toate roadele bunatatiilor, ca pamantul credintei este dragostea.

38. De ar fi ascultat Adam porunca lui Dumnezeu, n-ar fi venit intru atata osanda neamul omenesc. Si noi, acum, de am asculta pe Hristos, n-am fi intru atatea scarbe si nevoi.

39. Iar catre cei ce nu iarta pe semenii lor, zicea mitropolitul Antim:

- Tu, cel ce urasti pe fratele tau atat cat nici in ochi nu vrei sa-l vezi, ci ii porti pizma si il zavistuiesti pe la unii si pe la altii, ca sa-i faci paguba si sa-l supui si sa-l saracesci, tu, cu adevarat, nu esti crestin, nici om pe pamant, ci esti singur satana, care a parat pe Dumnezeu la Adam.

40. Apoi iarasi adauga: Care preot este acela ce te spovedeste si te lasa pe tine, cel ce parasti pe fratele tau, sa te cumineci? Acela cu adevarat nu este preot, ci este singur Iuda si vanzator al lui Hristos si nu i se va ierta nici popei, nici aceluia, macar de ar face oricate alte bunatati. Ca zice Hristos: Mila voiesc, iar nu jertfa (Matei 12, 7).

41. Sa alergam la sfintele biserici, daca nu in toate zilele, pentru multe neputinte si nevoi ale noastre, ce ne vin intotdeauna din valorile lumii, macar Duminicile si sarbatorile. Caci, pentru aceasta s-au randuit aceste sfinte zile. Una, pentru ca sa ne odihnim si noi si dobitoacele noastre de trudele si de ostenelele ce le facem peste toata saptamana. A doua, pentru ca sa multumim si sa dam slava lui Dumnezeu pentru multele si nespusele faceri de bine ce le-a aratat catre noi si le arata intotdeauna ca un milostiv. A treia, ca sa auzim cantarile si slujbele ce se fac pentru folosul sufletului.

42. Precum nu poate trai trupul omului fara de hrana simtitoare, asa nici sufletul nu poate trai fara de hrana cea duhovniceasca, care este cuvantul lui Dumnezeu, dupa cum zice Hristos in Evanghelie: Nu numai cu paine va trai omul, ci cu tot cuvantul care iese din gura lui Dumnezeu (Matei 4, 4; Luca 4, 4).

43. Cand iesim de la biserica, sa nu iesim deserti; ci sa facem cum face ariciul. Ca, dupa ce merge la vie, intai se satura el de struguri, apoi scutura vita de cad boabele jos si se rostogoleste pe dansule de se infing in ghimpii lui si duce si puilor. Asa sa ducem si noi, fiecare, pe la casele noastre, copiilor si celor ce n-au mers la biserica, din cuvintele ce am auzit din Sfanta Evanghelie!

44. Pocainta atunci este pocainta, cand merge cineva de bunavoia sa, fara de nici un fel de pricina (sila), sa se spovedeasca la duhovnicul lui, cu umilinta, cu infrangere de inima, cu lacrimi fierbinti si cu gand desavarsit, ca sa se paraseasca de pacate. Caci acestea sunt temeliile pocaintei.

45. Taina pocaintei este intocmai in cinste si in lucrare cu Sfantul Botez. Caci, precum acesta spala pacatul stramosesc si face pe om fericit, sfant, desavarsit si fiu al lui Dumnezeu dupa har, asa si sfanta pocainta face pe om din mort viu, din pierdut aflat, din necinstit cinstit si sfant si, din fiul neascultarii, fiul lui Dumnezeu.

46. Alta data zicea iarasi:

Nu numai mireni se cade sa se marturiseasca, ci mai vartos si noi, cei bisericesci, adica diaconii, preotii, calugarii si arhierii. Ca noi suntem pacatosi si gresim inaintea lui Dumnezeu, mai mult decat cei simpli. Iar greselile ce le facem, mai mult prin stiinta le facem, si, de nu ne vom pocai, vom avea mai multa osanda decat cei ce gresesc prin nestiinta, dupa cum zice la Sfanta Evanghelie ca, cel ce cunoaste mult, mult se va pedepsi si celui ce i s-a dat mult, mult i se va cere (Luca 12, 48).

47. Nu este cu putinta sa ajunga cineva la linistea mantuirii - zicea bunul pastor -, de nu va trece intai prin usa rabdarii. Nu este cu putinta sa se suie la cereasca cetate a fericirii, de nu va intra prin calea smereniei. Nu este cu putinta sa se inalte in ceata sfintilor, de nu se va smeri cu duhul aici, jos, in cetatea celor pamantesti.

48. Nu este cu putinta sa imparareasca cineva impreuna cu Hristos la cer, de nu va urma aici pe urmele lui Hristos cu crucea. Nu este cu putinta a-i ramanea cuiva nume vestit in lume, cu fapte rele si necuvioase.

49. In trei chipuri greseste omul: din slabiciune, nestiinta sau din firea (voia) cea rea. Pacatul din slabiciune este impotriva lui Dumnezeu Tatal, caci Tatal se cheama Atotputernic. Pacatul din nestiinta este impotriva Fiului, ca Fiul lui Dumnezeu se cheama Intelepciune. Pacatul din voia cea rea este impotriva Duhului Sfant, ca Duhul Sfant se cheama Bun.

50. Pe omul care va gresi din slabiciune sau din nestiinta il va ierta Domnul mai lesne, de se va pocai. Ca asa zice David: Pacatele tineretii si ale nestiintei mele, Doamne, nu le pomeni (Ps. 24, 7). Iar cine greseste din firea (voia) cea rea impotriva Duhului Sfant, acelui om nu-i iarta Dumnezeu lesne pacatul. Ca asa zice Domnul: Tot pacatul si hula se vor ierta oamenilor, iar hula care este impotriva Duhului Sfant nu se va ierta (Marcu 3, 28-29).

EPISCOPUL PAHOMIE AL ROMANULUI (1671-1724)

Viata

Episcopul Pahomie (Penciu) era fiul preotului Eftimie si al prezbiterii Ana din satul Gledin, judetul Bistrita-Nasaud. Din botez se chema Petru. in anul 1697 a primit tunderea monahala in obstea Manastirii Neamt, iar intre anii 1702-1704 a fost staret al marii lavre.

Dupa ce viziteaza Manastirea Pecersca si pe Sfantul Dimitrie al Rosto- vului, se intoarce la metanie si se face sihastru in Muntele Chiriacu. La 15 ianuarie, 1707, este ales episcop de Roman, iar dupa sapte ani se retrage din nou in pustie si intemeiaza Schitul Pocrov, cu hramul "Acoperamanul Maicii Domnului".

Din cauza vitregiei vremurilor, in anul 1717 pribegeste in Transilvania, apoi se stabileste la Manastirea Pecersca. Moare in anul 1724 si este inmormantat in paraclisul Sfantul Stefan din aceasta lavra.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Marele episcop Pahomie a fost crescut din copilarie in frica de Dumnezeu si in dragoste pentru Sfanta Biserica, fiind hranit permanent din Sfintele Scripturi si din invataturile Sfantilor Parinti. Pentru aceasta, din tinerețe si-a ales nevointa vietii calugaresti.

2. Luand jugul lui Hristos, monahul Pahomie s-a silit intru toate sa urmeze sfatul marilor duhovnici din Manastirea Neamt, incat in putini ani a ajuns la masura dascalilor sai. Apoi, invrednicindu-se de darul preotiei si ajungand duhovnic vestit, a fost ales staret al mării lavre.

3. Ca staret, arhimandritul Pahomie a creat un curent de reinnoire duhovniceasca in obstea Manastirii Neamt. Astfel, a adunat pe toti calugarii risipiti pe la metoace si prin paduri din cauza deselor razboaie si a pustiirii manastirilor, formand o obste de peste 300 de calugari. Apoi a randuit duhovnici buni, spovedania saptamanala si slujbele dupa randuiala. A randuit calugari luminati sa traduca din operele Sfantilor Parinti pentru hrana duhovniceasca a soborului si a incurajat foarte mult viata isihasta in jurul Manastirii Neamt, ca in acele timpuri de neliniste se nevoiau mai multi calugari in sihastrii si prin paduri decat prin manastiri.

4. Vazand cuviosul desertaciunea acestei vietii si iubind mult viata pustniceasca, s-a retras la liniste in padurile seculare din jurul Muntelui Chiriacu, unde a sihastrit doi ani in post si rugaciune. Si atat de mult a sporit cu darul lui Hristos, ca stia cele viitoare si intelegea adancul Sfintei Scripturi. Era inca mare lucrator al rugaciunii lui Iisus si ales povatuitor de suflete.

5. In toamna anului 1706, au poposit la Manastirea Neamt cativa boieri din sfatul tarii, rude ale domnului Moldovei, Dimitrie Cantemir. A doua zi, umbland prin paduri dupa vanat, au raticit si au dat de chilia Cuviosului Pahomie. Deci, ramanand peste noapte la chilia lui, s-au rugat impreuna si au vorbit multe cuvinte despre credinta din Sfintele Scripturi, incat s-au uimit boierii de intelepciunea si sfințenia vietii lui. Apoi i-au adaugat:

- Se cuvenea, parinte, sa fii episcop si pastor de suflete, iar nu sa stai ca o faclie ascunsa in pustia aceasta!

- Ei, fratilor, eu sunt om pacatos si nu sunt vrednic de asemenea cinste, a raspuns sihastrul.

A doua zi, petrecandu-i, cuviosul i-a binecuvantat si le-a zis:

- Mergeti inainte cu Hristos si numai deca in poiana veti afla destul vanat! Si cu adevarat, au aflat vanat din belsug.

6. Ramanand vacant scaunul Episcopiei de Roman, se sfatuia mitropolitul cu domnul Moldovei pe cine anume sa puna episcop, ca nu gaseau un parinte vrednic de o cinste ca aceasta. Atunci, boierii care fusesera la Manastirea Neamt au spus:

- Noi stim un sihastru sfant ce se nevoieste in Muntii Neamt, vrednic de a fi episcop, dar cum sa-l aducem aici, ca fugе de orice dregatorie?

- Mergeti, a zis mitropolitul, si-l indemnati sa vina la Iasi, spunand ca pentru oarecare intrebari de dogme este chemat si credem in Dumnezeu ca va veni.

Aducandu-l boierii la mitropolie pe Cuviosul Pahomie, la inceputul anului 1707, dupa Boboteaza, indata mitropolitul, adunand pe sfințnicii sai, l-a chemat la sine pe sihastru si i-a zis:

- Te-am chemat, parinte, sa ne ajuti la apararea dreptei credinte, ca avem pe oarecare ce invata gresit dogmele Bisericii Ortodoxe. Spune-ne, asadar, cum trebuie inteleasa dogma Sfintei Treimi? Dar dogma intruparii Domnului din Sfanta Fecioara? Si prin ce mijloace lucreaza harul la mantuirea omului?

Deci, punandu-i mitropolitul si alte multe intrebari din Sfintele Scripturi si uimind pe toti cu raspunsurile lui, indata au iesit de sub perdeaua sfințniciei domnului care erau tainuiti si au strigat:

- Cuviosul Pahomie sa fie episcop la Roman!

Si intr-un glas toti au raspuns: "Amin!"

Atunci, arhimandritul Pahomie, nemaiputand scapa, indata a fost hirotonit episcop si asezat in scaunul vacant de la Roman.

7. Timp de 7 ani, cat a pastorit turma lui Hristos, episcopul Pahomie s-a dovedit un mare pastor de suflete. Caci hirotonia numai preoti cu viata aleasa, cunoscatii ai Sfintei Scripturi, iar prin manastiri si schituri randuia egumeni si duhovnici iscusiti, spre lauda lui Dumnezeu si mangaierea credinciosilor. Apoi scria si carti de invatatura, cerceta pe toti, facea milostenii la saraci si se nevoia mult cu cele duhovnicesti.

8. In anul 1714, episcopul Pahomie, simtindu-se bolnav si ravnind viata duhovniceasca de altadata, s-a retras din scaun la iubita liniste, in Muntele Chiriacu, unde se nevoiau multi sihastru alesi. Acolo, rugandu-se Mantuitorului Hristos si facand priveghere de toata noaptea, a inaltat in poiana o biserica de lemn cu hramul "Acoperamanul Maicii Domnului", a facut chilii si a adunat in jurul sau peste 30 de sihastru. Apoi a randuit asezamant de viata pustniceasca, mai aspra ca in toate celelalte manastiri si schituri din Moldova, lasand cu legamant arhieresc ca Manastirea Neamt sa nu se amestece cu nimic in treburile Schitului Pocrov.

9. Asezamantul episcopului Pahomie de la Schitul Pocrov cerea nevointa sihastreasca cu desavarsire, in permanenta tacere, in post si neincetata rugaciune. Cinci zile pe saptamana se manca o data pe zi, fara vin si ulei, iar sambata si Duminica se dezlega la vin, ulei, branza, oua si lapte. In timpul Postului Mare si peste saptamana, calugarii, indeosebi schimonahii, aveau voie sa se retraga in padure, la colibe lor, pentru a se ruga lui Dumnezeu in singuratate. In fiecare miez de noapte, calugarii se adunau in biserica la sunetul clopotului, iar in Duminici se impartaseau toti si luau masa in trapeza. Cei batrani si iscusiti in lupta duhovniceasca coborau in schit numai o data pe saptamana, iar noii incepatori se nevoiau un timp in obste, apoi se retrageau in padure. Pentru desteptarea sihastrilor la Utrenie, se afla un clopot pe Muntele Chiriacu, pe care il suna la vreme un calugar. Aceasta randuiala s-a pazit cu sfințenie aproape un secol, neincercand nici Cuviosul Paisie sa o schimbe, caci nu era alta mai pustniceasca in toata Moldova. Apoi, ajungand Schitul Pocrov sub conducerea Manastirii Neamt, s-a pus aceeasi randuiala ca in lavra.

10. Sihastria fericitului episcop Pahomie devenise in putina vreme cea mai vestita din Moldova. In schit, ca si in Muntele Chiriacu, se nevoiau multi cuviosi sihastru, dintre care unii erau renumiti postitori, exorcisti si taumaturgi; altii erau duhovnici buni, lucratori ai rugaciunii lui Iisus si dascali invatati; iar altii aveau darul lacrimilor si petreceau toata viata in tacere si smerenie, necoborand niciodata din schit, pana la obstescul sfarsit. La acesti cuviosi alergau numerosi bolnavi de prin sate si, cu darul lui Hristos, se faceau sanatosi.

CUVIOASA MAVRA DE LA CEHLAU (secolele XVII-XVIII)

Aceasta fiica duhovniceasca a Bisericii Ortodoxe Romane si odrasla dupa neam a pamantului romanesc, sfintit prin jertfa si rugaciunile atator sfinti si cuviosi iubitori de Hristos, era de loc dintr-un sat de pe Valea Bistritei, nu departe de Muntele Ceahlau. Parintii ei au crescut-o de mica in frica de Dumnezeu, deprinzand-o cu rugaciunea, cu postul si prezenta regulata la slujbele bisericii. Vara, mai ales, o duceau parintii in pelerinaj pe la marile manastiri din tinutul Neamt, iar in sarbatori o lasau sa se inchine la schiturile de maici din jurul Ceahlaului, precum Casiana, Sofia, Schitul lui Silvestru, zis si "Schitisor", si mai ales la Durau, care in secolul XVIII ajunge cea mai vestita sihastrie de calugarite din Moldova.

Ajungand ca de 20 de ani si ranindu-i-se inima pentru dragostea lui Hristos, a renuntat la cele trecatoare si, parasind casa parinteasca, a ales pe cele vesnice, adica viata smerita calugareasca, de rugaciune si despatimire, care ajuta cel mai mult la mantuirea sufletului. Mai intai s-a nevoit in obstea de maici a Schitului Silvestru, numit si "Schitisor", unde se osteneau cateva suflete iubitoare de Hristos, sub povatuirea unei egumene blande si smerite.

Dupa cativa ani a luat schima monahala, primind numele de Mavra, in locul celui de botez, Maria. Si era maica Mavra foarte nevoitoare, blanda si smerita, iubind cel mai mult tacerea, biserica si neincetata rugaciune. Dormea cateva ore pe scaun, facea sute de metanii, manca o data pe zi, seara, si se multumea cu cativa pesmeti muiati in apa si cu putine legume.

Dorind mai multa liniste, fericita Mavra si-a facut in apropiere o mica chilie din lemn si pamant. Ziua lua parte la biserica si facea ascultare in schit, iar noaptea se nevoia aici cu nestiute ostenele duhovnesti. Si a sporit Cuvioasa Mavra atat de mult in acest rai al rugaciunii si linistii, incat si pasarile cerului si animalele padurii o iubeau si se imblanzeau in fata ei. Cel mai mult o cinsteau caprioarele. Spun batranii din jurul Ceahlaului ca fericita Mavra mergea totdeauna pe cale, pe potecile muntelui si chiar prin sate, cu o caprioara dupa ea. Intre sihastrii romani cunoscuti, Cuvioasa Mavra este singura careia ii slujeau animalele salbatice, ca si Sfanta Teodora de la Sihla, careia ii aduceau de mancare pasarile cerului.

Vazand calugaritele de la Ceahlau nevointa Cuvioasei Mavra, s-au adunat mai multe suflete langa bordeiul ei si au rugat-o sa le fie povatuitoare spre Hristos si mama duhovniceasca. Si erau toate un suflet si un cuget. Nevointa lor era aceasta: neincetata rugaciune in dragoste si smerenie, desavarsita ascultare in bucuria Duhului Sfant, mancare o data pe zi, seara; indelungata priveghere de noapte si citirea Psaltirii si a altor carti sfinte.

De la Schitul lui Silvestru, Cuvioasa Mavra s-a retras la si mai aspra nevointa, intr-o poiana sub varful Ceahlaului, numita Ponoare. Aici era singura cu Dumnezeu. Numai iubita ei caprioara, ca o ucenica vrednica ce-i era, o insotea, iar mana Domnului o acoperea de tot raul. Si se nevoia fericita, ca o adevarata mireasa a lui Hristos, pe Muntele Ceahlau, rabdand cu tarie frigul iute, vanturile si zapezile mari, ca si focul ispitelor de tot felul, caci aici se lupta fata in fata cu diavolul, cu gandurile si cu neputintele firii. Ucenicele ei, cautand-o peste tot, au aflat-o pe munte si s-au adunat una cate una in jurul Cuvioasei Mavra. Apoi, rugandu-se si plangand impreuna, cu ajutorul credinciosilor de prin sate, au facut in poiana mai multe chilii pustnicesti si o mica biserica de lemn cu hramul Taborului - Schimbarea la Fata. De la ele, poiana aceasta se numeste pana astazi "Poiana Maicilor". In aceasta oaza de liniste si rugaciune s-a nevoit Cuvioasa Mavra pana la sfarsitul vietii, rabdand necazurile cu bucurie si multumind lui Dumnezeu pentru toate. Dadea inca si sfaturi intelepte ucenicilor si credinciosilor care urcau pe munte sa le ceara cuvinte de mantuire si sa le aduca hrana si cele de nevoie.

Simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a cerut Preacuratele Taine, apoi, chemand in jurul ei toate ucenicele, le-a dat multe sfaturi duhovnesti si sarutarea cea mai de pe urma, varsand multe lacrimi.

Dupa putin timp au aflat-o in chilie adormita in Domnul si, plangand-o toate calugaritele de sub Ceahlau, au ingropat-o in Poiana de la Ponoare. Moastele ei, ca si ale atator nevoitoare, se afla tainuite aici in "Poiana Maicilor" pana la sfarsitul veacurilor, iar sufletul ei se desfateaza cu ceata Sfantilor in Cer.

SFANTUL ANTONIE SIHASTRUL - Schitul Iezerul-Valcea(secolele XVII-XVIII)

Unul dintre marii sihastri ai Carpatilor a fost si Cuviosul Antonie de la Schitul Iezerul (Cheia)-Valcea, numit de credinciosii din partea locului "Sfantul Antonie Sihastrul".

Sfantul Antonie era de loc din satele subcarpatice ale judetului Valcea. Crescand de mic in iubire de Hristos si cunoscand cativa sihastri traitori la liniste, la varsta potrivita s-a tuns in monahism la Schitul Iezerul, unde s-a nevoit in anii tineretii. Apoi, sporind in rugaciune si smerenie, cu binecuvantarea egumenului, s-a retras la viata pustniceasca in Muntele Iezerul din apropiere, prin jurul anului 1690. Acolo se ostenea singur intr-o mica pestera de piatra, laudand pe Dumnezeu ziua si noaptea si luptandu-se neincetat cu duhurile rele si cu neputintele firii. Caci nimeni, afara de sihastri, nu stie cat de mari sunt ispitele si incercarile celor ce se nevoiesc in viata pustniceasca.

Neavand un lacas propriu de rugaciune, Cuviosul Antonie a luat binecuvantare si a sapat singur cu mainile sale un mic paraclis in stanca, lucrand trei ani de zile. Ziua lucra, iar noaptea priveghea si se ruga cu mainile inaltate la cer, varsand multe lacrimi. Apoi episcopul Ilarion de la Ramnicu-Valcea l-a sfintit. In acest mic paraclis se ruga neincetat Cuviosul Antonie. Aici facea ziua si noaptea sute de metanii, aici citea randuiala slujbelor zilnice si Utrenia de la miezul noptii. In sarbatori mari si in posturi venea din timp in timp cate un ieromonah din schit si savarsea Sfanta Liturghie. Astfel, linistea, singuratatea, chilia in piatra, biserica, neincetata rugaciune, citirea scrierilor Sfantilor Parinti si cugetarea la cele dumnezeiesti formau raiul pamantesc al Cuviosului sihastru Antonie. Aici se curatea pe sine de mandrie si de dulcetile cele trecatoare ale firii si de aici se pregatea zi de zi pentru bucuriile nemuritoare ale vietii ceresti.

Auzindu-se peste tot despre viata sfanta a Cuviosului Antonie, veneau pe poteci de munte numerosi ucenici, calugari, preoti si credinciosi sa se roage impreuna cu el, sa-i ceara sfaturi si rugaciuni. Iar fericitul sihastru ii primea cu dragoste, ii odihnea, ii hranea cu cuvintele cele dumnezeiesti si ii libera cu pace, creand astfel o adevarata reinnoire duhovniceasca in Oltenia de sub munte.

Dupa 25 de ani de aspra nevointa si sihastrie, Sfantul Antonie si-a dat sufletul in mainile Domnului, prin anul 1714, fiind plans mult de ucenici si ingropat langa micul sau paraclis, cum se vede pana astazi. Credinciosii urca vara pana aici, aprind lumanari, fac rugaciuni si se inchina in "Pestera Sfantului Antonie", cerandu-i binecuvantare si ajutor.

SFANTUL VISARION MARTURISITORUL (1714 - circa. 1745)

Acest mare aparator al credintei ortodoxe in Banat si Transilvania, care a luptat impotriva unirii cu forta a credinciosilor ortodocsi cu Roma, era de origine sarb, nascut in Bosnia, in anul 1714. Fiind foarte evlavios si ravnitor pentru viata pustniceasca, in anul 1738 este tuns in monahism la Manastirea Sfantul Sava din Tara Sfanta. Dupa ce revine in Serbia, se nevoieste cativa ani intr-o pestera ca sihastru, unde, pentru sfintenia vietii sale, dobandeste darul facerii de minuni.

Auzind patriarhul ortodox Arsenie de la Carlowitz de viata si nevointa lui si fiind atunci mare tulburare in Banat si Transilvania, prin trecerea fortata la uniatie a romanilor ortodocsi, a chemat la sine pe Cuviosul Visarion, l-a hirotonit preot si l-a trimis sa apere dreapta credinta in nord-vestul Carpatilor. In ianuarie, 1744, ravnitorul Visarion pleaca spre Banat si este primit de popor ca un adevarat sfant.

Sute si mii de credinciosi ii ies inainte, il asculta si revin in sanul Bisericii Ortodoxe. Peste tot indeamna poporul ortodox sa nu paraseasca legea "strabuna" si sa ramana statornic in staulul Bisericii apostolice.

Din Timisoara merge la Lipova-Arad unde este ascultat de o mare multime de credinciosi. Aici asaza o cruce de lemn in mijlocul satului, unde se fac adevarate pelerinaje de catre ortodocsi, reusind sa-i uneasca aproape pe toti sub bratele crucii lui Hristos. Apoi si-a continuat misiunea ortodoxa de catehizare a credinciosilor care veneau cu miile sa-l asculte si in alte localitati, ca: Deva, Orastie si Salistea Sibiului.

La 26 aprilie, 1744, in drum spre Sibiu, este arestat de armata austriaca si dus sub paza la Viena unde este judecat si aruncat in cumplita temnita de la Kufstein, din porunca imparatesei Maria Tereza. Aici a suferit grele torturi pentru marturisirea dreptei credinte. Dupa aproape un an de chinuri si de legaturi in lanturi, isi da sfantul sau suflet in mainile Mantuitorului nostru Iisus Hristos, fiind numarat in ceata cuviosilor parinti si aparatori ai Ortodoxiei, alaturi de ceilalti sfinti martiri si marturisitori din Transilvania. Cuviosul Visarion a fost un mare luptator si apostol al unitatii ortodoxe, impotriva dezbinarii uniute din tara noastra, intorcand zeci de sate ortodoxe la Biserica mama. Pentru aceasta, Sfantul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romane l-a canonizat in februarie 1950, declarandu-l "sfant marturisitor", si se face pomenirea lui in ziua de 21 octombrie.

Sfinte Preacuvioase Parinte Visarion, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL IOAN ARHIMANDRITUL - Primul egumen al Manastirii Horezu (+ 1726)

Acest egumen iubitor de Hristos era din tinutul Argesului. Intrand in Manastirea Negru Voda din Campulung, se face calugar si in putina vreme ajunge preot si egumen. Caci era iscusit parinte duhovnicesc al calugarilor si credinciosilor si bun iconom al casei lui Dumnezeu, vestit in toate satele din imprejurimi.

Auzind evlaviosul domn Constantin Brancoveanu de egumenul Ioan si iubindu-l mult pentru intelepciunea lui, in anul 1692 il numeste egumen si ispravnic al renumitei sale ctitorii de la Horezu, care atunci se zidea. Si a povatuit cuviosul arhimandrit Ioan 33 de ani marea lavra de la Horezu, fiind intru toate ravnitor la cele sfinte, asemenea Mariei, si prea iscusit iconom al celor din afara, asemenea Martei. Arhimandritul Ioan a condus mai intai lucrarile de zidire ale Manastirii Horezu (1692-1697). Apoi a impodobit-o cu aleasa pictura, invrednicindu-se sa fie si el zugravit alaturi de familia marelui ctitor. A condus, de asemenea, lucrarile de zidire ale bolnitei (1696) si ale paraclisului ctitoricesc din incinta, prin dania sotiei evlaviosului domn. A ajutat personal la zidirea Schitului Sfantul Stefan, peste apa Horezului, ctitorita de Stefan, fiul lui Constantin Brancoveanu (1698), iar in partea de nord a manastirii a ctitorit personal Schitul Sfintii Apostoli (1700), pe care apoi il inchina lavrei.

Cuviosul egumen Ioan a condus lucrarile de zidire si innoire si la alte manastiri, precum: Polovragi (1703); Surpatele, ctitorita de doamna Maria (1706); paraclisul Manastirii Cozia (1710) si altele, fiind considerat in vremea sa cel mai iscusit "ispravnic" de biserici si manastiri din Tara Romaneasca. Iar calugarilor ce se nevoiau in bisericile zidite de el le cerea numai sa-l pomeneasca la rugaciunile lor, precum singur spune: "Cu plecaciu ma rog ca in toate joile de peste an, intr-o saptamana o data, sa nu lipseasca Sfanta Liturghie, ca sa se bucure si sufletul meu de acea rugaciune a sfintiilor voastre, si sa aiba ticalosul meu suflet nadejde intru slava lui Dumnezeu..."

Cuviosul Ioan arhimandritul era, totodata, cel mai apropiat sfetnic de taina, colaborator si duhovnic al familiei domnitorului martir Constantin Brancoveanu. Iar dupa mucenicia sa si a celor patru copii la Constantinopol (1714), egumenul Ioan era singurul parinte si mangaietor, dupa Dumnezeu, al sotiei fericitului ctitor, ramasa vaduva cu sapte copii.

Savarsind bine calatoria acestei vieti, Cuviosul egumen Ioan si-a dat sufletul in mainile Domnului, in vara anului 1726, fiind inmormantat de obstea manastirii in biserica voievodala.

PUSTNICII DIN POIANA TRAPEZEI - Valea Sihastriei (secolele XVII-XVIII)

In vatra isihasta din jurul Manastirii Sihastria s-au nevoit in secolele trecute multi cuviosi parinti iubitori de liniste. Pe poteca ce duce din Sihastria peste Muntele Agapia, la numai 1 km in padure, se afla o mica poiana, cunoscuta pana astazi cu numele de "Poiana Trapezei". Aici s-au nevoit pentru dragostea lui Hristos, pana la mijlocul secolului XIX, generatii intregi de calugari isihasti. Iar nevointa acestor sihastri era aceasta: fiecare se ostenea in chilia sa toata saptamana, in rugaciune, in post si in cugetarea celor dumnezeiesti. Duminica si in sarbatori se adunau cu totii, impreuna cu parintele lor duhovnicesc, la priveghere de toata noaptea in paraclisul de lemn de alaturi. Dupa cantarea Utreniei se savarsea Sfanta Liturghie si se impartaseau cu Trupul si Sangele Domnului. Apoi sihastrii mancau impreuna asa-numita masa a dragostei, la un loc anume pregatit in mijlocul poienii. La urma luau binecuvantare de la parintele lor duhovnicesc si se retrageau la chilii.

In acest loc s-au nevoit intotdeauna duhovnicii iscusiti in rugaciune si intelepti in cuvint, la care alergau numerosi sihastri din partea locului. Si era traditia ca la praznicele imparatesti si mai ales la Craciun, la Sfintele Pasti si la Pogorarea Sfantului Duh sa se adune toti sihastrii din Muntii Sihlei si Agapiei la parintii din Poiana Trapezei. Aici isi marturiseau gandurile la batranul, privegheau la slujba pana dimineata, dand lauda lui Dumnezeu, se impartaseau cu Trupul lui Hristos si luau masa impreuna dupa traditie. Apoi se sarutau duhovnicesc si plecau linistiti la colibele lor. Toti cei care veneau la acesti sihastri erau odihniti si ospatati, de unde si numele locului "Poiana Trapezei", adica "Poiana ospatului si a iubirii".

Ca o marturie a trecutului, se mai vad pana astazi in aceasta poiana urme de chilii si cativa pomi fructiferi.

CUVIOSUL AGAFTON SIHASTRUL - Manastirea Agafton - Botosani (secolul al XVIII-lea)

Ieromonahul Agaton (popular Agafton) era cu metania din Manastirea Doamnei, ctitorita de Elena Rares in anul 1552. Dupa mai multi ani de nevointa a fost chemat de Dumnezeu la viata pustniceasca. Deci, luand cu sine doi ucenici, s-a retras in padurile din apropiere, unde se nevoiau cativa calugari, si acolo a sihastrit zece ani in post si in neincetata rugaciune, ajungand sihastru si duhovnic vestit in tinutul Botosanilor.

In anul 1729, Cuviosul Agafton Sihastrul, vazand ca se aduna fratii in jurul lui, "au mers in codrul ce este pe locul domnesc la ocolul Botosanilor si au curatat padurea si au facut manastioara si si-au pus pometi pe langa chilii". Aceasta mica asezare pustniceasca, cu hramul Sfintilor Arhangheli, s-a numit la inceput "Sihastria lui Agafton". Aici a adunat cuviosul ca la 20 de sihastri si impreuna s-au nevoit in placere de Dumnezeu pana la jumatatea secolului XVIII. Randuiala sihastrilor era aceasta: neincetata rugaciune ziua si noaptea, citirea Psaltirii la chilii, masa dupa asfintitul soarelui; Duminica, Sfanta Liturghie si impartasirea de obste.

Acest fericit sihastru era mare dascal al linistii si rugaciunii, incat nimeni din ucenici nu ajunsese la masura lui. Era, totodata, iscusit duhovnic al sihastrilor si mirenilor si izgonitor de duhuri necurate, jertfindu-se pentru mantuirea tuturor. Caci era cu adevarat om al dragostei, si nu era sihastru si egumen mai cunoscut in partea locului decat dansul. Simtindu-si sfarsitul aproape, Cuviosul Agafton si-a binecuvantat ucenicii si s-a mutat cu pace in odihna lui Hristos.

CUVIOSUL ISACHIE SIHASTRUL - Manastirea Sucevita (secolul al XVIII-lea)

Ieroschimonahul Isachie s-a nevoit mai intai in obstea Manastirii Sucevita, sub egumenii Iorest (1725) si Teofan (1732). Apoi, dorind sa urmeze fericitilor pustnici, s-a retras pe culmea unui deal inalt din apropierea manastirii, numit "Dealul Furcoiului", si acolo a sihastrit mai mult de 30 de ani.

Acest cuvios s-a nevoit la inceput singur in padure, facand multe osteneli calugaresti si rabdand grele ispite de la diavolul. Dar, prin darul Sfantului Duh biruind ispitele, s-a invrednicit de la Dumnezeu sa izgoneasca necuratele duhuri din oameni, incat numele lui era cunoscut peste tot. Numerosi bolnavi urcau la chilia lui si se vindeau.

In anul 1760, Cuviosul Isachie a adunat cativa ucenici in jurul sau, a inaltat o mica biserică de lemn cu hramul "Schimbarea la Fata" si a intemeiat un schit de sihastri pe Dealul Furcoiului. Aceasta mica sihastrie a durat peste 20 de ani, ca loc de liniste si de rugaciune pentru calugarii din Manastirea Sucevita, iar pentru credinciosii din imprejurimi, loc de mangaiere duhovniceasca. Caci ajunsese Cuviosul Isachie duhovnic foarte iscusit, taumaturg si inaintevazator, vestit in toata Moldova de Nord. Viata lui stralucea pe munte ca o facle in sfesnic, calauzind catre Hristos, atat pe calugari, cat si pe mireni.

In anul 1780, Cuviosul Isachie a coborat in Manastirea Sucevita si, dupa putina vreme, si-a dat sufletul cu pace in mainile Domnului. Sihastria sa, mai dainuind pana in anul 1785, a ramas in paragina, impreuna cu toate schiturile de sub ocupatia austriaca.

CUVIOSUL SEBASTIAN SIHASTRUL - Intemeietorul Schitului Sihastru-Tecuci (secolul al XVIII-lea)

Pustnicul Sebastian era cu metania din Manastirea Bogdana-Targu Ocna, unde s-a nevoit in primii ani ai secolului XVIII. Apoi, dorind sa se retraga la fericita liniste, s-a facut sihastru in padurile seculare ale Tecuciului, peste Valea Siretului. Iar nevointa lui era aceasta: noaptea se ruga in chilie cu priveghere si metanii, iar ziua lucra in gradina si aduna ierburi si flori tamaduitoare de boli din padure, iar cu mintea se ruga neincetat. Apoi impartea in dar la bolnavi aceste plante si cu rugaciunile lui multi se vindeau. Asa s-a facut vestit schimonahul Sebastian in toate satele din partea locului si nu putini suferinzi veneau la bordeiul lui si se vindeau. Caci se invrednicise cuviosul de la Dumnezeu de darul tamaduirii bolilor.

Dupa o nevointa ca aceasta, prin anul 1740, s-a intamplat o lupta grea in aceste paduri intre moldoveni si tatarsi, si multi din ambele parti au cazut. Atunci si hatmanul Sandu Sendrea a fost greu ranit la picior. Retragandu-se oastea, hatmanul a fost gasit de sihastru in padure, chinuit de durere, si l-a dus la chilia lui sa-l ingrijeasca. Deci, i-a zis cu lacrimi hatmanul: "Sfinte parinte, de ma vei tamadui de aceasta rana si voi scapa cu viata, voi inalta o biserică in acest loc si voi face aici manastire de calugari, spre lauda lui Dumnezeu".

Ingrijindu-l cu multa dragoste Cuviosul Sebastian, in cateva luni de zile s-a vindecat bolnavul cu rugaciunea si cu plantele lui. Atunci, hatmanul Sandu Sendrea, drept multumita lui Dumnezeu, a zidit o biserică si cateva chilii din averile sale, alaturi de bordeiul sihastrului, in cinstea Sfantului si Marelui Mucenic Dimitrie. Acest lacas s-a numit "Schitul Sihastru", dupa numele cuviosului, iar schimonahul Sebastian, invrednicindu-se de darul preotiei, a devenit cel dintai ctitor si egumen al acestui schit. In anul 1748, biserică a fost sfintita de episcopul Ioanichie de Roman (1747-1769).

Asa a ajuns Cuviosul Sebastian incepator de frati si parinte duhovnicesc pentru multi credinciosi. Numele lui era cunoscut pana la domnul Moldovei, si toti se foloseau de intelegiunea si de darul care era in el. Deci, mai traind peste zece ani si lasand in schit multi ucenici, s-a mutat cu pace in ceata cuviosilor parinti.

EPISCOPUL IOANICHIE AL ROMANULUI - Ctitorul Schitului Vovidenia-Neamt (secolul al XVIII-lea)

Acest evlavios episcop era de loc din tinutul Neamt, iar cu metania din Schitul Slatiorul (astazi, Vovidenia). Intrand de tanar in nevointa calugareasca, a avut mai intai povatuitori pe cuviosii sihastri de la Pocrov. Apoi, invatand carte si deprinzand frica de Dumnezeu, s-a facut calugar si preot ales in schit.

In anul 1746, ieromonahul Ioanichie a fost randuit staret al Manastirii Neamt, careia ii face unele adaugiri. Iar in toamna anului urmator este ales episcop al Eparhiei Romanului, pe care o pastoreste cu duhovniceasca intelegiune 22 de ani. Acest episcop si iconom al Tainelor lui Dumnezeu era plin de blandete si de smerenie. Inima si chilia lui erau deschise pentru toti, cu aceeasi statornica dragoste mangaind si alinand suferintele omenesti si vorbind tuturor de Hristos. Pentru aceea, credinciosii il cautau si-l iubeau ca pe un adevarat parinte si pastor duhovnicesc.

In timpul pastoriei sale, episcopul Ioanichie a ctitorit si innoit multe schituri si manastiri din eparhie, precum: Bogdana, Casin si Soveja; Schiturile Sihastru, Buluc, Lepsa, Savu si altele. In orasul Roman, a intemeiat la Manastirea Precista Mare primul spital public, intretinut din veniturile bisericii. De asemenea si in orasul Focsani a intemeiat, in incinta Manastirii "Sfantul Prooroc Samuil", un spital public cu acelasi patron. La ambele spitale, episcopul Ioanichie facea vizite canonice, dadea ajutoare si randuia ieromonahi slujitori si calugarite surori de caritate.

O alta ctitorie a episcopului Ioanichie este Schitul Vovidenia de langa Manastirea Neamt, pe care il innoieste din temelie in anul 1749. In locul bisericii vechi, el inalta o alta biserică de lemn cu hramul "Intrarea in Biserica a Maicii Domnului", face chilii, trapeza si clopote noi si schimba numele schitului din "Slatioru" in "Vovidenia". Apoi aduna peste 60 de calugari si inchina schitul Manastirii Neamt.

Timp de aproape doua secole, Schitul Vovidenia si Schitul Pocrov au fost locuri de retragere si liniste ale monahilor din marea lavra. Aici se nevoiau duhovnici din cei mai buni si schimonahi ravnitori in post si rugaciune.

La inceputul anului 1769, smeritul episcop Ioanichie isi da sufletul in bratele lui Hristos si este inmormantat in pridvorul bisericii din Manastirea Neamt.

CUVIOSUL VASILE IEROSCHIMONAHUL - Staretul Schitului Poiana Marului (+ 1767)

Viata

Cuviosul ieroschimonah Vasile a fost parintele duhovnicesc al staretului Paisie de la Neamt si unul din cei mai vestiti dascali si lucratori ai rugaciunii lui Iisus din secolul XVIII. El era, dupa traditie, din partile Poltavei si s-a nascut spre sfarsitul secolului XVII.

Luand din tinerete crucea lui Hristos, s-a facut schimonah in Schitul Dalhauti-Focsani, prin anii 1705-1706, unde s-a nevoit ca sihastru cu mare osardie si frica de Dumnezeu. Aici a deprins adancul Sfintei Scripturi si a citit multe scrieri ale Sfintilor Parinti. Apoi, cu darul lui Hristos, a ajuns mare lucrator al sfintei rugaciuni si sfetnic duhovnicesc al parintilor din obste.

Primind hirotonia in preot, in anul 1715 ajunge egumen al Manastirii Dalhauti si vestit povatuitor de suflete, incat numele lui se facuse cunoscut peste tot, pana la domnul Tarii Romanesti, Constantin Mavrocordat. Timp de 20 de ani, cat a fost staret la Dalhauti, Cuviosul Vasile aduna in jurul sau o obste de peste 40 de calugari sihastri, pe care ii deprinde cu ascultarea, smerenia, tacerea si lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus. Astfel, staretul Vasile face din obstea sa o adevarata scoala duhovniceasca de traire isihasta, dupa invatatura Sfintilor Parinti, renumita in Tara Romaneasca. Ucenicii sai, munteni, moldoveni, ardeleni si rusi, traiau in desavarsita dragoste si buna

randuiala. Apoi, nemaiincapand la Dalhauti, se stabilesc, o parte, la Schiturile din jur: Trestieni, Ciolanu, Carnu, Ratesti, Rogoz, Bontasti, Valea Neagra (Vrancea) si altele.

Prin anii 1730-1733, staretul Vasile reinnoieste Schitul Poiana Marului si se muta aici cu 12 ucenici. Ca staret la Poiana Marului, Cuviosul Vasile conduce duhovniceste toate schiturile din Muntii Buzaului, pe care le cerceteaza regulat, fie personal, fie prin scrisori. Unul din ucenicii sai a fost si Cuviosul Paisie, pe care il primeste in Schitul Trestieni pentru cativa ani, iar in anul 1750 il calugareste in Muntele Athos.

Randuiala staretului Vasile era aceasta: trairea in desavarsita armonie, citirea zilnica a Sfintei Scripturi si a Sfintilor Parinti, practicarea rugaciunii lui Iisus, pazirea curata a mintii, mancarea o data pe zi si impartasirea saptamanala.

Ca dascal al rugaciunii, marele staret a scris si cateva "Cuvinte" despre paza mintii, despre rugaciune si crestere duhovniceasca, care sunt scurte introduceri la scrierile filocalice ale Sfintilor Nil de Sorska, Filotei, Isihie si Grigorie Sinaitul. Cuvintele sale introductive sunt adevarate pagini de filocalie si calauza spre Hristos prin sfanta rugaciune.

Ajungand la masura marilor sihastru, Cuviosul Vasile si-a dat sufletul in mainile Domnului in anul 1767, lasand in urma numerosi ucenici.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Cuviosul Vasile de la Poiana Marului a fost nu numai ctitorul unei mari sihastrii romanesti, renumita chiar peste hotarele tarii, ci si parintele duhovnicesc al altor unsprezece schituri si manastiri din judetele Vrancea si Buzau, pe care le organizeaza personal dupa randuiala isihasta fixata de el si le populeaza cu numerosi ucenici formati de el. Preluand miscarea isihasta de la Schitul Pocrov initiata de Cuviosul Episcop Pahomie al Romanului (+ 1726), fericitul staret Vasile era foarte iscusit in viata de rugaciune, in cunoasterea Sfintei Scripturi si a Sfintilor Parinti filocalici. Punand accent mai ales pe ascultare, pe lectura si rugaciune in manastirile si sihastrile din centrul tarii noastre, reuseste sa creeze un adevarat curent de innoire duhovniceasca la monahismul romanesc la mijlocul secolului XVIII. Acest mare curent, al doilea ca marime dupa cel din secolul XV, initiat de Sfintii Nicodim de la Tismana (+ 1406), Leontie de la Radauti si Daniil Sihastrul, va fi desavarsit si rasplatit in toate tarile ortodoxe la sfarsitul secolului XVIII si inceputul celui urmator, prin marii staretii Paisie de la Neamt (+ 1794), Gheorghe de la Cernica (+ 1806) si Sfantul Calinic de la Cernica (+ 1868).

2. Datorita asezarii tarii noastre la rascrucea dintre Peninsula Balcanica ortodoxa, in care stralucea Muntele Athos, si Rusia ortodoxa, cu avantul ei isihast, Cuviosul Vasile de la Poiana Marului a gasit aici locul cel mai potrivit pentru o viata monahala innoita, atat prin rugaciune, cat si printr-o traire duhovniceasca imparateasca. Acest iscusit dascal al rugaciunii a reusit sa imbine atat de armonios in sihastrile din tinutul Buzaului si Vrancei asprimea ascetica a vietii calugaresti din Sinai si Athos, cu experienta mistica a monahismului slav si cu traditia isihasta de sihastru din sutele de schituri si manastiri, in care monahismul romanesc, atat de masurat si asezat, isi ducea viata duhovniceasca fara intrerupere inca din secolul IV. Astfel, staretul Vasile reinnoieste viata monahala din schituri si sihastru prin imbinarea acestor trei experiente: greaca, rusa si romana; iar marii staretii Paisie de la Neamt si Gheorghe de la Cernica, urmati de Sfantul Calinic, vor reinnoi viata duhovniceasca din marile lavre si chinovii romanesti.

3. Reinnoirea vietii monahale de la Poiana Marului si din celelalte schituri din Vrancea si Buzau s-a inceput si desavarsit printr-o profunda viata de rugaciune, supravegheata permanent aproape o jumatate de secol, de catre marele staret Vasile. El cerea ucenicilor sai sa practice neincetat rugaciunea inimii, chiar inainte de despatimire, sa traiasca in desavarsita dragoste si ascultare, sa iubeasca tacerea, smerenia, postul si saracia celor materiale. Toate acestea, impreuna cu stricta respectare a slujbelor bisericesci la care luau parte toti calugarii, au contribuit cel mai mult la curentul monahal innoitor care a odraclit in Schitul Poiana Marului.

4. Despre rugaciunea inimii astfel invata Cuviosul Vasile de la Poiana Marului:

- Multi, citind cartea Sfantului Grigorie Sinaitul si neavand incercarea lucrarii mintii, gresesc in intelegerea cea dreapta a ei, socotind ca aceasta lucrare a fost data numai barbatilor celor sfinti si fara de patima. De aceea, tinandu-se de obiceiul de acum, adica numai de citirea si cantarea psalmilor, a troparelor si a canoanelor, savarsesc numai rugaciunea cea din afara. Ei nu inteleg ca acest fel de rugaciune cantata ne-au dat-o parintii numai pana la o vreme, pentru neputinta si pruncia mintii noastre. Aceasta pentru ca, deprinzandu-ne prin citire si cantare, sa urcam la treapta lucrarii celei cu mintea, nu sa petrecem pana la sfarsit in aceasta. Pentru ca, citind si cantand numai cu buzele rugaciunea cea din afara, ramanem la o parere bucuroasa de noi insine, socotind ca facem un lucru mare.

5. Repetand invataturile Sfantului Grigorie Sinaitul, asa isi invata ucenicii Cuviosul Vasile de la Poiana Marului:

- Cantarea noastra se cade sa fie ingereasca, dupa cum ne este si vietuirea, iar nu trupeasca. Caci cantarea cu glas si cu strigare a fost data pentru lenevirea si nepriceperea noastra, ca sa ne ridice la rugaciunea cea adevarata din inima.

6. In continuare adauga Cuviosul Vasile, citand pe marele sinait:

- Nu-i este cu putinta celui ce se lupta in acest fel, adica cu rugaciune citita, din afara, sa dobandeasca candva pace duhovniceasca sau sa ia cununile biruintei. Caci unul ca acesta este asemenea celui ce lupta noaptea, care aude glasurile dusmanilor si primeste rani de la ei, dar nu poate vedea limpede cine sunt ei, de unde vin sau cum lovesc si pentru ce, caci intunericul ii orbeste mintea. Cel ce se lupta astfel, cu rugaciunea exterioara, nu va putea scapa sa fie zdrobit de cei de alt neam. Osteneala o suporta, dar de plata este pagubit.

7. Iar pentru curatirea mintii de ganduri si coborarea ei in inima in vremea rugaciunii, asa invata Cuviosul Vasile: - Daca simturile din afara nu pot opri mintea de la ganduri, trebuie ca mintea sa fuga din simturi, in vremea rugaciunii, in camera inimii si sa stea acolo surda si muta la toate gandurile. Caci, precum sabia cea cu doua taisuri, ori in ce parte o vei intoarce, taie cu ascutisul ei cele ce se nimeresc in preajma ei, tot asa lucreaza si rugaciunea lui Iisus, ca o sabie, uneori fiind intoarsa spre gandurile cele rele si spre patimi, iar alteori spre pacat, spre aducerea aminte de moarte si de muncile cele vesnice.

8. Aratand valoarea atat de mare a rugaciunii din inima, fata de cea citita si cantata, spunea staretul Vasile si aceasta:

- De va voi cineva, fara aceasta rugaciune din inima, numai cu rugaciunea rostita si cantata si cu simturile si impotrivirea cea din afara sa surpe atacurile vrajmasilor si sa se impotriveasca oricarei patimi sau gand viclean, acela va fi biruit degraba si de multe ori de vicleanul diavol, facandu-l sa se aplece spre slava desarta si spre neatentie, socotindu-se pastor si invatator al oilor celor cuvantatoare.

9. Iar despre importanta rugaciunii si a cantarilor din biserica si cum trebuie sa fie facute ele, asa invata Cuviosul Vasile pe ucenicii sai:

- Sa nu socotesti, binecredinciosule ctitor, ca, luandu-ne pe noi Sfintii Parinti, de la multa cantare din afara si poruncindu-ne sa ne deprindem cu lucrarea, adica cu rugaciunea mintii, nesocotesc psalmii si canoanele. Sa nu fie aceasta. Caci acestea sunt date de Duhul Sfant Bisericii lui Hristos, intru care se savarseste toata lucrarea de sfintire prin hirotonie si toata taina iconomiei lui Dumnezeu-Cuvantul, pana la a doua venire a Lui, in care se cuprinde si inviarea noastra. Ca nu este ceva omenesc in randuiala bisericeasca, ci toate sunt ale darului lui Dumnezeu, neprimind nici un adaos de la vrednicia noastra si nici o imputinare pentru pacatele noastre.

10. Cugetand la cuvintele Sfantului Apostol Pavel: Voiesc a zice cinci cuvinte cu mintea mea, decat zeci de mii cu limba (I Cor. 14, 10), Cuviosul staret Vasile invata pe ucenici ca mai mare folos avem rostind la rugaciune cateva cuvinte cu atentia mintii si simtirea inimii, decat mii de cuvinte numai cu limba, fara atentie si simtire. Astfel, marele dascal al rugaciunii invata, zicand:

- Se cade mai intai a ne deprinde mintea si inima cu cinci cuvinte de acest fel, zicand din adancul inimii: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma". Dupa ce ne vom curati mintea cu aceasta rugaciune, se cuvine a ne urca la cantarea intelegatoare, adica la cantarea si rugaciunea din biserica, deoarece oricare incepator, si inca patimas, poate savarsi cu intelegere aceasta rugaciune intru pazirea inimii. Iar cantarea bisericeasca nicidecum nu o poate face, pana nu-si va curati mai intai mintea cu aceasta rugaciune. Sfantul Simeon, arhiepiscopul Salonicului, avand acelasi duh si dar, porunceste arhierilor, preotilor, calugarilor si tuturor mirenilor, sfatuindu-i sa zica si sa uneasca cu rasuflarea in toata vremea si in tot ceasul aceasta sfintita rugaciune. El zice impreuna cu Apostolul Pavel: "Nu este alta arma mai tare nici in cer, nici pe pamant, ca numele lui Iisus Hristos".

11. Zicea iarasi:

- Cel ce vietuieste drept si fara prihana, ferindu-se de placerea sa si de inaltarea mintii, de s-ar ridica toate taberele diavolesti asupra lui si mii de ispite, va ramane nevatamat, spun Parintii. Dar cel ce umbla dupa randuiala proprie si dupa sfatul sau, adica in neascultare si in voile sale, acela cade in inselaciune. Caci sunt doua pricini ale inselaciunii, adica ale caderii din rugaciunea cea curata a inimii: lucrarea faptelor bune dupa voie proprie, adica fara ascultare si sfatuire, si a doua este inaltarea mintii, adica mandria cugetului, care este impotriva smeritei cugetari.

12. Cuviosul Vasile, intr-un glas cu toti Sfintii Parinti, spune ca din trei pricini unii din calugari si din crestini parasesc lucrarea cea sfintita a rugaciunii inimii. Unii din ei "lasa aceasta lucrare numai sfintilor barbati fara patima, socotind ca numai acelora li se potriveste, nu si celor patimasi". A doua pricina a parasirii rugaciunii inimii este "imputinarea aproape totala a invatatorilor la acest fel de vietuire"; iar a treia pricina este "inselaciunea care se iverseaza in aceasta lucrare", adica ispita mandriei si a voii proprii. Or, pentru imputinarea patimilor la calugarii incepatori, este nevoie de atentia mintii si paza inimii, adica de rugaciunea mintii. Iar daca lipsesc dascalii rugaciunii, "avem scrierile sfintilor ca invatator". Cat pentru piedicile de care se tem unii, ei se fac siesi piedica, "caci nu trebuie sa te feresti sa mergi in padure din teama de lup. Pentru ca numai de Dumnezeu trebuie sa te temi, sa fugi din frica sau sa te lezezi de El".

13. Cat pentru importanta postului la deprinderea rugaciunii inimii, staretul Vasile de la Poiana Marului aduce in mijloc cuvantul Sfantului Vasile cel Mare, care zice: "Infranarea se randuieste potrivit puterii trupesti a fiecaruia". Apoi adauga:

- Cu adevarat si de aceasta se cuvine sa se tina seama, ca nu cumva, zdrobind cu infranarea cea peste masura puterea trupestea, sa se faca trupul sleit si neputincios spre sporirea duhovniceasca. Pentru ca, de ar fi fost bine sa slabim cu trupurile si sa zacem abia vii, negresit, asa ne-ar fi facut Domnul de la inceput. Dar de vreme ce ne-a facut asa cum ne-a facut, gresesc cei ce nu pazesc precum este ceea ce a fost facut. Pentru aceea zice Sfantul Maxim: "Da trupului cele dupa putere si intoarce toata nevointa ta spre lucrarea mintii". Iar Sfantul Diadoh zice: "Postul are lauda in sine, dar nu la Dumnezeu". Deci, nu se cade nevoitorilor binecredinciosi a se trufi pentru el, ci sa vada tinta cugetarii noastre in credinta in Dumnezeu.

14. Cuviosul Vasile de la Poiana Marului spunea ucenicilor ca viata monahala are trei cai: viata de obste, vietuirea in doi sau trei, numita si cale de mijloc sau imparateasca, avand toate in comun, iar a treia este pustnicia, cea mai inalta, pe care o duc numai cei sfinti si desavarsiti, dupa ce mai intai au parcurs primele doua cai. Dar unii monahi, zicea el, isi aleg si o alta cale, in afara de orice ascultare si binecuvantare. Acestia isi fac chilia unde vor si traiesc singuri, ingrijindu-se mai mult de cele ale trupului.

- Schimnicia inainte de vreme, zice Cuviosul Vasile, este pricina de mandrie si iubire de sine; pe cand trairea impreuna cu altii iti descopera slabiciunile, te apara de ispite si te poate curati zilnic, prin harul lui Hristos, lucrand din dragoste pentru Domnul.

15. Iar pentru citirea Sfintei Scripturi, invata cuviosul: - Ia aminte la citirea Scripturilor si, de nu vei fi om, te vei face om, ca citirea Scripturilor este tamaduire cu mult mestesug si mantuitoare. Insa, mare intarire este a nu gresi intelegerea citirii Scripturilor si mare surpare si prapastie adanca este neintelegera Scripturilor. De aceea trebuie sa cunoastem si scrierile Sfintilor Parinti si ale altor nevoitori care ne ajuta pe calea mantuirii.

SCRISOARE

CATRE PREACUVIOSUL SI DUHOVNICESCUL MEU FIU INTRU HRISTOS, IEROSCHIMONAHUL KIR ALEXIE

"Asteptand cu mare dor intoarcerea ta, ca iarasi sa ne vedem cu bucurie fata catre fata, iti trimit tie, prea iubitul meu fiu si prieten, imbratisarea mea calduroasa si iti amintesc de intelegerea si legamantul nostru de a vietui in pacea Domnului: De veti ierta oamenilor greselile lor si Tatal vostru cel ceresc va va ierta greselile voastre, iar de nu veti ierta oamenilor greselile lor, nici Tatal vostru nu va va ierta greselile voastre si Cele ce voiti sa va faca voua oamenii, faceti si voi lor asemenea. (Matei 6, 14-15; Luca 6, 31).

Eu, o, prietene, fiind om neputincios, cand gresesc fata de cineva, voiesc ca acela sa ma ierte. De asemenea, ma silesc, chiar daca inima mea se impotrivesc sa iert si eu fratelui meu greselile lui fata de mine. Pana cand insa? Nu de sapte ori, zice Domnul, ci de saptezeci de ori cate sapte, daca ne va gresi si-i va para rau, sa-i iertam lui. Aceasta este pravila si dreptarul nostru, pe care daca le-am pazi, nimeni nu ne-ar strica dragostea dintre noi si impreuna-vietuirea noastra.

Dar adesea, inclinarea noastra de a ne acoperi greselile si a ne dezvinovati - pe care cineva a numit-o unealta a diavolului - nu ne lasa sa ne luam asupra-ne vinovatia, cum ne este porunca, ci ne indeamna sa o punem in sarcina fratelui nostru, iar pe noi sa ne socotim nevinovati, ceea ce vadit este o minciuna. Fratele este vinovat ca m-a suparat, iar eu am pacatuit ca nu am rabdat. Amandoi am gresit in fata poruncilor lui Hristos si totusi aruncam vina unul asupra celuilalt, ca si Adam asupra Evei si Eva asupra sarpelui. Si astfel ne pierdem sufletele si ne osandim ca si aceia, numai pentru ca umblam a ne dezvinovati, si nu pentru pacat, caci nu este in lumea aceasta om fara pacat, chiar de ar fi sfant si de ar vietui numai o zi pe pamant. Deci este lucru lamurit ca nu numai pentru pacate vom fi osanditi, toti cei care ne impotrivim poruncilor lui Hristos, ci si pentru aceea ca vrem sa ne ascundem vinovatia. Sa zic ca ma loveste cineva peste obraz, iar eu, nevoind sa sufar una ca aceasta, arunc toata raspunderea asupra lui, care neindoielnic are partea lui de vina, si-l infatisez ca pe un defaimator al poruncilor lui Hristos, iar pe mine insumi nu ma invinuesc de nerabdare. Se intelege ca atat" cel care m-a lovit trebuie sa fie judecat, cat si eu, care n-am avut destula rabdare, trebuie sa ma pocaiesc si sa iau asupra-mi vina de a fi calcat porunca rabdarii. De aceea si Bogoslovul spunea: "Daca zicem ca pacat nu avem, ne amagim pe noi insine si adevarul nu este intru noi". Iar daca vrem, o, prietene, ca adevarul sa se salasuiasca intru noi, atunci sa fugim de apucatura de a ne dezvinovati si sa ne insusim greselile, si atunci adevarul se va arata pe fata, de la sine sau prin usile pocaintei. Descoperirea de la sine a adevarului sta in voia Domnului, iar aflarea lui pe calea pocaintei atarna de slabele noastre puteri omenesti.

Din acestea, dar, se poate vedea ca lupta noastra nu este impotriva trupului si a sangelui, ci asupra duhurilor intunericului, a incepatoriilor si a stapaniilor de sub cer! (Efeseni 6, 12).

Vina dar la noi, vino grabnic, prietene, precum ni te-ai fagaduit, ca sa ne fii impreuna-nevoitor si impreuna-luptator impotriva duhurilor rautatii de sub cer, cu care nu se poate duce lupta, chiar de s-ar cobori raiul pe pamant, decat in chipul acesta. Bunaoara sa ne suim amandoi intr-o luntre si sa pornim cu ea, ca si cum am avea o trebuinta oarecare, in sus pe apa Niprului pana la Kiev. Cata vreme vom impinge cu lopetile, luntrea noastra va inainta in susul apei, iar daca incetam vaslitul, atunci fara sa ne mai ostenim noi, apa de la sine ne va duce la vale pana la Oceacov sau pana la Kinburn. Aceasta o spun ca sa intelegi ca toate suisurile duhovnicesti se castiga cu anevoie si cu sudoare multa. Cata vreme omul se nevoieste si vegheaza, el urca, ca si luntrea in susul apei. Iar cand vrea sa se mai odihneasca si inceteaza truda, el indata coboara la vale, ca si luntrea manata de apele Niprului pana in Crimeea, caci, slabindu-ne puterile, patimile si ispitele lucreaza atunci in voie.

Aceasta este calea cea ingusta, care duce la mantuire, si calea cea larga, care duce la pierzanie, cum zice Domnul. Cel ce rabda necazul si supararea, savarseste in sufletul sau mare nevointa si truda, ca si cel care vasleste luntrea impotriva cursului apei. Pe cand omul care se manie si tine minte raul si mai ales daca si cauta sa se dezvinovateasca, acela isi slabeste si isi seaca puterile sufletesti, incat ispitele patrund in sufletul lui fara nici o greutate si-i duc mintea spre tot felul de placeri si patimi, precum si apa duce luntrea spre Oceacov si Crimeea. Asa se intampla cu oricine se lasa cuprins de poftele si desfatările trupesti si de patimi. De aceea zice apostolul ca trupul se lupta asupra duhului, iar duhul asupra trupului. Cu alte cuvinte, daca trupul nostru lasa vaslele si vrea sa adoarma in luntre, atunci apa de la sine il duce, impreuna cu luntrea, la vale spre tinutul tatarilor, pe cand duhul sau cugetul curat indeamna si sileste trupul sa vasleasca si sa impinga din rasputeri luntrea la deal impotriva apei, pana la Kiev.

Urmand aceasta pilda, vino la noi, o, prietene si prea iubite fiule, si te urca cu noi in luntre sau mai bine zis in corabia noastra si, luand in maini lopetile, vasleste impreuna cu noi, ca sa manam corabia in susul apei si sa nu o scapam la vale, spre lucrarea poftelor si a patimilor. Iar daca din pricina slabiciunii noastre nu vom putea neintrerupt, zi si noapte, sa inaintam cu corabia, atunci macar sa nu o lasam dusa de apa la vale si sa o tinem pe loc cu ajutorul ancorei, adica cu impotrivirea noastra fata de lucrarea patimilor. In acest chip odihnindu-ne putin, iarasi vom lua lopetile si vom mana corabia la deal, adica luptand impotriva poftelor si inclinarilor noastre rele.

Tine-te dar, o, prietene, de fagaduinta data la plecarea ta, ca de nu vei putea afla, la vreun schit sau pe langa parintele Paisie, viata pe care o doresti, apoi - cu cuvintele tale ai spus: "atunci imi voi smeri gandurile mele si ma voi intoarce inapoi".

Scumpul meu fiu duhovnicesc, ieroschimonah Kir Alexie! Pana cand vei fi purtat de gandurile tale, ca un al doilea Moise, leganat de valurile apelor, in cosul sau de trestie? Porneste-te la drum si drumul te va aduce la bratele maicii tale, care te-a nascut duhovnicesc, precum si pe acel prunc l-a adus fiica faraonului, maicii sale ca sa-l creasca.

Fii sanatos in Domnul si te roaga pentru mine pacatosul".

VASILE, staretul de la Poiana Marului, 1766

SFANTUL SOFRONIE MARTURISITORUL - Manastirea Cioara-Sebes (secolul al XVIII-lea)

Sfantul Sofronie era de loc din satul Cioara-Sebes, judetul Alba. Fiind de mic foarte iubitor de Dumnezeu, a primit schima monahala la una din sihastriile Tarii Romanesti, ajungand vestit sihastru si implinitor al Evangheliei lui Hristos.

In anul 1756, intorcandu-se in satul natal, a intemeiat o mica sihastrie in padurile din imprejurimi, cunoscuta cu numele de "Schitul Cioara", adunand acolo si cativa ucenici. Apoi, vazand asuprirea si nedreptatea la care erau supusi romanii ardeleni ortodocsi si arzand de ravena pentru Hristos, a umblat ani de zile prin satele din Ardeal, indemnand pe credinciosi sa pazeasca cu sfintenie credinta ortodoxa. Pentru aceasta, la porunca craiului Ardealului, a fost aruncat in temnita si batut cumplit pentru ravena si indrazneala lui.

Fiind scos din inchisoare, a inceput iarasi a marturisi dreapta credinta in satele din Muntii Apuseni. Apoi a fost din nou intemnitat si chinuit pentru Hristos. Dar, cu rugaciunile credinciosilor fiind eliberat, la 14 februarie, 1761, a adunat un "mare sobor" in orasul Alba Iulia, cerand egalitate in drepturi poporului roman si episcop ortodox pentru credinciosii din Ardeal.

In acelasi an, vazandu-si dorinta implinita, s-a retras la Manastirea Curtea de Arges, unde, mai traind putin, s-a savarsit cu pace, dandu-si sufletul in mainile lui Hristos. Biserica Ortodoxa Romana l-a canonizat in anul 1955, numarandu-l in ceata sfintilor marturisitori si se face pomenirea lui la 21 octombrie.

Sfinte Precuvioase Parinte Sofronie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

CUVIOSUL RAFAIL CALIGRAFUL - Manastirea Horezu (secolul al XVIII-lea)

Monah Rafail Caligraful este numarat printre cei mai vestiti scriitori de opere patristice din Tara Romaneasca, al secolului XVIII. Era fiul preotului Dumitru din satul Stancesti-Prahova, numit din botez Radu. Deprinzand din copilarie frica de Dumnezeu si lucrarea faptelor bune si ramanand orfan de parinti, a fost calauzit de Hristos in obstea Manastirii Horezu, la varsta de numai 10 ani. Si era iubit de egumen si de toti parintii pentru curatia si sfintenia vietii sale. Caci era strain, ascultator si cel mai mic din fratii manastirii.

Egumenul Dionisie l-a incredintat celor mai buni dascali din obste, de la care a invatat, in putina vreme, limbile greaca si slavona precum si frumoasa scriere. La varsta de 14 ani, tanarul ostas al lui Hristos copia deja cu multa indemanare carti de invatatura duhovniceasca, pe paginile carora adauga de obicei aceasta insemnare: "S-au scris de mult pacatosul robul lui Dumnezeu Radul Copilul, sin(fiul) raposatului robul lui Dumnezeu popa Dumitru ot (de la) Stancesti sud Proa(h)uva, in Sfanta Manastire Hurezi...".

In anul 1754, la 2 aprilie, in sambata Pastilor, precum singur scrie, Radu "copilul" s-a calugarit cu numele de "Rafail monahul", ramanand toata viata simplu calugar in obstea Manastirii Horezu, avand o singura ascultare: cantarea la strana si copierea de scrieri ale Sfintilor Parinti. Timp de peste 30 de ani, Cuviosul monah Rafail a copiat zeci de carti patristice si de slujba pentru manastiri si biserici. Dintre acestea se mai pastreaza astazi 15 manuscrise.

Acest monah iubitor de multa osteneala a trait un an de zile si in obstea Cuviosului Paisie, la Manastirea Dragomirna, dupa cum singur scrie. Apoi, revenind la metanie si continuandu-si sfanta ascultare inca 20 de ani, s-a mutat la cerestile lacasuri spre sfarsitul secolului XVIII, adaugandu-se in ceata cuviosilor parinti.

CUVIOSUL SILA IEROSCHIMONAHUL - Egumen al Schitului Sihastria Putnei (+ 1781)

Ieroschimonahul Sila a fost cel mai renumit egumen al Sihastriei Putnei. Era originar din judetul Botosani. Primii ani de ucenicie i-a facut la Schitul Orasani din apropiere. Apoi, ravnind o viata duhovniceasca mai inalta, in anul 1712, a fost calauzit de Duhul Sfant sa mearga la Schitul Sihastria Putnei.

Dupa mai multi ani de ascultare si nevointa, tanarul ostas al lui Hristos primeste tunderea in calugarie, iar in anul 1728 este hirotonit preot si tuns schimonah. Ca ucenic al egumenului Dosoftei, schimonahul Sila se ostenea mult, atat cu slujba bisericii si cu implinirea

randuiei si sihastrestii, cat si cu aprovizionarea schitului cu hrana si cele de nevoie. Timp de 30 de ani, acest neobosit sihastu a fost iconom al Sihastriei Putnei, implinind cu frica de Dumnezeu aceasta ascultare. Ca neavand schitul nici un fel de avere, se intretinea numai din mila credinciosilor. Taranii de la camp trimiteau alimente, imbracaminte, vin, ceara si untdelemn pentru biserica, prin mainile Cuviosului Sila, iar smeritii sihastri din munte se rugau pentru ei si pentru tara, ziua si noaptea.

Raposand egumenul Dosoftei in anul 1753, Cuviosul Sila a fost ales parinte duhovnicesc al Sihastriei Putnei. El a innoit in intregime acest schit, zidind din piatra o biserica noua, in locul bisericii de lemn, chilia, trapeza, pivnita, cismea de apa, livada de meri si zid de jur-imprejuri. De asemenea, a impodobit biserica cu catapeteasma, cu icoane si cu toate "podoabele si trebuintele ce i se cuvin casei lui Dumnezeu". In anul 1758, noua biserica cu hramul "Buna-Vestire" a fost sfantita de mitropolitul Moldovei, Iacob Putneanul.

Egumenul Sila a innoit viata duhovniceasca in Sihastria Putnei, inmultind numarul smeritilor sihastri si desavarsind intre toti legatura nemuritoare a dragostei. Unii dintre ei erau lucratori ai rugaciunii lui Hristos, iar altii, harnici caligrafi si scriitori de carti. Dintre acestia se aminteste ieroschi-monahul Natan, care a scris cu binecuvantarea egumenului "Pomelnicul ctitorilor sfintei Sihastriei a Putnei" (1768), precum si o lucrare originala intitulata "Calugaria" (1770). Un alt sihastu a scris "Scara Sfantului Ioan din Sinai", la 1 martie 1770, iar "smeritul intre ieromonahi Natanail Dreteanul, duhovnicul de la Pascani", care se nevoia in aceasta sihastrie, a copiat din nou Pomelnicul Manastirii Putna, in anul 1756.

Cuviosul Sila era si un vestit duhovnic cautat de multi credinciosi de prin sate, precum si de monahi, sihastri, egumeni si arhierei. Pe toti ii povatuia cu intelepciune pe calea mantuirii, nici descurajandu-i, nici in nepasarea sufleteasca lasandu-i. Unul din ucenicii sai, ieromonahul Dosoftei Herescu, a ajuns in 1747 egumen al Manastirii Putna, iar intre anii 1750-1789 a fost episcop de Radauti si mitropolit al Bucovinei, cel ce a reusit sa aduca din Polonia la Suceava, in anul 1783, moastele Sfantului Mucenic Ioan cel Nou.

In anul 1776, dupa ocuparea Moldovei de Nord de catre austrieci, Sihastria Putnei era supusa la bir si nu mai avea voie sa aduca ajutoare din tara, fiind amenintata cu pustiirea. Atunci batranul egumen a facut o plangere catre imparat, cerand scutire de dari si aparand vechile drepturi ale schitului. Pentru toate acestea, ieroschimonahul Sila este considerat un mare ctitor al Sihastriei Putnei.

Dupa 70 de ani de nevointa duhovniceasca in Schitul Sihastria Putnei, Cuviosul Sila a pus egumen in locul sau pe ieroschimonahul Natan, iar el si-a dat sufletul cu pace in mainile Domnului, in anul 1781.

CUVIOSUL VARTOLOMEU MAZAREANUL - Manastirea Putna (1710-1780)

Cuviosul arhimandrit Vartolomeu Mazareanul "a fost o mare personalitate duhovniceasca a monahismului romanesc" si cel mai prolific scriitor bisericesc din secolul XVIII.

Se tragea din orasul Campulung-Moldovenesc, nascut intr-o familie care a odraclit alese figuri de preoti si calugari. Astfel, mosul sau, anume Ioanichie, a fost calugar la Manastirea Putna; tatal sau, la indemnul fiului, ajunge tot aici ieromonah cu numele de Ghenadie; sora sa, Elena, imbraca si ea schima monahala, iar fratii sai, Teodor si Nicolae, urmeaza scoala de la Putna si devin preoti de parohie.

Tanarul Vasile a fost chemat de Hristos din copilarie la nevointa duhovniceasca, in obstea Manastirii Putna. Cunostea din familie limba slavona si iubea mult linistea, biserica si citirea cartilor sfinte. Aici devine ucenic si invatatorul ieromonahului Antonie, un vestit dascal si povatuitor de suflete. Acesta il invata buna nevointa duhovniceasca, smerenia, rabdarea, rugaciunea si ascultarea, care formeaza temelia mantuirii. Iar adancul teologiei si invatatura Sfantilor Parinti le deprinde in scoala "cea mica", care exista in manastire.

Ieromonahul Antonie i-a fost nas de calugarie monahului Vartolomeu, tunzandu-l de tanar in schima monahala. Apoi, fiind hirotonit preot, in putin timp a devenit un ales povatuitor de suflete si dascal preainvatat in scoala de la Putna. Intre anii 1740-1757, el a fost sufletul acestei scoli, pregatind sute de tineri, atat pentru calugarie, cat si pentru preotie la sate.

In anul 1750, Protosinghelul Vartolomeu ajunge egumen, arhimandrit si parinte duhovnicesc al Manastirii Putna, pe care o povatuieste cu multa pricepere pana in anul 1763. Acum, viata duhovniceasca din Putna capata un nou avant. El mareste numarul calugarilor si al duhovnicilor, randuind bine slujbele bisericii, scrie si traduce numeroase carti bisericesci, imbogateste biblioteca cu manuscrise de valoare, impodobeste biserica voievodala cu catapeteasma si icoane noi si da o noua amploare Sihastriei de pe valea Putnei. Astfel, sub egumenia sa, Manastirea Putna desteapta multe suflete pe calea mantuirii si creeaza o atmosfera de innoire duhovniceasca in Moldova de Nord.

In anul 1757 face un scurt pelerinaj la manastirile din Rusia si devine membru onorific al Academiei Teologice din Kiev. Intre anii 1774-1776 cerceteaza scolile manastiresti de la Moldovita, Voronet, Humor, Neamt si Mitropolia din Iasi. Apoi, intors din nou la Manastirea Putna, intemeiaza, pe langa vechea scoala zisa "cea mica", asa-numita "scoala cea mare", un fel de academie teologica romaneasca, fara egal la acea vreme in Moldova. Aici invatau numerosi tineri, atat dogmele credintei ortodoxe, cat si nevointa vietii monahale, psaltichia, retorica si o limba straina. In acest timp, arhimandritul Vartolomeu este numit "indreptator al scoalelor domnesti, episcopesti si manastiresti" din Moldova. Adica un fel de parinte duhovnicesc si supraveghetor al invatamantului bisericesc si manastiresc, caci era unul din cei mai invatati calugari ai timpului sau si un cuvios povatuitor de suflete. Nu putini duhovnici, egumeni, ierarhi si dregatori de tara il aveau de sfetnic si duhovnic.

Arhimandritul Vartolomeu Mazareanul a fost si un neintrecut scriitor si traducator de carti patristice si bisericesci. Dintre traduceri se amintesc: Scara Sfantului Ioan Scararul, tradusa in anul 1766 la cererea ieromonahului Varlaam de la Manastirea Bisericeani; Invatatura dulce sau Livada in florita, la Manastirea Solea, in anul 1770; Invataturile Cuviosilor Dorotei si Efrem Sirul; numeroase vietii de sfinti, dupa Sfantul Dimitrie al Rostovului; Apoftegmata, adica scurte cuvinte retorice si morale (1755) si altele. Iar dintre cartile compuse de el, amintim: Letopisetul de la zidirea lumii (un fel de Hronograf), Letopisetul Moldovei (1769), Condica sfintei Manastiri Voronetul (1775), Condica sfintei Manastiri Humor (1776), Condica Manastirii Sfantul Ilie de langa Suceava, Condica Manastirii Precista din Roman, Uricul lui Stefan cel Mare din 16 martie, 1490 etc.

Asa s-a nevoit si s-a jertfit pentru folosul si mantuirea multora Cuviosul si neobositul arhimandrit Vartolomeu de la Putna. Apoi, mai traind putin, a adormit cu nadejdea invierii in anul 1780 si a fost inmormantat la manastirea de metanie.

CUVIOSUL ONUFRIE PUSTNICUL - Schitul Sihastria Voronei (+ 1789)

Viata Acest mare sihastu era impreuna nevoitor si sfetnic al staretilor Paisie de la Neamt, fiind de o masura si de o varsta cu dansul. Inainte de a intra in nevointa monahala, a fost guvernator al unei provincii din Rusia, in jurul anului 1749. La inceput s-a nevoit in Schitul Poiana Voronei. Apoi, retragandu-se la liniste in codrii din jurul Schitului Sihastria Voronei, a ajuns sihastu desavarsit si s-a odihnit cu pace in vara anului 1789.

Fapte si cuvinte de invatatura

Cuviosul Onufrie, auzind de marii sihastri moldoveni din Poiana si codrii Voronei si fiind chemat de Hristos, a intrat in obstea acestui

schit, unde s-a nevoit, dupa voia lui Dumnezeu, mai mult de 25 de ani. Iar ne vointa lui , era desavarsita ascultare, in tacere si neincetata rugaciune. Mancare primea dupa apusul soarelui, iar noaptea atiepa pe scaun pana la doua sau trei ore. Si atat de mult a crescut in viata duhovniceasca, incat toti se foloseau de trairea lui si ii cereau sa se roage pentru ei.

Cea mai aleasa fapta buna a Cuviosului Onufrie era neincetata rugaciune, pe care in putina vreme o deprinsese in chip desavarsit. In obstea schitului din Poiana Voronei nu era in acea vreme un lucrator al rugaciunii lui Iisus mai iscusit ca smeritul schimonah Onufrie. Dobandise inca si darul lacrimilor si, cu harul lui Hristos, avea mare bucurie si mangaiere duhovniceasca, insa despre toate acestea nu vorbea niciodata nimanui.

Invrednicindu-se de darul preotiei, Cuviosul Onufrie era slujitor ales al celor sfinte si duhovnic al multor sihastri din padurile Voronei. Si era intelept in cuvant, bland si cunostea mai mult decat toti ispitele vrajmasului. Astfel, numele lui se facuse cunoscut peste tot si insusi staretul Paisie il cerceta din timp in timp, pentru cuvant de folos.

Fiind incredintat prin oarecare semne dumnezeiesti, in anul 1764, Cuviosul Onufrie s-a retras la pustie in codrii seculari ai Sihastriei Voronei. Acolo, facandu-si chilie din lemn si pamant, s-a nevoit singur in nestiute ostenele duhovnicesti timp de 25 de ani, ajungand facator de minuni si inainte- vazator. Apoi, savarsind calatoria acestei vietii si cunoscand dinainte ceasul mutarii sale, si-a dat fericitul sau suflet in bratele lui Hristos si a fost inmormantat alaturi de chilie, in livada sub un mar.

Odata, mergand la vanatoare in padurile Voronei, un boier din sfatul tarii, care avea o fiica bolnava de epilepsie, a ajuns pana la chilia marelui sihastru Onufrie. Deci, fiindu-i sete, a luat cateva mere cazute jos pe mormantul cuviosului. Din acestea mancand acasa copila bolnava, indata s-a vindecat de boala. Asemenea si alti bolnavi, care veneau la mormantul lui, se faceau sanatosi. Din aceasta pricina, credinciosii din partea locului il cinsteau ca pe un sfant pe pustnicul Onufrie.

Auzindu-se pana la mitropolit si la domnul tarii despre Cuviosul Onufrie, in anul 1846 i s-au scos din mormant moastele si s-au asezat cu cinste in altarul bisericii din Manastirea Vorona. Iar din anul 1856, moastele lui au fost asezate in altarul bisericii din Sihastria Voronei. Despre acestea se scriu urmatoarele pe sicriusul in care se pastreaza:

"1846, mai 9. In vremea egumeniei parintelui Rafail, arhimandrit si staret al Manastirii Vorona, pe mosia acestei manastiri, in fundul mosiei, spre hotar in padure, se gaseste o sihastrie de o suma de bani insemnata, unde s-au nevoit multi din parintii calugari, din care cel mai insemnat s-a aflat parintele nostru, Onufrie. In anul 1846, cand au venit inaltimea sa Mihail, domnitorul tarii, la noi la manastire aici, si aceasta nu ne este cunoscut cum s-au inteles sfintia sa Rafael staretul cu domnitorul din pricina dezgroparii oaselor Cuviosului Onufrie, ci deodata m-am pomenit cu o porunca in care mi se porunceca ca eu dimpreuna cu parintii duhovnici Gavriil, Irinarh si Onisifor si un vataf batran sa ajungem pe taina la numita Sihastrie mai din sus. Mergand, am inceput a sapa mormantul si la o adancime de patru palme am aflat oasele. Toate erau invaluite cu muschi de pamant si, scotandu-le afara, la cap am aflat o lespegiara de piatra, in care arata de cand a raposat cuviosul: 57 de ani in mormant. Si, aducandu-le la manastire, ni s-a poruncit sa facem panihida pentru cuvios in fiinta domnitorului, si aceste oase de atunci stau neingropate pana acum".

In zilele noastre, un ierodiacon a adus mai multi credinciosi sa se inchine la Schitul Sihastria Voronei. Deci, voind sa arate moastele Cuviosului Onufrie si, apucandu-le fara evlavie, indata s-a spart sicriul si au cazut jos in altar, ca nu era niciodata voia cuviosului sa fie laudat si vazut de oameni. De atunci, nimeni nu a mai indraznit sa le scoata din sfantul altar.

SFANTUL PAISIE DE LA NEAMT (1722-1794)

Viata

Cuviosul Paisie de la Neamt a fost unul dintre cei mai mari staretii pe care i-a avut monahismul nostru romanesc.

El s-a nascut la 21 decembrie, 1722, in Poltava, din parinti foarte evlaviosi. Tatal sau era preot la catedrala orasului. In aceasta casa binecuvantata, Petru era al unsprezecelea copil din cei doisprezece frati. Dupa toate probabilitatile era de origine moldovean, poate chiar din neamul Cantemirestilor, dar, din pricina deselor navaliri otomane si tataresti, bunicii sai s-au stramutat si stabilit in orasul Poltava din Malorusia.

Ramanand orfan de tata, este dat de mama sa la studii, la Academia Movileana din Kiev, in anul 1735. Dupa patru ani de studii, sufletul sau nu-si gasea odihna in lume. El se simtea chemat la nevointa calugareasca.

In toamna anului 1739, cand avea doar saptesprezece ani, Petru porneste in cautarea unei manastiri si a unui duhovnic bun, atat de necesar pentru sufletul sau. Timp de 7 ani rataceste in mai multe schituri si manastiri, printre care si Lavra Pecersca. In Manastirea Medvedeschi este facut rasofor cu numele de Platon.

Negasind odihna si liniste duhovniceasca in manastirile ucrainene, rasoforul Platon, indemnat de Duhul Sfânt, trece in Moldova in anul 1745. Aici se nevoiau nu putini calugari malorusi. Platon se stabileste la Schitul Trestieni - Ramnicu-Sarat. Apoi se muta la Schitul Carnul, pe apa Buzaului, unde se afla si pustnicul Onufrie. In vara anului 1746, pleaca la Athos si traieste un timp in singuratate, in preajma Manastirii Pantocrator. In anul 1750, staretul Vasile il calugareste pe pustnicul Platon, dandu-i numele de Paisie. Din acest an, smeritul Paisie incepe sa primeasca ucenici, i se da Schitul Sfântul Prooroc Ilie, accepta preotia si petrece in Athos in total saptesprezece ani.

In vara anului 1763, staretul Paisie vine in Moldova cu cei 64 de ucenici ai sai, de frica turcilor, care stapaneau Athosul si tarile balcanice. Aici i se incredinteaza Manastirea Dragomirna, unde se nevoieste 12 ani, pana la 14 octombrie 1775, formand o obste de 350 de calugari. In toamna anului 1775, datorita ocuparii Bucovinei de austro-ungari, Cuviosul Paisie lasa 150 de calugari la Dragomirna si vine la Manastirea Secu, insotit de 200 de calugari, in vara anului 1779 se stramuta pentru ultima data in marea lavra a Moldovei, Manastirea Neamt.

In Manastirea Neamt, Cuviosul Paisie petrece ultimii cincisprezece ani cei mai rodnici din toata viata sa. Aici face numeroase traduceri din operele Sfintilor Parinti, organizeaza obstea dupa randuiala Sfântului Munte, formeaza un sobor foarte numeros de aproape 700 de calugari, deprinde pe multi ucenici sa practice rugaciunea lui Iisus si intretine relatii duhovnicesti cu multe manastiri, staretii, duhovnici, pustnici, episcopi si dregatori.

La 15 noiembrie, 1794, intr-o zi de miercuri, la Vecernie, marele staret al Manastirii Neamt, Cuviosul Paisie - numit in slavona Velikovschi - se muta la odihna cea vesnica, in varsta de 72 de ani, si este inmormantat in grobnita bisericii voievodale, cum se vede pana astazi. Pentru sfintenia vietii lui, Biserica Ortodoxa Romana l-a trecut in randul sfintilor si i se face pomenirea la 15 noiembrie, in fiecare an.

Fapte si cuvinte de invatatura

Nevoindu-se rasoforul Platon in Schitul Trestieni, a fost randuit de egumen la bucatarie. Dar el, fiind neinvatat a face mancare si firav cu trupul, intr-o zi n-a fiert bucatele indeajuns; iar cand sa dea vasele jos de pe foc, a varsat din greseala mancarea toata, pentru care a plans mult, cerandu-si iertare. In alta zi a fost randuit sa faca paine la brutarie. Insa si aici a patimit aceeasi ispita. Caci, nestiind cum sa prepare aluatul si neavand putere sa-l framante cat trebuie, aluatul n-a mai dospit. Apoi, venindu-i un frate in ajutor, l-a framantat din nou; dar in cuptor, nestiind sa potriveasca focul, toata painea a ars pe vatra. Atunci, rasoforul Platon, cerandu-si in genunchi iertare de la parinti, a plans de mahnire in toata ziua aceea.

Mai tarziu, dupa ce Cuviosul Paisie ajunge staret la Manastirea Neamt, spunea ucenicilor sai:

- Fiilor, cei ce vin in obstea noastra sa nu se descurajeze vazandu-si nepriceperea lor in unele ascultari, ca si eu am fost la fel. Ci, sa aiba rabdare ca, cu ajutorul lui Dumnezeu si cu sarguinta, ei vor ajunge sa izbuteasca in orice lucru.

Un schimonah, anume Dosoftei, a spus rasoforului Platon ca peste putine zile va veni marele staret Vasile de la Poiana Marului in Schitul Trestieni si, daca il va vedea asa tanar si ager la minte, il va sili sa primeasca preotia. Atunci Platon, multumindu-i, i-a zis:

- Parinte Dosoftei, eu pana la moarte as dori sa raman simplu monah, caci nu sunt vrednic de o treapta asa de mare.

- Dumnezeu sa-ti ajute, frate!, i-a adaugat batranul.

Intr-o toamna, egumenul schitului l-a randuit pe Platon sa pazeasca via, poruncindu-i sa nu manance struguri decat dupa masa, ca sa nu se imbolnaveasca de stomac. Dar ucenicul, biruindu-se de lacomie, toata ziua manca struguri, iar la masa nu mai gusta nimic. De aceea, mult slabind ca dupa o boala, a fost certat de egumen. Atunci, Platon, rusinandu-se, si-a marturisit greseala neascultarii, cerandu-si cu lacrimi iertare.

Spuneau parintii din schit despre Platon si acest lucru vrednic de stiut: intr-o noapte, spre Duminica, Platon a adormit asa de tare, ca nu a mai auzit clopotul de Utrenie. Cand s-a desteptat, slujba era pe la jumatate. Atunci, de mare mahnire, a inceput a plange si s-a intors la chilie. Iar a doua zi s-a rusinat sa mai mearga la Sfanta Liturghie si la trapeza cu fratii, ci seada in chilie plangand, atat era de patruns de frica de Dumnezeu. Din ziua aceea, multa vreme, rasoforul Platon nu mai dormea culcat pe pat, ci sezand pe un scaunel, ca sa se poata destepta la Utrenie.

Nevoindu-se smeritul Platon la Schitul Carnul, se ducea adesea in pustie, la Cuviosul Onufrie, barbat ales si plin de dar, pentru a-i cere cuvint de folos. Odata, dupa ce i-a vorbit batranul despre patimile trupesti si sufletesti si despre luptele cele cu viclesug ale diavolilor, a adaugat la urma si acestea:

- Daca n-ar apara Hristos pe poporul Sau, nu s-ar fi mantuit nici unul din sfinti. Dar cel ce cade catre Hristos cu credinta si cu dragoste, cu smerenie si lacrimi, aceluia i se dau mangaieri si negraite bucurii, pace si dragoste fierbinte catre Dumnezeu. Marturii ale acestui lucru sunt lacrimile nefatarnice izvorate din marea dragoste, zdrobirea inimii si smerenie necontenita pentru Hristos. Caci, din dragoste catre Dumnezeu, omul devine nesimtitor catre bunurile lumii acesteia.

Dupa patru ani de nevointa duhovniceasca in Moldova, rasoforul Platon a plecat la Sfantul Munte, ca sa scape de hirotonie, dupa cum singur marturisea mai tarziu, "ca nu cumva parintii moldoveni sa-l sileasca sa primeasca preotia".

Sosind Platon in Muntele Athos, umbla prin toate manastirile si sihastrile sa-si gaseasca un iscusit povatuitor. Dar, negasind un duhovnic dupa dorinta lui, s-a retras in pustie, nevoindu-se singur patru ani de zile in multa nevoie si osteneala, in rugaciune si citirea Sfintilor Parinti, in lacrimi si priveghere ziua si noaptea.

Nevointa fericitului Platon in singuratate era destul de grea si anevoioasa. Neincetat se indeletnicea cu citirea Sfintei Scripturi si cantarea psalmilor. Mancare primea o data la doua zile si atunci numai pesmeti si apa, afara de sambete, Duminici si praznice. Iar saracia lui era covarsitoare. Traia numai din pomana. Avea doar o dulama si o rasa, si acelea foarte vechi. De multe ori, din pricina lipsei, umbla desculc chiar si iarna si fara camasa pe el. Dar smeritul Platon se bucura de saracia lui, precum se bucura bogatul de bogatia lui. Nici usa chiliei sale nu o incuia vreodata cand pleca undeva, caci nu avea nimic intr-insa, fara numai cuvintele Sfintilor Parinti pe care le imprumuta de la manastiri.

In acea vreme, cu purtarea de grija a lui Dumnezeu, a venit in Sfantul Munte marele staret Vasile de la Poiana Marului si a zabovit cateva zile la chilie fericitului Platon. Iar la rugamintea lui, staretul Vasile l-a calugarit pe Platon, punandu-i numele de Paisie. Apoi batranul l-a sfatuit pe ucenicul sau sa lase nevointa pustniceasca si sa-si aleaga calea imparataseasca, zicand:

- Toata viata monahiceasca se imparte in trei parti: intai viata de obste; al doilea petrecerea in doi sau in trei, numita si calea imparataseasca sau de mijloc, avand toate in comun; al treilea este nevointa de unul singur in pustie, potrivita numai barbatilor sfinti si desavarsiti.

In timpul de fata insa, unii calugari si-au nascocit al patrulea fel de randuiala monahiceasca. Fiecare isi face chilie unde ii place, traieste singur si se conduce singur dupa voia sa. Acestia nu sunt adevarati pustnici, ci niste samavolnici, pentru ca si-au ales un chip de viata care nu este dupa masura puterilor lor, lepadand ascultarea obsteasca.

Unii dintre acestia zic: "Eu de aceea traiesc singur, ca sa nu supar pe fratele meu, nici eu sa nu fiu suparat de altul. Apoi, ca sa ma feresc de grairea desarta si de osandirea altuia". Dar stii tu, prietene, oare ca aceste vorbe ale tale mai mult te rusineaza decat te indreptatesc? Pentru ca si Parintii Bisericii au spus ca celor tineri le este de folos sa se plece, iar mandria, parerea de sine, viclenia si altele asemenea ingamfa si fac pe om trufas.

Iarasi zicea Cuviosul Vasile catre ucenicul sau, Paisie:

- Mai bine este sa traiesti impreuna cu un frate, sa-ti cunosti slabiciunea si masura ta, sa te caiesti, sa te rogi inaintea Domnului si sa te cureti in toata ziua, prin harul lui Hristos, decat sa porti in tine trufia si parerea de sineti, sa le ascunzi cu viclenie si sa te hranesti cu traiul singuratic. Ca traiul singuratic aduce nu putina vatamare celui patimas.

Iarasi adauga staretul Vasile:

- Schimnicia inainte de vreme este pricina de mandrie, dupa cuvantul Sfantului Varsanufie. Deci, daca pe cel slab schimnicia il duce la mandrie, atunci in ce se bizuie cel ce indrazneste la aceasta lupta singuratica? Nu este mai bine oare a pastra tacerea in doi sau in trei pe drumul imparatesc?

Petrecerea in viata de obste, dupa porunca Domnului, spunea marele staret, da monahului ravna la tot lucrul, desi i se impotrivesc satana. Aici nu au loc iubirea de sine si partinirea, care, de obicei, stapanesc pe cei ce traiesc in singuratate.

Celor ce au trait la inceput in viata de sine, li se pare grea viata de obste. De aceea, unii din ei zic: munca pentru noi insine ne dadea ravna si harnicie; iar cand lucram pentru frati, se ivesc numaidecat lenea si cartirea.

Spunea iarasi staretul Vasile:

- Cel ce traieste singuratic lucreaza numai pentru sine, din iubire de sine. Iar cel ce traieste in obste lucreaza numai pentru Domnul, din iubire de Dumnezeu. De aceea, se cuvine ca noi, neputinciosii, sa tinem calea imparateasca, petrecand mai multi la un loc. In felul acesta si ispitele le vom birui si de pacatul iubirii de sine ne vom izbavi. Asa il invata Cuviosul Vasile dupa calugarie pe Cuviosul Paisie. Incepand fericitul Paisie sa primeasca in jurul sau mai multi frati, dupa sfatul staretului Vasile, duceau mare lipsa de preot. Deci, il rugau cu lacrimi in ochi pe Paisie sa primeasca preotia, dar el nu voia, socotindu-se nevrednic.

Atunci, unii din batranii Muntelui Athos au zis cuviosului:

- Cum poti tu sa inveti pe frati sa asculte si sa-si taie voia, cand tu nu faci ascultare si respingi lacrimile atator oameni? Vadit lucru este ca tu iubesti voia ta si crezi mintii tale mai mult decat vorbelor celor mai batrani cu anii si cu mintea. Oare, tu nu stii unde duce neascultarea?

Auzind aceste cuvinte, Paisie s-a supus voii parintilor si a primit preotia.

Se spunea despre obstea Cuviosului Paisie de la Schitul Sfantul Ilie ca petrecea in mare lipsa materiala, dar in desavarsita armonie si ravna duhovniceasca. Pe langa participarea zilnica la slujbele bisericessti, fratimea se indeletnicea si cu lucrul mainilor, in deplina dragoste, smerenie si tacere.

Se spunea despre fericitul staret ca si el insusi se ostenea, ziua la facerea de linguri, iar noaptea, la citirea si transcrierea cartilor Sfantilor Parinti, sacrificand pentru somn pana la trei ceasuri.

Spuneau iarasi ucenicii lui ca in toata viata sa, Cuviosul Paisie varsa multe lacrimi cand savarsea Sfanta Liturghie, fiind patruns de dumnezeiasca dragoste.

Patriarhul Serafim, care petrecea in Manastirea Pantocrator, il chema pe staretul Paisie in lavra de cateva ori pe an pentru a sluji Sfanta Liturghie. Si se foloseau toti vazand pe Paisie slujind in limba greaca, fara graba, cu ne- spusa evlavie, cu fata stropita de lacrimi si absorbit cu totul de sfanta slujba.

Staretul Paisie iubea foarte mult citirea operelor Sfantilor Parinti. Iata ce raspunde el staretului Atanasie, care il invinuia de oarecare lucruri:

- Sa nu zici, parinte Atanasie, ca ajung una sau doua carti pentru mantuirea sufletului. Doar nici albina nu aduna miere dintr-o singura floare, ci din multe. Asa este si cel ce citeste cartile Sfantilor Parinti. Una il invata dreapta credinta; alta ii vorbeste de tacere si rugaciune; alta ii spune de ascultare, de smerenie si rabdare, iar alta il indeamna catre iubirea de Dumnezeu si de aproapele. Asadar, din multe carti patristice invata omul sa traiasca dupa Evanghelie.

Zicea Cuviosul Paisie:

- Cel ce nu vrea sa patimeasca cu Hristos in viata de obste si indrazneste in mandria, sa sa se ridice deodata pe crucea lui Hristos, alegandu-si viata de pustie inainte de vreme, el devine un razvratit, iar nu pustnic.

Zicea iarasi:

- Viata de obste si sfanta ascultare din ea, care este radacina vietii calugaresti, a asezat-o pe pamant insusi Hristos Mantuitorul, dand pilda oamenilor petrecerea Sa si a celor doisprezece Apostoli, care s-au supus intru totul dumnezeiestilor Lui porunci.

Nici o alta vietuire, spunea cuviosul, nu aduce calugarului atata sporire si nu-l izbaveste asa curand de patimile trupesti si sufletesti, ca viata de obste prin fericita ascultare. Si aceasta, datorita smereniei care se naste din ascultare.

Iar despre dragostea cea duhovniceasca iarasi spunea:

- Petrecerea in viata de obste a fratilor adunati in numele lui Hristos, fara deosebire de neam, ii uneste asa de mult prin dragoste, incat toti devin un singur trup, avand un singur cap - pe Hristos -, un singur suflet, o singura voie si un singur scop - pazirea poruncilor lui Dumnezeu -, indemnandu-se unul pe altul la lupta cea buna, supunandu-se unul altuia, purtand sarcinile unul altuia, fiind parinte si ucenic unul altuia.

Iarasi zicea staretul:

- Dumnezeiasca ascultare, fiind radacina si temelie vietii calugaresti, este strans legata de viata de obste, cum este legat sufletul de trup. Ca una fara alta nu poate exista.

In obstea noastra, spunea fericitul Paisie, nimeni nu are nimic al sau personal, ca toti sunt incredintati ca lacomia este calea lui Iuda vanzatorului. Cel ce vine in manastire este dator ca toata averea sa, pana la cel mai mic lucru, s-o puna la picioarele staretului, daruindu-se pe sine lui Dumnezeu pana la moarte, cu trupul si sufletul sau.

Apoi adauga si acestea:

- Cu adevarat, nu toti in obstea noastra au ajuns deopotrieva masura varstei duhovnicesti. Cei mai multi si-au lepadat cu totul voia si cugetul lor, supunandu-se in toate fratilor si rabdand cu mare bucurie ocarile si ispitele. Ei necontenit sunt stapaniti de mustrea de sine si se socotesc mai nevrednici decat toti.

Altii, inca nu putini, cad si iarasi se scoala; gresesc si din nou se pocaiesc; cu greu rabda mustrarile si ispitele, dar nu raman ca cei dintai, ci se roaga cu caldura lui Dumnezeu sa le trimita ajutor. Sunt putini insa si de aceia care nu pot deloc sa rabde ispitele si mustrarile. Acestia au nevoie sa fie hraniti cu laptele milei, al iubirii de oameni si al ingaduintei, pana vor ajunge la cuvenita varsta duhovniceasca.

Catre unul din prietenii sai zicea Cuviosul Paisie cuvintele acestea:

- Am o necontenita intristare si durere in inima mea. Oare cu ce obraz ma voi infatisa eu inaintea infricosatului Judecator, ca sa dau raspuns de atatea suflete ale fratilor mei care s-au predat in ascultarea mea, cand eu nu sunt in stare sa dau seama de ticalosul meu suflet? Dar, desi sunt nevrednic, am nadejde de mantuire prin rugaciunile fratilor ce vietuiesc impreuna cu mine.

Dupa mutarea staretului Paisie cu soborul sau, din Muntele Athos la Manastirea Dragomirna, a randuit, cu binecuvantarea mitropolitului Moldo- vei, Gavriil, urmatoarea regula de viata calugareasca:

- Nici un frate din obste sa nu aiba vreun fel de avere proprie, miscatoare si nemiscatoare. Staretul manastirii va avea grija sa-i dea fiecaruia cele de nevoie, dupa ascultarea lui.

- Fiecare frate sa se sileasca a dobandi desavarsita ascultare, prin parasirea cu totul a voii, a cugetarii si libertatii sale.

- Staretul sa cunoasca bine Sfanta Scriptura si invataturile Sfantilor Parinti, pentru a sti cum sa povatuiasca pe calugari dupa voia lui Dumnezeu.

- Slujbele bisericessti si toata pravila obsteasca sa se respecte intocmai dupa tipicul Sfantului Munte Athos.

- Egumenul si toti fratii sunt datorati a lua parte zilnic la slujbele bisericessti in rasa si camilafca. Numai cei bolnavi sau trimisi in ascultari pot lipsi de la biserica.

- La trapeza sa se serveasca masa dupa tipicul bisericesc si randuiala Sfantului Munte. Nimanui nu-i este ingaduit sa manance pe la chilii, de la egumen pana la cel din urma frate. Numai cei bolnavi si batrani pot primi mancare la chilie.
- La chilii, fratii sunt datori, mai mult decat orice alta nevointa, sa practice rugaciunea lui Iisus. Apoi sa cante psalmi, sa citeasca Sfanta Scriptura si cartile Sfintilor Parinti. Nimeni sa nu stea fara de ocupatie in chilie. Iar de iesirea deasa din chilie si de starea de vorba cu altii sa fuga ca de otrava.
- Egumenul se cuvine sa randuiasca pe frati la toate ascultarile din manastire, pentru a-i deprinde smerenia si taierea vocii.
- Egumenul trebuie sa aiba catre toti fratii aceeasi purtare de grija si aceeasi dragoste. La fel si fratii sa aiba intre ei dragoste curata si nefatamnic.
- Se cuvine egumenului sa rabde cu blandete toate slabiciunile fiilor sai duhovnicesci, cu nadejdea indreptarii lor. Iar pe cei ce traiesc de capul lor si leapada jugul ascultarii, dupa destula sfatuire, sa-i indeparteze din manastire.
- Pentru buna chivernisire a averilor, a fratilor si a treburilor manastiresti, egumenul este dator sa aiba un calugar iscusit care sa poata carmui bine toate.
- Fratii care vin la calugarie sa fie tinuti in haine mirenesti, spre ispitire canonica, de la sase luni pana la trei ani. Apoi sa-i tunda in monahism, ca rasofori sau calugari in mantie. Iar pe cel care dupa trei ani nu a deprins ascultarea si taierea vocii, sa-l trimita din nou in lume.
- In manastire sa fie un mic spital - bolnita - pentru calugarii care se imbolnavesc si un frate iscusit care sa ingrijeasca de ei cu deosebita hrana, bautura si liniste.
- In manastire sa fie diferite ateliere pentru trebuintele obstesti, in care sa lucreze calugari priceputi, ca sa nu fie nevoie sa se duca calugarii la mireni.
- Sa se faca doua case de oaspeti: una inaintul manastirii pentru mireni evlaviosi care vin spre inchinare; si alta in afara de manastire pentru cei care vin cu carutele.
- Egumenul sa randuiasca calugari iscusiti, ca sa slujeasca cu dragoste pe cei ce vin spre inchinare. Pe cei saraci si bolnavi, care n-au unde sa-si plece capul, sa-i duca, fie la casa de oaspeti, fie la bolnita si sa fie ingrijiti cu bunavointa.
- In manastire sa fie interzisa intrarea femeilor, afara de cazuri de mare nevoie, cum ar fi in timp de razboi si de bejenie.
- Egumenul sa se aleaga de soborul calugarilor si numai din sanul manastirii. El sa stie bine Sfanta Scriptura si invataturile Sfintilor Parinti si sa fie pilda tuturor de ascultare, dragoste, blandete si intelepciune.
- Manastirea Dragomirna sa nu fie niciodata si nicaieri inchinata, precum a lasat cu greu legamant si prea fericitul ei ctitor, mitropolitul Anastasie Crimca.

Cuviosul Paisie porunca fratilor sa savarseasca ascultarea randuita cu mare dragoste, in permanenta tacere si cu rugaciunea tainica in inima. Adeseori iesea si staretul cu fratii la lucru, dandu-le tuturor pilda in toate.

Vara, cand parintii plecau sa lucreze la camp, mergea si un duhovnic cu dansii pentru pravila bisericeasca si pentru spovedania zilnica, de care nimeni nu era scutit.

Cand staretul Paisie nu putea sa-si cerceteze fratii la camp, fiind departe de manastire, le trimitea cate o scrisoare, plina de sfaturi duhovnicesci. Iata cum ii invata pe frati in una din aceste scrieri:

- Fiilor, paziti-va de zavistie! Unde este zavistie, acolo nu este Duhul lui Dumnezeu. Stapaniti-va limba, ca sa nu graiasca cuvinte desarte. Cine isi stapaneste limba, isi pazeste sufletul de intristare. De la limba vine viata si moartea! Intru toate sa aveti smerenie, bunatate si dragoste. Intariti-va cu temerea de Dumnezeu, cu amintirea mortii si a vesnicelor munci. Rugaciunea lui Iisus sa o repetati necontenit. Aduceti lui Dumnezeu jertfa curata, neprihanita, cu buna mireasma, dupa crestineasca voastra fagaduinta. Aduceti osteneala si sudorile voastre de sange ca o ardere de tot. Zaduful si arsita zilei sa fie pentru voi ca rabdarea mucenicilor...

La chilii, staretul Paisie cerea calugarilor sa faca trei lucruri: sa citeasca cuvintele Sfintilor Parinti, sa practice rugaciunea mintii si, dupa putere, sa faca adesea metanii cu lacrimi.

Marturisirea gandurilor catre duhovnici o considera marele staret temelie vietii duhovnicesci si nadejdea mantuirii pentru toti. De aceea porunca fratilor, mai ales celor incepatori, sa se marturiseasca in fiecare seara la duhovnicii lor.

Daca vreunul din calugari, din lucrarea vrajmasului, nu voia sa-l ierte pe fratele sau pana seara, staretul il indeparta din sobor, il oprea sa zica Tatal nostru si nu-l lasa nici pe pragul bisericii sa paseasca, pana nu se smerea si-si cerea iertare.

Daca la savarsirea vreunui lucru se calca vreo porunca dumnezeiasca, staretul porunca sa se paraseasca lucrul acela, decat sa supere cu ceva pe Dumnezeu.

Se spunea despre staretul Paisie ca permanent era ocupat cu fratimea si usile chiliei lui nu se inchideau pana la ceasul noua seara. Unii ieseau si altii intrau. Pe unii ii mangaia, iar cu altii se bucura.

Spunea unul din ucenicii sai, zicand: "Treizeci de ani am trait pe langa dansul si nu l-am vazut niciodata intristandu-se pentru nevoile materiale. El numai atunci se intrista tare, cand vedea calcandu-se vreo porunca dumnezeiasca, si mai ales de bunavoie. Ca sufletul sau si-l punea pentru cea mai mica porunca a Stapanului". De multe ori zicea staretul:

- Sa piara toate ale noastre, sa piara si trupul nostru, dar sa pazim poruncile lui Dumnezeu si cu dansele, sufletele noastre!

Timp de doisprezece ani, cat a trait in Manastirea Dragomirna, staretul Paisie se indeletnicea, pe langa grija conducerii soborului, si cu traducerea cartilor patristice. Aceasta truda o savarsea cuviosul mai ales in noptile de iarna, iar din roadele ei impartasea cu bucurie toata fratimea din manastire.

Se spunea despre staretul Paisie ca iarna, cand toata fratimea se aduna in manastire de la ascultari, in fiecare seara, in afara de sarbatori, citea din cuvintele Sfintilor Parinti. Fratii se adunau la trapeza, se aprindeau lumanari, apoi venea staretul, se aseza la locul sau si citea cuvint de invatatura. La urma explica cuvantul citit pe intelesul tuturor.

Se mai spunea pentru dansul ca avea in Dragomirna calugari de trei neamuri: moldoveni, slavi si greci. De aceea era nevoit sa citeasca intr-o seara in limba romana, iar in seara urmatoare in limba slava sau greaca. Aceste citiri din tezaurul patristic se faceau de la inceputul Postului Craciunului pana in Sambata Sfantului Lazar, cand incetau.

Adeseori, staretul sfatua pe calugari, zicand:

- Fratilor, mai intai de toate se cuvine voua sa va apropiati de Domnul cu credinta tare si cu iubire fierbinte sa va lepadati hotarat de toate placerile veacului acestuia, de vointa voastra, de cugetul inimii voastre si sa fiti saraci cu duhul si cu trupul. Numai atunci, prin harul lui Hristos, se va aprinde in voi sfanta ravna.

Alta data, iarasi zicea cuviosul:

- Dupa masura ostenelilor voastre, cu timpul veti dobandi lacrimi si plans cu nadejde, spre mangaierea sufletului. Se va ivi in voi ravna fierbinte de a trai dupa poruncile Domnului si veti castiga smerenie si rabdare, mila si iubire catre toti, iar mai ales catre cei nedreptatii, bolnavi si batrani.

Apoi adauga si aceste cuvinte:

- Fratilor, pe langa toate acestea, se cuvina sa rabdati barbateste tot felul de neputinte trupesti: slabiciuni, boli grele si suferinte trecatoare, care sunt pentru mantuirea vesnica a sufletelor voastre. Numai astfel veti ajunge barbati desavarsiti, dupa masura varstei lui Hristos.

Zis-a iarasi marele staret ucenicilor sai:

- De veti ramane tari in ostenelile calugaresti, va dura si obstea voastra cat va binevoi Dumnezeu. Iar daca va veti abate de la luarea-aminte de sine si de la citirea cartilor Sfintilor Parinti, atunci veti cadea din pacea lui Hristos, din iubirea Lui si din implinirea poruncilor Lui. Atunci se vor incuiba intre voi neoranduiala, desertaciunea, dezordinea, tulburarea sufleteasca, indoiala, deznadejdea, cartirea si invinuirea unuia asupra altuia. Atunci se va destrama soborul vostru, mai intai sufleteste si apoi si trupeste.

Spuneau ucenicii Cuviosului Paisie ca avea atat de mare dar de a convinge, incat si pe cel mai trist il putea mangaia si linisti cu cuvintele sale, si pe cel descurajat il putea imbarbata si intari. Iar unde trebuia, mustra, ruga, indeparta, indelung rabda si cand nu izbutea, alunga de la sine.

Numai pe cei mai inraiti si indaratnici ii certa, amenintandu-i cu mania lui Dumnezeu. Fata de unul ca acesta se arata judecator aspru si manios, pana cand se smerea si se pocia. Apoi il mangaia, dojenindu-l cu dragoste si cu lacrimi pentru a lui indreptare.

Odata unul din frati i-a spus:

Parinte, cugetul imi spune ca ma urasti, deoarece adeseori ma certi cu manie in fata fratilor.

- Iubite frate, i-a raspuns cuviosul, daca Sfanta Evanghelie porunceste sa iubim si pe vrajmasii nostri si sa le facem bine, atunci cum pot eu sa urasc pe fiii mei duhovnicesti? Iar daca va mustru cu manie, sa va dea Domnul si voua acest fel de manie! Ca eu sunt nevoit a sta impotriva firii fiecaruia. impotriva unora, adica a ma arata maniindu-ma, inaintea altora trebuie sa plang, ca si prin una si prin alta sa va aduc voua folos.

Uneori graia catre ucenicii sai aceste cuvinte:

- Fratilor, nu voiesc sa va temeti de mine ca de un stapan infricosat, ci sa ma iubiti ca pe un parinte, precum si eu va iubesc pe voi ca pe niste fii ai mei duhovnicesti.

Iarasi se spunea despre marele staret Paisie ca, de se intampla in sobor tulburare si scarba vreunui frate si acela venea la cuviosul sa-i spuna necazul, indata staretul il binecuvanta si-l lua inainte cu cuvantul, nelasand fratelui ragaz sa vorbeasca. Astfel, prin cuvintele sale cele dulci si mangaietore, ducea mintea fratelui departe de intristare. De asemenea, in vorbirea sa tinea seama de firea si asezarea sufleteasca a fiecaruia. Celui mai intelept ii aducea cuvant mai adanc din dumnezeiasca Scriptura, potrivit cu starea lui. Iar celui mai simplu ii aducea cuvant, fie din iscusinta sa, fie din sfanta ascultare, pana cand fratele uita de tulburare si iese de la staret bucurandu-se si multumind lui Dumnezeu.

Alteori graia staretul si acestea:

- Cand vad pe fiii mei duhovnicesti nevoindu-se si silindu-se a pazi poruncile lui Dumnezeu cu ascultare si smerenie, am in sufletul meu atat de mare bucurie duhovniceasca, incat nici in imparatia cerurilor nu doresc sa am bucurie mai mare ca aceasta. Iar cand vad pe unii negrijind de poruncile lui Dumnezeu, tinand la voia lor, trecand cu vederea sfanta ascultare, cartind si petrecand in lenevire si iubire de sine, atunci atata intristare cuprinde sufletul meu, ca mai mare decat aceasta nu poate fi, pana cand nu ii voi vedea pocaindu-se cu adevarat.

Se spunea despre staretul Paisie ca neincetat ii invata pe frati si ii destepta spre mai mare osardie, zicand:

- Fiilor, nu va lasati facand negutatorie duhovniceasca! Caci acum este vreme bine primita, acum este ziua mantuirii, spune Sfantul Pavel.

Odata a venit la staret un frate si i-a spus:

- Parinte, sunt tare luptat de ganduri! Iar staretul i-a raspuns, zambind:

- De ce sunteti voi asa de copilarosi? Faceti si voi cum fac eu. Eu toata ziua vorbesc cu voi; cu unii plang, cu altii ma bucur. Iar dupa ce plecati toti din chilie, odata cu voi alung de la mine toate gandurile. Apoi iau in maini o carte si nu mai aud nimic. Parca as fi in pustiul Iordanului!

Despre cresterea vietii duhovnicesti a obtii Cuviosului Paisie, scria mai tarziu ucenicul sau Platon aceste cuvinte:

- Puteai sa vezi atunci in Manastirea Dragomirna in florind viata calugareasca ca o minune noua. Ca oamenii, vii fiind pentru dragostea lui Dumnezeu, erau morti de bunavoia lor pentru cele pamantesti. Si cum voi putea vorbi cu intelegere decat numai din parte, despre tainica lor lucrare, adica: infrangerea inimii, smerenia adanca, frica de Dumnezeu, luarea aminte de sine, tacerea gandurilor si rugaciunea inimii pururea saltand, cu nespusa si aprinsa dragoste catre Hristos si catre aproapele. Ca multora dintr-insii neincetat le curgeau lacrimile; nu numai in chilie, ci si in biserica, si in vremea ascultarii, si in timpul citirii si al vorbirii duhovnicesti, ca o roada a Duhului Sfant. Cu cuviinta dar, aici se implineau cuvintele Sfantului Isaac Sirul, care graieste: "Adunarea celor smeriti este iubita lui Dumnezeu, precum adunarea serafimilor".

Cat pentru apararea rugaciunii lui Iisus, pe care toti ucenicii staretului Paisie o practicau, cuviosul a scris o frumoasa epistola in sase capitole, impotriva acelor care o defaimau. Iata inceputul epistolei sale:

- A ajuns pana la noi vestea ca oarecare persoane din sanul calugaresc, bizuindu-se numai pe nisipul intelepciunii lor, indraznesc sa huleasca dumnezeiasca rugaciune a lui Iisus, care savarseste sfanta slujba prin minte in inima. La aceasta ii inarmeaza vrajmasul ca, prin limbile lor, ca si cu niste arme, sa zadarniceasca aceasta lucrare dumnezeiasca si prin orbirea mintii sa intunece inima lor.

Mai departe, adauga:

- Cunoscute sa fie ca aceasta dumnezeiasca lucrare a fost indeletnicirea necontenita a purtatorilor de Dumnezeu parintilor nostri celor de demult si a stralucit in multe locuri pustii si in manastirile cu viata de obste: in Muntele Sinai, in Schitea Egiptului, in Muntele Nitriei, in Ierusalim, in Sfantul Munte Athos si in tot Rasaritul. Prin aceasta lucrare a mintii, multi dintre purtatorii de Dumnezeu parintii nostri, aprinzandu-se cu focul serafimic al dragostei de Dumnezeu si de aproapele, s-au facut cei mai zelosi pazitori ai poruncilor lui Dumnezeu si s-au invrednicit sa devina vase alese ale Sfantului Duh.

In continuare, spunea staretul Paisie:

- Asupra acestei dumnezeiesti lucrari a mintii si a pastrarii raiului inimii, nimeni dintre ortodocsi n-a indraznit candva sa rosteasca hula, ci toti s-au indreptat catre ea cu mare respect si evlavie, ca pentru un lucru plin de mare folos duhovnicesc.

Iar catre impotrivorii sai, cuviosul adreseaza aceste cuvinte:

- Vedeti, o, prieteni, care indrazniti sa huliti rugaciunea mintii? Nu deveniti voi oare partasi ereticului Varlaam de Calabria si ucenicilor lui? Nu va cutremurati oare cu sufletul ca veti cadea, asemenea lor, sub anatema Bisericii si veti fi departati de Dumnezeu? Vi se pare oare nefolositor sa chemati numele lui Iisus? Dar nici de mantuit nu va puteti mantui prin nimeni altul decat in numele Domnului nostru Iisus Hristos!

Apoi adauga, zicand:

- Daca chemarea numelui lui Iisus este mantuitoare, iar mintea si inima omului sunt fapturi ale mainii lui Dumnezeu, atunci care este pacatul omului care din adancul inimii inalta cu mintea rugaciunea preadulcelui Iisus si cere de la El mila?

Catre cei ce voiau sa deprinda rugaciunea lui Iisus, staretul Paisie spunea:

- Daca cineva ar indrazni sa faca aceasta rugaciune de capul lui, nu dupa randuiala Sfintilor Parinti, fara intrebarea si sfatul celor iscusiti, fiind inca mandru, patimas si neputincios, traind fara ascultare si supunere, ba inca ducand si viata singuratica in pustie, acela cu adevarat, si eu zic, usor va cadea in toate cursele diavolului!

Apoi spunea si acestea cuviosul:

- Arta numesc Sfintii Parinti aceasta dumnezeiasca rugaciune, pentru ca precum arta nu o pot invata oamenii singuri, fara un dascal, asa nu este cu putinta deprinderea rugaciunii lui Iisus, fara un iscusit povatuitor.

Iar pentru cei ce nu gasesc povatuitori iscusiti, zicea marele staret:

- Daca cineva va trai sub ascultare, dar n-ar gasi in parintele sau duhovnicesc un povatuitor iscusit cu fapta si experienta in aceasta dumnezeiasca lucrare, caci in timpul de azi este mare lipsa de povatuitori iscusiti in rugaciunea lui Iisus, sa nu cada in deznadejde. Ci, continuand sa ramana sub ascultare, in locul parintelui sau duhovnicesc, sa alerge la invatatura Sfintilor Parinti si de la ei sa invete aceasta rugaciune.

Si iarasi spunea:

- Numai acela nu va simti iubirea fierbinte pentru deprinderea rugaciunii mintii, care este cuprins de cugete patimase pentru viata aceasta si legat cu legaturile grijii de trup, care indeparteaza pe multi de imparatia lui Dumnezeu.

Apoi adauga si acestea:

- Cine vointe sa fie unit prin dragoste cu preadulcele Iisus, lepadand toate frumusetile si desfatarile lumii, ca si odihna trupeasca, nu va mai dori sa aiba in viata aceasta nimic altceva, decat sa se indeletniceasca necontenit cu facerea acestei rugaciuni din paradisi.

Staretul Paisie era foarte milostiv. In timpul invadarii Bucovinei de catre armatele straine, mii de familii de tarani se refugiau in padurile din jurul Manastirii Dragomirna. Iarna, cuviosul a mutat pe calugari intr-o jumatate de manastire, iar cealalta jumatate a pus-o la dispozitia mirenilor saraci, batrani si a mamelor cu copii. Trapeza cea mare si calda o dadu, de asemenea, poporului infrigurat. Apoi dadu porunca chelarului, brutarului si bucatarilor sa dea de mancare la toti cati cereau. Se facea mancare si se cocea paine neintrerupt. Astfel, staretul Paisie s-a facut parintele tuturor, salvand multi oameni de la moarte.

Dupa stramutarea staretului Paisie la Manastirea Secu, cuviosul scria adesea cuvinte de invatatura ucenicilor sai ramasi in Dragomirna.

Iata cum ii sfatuia pe fiii sai duhovnicesci:

- Totdeauna sa fiti treji si permanent sa puneti inceput de pocainta. Fugiti de grairea desarta care omoara sufletul; nu umblati din chilie in chilie fara invoirea duhovnicilor; marturisiti-va regulat cugetele, prin care se risipeste toata ispita diavolului. Apoi, cititi scrierile Sfintilor Parinti, prin care se lumineaza mintea omului si creste ravna pentru poruncile Domnului. Ca numai prin credinta fara fapte, nu este cu putinta mantuirea.

Fiecare dupa putere sa ia parte la lucru in viata de obste. Sa nu se faca adunari pe la poarta manastirii, pentru a grai desertaciuni. Unde este sarguinta, acolo straluceste lumina, acolo se arata pacea, acolo satana nu-si gaseste loc, de acolo fug patimile. Iar unde nu este sarguinta, acolo toate sunt impotriva. In loc de bine, este rau; in loc de lumina, este intuneric; in locul lui Hristos, intra diavolul.

Se spunea despre staretul Paisie ca zilnic primea la chilie pe calugari, la orice ora, sa-si descopere nevoile lor duhovnicesci si trupesti. Cu acest prilej, staretul le zicea:

- Daca cineva din voi are vreo nevoie suflenteasca sau trupeasca si pentru aceasta carteste si se necajeste, dar la mine nu vine sa ma vesteasca, eu pentru nevoie si scarba lui nu am raspundere inaintea lui Dumnezeu.

Se spunea iarasi despre marele staret ca, in Manastirea Neamt, ocupatiile sale carturaresti ajunsesera la cea mai mare inflorire. Aici intemeiaza o intreaga scoala pentru formarea de corectori si traducatori de carti. Manuscrisele patristice umplu biblioteca Manastirii Neamt si se raspandesc prin numeroase manastiri din tara si de peste hotare. "Astfel, Neamtul devine centrul si facia monahismului ortodox si scoala vietii sihastrestii si a culturii duhovnicesci pentru tot Orientul ortodox".

O grija deosebita avea cuviosul si pentru cei bolnavi. In Manastirea Neamt zidi spital pentru bolnavi si case de oaspeti. Staretul randuia pe cei batrani si bolnavi la spital, incredintandu-i fratelui Onosie, bolnicerul manastirii. El cerea ingrijitorilor sa slujeasca bolnavilor ca lui Dumnezeu, sa le dea mancare cat mai buna, paine alba si vin, sa-i spele saptamanal si sa le mentina curatenie exemplara in bolnita. Staretul primea la spital si barbati mireni care sufereau de diferite boli si care nu aveau unde sa-si plece capul. Acestia erau asezati in chilii aparte, "hraniti din masa comuna si traiau acolo cat voiau, unii chiar pana la moarte".

Odata staretul vazu mergand prin manastire un frate, dand din maini si privind incoace si incolo. Atunci cuviosul chema la sine pe duhovnicul lui si ii zise:

- Asa povatuiesti tu pe ucenicii tai? Ca iata, umbla fara randuiala si smintesc pe frati! Apoi le dadu la amandoi canon sa faca trei zile metanii in trapeza, ca toti sa se invete din greseala lor.

Spuneau ucenicii lui ca adeseori vedeau pe Cuviosul Paisie stand aproape toata noaptea cu durere de inima langa patul celor foarte bolnavi, impreuna suferea si suspina cu ei, mangaindu-i cu nadejdea vindecarii si a mantuirii, dandu-le nu putina usurare in amara lor durere.

Se spunea iarasi despre staretul Paisie ca o data pe an, de la praznicul Adormirii Maicii Domnului pana la 30 august, mergea la Manastirea Secu, unde se nevoiau ca la o suta de calugari. Acolo petrecea doua saptamani, tineva cuvint de folos in biserică, mangaia pe

frati, iar dupa hramul manastirii, "Taierea Capului Sfantului Ioan Botezatorul", cuviosul ii binecuvanta pe toti si, in sunetul clopotelor se intorcea din nou la Neamt, unde il astepta tot soborul.

Iata cum descrie viata duhovniceasca din Manastirea Neamt un calugar calator, anume Teofan:

- Saracia lor de bunavoie era desavarsita. Prin chilii, in afara de icoane, carti si unelte pentru lucru manual, nu mai era nimic. Calugarii se distingeau mai ales prin smerenie, iar de mandrie cu totul fugeau. De ura si de zavistie nu stiau. Daca se supara pe cineva, se grabea numaidecat sa se impace. Cel ce nu voia sa ierte pe fratele care i-a gresit, era alungat din manastire. Mersul calugarilor era modest. La intalnire, fiecare se silea sa faca el inainte inchinaciune. In biserica fiecare statea la locul ce i se hotarase. Vorbaria desarta era cu desavarsire oprita, atat in biserica si in chilii, cat si in afara.

Acelasi Teofan scrie si despre ascultarile calugarilor din Manastirea Neamt.

- In obstea Cuviosului Paisie traiau 800 de calugari si, cand se adunau la ascultare, cate o suta sau o suta cincizeci de frati, atunci unul din ei citea cuvânt de folos din vreo carte sau vorbea cuvânt ziditor de suflet. Daca cineva incepea sa vorbeasca lucruri desarte, indata era oprit.

Iar despre petrecerea calugarilor in chilii, acelasi Teofan scrie:

- Prin chilii unii scriau carti, altii impleteau, altii toceau lana, altii coseau camilafce si potcapuri, faceau metanii, teseau stofe pentru rase si mantii, faceau cruci si linguri sau se ocupau cu alte lucruri manuale. Toti erau sub supravegherea duhovnicilor, la care-si marturiseau pacatele si gandurile de doua ori pe zi: dimineata spuneau pe cele facute noaptea, iar seara pe cele facute ziua. Fara binecuvantarea duhovnicului, nimeni nu indraznea sa faca ceva, nici macar sa manance un fruct.

Era obicei ca la hramul Manastirii Neamt, "Inaltarea Domnului", sa se adune multa lume din Moldova, Valahia si din alte tari. Atunci Cuviosul Paisie nu avea odihna deloc, timp de patru zile. De dimineata pana seara usile ii erau deschise tuturor: si bogatului si saracului. Pe toti cati veneau se silea a-i odihni cu iubire de straini, ca al doilea Avraam, heretisindu-i cu dragoste si multumindu-le pentru rabdarea ostenelelor drumului. Apoi, fagaduindu-le de la Domnul si Maica Domnului mila sufleteasca si trupeasca, ii binecuvanta si-i trimitea la casa de oaspeti.

Se spunea despre Cuviosul Paisie ca se ostenea foarte mult pentru talmacirea parintestilor carti din limba veche greceasca in limbile slavona si romana, ca sa fie spre folosul si mantuirea celor ce vor voi a ravni si a lua aminte la invataturile purtatorilor de Dumnezeu parintilor nostri.

Zicea ucenicul sau Platon: Se cuvina a ne minuna cum se putea sa scrie atatea carti! Ca era cu totul neputincios cu trupul si pe toata partea dreapta avea rani. Si pe patul unde dormea era impresurat de carti: cateva lexicoane, Biblia greceasca si cea slavoneasca, gramatici grecesti si slavonesti, cartea din care facea talmacirea si, in mijloc, lumanarea. Iar el, ca un prunc mic, se pleca si toata noaptea scria, uitand de neputinta trupului, de grelele sale dureri si ostenele.

Apoi adauga ucenicul sau:

- O, nepatimas si sfant barbat! O, suflet curat si cu Dumnezeu impreunat! Cu totul era lipit de Dumnezeu, cu totul se revarsa catre aproapele cu dragoste. Pentru aceasta si cuvântul lui era puternic, lucrator si plin de dar, dezradacinand patimile si rasadind bunatatile in sufletele celor ce-l ascultau cu credinta si cu dragoste.

80. Spuneau ucenicii staretului Paisie ca el a tradus din slavona in romaneste putine carti, precum "Cuvintele Sfantului Nil de la Sorska", intrucat erau mai multi calugari moldoveni care traduceau din limba greaca decat slavoni. Din limba slava traduceau numai Cuviosul Paisie impreuna cu ieromonahul Dorotei, ucenicul sau.

In limba romana traduceau cei mai renumiti elenisti moldoveni, precum: arhimandritul Macarie, mare protopsalt, a tradus Omiliile Sfantului Macarie, Cuvintele Sfantului Isaac Sirul si altele; ieromonahul Ilarion a talmacit Cuvintele Sfantului Calist Catafigiotul, Hexameronul Sfantului Vasile cel Mare si altele; Cuviosul monah Gherontie, mare elenist, a tradus cinci carti: Pravalioara cea mica; Kiriacodromionul, Cazania la toate Duminicile, tiparit in Bucuresti; Talcuire la Evangheliile a Fericitului Teofilact, tiparita la Iasi; Teologhiconul (Dogmatica) Sfantului Ioan Damaschin, tiparit la Iasi; Kecagraron, al Fericitului Augustin, tiparit la Manastirea Neamt si altele.

Cuviosul ierodiacon Stefan a talmacit Vietile Sfintilor pe tot anul, din limba slavona, tiparite la Manastirea Neamt intre anii 1807-1815. Cuviosul schimonah Isaac Dascalul a tradus din limba greaca Scara Sfantului Ioan Scararul si Bogorodica (Octoiul) Maicii Domnului, care s-au tiparit la Manastirea Neamt. Iar din limba slavona a talmacit Tipiconul (Tipicul Sfantului Sava), care s-a tiparit la Iasi in anul 1816. Mitropolitul Grigorie Dascalul, alt ucenic al staretului Paisie din Manastirea Neamt, a talmacit si el numeroase carti din limba greaca, precum Patericul si altele pe care le tiparise la Bucuresti, dupa ce ajunge mitropolit al Tarii Romanesti (1823- 1834).

(Staretul Paisie a tradus personal 44 de manuscrise patristice in limba slavona si o vasta corespondenta. Cea mai pretioasa traducere a sa este: "Cuvintele ascetice ale Sfantului Isaac Sirul")

Un pelerin grec, Constantin Caragea, ajungand la Manastirea Neamt, descrie astfel chipul plin de Duhul Sfant al marelui staret Paisie:

- Pentru prima data in viata am vazut cu ochii mei sfintenia intrupata si neprefacuta. Pe mine ma uimi fata lui, luminoasa si palida, fara pic de sange, o barba mare si alba, lucitoare ca argintul, si curatenia neobisnuita a hainelor sale si a chiliei. Vorbirea lui era blanda si cu totul sincera. Mi se parea ca este un om cu totul desprins de trup!

Ucenicul sau, Platon, spunea urmatoarele despre Cuviosul Paisie:

- Era in el dragoste infocata, cu care din tineretele sale a iubit pe Domnul cu tot sufletul sau. Ca pe toti ii iubea, ii incalzea cu dragostea si ravna sa. Pentru fiecare simtea durere. Iar pe fiii sai duhovnicesti ii imbratasa mai mult decat pe sufletul sau. Pe tot omul ce venea la dansul, pentru mila sufleteasca sau trupeasca, nu-l intorcea desert. Niciodata nu se intrista asupra cuiva, macar de l-ar fi separat cu ceva.

Acelasi ucenic continua:

- Erau intr-insul impreunate indelunga-rabdare si blandetea, iar tulburarea si mania nu s-au vazut la el, fara numai pentru calcarea poruncii lui Dumnezeu. Mostra si certa cu blandete, dojenea si invata cu dragoste. Miluia si indelung rabda, cu nadejde de indreptare. Asemenea si in cele firesti era preaimpodobit, continua ucenicul sau. Ca fata lui era alba ca a ingerului lui Dumnezeu, privirea lina, cuvântul smerit si strain de indrazneala, fiind cu totul revarsat spre milostivire, caci, prin dragostea sa, pe toti ii atragea la sine. Mintea lui era totdeauna unita cu Dumnezeu prin dragoste, marturie fiind lacrimile. Spunea unul din ucenicii Cuviosului Paisie ca dobandise darul rugaciunii adevarate, incat fata lui se lumina si ochii varsau multe lacrimi de focul care ardea in inima sa.

- Odata, adauga ucenicul, pe cand eram noi in Dragomirna, am venit la parintele staret si vazand usa deschisa, am batut si am intrat. Era inainte de Vecernie. Parintele era culcat. Fata lui era aprinsa ca de foc. Am zis rugaciunea: "Binecuvinteaza, parinte!", dar nu mi-a

raspuns. Am repetat a doua oara. Nici un raspuns. Ma cuprinse frica. Atunci am inteles ca era rapit in rugaciune. Mai zabovind putin, am iesit din chilie si n-am spus nimanui nimic de cele vazute.

Cuviosul Paisie avea si oarecare dar inainte vazator. De multe ori vedea in vis o sabie spanzurand, numai de un singur fir de par, deasupra capului voievodului moldovean Grigore Ghica. Apoi, nu dupa multe zile, turcii i-au taiat capul, din porunca sultanului. Si mult a plans staretul pentru aceasta.

Se spunea iarasi ca adeseori suspina si plangea staretul pentru un frate din obstea sa, sfatuindu-l pentru indreptare. Dar fratele nu asculta. Apoi, dupa trei zile, fratele acela s-a inecat.

Pe alt frate iarasi l-a rugat mult staretul sa nu plece din manastire.

- Frate, ii zicea cuviosul, asculta-ma, fiindca nu vei vedea locul acela unde vrei tu sa te duci. Intr-adevar, fratele nu l-a ascultat si dupa patru zile de drum a murit.

Numeroase si pline de intelepciune duhovniceasca au fost si scrisorile staretului Paisie catre diferiti prieteni si ucenici ai sai, mireni, preoti, calugari si egumeni. Iata ce scrie catre calugarii din Schitul Robaia-Arges, care ii cereau un preot:

- La cererea voastra de-a va trimite un preot sa va organizeze viata de obste, nici nu stim ce sa va raspundem. Si noi insine suntem la inceput si avem nevoie de povete. Numai atat va pot spune ca, dupa regulile Sfintilor Parinti, ati putea singuri sa va organizati viata duhovniceasca. Intai se cere ca egumenul sa cunoasca Sfintele Scripturi, ca sa stie a invata si pe ucenicii sai. Sa aiba catre toti iubire adevarata si nefatarnica, sa fie bland, smerit, rabdator, liber de manie, de iubirea de argint, de mandrie, de lacomie si toate celelalte patimi. Iar ucenicii sa fie in mainile egumenului ca lutul in mainile olarului. Sa nu faca nimic fara binecuvantare, sa nu aiba ceva al lor, ci toate, si cartile si patul si celelalte sa fie date cu voia egumenului. Apoi, schitul vostru, oriunde s-ar afla, sa nu fie supus altei manastiri, ci singur sa se conduca, ca fratii sai sa se mantuiasca prin egumenul lor, iar egumenul prin Domnul.

Asemenea catre calugarii din Poiana Marului scria:

- Nu va tulburati pentru nerautatea si smerenia parintelui Alexie, noul vostru egumen. Ca, dupa Sfintii Parinti, egumenul trebuie sa fie catre frati smerit, bland, fara rautate, pasnic, in stare sa suferie orice ispita, ca sa poata da fratilor pilda de rabdare. Nu va tulburati ca el este slab cu trupul, cata vreme este sanatos cu duhul si intreg la duhovniceasca cugetare. Ci voi, cunoscand slabiciunea firii lui, nu cereti de la el osteneli trupesti mai presus de puterile lui, ci crutati-l sa nu-si piarda inainte de vreme puterile, spre paguba fratilor. Ajunge pentru el sa sada mai mult la chilie, pazindu-si sanatatea, sa citeasca carti folositoare pentru suflet si sa fie gata la vreme de nevoie sa dea fratilor sfaturi folositoare pentru mantuire. Sa va smeriti unul fata de altul si sa va supuneti unul altuia, ca sa aveti dragostea lui Dumnezeu intre voi si sa fie la voi un suflet si o inima prin harul lui Hristos.

Un preot oarecare l-a intebat pe Cuviosul Paisie:

- Poate preotul sa dezlege pe cel ce se pocaieste si, pentru neputinta sa, sa-i dea, fara canon, Sfintele Taine, sau nu poate?

- Daca boala lui trupeasca este in asa fel, a raspuns cuviosul, incat el se apropie de moarte si nu are vreme sa faca canon, atunci chiar de-ar avea el pacate mari, dar de se caieste, preotul sa-l dezlege a se impartasi cu Sfintele Taine. Daca insa poate face canon, preotul sa nu-l dezlege pana nu-si face canonul, caci canonul este a treia parte a pocaintei.

Apoi a adaugat si aceste cuvinte:

- Va spun si aceasta, ca eu in toate sfintele canoane am cautat cu ravna, de nu cumva sa gasesc oarecare epitimii fara indepartarea de la impartasirea cu Sfintele Taine, dar n-am putut gasi. Insa este grozav de infricosata si inspaimantatoare certarea pusa asupra preotilor care indraznesc sa imparta- seasca pe cei opriti de sfintele canoane. Pe amandoi, Biserica ii aseamana cu Iuda vanzatorul.

Zicea iarasi marele staret:

- Urmand blandetii lui Hristos, sa va opuneti pana la sange patimii maniei si sa aveti pace cu toti. Aceasta este asa de trebuincioasa, incat Insusi Hristos zicea ucenicilor Sai: Pace voua!, Pacea Mea dau voua! Unde este pacea lui Hristos, acolo petrece si Hristos. Iar in sufletul in care nu este pacea lui Hristos, nu este nici Hristos.

Si iarasi zicea:

- Rabdarea este si ea atat de trebuincioasa pentru mantuire, incat Hristos zice: Intru rabdarea voastra veti dobandi sufletele voastre. Iar castigarea sufletului nu este altceva decat mantuirea sufletului. Rabdare insa trebuie sa aveti nu numai pentru un timp oarecare, ci pana la moarte, caci cel ce va rabda pana la sfarsit, acela se va mantui.

Iar despre smerenie zicea Cuviosul Paisie:

- Smerenia este temelie tuturor virtutilor evanghelice. Ea este atat de trebuincioasa pentru mantuire, cum este respiratia pentru viata omului. Toti sfintii prin diferite cai s-au mantuit, dar fara smerenie, nimeni nu s-a mantuit si nici nu poate sa se mantuiasca. De aceea, tot cel ce vrea sa se mantuiasca trebuie sa se socoteasca din toata inima inaintea lui Dumnezeu ca cel mai de pe urma intre oameni si pentru orice pacat sa se condamne pe sine, iar nu pe altii.

Sfinte Preacuvioase Parinte Paisie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

DESPRE SFARSITUL SFANTULUI PAISIE DE LA NEAMT extras din Manuscrisul romanesc nr. 1860 de la Biblioteca Academiei Romane .

In anii de la Hr. 1794, in luna lui octombrie 4 zile, au sosit la noi la Manastirea Neamtului Preasfintia Sa Episcopul de Husi Kiro Kir Viniamin. Miercuri la noua ceasuri din zi am iesit intru intampinare cu Evanghelie si cu sfesnice si doi diaconi cadind si clisarsii clopotele tragand si psaltii Axionului cantand asa am intrat cu Arhiereul in biserica si, inchinandu-se pe la sfintele icoane, ne-au blagoslovit pre toti de obste si au iesit la gazda, fiindca era vremea Vecerniei si n-au fost vreme ca fieste carele osabit sa iei blagoslovenie, ca apoi i-ar fi apucat si vremea Pavecernitii, si Vecernia era nefacuta. Si indata cum au iesit Arhiereul, au tocat de Vecernie...

Luni, 30 de zile s-au bolnavit Parintele Staretul, marti, miercuri au fost bolnav. Iara joi s-au mai ridicat. Noemvri 2 si vineri au facut multamita in biserica, pentru ca s-au insanatosit Parintele si sambata au fost sanatos. Duminica au mers la biserica, iar mai spre sara au blagoslovit pre parinti(i) care era sa mearga la praznic la Agapia, cu bucurie si vesal. Noemvri 5 zile, luni, iarasi l-au intors raul si au fost bolnav, marti, miercuri, joi, vineri, sambata, Duminica, luni, marti. Iara miercuri n-au vorbit nimica, ci numai cauta frumos. Iara in vremea Vicerniei au inceput a se inchedeca in grumazi si a sufla mai rar si indata au chemat duhovnici si au inceput parintele Stefan a ceti canon de iesirea sufletului. Iara eu nu stiam nimica ticalosul, de unele ca acestea, ci, cand am iesit de la vicernie, am vazut multime de parinti la fereastra Parintelui si prin ograda tiji, si unii plangea, iara mie tot imi parea lucru cu indoire. Iara mai sezand putin la fereastra, numai ce am auzit duhovnicii plangand inautru si clopotile sus tragand, fiindca iesisa oarecine pe den dos si mersese la clopote.

O, vai mie, de ar fi fost cineva deoparte, ca sa priveasca, nu ar putea sa povesteasca cu limba omeneasca, ci plangere s-au pornit intru acel ceas, ci jale, ci tanguire intre parinti, cat asa era a se parea ca lumea se prapadeste. Si atata sa adunasa multime de parinti cat sa parea ca norii i-au adus. Si invalid cinstitul trup, dar mai bine sa zic sfant si prea mare sfant, a prea cuviosului parinte si lasand mana cea dreapta dezvalita pre piept si imbracandu-sa duhovnici, preoti si diaconi, au iesit cu obicinuit cantare ci sa cante la cei prosati. Iara cu mai multa plangere si tanguire, ca ce cantare va sa fie aceea cand cineva spre plangere iaste pornit. Si puind sf(i)ntele (sters) (cinstitele) moaste pre nasalie au mers in biserica preotii cantand. Iara celalalt sobor cu amara plangere, lacrimi varsand. Si puind nasalia in mijlocul bisericeii, asa cu mare plangere fieste carele au luat blagoslovenie. Noemvri 15 au adormit prea Cuviosul Parintele nostru ieroschimonahul Paisie, arhimandrit si staretii sfintelor Manastiri Neamtului si Sacu. Si racorindu-se parintii dimprejurul nasaliei, au inceput preotii a ceti evanghelie neinctet pana la vremea Utrenii. Iara la Utrenie, asi(j)direa sa ceteasca evanghelie pana la cesuri si facand otpustul Sf. Liturghii, iarasi se incepe obicinuita cetire la evanghelie, pana la Vecernie. Si asa s-au tinut 4 zile sf(i)ntele (sters) (cinstitele) moaste in biserica, fiindca astepta si raspuns de la Mitropolitul.

Iara a doua zi dupa rapausare, joi, au inceput a sapa groapa in pomelnic, de-a dreapta, cu mare jale si suspinuri si zidind-o cu caramizi, sta ca un sfesnic inaurit asteptand sa se puie faclia cea prea luminata intr-insul.

Oara a traia zi, vineri, au facut racla si au imbracat-o si au impodobit-o fiindca era sa se puie intr-insa margaritarul sau mai bine sa zic diamantul cel de mult pret. Vineri spre sambata la 7 ceasuri din noapte s-au imbracat preotii si diaconii si au cladit sf(i)ntele (sters) (cinstitele) moaste si le-am pus in racla cu lacrimi si cu suspinuri si cetind evanghelie neinctet. Iar sambata dupa Sf(an)ta Liturghie s-au imbracat 30 de preoti si 13 diaconi si lumanari aprinse tinand in maini au ridicat nasalie cu sf(i)ntele moaste si au iesit afara, fiindca in biserica nu era cu putint(a) a incepe de multimea parintilor si a (s)treinilor si asa s-au inceput prohodul dupa obicei, cu lumini aprinsa la tot soborul parintilor si la adunarea mirenilor. Iara cand au fost dupa evanghelie, indata au inceput parintele Isaac a ceti acest cuvant: "Cuvant de ingropare la prea Cuviosul parinte nostru Paisie, arhimandrit si staretul sfintei Manastiri Neamtului si Secul".

Bucuriile si veselile si toate lucrurile ceaste din lumea aceasta ori d(u)h(o)vnicesti ar zice cineva ori trupesti si lumesti toate cu adevarat vremelnice, trecatoa(re) si nestatornice (...).

Ramasita ceastalalta a vietii noastre este si dupa voia Ta sa dobandim starea cea impreuna cu Parintele nostru, dupa cum si legatura si fagaduinta ne iaste, slavind bunatatea si milostivirea ta, totdeauna acum si pururea si in vecii vecilor amin.

Iara dupa cuvant, au savarsit preotii obicinuitul prohod si au luat fiestecare osabii iertaciune si blagoslovenia cea mai de pre urma. Si asa era o imbulzala intre parinti si intre norod cand lua iertaciune, incat de nu ar fi tinut preotii racla de o parte si de alta, apoi indata ar fi rasturnat-o. Si nesfarsin- du-se toti, au ridicat preotii nasalia, ca nu era cu putinta a mai astepta, fiindca era norod mult si spre sara sa plecasa zioa si vremea sa turbura de ploaie. Si ridicand preotii nasalia si clopetile tragand si psaltii cantand si soborul celalalt plangand, asa am intrat in biserica la mormant si numai preotii au intrat in pomelnic si au inchis usa pentru imbulzala parintilor si a streinilor. Si puind sfintele (sters) (cinstitele) moaste in mormant, au pardosit parintii mormantul cu caramizi. Iara luni dupa Utrenie, inca noapte fiind, noemvri 20 de zile, au sosit si trimisii de la Iasi, adeca parintele Sava si parintele Lontie, dimpreuna cu Preasfintia Sa pentru ca n-au apucat ca sa ingroape pe Parintele. Si facandu-se zio si dupa sfarsitul Sf. Liturghii, au slujit Preasfintia Sa panahida Parintelui, dimpreuna cu sobor, de-a traia zi dupa ingropare si au cetit si molipta Preasfintia Sa, in genunchie, deasupra mormantului.

Iar cand au sezut parintii la masa au sosit si dumnealui Logofatul al trailea dila D(o)mnie, fiind trimis dimpreuna cu Arhiereul ca sa petreaca pre Parintele staretul la groapa si ca sa iaie in scris cele ce vor afla la manastire, miscatoare sau nemiscatoare, ca sa fie in paza cand s-ar fi pus povatuitoriu in locul Parintelui staretului.

Luni dupa Vicernie au intrat in chilia Parintelui Arhiereul cu Logofatul cel domnesc si oarecari din duhovnici si au inceput a cauta izvoadele pana ce au venit vremea ca sa toace la priveghere, fiindca a doao zi, marti, 21 zile era praznicul Intrarii in Biserica si au mers la Arhiereul dimpreuna cu boierul si au sezut toata privegherea. Iara a doao zi au slujit Ar(h)iereul. Iara dupa evanghelie au cetit parintele Isaac acest cuvant:

"Cuvant de intampinare la Preasfintitul Parinte Kiriu Kir Viniamin, Episcopul Husului".

Preasfintite Stapan, Omule al lui D(u)mnezeu si credincioasa sluga si ispravnice al Tainelor lui D(u)mnezeu si barbatul doririlor Duhului, Noule Daniile, bucuratu-ne-au foarte venirea Preasfintitei Tale si pre norii cei preintunecati ai mahniciunii cari pre inima noastra sa pusasa cu totul i-au gonit si-n laturi i-au dat. Boldurile cele" prea ascutite ale scarbei care necurmat impungea si adanc sa infingea intru inima noastra si tare o ranea, cu totul ii tampi. Si iarasi saninul bucuriei ne facu, iaras soarele de veselie se ivi si lacrimile cele ce necontenit sa varsa le opri si nu numai, ci si cu mahrama bucuriei de pre fetele noastre le sterse, in atat cat nici de am avut sau am patimit vreo paguba, mahniciune sau intristare sa nu simtim. Bine ca ne-au bucurat si pre toata mahniciunea ne-au gonit, aratat iaste ca imi marturisesc mie si sangure fetele a tot soborul, ca nu inca posomorate, nu inca triste sa arata, ce vesele lumina.

Dar oare ce iaste pricina unei veniri a Preasfintitei Tale atat de grabnica si de sarguinta plina, cat nici de greutatea caii, nici de vremea cea umizicioasa, nici de iarna cea acum asteptata sa nu te temi, ci pre toate greotatile, pre toate nelesnirile, pre toate impedicarile, pre toata osteneala defaimand-o, preste atatea maidanuri sa sai si sa vii la Manastirea Neamtului; au doara ai mai uitat ceva din danturile acelea lungile si horile acelea largile si de duhovniceasca bucurie pricinuitoarele nesavarsite si acum, aducandu-ti aminte ai venit sa o implinesti? Ci incepatoriul si savarsi(toriul) danturilor si horilor nu inca iaste de fata. Au doara priveslistile acelea duhovnicestile ce le intindeai mult mai daunazi ai venit sa le mai innoiesti? Ci puitorul niscareva porunci domnesti sau stapanesti sau politicesti sau cu niscareva sfatuiri duhovnicesti, pentru care si dumnealui boierul Marii Sale impreuna s-au ostenit? Ci sfatuitoriu si raspunzatoriul nu inca mai iaste intru cei vii. Au poate intelegand de aceasta si de mahniciunea cea pricinuita noao, din dragostea cea multa si fierbinte ce ai catre D(u)mnezeu si catre aproapele, silit fiind pre sine si atata osteneala o ai trecut cu vederea si cu atata vrednicie, cu alt Iosif, te-ai suit sa ingropi pre tatal sau si plangerea la Ariat sa-ti faci si mahniciunea robilor Preasfintitei Tale sa o risipesti. Ca iata, nu dupa multe zile ale purcederii Preasfintitei Tale catre turma cea cuvantatoare si el de calatoria cea fireasca a se gati au inceput pre care acum iata o au si savarsit, dupa ce au ispravit toate acelea ce au voit si au dorit.

Cu pofa am pofit, au zis D(u)mnezeu Omul Iisus mergand spre moartea cea de buna voie, sa mananc cu voi aceste Pasti mai nainte de patima Mea. Si prea cuviosul parintele nostru, urmatoriu adevarat acelu, nu de multa vreme au zis insusi catre cel ce ceteste proastele aceste cuvinte: "Am dorit a vedea niste priveslisti ca acestea d(u)hovnicesti mai inainte de moartea mea si iata D(u)mnezeu mi-au implinit dorirea. Cunosc ca singur D(u)mnezeu aduse pre Preasfintia Sa, cunosc acum ca aproape imi va fi sfarsitul". O, ce semuire a lucrurilor, care da oarecare dovada de mai nainte cunostinta da prealuminata. Cu toata acestea, mare iaste ravna catre lucrurile cele bune, mare iaste milostivirea cea catra aproapele, mare iti iaste si osteneala, multa ti se cade si plata, nemasurata rasplatirea, necovarsita cinstea, lauda de

mintea noastra ajunsa, cuvantul nu iaste indestulat catre aceasta. Multamirea neputincioasa si cea din cuvinte si cea din lucruri, gurile noastre ale tuturor slabe spre multamirea facerilor de bine. Ce vom face? De ar fi fost cu noi cel puternic in fapta si in cuvant, ar fi rasplatit poate dupre vrednicie, dar de vreme ce s-au dus la Cel ce pre toate le covarseste cu bogatia si cu bunatatea si cu milostivirea, sunte(m) bine incredintati ca va mijloci in locul nostru catre D(o)mnul ca sa rasplateasca Preaosfintiei Tale cu daruri vecinice si nesticacioasa, cu caftanuri ingeresti se va imbraca prea sf(i)ntitul trup al Preaosf. Sale, cu coroane nevestejite si nesticacioasa va incorona prea sf(i)ntit al Preaosf. Tale cu slava d(u)mnezeiasca va impodobi prea sf(i)ntit Preaosf. Tale cu ingerii te va inceti, cu Patriarsii te va randui, cu Arhierei te va insoti, intru imparatia Sa te va odihni, de privirea fetei Sale te va indulci intru Hristos Iisus D(o)mnul nostru, caruia slava in veci, amin.

Iara cand au venit parintii cu icoana la masa, au venit si Arhiereul si au blagoslovit masa si apoi au sezut de o parte pre scaun dimpreuna cu boiariul cel domnesc si au ascultat cum sa cetea Cuvant pentru Intrarea in Biserica. Si viind vremea strangerii sfermeturilor, au blagoslovit Arhiereul adunarea sfermeturilor si savarsind multamita mesei, asa au iesit in cerdac si au sezut Arhiereul in jilti pana cand au iesit toti parintii din trapeza si sculandu-sa bucatarii au luat fiesticare osabita blago(slovenie) si asa s-au dus cantand in biserica. Iara dupa vicernie au facut paraclis cu sobor mare. Si vineri au mers Preasfintenia Sa la Sacul si la Sahastrie si sambata s-au intors la Neamtul. Iara Duminica au dat Preaosfintia Sa anafura in vremea priceasnii.

Si sfatuindu-se duhovnicii cu Arhiereul, au ales pe parintele Sofronie spre a-i incredinta pastoria in locul Parintelui. Si facand scrisori, le-au trimis la Iasi si viind de la Iasi alte scrisori, de la domnie si de la Mitropolitul, asa in anii de la HS-1794 in luna lui dechemvrie in 13 zile, marti dimineata dupa utrinie a calugarit pre parintele Sofronie in schima insusi Arhiereul. Iara dupa liturghie, in vremea priceasnii, adunati fiind parintii toti, au cetit parintele Pafnutie trimiterea Parintelui Staretului cea catre Preaosf. Sa Mitropolitul Kiriu Kir Gavriil.

ARHIMANDRITUL LAZAR URSU - Manastirea Neamt (secolul al XVIII-lea)

Acest cuvios parinte era originar din Bistrita-Nasaud. Inchinandu-si viata lui Hristos din tineretele sale, a intrat in obstea Manastirii Neamt la inceputul secolului XVIII, unde se nevoiau numerosi monahi din Transilvania. Aici a deprins mestesugul nevoitei duhovnicesti, precum si cunostinta cartii de la duhovnicii marii lavre. Apoi, calugarindu-se, s-a invrednicit de darul preotiei, ajungand ales povatuitor de suflete. Arhimandritul Lazar Ursu a fost cel dintai parinte duhovnicesc al mitropolitului Iacob Stamati. El l-a adus de mic la manastire, l-a deprins frica de Dumnezeu si l-a dat la invatatura cartii.

Fiind intept si ravnitor la cele dumnezeiesti, duhovnicul Lazar a fost ales staret al Manastirii Neamt in anul 1742. Timp de trei ani, cat a fost intaistatator al obstii, arhimandritul Lazar a innoit asezamantul manastirii, a marit numarul calugarilor, a reorganizat scoala monahala din lavra, obligand pe toti fratii sa fie cunoscatori de carte, si a randuit duhovnici din cei mai iscusiti. Spovedania soborului si Sfanta Impartasanie se faceau saptamanal. La scoala se invatau scrisul, cititul, ceaslovul, tipicul, apoi religia (cunostinte de Vechiul si Noul Testament) si muzica psaltica. Se mai predau inca limbile greaca si slavona si caligrafia.

Retragandu-se din egumenie, arhimandritul Lazar a fost inca 20 de ani eclesiarh si duhovnic al manastirii, crescand si formand multi fii duhovnicesti. A ocrotit, de asemenea, sihastria Pocrovului si pe sihastrii ce se nevoiau in Muntele Chiriacu, al caror duhovnic era. Pentru o nevointa ca aceasta, Cuviosul Lazar a fost propus, in anul 1750, candidat la scaunul episcopal de Radauti. El insa, smerindu-se, s-a socotit nevrednic de o cinste ca aceasta, ramanand toata viata in mijlocul fiilor sai duhovnicesti.

Asa ostenindu-se arhimandritul Lazar mai mult de 50 de ani, s-a mutat la odihna cea de sus in a doua jumatate a secolului XVIII.

MITROPOLITUL IACOB STAMATI - al Moldovei si Sucevei (1749-1803)

Acest ierarh al Moldovei era de loc din Bistrita-Nasaud, nepot al episcopului Pahomie de Roman (f 1724). Intrand de mic in obstea Manastirii Neamt, a fost crescut duhovniceste de egumenii Lazar si Ioasaf si inchinat lui Hristos prin calugarie in anul 1764. A invatat inca si limbile greaca si slavona de la parintele sau duhovnicesc, care stia multa carte.

Invrednicindu-se de darul preotiei, in anul 1774 ajunge slujitor la Mitropolia Moldovei, iar in anul 1782 este hirotonit episcop de Husi. Timp de 10 ani, cat a pastorit turma lui Hristos la Husi, a innoit mai multe biserici si schituri, a infiintat o scoala episcopala pentru luminarea preotilor si a adaugat multa osardie pentru mantuirea fiilor sai duhovnicesti.

In anul 1792 este ales mitropolit si parinte sufletesc al Moldovei. Timp de inca 11 ani a pastorit mitropolitul Iacob Biserica Moldovei, dovedindu-se un adevarat slujitor si iconom al casei lui Dumnezeu. In acesti ani a zidit mai multe biserici in Iasi si prin sate, a facut danii de innoire la manastiri si schituri, a reorganizat bolnitele si a deschis o farmacie publica aproape de catedrala, pentru alinarea suferintelor omenesti. Iar pentru luminarea mintii si mantuirea sufletelor, mitropolitul Iacob II "Nemteanul" reorganizeaza si dezvolta scolile bisericesci din Moldova, facand un mare pas spre innoirea invatamantului. De asemenea, dezvolta Academia din Iasi, dand burse si carti de scoala celor saraci.

Mitropolitul Iacob Stamati este considerat ierarhul cel mai iubitor de carte din secolul XVIII in Moldova. Intemeind la Iasi o buna tipografie, a tiparit numeroase carti bisericesci pentru cult, carti apologetice pentru apararea credintei ortodoxe si carti didactice pentru scoli publice. Astfel a tiparit Evanghelia, Liturghierul si Psaltirea (1794), Apostolul (1795) si altele. Iar din cartile didactice pentru copii, a tiparit "Gramatica teologhiceasca", "Geografia moldoveneasca" si "Aritmetica" (1795?), traduse de invatatul episcop Amfilohie Hotiniu.

Pentru sporirea duhovniceasca a crestinilor, marele pastor al Moldovei cerea indeosebi participarea regulata la slujbele bisericii, milostenia, respectarea cu strictete a posturilor si mai ales Sfanta Spovedanie. El spunea ca nimeni nu poate spori pe calea duhovniceasca a mantuirii, fara aceste fapte bune. "Iar acei care refuza sa se spovedeasca, spunea el, sa ramana ca niste straini de lege si de Dumnezeu". Mitropolitul Iacob II Nemteanul dadea mare importanta duhovnicului, fara de care nimeni nu poate sa se mantuiasca. De aceea, cu greu hirotonea pe cineva duhovnic, dupa ce mai intai cerceta dupa pravila, daca avea peste 40 de ani, daca stia Sfintele Scripturi si canoanele Bisericii si daca el insusi avea o viata aleasa. Preoti tineri nu facea niciodata duhovnici. Iar preotilor duhovnici "le cerea lista anuala a celor spovediti si ii oprea sa ia bani". In anul 1799, tipari la Iasi, pentru folosul de obste al tuturor, "Pravila Sfintilor Parinti" (Sfintele Canoane).

Asa nevoindu-se mitropolitul Iacob pentru mantuirea sufletelor omenesti si facand multe milostenii la saraci, in primavara anului 1803 si-a dat sufletul cu pace in bratele lui Hristos.

CUVIOSUL ARHIMANDRIT GHEORGHE - Mare staret al Manastirii Cernica (1730-1806)

Viata Cuviosul staret Gheorghe s-a nascut in Salistea Sibiului, in anul 1730, din parinti binecredinciosi. Dorind sa slujeasca lui Hristos din tineretele sale, isi cauta adapost sufletului sau in manastirile Transilvaniei. Dar, neputand rabda persecutiile religioase care sileau poporul la uniatie, tanarul Gheorghe a trecut Carpatii in Tara Romaneasca.

In drum spre Muntele Athos, devine temporar ucenic al unui arhiereu grec care locuia in Bucuresti. Dupa ce este facut rasofoar si diacon, pornesc impreuna spre Constantinopol si Sfantul Munte, pe la jumatatea secolului XVIII. Murind acolo dascalul sau, ierodiaconul Gheorghe devine ucenic al staretului Paisie in Schitul Sfantul Ilie din Athos. In anul 1752, Cuviosul Paisie il calugareste, iar in anul 1754 il hirotoneste preot pentru obstea sa. In acest schit s-a nevoit ieroschimonahul Gheorghe timp de zece ani. In anul 1763 se stramuta in Moldova, la Manastirea Dragomirna, impreuna cu staretul Paisie si cei 64 de ucenici ai sai.

La Dragomirna, Cuviosul Gheorghe petrece inca doisprezece ani ca preot, duhovnic si econom peste cei 350 de calugari si frati. Apoi se stramuta la Manastirea Secu, in anul 1775, impreuna cu 200 de calugari. Aici traieste numai doi ani pe langa Cuviosul Paisie si se duce din nou la Schitul Sfantul Ilie din Athos.

In primavara anului 1781 vine in Moldova sa-si vada staretul si fratii din Manastirea Neamt. La reintoarcere, insa, este numit de mitropolitul Grigorie al Ungrovlahiei egumen al Schitului Cernica, ramas de multi ani in parasire. Timp de patru ani organizeaza bine schitul si aduna 54 de ucenici in jurul sau. Apoi, imbolnavindu-se, lasa asezamant scris, "diata", ucenicilor sai, cum sa-si petreaca mai departe viata in Cernica. Asezamantul sau are o mare importanta duhovniceasca. In acelasi an, staretul Gheorghe s-a facut iarasi sanatos si a mai trait inca 22 de ani.

Inmultindu-se fratii in jurul sau, mitropolitul Grigorie i-a dat sub conducerea sa, din anul 1793, si Manastirea Caldarusani. Ca staret al celor doua manastiri, Cernica si Caldarusani, Cuviosul Gheorghe a impartit soborul in doua parti, punand in fiecare manastire cate un egumen destoinic. A randuit la biserica pravila zilnica, spovedanie deasa, ascultare si masa de obste, dupa traditia Athosului si potrivit asezamantului sau.

La 3 decembrie, 1806, marele staret Gheorghe se muta la vesnica odihna, plans de numerosii sai ucenici din ambele manastiri. Pentru intelepciunea cu care a condus si organizat, timp de 25 de ani, cele doua mari obste calugaresti cu aproape 200 de monahi, staretul Gheorghe este considerat un mare parinte duhovnicesc si innoitor al monahismului romanesc, iar pentru viata sa aleasa este numarat in randul cuviosilor romani.

Fapte si cuvinte de invatatura

Opriti fiind in tara fara voia sa de catre mitropolitul Tarii Romanesti, Cuviosul Gheorghe era in mare mahnire. Deci, postind cateva zile, s-a rugat Maicii Domnului si Sfintelui Ierarh Nicolae sa-l povatuiasca ce trebuie sa faca. Apoi, adormind putin de osteneala, i s-a aratat in vis Sfantul Nicolae si i-a poruncit, zicand:

- Ramai aici si imi curateste lacasul meu de fiarele salbatice!

Desteptandu-se plin de bucurie, a pornit in cautarea lacasului Sfintelui Ierarh Nicolae si a aflat biserica lui din ostrovul Cernicai, pustie si plina de serpi. Din ceasul acela a ramas in Schitul Cernica impreuna cu doi ucenici ai sai, Atanasie si Serafim, din Manastirea Neamt. Spuneau ucenicii Cuviosului Gheorghe ca dupa ce au ajuns intai pe ostrov si s-au inchinat in biserica, au vazut in sfantul altar un sarpe urias. Atunci staretul, insemnandu-se cu semnul crucii, i-a zis cu glas bland:

- Ganul (dragul) tatei, pana acum ai locuit tu aici. Acum sa te duci din locul acesta, ca sa locuim noi!

La cuvantul staretului, sarpele s-a supus poruncii indata si a iesit afara din biserica si din ostrov, disparand in padurile din imprejurimi. Marturiseau ucenicii cuviosului ca la inceput multa nevoie si lipsa au rabdat in ostrovul Cernicai. Biserica era parasita de multi ani, lipsita de usi, de ferestre si de cele necesare. Chiliile erau vechi si toate daramate, iar ostrovul acoperit in intregime de padure, de rugi si de spini. Staretul Gheorghe insa nu se descuraja. Ziua taiau cu topoarele copacii si spinii, ca sa deschida poiana. Seara se adunau cu totii intr-o pivnita ruinata, mancau pesmeti de paine cu ceva legume si dormeau pe pamant cateva ore. La miezul noptii se sculau si faceau Utrenia, dand lauda lui Dumnezeu. Apoi staretul mangaia ucenicii cu frumoase cuvinte de invatatura. La urma atipeau iarasi pana in zori, cand se sculau, faceau cuvenita rugaciune si plecau la taiat padurea.

Vestea despre sfintenia vietii Cuviosului Gheorghe s-a raspandit repede in toate partile si veneau multi sa petreaca langa el, iar altii ii aduceau ajutoare sa refaca biserica si chiliile. In primele sase luni s-au adunat in jurul staretului sase frati. Dupa inca un an au mai venit 16 frati. In trei ani, numarul ucenicilor a sporit la 33. In anul urmator erau 54 de suflete in ostrov, iar in anul 1786, obstea Schitului Cernica crescuse la 103 frati.

In primavara anului 1784, staretul Gheorghe voia sa faca calugari pe cei 33 de ucenici ai sai, dar nu avea haine si cele necesare pentru ei. Auzind de aceasta, cativa credinciosi din Bucuresti au cumparat haine pentru toti fratii si le-au dus la cuviosul. Iar in saptamana Sfintelor Patimi, staretul Gheorghe i-a calugarit pe toti, slavind pe Dumnezeu si multumind Sfintelui Ierarh Nicolae.

In anul 1788, staretul Gheorghe a facut o mica biserica pe ostrovul mic, inchinata Sfintelui Mare Mucenic Gheorghe. Alaturi a facut mai multe chiliile de pamant si in acestea trimitea ucenicii sai pe rand sa se linistiasca. Parintii se nevoiau pe ostrovul mic toata saptamana, iar sambata veneau in ostrovul mare. Aici se marturiseau, primeau Sfintele Taine, petreceau in obste Duminica, ascultau invataturile mai dulci decat mierea ale bunului staret, apoi iarasi se intorceau la liniste in ostrovul mic.

Marturiseau ucenicii Cuviosului Gheorghe ca batranul a facut multe odoare noi la biserica Sfintelui Nicolae din ostrov. Apoi a hirotonit trei preoti si trei diaconi si a randuit sa se faca zilnic Sfanta Liturghie si cele sapte Laude. Pravila si canoanele bisericii le-a asezat intocmai dupa tipicul Sfintelui Sava si potrivite cu obiceiul pamantului, ca mai inainte de dansul nu erau statornicite nici intr-o parte a tarii, "ci urma care cum vrea".

Iarasi spuneau aceiasi ucenici ca, pana la venirea acestui cuvios, se pierdusera chinoviile si randuiala lor din aceasta tara, dupa marturia mai multor hrisoave domnesti, care zic: "Noi singuri am vazut viata fericitilor pustnici din Cernica si ne bucuram, avand in a noastra stapanire o asemenea manastire cu viata dupa Dumnezeu...".

Staretul Gheorghe sfatuia mereu pe ucenicii sai sa traiasca in desavarsita dragoste unul cu altul. Dar la inceputul anului 1785 s-a imbolnavit greu, incat socotea ca va pleca din lumea aceasta. Deci, a poruncit sa traga clopotul mare, a adunat pe toti fratii in biserica, le-a citit molitfa de iertare, apoi le-a spus, lacrimand:

- Copiii tatei, dragoste sa aveti intre voi, ca Dumnezeu stie de ne vom mai vedea!

Adunandu-se fratii in jurul Cuviosului Gheorghe, cand zacea in pat, au inceput a-l ruga cu lacrimi:

- O, parinte preadulce, macar prin viu grai fa-ne sa auzim toti, pe cine sa avem indreptator si ce randuiala sa tinem dupa moartea ta? Caci noi pana astazi, cazand si sculandu-ne, numai pe tine te-am avut purtator de grija pentru Dumnezeu, nefatarnic incepator, neviclean intru petrecere, nemomelnic intru pogorari si neposomorat spre cei mult gresiti.

Vazand staretul Gheorghe intristarea ucenicilor sai, i-a sfatuit zicand:

- Parasiti, o, fiii mei, gandul de a cerca judecatile lui Dumnezeu cele necuprinse! Parasiti legiuirea amagitoare intre voi, vrand sa stiti cine anume sa va fie incepator! Parasiti gandul si voi, acestia mai tineri, care socotiti ca lipsirea mea va fi pricina de risipirea obstii sau de nesporirea voastra. Ci, toti dimpreuna cu mine sa ziceti asa: Nu noua, Doamne, nu noua, ci numelui Tau se cuvine slava! (Ps. 113, 9). Deci, ascultati-L pe Hristos, implinindu-I toate poruncile, si toate celelalte, negresit, se vor adauga voua.

Astfel, blandul staret a lasat ucenicilor sai un "asezamant statornic cum sa fie indreptarea smeritei obstimi" de la Cernica dupa moartea sa, adaugandu-le si aceste cuvinte:

- Desi nu presupun ca veti cadea in cursa neascultarii sau ca veti cauta cele mai presus de a voastra masura, totusi, cu dreapta credinta, va indemn sa ramaneti supusi intru aceasta parinteasca hotarare.

Zicea staretul ucenicilor sai:

- Foarte strain lucru este calugarilor ieromonahi ca sa-si hotarasca singuri loc cinstit pentru ingropare. Si mai ales celor ingreuiati cu duhovnicia. Sa-si hotarasca numai prohodul si parastasele cele obisnuite, care scot din iad pe patimasul suflet. Acestea chiar si de la tot crestinul sa nu ramana.

Intrebat fiind cuviosul unde sa-i ingroape ucenicii trupul dupa moarte, el le-a raspuns:

- Cat despre viermanosul meu trup, cautare pagubitoare de smerenie nu-i trebuie. Ci mai ales sa va milostiviti a-l scoate inca si din ostrov afara, spre mancarea fiarelor, ca doar se va mica si multimea pacatelor mele. Iar daca nu voiti a va pleca poruncii ticalosiei mele, apoi macar sa-l puneti dupa usa pridvorului, unde se face si litie la cei raposati, ca, vazandu-ma fratii intrand si iesind, toti sa se umileasca, zicand: "Odihneste, Doamne, cu dreptii pe adormitul robul Tau", facand pana la patruzeci de zile si cate douasprezece inchinaciuni.

Apoi le-a adaugat si aceste cuvinte:

- Fiilor, de cugetati sa va ramana de la mine dupa moarte ceva aur sau argint, apoi va rog sa nu va pangariti cumva mintea cu asemenea ganduri; nici sa voiti a ispiți mult taina lucrului. Ci, sa va sfitiți si de fata neadormitului strajer, care ma intareste a va incredinta, prin adevar, scriind pe toate cate le izvoraste inima mea.

Spunea staretul Gheorghe:

- Fiii mei, sa nu pofiti a schimba harul cuviosiei voastre pe unele lucruri pamantesti si stricacioase, dupa cuvantul psalmistului ce zice: Bogatia de ar curge, sa nu va lipiti inima de ea (Ps. 61, 10).

Zicea iarasi ucenicilor sai:

- Fratilor, intru numele Tatalui, pilda m-am facut intre voi prin rodul dragostei, iubindu-va pe toti deopotriva. Intru numele Fiului, m-am supus de bunavoie sub picioarele tuturor, ca sa pot vana prin rabdare si sufletele voastre. Intru numele Duhului Sfânt, n-am lasat pe simtiri a zbura peste hotarele firii, intrucat si de voi mi s-a facut mila, incalzindu-va pe langa bucuria inimii si indreptandu-va catre limanul mantuirii.

Apoi iarasi le-a zis:

- Cu voi graiesc, o, fiii mei cei saraci cu duhul, ca si pe pamant va trebuiesc avutii nevremelnice, ca sa dobanditi cu pretul acestora nebiruite arme, vrand a va lupta, ca niste buni ostasi, cu intrarmatii (diavoli) cei nevazuti ai iadului si a patimi pana la sange pentru Iisus Hristos Cel rastignit.

Iarasi, cu duhul blandetilor - zicea batranul - adaug porunci celor purtatori de cruce fii ai mei sufletesti, in ce chip sa fiti ca niste ingeri in trup, neplecandu-va la desertaciuni mincinoase, nici la rasfaturi neastamparate sau la plimbări nepotrivate darului vostru, dupa cuvantul cel zis de vasul alegerii: Toate imi sunt slobode, dar nu toate imi sunt de folos (I Cor. 6, 12).

Zicea iarasi catre ucenicii sai:

- Bunul vostru obicei si podoaba chipului sa fie intocmite dupa urmea cea dreapta, asemanandu-va celor tineri preacuviosi sfinti, care au fost de o varsta cu voi intru firea omeneasca. Deci, pilda de fericita rabdare sa luati de la Acachie cel intocmai cu mucenicii. Pilda de curata supunere sa luati de la Dositei cel cu totul fara de rautate. Iar pilda de smerita intelepciune sa luati de la Zaharia cel mult patimitor.

Iarasi invata pe fiii sai:

- Fiilor, slujiti Domnului cu frica si va bucurati Lui cu cutremur (Ps. 2, 9). Ca de veti petrece zilele vietii voastre cu luare-aminte de sine, iar nu intru nebagare de seama, atunci cu adevarat nu se va atinge de voi nici o mestesugire diavoleasca.

Uneori spunea ucenicilor sai:

- Sa stiti, fiii mei, ca zavistia, pizmuirea, lacomia, viclesugul, mania, pomenirea de rau si trufia, acestea nu stiu sa cinsteasca pe cea placuta lui Dumnezeu sporire duhovniceasca. Patimile acestea raman ca niste sageti infipte intru acelasi blestem al neascultarii stramosesti.

Alteori adauga staretul si acestea:

- Intru nevointele voastre, fratilor, se va proslavi iubitorul de oameni Dumnezeu si veti mosteni pacea, care intoarce iarasi la cea dupa fire lauda, pe cei ce se afla cu mintea intreaga, facandu-va multora oglinda vietii spre indreptare si bucurandu-va intru lumina celor vii.

Zicea iarasi staretul Gheorghe:

- Fiii mei, cata vreme am trait impreuna cu voi, alta grija nu am avut, decat cum sa va apar de tot felul de vatamari, ca pe niste prunci infasurati cu strainatatea, si sa va destept a ramane mereu sporiti.

Fiilor, spunea cuviosul, cea mai cuprinzatoare porunca, intru care se reazema inceputul mantuirii monahilor, este ca intocmai cu suflarea sa cinstiti supunerea unul catre altul. Insa, nu cu ceva interes nebinecuvantat de Dumnezeu, ci pentru singur folosul aproapelui, ca sa impliniti si dragostea cea hotarata din lege. Iar eu, nevrednicul, martor sunt pentru voi, fiii mei, cum ca nu veti fi intrebati la ziua judecatii, nici veti ramane fara cercetare de sus. Iar de veti amari sufletul mai-marelui vostru cu neascultarea, atunci sa va gatiti foarte mult de raspunsul cel pornit cu dreapta manie peste fiii neascultarii, care lucru sa nu fie!

Apoi adauga si aceste cuvinte:

- Nici dupa moartea mea sa nu indrazniti a iesi de sub jugul Domnului, nici sa va intindeti, cercand alte vietii; ci sa va multumiti cu acest incredintat podvig (jug, povara), intru care sunteti bine deprinsi si chemati de insusi Duhul Sfânt, avand spre nerusinata pilda pe cei 24 de ani ai supunerii mele, cand am fost sub ocarmuirea dreptului batran Kir Paisie, staretul meu cel din chinovie.

Pentru fratii cei de curand veniti zicea:

- De s-ar intampla vreunii din fratii cei de curand veniti la calugarie a face galcevi, tulburandu-va prin lumesti obiceiuri si dand sminteala la tot soborul, facandu-se iubitori de sine cu tovarasii, mancatori pe ascuns, fatarnici intru spovedanie, robi patimilor intru neinfranata lacomie si, in scurt, batjocoritori de chipul ingeresc, acestora intai sa le gatiti merinde pentru calatorie la drum. Apoi, fara de nici o cercetare cu epitimie (canon), sa-i lasati a se duce unde vor vrea, dupa cuvantul Domnului: Ca multi sunt chemati, dar putini alesi (Matei 20, 16). Dar, intorcandu-se ei cu pocainta adevarata iarasi in cinstea lor cea dintai, sa fie primiti, nimic mustrandu-i pentru cele trecute. Monahilor si clericilor invrajbitori, nestatornici si de-a pururea cartitori, marele staret le porunceasa sa-si aleaga una din aceste trei:

- Sau, cunoscandu-va neputintele, indata sa aratati cucernicie si sa puneti inceput bun; sau, luand binecuvantare de la povatuitorul obstii, sa va cautati alt lacas, dupa ravna inimii voastre, unde sa va mantuiti mai cu putina osteneala; sau, si mai bine, sa faceti plangere catre stapanescul scaun (catre chiriariul).

Spunea cuviosul ca, de se vor intrarma calugarii cu aceste patru arme, adica, intai sa faca toate cu binecuvantare; apoi sa se spovedeasca adesea; apoi sa tina masura dreptei socoteli si sa aiba smerita intelepciune, atunci vor putea omori toate patimile limbii, ale inimii si ale simturilor, facandu-se de-a pururea vrednici impartasirii dumnezeiestilor Taine.

Despre cea dintai porunca spunea staretul ucenicilor sai:

- Nicidecum, fara binecuvantarea povatuitorului obstii sa nu cutezati a face nici cat de mic lucru, dupa cum legiuiesc Sfintii Parinti. Ci toate ostenele voastre sa treaca prin stirea lui si atunci cu adevarat vor fi primite la Dumnezeu. Iar de veti schimba porunca, apoi sa stiti ca si folosul odihnei nu va ramane intru voi. Pentru ca altfel, orice sfat veti sfatui, risipi-l-va Domnul (Isaia 8, 10).

Despre Taina Spovedaniei, spunea fiilor sai:

- Vi se innoieste aceasta tare porunca, ca pana la unul sa mergeti de trei ori pe saptamana catre duhovnicii cei alesi de sobor. Fiecare, unde va fi randuit de intaistatorul, la acela sa-si marturiseasca toate ascunsele cugete si greseli, suspinand din adanc si cerandu-si iertare, socotind a fi de fata Inusii cunoscatorul de inimi Dumnezeu. Iar nefacand asa, apoi singuri va pricinuiti groaznice cadere si nici o sporire in suflet sa nu asteptati.

Despre a treia porunca a dreptei socoteli, sftuia pe ucenicii sai:

- De veti simti ca va supara ori in ce lucru dracul cel de amiaza-zi, soptindu-va ca doar ati fi voi mai buni la Dumnezeu decat altii, sau mai sfinti si cuviosi, indata sa alergati la egumen, rugandu-l sa va schimbe din ascultarile cele de cinste in altele cu totul proaste, pana veti scapa de robia cugetului mandriei si veti castiga dreapta socoteala. Iar nefacand asa, apoi negresit veti pierde si roada dreptatii.

Iar despre smerita intelepciune porunceasa, zicand:

- Va dau aceasta porunca mai ravnitoare, ca impatrit sa aveti strajuire cum sa va paziti capul credintei prin smerita intelepciune, pentru a nu fi zdrobiti de cel mai necurat duh al blestematei huliri, care pe multi din calugari, ce se tineau a fi prea isteti, i-au aruncat in deznadejde si le-au zdrobit oasele de pe fata pamantului. Unul ca acesta, de voieste in graba a rusina pe acel drac, cu sila sa traga pe inima a se apropia si el cu fratii la anafura, la sarutat icoanele si la orice il va pune egumenul. Iar nefacand asa, apoi pana la groapa il va petrece acel duh rau, vrand sa-l castige prin deznadejde.

Pentru Sfanta Impartasanie astfel indemna Cuviosul Gheorghe pe ucenicii sai:

- Parinteste va indemn ca sa nu treaca nici o luna, nefiind impartasiti cu dumnezeiestile Taine. Ci, toti de obste sa va indeletniciti a va cumineca de douasprezece ori pe an, afara de alte neocolite pricini. Eu va sftuiesc, iubirii mei fii, sa nu va abateti alegand ceva din cele peste masura voastra, nici a va socoti cu cei de-a pururea vrednici impartasirii. Ci, precum de multe ori v-am zis, paziti calea de mijloc, implinind dupa puterea voastra pe cele cuviincioase pregatiri. Macar trei zile de rand postindu-va, indrazniti a lua cu cucernicie de la sftintitorul preot pe cele curatitoare Taine.

Zicea iarasi Cuviosul Gheorghe:

- Feriti-va, o, fiii mei, sa nu va inselati grabindu-va a primi lupi cuvanta- tori intru smerita turma. Adica pe aceste cincisprezece firi de oameni ce sunt incurcati cu straine asezari sufletesti: pe calugarul venit de aiurea, ce este numai rasofoar; pe schimnic, care este mai presus de cinul vostru; pe cel ce este de neam mare; pe cel foarte invatat si nesupus; si pe cel ce este peste fire lipsit de minte. Ca ale acestora nepotrivite asezari nu va sunt de folos a ramane cu voi. Insa, iarasi, prin duhul blandetilor va poruncesc ca, vazandu-i plecati spre cainta cu adevarata umilinta, sa-i numarati a fi bine primiti cu cei dintai, dupa cuvantul Domnului ce zice: Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afara.

Marele staret, arhimandritul Gheorghe, considera ca mantuirea calugarilor din viata de obste atarna de pazirea statornica a urmatoarelor cincisprezece asezari in chipul crucii:

Spunea staretul si aceste cuvinte:

- Calugarul cel de bun neam si cinstit, mult, putin ce a adus cu sine, sa le puna la mijloc spre mangaierea tuturor din obste, imprumutand cu acestea pe Sfantul Ierarh Nicolae. Ca, dimpreuna cu parasirea de toate, i-a primit Dumnezeu si pocainta.

Iar despre taierea voii zicea:

- De la calugarul cel de bun neam numai aceasta mica slujba i se cere, ca sa nu creada mintii sale mai mult decat celui ce il povatuieste pe el. Ci, precum deodata a parasit lumea, in acest chip sa-si taie si voia sa. Si cu aceasta a implinit toata dreptatea.

Catre iconomul obstii acestea porunceasa marele staret:

- O, prea iubite fiul meu iconoame, intru cele mai usoare iconomii firesti vei savarsi indreptari de slujba dupa cum Sfantul Nicolae iti va povatui mintea. Iar intru ascultarile mai grele, cu nedumeriri de taina, sa nu calci hotarul, ci sa intrebi si pe duhovnici, ca atunci mai putin vei gresi.

Zicea iarasi:

- La toate ascultarile sa ai grija a nu se face ceva paguba, nici risipire fara de randuiala sau vatamare celor randuiti de tine in ascultare. Ci, la fiecare slujba sa asezi cate trei oameni, ajutandu-se unul cu altul.

Sa-ti fie in stare si aceasta, fiule - zicea batranul -, ca pe cei posomorati si fricosi la lupta, niciodata sa nu-i pui la slujbe grele, pentru ca, negresit, te vor rusina.

Apoi adauga staretul Gheorghe si aceste cuvinte parintesti catre iconomul manastirii:

- Fiule iconoame, prea cu buna paza sa cumpanesti greselile fratilor, a nu le judeca numai cu asprime, dupa trup, ci mai ales cu multa milostivire, dupa duh. Ca zice Hristos: Mila voiesc, iar nu jertfa (Matei 9, 13).

Zicea si acestea:

- Desi multe cadere vor patimi fratii, ca niste oameni cu neputinte, si felurite scarbe cu nemulțumire iti vor pricinui, tu, fiul meu, nu-i mostra cu patima, nici sa-i osandesti dupa obicei, ca sa nu cazi si tu din bunatati si mai tarziu vei ramane cu mantuirea mai prejos decat cei ce de-a pururea cad si se scoala.

Iarasi zicea iconomului:

- Arata-te vesel spre frati si foarte mult vei fi iubit de toti. Si chiar de vei patimi intocmai ca dreptul Iov, sa nu te aluneci dand vina asupra fratilor sau cartind asupra Ziditorului a toate. Ca destul iti este folosul a te pazi cu cinste de pacat si a mangaia sufletele lor. Altadata iarasi invata pe iconom, zicand:

- Sa stii, fiul meu prea iubite, ca si randuiala iconomieii celei dinlauntru sufletului este un dar foarte scump si nu lesne de aflat, care intrece cu pretul toata agonisita cea trupeasca. Deci, sa nu se vatame fratii, apropiindu-se de tine ca sa ia folos. Si nici tu sa nu simti durere cand te vor necaji intru ceva. Numai prin harul acesta, ce este tainuit de furii cugetelor, degraba vei umple jnititele faptelor bune, saturand din destul adunarea obstii.

La urma adauga si aceste cuvinte:

- Fa-te ca un tata iubitor de fii si te bucura de sporirea lor, ca atunci si ei iti vor purta neputintele tale.

Spunea staretul ucenicilor sai:

- Fiilor, deprindeti-va cu randuiala parintelui meu, Kir Paisie, care poate si in zilele noastre mult a ne folosi, fiindca pravila acestui drept barbat este intemeiata pe sapte stalpi neclatiti si intarita pe cele sapte Laude ale Maicii noastre, Biserica.

Zicea iarasi:

- Se cuvine a nu tainui voua, fiilor mei, ca mai ales trei odrasle ale bunatatii staretului meu, mi se pare ca nu veti putea degraba a le vedea rodind aici, nici a le castiga asa usor in scurta vreme. Adica rugaciunea lui Iisus, povatuirea de calugari multi si impaciuirea monahilor de multe neamuri.

Cea dintai odrasla este lucrarea mintii, adica facia cea nestinsa a indreptarii sufletului, care povatuiește pe smeritul om catre raiul cel ganditor si il face in stare sa ajunga la masura varstei lui Iisus Hristos. Aceasta lucrare departe se afla de niste patimasi ca noi.

Fratilor, adauga batranul, nu va slobozesc a lua cutit spre jungiere, cercand taina acestei lucrari, pana ce veti agonisi carti spre ajutor la mestesugul ei. Pentru ca nefiind bine iscusiti, sa nu vi se intample ceva mai rau si veti fi de ras vrajmasilor draci. Caci foarte cu anevoie nimeresc calea aceasta cei nedezbracati peste tot de materiile trupului, dupa cuvantul ce zice: "Nu va locui Duhul lui Dumnezeu in oamenii acestia, de vreme ce inca trup sunt si numai cele pamantesti cauta".

Cea de a doua odrasla, continua staretul, este ca nicidecum sa nu primiti in obste mai mult decat 103 frati. Macar de ar veni la voi orice fata, aducandu-va toate bunatatile pamantului, sa nu calcati asezamantul ce vi se hotaraste, ca atunci se vor naste intre voi urate prigoniri si veti cadea in grele ispite si nu veti fi mangaiati de nimeni. Ci, numai dupa ce se vor muta unii catre Domnul, sa impliniti locul si numarul.

Cea de a treia odrasla, fratilor, este ca sa nu caute intaietate cineva din calugari sau din fratii cei primiti in obste ce sunt de alte neamuri. Ca mai bine este ca fiecare sa se intrebe pe sinesi cum s-a fagaduit inaintea Sfantului Nicolae si oare la ce a venit la manastire, indestulandu-se a fi cinstit cu cei de mijloc fericiti ascultatori si numarati cu cei neinstrainati de mila lui Dumnezeu.

Zicea si acestea marele staret:

- Harul acestor trei bunatati, adica al lucrarii mintii, al povatuirii de popor mult si al impaciuirii limbilor, nu multora s-a dat de la Dumnezeu.

Alteori, sfatuia cu staruinta pe ucenici:

- Parinteste va rog, pentru numele Preasfintei Treimi, sa nu faceti supusa aceasta smerita obste (Cernica) altor neamuri mai sporite, cat timp va locui macar un singur suflet de roman intr-insa. Ci, ori greci, ori de alta limba, sa nu indrazneasca a pasi peste soarta romanilor, nici tine incepatoria inlauntru bisericii sau in iconomia de afara. Numai cu invoire de obste pot sa fie ca o mana dreapta romanilor statornici, spre ajutor la greutatea vietii.

Iar pe calugarii cernicani astfel ii sfatuia batranul:

- Nici intre voi, romanii, sa nu faceti prigoniri, aflandu-va mai buni decat altii si sa va certati, zicand: ca eu sunt pamantean, iar acela este moldovean si acesta transilvanean. Pentru ca nu felul limbii romanesti judecam, ci mai degraba faptele credintei cercam. Iar de nu veti tine seama de cuvantul ce v-am rugat, apoi sa stiti, fiii mei, ca multa plangere veti mosteni, in loc de pace. Drept aceea, sa nu calcati hotarul, caci toti in curand vom muri si vom stapani numai mormantul.

Pentru privegherile cele de peste an, asa invata Cuviosul Gheorghe pe fiii sai:

- Iubitorilor, puneti-va la rabdare si cu dragoste sa inchinati lui Dumnezeu in cursul unui an cate o priveghere de om, dupa numarul ce sunteti adunati aici, in aceasta vreme.

Zicea iarasi:

- In tot lucrul bine este a pazi fiecare masura de mijloc, atat pentru alinarea maririi desarte, cat a fugi si de omoratorul pacat ce se naste calugarului din trandavie. Deci, sa nu se ingreuiete inima voastra cu neintelegerea, caci si psalmistul zice: "Adormit-au cu somnul lor si n-au aflat nimic". Ci, va hraniti sufletul cu rugaciunea cea de-a pururea curgatoare a strajuirii noptii, ca sa dobanditi har cu prea bogata mila de sus.

Apoi continua staretul:

- Privegherile sa le faceti dupa randuiala aceasta: 40 de privegheri la sfintii cei alesi de peste an, punandu-le slujba dupa invoire frateasca si facand osteneala cinci ceasuri din noapte; 7 privegheri de cate sapte ceasuri sa-i inchinam cu cuget smerit Maicii Domnului, la toate praznicele ei, intru cinstea si maria pururea Fecioarei Maria; 12 privegheri la praznicele imparatesti ale Insusi Ziditorului a toata faptura si Mantuitorului nostru, facand osteneala cate noua ceasuri din noapte, dupa numarul celor noua cete de ingeri care il slavesc neincetat; 3 privegheri de toata noaptea, de cate douasprezece ceasuri, din care: una la intai septembrie pentru biruinta si intemeierea prea inaltatului nostru domn; a doua, la intai martie, pentru fericita sanatate si buna sporire a preasfintitului nostru rhitropolit; iar a treia, la 6 decembrie, spre ziua hramului, intru cinstea si pomenirea Sfantului Ierarh Nicolae.

La urma, adauga staretul si aceste cuvinte:

- Savarsiti-le pe toate cu buna randuiala, o, fiii mei. Purtati grija a nu fi lipsit cineva de harul privegherilor, nici sa ramaneti batand afara la usa milostivirii lui Dumnezeu. Ci mai ales voi, clericii, cu foarte mare paza sa umblati, nesocotind a fi mica paguba a scadea macar o cirta din lege, ca scris este: Cel ce nu se osteneste dupa lege, nu se incununeaza (II Timotei 2, 5).

Pentru canonul si pravila de la chilii, astfel invata Cuviosul Gheorghe pe fiii sai duhovnicesti:

- Am randuit sa faceti si ceva canon pe la chilii, care este dupa masura cumpanit si cu putinta fiecaruia a-l savarsi. Socotiti, fiii mei, mai intai sa nu aveti unii spre altii pomenire de rau, ca sa nu apuna soarele intru mania voastra (Efeseni 4, 26).

Apoi zicea:

- Cei ce stiti carte, vrand de cu seara a va odihni, alegeti a citi una din acestea doua: sau molitfele spre somn sau Canonul Ingerului. Iar desteptandu-va din somn, sa cititi iarasi sau icoasele Maicii Domnului sau molitfele diminetii.

Zicea iarasi staretul:

- La inchinaciuni dam voie, sau 300 de cele mai mici sa faceti, sau 100 de metanii pana la pamant. Asemenea pogoram hotarul milei si catre cei cu totul slabi ce nu sunt carturari. Sa faca deci, sau 700 inchinaciuni mici, sau 300 metanii mari, pazind intocmai pana la moarte aceasta legatura, afara doar de sambete, de Duminici si praznice cu dezlegare, ca atunci metanii mari nu se fac.

De se afla cineva ravnitor, iubind a le savarsi pe toate cele randuite fiecarei zile, acesta despre noi sa fie slobod si binecuvantat. Insa si stihul cel randuit calugarului, toti, de obste, sa-l aveti intru pomenire. Adica de-a pururea culcandu-va si sculandu-va sa ziceti asa:

"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul".

La urma adauga staretul si acestea:

- Zis-a un mare filosof cum ca celor intelepti putine le trebuiesc. Astfel si voi, fiii mei, citind multe scripturi, macar numai sa fiti cucernici. Macar sa nu pizmuiti celor implinatori de porunci, ca sa nu ramaneti si nelucratori din rea voire; ci, cat aveti inca vreme, sarguiti-va fiecare cat poate.

Iar pentru masura somnului, spunea marele staret:

- Fiilor, sa va arat putine si pentru greutatea somnului, numit si moarte a sufletului, ca sa-i stiti masura si sorocul odihnei. Precum din patru stihii este alcatuita lumea de Dumnezeu, intr-acest chip se cuvine si somnului sa-i despartim vremea si, drept cumpanindu-l, sa-i lasam daraua numai intru a patra parte de masura. Adica iarna sa va odihniti dormind noaptea sase ceasuri. Iar vara, patru ceasuri noaptea si doua ceasuri ziua. Si numai atat. Iar daca inca nu ajung dramurile firii unora din slabanogi, apoi lasam voie la inceputorul obstii (egumenul) a le mai face ceva adaos, pe cat va socoti.

Zicea iarasi fiilor sai:

- Precum v-am spus a pazi randuiala privegherilor, in acelasi chip se cuvine si in toate zilele a nu lipsi nici un frate de la cele sapte laude ale Bisericii, dupa hotararea marelui psalmist ce zice: De sapte ori pe zi Te-am laudat pe Tine, Doamne (Ps. 118, 164).

Sosind vremea cantarii de noapte, strajerul cel randuit sa nu lipseasca din pridvor, ci cu buna paza sa ia in scris pe toti fratii, cine la ce vreme a intrat. Iar dupa sfarsit, sa duca marturia la egumen, ca pe cei intarziati de la rugaciune sa-i randuiasca sub duhovniceasca epitimie. Adica, sau plecandu-i va face metanii, sau oprindu-i a nu manca intr-acea zi.

La urma a adaugat cuviosul si acestea:

- Sa nu va obisnuiti, fratilor, a umbla din loc in loc, batand vanturi fara de folos si rezemandu-va de umbra necuratelor pareri. Ci va intariti unul pe altul si faceti roduri vrednice de pocainta. Iar parasind voi lacasul acesta, veti cadea sub grea epitimie (canon), ca niste netrebnci insotirii celor alesi.

In anul 1806, la 3 decembrie, imbolnavindu-se de moarte, Cuviosul Gheorghe a chemat la sine pe toti si le-a zis:

- Copiii tatei, dragoste sa aveti intre voi! Sa stiti ca la Cernica va merge bine pana la al patrulea staret, iar de aici Dumnezeu stie. Apoi, dandu-si duhul in mainile Domnului, a fost ingropat in pridvorul bisericii Sfantul Gheorghe din insula mica.

CUVIOSUL SISOE SIHASTRUL - Ctitor si Egumen al Schitului Rarau

(secolele XVIII-XIX)

Acest cuvios parinte sihastrea in Muntii Rarauului, pe la sfarsitul secolului XVIII. Numele sau era cunoscut in toate satele din imprejurimi. Sihastrii din codri il aveau de povatuitor, fiind vestit ascet si lucrator al rugaciunii lui Iisus, iar credinciosii de prin sate il aveau de parinte duhovnicesc si mijlocitor catre Dumnezeu.

Auzind de nevointa lui, calugarii din Schitul Rarau l-au ales egumen si intaistator al obstii lor. Si era egumenul Sisoe ca o lumanare in sfesnic pentru toti, adunand in schit mai multi ucenici si povatuind pe toti pe calea mantuirii. Dar, vazand cuviosul ca bisericile ortodoxe, manastirile si schiturile din nordul Moldovei erau persecutate de autoritatile catolice austriece, a socotit sa mute Schitul Rarau in partea de sud a muntelui, care apartinea de Moldova.

In vara anului 1800, egumenul Sisoe s-a pregatit sa treaca cordonul (frontiera) austriac. Deci, adunand in schit 30 de tarani cu cai de munte, a asezat pe ei catapeteasma bisericii, odoarele, cartile de cult si putina avere a schitului. Apoi, facand rugaciune la Maica Domnului si sarutandu-i sfanta icoana, impreuna cu tot soborul, au trecut noaptea frontiera, fara sa fie observati de austrieci. Egumenul insusi mergea inainte cu icoana Maicii Domnului facatoare de minuni si se ruga cu lacrimi sa fie izbaviti de tot raul.

In zorii zilei au poposit intr-o frumoasa poiana de munte, aproape de locul numit "Piatra Zimbrului". Aici au asezat icoana Maicii Domnului intr-un trunchi de brad si au facut priveghere si liturghie de multumire lui Dumnezeu. Apoi au construit o biserică de lemn cu hramul "Adormirea Maicii Domnului", cum se vede pana astazi, in care au asezat catapeteasma si sfanta icoana, protectoarea schitului.

Alaturi au construit chilii pentru calugari si cele de nevoie. Asa a reinnoit Cuviosul Sisoe Schitul Rarau, scotandu-l de sub ocupatie straina.

Adunand in jurul sau peste 20 de calugari si invatandu-i pe toti dragostea de Dumnezeu, dupa cativa ani s-a stramutat la cerstile lacasuri.

MONAHUL GHERONTIE DASCALUL - Manastirea Neamt (+ 1812)

Cuviosul Gherontie era unul din ucenicii staretului Paisie si cel dintai parinte duhovnicesc al mitropolitului Grigorie Dascalul (1823-1834). Originar din Moldova, el a intrat ca vietuitor in Manastirea Neamt cu putin inainte de venirea staretului Paisie (1779). Apoi, fiind iscusit la minte, a fost trimis impreuna cu monahul Doroftei la Colegiul Sfantul Sava din Bucuresti, pentru a deprinde limba greaca. Aici a cunoscut pe tanarul Gheorghe Miculescu, mitropolitul de mai tarziu al Tarii Romanesti, pe care l-a adus la Manastirea Neamt si l-a calugarit cu numele de Grigorie.

Dupa terminarea scolii, monahul Gherontie a devenit un iscusit traducator al Sfintilor Parinti de limba greaca. Impreuna cu fiul sau duhovnicesc, ierodiaconul Grigorie, au tradus la Manastirea Neamt numeroase carti patristice, din care cele mai multe au fost tiparite. Vestea despre acesti doi calugari iscusiti in cele duhovnicesti si priceputi la talmacirea cartilor bisericesti se raspandise in tot pamantul

romanesc. Erau cunoscuti atat mitropolitilor Veniamin Costachi si Dionisie Lupu, cat si episcopilor de la Buzau, Ramnicu-Valcea si Arges.

In anul 1812, monahul Gherontie impreuna cu ierodiaconul Grigorie se duc in Muntele Athos, "sa se inchine sfintelor manastiri celor de acolo si sa se intalneasca cu parintii cei cuviosi, pentru folosul sufletului". La intoarcere, insa, cad intre talhari la Filipopoli, peste Dunare, unde Cuviosul Gherontie moare ca un adevarat martir. Ucenicul sau il ingroapa la Manastirea Anarghiri din apropiere si se intoarce la Neamt. Dupa sapte ani ii aduce osemintele si le depune in grobnita manastirii de metanie.

SCHIMONAHIA NAZARIA - Manastirea Varatec (+ 1814)

Viata schimonahiei Nazaria a fost din inceput inconjurata de necazuri si ispite. Era de loc din Brasov. Mai intai a fost casatorita si a nascut doi copii. Apoi, murindu-i sotul, a ramas din tinerete vaduva. Nu dupa multi ani, cu voia lui Dumnezeu, i-au murit si copiii. Ramanand singura si dorind sa slujeasca lui Hristos, a intrat in nevointa vietii calugaresti. Mai intai a petrecut in Schitul Scanteia din Vrancea, unde a fost facuta rasofora cu numele de Natalia. Apoi se muta la Schitul Bontesti. Aici primi marele si ingerescul chip sub numele de Nazaria.

Dorind o nevointa duhovniceasca mai inalta, schimonahia Nazaria a venit in tinutul Neamt, la Schitul Paraul Carpenului-Pipirig. Aici a cunoscut pe marele duhovnic Iosif Pustnicul, care a stramutat obstea de aici la Schitul Durau, sub Muntele Ceahlau, unde lua fiinta o renumita sihastrie de calugarite. La Durau s-a nevoit schimonahia Nazaria 14 ani de zile, in tacere, in post, in rugaciune si ascultare, devenind egumena a acelei alese sihastrii. Si era asa de blanda, smerita si inteleapta, incat o iubeau toate ca pe o adevarata mama duhovniceasca.

In anul 1788, dupa intemeierea Manastirii Varatec, Cuviosul Iosif Pustnicul a adus pe schimonahia Nazaria de la Durau si a pus-o staretă in Varatec. Astfel, smerita mireasa a lui Hristos, parasind linistea, se face incepatoare unei obști noi, devenind prima staretă a Manastirii Varatec. Si a condus cu multa intelepciune duhovniceasca soborul manastirii, din anul 1788 pana in anul 1814. La aceasta a fost ajutata nu putin de Cuviosul Iosif si mai ales de Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, protectoarea manastirii.

Dupa ce forma o frumoasa obste de calugarite cu peste o suta de surori si randui toate bine, schimonahia Nazaria s-a mutat din viata aceasta, pentru a lua plata ostenelelor sale.

ARHIMANDRITUL TIMOTEI - Staret al Manastirii Cernica (+ 1816)

Acest cuvios parinte era pamantean de neam din Campia Baraganului. Auzind de Schitul Cernica si de staretul Gheorghe, a parasit din tinerete grijile lumii si a venit sa slujeasca lui Hristos. Si era unul din cei mai iubiti ucenici ai marelui staret.

In anul 1784, tanarul Timotei a fost calugarit impreuna cu alti 32 de frati, in anul 1793 a fost hirotonit preot si numit egumen al Manastirii Cernica, dupa ce Cuviosul Gheorghe duce o parte din calugari la Manastirea Caldarusani. Astfel, ieromonahul Timotei devine cel mai apropiat colaborator al staretului sau, fiind bland, smerit, ascultator in toate si iubit de intreaga obste.

Dupa moartea staretului Gheorghe, obstea Manastirii Cernica a ales staret, la 5 aprilie, 1807, pe parintele Timotei ieromonahul. Si a povatuit bine sfanta manastire 9 ani de zile, facand multe si insemnate imbunatatiri si pazind cu sfintenie asezamantul inaintasului sau. In toamna anului 1807 a primit intre vietuitorii manastirii pe tanarul frate Constantin, care avea sa devina mai tarziu Sfantul Ierarh Calinic de la Cernica. In anul 1809, staretul Timotei incepe constructia unei mari biserici pe insula Sfantul Nicolae, in locul vechii biserici distruse de cutremur. In anul 1813, arhimandritul Timotei fondeaza Manastirea de maici Pasarea, in padurile din apropiere, unde mai tarziu s-au nevoit multe din rudele parintilor de la Cernica.

Pe langa aceste innoiri, staretul Timotei s-a ingrijit nu putin si de mentinerea vietii duhovnicesti in obstea formata cu atata truda de Cuviosul Gheorghe. A marit numarul fratilor din obste, a continuat tipicul slujbelor si ascultarilor randuite in asezamantul lasat manastirii si, mai ales, a mentinut unitatea si dragostea intre frati. Pentru viata lui aleasa, pentru intelepciunea si blandetea cu care pastorea turma lui Hristos, staretul era iubit si respectat de toti, ca un adevarat parinte duhovnicesc.

La 3 martie, 1816, arhimandritul Timotei s-a mutat la Domnul, lasandu-si ucenicii lipsiti de mangaierea sa parinteasca.

CUVIOSII PARINTI DIN MANASTIREA SECU (Ucisi de turci in septembrie, 1821)

Se cuvine sa facem pomenire aici si de cuviosii parinti - calugari, ierodiaconi si ieromonahi - ucisi de turci in luptele date la Manastirea Secu in toamna anului 1821, impotriva eteristilor greci.

Odata cu ocuparea manastirii de catre eteristi, au fost retinuti inaintea si cativa mireni dimpreuna cu treizeci de calugari. Turcii, cautand sa izgoneasca pe rascalati, au asediat manastirea. Apoi, dupa doua luni de rezistenta si de mari sacrificii, manastirea a fost incendiata si rascalatii au deschis portile. In ceasul acela s-a dezlantuit un cumplit atac in curte si in biserica, murind de ambele parti multe de fiinte omenesti. Cu ingaduinta lui Dumnezeu, in acel macel au fost ucisi cu sabia 28 de calugari nevinovati din obstea Manastirii Secu si apoi ingropati in aceleasi gropi comune din apropiere.

Uciderea acestor cuviosi calugari in propria lor manastire este un fapt unic in istoria monahismului nostru. Aceasta ne aminteste de Cuviosii Parinti ucisi de beduini in Sinai, in Rait si la Manastirea Sfantul Sava, in secolele IV-VI. Martor al acestui macel a fost Cuviosul Zosima, un mare sihastru de la Pocrov, care a scris in insemnarile sale cateva pagini zguduitoare.

Se cuvine, dar, sa ne amintim cu recunostinta de acesti calugari, martiri fara nume, care si-au varsat sangele nevinovat pentru dragostea lui Hristos. Se spune din batrani ca pana in zilele noastre apar pe pamant pete rosii de sange, pe locul unde au fost taiati cu sabia cuviosii martiri romani.

ARHIMANDRITUL ILARIE - Staret al Manastirii Neamt (1818-1823)

Arhimandritul Ilarie era originar din Bucovina, fiind unul din duhovnicii de frunte ai Manastirii Neamt si ucenic al staretului Paisie. Despre acest cuvios staret scrie in arhiva manastirii ca era "drept moldovean, om impodobit cu multe fapte bune, pricopsit (imbogatit) in cele duhovnicesti si politicesi, viteaz in toate scarbele si intamplarile ce-i veneau".

Cea dintai grija a sa a fost mentinerea vietii duhovnicesti in marea lavra si in cele patru schituri ale sale. Pe atunci, Manastirile Neamt si Secu numarau peste 500 de calugari in viata de obste si aproape 100 de sihastri in padurile din imprejurimi, mai ales in jurul Schiturilor Pocrov, Sihastria si Sihla. Staretul Ilarie se straduia sa pastreze unitatea deplina intre monahi, ravna pentru biserica, pentru rugaciune, pentru ascultare desavarsita si pentru citirea scrierilor Sfintilor Parinti. Sub indrumarea lui s-au tiparit in tipografia Manastirii Neamt si cateva carti bisericesci de mare importanta, precum:

Cuvintele Sfantului Isaac Sirul (1819), Sfanta Evanghelie (1821), in cea mai aleasa editie; Carte pentru pravila (1823) si Psaltirea (1823-1824).

Sub staretul Ilarie au venit grele incercari peste manastirile din tinutul Neamt, si anume, luptele dintre turci si eteristii greci, incendierea Manastirii Secu si a Schitului Sihastria, risipirea calugarilor prin sate si paduri si jefuirea sfintelor lacasuri. Staretul Ilarie, fiind insuflat de Dumnezeu, a ascuns in munti icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului, precum si tipografia. Apoi, platind o suma de bani, a izbavit Manastirea Neamt de foc si pustiire.

In anul 1822, cand s-a linistit Moldova, staretul a trimis trei calugari si au adus icoana Maicii Domnului din munte. Iar el impreuna cu toata obstea au intampinat-o cu lacrimi, au asezat-o din nou in biserica si au facut rugaciuni de multumire si priveghere de toata noaptea. In locul unde a fost ascunsa icoana, staretul a intemeiat Schitul Icoana, in cinstea Maicii Domnului, cum se vede pana astazi.

Dupa sase ani de povatuire a marii lavre, cand obstea se intemeiase din nou, Cuviosul Ilarie s-a simtit chemat de Hristos si a adormit cu pace, in toamna anului 1823, fiind plans de tot soborul.

CUVIOSUL IOSIF PUSTNICUL - Mare duhovnic al Manastirii Varatec (+ 1828)

Viata

Ieroschimonahul Iosif "Pustnicul" a stralucit in monahismul nostru ca o faclie de mult pret, din a doua jumatate a secolului XVIII, pana la inceputul secolului trecut. Caci era sihastru si dascal iscusit al rugaciunii lui Iisus, preot si duhovnic renumit, parinte adevarat pentru mireni si calugari si bun organizator de manastiri. Iata faptele cele mai importante ale Cuviosului Iosif, numit de toti "Pustnicul".

Acest mare duhovnic era de loc din tinutul Neamt. Iubind pe Hristos, a imbratisat din tinerețe viața calugareasca. Mai intai s-a nevoit in obstea Manastirii Neamt, intrecand pe multi cu smerenia si ascultarea. Vazand aceasta, staretul lavrei l-a facut calugar si ieromonah. Mai tarziu, ravnind marilor parinti, ieroschimonahul Iosif s-a retras la singurătate, in padurile seculare din apropierea Schitului Sihla. Acolo s-a nevoit multi ani in post si rugaciune, impreuna cu doi ucenici ai sai. Pana astazi, locul acela poarta numele de "Chiliile lui Iosif".

La rugamintea staretului Paisie, Cuviosul Iosif ajunge duhovnic la o mica sihastrie de calugarite de la Paraul Carpenului-Pipirig, in anul 1780. De aici se muta cu toata obstea la Schitul de maici Durau, langa Ceahlau. Acolo organizeaza o sihastrie calugareasca renumita in partea locului. In 1785 se retrage iarasi la liniste in padurile Varatec, ajutand la intemeierea manastirii cu acelasi nume, impreuna cu schimonahiile Olimpiada si Nazaria.

Dupa ce formeaza o obste de peste 200 de calugarite, pe care le povatuiește duhovniceste mai bine de 30 de ani, Cuviosul Iosif Pustnicul se muta in odihna lui Hristos, in anul 1828, si este inmormantat in biserica mare ctitorita de el.

Fapte si cuvinte de invatatura

Se spunea despre Cuviosul Iosif ca atat de mult sporise in viața duhovniceasca, incat ajunsese unul din cei mai renumiti sihastru din Muntii Sihlei. Se invrednicise inca si de darul facerii de minuni si al izgonirii duhurilor necurate, cum putini erau in vremea sa.

Se mai spunea despre el ca avea doi ucenici din Manastirea Neamt, pe schimonahii Gherontie si Gherman. Toti trei impreuna se rugau, privegheau ziua si noaptea si se sileau sa implineasca poruncile lui Hristos si sa cante maririle lui Dumnezeu.

Locuinta Cuviosului Iosif si a ucenicilor sai era formata din trei chilii de lemn si pamant, asezate intr-o poiana, alaturi de un mic paraclis. Batranul cobora din pustie foarte rar. Hrana si-o procurau din fructele de padure si din legumele cultivate in jurul chiliilor. Si astazi se mai vad in poiana urmele "Chiliilor lui Iosif", paraul si poiana care ii poarta numele si cativa pomi fructiferi.

Ieroschimonahul Iosif era cunoscut de calugarii din tinutul Neamt ca un foarte iscusit duhovnic si mare dascal al rugaciunii lui Iisus. De aceea, veneau la el pentru cuvânt de folos si spovedanie numerosi sihastru din Muntii Sihlei si din padurile Agapiei, calugari si egumeni din Schiturile Sihastria, Sihla, Pocrov si Manastirea Neamt. Iar batranul ii primea pe toti cu dragoste, ii asculta, ii invata tainica lucrare a rugaciunii lui Iisus, ii marturisea si, dupa ce ii ospata cu mancare pustniceasca, ii libera cu pace la chiliile lor.

Cuviosul Iosif Pustnicul a fost si un vestit organizator de sihastrii in tinutul Neamt. Caci, fiind randuit parinte duhovnicesc la Schiturile de maici Paraul Carpenului, Durau si Manastirea Varatec, pe toate le-a impodobit cu viața de obste, cu slujbe alese si cu calugarite ravnitoare pentru Hristos, care traiau in multa dragoste, in ascultare si necontenita rugaciune.

Despre acest mare sihastru se spune ca avea asa de mare ravna la zidirea sfintelor lacasuri, ca singur ajuta pe lucratori. Intre anii 1790-1800, cand s-a construit biserica Manastirii Varatec cu hramul "Adormirea Maicii Domnului", duhovnicul Iosif cara cu mainile sale piatra, var, nisip si apa si le urca pe schela. Iar pentru lucru aduna bani de la cei avuti si cu dare de mana si platea lucratorii. Astfel, Cuviosul Iosif este cinstit ca cel dintai ctitor si duhovnic al Manastirii Varatec.

Desi petrecea in obste, batranul ducea viața duhovniceasca in aseza si necontenita rugaciune. Iar pentru sfintenia vietii sale a fost binecuvantat de Dumnezeu cu darul indecarii si al mangaierii oamenilor. Zilnic veneau la el mireni si calugari pentru cuvânt de folos. Veneau oameni bolnavi de duhuri necurate si se intorceau inapoi mangaiati si vindecati.

Fiind inainte vazator, Cuviosul Iosif, numai cat privea pe cineva in fata, intelegea de ce patimi si ganduri era luptat sau de ce boala suferea. De aceea, cunoscand pricina, vindeca pe toti cu rugaciunile sale, caci era unul din cei mai renumiti duhovnici si dascalii ai rugaciunii din tinutul Neamt.

Mai inainte de obstescul sau sfarsit, Cuviosul Iosif a prevestit ca vor veni tulburari mari si razmerite peste tara Moldovei. Satele si manastirile vor fi jefuite, Manastirea Neamt va ramane un timp pustie, iar celelalte - Agapia, Secu, Sihastria si Varatec - vor fi arse de foc. Aceasta profetie a ieroschimonahului Iosif Pustnicul s-a implinit in toamna anului 1821, in timpul rascoalei eteriste.

CUVIOSUL PIMEN IEROSCHIMONAHUL - Duhovnicul Sfantului Calinic de la Cernica (1762-1831)

Viata

Acest cuvios parinte a fost un mare nevoitor si duhovnic al Manastirii Cernica. S-a nascut in Bucuresti, in anul 1762. In 1784 a intrat in viața monahala, ca ucenic al staretului Gheorghe. Dupa trei ani a fost calugarit, iar putin mai tarziu a fost hirotonit diacon si preot.

Ieroschimonahul Pimen s-a nevoit in Manastirea Cernica pana dupa moartea staretului Gheorghe. In anul 1812 se duce la Sfantul Munte, iar in anul 1818 arhimandritul Dorotei, staretul Cernicai, il cheama la metanie, unde ramane ca parinte duhovnicesc al obstii pana la sfarsitul vietii sale.

La 29 august, 1831, si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost ingropat langa biserica veche a Sfantului Gheorghe din insula mica.

Fapte si cuvinte de invatatura

Ieroschimonahul Pimen a fost cel mai iubit si apropiat ucenic al marelui staret Gheorghe, pe langa care a crescut si s-a format duhovniceste timp de 22 de ani. De la el a deprins sa fie iubitor de liniste, bland, smerit cu inima si foarte ravnitor pentru casa Domnului. De la el a invatat sa savarseasca cele sfinte "cu frica si cu cutremur" si sa iubeasca oamenii. De la staretul Gheorghe a invatat Cuviosul Pimen mestesugul Sfintei Spovedanii si lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus.

Acest cuvios parinte a fost randuit de Dumnezeu sa fie povatuitor si parinte duhovnicesc al fericitului Calinic. In anul 1807 cand acesta vine la Cernica, staretul Timotei il incredinteaza ca pe un odor de mare pret duhovnicului Pimen, "fiindca era un batran iscusit in calugarie si cel dintai ucenic al staretului Gheorghe, om cu viata inalta, dupa cum mai multi ucenici ai lui marturisesc".

Parintele Pimen a povatuit duhovniceste pe fericitul Calinic din anul 1807 pana in anul 1812, cand se duce la Sfantul Munte. Iar dupa intoarcerea in tara, i-a fost duhovnic pana in anul 1831, cand batranul se muta la cele vesnice. Si a povatuit cu atata intelepciune pe Cuviosul Calinic prin rugaciune, prin cuvant si prin exemplu, incat in putini ani ucenicul si-a intrecut dascalul sau.

Retragandu-se Cuviosul Pimen la liniste in insula mica, s-a nevoit multi ani acolo in tacere si rugaciune. Ascultarea lui cea mai aleasa, randuita de Sfantul Calinic, a fost aceea de a spovedi si mangaia pe oameni. Faima vietii lui ajunsese peste tot si alergau la el nu numai calugari, ci si mireni, de se marturiseau si cereau cuvant de invatatura.

Dorind sa deprinda mai bine lucrarea mintii si sa se foloseasca de parintii atoniti, in anul 1812 a plecat la Sfantul Munte cu ucenicul sau, Damaschin. Acolo s-a nevoit sase ani la liniste, intr-un loc pustiu, in priveghere, in rugaciune si cugetare la cele dumnezeiesti, biruind ispitele vrajmasului.

Dupa intoarcerea batranului din Athos, parintii din Cernica "nu se impacau sa le fie staret Cuviosul Pimen, pentru ca el voia sa faca chinovie chiar ca la Sfantul Munte, si parintii de aici, fiind neobisnuiti cu acea viata aspra, nu voiau sa strice legile staretului Gheorghe, incepatorul acestei obsti". De aceea, calugarii au ales staret pe fericitul Calinic, ucenicul sau, iar parintele Pimen a ramas duhovnicul obstitii pana la sfarsitul vietii sale.

Acest imbunatatit batran era un calugar de liniste si de rugaciune. Ziua si noaptea era nelipsit de la biserica si de la ascultare, iar in timpul liber sculpta cruci si le impartea la frati. Permanent lucra cu mainile, iar cu mintea zicea rugaciunea lui Iisus.

Se spunea despre acest cuvios ca era foarte intelept si iscusit la cuvant, insusi Sfantul Calinic, in vremuri de primejdie si nedumerire, venea la el ca la parintele sau duhovnicesc si niciodata nu iesea din cuvantul lui.

In anul 1829, intr-o noapte de iulie, Sfantul Calinic a avut o infricosata vedenie. Atunci, indata luandu-si rasa, a alergat la parintele Pimen in insula mica si, intrand in chilie, i-a spus vedenia. Iar batranul i-a raspuns:

- Nu este, fiule, nalucire diavoleasca, ci este adevarata vedenie dumnezeiasca, pentru ca si mie mi s-a aratat de trei ori in aceasta noapte aceeasi vedenie. Dupa ce mi-am facut canonul, m-am asezat pe acest scaun sa ma odihnesc putin pana va toca de Utrenie, si m-a furat somnul. Odata am vazut ca se deschide usa chiliei si a intrat parintele staret Gheorghe si cu dansul alti doi. Unul era imbracat arhiereste si altul ostasese, pe care ii asemanam cu Sfantul Nicolae si Sfantul Gheorghe. A zis arhierul catre staret: "Cum se nevoieste fiul Pimen in podvigul (cinul) calugaresc?" Staretul i-a raspuns: "Bine petrece pana acum, cu rugaciunile preasfintiei tale". Si intorcandu-se Sfantul Nicolae catre mine, mi-a zis:

- Fiule Pimen, sa te duci sa spui fiului Calinic sa zideasca in ostrovul acesta o biserica in numele Sfantului Gheorghe, ca sa nu fie calugarii amestecati cu mireni, ca se va defaima chipul monahicesc.

Iar Sfantul Gheorghe mi-a adaugat:

- Si tot ce-ti va trebui noi vom trimite! Iar staretul Gheorghe mi-a zis:

- Fiule Pimen, sa fii indemnator la acest lucru! Si la urma a zis: Vino la biserica! In clipa aceea m-am desteptat.

La biserica, in vremea canoanelor, am adormit putin si iar mi s-au aratat cei trei barbati. Dupa Utrenie am venit la chilie si, sezand pe acest scaun, fiind foarte ostenit, am adormit putin si a venit iar staretul cu acei doi si m-au impins cu mana, zicandu-mi:

- Scoala-te de spune fiului Calinic sa nu mai zaboveasca!

Auzind toate acestea Sfantul Calinic si fiind indemnata de Cuviosul Pimen, indata a inceput sa zideasca pe insula mica o frumoasa biserica in cinstea Sfantului Marelui Mucenic Gheorghe, cum se vede pana astazi.

Acest precuvios parinte a avut un sfarsit tot atat de minunat precum i-a fost si viata. Dupa marturia Sfantului Ierarh Calinic, moartea Cuviosului Pimen a fost asa:

In anul 1831, de ziua Sfantului Prooroc Iezechiel, a slujit liturghia si, fiind foarte ostenit, a stat pe un scaun sa se odihneasca si a adormit putin. Si i s-a aratat in vedenie ca era intr-un camp frumos, si acolo, intr-acele camp, era o imparatesa stralucind ca soarele, sezand pe un scaun. Alaturi, langa dansa, doi batrani foarte luminosi care parea ca sunt Sfantul Nicolae si staretul Gheorghe, sezand amandoi pe doua scaune. Deci s-a sculat staretul si i-a zis:

- Fiule Pimen, vino aproape de mine! Si, apropiindu-se, i-a pus o cruce pe piept si, dandu-i o hartie in mana, i-a zis: Pana la 40 de zile vei veni la noi, impreuna cu cei ce sunt scrisi si aici in aceasta hartie. Desfacand acea hartie a citit-o si, la urma tuturor, a vazut ca era si staretul Calinic. Cum l-a vazut si a inteles ca are sa moara, Cuviosul Pimen a ingenuncheat inaintea Imparatesei si a zis:

- Imparatesa ingerilor si a lumii, ma rog sa mai ramana aceasta acum, fiindca are sa faca ceva bun, iar in locul lui ia pe altul! Si asa s-a scris altul, anume Nectarie schimonahul.

Dupa aceasta s-a desteptat si, intelegand ca au sa moara toti acei ce erau scrisi in acea hartie, Cuviosul Pimen numaidecat si-a luat pe ucenicul sau Damaschin, a mers aproape de biserica si a inceput sa-si sape mormantul. Apoi, in toate noptile mergea de-si facea canonul langa mormant.

Cand s-au implinit 40 de zile, in seara de Taierea Capului Sfantului Ioan Botezatorul, fiind slujba la canoane, l-au apucat niste calduri si, venind la chilie, a trimis pe parintele Damaschin sa cheme pe parintele staret Calinic. Venind staretul, l-a gasit sezand pe un scaun si i-a zis:

- Fiule Calinic, acum sa nu te scarbesti ca eu am sa ma duc la Ierusalim si rugaciunile staretului nostru Gheorghe vor fi cu tine. Eu, desi ma voi desparti cu trupul, cu duhul voi fi cu tine, iar rugaciunile staretului Gheorghe te vor intari in supararile ce te vor intampina. Te rog, iubite fiule, dupa ducerea mea de aici sa pui trupul in mormantul cel sapat de mine si mantuieste-te in Domnul.

Cum vorbeau ei intre dansii, l-a vazut ca a plecat capul pe scaunul ce sedea si si-a dat duhul. Era anul 1831, august 29. Deci, adunandu-se parintii, au facut gatire de ingropare si l-au pus in mormantul cel sapat de dansul.

A doua zi, dupa adormirea Cuviosului Pimen, Sfantul Calinic a scris aceste randuri in condica Manastirii Cernica:

"1831, august 30. A raposat parintele Pimen, ieroschimonah, duhovnic, om cuvios, de varsta ca la 55 de ani sau 60, de patruzeci de ani in obste, cu neamul pamantean, la statul trupului de mijloc, cam oaches, barba inspicata, mai mult alba si scurta.

Sfarsitul i-a fost foarte minunat, ca dupa ce si-a sapat groapa singur cu 40 de zile inainte nefiind cu nimic bolnav, sambata, august 29, a slujit Sfanta Liturghie. Duminica, 30 (august) a inceput slujba manecarii si iesind din biserica, a trimis ucenicul de m-a chemat si venind

la sfintia sa, mi-a spus cate ceva de-ale duhovniciei si-mi zice ca i-a sosit si sfarsitul. Eu n-am crezut si asa stand de vorba amandoi, stand in pat rezemat de peretele chiliei, mi-a zis acest cuvânt de pe urma: "Sa nu te mahnesti!" si si-a plecat capul si si-a dat Duhul. Dumnezeu sa-l odihneasca si pe noi sa ne ierte si sa ne miluiasca".

Calinic, arhim. Staret - Cernica

ARHIMANDRITUL DOMETIAN - Staret al Manastirii Neamt (1823 - 1834)

Dupa mutarea din viata a staretului Ilarie (1823), obstea Manastirii Neamt a ales intaistator, povatuitor si duhovnic pe arhimandritul Dometian.

Acest venerabil staret era transilvanean, din tinutul Brasovului. Catre sfarsitul secolului XVIII si-a inchinat viata lui Hristos in marea lavra, devenind un calugar intelept si ascultator. In acea vreme, Manastirea Neamt era vestita in intreaga Peninsula Balcanica si in toate tarile ortodoxe. Faima marelui staret Paisie, ca si a vietii duhovnicesti de aici, atragea calugari alesi din toate colturile tarilor romane, ca si din Rusia, Grecia, Serbia si Bulgaria. Din tara, la Neamt, cei mai numerosi erau calugarii moldoveni (circa 80%), apoi transilvaneni (5-10%) si putini "vlahi" din Tara Romaneasca. Iar de peste hotare veneau, indeosebi, calugari din Ucraina si Rusia; apoi calugari greci, macedoneni si sarbi din Muntele Athos.

Monahul Dometian a facut ascultare mai intai la bucatarie, la vite si la biserica. Apoi a lucrat in tipografie, ajutand la legatul cartilor si la raspandirea lor, mai ales in Transilvania. Invrednicindu-se de harul preotiei, a ajuns in putina vreme duhovnic iscusit. Iar in anul 1823, vazandu-l parintii "foarte iscusit la minte si vrednic de a povatui", l-au ales staret.

De la inceput, arhimandritul Dometian s-a dovedit a fi un bun parinte duhovnicesc, ravnitor la cele dumnezeiesti, chivernisor in cele manastiresti, iubitor de frati si de invatatura, innoitor de biserici si milostiv cu cei saraci. El a continuat opera de innoire a vietii duhovnicesti din marea lavra, inceputa de staretul Ilarie dupa cumplita rascoala din anii 1821-1822. Mai intai a adunat in manastire pe toti calugarii risipiti prin paduri si metoace de frica turcilor. Apoi a randuit duhovnici alesi, spovedanie saptamanala, prezenta regulata la biserica si ascultare in tacere si rugaciune. Sub staretul Dometian, obstea Manastirii Neamt cu toate schiturile ei numara pana la 600 de calugari.

In aceeasi masura s-a ingrijit si de innoirea manastirii si a schiturilor jefuite si arse de turci. Astfel, a restaurat biserica voievodala din incinta ctitorita de Stefan cel Mare (1497) si a zidit alaturi a doua biserica inchinata Sfântului Mare Mucenic Gheorghe. A refacut chiliile din partea de sud a incintei, precum si Manastirea Secu, aproape in intregime mistuita de foc, iar la Schitul Sihastria a zidit din nou biserica de piatra si doua corpuri de chilii.

Staretul Dometian a dezvoltat, de asemenea, si tipografia Manastirii Neamt. Era singura tipografie bisericeasca din Moldova si se cereau carti de cult si de folos sufletesc peste tot la bisericile si manastirile din tara, ca si la parohiile ortodoxe din Transilvania, incepand de la Brasov si Tara Barsei pana la Sibiu, Nasaud, Muntii Apuseni si Maramures. Aceste carti se distribuiau gratuit la manastiri, schituri si la bisericile sarace. O buna parte din carti se transportau de calugari, cu porunca staretului, peste Carpati, la fratii romani din Transilvania. Aceasta a fost dintotdeauna o datorie crestineasca de onoare pentru obstea Manastirii Neamt.

Povatuind marea lavra cu multa intelepciune timp de 11 ani si bineplacand lui Dumnezeu, staretul Dometian s-a stramutat la cele vesnice in toamna anului 1834.

CUVIOSUL ZOSIMA PUSTNICUL - Schitul Pocrov-Neamt (secolele XVIII-XIX)

Schimonaahul Zosima era cu metania din Manastirea Neamt. Aici s-a nevoit pana spre sfarsitul secolului XVIII, deprinzand mestesugul vietii duhovnicesti de la cei mai alesi calugari. Apoi, primind marele chip ingeresc si fiind inzestrat de Dumnezeu cu darul frumoasei cantari, a avut multa vreme ascultarea de protopsalt.

Mai tarziu, auzind de pustnicii din muntii Pocrovului si de randuiala ascetica a acestei sihastrii, schimonaahul Zosima se retrage la Schitul Pocrov. Aici, dupa traditia locului, devine pustnic in Muntele Chiriacu din apropiere, unde se nevoiau multi sihastri renumiti. Fiecare se ostenea in chilia sa toata saptamana. Iar Duminica se adunau cu totii la Sfanta Liturghie in schit, se impartaseau cu Trupul si Sangele Domnului, apoi pleca fiecare la ale sale.

Astfel a sihastrit Cuviosul Zosima multi ani in padurile Pocrovului, in post, in priveghere si in neadormita cantare si rugaciune.

Indeletnicirea sa era scrierea de manuscrise. Batranul copia cuvintele Sfantilor Parinti si diverse cantari bisericesti, pe care apoi le dona la schituri si la sihastri. Avea inca darul de a compune stihuri duhovnicesti, pe care le canta singur in linistea chiliei sale.

In anul 1821 au venit incercari grele peste manastiri si peste Tara Moldovei, care au tulburat mult sufletul Cuviosului Zosima. Iata ce scrie el despre ele in insemnarile sale:

"Implinindu-se anul de la Hristos 1821, sezand eu, monahul Zosima, la obisnuita mea liniste in pustiul Pocrovului a Sfintei Manastiri Neamtului si iesind dupa obiceiul meu la Sfanta Liturghie, si dupa ce m-am intampinat cu parintii schitului au inceput a ma intreba:

- Stii, frate, ce s-a intamplat in saptamana aceasta in Moldova?

- Ba nu, am raspuns. Ce sa stiu eu?

Atunci, parintii mi-au povestit pe rand tulburarile ce s-au pornit peste Tara Romaneasca si Moldova, cum si primejdia ce ameninta Sfintele Manastiri".

Intr-adevar, din cauza rascoalei eteriste, Manastirea Neamt a ramas pustie un an de zile, iar calugarii s-au risipit prin schituri si paduri. Asemenea au patimit si Manastirile Agapia, Varatec, Bistrita si Sihastria. Toate au fost jefuite si unele incendiate de turci. Insa, cel mai mult a fost distrusa Manastirea Secu.

Auzind ca aici se dau lupte grele si ca manastirea este asediata de turci, Cuviosul Zosima, indemnat de Duhul Sfant, a venit noaptea in preajma manastirii sa dea o mana de ajutor sarmanilor calugari inchisi intre ziduri si amenintati cu moartea. De asemenea, prin codri si munti rataceau sute de calugari si mii de tarani fara hrana si adapost, izgoniti din salasarile lor.

Privind batranul de pe culmea dealului, plangea de jalea sfintei manastiri. Apoi, afland ca tezaurul, icoanele cele de mult pret si sfintele vase ale Manastirilor Secu si Agapia sunt tainuite sub zidurile ei, s-a furisat noaptea, a spart zidul, a scos odoarele si le-a ascuns in Muntele Vasanu, unde au stat ingropate timp de un an si jumătate. Dupa ce s-a linistit rascoala si calugarii s-au intors la ale lor, Cuviosul Zosima a adus tezaurul din nou la manastire.

Astfel a salvat pustnicul Zosima de la foc si jaf icoanele si odoarele Manastirilor Secu si Agapia. Apoi, intorcandu-se la chilia sa in padurile Pocrovului, a scris toate acestea, spre stiinta celor ce vor urma.

Cuviosul Zosima a mai alcatuit si cateva "Plangeri" frumos versificate, adresate manastirilor jefuite si profanate, care apoi se cantau de calugari si mireni. Astfel, a scris Plangerea Manastirii Varatec, Plangerea Manastirii Secu, Plangerea Manastirii Agapia, Plangerea Manastirii Slatina, Plangerea Manastirii lasului si altele.

Asa s-a nevoit Cuviosul Zosima in padurile Pocrovului pana la adanci batraneti. Apoi, simtindu-si sfarsitul aproape, s-a coborat in schit si s-a mutat cu pace catre Domnul.

SCHIMONAHIA FILOTEIA - mama Sfantului Calinic de la Cernica Manastirea Pasarea-Ilfov (secolele XVIII-XIX)

Vrednica de pomenire schimonahia Filoteia - mama Sfantului Calinic de la Cernica - era de loc din Bucuresti, fiica de parinti credinciosi. Din botez se chema Floarea.

Casatorindu-se cu un tanar plin de frica lui Dumnezeu, anume Antonie, din cartierul Sfantul Visarion, au dat nastere la patru copii. Cel mai mare a ajuns preot de mir. Apoi s-a retras intr-o manastire si s-a calugarit cu numele de Acachie.

Copilul cel mai mic, numit din botez Constantin, a fost dat la invatatura pentru a deveni tot preot. Dar, cu randuiala lui Dumnezeu, in anul 1807 a intrat in Manastirea Cernica. Mai tarziu a devenit staret si episcop de Ramnic. Apoi, Sfantul Ierarh Calinic de la Cernica. Vaduva Floarea, ramasa fara sot si fara copii, cu sfatul fiului ei, a intrat ca sora in Manastirea Pasarea de langa Bucuresti. Aici a fost data in grija unor maici batrane de la care a deprins nevointa vietii calugaresti. Apoi, cu binecuvantarea staretului de atunci al Cernicai, arhimandritul Calinic, sora Floarea a fost tunsă in schima monahala, cu numele de schimonahia Filoteia.

Mai traind cativa ani la Manastirea Pasarea si nevoindu-se mult in rugaciune si ascultare, schimonahia Filoteia s-a mutat la vesnica odihna, inainte de anul 1840. Ramasitele sale pamantesti se odihnesc in cimitirul manastirii.

MITROPOLITUL GRIGORIE DASCALUL - al Tarii Romanesti (1765-1834)

Viata

Acest luminat dascal si ierarh al Bisericii lui Hristos a fost cel mai de seama mitropolit al Tarii Romanesti din secolul XIX. S-a nascut in Bucuresti, in anul 1765, din parinti iubitori de Dumnezeu. Din botez se chema Gheorghe Miculescu. La varsta de sapte ani, a fost dat sa invete carte la scoala elineasca de la Manastirea Sfantul Sava. Aici se imprietenește cu monahul Gherontie de la Manastirea Neamt, caruia ii devine ucenic. Dorind sa slujeasca toata viata lui Hristos, dupa terminarea studiilor, tanarul ucenic paraseste casa parinteasca si se duce cu monahul Gherontie la Manastirea Neamt. Aici cunoaste pe marele staret Paisie si gusta din frumusetea vietii duhovnicesti. Prin anul 1790 este calugarit si hirotonit diacon de Cuviosul Paisie, primind numele marelui ierarh Grigorie Teologul. Apoi este randuit, impreuna cu duhovnicescul sau parinte Gherontie, la traducerea operelor Sfantilor Parinti din limba greaca in limba romana. In anul 1812 calatoresc amandoi la Sfantul Munte. La intoarcere, monahul Gherontie este ucis de talhari aproape de Dunare, iar ierodiaconul Grigorie se intoarce singur la metanie.

In anul 1820, ierodiaconul Grigorie paraseste pamantul Moldovei si se stabileste la Manastirea Caldarusani. Iar la 10 ianuarie, 1823, este hirotonit episcop si ales mitropolit al Tarii Romanesti, pastorind Biserica lui Hristos cu multa dragoste si intelepciune timp de 11 ani.

La 22 iunie, 1834, mitropolitul Grigorie, supranumit "Dascalul", moare si este inmormantat langa zidul catedralei in partea de nord.

Dupa sapte ani, osemintele sale s-au stramutat in gropnita Manastirii Caldarusani, iar in prezent sunt asezate in pridvorul bisericii.

Fapte si cuvinte de invatatura

Se spunea despre mitropolitul Grigorie ca, pe cand era elev la scoala elineasca din Manastirea Sfantul Sava, era cel mai silitor la invatatura dintre toti cei 75 de elevi. De asemenea, isi petrecea tineretea cu multa intelepciune, in post, in rugaciune si in citirea Sfantilor Parinti.

Se mai spunea despre dansul ca, dupa venirea parintelui Gherontie de la Manastirea Neamt la Colegiul Sfantul Sava, atat de mult s-a folosit tanarul Gheorghe de smerenia si blandetea inimii lui, ca, dupa terminarea scolii, s-a facut si el calugar.

Se spunea iarasi, ca atat de mare era legatura dragostei intre parintele Gherontie si ucenicul sau, Gheorghe, ca, pana la moarte, nimeni dintre oameni si nimic pamantesc nu i-ar fi putut desparti pe unul de altul. Prin ei "impreuna petreceau calugaria si carturaria, smerenia si intelepciunea, dorul de Hristos cu dorul de cunoastere, blandetea cu ascultarea".

Vazand staretul Paisie pe acest tanar batran intrand in nevointa duhovniceasca si cunoscand intru sine ca va fi vas ales al Bisericii lui Hristos, indata l-a tuns in schima monahala si l-a facut diacon. Si era parintele Grigorie foarte smerit si ascultator catre toti.

La traducerea cartilor din limba greaca, impreuna lucrau si se ajutau ierodiaconul Grigorie cu parintele sau duhovnicesc Gherontie. Tot ce talmacea unul, indrepta celalalt. Ei au tradus impreuna multe carti, precum: Patericul, tiparit la Bucuresti in anul 1828; Octoihul, tiparit la Ramnic si Buda in anul 1811; Adunarea pe scurt a dumnezeiestilor dogme, tiparita la Manastirea Neamt in anul 1816; Talcuire pe scurt la antifoanele celor 8 glasuri, tiparita tot la Manastirea Neamt, 1817; Cele 12 mineie, tiparite la Buda in anii 1804- 1805; Vietile Sfantilor, tiparite la Manastirea Neamt, intre anii 1807-1815 si la Bucuresti, intre anii 1834-1836; Talcuiala Evangheliei, ramas in manuscris; Carti de invatatura pentru Seminarul de la Socola si altele.

Cerand mitropolitul Dositei al Tarii Romanesti de la Veniamin Costachi, parintele Moldovei, sa-i trimita doi monahi talmacitori din limba greaca, acesta ii trimite pe smeritii calugari Gherontie si Grigorie din Manastirea Neamt. Cei doi monahi reinfiinteaza tipografia Mitropoliei din Bucuresti, tiparesc carti de slujba si invatatura, pun in randuiala biblioteca, apoi se intorc iarasi in Moldova, la metania lor.

Se spunea pentru ierodiaconul Grigorie ca mare si nemangaiata durere a avut cand a vazut pe parintele sau duhovnicesc Gherontie ucis de talhari la intoarcere din Muntele Athos. Deci, ingropandu-l acolo, peste Dunare, la o manastire si plangand mult pentru el, s-a intors la Manastirea Neamt. Dupa sapte ani ucenicul ii aduce osemintele fericitului sau staret si le ingroapa in pamantul tarii.

Calauzit de harul Duhului Sfant, smeritul ierodiacon Grigorie paraseste Manastirea Neamt, prin anul 1820, si se stabileste la Caldarusani, intr-o chilie foarte saraca, afara de zidul manastirii. Singura lui avere era o desaga cu carti si o rogojina pe pat. Aici petrecea ziua si noaptea in post si rugaciune, talmacind carti din porunca mitropolitului si necautand nici o dregatorie bisericeasca. Era asa de nevoitor la cele duhovnicesti, incat toata noaptea priveghea. Numai "lumina zilei ii stingea lumanarea in chilie".

La inceputul anului 1823 a venit la chilia lui o solie de la Bucuresti si i-a spus:

- Domnul tarii vrea sa te faca mitropolit si te cheama!

- Ca maria sa, Voda, ma cheama, voi veni, a zis el, dar ca sa fiu pastor al turmei lui Hristos eu, nevrednicul, numai de gandul acesta ma cutremur.

A doua zi a plecat pe jos spre Bucuresti.

Cum trecea noaptea prin satul Tunari, preotul l-a vazut rau imbracat si l-a inchis in cotetul porcilor, crezand ca este vreun calugar hoinar. A doua zi, o sluga i-a dat drumul pe ascuns. Dupa putin timp, preotul l-a vazut mitropolit si s-a infricosat. Iar blandul pastor, zambind, i-a zis:

- Nu te teme, parinte, ca porcii sfintiei tale s-au purtat bine cu mine!

Dupa trei zile, ierodiaconul Grigorie a primit sa fie pastor al turmei lui Hristos. Apoi, hirotonindu-se, domnitorul Grigorie Ghica i-a inmanat carja si i-a zis:

- Nici celui care a alergat, nici celui ce s-a rugat, ci celui pe care l-a binevoit Dumnezeu!

Ca parinte duhovnicesc al Tarii Romanesti, mitropolitul Grigorie era pentru toti exemplu de sfintenie, de saracie desavarsita si de dragoste pentru mantuirea turmei. In cele trei eparhii - Buzau, Ramnic si Arges - a pus episcopi noi pe care ii sfatuia sa cerceteze regulat turma, sa se osteneasca la indreptarea Bisericii si "sa nu stea la sfaturi si pricini desarte". Apoi a cerut "sa nu se mai faca hirotonii necanonice".

Acest mare mitropolit purta multa grija pentru intemeierea de scoli spre luminarea poporului, fiind numit de domn efor al tuturor scolilor din tara. La Colegiul "Sfantul Sava" se ingrijea personal sa aiba profesori buni si evlaviosi; lua parte la examene si dadea ajutor copiilor silitori si sarmani. Iar cand profesorii aveau purtari nepotrivite cu chemarea lor, le spunea:

- Sa va indreptati cu totii si apoi sa indreptati; sa dobanditi naravuri bune, apoi sa invatati de naravuri. Sa fiti cu totii sfinti sau aproape de sfinti, precum erau dascalii cei mai dinainte intr-acest loc.

Mitropolitul Grigorie a staruit sa se infiinteze seminarii in fiecare eparhie, devenind astfel adevaratul ctitor al seminariilor din Tara Romaneasca. S-a ingrijit sa faca randuiala prin manastiri, punand staretii romani in manastirile inchinate si oprind o parte din venituri pentru repararea lor, caci multe din ele ajunsesera in stare de paragina.

Dar si petrecerea sa duhovniceasca este vrednica de amintit. Noaptea dormea foarte putin, caci se indeletnicea cu rugaciunea si cu traducerea de carti. Apoi manca, o data pe zi, putine legume si poame. Purta haine simple de siac calugaresc si nu facea niciodata plimbări. Era inca foarte bun chivernisitor, inasa darnic cu saracii si vaduvele. Iar cand era vorba de tiparit carti si de dat ajutoare la elevi, nu precupea banii.

Acest intelept mitropolit intrecea pe toti din vremea sa cu ravna si cunoasterea Sfintilor Parinti. Patrundea si stapanea cu multa pricepere invatatura ortodoxa a dogmelor si a Sfintei Scripturi, pentru care i se spunea "teologul Grigorie, inalt in stiinte si in intelepciune, adanc in noima si smerit cugetator in ispravi si in lucrare". Iar dregatorii tarii si poporul il numeau "Mitropolitul Grigorie Dascalul", precum se numeste pana astazi.

Vazand acest mare ierarh "ca neamul nostru romanesc este evlavios din fire, dar sarac de armele credintei, s-a aprins cu ravna pentru luminarea lui" prin traducerea si tiparirea lucrarilor Sfintilor Parinti. Cat a fost mitropolit pe scaunul Tarii Romanesti a tradus si tiparit, atat la Bucuresti, cat si la Buzau si Caldarusani, urmatoarele carti:

Cuvintele despre putederea Sfantului Duh ale lui Iosif Vrienie, Impartire de grau si Putul Sfantului Ioan Gura de Aur, toate trei traduse cat a stat in surghiunie si tiparite la Buzau, intre anii 1832-1833; Epistolele de obste ale Patriarhului Fotie, ramase in manuscris; Doua cuvinte doveditoare pentru purcederea Sfantului Duh ale Sfantului Grigorie Palama; Despre cele opt ganduri ale Sfantului Casian Romanul; Viata Cuviosului Paisie de la Manastirea Neamt; Din invataturile Sfintilor Trei Ierarhi, ale Sfintilor Atanasie cel Mare, Ioan Damaschin si Simeon Noul Teolog, Fericitul Augustin, Teodorii, Teofilact al Ohridei, Atanasie de Paros si altii.

Pentru tiparirea atator carti a infiintat doua tipografii noi, una la Episcopia Buzaului si alta la Manastirea Caldarusani. Toate cartile tiparite de el le impartea in dar la biserici si in popor.

Pe cand era in surghiun (1829-1833), i s-a cerut demisia. Iar el, dorind foarte mult sa-si conduca turma incredintata lui, a raspuns:

- Dumnezeu mi-a dat suflet si eparhie si, cand imi va iesi sufletul, atunci voi lasa eparhia. Caci acestea sunt lucruri care privesc mantuirea sufletelor.

Pe fiii sai duhovnicesci ii invata, zicand:

- Cat avem vreme, sa lucram cele bune. Sa vietuim dupa cum zice Apostolul, cu infranare, cu dreptate si cu buna-credinta. Ca dupa ce ne vom duce de aici, nici un cuvint de indreptare nu ne va fi noua catre Cel ce ne va lua seama. Precum nici carmaciului, dupa ce se va ineca corabia, nici doctorului, dupa ce va muri bolnavul.

Apoi adauga:

- Ce vom face dar, va zice cineva? Sa chemam doctori iscusiti si care nu mint numele, pe Sfintii Parinti. Si auzind sfaturile lor, sa ne plecăm lor si primind plasturii lor, sa le punem la ranile noastre. Mai ales ca si retetele se dau in limba noastra si in dar.

Iar despre cuvintele Sfantului Ioan Gura de Aur, pe care insusi le-a tradus si le-a tiparit, spunea:

- Cat este de dulce vorba sfantului si cat folos poate sa pricinuiasca cititorilor, singuri cei ce le vor citi vor marturisi. Ca eu nu indraznesc a zice ceva, ca sa nu micsorez cu gangavia mea fiinta lor sau a dulcetii sau a folosului. Iar daca Dumnezeu ma va tine sanatos in surghiun, ajutand El, cu rugaciunile Sfantului voi mai scrie.

Altadata iarasi spunea:

- Precum nu am incetat, mai inainte de a ma sui pe scaunul mitropoliei, sa ma silesce spre folosul neamului, dupa cum marturisesc cartile cele tiparite, asa si dupa ce m-am suit, asa si dupa ce m-am dus in surghiun. Asa, cu Dumnezeu sa se zica, si aici, in Sfanta Manastire a Caldarusanilor fiind oprit, ma voi sili ca sa se mai dea la lumina acest fel de carti, spre slava lui Dumnezeu si folosul fratilor. Ca numai atat voiesc sa traiesc, cat sa ajuterez Pravoslaviei si neamului si fratilor, ca sa poata cu inlesnire prin invataturile Sfintilor sa dobandeasca bunatatile cele vesnice.

Intorcandu-se din surghiun in primavara anului 1834, a inceput reparatia catedralei mitropolitane. Dar cei din jurul sau, vazandu-l slab si batran, l-au intrebat:

- Inalt Preasfintite, dar cand o sa vezi catedrala terminata?

- Imi ajunge sa incep lucrarea - a raspuns el. Cred ca urmasii neaparat vor sfarsi-o.

Dintre toate cartile, socotea mitropolitul Grigorie Dascalul ca "cele mai potrivite vremii si patriotilor de rand" sunt Vietile Sfintilor. De aceea a inceput traducerea si tiparirea lor. Insa n-a apucat sa tipareasca decat doua volume si s-a dus la Hristos. Cu cateva ceasuri inainte de obstescul sfarsit a spus catre un episcop al sau:

- Sa nu se sminteasca din tiparire Vietile Sfintilor si tipografiile neincetat sa lucreze, tiparind carti folositoare de suflet! Apoi si-a dat sufletul in mainile Domnului, la 22 iunie, 1834.

Spuneau ucenicii ca nu s-a gasit nici o avere in chilia acestui cuvios mitropolit, decat carti randuite sa se dea in dar. Deci, fiind plans de tot poporul, a fost ingropat sub streasina catedralei. Dupa sapte ani, osemintele sale au fost stramutate la Caldarusani. Pe craniul sau stau scrise pana astazi aceste cuvinte:

"Acest cap este al preasfintitului nostru mitropolit Grigorie al III-lea. La anul 1829 din porunca Rusiei s-au dus in Basarabia, iar dupa slobozenie s-au intors in Bucuresti, la scaunul sau si au raposat in Domnul cu pace la leatu 1834".

IEROMONAHUL MACARIE DASCALUL - Innoitorul muzicii psaltice romanesti (1770-1836)

Smeritul ieromonah Macarie, protopsaltul Mitropoliei din Bucuresti, a fost cel mai vestit "dascal de musichie", la inceputul secolului trecut si un mare ctitor al muzicii noastre bisericesci.

Era originar din satul Perieti, Ialomita, nascut in jurul anului 1770. Fiind inzestrat de Dumnezeu cu dragoste de biserica si cu darul cantarii, a deprins muzica psaltica "din mica sa copilarie". Apoi, impreuna cu sora sa, au intrat in nevointa calugareasca. El s-a calugarit la Manastirea Caldarusani, iar sora sa, Iustina, la Manastirea Viforata. Auzind de numele si talentul sau, mitropolitul Dositei Filitti (1793-1810) l-a adus la mitropolie si l-a dat sa invete carti la Colegiul Sfantul Sava din Bucuresti. Apoi l-a hirotonit preot.

In anul 1820, mitropolitul Dionisie Lupu, vazand ca ieromonahul Macarie "era cantaret desavarsit si cunoscator profund al sistemelor de psaltichie veche si noua", l-a numit director (epistat) al scolii de muzica bisericeasca, infiintata de el la mitropolie. In aceasta scoala se pregateau gramaticii si candidatii la preotie. Cuviosul Macarie era totodata un calugar smerit si sporit in cele duhovnicesti, bun slujitor al Bisericii lui Hristos si distins orator. Atat cantarea, cat si predica ieromonahului Macarie erau inspirate de Duhul Sfant si se savarseau "cu toata evlavie si dreapta socoteala".

La porunca mitropolitului Dionisie, ieromonahul Macarie a inceput opera de traducere din limba greaca a cantarilor bisericesci in grai curat romanesc, acomodandu-le cu suflul si cantarea poporului nostru. Renuntand la "sistema veche" si greoaie, el transcrie muzica psaltica pe notatie noua, in graiul patriei, usor de invatat pentru toti.

In acest scop a tiparit la Viena, intre anii 1822-1823, trei carti de cantari bisericesci "dupa noua sistema" si anume: Teoreticonul, Anastasimatarul, dedicat mitropolitului Veniamin Costachi, si Irmologhionul. Dupa intoarcerea sa in tara, "ca un apostol ravnitor" ce era, s-a ostenit sa raspandeasca peste tot noua cantare bisericeasca, mergand din loc in loc, prin orase, prin biserici si manastiri. Pana in anul 1829, toate orasele din judetele Tarii Romanesti aveau scolii de muzica in limba poporului, dupa metoda ieromonahului Macarie; iar cartile sale au ajuns la toate seminariile si manastirile vremii, din Moldova, Transilvania si Banat. Insi mitropolitul Grigorie al Ungrovlahiei, protectorul sau, il numeste "dascalul scoalelor romanesti de musichie".

Cuviosul Macarie Ieromonahul era si un bun compozitor de cantari bisericesci si un "patriot ravnitor". El este cel dintai compozitor de imnuri scolare romanesti. Sunt vestite catavasiile sale de Florii, cantarile Sfintei Liturghii si indeosebi axioanele inchinate Maicii Domnului. Melodia cantarilor lui este linistita, nesilita si potrivita. Ea curge lin, ca un izvor curat de apa.

Pentru toate acestea, ieromonahul Macarie este considerat "intemeietorul" si fondatorul muzicii psaltice romanesti. El a "nationalizat" muzica psaltica, fara a se departa de textul original. Adica a curatat-o de influentele straine, orientale, si i-a dat vesmant nou, autohton. N-a sacrificat nici melodia primita, nici limba romaneasca.

In anul 1829, o data cu surghiunia mitropolitului Grigorie Dascalul, a fost nevoit si ieromonahul Macarie sa plece din Bucuresti.

Poposind in Moldova, mai intai ajunge egumen la Manastirea Barnova. Apoi se duce la Manastirea Neamt, unde, timp de trei ani de zile, invata pe calugari noua cantare bisericeasca. In anul 1833, ieromonahul Macarie Dascalul se intoarce in Tara Romaneasca la Manastirea Caldarusani. Apoi, imbolnavindu-se, este luat in ingrijire de sora sa, Iustina, stareta Manastirii Viforata. In toamna anului 1836, Cuviosul Macarie Ieromonahul se stramuta din viata aceasta la cerestile lacasuri, pentru a canta neincetat cu ingerii maririle lui Dumnezeu.

SCHIMONAHUL ISAAC DASCALUL - Manastirea Neamt (1817)

Cuviosul Isaac schimonahul a fost unul dintre cei mai mari dascali de limba greaca si slavona din Manastirea Neamt. Originar din partea locului, a intrat din tinerețe in marea lavra, deprinzand de la cei mai invatati calugari buna nevointa in Hristos si invaturile Sfantilor Parinti.

In pomelnicul ctitoresc al Manastirii Neamt se spune ca era atat de iscusit in ambele limbi, incat "a invatat pe parinti limba elineasca si a talmacit carti multe din limba elineasca". Schimonahul Isaac a creat o adevarata scoala de greaca la Neamt, reusind sa invete pe unii calugari limba in care s-au scris cele mai multe opere ale Sfantilor Parinti. In timpul staretiei Cuviosului Paisie, schimonahul Isaac se numara printre cei dintai dascali de "elinie", alaturi de arhimandritul Macarie, ieromonahul Ilarion, ierodiaconii Stefan si Grigorie Dascalul, monahul Gherontie si altii, toti romani de neam.

Din limba greaca, schimonahul Isaac a tradus cu iscusinta multe carti patristice, indeosebi filocalica: Cartea Sfantilor Varsanufie si Ioan (1787), si opera integrala a Sfantului Simeon Noul Teolog, cartile Sfantului Efrem Sirul, Octoihul Maicii Domnului, cu cele 56 de canoane ce se citesc la Pavcernita (1816) si altele. Toate aceste carti dovedesc marea evlavie pe care o avea Cuviosul Isaac catre Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu si catre invaturile cele mai inalte ale Sfantilor Parinti. De asemenea, graiul atat de dulce, de clar si curgator al traducerilor sale dovedeste cat de iscusit carturar si cunoscator al limbilor literare greceasca si romaneasca era schimonahul Isaac Dascalul.

Din limba slavona, schimonahul Isaac a talmacit Tipicul Mare, zis "al Sfantului Sava", tiparit la Iasi in anul 1816, aratand si in aceasta limba aceeasi pricepere si indemanare. Dupa anul 1800, parintele Isaac Dascalul s-a nevoit cativa ani in obstea Schitului Prodromul - Athos. Aici a continuat sa traduca mai multe carti care, netiparindu-se, au circulat in manuscris prin manastiri, din care multe s-au pierdut.

Intorcandu-se la metanie, schimonahul Isaac Dascalul scrie, la rugaminta calugarilor din manastire, Viata pe larg a staretului Paisie si traduce si alte carti¹⁸. Pe langa ascultarea sa de dascal, traducator si scriitor de carti patristice, prin care cauta slavirea lui Dumnezeu in graiul neamului si folosul suflului al tuturor romanilor, Cuviosul Isaac din Manastirea Neamt avea o nevointa cu totul aleasa. Indesebi se nevoia cu postul, cu rugaciunea, cu tacerea, cu citirea "dumnezeiestilor Scripturi" si cu privegherea cea de noapte. Apoi avea cuget smerit, socotindu-se mai pacatos decat toti si nevrednic de cele sfinte.

Asa petrecand bunul ostas al lui Hristos, schimonahul Isaac Dascalul, si bine savarsindu-si calatoria, si-a dat suflul in mainile Domnului si a fost adaugat parintilor sai din Manastirea Neamt.

IEROSCHIMONAHUL IOSIF PROTOPSALTUL - Manastirea Neamt (1840?)

Acest cuvios parinte a fost cel mai mare dascal de muzica psaltica al Manastirii Neamt din prima jumatate a secolului XIX. Originar din partea locului, ieroschimonahul Iosif "Nemteanu", cum i se spunea in manastire, a luat jugul lui Hristos in marea lavra a Moldovei, prin

anii 1790. Fiind inzebrat de Dumnezeu cu multa intelepciune si cu darul frumoasei cantari, aici a invatat de la dascalii batrani cunostintele cele duhovnicesti si mestesugul muzicii bisericesti. Si atat de bine a deprins muzica psaltica, incat, in putini ani, pe toti marii psalti nemteni i-a intrecut. Si atat de frumos canta la biserica, incat multi veneau sa-l asculte, caci canta lui Dumnezeu cu mare evlavie, ca o adevarata alauta duhovniceasca, iar glasul sau umplea biserica, destepta inimile si scotea lacrimi.

Invrednicindu-se de darul preotiei, ieroschimonahul Iosif a fost timp de peste 20 de ani mare duhovnic si protopsalt si cel dintai dascal de psaltichie nemtean, care intemeiaza o scoala de muzica bisericeasca traditionala in Manastirea Neamt. Sub staretul Paisie, in biserica se canta la strana dreapta pe note liniare, dupa obiceiul bisericilor slave, iar la stanga se canta muzica psaltica veche.

Deci, vazand dascalul Iosif ca se indeparteaza calugarii de muzica bizantina veche, sistematizata de Sfantul Ioan Damaschin (secolul VIII), a cautat sa impodobeasca din nou Biserica cu cantarile psaltice pe cele opt glasuri. Caci tarile romane au folosit din inceput in cult muzica psaltica, adusa, fie direct din Bizant, fie din Muntele Athos, prin intermediul calugarilor.

Cuviosul Iosif a scris si a compus cantari pe melodii psaltice si a format ucenici vestiti de muzica veche in manastirile nemtene. Scoala intemeiata de el a stralucit la Neamt pana spre sfarsitul secolului XIX, fiind socotit ca un mare dascal si innoitor de muzica veche in Moldova; a fost premergatorul ieromonahului Macarie Protopsaltul, adevaratul innoitor al muzicii psaltice romanesti.

In Istoria Manastirilor Neamt si Secu se scriu urmatoarele despre Cuviosul Iosif: "In vremea staretiei lui Dometian staretul (1823-1834), care a urmat dupa Ilarie (1818-1823), foarte mult era impodobita aceasta manastire cu parintele dascalul Iosif ieromonah"¹⁹. Iar in Pomelnicul ctitoresc al Sfintei Monasterii Neamt, se insemneaza urmatoarele despre el: "A adus in Manastirea Neamt stiinta si invatatura musichiei vechi a cantarilor bisericesti, pe care le-a paradoxit (predat) la multi parinti".

Deci, impodobind Biserica lui Hristos cu alese cantari duhovnicesti si bine savarsind calatoria vietii, s-a stramutat la cerestile lacasuri in anul 1840, lasand in urma numerosi ucenici.

SCHIMONAHIA OLIMPIADA - Fondatoarea Manastirii Varatec (1757-1842)

Aceasta ravnitoare calugarita era fiica de preot din orasul Iasi. La varsta legiuita s-a casatorit. Dar, raposand sotul ei, a parasit grijile lumii si s-a dus sa slujeasca lui Hristos in Manastirea Topolita din tinutul Neamt. Acolo a fost facuta rasofora, primind numele de Olimpiada, in loc de Balasa. Neimpacandu-se cu randuiala manastirii, a venit la Staretul Paisie, care i-a poruncit, in urma unei descoperiri avute, sa caute, impreuna cu Schimonahia Nazaria, un loc de manastire, unde sa se nevoiasca in tacere, in rugaciune si in taierea voii. De aceea, luand binecuvantare, a plecat sa caute un loc potrivit si retras de lume. Si afland loc de liniste in padurile Varatecului, cu sfatul Cuviosului Iosif Pustnicul, a inceput constructia unei biserici din lemn, in anul 1785. Asa a luat nastere Schitul de maici Varatec. In anul 1787 au fost stramutate aici si calugaritele din Manastirea Topolita, sub egumenia schimonahiei Nazaria de la Durau. Acum primeste tunderea in marea schima si rasofora Olimpiada.

Vazand ca soborul maicilor se mareste, iar biserica de lemn este neincapatoare, schimonahia Olimpiada a adunat fonduri de la oameni iubitori de Hristos si a inceput zidirea unei biserici mult mai mari. In anul 1808, biserica cu hramul "Adormirea Maicii Domnului" a fost terminata. Tot prin osardia maicii Olimpiada s-a construit in anul 1817 o biserica de lemn la cimitir, in cinstea Sfantului Ioan Botezatorul, zidul de incinta si chilii pentru calugarite.

Cu toate ca schimonahia Olimpiada era "Marta" manastirii, ea nu uita nici de cele duhovnicesti. La slujbele bisericii era nelipsita; la ascultare, cea dintai, iar pravila si canonul le facea regulat. Se indeletnicea, mai ales noaptea, cu citirea Sfintei Scripturi si cu scrierea cuvintelor Sfintilor Parinti, pentru ea si pentru ucenicele ei.

Sufletul maicii Olimpiada era impodobit si cu smerita cugetare. De mai multe ori fiind rugata sa fie staretă, ea n-a primit, socotindu-se nevrednica. Totusi, in anul 1822 a primit sa fie staretă si maica duhovniceasca soborului, care numara peste 300 de calugarite, si a povatuit cu multa intelepciune sfanta manastire timp de sase ani de zile. Apoi, mutandu-se Cuviosul Iosif din viata aceasta, s-a retras si maica Olimpiada din staretie. In anul 1834 este aleasa pentru a doua oara staretă a Manastirii Varatec, pe care o conduce duhovniceste pana in anul 1842, cand se muta la vesnica odihna in varsta de 85 de ani. Aceasta a fost viata si ostenelele schimonahiei Olimpiada.

SCHIMONAHUL NICANOR - Manastirea Sihastria-Neamt (+ 1844)

Acest schimonah era de loc din Botosani, ruda a staretului Ilarie din Manastirea Neamt. Toata viata sa a construit biserici prin sate, prin orase si manastiri, caci in Moldova "mesterul Nicolae Cerneschi era vestita calfa de pietrari".

Intre anii 1821-1822 a zidit in Manastirea Neamt un corp de chilii, in partea de sud a incintei. Intre anii 1823-1824 a zidit din nou "cu a sa cheltuiala" biserica Manastirii Sihastria. Intre anii 1826-1840 a zidit biserica Sfantul Ioan Teologul de la cimitirul Manastirii Neamt si Agheasmatarul. A mai zidit un corp de chilii si biserica Sfantul Ioan Teologul la Manastirea Secu, un corp de chilii la Manastirea Agapia si altele. Precum reiese din inscriptii, cele mai multe biserici au fost construite gratuit, "prin osardia si cu ajutorul iubitorului de Hristos, jupan Nicolae Cerneschi".

Intre anii 1841-1842, acest pururea pomenit ctitor de biserici se daruieste pe sine cu totul lui Hristos, retragandu-se la Schitul Sihastria. Aici este tuns in schima monahala de egumenul Valerian, dandu-i numele de Nicanor. In vara anului 1844 si-a savarsit calatoria acestei vietii si a fost inmormantat langa biserica ctitorita de el.

Spun parintii batrani ca in anul 1941, cand a ars acoperisul bisericii, crucea de pe turn a cazut si s-a infipt chiar pe mormantul ctitorului. Apoi, sapand putin, s-au aflat oasele lui raspandind buna mireasma.

Asa binecuvanteaza Dumnezeu pe cei ce iubesc podoaba casei Sale.

CUVIOSUL IUSTIN IEROSCHIMONAHUL - Primul ctitor al Schitului Prodromul-Athos (1770-1845)

Cuviosul Iustin Sihastrul era de loc din Moldova, iar cu metania din Manastirea Neamt, calugarit de marele staret Paisie. Prin anul 1800 ajunge duhovnic si povatuieste multe suflete pe calea mantuirii.

Dorind sa petreaca restul vietii in "Gradina Maicii Domnului", pleaca in anul 1810 la Muntele Athos cu ucenicii sai, Patapie si Grigorie. Acolo cumpara de la Manastirea Marea Lavra chilia numita "Vigla Ianicopoli", care avea si o mica biserica cu hramul "Taierea Capului Sfantului Ioan Botezatorul". Langa biserica, duhovnicul Iustin a zidit apoi 50 de chilii pentru parinti, arhondaric, bucatarie, trapeza, bolnita si egumenie. Auzind de aceasta monahii romani, care se nevoiau prin manastiri si pesteri, s-au adunat ca la treizeci de vietuitori in obstea Cuviosului Iustin. Dupa cativa ani, Marea Lavra i-a recunoscut dreptul de a se numi "Schitul Romanesc Prodromul".

Asa a luat nastere primul schit romanesc in Muntele Athos. Calugarii insa duceau mare lipsa de apa, pentru ei si pentru gradina. Cerand de la Manastirea Lavra invoirea de a canaliza pentru schit "Izvorul lui Isaia", nu li s-a incuviintat. Insa Dumnezeu, vazand rabdarea smeritilor calugari, a trimis un nor de lacuste asupra culturilor de pe mosia Lavrei. Zadarnic se rugau calugarii lavrioti si stropseau gradinile cu agheasma. Lacustele distrugau totul. Atunci unul dintre ei a zis:

- Parintilor, ceea ce vedem este mania lui Dumnezeu, Care ne pedepseste ca nu dam apa parintelui Iustin duhovnicul, care este si duhovnicul nostru, caci are mare nevoie de apa in schitul sau.

Auzind aceasta, staretul Lavrei a chemat pe parintele Iustin sa se roage si, facand aghiasma, cu rugaciunea lui au fugit toate lacustele.

Parintii lavrioti, vazand aceasta minune, au zis:

- Cu adevarat, parintele Iustin Vlahul este cuvios si sfant!

Din ziua aceea, parintii au primit voie sa aduca apa in schit de la izvorul numit "Chir Isaia".

Dupa anul 1820, Cuviosul Iustin egumenul, vazandu-si schitul bine intemeiat, s-a retras intr-o peatera la liniste si a lasat egumen in locul sau pe ieromonahul Patapie. Acolo, in singuratate, s-a nevoit ieroschimonahul Iustin peste douazeci de ani, in aspra nevointa, in post, in priveghere si in neincetata rugaciune, asemenea cuviosilor de demult. Pentru sfintenia vietii lui, multi calugari greci si romani il cinsteau si-l aveau de parinte duhovnicesc.

Asa s-a nevoit Cuviosul Iustin pana in anul 1845. Apoi, dand ucenicilor sai sarutarea cea mai de pe urma, a adormit in pace in varsta de 75 de ani.

PUSTNICUL SFANT - de la Pestera Mica a Ialomicioarei (secolul XIX)

(Numele lui s-a uitat o data cu pierderea arhivei schitului)

La inceputul secolului XIX se nevoia in Schitul Pestera Ialomicioarei un calugar smerit si foarte iubitor de Dumnezeu. Dupa cativa ani, dorind sa se roage in pustie, a plecat din schit si si-a gasit salas o peatera nebagata in seama, in desisul codrilor, numita pana astazi "Pestera Mica". Pustnicul nu stia ca acolo isi avea adapost un urs. Dar, cu randuiala lui Dumnezeu, s-au imprietenit unul cu altul, incat noaptea locuiau impreuna in aceeasi peatera, iar ziua ursul pleca in padure, iar sihastrul se ruga lui Dumnezeu.

Acolo s-a nevoit multi ani pustnicul in post, in rugaciune si in alte nestiute osteneli. In traditia locului se spune ca pustnicul nu primea nici un fel de mancare de la nimeni, ci singur si-o agonisea din padure. Numai ursul, ca ucenic credincios, ii aducea vara in peatera rugi de zmeura si mure.

Se mai spune din batrani ca, odata, doi vanatori au pandit ursul in zmeuris ca sa-l impuste. Apoi s-au luat dupa el pana s-a ascuns in peatera. Si cum pandeau ei in apropiere, a iesit pustnicul afara si le-a zis:

- Ce cautati, fratilor, in pustiul acesta?

- Sa ne iertati, parinte, suntem vanatori. Urmaram un urs. Parca s-a ascuns aici in peatera.

- Dar v-a facut vreun rau? Lasati ursul in pace! Vetii gasi in padure alte animale!

- Iarta-ne, parinte - au zis vanatorii - si te roaga pentru noi!

- Dumnezeu sa va binecuvinteze, fratilor. Mergeti in pace.

- Parinte, avem ceva de mancare la noi, am vrea s-o lasam sfintiei tale. Vrei s-o primesti?

- Lasati-o acolo, pe piatra.

La urma iarasi l-au intrebat pe pustnic:

- Parinte, vom mai veni prin locurile acestea. Vrei sa-ti aducem ceva de mancare?

- Cum va este voia, fratilor.

Dupa cateva saptamani au urcat din nou vanatorii pe Valea Ialomicioarei sa duca de mancare cuviosului. Cand au ajuns la gura pesterii, au vazut un lucru infricosat. Pustnicul impreuna cu ursul erau plecati din peatera, iar alaturi, pe piatra, mancarea lasata mai inainte de ei era neatinsa.

Din ziua aceea, nimeni nu stie unde s-a dus sihastrul, unde o fi raposat si care ii era numele. Singura binecuvantare ramasa de la el este un mic izvor de apa, ce curge in fundul pesterii pentru mangaierea trecatorilor. Pana astazi, credinciosii intra in "Pestera Mica", se roaga si iau apa din "Izvorul Pustnicului". Insa, oricata apa ar lua, izvorul nu se imputineaza niciodata.

Minunat este Dumnezeu intru Sfintii Sai, Dumnezeu Parintilor nostri!

EPISCOPUL CHESARIE AL BUZAULUI (1784-1846)

Episcopul Chesarie face parte din randul marilor ierarhi romani ai secolului trecut. El s-a nascut in Bucuresti din parinti saraci, prin anul 1784, cu numele de Constantin Capatana. La varsta de 13 ani (1797) a fost incredintat episcopului Iosif al Argesului, care il da sa invete carte la scoala greceasca de la Biserica Domnita Balasa. Apoi il calugarestea la Manastirea Antim cu numele de Chesarie si il hirotoneste diacon.

In anul 1820, ucenicul episcopului Iosif ajunge iconom al Manastirii Antim si mai tarziu al Mitropoliei din Bucuresti. Fiind daruit de Dumnezeu cu multa ascultare, smerenie si pricepere, in anul 1825 este hirotonit episcop la Buzau de mitropolitul Grigorie Dascalul, pastorind turma incredintata de Hristos cu neimputinata dragoste si osardie, timp de 21 de ani.

Gasind Eparhia Buzaului cu multe lipsuri si cu biserici ruinate, a reinnoit zeci de lacasuri - manastiri, schituri, metoace si biserici -, devenind astfel un mare ctitor al acestei eparhii. Iar pentru luminarea copiilor si folosul de obste al neamului, a intemeiat mai multe scoli, precum: Seminarul eparhial, infiintat in anul 1836; scoala de muzica bisericeasca, in anul 1830; scoala de pictura bisericeasca, sub conducerea pictorului Nicolae Teodorescu, in anul 1831; scoala de sculptura bisericeasca, in anul 1833 si altele. In aceste scoli ctitorite de episcopul Chesarie au fost adusi cei mai buni profesori, duhovnici si dascali din Tara Romaneasca, din care au iesit episcopi, preoti si dascali alesi, precum si pictori renumiti. Elevilor li se cerea cel dintai credinta tare in Dumnezeu, rugaciune si viata morala desavarsita. Pentru tiparirea cartilor de slujba si invatatura duhovniceasca, episcopul Chesarie a reinfiintat in anul 1833 o tipografie eparhiala, unde s-au tiparit, cu binecuvantarea si cheltuiala sa, zeci de carti patristice si de cult, raspandite in cea mai mare parte gratuit.

Dintre cartile de invatatura tiparite sub pastoria sa se amintesc Despre purcederea Sfantului Duh, Impartire de grau si Putul Sfantului Ioan Gura de Aur (1833); Sfatuire pe scurt catre cel ce se pocaieste (1834); Cazanii (1834); Talmacire la cei o suta cincizeci de psalmi (1840); Invatatura catre preoti si diaconi (1835); Alcatuire aurita (1837); Carte foarte folositoare de suflet; Cinci cuvinte ale Sfantului Grigorie de Nyssa (1838); Chiriadromion (1839) si altele. Iar dintre cartile de slujba a tiparit: Evanghelia (1834); Molitfelnic bogat, Sfintele Liturghii si Psaltirea (1835); Ceaslovul bogat, Acatistier (1836); Octoih si Catavasier (1839); Sfintele Liturghii (1840); Psaltirea (1841); Agheasmatar (1845) si altele.

Acest neobosit episcop si credincios pastor al Bisericii lui Hristos a purtat permanent grija de fiii sai duhovnicesci, zidindu-le lacasuri, dandu-le preoti buni, cercetandu-i personal si hranindu-i cu carti de invatatura si cuvinte parintesti. Iar ca ucenic al unui mare episcop - Iosif al Argesului - a ridicat si el nu putini ucenici si fii sufletesti, dintre care cel mai renumit a fost ierodiaconul Iosif Naniescu, venerabilul mitropolit al Moldovei de mai tarziu.

În anul 1846, la 30 noiembrie, episcopul Chesarie, pastorul cel bun și credincios al Eparhiei Buzaului, a răposat cu pace, plin de toți credincioșii săi și a fost îngropat lângă biserică, spre neuitată pomenire. Piatra lui de mormant poartă această frumoasă inscripție: "Oprește-te, trecătorule, pasul în respect lângă pacinicul lacas al Colosalei umbre - sacral mormant. Aici ierarhul Chesarie trupul își odihnește de multe, în puțin timp, jertfiri spre gloria Domnului, a Patriei și eternei sale memorii. (Noiembrie 30, 1846)".

MITROPOLITUL VENIAMIN COSTACHI - al Moldovei și Sucevei (1768-1846)

Viata

Marele mitropolit Veniamin Costachi a fost unul din cei mai venerabili ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române. El a păstorit eparhiile din Moldova cu o rară daruire de sine, timp de o jumătate de secol (1792-1842). Mare cărturar, ierarh plin de curaj, neobosit traducător de cărți, ctitor de școli și biserici, părinte sufletesc al Moldovei, ales slujitor al Bisericii lui Hristos, dascăl, sfetnic și călugăr devotat. Mitropolitul Veniamin s-a născut la 20 decembrie, 1768, în satul Rosiești-Falcu, din părinți credincioși de bun neam - Grigorie Costachi și Maria Cantacuzino. Din cei cinci frați, patru au îmbrățișat viața călugărească. Cel dintâi, Matei, a fost mare postelnic. Al doilea frate, Constantin, s-a făcut călugăr, primind numele de Chesarie. Al treilea copil, Vasile, a ajuns vestit mitropolit al Moldovei. Al patrulea, schimonahia Elisabeta, a fost stareta în Mănăstirea Agapia 32 de ani. Ultimul frate, Serban, a fost consilier al mitropolitului Veniamin, călugărindu-se cu numele de Sofronie.

De mic, copilul Vasile a fost dat să învețe carte la școala generală de la Mănăstirea Sfintii Trei Ierarhi din Iași. La vârsta de 15 ani este luat de episcopul Iacob Stamati ca ucenic la Episcopia Husilor. După un an, în 1784, este călugărit cu numele de Veniamin. În anul 1788 este hirotonit diacon și luat ca slujitor la Catedrala mitropolitană din Iași. După încă un an este făcut preot și numit eclesiarh mare. Avea numai 20 de ani. În același an, 1789, este numit egumen la Mănăstirea Sfântul Spiridon din Iași.

În anul 1793, arhimandritul Veniamin este ales și hirotonit episcop la Husi de părintele său duhovnicesc, mitropolitul Iacob Stamati. Deși avea numai 24 de ani când a urcat treapta arhieriei, totuși de la început s-a dovedit un bun cărturar și un adevărat pastor al turmei lui Hristos. În noiembrie, 1794, este trimis ca delegat al mitropolitului la înmormântarea Cuviosului Paisie de la Mănăstirea Neamț.

La 1 iunie, 1796, după patru ani de pastorie la Husi, tânărul vladica Veniamin trece ca episcop la Roman, unde pastorește încă șapte ani. Aici fondează un spital, o farmacie și plătește din fondurile episcopiei un doctor pentru bolnavi. Totodată, face deosebită ordine în rândul clerului bisericesc.

La 10 martie, 1803, mitropolitul Iacob Stamati, venerabilul său părinte duhovnicesc, se muta la cele vesnice. După câteva zile, episcopul Veniamin Costachi este ales mitropolit al Moldovei. Multe și grele au fost necazurile abătute asupra marelui mitropolit, dar mult mai numeroase și vrednice de pomenit au fost realizările sale, atât pe tărâm duhovnicesc și eclesiarh, cât și pe tărâm cultural, social și patriotic.

În toamna anului 1803 înființează Seminarul de la Mănăstirea Socola, primul seminar de preoți din țara noastră. Tot atunci trimite doi fii de preot, Petru și Gheorghe Asachi, la studii peste hotare; organizează numeroase mănăstiri și schituri din eparhie; susține zidirea din nou a zeci de biserici la orase și sate; da noi asezăminte pentru marile Mănăstiri: Neamț, Secu, Agapia și Varatec; hirotoneste în eparhie numai preoți cu seminar și statorește să se facă botezul copiilor prin scufundare, iar nu prin turnare, cum greșit se făcea până atunci în unele părți.

În anul 1833, începe construcția monumentalei catedrale mitropolitane din Iași. Totodată contribuie direct la înființarea Academiei Mihailene din capitala Moldovei și a mai multor școli publice cu predarea în limba română. Face numeroase vizite canonice la biserici, mănăstiri, școli și mai ales la seminar.

Dar activitatea cea mai vrednică de pomenit a mitropolitului Veniamin Costachi a fost cea de traducător și tiparitor a numeroase cărți patristice și de ritual. În această privință rămâne fără egal în istoria Bisericii moldovene. Cele două tipografii, întemeiate de el la Mănăstirea Neamț și Mănăstirea Sfintii Trei Ierarhi din Iași, cu greu reușesc să tiparească cele aproape o sută cincizeci de titluri de cărți originale și traduceri din limbile greacă și slavonă, făcute de el și de "dascălii" de la Neamț. Pe lângă grija întregii Eparhii a Moldovei și Sucevei, mitropolitul Veniamin a scris șapte lucrări originale și a tradus personal 32 de cărți de mare importanță dogmatică, morală, liturgică, aghiografică și istorică.

Între anii 1808-1812, mitropolitul Veniamin se retrage din scaun la Mănăstirea Neamț, unde traduce și tipărește Vietile Sfintilor. Apoi se reîntoarce iarăși la pastoria sa. În anul 1821, din cauza rascoalei eteriste, trăiește un timp la Colincăuți, peste Prut. Iar în ianuarie, 1842, după 50 de ani de rodnică slujire arhieriască, se retrage definitiv la Mănăstirea Slatina, unde își continuă viața de rugăciune și vastă activitate de traducător, pentru hrana duhovnicescă a poporului nostru binecredincios.

La 18 decembrie, 1846, mitropolitul Veniamin Costachi se muta din viața aceasta în vârsta de 78 de ani și este înmormântat ca simplu monah la Mănăstirea Slatina. După încă patruzeci de ani, la 30 decembrie, 1886, osemintele marelui ierarh s-au stramutat la Iași și s-au așezat în catedrala ctitorită de el și terminată de mitropolitul Iosif Naniescu.

Fapte și cuvinte de învățatură

Prima grijă a mitropolitului Veniamin Costachi după ce ajunge episcop la Roman (1796) a fost aceea de a întări disciplina în parohii și a ridica viața morală a preoților din eparhia sa. În acest scop, da o Carte Pastorală către preoți, compusă din opt puncte, prin care cere deplină dragoste față de Hristos, sarguintă pentru cele bisericesti și multă grijă pentru mântuirea credincioșilor.

Ajungând mitropolit la Iași (1803), prima grijă a marelui ierarh a fost aceea de a înființa un seminar pentru formarea unui cler luminat în Moldova. Astfel, în același an, a fondat primul seminar din țară, în chiliile Mănăstirii Socola din marginea orasului, seminar care a dat generații întregi de preoți învățați, dascăli și ierarhi aleși.

Dragostea mitropolitului Veniamin Costachi pentru luminarea poporului l-a îndemnat să înființeze și alte școli în orasele Moldovei, precum și tipografii pentru tipărirea cărților în limba română. Cele mai importante școli înființate din îndemnul și cu ajutorul lui au fost:

- Seminarul de la Mănăstirea Socola, în anul 1803;
- Școala de cântări bisericesti de la Iași, în anul 1805;
- Școala pentru maici din Mănăstirea Agapia, în 1805;
- Școala începătoare, școala normală și gimnaziu la Mănăstirea Sfintii Trei Ierarhi din Iași, în anul 1828;
- Academia Mihaileană din Iași, în anul 1834;
- Școala publică pentru fetele orasenilor din Iași, în 1834;
- Școli publice în toate orasele din Moldova, după 1834;
- Prima școala de arte și meserii din Moldova, în anul 1841.

In lunga sa pastorie, mitropolitul Veniamin ctitoreste din nou si sfinteste zeci de biserici manastiresti si numeroase biserici parohiale la sate si orase. Dintre bisericile manastiresti ctitorite cu ajutorul lui se pot aminti: biserica Manastirii Varatec, biserica Manastirii Sihastria, biserica Manastirii Vorona, Manastirea Horaita, Schitul Durau, Rarau si altele. Insa, cea mai mare ctorie a sa, pe langa cele amintite, a fost Catedrala mitropolitana din Iasi, fondata in 1833, dar ramasa neterminata in timpul vietii sale.

Pentru intarirea disciplinei in manastiri, mitropolitul Veniamin a dat noi asezaminte manastiresti, a randuit staretii din cei mai duhovnicesti, a adus la scolile infiintate de el dascalii buni si a marit cele doua tipografii de la Iasi si Manastirea Neamt. In aceste doua tiparnite s-au tiparit pentru folosul si luminarea poporului, pana la mutarea din viata a mitropolitului, peste o suta treizeci de titluri de carti bisericesci si de invatatura duhovniceasca. Prefetele acestor carti sunt adevarate epistole ziditoare de suflet.

Astfel, asa invata mitropolitul Veniamin despre importanta "Vietilor Sfintilor" pentru mantuirea sufletului:

- Nu ar gresi cineva, nici ar fi departe de adevar, daca ar numi cartile ce cuprind Vietile Sfintilor, pe cele douasprezece luni ale anului, rai impodobit cu tot felul de pomi, cu frumoase si dulci si de viata facatoare roade, gradina cu tot felul de ierburi mirositoare si de toata boala si neputinta tamaduitoare.

Zicea iarasi:

- Precum pomii si ierburile mirositoare indulcesc simturile, veselesc ochii, desfateaza gustul, fac vesel sufletul privitorului, tot asa si cartile cu Vietile Sfintilor imbarbateaza pe cel deznadajduit, mangaie pe cel necajit, pe cel pacatos il intoarce la pocainta, pe cel impietrit la inima il moaie si umilinta ii daruiesc; pe cel ratacit il intoarce, pe cel neplecat il pleaca, simtirile sufletului cele pline de amaraciunea pacatului le indulcesc, iar pe om, din vechi il fac nou, din mort, viu; din somnul nesimtirii si al lenevirii il desteapta; catre lucrarea faptelor bune il pornesc; catre urmarea sfintilor il aprind si catre calea ce duce la Imparatia cerurilor il povatuiesc.

Zicea si acestea marele ierarh:

- Vietile si laudele sfintilor se aseamana stralucirii stelelor. Ca, precum stelele sunt asezate si intarite pe cer si lumineaza toate cele de sub cer - pamantul il stralucesc, marea o lumineaza, pe cei ce inoata cu corabiile ii indrepteaza - al caror nume desi nu-l stim pentru multimea lor, insa de frumusetea stralucirii lor ne minunam, in acelasi chip este si stralucirea vietilor sfintilor. Pe suflet il stralucesc, pe minte o lumineaza, iar pe trup cu asezare buna si linistita il intocmesc.

Spunea iarasi mitropolitul Veniamin:

- Precum "stea de stea se deosebeste in slava", tot asa si vietile sfintilor, una pe alta intrece cu stralucirea si cu slava, cu frumusetea, cu starea si cu deosebirea.

Iar impotriva celor ce nu citesc sfintele carti, dupa cuvantul Fericitului Simeon Metafrast, zicea:

- Deopotriva este raul si a grai cele necuviincioase si a tacea pe cele ce sunt cinstite si folositoare. Ca, precum cele necinstite si cele gresite vatama mintile ascultatorilor, tot asa, cel ce tace lucrurile cele bune ale sfintilor, lipseste pe crestini de folos.

Apoi adauga si aceste cuvinte:

- Nu va scumpiti la cele ce sunt pentru folosul sufletului, pentru imbraca- mintea, pentru podoaba si pentru hrana lui. Ca, precum se hraneste trupul acesta stricator si muritor din bucatele cele stricacioase, asa se hraneste si sufletul cu cuvantul lui Dumnezeu, cu istoriile cele sfinte si cu vietile sfintilor.

Precum trupul, nemancand bucatele cele potrivite lui, dupa o vreme nu mai poate fi viu, ci moare, asa si sufletul care nu se hraneste cu citirea dumnezeiestilor Scripturi, cu Vietile Sfintilor si cu Cuvantul lui Dumnezeu, nu poate fi viu nicidecum, ci este mort.

Alteori, iarasi invata poporul, zicand:

- O, omule, cand tu nu poftesti, nici iti este drag sa citesti cuvintele cele invatatoare de fapte bune, sufletul tau nu se smereste, nu se umileste, nu se caieste de pacatele sale. Cand tu nu te parasesti de rautati, cand nu cercetezi bolnavii, nu miluiesi pe saracul cu ce-ti da mana, nu iubesti pe aproapele ca pe sineti, ci zavistuiesti sporirea lui si, in loc de mila, rapesti cele ale saracului, atunci sufletul tau este mort cu totul despre faptele bune, care prin citirea dumnezeiestilor Scripturi se lucreaza si cresc si se adauga.

Iar pe cei lenesi la citirea sfintelor carti ii indemna, zicand:

- Pentru aceasta va rugam si va indemnati, imbratisati Vietile Sfintilor si le cititi; nu o data, nici de doua ori, ci de multe ori. Nu ziceti ca le-am citit o data sau de doua ori si ne este destul, "ca mantuirea sufletului este intru mult sfat", zice Ecleziastul.

Apoi zicea:

- Daca veti citi de multe ori Vietile Sfintilor cu dreapta credinta, cu evlavie si cu luare-aminte, sufletul vostru se va destepta catre urmarea celor bune, mintea se va lumina, iar ochii se vor face doua rauri sau doua izvoare de lacrimi. Atunci veti cunoaste milostivirea lui Dumnezeu, bunatatea, facerea de bine catre aproapele. Atunci veti cunoaste cata dragoste au aratat sfintii catre Dumnezeu, Ziditorul nostru, incat unii si trupurile lor si le-au dat spre munci pentru dragostea Lui, iar altii cu post si cu toata patimirea si le-au topit.

Mitropolitul Veniamin adauga si aceste cuvinte:

- Banii pe care ii cheltuiti rau la jocul de carti, la petreceri si la alte lucruri nefolositoare si de suflet pierzatoare - pentru care, o, ce greu veti fi intrebati in ziua judecatii! - dati-i la cumpararea cartilor si veti avea plata de la Dumnezeu si lauda ca nu i-ati cheltuit rau. Iar vremea pe care o cheltuiti la jocul de carti si la alte desertaciuni, cheltuiti-o intru fapta cea buna a citirii cartilor Sfintilor Parinti si veti scapa de multimea vorbelor desarte pe care le vorbiti, pentru care multa osanda veti avea inaintea infricosatului Judecator, care zice ca pentru tot cuvantul desert vor da oamenii socoteala in ziua judecatii.

Pentru aceasta - continua mitropolitul Veniamin - va rugam si va poftim si va indemnati ca, parasindu-va de niste lucruri nefolositoare si de suflet pierzatoare ca acestea, prin citirea Vietilor Sfintilor sa va apucati de lucrarea faptelor bune si catre ravna si urmarea sfintilor sa va intindeti, ca impreuna cu dansii sa va salasuiti intru Imparatia cerurilor.

Zicea iarasi catre fiii sai duhovnicesti:

- Decat toate cate se cuvin si ajuta catre luminarea, catre desteptarea si indemnarea spre lucrarea faptelor bune, prin care se pricinuieste omului mantuirea si suirea privirii spre cele inalte, mai de nevoie este citirea dumnezeiestilor Scripturi cele de Dumnezeu insuflate, o, prea iubite cititorule.

Zise si acestea:

- Cuvintele Domnului sunt cuvinte curate, argint cu foc lamurit, haine aurite, care din lana cea prea alba a Mielului lui Dumnezeu Celui ce ridica patatele lumii s-au tesut; piei gandite ale cortului marturiei, care insufletesc firea noastra cea omorata prin calcarea dumnezeiestilor porunci, care ne zidesc, ne imbraca si ne impodobesc ca pe un cort sfant si biserica sfintita, spre salasuirea in noi a nemarginitului Dumnezeu.

Iar despre greutatea raspunderii arhieresti, acestea zicea smeritul pastor al turmei lui Hristos:

- Deci, am cunoscut cum ca vremurile de acum sunt iuti, lucrurile potriv- nice, viata omului scurta, pacatele multe, moartea se apropie, funia vietii din zi in zi se tot strange la stejar, muncile iadului multe si groaznice si nesfarsite, focul gheenei arzator si cumplit, tartarul atat de rece, cat si diavolul se cutremura de dansul, muncitorii nemilostivi si Judecatorul prea drept.

Langa acestea, aducandu-mi aminte cum ca nici ca Iacov acela nu sunt puternic a pravalii piatra de pe gura fantanii si a-mi adapa oile turmei mele celei cuvantatoare; nici ca lui Moise nu mi s-a prefacut toiagul in sarpe; nici apa in sange nu am prefacut-o, spre incredintarea trimiterii pentru a scoate pe noul Israel din pacat si catre Imparatia cerurilor a-l povatui; ci asa prost, vai mie, cu care suflet si cu care inima, eu, cel fara de minte, am indraznit a lua asupra mea slujba aceasta, pe care o am primit?

Altadata iarasi se marturisea mitropolitul Veniamin:

- Vai mie, cum am indraznit eu indraznetul si m-am impovarat cu o sarcina atat de grea? Dar, oare, luat-am si eu vreo descoperire ca sa primesc asupra-mi o slujba ca aceasta atat de mare? Auzit-am si eu ca Moise: Vino si te voi trimite pe tine! (Iesire, 3, 10). Socotitu-mi-am mai intai nevrednicia mea? Zis-am ca sunt amortit la glas si zabavnic la limba pentru prostimea si neinvatatura mea? Zis-am: Nu sunt vrednic, Doamne, ca Moise, atunci? Rugatu-m-am ca acela: Rogu-ma Tie, Doamne, pune pe altul care va fi vrednic a fi trimis (Ies. 4, 13). Ah, foarte am gresit, ticalosul, si m-am amagit si am urmat sfaturilor omenesti si nu mi-am deschis ochiul mintii ca sa vad si sa-mi masor neputinta mea!

La urma adauga si acestea:

- Arhieria Legii Noi este mai presus decat porunca Legii Vechi. Ca acolo era iesirea cea din Egipt, aici fugirea de pacat; acolo izbavirea de tirania lui Faraon, aici izbavirea sufletelor de silnicia diavolului.

Atat de mult pretuia marele mitropolit cuvintele Sfantului Ioan Scararul, incat le recomanda tuturor zicand:

- Precum painea este, decat toate celelalte bucate, mai de nevoie decat toate celelalte carti parintesti. Si precum luna pe stele, asa si aceasta pe celelalte le covarseste. Si precum decat celelalte simturi ale omului vederea este mai lucratoare, asa si cartea asta este mai lucratoare decat acelea la mantuirea omului. Fiindca aceasta spune toate preasfintele voi ale lui Dumnezeu, decat altele mult mai minunate si mai luminate.

Scara Sfantului Ioan, continua bunul pastor, este nu numai monahilor, ci si mirenilor preabun indreptar si canon, care povatuieste pe toti cu de-a- manuntul catre cele cuviincioase. Prin invataturile ei cele intelepte, ea aduce pe cei ce o citesc pe dansa catre umilinta si catre plansul cel curatitor de toate intinaciunile cele trupesti si sufletesti. Nu este cu putinta a povesti limba omeneasca, dupa vrednicie, darurile cele minunate ale acestei carti, cu care rasplateste pe cititorii si indragitorii ei.

Apoi adauga si cuvintele acestea:

- Primiti cartea aceasta cu dragoste, o, iubiti cititori, si cititi-o des si cu luare-aminte, ca, negresit, ea este oarecare toiag al lui Moise, prin care veti putea desface marea vietii acesteia celei mult invaluite si a patimilor celor invifo- ratoare, si fara de primejdie o veti trece, iar pe faraon cel gandit, adica pe diavolul, intru dansa il veti vedea cufundat, ca si Israel cel de demult pe egipteni.

Iarasi zicea:

- Cartea aceasta este mana care indulceste simturile sufletului celui amarat de patimile si de valorile vietii acesteia. Este liman care izbaveste pe cei ce scapa la citirea ei, ii slobozeste de cufundarea in pacatele cele mult inconjuratoare si ii face pe dansii sa inoate fara de primejdie prin apele vietii acesteia celei mult tulburate.

Zicea iarasi:

- Scara Sfantului Ioan Sinaitul este scara aceea pe care a vazut-o Iacov cel de demult, al carei capat ajunge pana la cer - intru care Dumnezeu este intarit - si pe care ingerii se pogoara ca niste duhuri slujitoare pentru cei ce vor sa mosteneasca mantuirea, iar sufletele cele ce se mantuiesc printr-insa, se suie si Dumnezeu le primeste si intru Imparatia Sa le salasluiește.

La urma, adauga mitropolitul Veniamin:

- Cel ce inseteaza de mantuirea sa, sa alerge la raul acesta prea dulce si cu adevarat se va prea indulci si prea se va veseli. Ca pornirile raului acestuia cu adevarat veselesc cetatea lui Dumnezeu, adica pe sufletele credinciosilor, si luminat striga, chemandu-i pe dansii: "Veniti, apropiati-va toti cei ce doriti sa va saturati din roadele Mele cele pricinuitoare de viata vesnica".

Iar despre randuiala slujbelor bisericesti, astfel invata mitropolitul Veniamin pe fiii sai duhovnicesti:

- In tot chipul ne-am silit a le talmaci bine si dupa firea limbii noastre, spre mai lesne-intelegerea cititorului, stiind ca unii din cititorii cei de pe la tara se afla cam slabi spre citire si cam grei la intelegere. Ca nu din pricina aceasta, a neintelegerii, sa ramana ceva din cele cuviincioase ale slujbei necitit sau necantat si sa greseasca inaintea lui Dumnezeu sau inaintea Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu sau inaintea sfantului caruia ii canta slujba si in loc de binecuvantare si de iertarea pacatelor pentru osteneala, urgie si blestem sa-si traga asupra sa pentru nestiinta si greseala.

Zicea iarasi bunul pastor:

- Pe cat de cu osardie, cu dragoste si cu evlavie canta cineva lui Dumnezeu sau Nascatoarei de Dumnezeu sau sfantului, cu intelegere si cu dreapta credinta, pe atat se multumeste si Dumnezeu si Preasfanta Nascatoare si sfintii care se roaga si milostivesc pe Dumnezeu asupra lui sa-i daruiasca iertare pacatelor.

Apoi adauga si acestea;

- Ceea ce place lui Dumnezeu, place si Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu si sfintilor Lui. Iar ceea ce place Sfintilor Lui, place si Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu, place si lui Dumnezeu.

Iar pentru folosul tipicului zicea:

- Tipicul si umbletul vi-l pun in buna randuiala, cum sa umblati in Biserica lui Dumnezeu cu cucernicie si evlavie, cum sa va purtati intru cele sfinte, cum sa cititi cu luare-aminte si cu osardie cuvintele Sfintilor Parinti in urechile ascultatorilor, ca si pe sineva sa va folosit si pe ascultatori pe calea mantuirii sa-i povatuiți.

Tipicul, spunea mitropolitul Veniamin, va va invata cu cata osardie sa va aflati catre sfintele slujbe ale lui Dumnezeu, ale Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu si ale sfintilor Lui, pe care se cade sa o aiba fiecare crestin. Cu cat mai mult preotii si diaconii care sunt datori a fi lumina si a se face model si pilda de fapte bune enoriasilor lor!

Daca asa va veti sargui, adauga mitropolitul, a citi tipicul si invataturile lui a le cunoaste, daca va veti deprinde si va veti obisnui intru invataturile lui si slujbele sfintilor bine le veti orandui, daca veti fi sarguinciosi catre cele dumnezeiesti si veti fi iubitori de bunele

randuieli ale slujbelor sfinților, ale ceremoniilor bisericești și vietuirii celei placute, mostenitori Imparatiei cerurilor va veti face. Ca aceasta este și scopul talmacirii tipicului.

Pentru folosul citirii Sfințelor Scripturi, așa învăța marele mitropolit:

- Ce este mai dulce sau ce este mai veselitor în viață, decât a se apropia omul cu mintea de Dumnezeu și a vorbi împreună cu El, printr-o aleasă și netulburată cugetare la citirea dumnezeiestilor cuvinte? Acestea știindu-le Proorocul și împăratul David, zicea: Cat sunt de dulci limbii mele cuvintele Tale, mai dulci decât mierea și făgurel (Ps. 18, 11 și 118, 103).

Alteori îndemna părintește pe toți, zicând:

- Îndeletniciți-vă ziua și noaptea întru citirea Sfințelor Scripturi și veti fi cu adevărat ca sădul lângă izvoarele apelor, aducând la bună vreme rodul vietii și frunzele îmbunătățitelor voastre fapte nu vor cădea (Ps. 1,3).

Iar despre importanța Ceaslovului învăța, zicând:

- Nu ar fi greșit cineva, nici departe de adevăr ar fi stat, de ar fi numit cartea aceasta sfesnic de aur cu șapte făclii, după vedenia Proorocului Zaharia, ca pe cele șapte Laude ale Sfintei noastre Biserici Ortodoxe le închipuiește, nici de ar fi numit-o cer. Ca, precum cerul cuprinde în sine pe stele și pe cele șapte planete, tot așa Ceaslovul, pe cele șapte Laude și pe multimea sfinților ce se cuprind în cele douăsprezece luni.

Zicea iarăși înțeleptul părinte al Moldovei:

- Cuprindeți laudele acestea cu suflet voios, iubitorilor de Hristos creștini, fără de lene dându-le lui Dumnezeu în toate zilele, gândind la patimile Domnului care se cuprind într-însele, așteptând cu bună nădejde ziua venirii lui Hristos la judecată. Ca va veni având plăta Sa cu Sine, ca să rasplatească fiecăruia după faptele lui. Și credeți, fără îndoială, că veti lua plăta ostenețelor voastre.

Pentru folosul învățării iarăși zicea:

- Pe cât învățatura înaltă și preamărește pe om, cu atât neînvațatura îl înjosește și îl nimiceste mai mult decât necuvântatoarele vietăți.

Spunea mitropolitul Veniamin și acestea:

- Omul, fiind înzestrat de Dumnezeu cu talentul de ființă cuvântătoare, cu minte primitoare de știință și neindeletnicindu-se în învățatura nici unui fel de știință sau meșteșug, nu se poate socoti vrednic de altă numire, decât de slugă vicleană și lenasă. Nici de altă rasplatire vrednic, decât a se arunca în întunericul cel mai dinafară, unde este veșnică plângere și scărșnirea dinților (Matei 25, 30).

Iar pentru părinții care nu-și dau copiii la învățatura, zicea:

- Ucigași de fii, cu adevărat, se pot socoti părinții cei ce nu se îngrijesc să dea nici un fel de învățatura fiilor lor. Ba încă și mai răi decât aceia, după cum adevărește Sfântul Ioan Gura de Aur, zicând: "Ca ucigașii de fii numai trupul îl despart de suflet, iar cei ce nu dau bună creștere și învățatura fiilor lor, și pe trup îl despart de suflet, și pe suflet de Dumnezeu". Vai, deci, și amar vouă, părinților, în lumea aceasta, dar mai vai și mai amar în ceea ce va să fie!

Fiecare știință sau meșteșug se castigă prin teorie și praxis (practică). Aceasta întocmai urmează și la învățatura creștinească. Ca să fie cineva desăvârșit creștin trebuie mai întâi să aibă teoria credinței, adică să știe dumnezeiasca Scriptură și învățatura. Apoi să aibă praxis, adică să aibă faptele credinței, căci credința fără fapte este moartă (Iacov 2, 20).

Adauga apoi și aceste cuvinte:

- Biserica, în veacurile de mai înainte, atât se îngrijea pentru învățatura credinței, încât, de la treapta arhierilor, tot clerul, până și anagostiții, se însărcinau să catehizeze poporul. Aveau încă și diaconite rânduite pentru catehizarea femeilor. La început și slujba Liturghiei se savărea după ce se propovăduia îndelung poporului învățatura credinței.

În zilele de acum, continuă mitropolitul Veniamin, imputându-se învățatura credinței, prea lesne a putut să se imputineze și credința. Deci, imputându-se credința, neapărat s-au imputinat și semnele ei, încât marturiile Sfințelor Scripturi pentru semnele și minunile ce se făceau mai înainte, ca niște basme se par astăzi celor ce umblă întru întunericul neștiinței și a necunoștinței dumnezeiestilor Scripturi. Iar cele puțin și foarte rare minuni, care încă urmează acum, le socotesc ca de la întâmplare.

Apoi se întreba cu amaraciune venerabilul mitropolit:

- Cine în ziua de astăzi se îndeletnicește cu citirea Sfințelor Scripturi, ca să poată cunoaște ce este Dumnezeu, ce este lumea și ce este omul? Care părinte se sarguiește a întemeia în inima fiilor săi cunoștința de Dumnezeu, învățatura dogmelor credinței și poruncile Legii? Cu adevărat foarte puțini sunt unii ca aceștia și, adevărul grăind, mai tot tineretul veacului acestuia, lipsit de toată știința creștineștilor învățături, s-a abatut la netrebnice îndeletniciri, la basme și la tot felul de zadarnicii, din care izvorăsc toată calcarea de lege și nebagarea de seamă a poruncilor. Niște îndeletniciri ca acestea prea lesne au putut răsturna, în multe părți ale Europei, turnul credinței, a cărui temelie n-a fost așezată pe fundamentul dogmelor ortodoxe.

Dar și ortodocșilor, adauga mitropolitul, nu puțină rătăcire pricinuiesc. Ca prin acestea, mândrindu-se fiecare a se socoti pe sine filosof și învățat, nu îngăduie mai mult a fi povățuit de fraul credinței, pentru că îl oprește de a-și savăși voile inimii sale. Ci își nălucește lui singur de la sine dreptăți și legi.

Zis-a iarăși bunul păstor:

- Socotind eu nevrednicul că, luând pe umeri sarcina arhipastoriei tarii acesteia, de nu mă voi sargui a îndepărta pe cuvântătoarea mea "turma" de la niște căderi ca acestea, mai înfricosat mă va muștra Dreptul Judecător pentru aceasta, decât pentru însesi pacatele mele, mă am sarguit, și prin îndemnare, dar și prin însasi a mea osteneală și cheltuială, de am talmăcit și am tipărit cărți cu tot felul de învățături povățuitoare la adevărata cunoștință și datatoare de mult folos sufletesc.

Iar pentru folosul cartilor, zicea marele ierarh:

- Nădejdea pe care o am hrănit și o hrănesc în sufletul meu este că, înmulțindu-se cartile și științele în limba patriei, dacă nu eu, urmașii mei se vor învrednici a se folosi de cler învățat și încuviințat pentru a castiga popor luminat în învățături creștinești. Aceasta nădejde mă făcuse neadormit și neobosit în talmăcirea sfințelor cărți, din care multe stau netipărite pentru neînlesnire.

Apoi îndemna pe cititori, zicând:

- Fiti, iubitorilor, cu luare-aminte la citirea acestei cărți²⁴, ca nu toată trecând-o cu ochii, în minte să nu rămână nimic sau foarte puțin din cele ce ați citit. Pe această carte de mare folos pricinuitoare v-o pun astăzi înainte, iubitorilor patrioți, și va rog să o primiți ca pe o împlinire a unora din datorile mele către cuvântătoarea mea turma.

Iar despre felul cum trebuie, să se citească sfințele cărți, astfel învăța:

- Mîntea este întocmai ca și stomacul. Și după cum multă mîncare aduce nemîstuire, iar după o vreme ajunge stomacul să nu poată mîstui nimic, asemenea este și mîntea. Când cineva o încarcă cu multă citire, îndată ce a închis cartea, a uitat tot ce a citit. Iar după o vreme ajunge mîntea cu totul nelucrătoare și uită și cele ce a știut mai înainte.

Asadar, cel ce vrea să se folosească din citire trebuie neapărat să urmeze dieta aceasta. Adică, după ce va citi în liniște, cu bună luare-aminte, o încheiere a unei pricini, să închidă cartea și să se întrebe pe sine ce a citit. Și toate acelea repetându-le în gândul său, să urmeze iarăși înainte, ca să socotească că îi poate mîstui mîntea. În acest chip se folosește cu adevărat, că, toate așternându-se cu bună randuială în mîntea sa, oricînd poate împărtăși și pe alții din cunoștințele sale. Apoi și mîntea să se facă bine lucrătoare, ținînd în bună stare pe toate câte a auzit sau a citit.

Zicea mitropolitul Veniamin către pastorii săi:

- Fiilor, rugați-vă și pentru mine, că cel ce totdeauna mai mult cînstesc folosul de obște decît rasuflarea ce-mi ține viața. Că pe toate puterile trupesti și duhovnicești în armonie, ca pe niște strune, le-am întins, pe care oricînd le vor mișca degetele obștii sunt gata să facă sunetul glasului ce este plăcut dragostei tuturor.

Altădată iarăși îi îndemna:

- Primiți cu dragoste osardia mea, iubitorilor, dimpreună cu citirea acestei carticele, care la vedere deși se arată mică, dar luînd aminte înțelegerile noimelor ei cele înalte, dimpreună urmați și pocăinței celui smerit, care cu toată inima se pocăiește și cu amar plînge și se caiește de pacatele sale înaintea lui Dumnezeu.

Zicea iarăși:

- Bateți neîncetat la usa milostivirii lui Dumnezeu, pînă ce va va milui și se va închipui Hristos cu sfințele Lui patimi în inimile voastre. Nu pierdeți vremea în zădar, pe care Dumnezeu v-o dă spre pocăință, așteptînd întoarcerea voastră. Pentru că nu cumva, după cea prea multă și îndelungă răbdare a Lui, să sosească și judecata, și nu va fi atunci Cel ce izbăvește.

Apoi adăuga și aceasta:

- Lepădați tot viclesugul, pizma și răutatea din inimile voastre și toată necurăția, zavistia și hula din sufletele voastre și va va primi Dumnezeu într-o pocăință. Fiiți blânzi, cucernici, cu evlavie către cele sfinte, iubitori de Dumnezeu, iubitori de frați și veți petrece într-o această viață zile fericite, iar la sfîrșitul vieții voastre veți merge acolo cu bună nădejde de mîntuire. Iubitorilor, fiiți osarduitori spre toată fapta bună într-o această puțină viață și pentru mine va rugați, că sunt al dragostei voastre de amandouă fericirile rugător.

Zicea și acestea:

- Sfîntitele Scripturi să nu vă rămână a le citi totdeauna. Ci, mai ales să vă îndemnați unii pe alții spre tot lucrul folositor. Mai mult, pe fii și pe toată tinerimea să-i povătuți spre toată fapta bună, spre toate învățăturile cele sănătoase, de Dumnezeu plătute și folositoare, după datoria pe care o aveți, că pentru acești tineri aveți să dați seamă înaintea lui Dumnezeu.

Apoi adăugă, zicînd:

- Stați într-o toată fapta bună și fiiți așteptînd cu bună nădejde ziua venirii lui Hristos la judecată. Că va veni, avînd plăta Sa cu Sine, că să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui, precum Insuși făgăduiește.

Despre savarsirea slujbelor în limba românească zicea:

- Să vă mirați de negrita înțelepciunii a Ziditorului întregii fapturi, cum din nimic pe toate le-a adus într-o fi. Precum și pe a noastră limba, atît de împresurată de multe altele, a ridicat-o la atîta înălțime și vrednicie, încît să binevoiască a ne învrednici să-i aducem printr-însă doxologii, cereri și mulțumiri, închinându-ne Sfintei Treimi într-o ființă, Parintelui și Fiului și Sfîntului Duh.

În prefata "Penticostarului" spunea mitropolitul Veniamin aceste cuvinte pline de bucurie duhovnicească:

- O, carte aurită! Tu, ivindu-te, risipești toată întristarea sufletelor și Biserica lui Dumnezeu se umple de lumină și de strălucire. Tu, arătîndu-te, izgonești toată posomorarea fetelor ce se pricinuieste din întristarea inimilor celor apăsate de lacrimi și de amaraciune. Tu pe toți credincioșii îi chemi, că de obște să se veselească. Tu, de obște, tuturor le dai bună nădejde de mîntuire. Tu chemi și pe drepti și pe pacatoși și pe cei ce s-au înfrînat și au postit și pe cei ce s-au lenevit și nu au postit, că toți împreună să se bucure și să se veselească.

Spunea pastorul cel bun și aceste îndemnuri părintești:

- Veniți să ne bucurăm de Domnul, Care ne ține și ne hrănește și ne dă toate bunătățile și răbdă toate pacatele și fărdelegile noastre, și ca un bun și iubitor de oameni nu ne pedepsește. Ci, totdeauna îndelung răbdă, așteptînd pocăința să ne ierte, să ne îmbrățișeze și să ne facă partași nu numai Învierii, ci și Împăratiei Sale.

Zicea iarăși:

- Să nu ne lenevim, trecîndu-ne vremea în zădar, pe care Dumnezeu ne-o dă spre pocăință. Ci în tot minutul să fim cu grijă ca vine, vine ziua Domnului cea mare și înfricosată, când fiecare va primi plăta sa precum a lucrat în viață.

Ceaslovul, zicea mitropolitul Veniamin, este cartea rugăciunilor celor mai trebuincioase, care hrănesc sufletul cu cele mai mangăietoare și pline de umilinta sfinte rugăciuni, cu care sufletele cele evlavioase, încet aprinzîndu-se către Dumnezeu, strigă cu Proorocul: Că sunt de dulci găteliul meu cuvintele Tale, Doamne!

În prefata Hronografului zicea iarăși bunul pastor al Moldovei:

- Avînd eu sarcina arhipastoriei și a purtării de grijă pentru pasunea oilor celor cuvântătoare, am pus tot felul de silință, și însumi, și prin alții, a se talmăci cuvîntul lui Dumnezeu din felurite limbi și carti îmbrățisate de maica noastră, dreptmaritoarea Biserica a Rasaritului, spre folosul și mîntuirea binecredinciosului popor al neamului românesc.

Zicea iarăși:

- De două ajutoare morale mai întai avem trebuință, spre a putea ajunge către mîntuire. Adică de cunoștința și de credință. Și precum credința învie prin fapte bune, căci altfel este moarta, de asemenea, cunoștința, care naște pe credință, se capătă și se desăvârșește prin învățătura dumnezeieștilor Scripturi. Pentru aceasta și Mîntuitorul, trimițînd pe apostolii Săi în lume, le-a zis: Mergînd, învățați toate neamurile, predicîndu-le Evanghelia Mea și apoi îi botezați (Marcu 16, 15).

În prefata "Istoriei bisericesti", zicea marele ierarh:

- Numai Biserica a putut face din fiare fii ai lui Israel, popor ales și bineplăcut, sargincios lucrător al pamantului, supus credincios domnitorului, părinte duios al familiei, madular ravnitor al statului și, cu un cuvînt, cetatean folositor al societății.

Apoi continua, zicînd: - Citînd Istoria bisericăască, vă vedeți fiecare că azilul științelor și al literaturii în timpul prigonirilor barbare a fost Biserica. Și, că să zică așa, lumina înțelepciunii s-a păstrat cu sfîntenie în focul tainelor altarului. Iar pazitorii pretiosului depozit al culturii au fost clericii, învățătorii firești ai moralei.

Zicea iarasi:

- Daca fiecare din noi va face tot ceea ce poate in binele Bisericii, al patriei si al omenirii, nu va pieri cetatea noastra.

Altadata zicea cu durere mitropolitul Veniamin:

- De vom alerga cu Ieremia pe caile Ierusalimului cautand, nu vom afla pe acela care sa faca judecata si sa cerce credinta. Pentru ca, de la cel mai mic pana la cel mare, toti au facut faradelegi; de la preot si pana la profetul mincinos, care vointe a vindeca sfaramarea poporului cu graiuri mincinoase, zicand: Pace! cand pacea ii lipseste cu totul, chiar din inima lui. Ce vom zice pentru astfel de paravati (tradatori) ai lui Dumnezeu si ai oamenilor, care au parasit izvorul apei celei vii si si-au sapat lor fantani necurate, ce se surpa si nu tin?
- Fiii veacului acestuia, temandu-se de moarte, doresc viata, ca sa imbratiseze lumea pierzarii si sa inoate in oceanul patimilor lor. Dar cine va da capului meu apa si ochilor mei izvoare de lacrimi - zice Ieremia Proorocul - ca sa plang poporul acesta si pe cei raniti ai sai, ziua si noaptea? (Ier. 1, 16).

Spunea marele ierarh si acestea:

- Numai un trai ce ar urmari scopuri crestinești, folositoare lumii, se poate numi viata. Altfel trupul nostru, in care sta ingramadita spuza patimilor, nu poate fi pentru om decat o inchisoare in al carei intuneric stau harurile lui cele dumnezeiesti.

Zise iarasi mitropolitul Veniamin:

- Iubitii mei fii si frati! Daca adevarata glorie, adevarata marire sta numai in virtute, apoi pentru a fi barbati mari si pentru a imparati peste lume si peste eonii (mai marii) ei, nu avem trebuinta de tronuri, nu avem nevoie de diademe, nu avem lipsa de sceptre, fara numai a lucra in via Domnului bunatatea si a face dreptate. Apoi, uniti prin dragostea evanghelică, sa umblam intr-un gand in casa lui Dumnezeu, cugetand ziua si noaptea la Legea Domnului.

Apoi continua, zicand:

- In Legea Domnului sa punem voia noastra, ca, asa in nevoie, sa putem zice cu Iezechiel: Adu-ti aminte de noi, o, Dumnezeule, ca am umblat inaintea Ta intru adevar si cu inima binevoitoare am facut cele bune intru ochii Tai (Plangeri 5,1). Iata mijlocul prin care sa putem vietui, nu indelung, dar cu nemurire, ori in ce pozitie si stare ne-am afla.

Zicea iarasi:

- Nimic nu este, iubitilor, mai mare, mai puternic, mai stralucit, mai folositor sub soare si totodata mai usor de dobandit decat bunurile virtutii. Prin virtute si prin credinta, nu prin arme si putere lumeasca, sfintii toti au biruit cumplitile imparatii ale intunericului si au intemeiat imparatia Evangheliei.

Dupa cincizeci de ani de jertfa, de osteneala si de rodnică slujire arhierasca in Biserica lui Hristos (1792-1842), mitropolitul Veniamin Costachi s-a retras la Manastirea Slatina, unde a mai trait inca patru ani ca simplu monah, traducand in continuare carti folositoare de suflet din limba greaca veche, pentru luminarea poporului nostru ortodox.

Miscat de harul Duhului Sfânt, "smeritul parinte duhovnicesc al Moldovei", inainte de obstescul sau sfarsit, isi imparte prin testament toata agoniseala sa la manastire si la saraci, adresand tuturor cele mai de pe urma cuvinte de obsteasca iertare si binecuvantare:

- Las, iert si binecuvintez din toata inima si din tot sufletul pe toti fratii mei crestini si pe insisi cei ce ma urasc si pe cei ce m-au nedreptatit si pe cei ce au intins curse in calea mea si chiar pe cei ce mi-au facut vreun rau vazut ori nevazut, rugand pe milostivul Dumnezeu sa nu judece faptele acelora, ci cu indurarea Sa sa-i ierte pe toti, dupa cum i-am iertat si eu.

Iar pentru inmormantarea sa, marele ierarh Veniamin Costachi scrie in acelasi testament:

- Insarcez pe fiul meu Meletie ca, pentru dragostea Domnului, inmormantarea sa mi se faca dupa povatuirea ce i-am dat, numai cu parintii din manastire, din afara de sfanta biserica, fara arhieriei, simplu si fara zadarnice pompe si cheltuieli....

CARTE PASTORALA DATA IN EPARHIA ROMANULUI (Probabil, la anul 1796)

Veniamin, cu mila lui Dumnezeu, Smerit Episcop Romanului

"De cand Dumnezeiasca Pronie au binevoit de ne-au incredintat dregatoria pastoriei celei duhovnicesci, scopul nostru au fost si este buna chivernisire a Bisericilor, mantuirea oilor celor cuvantatoare si ravna pentru cuviincioasa petrecere a preotilor Domnului.

Drept aceasta, iata, preote, ti-am pus inainte aceste ponturi cum ti se cade sa petreci, pre care te indatoresc sa le citesti adeseori, si ceea ce te invata sa pazesti intocmai neaparat.

a. Dator esti, o, preote, ca unul ce ai primit asupra ta Darul Preasfantului Duh si te-ai pus invatator norodului, sa nu-ti fie petrecerea ca celor de obste, ci sa fii ferit si pazit de toata prihana care aduce scandal si defaimare cinului tau, (adica) de betie, care este incepatura tuturor rautatilor, de zavastie, de mandrie, de galcevi, de judecati, de sudalmi, de cuvinte desarte, de juramanturi drepte ori nedrepte si de a iesi martor impotriva cuiva. Si sa fii curat atat la cele din launtru ale tale, cum si pe dinafara, grijit la haine, spalati si pieptanati, ca, cu toate faptele si urmarile tale, sa fii pilda celor ce privesc la tine, ca obiceiul tu supusii a urma intru toate povatuitorul lor.

b. Sa aibi purtare de grija pentru Biserica la care esti oranduit slujitoriu, ca sa fie grijita si impodobita cu cele trebuincioase, atat in launtru, carti, vesminte, icoane, sfinte vase, cristelnita pentru Sfantul Botez, in care sa se poata afunda pruncul cu lesnire in trei afundari, iar nu in turnari sau in alt chip cum si pe dinafara iarasi sa fie bine acoperita si ingradita imprejur; iara cand va fi lipsita de ceva, o data si de doua ori, sa indemni pe ctitori sau pe poporani ca sa implineasca cele trebuincioase. Iara, neurmand sfatul tau, sa arati la protopopol tinutului, ca dupa invatatura ce va lua de la noi sa urmeze.

c. Cand vei avea sa slujesti dumnezeiasca Liturghie, sa postesti cu o zi mai inainte, sa te dezbraci de toate grijile lumesti, intru acea vreme sa te impacii cu toti din toata inima ta si asa sa savarsesti Jertfa cea fara de sange, ca sa fie bine primita in Sfantul Jertfelnic cel mai presus de Ceruri.

d. Sfantul Agnet vreau sa-l pazesti si sa-l grijesti ca sa nu umezeasca si sa mucezeasca, cerandu-l la vreme si uscandu-l cu mare randuiala, cum si potrivirea Sfintelor Taine prea cu luare aminte sa fie, ca nu fiestecum sa se savarseasca si sa ramaie cat de putin cusur, cu neoranduiala.

e. Pe poporani tai sa-i sfatuiesti cele duhovnicesci si sa-i indemni ca sa mearga la Biserica in toate Duminicile si sarbatorile si sa se spovedeasca fieste care de patru ori pe an sau macar o data si care vor fi vrednici sa se si impartaseasca. Asijderea si pe casnicii tai sa-i inveti frica lui Dumnezeu, cu indeletnicire la rugaciuni, a pazi curatenia, a fi cinstiti si ascultatori, ferindu-se de adunari necuviincioase, ca sa ia si altii pilda buna in casa ta.

f. Sa te silesti in tot chipul ca sa dejghini (indepartezi) dintre poporani vrajile, farmecile, descantecele, baierile si altele asemenea acestora, care le fac cei mai multi prin casele lor, caci aceste sunt lucruri paganesti si neplacute lui Dumnezeu. Ci de va fi bolnav cineva

dintre poporani, sa cheme preotul sa se roage pentru dansul, dupa invatatura Apostolului ce zice: Ca rugaciunea credintei va mantui pre cel bolnav (Iac. 5, 15).

g. Sa nu fii volnic a cununa, ori slobod, ori rob, fara de pecetluit cu pecetea noastra, nici a te ridica din satul acela unde te afli si a merge aiurea, sau a sluji la alta Biserica fara stirea si blagoslovenia noastra, caci indraznind vei fi supus supt grele canoane.

h. De te va supara cineva, sa nu-i raspunzi cu sudalmi si ocari, ci sa arati la protopopul tinutului si se va intalepti suparatorul tau. Sau cand vei avea pricina de galceava, nu esti slobod a merge la judecata politiceasca, caci dregatorii politicești nu pot sa te judece pre tine, fiind preot.

Ci, cand vei avea vreo suparare de judecata, tot la protopopul vei merge de-ti vei cere dreptate. Si cand protopopul nu te va putea odihni, sa fii indatorit a veni la noi, ca sa te punem la cale. Insa te fereste sa nu fii tu incepatorul pricinii, ca apoi vei fi supus canonisirii.

Aceste mai sus aratate, ce ti s-au pus ca o oglinda inainte, priveste-le, o, preote, si de vei pazi intocmai neaparat, bine sa stii ca vei castiga dragoste si evlavie de la oameni, cinstea si ajutorul lor vei dobandi. Arhiepiscopul se va bucura de tine si te va iubi ca pre un impreuna slujitor al Tainelor lui Dumnezeu, carele, asa sa te intareasca Domnul Dumnezeu, a le pazi neaparat, cu iubirea Lui de oameni in veci. Amin".

CUVIOSUL CALINIC PUSTNICUL - Manastirea Horaita-Neamt (secolul XIX)

Acest cuvios s-a nevoit in prima jumatate a secolului XIX intr-o mica poiana, sub varful Muntelui Horaiciorul. Batranii spun ca era preot, ca s-a nevoit aici 40 de ani, ca ducea o viata sfanta si ca avea darul facerii de minuni. Veneau la el oameni bolnavi de prin sate, iar parintele ii vindeca cu post si cu rugaciune.

Cuviosul Calinic avea, de asemenea, mare evlavie la Maica Domnului, cu a carei icoana izgonea duhurile rele din oameni, alunga fiarele salbatice din gradina sa, biruia patimile si gandurile viclene din cugetul sau. Oriunde se ducea, purta cu sine icoana Maicii Domnului si era izbavit de tot raul.

Nevointa pustnicului Calinic era aceasta: manca o data pe zi dupa apusul soarelui, savarsea neincetat rugaciunea lui Iisus si priveghea noaptea cu cantari de psalmi si metanii. Iar indeletnicirea lui cea mai iubita era plantarea si altoirea de pomi fructiferi. Toata poiana din jurul chiliei sale a plantat-o cu meri, pruni si nuci. Ba mergea si la Schitul Horaicioara sau cobora jos in Manastirea Horaita de planta si altoia pomi de tot felul. Iar toamna aduna cu bucurie roadele osteneților sale si le impartea in dar la trecatori, "In numele Maicii Domnului!"

Aceasta era viata si nevointa Cuviosului Calinic pustnicul. Ajungand la adanci batraneti, a cazut bolnav la pat. Atunci au venit calugarii din schit si i-au zis:

- Parinte Calinic, am venit sa te coboram de vale, sa mori la manastire.

- Cu ajutorul Maicii Domnului, a raspuns batranul, ma cobor singur! Si indata, luand icoana Preasfintei Fecioare, s-a coborat inaintea tuturor in Manastirea Horaita. Apoi s-a inchinat in biserica, s-a marturisit la duhovnic, a cerut Preacuratele Taine si, dand tuturor sarutarea cea mai de pe urma, a adormit cu pace si cu bucurie in suflet. Locul unde s-a nevoit se numeste astazi "Poiana lui Calinic".

CUVIOASA XENIA SCHIMONAHIA - Manastirea Agapia (secolele XVIII-XIX)

In prima jumatate a secolului XIX s-a nevoit la Manastirea Agapia o smerita si mult sporita calugarita, cu numele de schimonahia Xenia. Aceasta cuvioasa era de loc din tinutul Iasilor, iar dupa neam se tragea dintr-o familie de oameni foarte credinciosi. Parintii, crescand-o in frica de Dumnezeu, au dat-o la invatatura. Apoi, voind sa o casatoreasca, fecioara a renuntat la cele pamantesti si, intrand in viata calugareasca, s-a facut mireasa lui Hristos. Mai intai s-a nevoit cativa ani la Manastirea Socola-Iasi, sub povatuirea egumenei Elisabeta Costachi. Apoi, prefacandu-se Agapia in manastire de maici si mutandu-se obstea de la Socola aici, a venit si tanara nevoitoare, schimonahia Xenia.

In noua manastire, Cuvioasa Xenia se nevoia mai ales cu slujba la biserica, cu privegherea de noapte, cu citirea sfintelor carti si cu rugaciunea lui Iisus. Ascultarea ei era cantarea la strana, ingrijirea bisericii, iar in timpul liber facerea de stihuri versificate "spre lauda lui Dumnezeu si mangaierea sufletului". Caci, ducand o viata cu totul aleasa, in post, in smerenie si in neadormita rugaciune si fiind luminata cu multa invatatura de carte, schimonahia Xenia se invrednicise de la Dumnezeu de darul facerii de versuri duhovnicești. Si era renumita aceasta cuvioasa in Manastirea Agapia si in tot tinutul Neamt pentru sfintenia vietii ei si pentru alesele stihuri bisericești pe care le scria. Din aceasta pricina i se spunea "facatoarea de stihuri".

Versurile sale sunt versuri de lauda lui Dumnezeu si de mangaiere duhovniceasca, precum singura autoarea le numeste, impartite in mici grupe sau "stihuri", dupa numarul praznicelor imparatești si asezate in ordinea Sinaxarului de peste an. Cartea de versuri bisericești a schimonahiei Xenia a fost terminata in anul 1826. Ea contine 186 de foi cu peste doua mii de versuri, insotite de o frumoasa prefata. Versurile sale, adevarate imne si cantari de bucurie, sunt izvorate dintr-un suflet curat si impacat cu Dumnezeu. Ele cheama toata suflarea sa laude pe Domnul si sa marturiseasca minunile Lui. Astfel, smerita schimonahie Xenia este cea dintai poeta in trecutul neamului nostru, iar "stihurile" ei formeaza prima carte de imne romanesti.

Asa nevoindu-se Cuvioasa Xenia peste 50 de ani, in neincetata rugaciune, in bucurie si cantare si bineplacand mirelui ei, Iisus Hristos, s-a stramutat cu pace la cerestile lacasuri pe la jumatatea secolului trecut.

ARHIMANDRITUL NEONIL BUZILA - Mare staret al Manastirii Neamt (1789-1853)

Viata

Arhimandritul Neonil Buzila a fost cel mai renumit staret al Manastirii Neamt din secolul XIX. Personalitatea sa se impune in istoria monahismului nostru, atat prin inalta sa traire duhovniceasca si prin intelepciunea cu care a crescut atatea suflete in dragostea de Hristos, cat si prin devotamentul cu care s-a pus pe sine si intreaga manastire in slujba Bisericii, a neamului si a aproapelui.

Staretul Neonil s-a nascut in satul Valea Seaca-Suceava, in anul 1789. Parintii sai, desi saraci, i-au dat o crestere aleasa. In anul 1802, cand avea numai 12 ani, a intrat in viata monahala, fiind incredintat unchiului sau, arhimandritul Ilarie, din Manastirea Neamt. In anul 1808 a fost calugarit, iar mai tarziu, hirotonit diacon si preot.

Intre anii 1827-1832 a fost preot slujitor si duhovnic la Catedrala mitropolitana din capitala Moldovei, fiind pretuit si cautat de toti locuitorii orasului, "caci era dulce la cuvant si la toti primit si iubit". Intre anii 1832- 1834, ca staret al Manastirii Barboi din Iasi, s-a ingrijit de reinnoirea acestui sfant lacas, fiind cinstit cu treapta de arhimandrit.

Dupa moartea staretului Dometian (1834), arhimandritul Neonil este ales staret al Manastirii Neamt, pe care o conduce cu intelepciune timp de doi ani (1834-1835). In urma unor intrigi din afara, este schimbat din staretie, apoi reales intre anii 1838-1839. Dupa doi ani este inlocuit pentru a doua oara si surghiunit la Manastirile Slatina si Vorona, datorita caracterului sau devotat si statornic. In anul 1843,

arhimandritul Neonil este ales pentru a treia oara staret al Manastirilor Neamt si Secu, pe care le pastoreste cu o neegalata pricepere timp de inca zece ani. In aceasta scurta perioada, desi suferind, reuseste sa aduca in marea lavra un viu suflu de innoire duhovniceasca si culturala.

Staret si duhovnic ales, calugar invatat si scriitor iscusit, iconom devotat al casei lui Dumnezeu si parinte al saracilor, slujitor adevarat al Bisericii si fiu credincios al neamului, iata pe scurt marile virtuti ale staretului Neonil, specifice, de altfel, Ortodoxiei romanesti.

Dupa sapte ani de suferinta, marele staret Neonil Buzila, impacat cu sine, cu oamenii si cu Dumnezeu, se muta in odihna lui Hristos, plans de tot soborul, la 16 octombrie, 1853, si este inmormantat in pridvorul bisericii ctitorite de Stefan cel Mare, precum se vede pana astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Staretul Neonil si-a inchinat din copilarie viata lui Hristos. Invatatura de carte si adancul Sfintelor Scripturi le-a deprins de la renumiti dascali ai Manastirii Neamt, ieromonahul Iosif si schimonahul Platon, iar mestesugul nevoitei calugaresti l-a invatat de la cei mai buni duhovnici ai soborului. Se spunea despre dansul, precum insusi lucrul l-a adeverit, ca pe toti dascalii si duhovnicii sai i-a intrecut.

Arhimandritul Neonil, in toata viata sa, a fost foarte ravnitor pentru casa Domnului. In anul 1821, cand multe biserici si odore erau jefuite si distruse de rasculati, el a fost randuit de staretul Manastirii Neamt, arhimandritul Ilarie, sa ascunda in padure icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului. Dupa aproape doi ani de zile, tot sfintia sa a fost trimis sa aduca din nou icoana Maicii Domnului in manastire.

In acelasi an (1821), cand Manastirea Secu era incendiata de turci si tezaurul zidit intr-o tainita, parintele Neonil, luand porunca de la staret, s-a furisat noaptea sub ziduri impreuna cu pustnicul Zosima, a spart peretele si a ascuns tezaurul cu toate sfintele vase in padure, salvandu-le astfel de foc si de profanare.

Blandetea inimii sale si iscusinta in Sfintele Scripturi au facut din arhimandritul Neonil un duhovnic renumit in Manastirea Neamt si in toata Moldova. Mai ales la Iasi, cat a fost preot la catedrala, ajunsese duhovnic si sfetnic de taina, atat domnitorului si mitropolitului, cat si la o mare parte din locuitorii orasului. Bogati si saraci, mireni si calugari, invatati si oameni simpli, tarani si orasenii, toti il cautau si isi hraneau sufletul din invataturile sale, "caci era dulce la cuvant si la toti primit si iubit".

Odata a alergat la arhimandritul Neonil un datornic din oras care datora Mitropoliei suma de 40.000 lei, rugandu-l sa mijloceasca pentru iertarea lui. Deci, vazand parintele saracia datornicului, a mijlocit la mitropolitul Veniamin si i-a iertat toata datoria.

Fiind inzebrat de Dumnezeu cu multe daruri duhovnesti, arhimandritul Neonil a fost staret la Manastirea Neamt timp de treisprezece ani. Deci, vazand ca viata duhovniceasca in Manastirea Neamt era in scadere, a intocmit pentru obstea sa un nou asezamant calugaresc prin care a imbinat in chip armonios rugaciunea si nevointa, lucrul mainilor si slujirea.

Cele mai importante reguli de sporire duhovniceasca, fixate de staretul Neonil, erau acestea:

- marturisirea zilnica a soborului;
- participarea obligatorie a fiecarui calugar si frate la pravila bisericii, indeosebi la Utrenie si la Sfanta Liturghie;
- indeletnicirea la chilii cu pravila, cu rugaciunea lui Iisus si citirea scrierilor Sfintilor Parinti;
- interzicerea cu desavarsire a oricarui fel de adunari la chilii;
- savarsirea ascultarii in manastire cu dragoste si fara cartire;
- petrecerea soborului in desavarsita armonie, unitate si smerenie;
- interzicerea mancarii de carne in obste;
- servirea mesei numai la trapeza. Nimeni nu avea voie sa manance in chilie, afara de cei bolnavi.

Pentru buna chivernisire a bunurilor manastiresti si punerea lor in folosul tuturor, staretul Neonil a randuit in asezamantul sau urmatoarele:

- incetarea oricarui amestec din afara in treburile manastirii. Averile ei nu pot fi inusitate sau instrainate de nimeni, fara voia soborului;
- veniturile manastirii vor fi folosite, atat pentru intretinerea soborului si refacerea chiliilor, cat si pentru opere de binefacere si milostenie, ca: zidirea de biserici noi in satele sarace, inzebrarea unor lacasuri noi cu carti si obiecte de cult, zidirea de spitale si scoli publice, infiintarea unor "spiterii" (farmacii) pentru calugari si mireni, si altele;
- zidirea unei bolnite noi in Manastirea Neamt, atat pentru calugarii din lavra si schituri, cat si pentru cei din pustie;
- deschiderea unei scoli monahale in manastire pentru fratii incepatori;
- tipografia si legatoria de carti sa fie mult marite.

Aici se vor tipari tot felul de carti bisericesti de slujba si invatatura, din veniturile manastirii, care apoi se vor imparti gratuit la manastiri si biserici de mir. Toate acestea au fost in intregime realizate.

Staretul Neonil a randuit ca spovedania soborului sa se faca zilnic, in fiecare seara, iar impartasirea sa se faca saptamanal. De asemenea, partici- pare zilnica la Utrenie si Sfanta Liturghie era obligatorie. Cei care lipseau fara pricini binecuvantate erau pedepsiti.

Pentru abateri mici se dadea cate o zi de post si metanii. Iar pentru abateri mai grave, vinovatul era oprit un timp de la Sfanta Impartasanie sau era trimis de canon la alta manastire. Prin aceasta, viata duhovniceasca si unitatea soborului au sporit mult in Manastirea Neamt, iar dezbinarea dintre frati a fost inlaturata.

In timpul staretiei sale, arhimandritul Neonil, cuprins de ravna pentru Biserica lui Hristos si mantuirea neamului, a zidit si a inzebrat din venitul manastirii numeroase lacasuri de rugaciune, printre care se pot aminti: clopotnita Manastirii Neamt, cu paraclisul Buna-Vestire, trapeza si aripa de sud a incintei; biserica Sfantul Ioan Teologul si grobnita din cimitirul manastirii; biserica Schitului Vovidenia din apropiere; biserica satului Topolita-Neamt si biserica satului Preutesti-Neamt, ambele inzebrate de staret personal; paraclisul Sfantul Ioan cel Nou de la Suceava din bolnita manastirii; paraclisul Sfantul Lazar de la Spitalul Targu Neamt; incinta Manastirii Secu, de doua ori mistuita de foc, si altele.

Marele staret, fiind foarte milostiv si iubitor de oameni, a purtat grija dupa putere si de cei bolnavi. Astfel, a zidit in Manastirea Neamt o bolnita incapatoare, in locul celei arse in 1841, pentru calugarii batrani si bolnavi din lavra, pentru cei ce se nevoiau in schiturile si padurile dimprejur si chiar pentru mireni. Alaturi a amenajat o farmacie si a randuit cativa calugari "bolniceri" si un medic. Iar la Targu Neamt zideste, in anul 1852, un spital mare cu etaj pentru 200 de bolnavi, cu paraclis la mijloc, in care slujea zilnic un duhovnic calugar. Mai zideste o farmacie mare "cum nu era alta in Moldova", cu medic platit de manastire. In aceste doua spitale, multe suferinte se alinau si toti bolnavii primeau tratament gratuit. Spitalul si farmacia erau intretinute de manastire.

Staretul Neonil, fiind totodata foarte iubitor de carte si dorind sa ajute la luminarea calugarilor si a poporului, a zidit in orasul Targu Neamt o scoala publica cu 4 sali de clasa pentru 200 de copii. A mai construit in satul Vanatori-Neamt o alta scoala publica cu doua sali de clasa, inzestrandu-le pe amandoua cu mobilierul necesar si cu biblioteci renumite. In ambele scoli, copiii invatau gratuit, pe cheltuiala manastirii. Iar pentru calugari, a intemeiat in manastire o scoala monahala in aripa de sud a incintei, incredintand-o invatatului arhimandrit Filaret Scriban. Aici se invatau: Vechiul si Noul Testament, Regulile vietii monahale, Muzica psaltica, Tipicul, Gramatica, Istoria si limbile greaca si slavona.

Toate ctitoriile staretului Neonil - chilii, biserici, spitale si scoli - se pastreaza in stare de functionare pana astazi. Pentru a pune la indemana calugarilor invaturile Sfintilor Parinti, staretul Neonil a imbogatit mult biblioteca Manastirii Neamt cu tot felul de manuscrise si carti patristice si de cult, cum nu era alta biblioteca in Moldova (O mare parte din aceasta biblioteca a fost mistuita in incendiul din noiembrie 1862). Pe langa cartile care se citeau la chilii, staretul a randuit sa se citeasca zilnic la biserica si la trapeza din cuvintele Sfintilor Parinti.

Cea mai mare opera culturala a staretului Neonil a fost insa tiparirea de carti. Pentru a satisface setea de cunoastere duhovniceasca a tuturor si pentru a inzebra bisericile si manastirile cu cartile necesare de cult, el a marit mult tipografia manastirii si a inlocuit vechile teascuri de lemn cu altele metalice. Activitatea tipografica era sustinuta de peste 60 de calugari si frati. Unii traduceau din limba greaca, iar altii turnau litere, culegeau textul, faceau cerneluri naturale, lucrau la teascuri, corectau paginile tiparite, legau carti in piele de miel sau sculptau chenare si ornamente in lemn de maslin si de par.

Dragostea pentru Biserica si neam a staretului Neonil l-a indemnat si la alte opere de binefacere. Vazand lipsa in care se aflau unele schituri si biserici din Moldova, trimitea peste tot carti de slujba si de invatatura ortodoxa in mod gratuit. Milostenia si ravna marelui staret au trecut pana dincolo de hotarele Moldovei, cartile tiparite in Manastirea Neamt ajungand, atat in Tara Romaneasca si Transilvania, cat si in Muntele Athos, Basarabia si Balcani.

Indata ce a auzit ca sute de biserici din Ardeal sunt jefuite si lipsite de carti de cult, a trimis de mai multe ori peste Carpati calugari cu carti incarcate in care cu boi, la episcopul Andrei Saguna. Astfel, milostenia si bunatatea staretului Neonil se facusera cunoscute tuturor. Se spunea despre dansul ca, oricat ar fi fost de ocupat cu grijile de tot felul in manastire, nu-si lasa niciodata pravila si canonul calugaresc. Iar de la Utrenie, Vecernie si Sfanta Liturghie nu lipsea in nici o zi. Ba inca cerceta pe calugari si frati la chilii, la ascultare, la bolnita, la tipografie, la trapeza. Mergea uneori sa cerceteze si pe calugarii din Secu, din Sihalstria, Sihla, Pocrov, Icoana si din celelalte schituri care erau sub povatuirea sa. Peste tot ajungea si pe toti ii mangaia cu cuvintele sale pline de intelegiune si blandete. In anul 1847, o holera cumplita a bantuit Tara Moldovei, secerand pe cei lipsiti de ajutor. Atunci multi se izbaveau de moarte fugind prin manastiri. La Manastirea Neamt, staretul Neonil a adapostit in anul acela numeroase familii de oraseni din Iasi, dandu-le mancare si chilii. Spun toti ca nici unul din calugari si mireni n-a murit de holera. Cum se imbolnavea cineva, staretul il trimitea sa se inchine la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului, si se vindeca.

Se mai spune despre acest mare staret ca in anul 1846, imbolnavindu-se de picioare dupa nestiutele judecati ale lui Dumnezeu si fiind nevoit sa stea in chilie pana la moarte, niciodata n-a cartit intru inima sa. Ci de acolo, de pe patul suferintei, se straduia sa conduca obstea manastirii, cu toate schiturile si metoacele sale, care numara pana la 600 de calugari. Zilnic veneau la el parintii din consiliu, egumenii, duhovnicii si fratii sa-i ceara sfat, si nimeni nu iese din cuvantul lui.

De pe patul suferintei, staretul Neonil nu inceta a sfatui si a invata pe toti calea mantuirii, atat prin viu grai, cat si prin scris. Caci era inzebrat de Dumnezeu cu multa putere in cuvant.

- Fratilor, zicea el, nu pregetati a va indulci de mireasma cea duhovniceasca ce iese din florile cele mirositoare ale raiului celui intelegator, adica din chinurile si durerile, sfintilor mucenici si din ostenele si nevoitele cuviosilor parinti. Pe acestea, Mireasa lui Kristos cea fara prihana, adica sfanta noastra maica, Biserica Rasaritului, le-a sadit si le-a crescut prin buna-credinta, spre a le aduce lui Hristos, Mirelui sau cel adevarat, miros de buna mireasma, pe a caror buna mirosire El foarte mult o iubeste dupa cea zisa: La mireasma mirurilor Tale vom alerga (Cantarea cantarilor, 1,7).

Zicea iarasi:

- Pe florile acestea duhovnicesti, adica pe sfintii cei cuprinsi in mineiele Bisericii, cu dragoste adevarata sa-i cinstim ca pe prietenii lui Dumnezeu. Iar dintre toti, mai cu osebite pe Sfanta Stapania noastra de Dumnezeu Nascatoarea si pururea Fecioara Maria, cu credinta si cu bucurie negraita sa o laudam, ca pe ceea ce negrait, prin cuvantul arhanghelului, a zamislit de la Duhul Sfant pe Fiul si Cuvantul Tatalui Celui fara de inceput si L-a nascut cu trup spre mantuirea noastra, a oamenilor.

Zicea iarasi:

- Fratilor, primiti, va rog, cu crestineasca dragoste si ravna rugaciunile sfintilor ce se cinstesc in Biserica dreptmaritoare, ca ei sunt mijlocitorii mantuirii noastre intru Imparatia Tatalui Celui vesnic.

Alta data iarasi invata, zicand:

- Fratilor, datorie avem ca si noi sa ne aducem aminte de innoirile duhovnicesti si spre mai bine sa ne schimbam din zi in zi, cat ne aflam intru aceasta viata prea scurta.

Zicea staretul Neonil si acestea:

- Sa ne innoim, fratilor, dezbracandu-ne, dupa cuvantul Apostolului, de omul cel vechi prin pocainta si prin marturisirea curata, si sa ne imbracam in cel nou prin lucrarea faptelor bune, ca, iesind din viata aceasta indreptati si gatiti, dupa ce se vor strica corturile noastre si dupa ce iarasi se vor ridica prin glasul trambitei celei de apoi, sa ne invrednicim a primi rodirile ostenelelor noastre, praznuind nu o data in an, ci fara incetare. Nu in corturi si colibe stricacioase ca evreii, ci in lacasurile cele nefacute de mana ale celor intai-nascuti.

Apoi adauga:

- Sa cinstim din tot sufletul pe sfintii cei din fiecare zi si mai ales sa ne sarguim, pe cat ne va fi cu putinta, spre urmarete petrecerii lor. Ca, facand aceasta, ne vom invrednici a fi mostenitori desfatarii celei vesnice si Imparatiei ceresti in Hristos, Domnul nostru.

Zis-a iarasi staretul Neonil:

- Sa cinstim cu adevarata credinta pe adevaratul Dumnezeu si Mantuitor al nostru, Iisus Hristos. Lui sa-I aducem, nu flori pamantesti si stricacioase ce se vestejesc, ci nesticacioase si ceresti. Adica, pe sfintii mucenici care s-au inrosit in sangele lor ca niste trandafiri prea frumosi. Inca si pe preacuviosii parinti, cei ce prin sudorile si nevoitele lor si-au inaltat sufletele mai mult decat crinii cei binemirositori. In toamna anului 1852, marele staret Neonil, simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a incredintat mitropolitului Sofronie Miclescu testamentul sau, insotit de aceste ultime cuvinte:

"Eu mor suparat pe sine-mi ca am purtat cu nevrednicie numele unuia dintre Apostolii cei mici ai Domnului. Sfsarsind dar pana la a doua venire a Domnului toata voroava cu Inalt Preasfintia Voastra si cu tot omul, intreind si impatrin lacrimioara si nevrednica mea rugaciune ca sa nu uitati de mine si de fratimea aceasta. Bindecuvantati aceasta calatorie vesnica a mea, iertati-ma, dezlegati-ma si Dumnezeu sa ne invredniceasca ca sa ne vedem cu totii intru imparatia Tatalui Celui vesnic, intru bucuria Domnului si Mantuitorului nostru Iisus Hristos si intru luminarea darului Preasfantului si de viata facatorului Duh Sfant. Amin".

NEONIL, Arhimandrit si staret al Sfintelor Monastiri Neamt si Sacul, 1853, octombrie, 13.

Dupa trei zile, staretul Neonil, dand tuturor sarutarea cea mai de pe urma, a trecut cu pace la vesnica odihna, fiind inmormantat in pridvorul bisericii mari.

IEROSCHIMONAHUL VALERIAN - Manastirea Sihastria-Neamt (1790 - circa 1860)

Acest parinte era de loc din Transilvania. Dorind sa slujeasca lui Hristos, a plecat din casa parinteasca la varsta de cincisprezece ani. Apoi, trecand Carpatii, s-a stabilit la Schitul Sihastria in anul 1805. In acea vreme, viata duhovniceasca din Schiturile Pocrov, Sihastria si Sihla era renumita in Moldova, si atragea nu putini iubitori de liniste din toate partile tarii. Dupa cinci ani de ucenicie, a primit schima monahala in 1810, fiind calugarit de insusi staretul Manastirii Neamt, arhimandritul Silvestru.

In anul 1821, cand Schitul Sihastria a fost ars si pustiit de turci in luptele cu eteristii greci, parintele Valerian s-a facut sihastru in padurile din imprejurimi. Apoi, revenind in schit, a ajutat la innoirea chiliilor, a bisericii si a vietii duhovnicesti din Sihastria.

Mitropolitul Veniamin Costachi, vazand ravna schimonahului Valerian pentru casa Domnului, l-a hirotonit diacon si preot si l-a numit egumen al Schitului Sihastria.

Timp de aproape douazeci de ani, ieroschimonahul Valerian a povatuit cu multa intelepciune pe fiii sai duhovnicesti, care slujeau lui Hristos ziua si noaptea. Inca purta grija si de ceilalti sihastri care se nevoiau in padurile seculare din preajma schitului, dandu-le hrana si Insusi Trupul si Sangele Domnului. In acea vreme traiau in partea locului zeci de pustnici alesi.

Pe langa viata duhovniceasca, egumenul Valerian se ingrijea si de buna chiyernisire a schitului. In anul 1837 a construit un paraclis din lemn cu hramul Sfintii Parinti Ioachim si Ana, iar alaturi, un corp de chilii. In anul 1842 a construit o cismea pu apa de baut si a facut si alte imbunatatiri. Astfel, ieroschimonahul Valerian a fost unul din cei mai alesi egumeni ai Schitului Sihastria din cursul secolului XIX. Sub conducerea sa, schitul a trait o epoca de mare inflorire duhovniceasca.

Ajungand in varsta de aproape 70 ani, Cuviosul Valerian ieroschimonahul a adormit cu pace si a fost inmormantat langa biserica.

CUVIOSUL PAHOMIE PUSTNICUL - Schitul Pocrov-Neamt (secolul XIX)

Cuviosul Pahomie ieroschimonahul a fost un sihastru renumit, care s-a nevoit in padurile Pocrovului, in a doua jumatate a secolului XIX. Dupa ce mai intai se osteneste in Manastirea Neamt si se invredniceste de darul preotiei, apoi se retrage in Muntele Chiriacu din apropiere, dupa obiceiul locului, unde sihastreste pana la sfarsitul vietii.

Toata saptamana o petrecea parintele Pahomie in post, in rugaciune si liniste, iar Duminica venea in Schitul Pocrov pentru Sfanta Liturghie. Si era vestit cuviosul prin sate si manastiri pentru nevointa lui duhovniceasca, caci se invrednicise sa primeasca de la Dumnezeu darul intelepciunii si al izgonirii duhurilor necurate din oameni. Calugarii il cautau pentru spovedanie, iar mireni pentru vindecarea bolilor.

Spre sfarsitul secolului trecut s-a petrecut la Schitul Pocrov un lucru infricosat ca acesta:

Un om ca de 40 de ani din satul Pipirig s-a imbolnavit cumplit de duh necurat. Si era mare durere in casa aceea. Bolnavul racnea, lovea si fugea ca un iesit din minti, iar femeia si copiii plangeau, nestiind ce sa faca. Atunci oamenii din sat au pus bolnavul in caruta si au zis:

- Sa-l ducem la pustnicul Pahomie de la Pocrov si se va vindeca!

La schit, egumenul a inchis pe bolnav intr-o chilie. Apoi a chemat pe Cuviosul Pahomie din padure sa-i citeasca molitfele Sfantului Vasile cel Mare. Deci, venind batranul in schit, a hotarat sa posteasca trei zile toti pentru bolnav, iar el ii citea in fiecare miez de noapte, cu lacrimi in ochi, rugaciuni de izgonire a duhurilor necurate.

In prima noapte, apropiindu-se Cuviosul Pahomie de cel bolnav, a cazut in genunchi si, rugandu-se, a zis:

- Te leg pe tine, duh necurat, cu Dumnezeu Savaot si cu toata oastea ingerilor Lui, iesi si te indeparteaza de la robul lui Dumnezeu acesta! Iar duhul cel rau raspunse prin gura bolnavului:

- Nu ma frige, caine, ca numai unul mai este ca tine!

Apoi s-a intors batranul la pustie si in noaptea urmatoare iarasi a coborat la bolnav si, rugandu-se, a zis:

- Teme-te, fugi, pleaca, departeaza-te, diavol necurat, de la robul lui Dumnezeu acesta! Iar duhul rau a strigat cu glas tare:

- Nu ma frige, caine, ca numai unul mai este ca tine!

In a treia noapte, iarasi s-a rugat cuviosul; iar diavolul, silit de rugaciunile lui, a zis:

- Nu ma frige, caine, ca nu sunt eu de vina! Varvara si Casandra m-au trimis aici!

Deci, intelegand batranul ca femeile acelea erau vrajitoare, a raspuns:

- Du-te inapoi la acelea care te-au trimis!

Din clipa aceea, duhul cel rau a fugit, iar bolnavul a cazut jos ca un mort! Apoi si-a venit in simtire, s-a spovedit, i s-a facut Sfantul Maslu, s-a impartasit, s-a intarit cu putina mancare si s-a intors sanatos acasa. Dar in ceasul cand bolnavul s-a vindecat, duhul rau a intrat in cele doua vrajitoare din Pipirig si atat le-a alungat prin paduri, pana cand le-a omorat. Dupa mai multe zile, satenii le-au gasit moarte in Muntele Halauca si le-au ingropat acolo.

Petrecand Cuviosul Pahomie in Muntele Chiriacu pana la adanci batraneti si bineplacand lui Dumnezeu, s-a savarsit cu pace si a fost ingropat langa biserica Schitului Pocrov.

SCHIMONAHIA SAFTA BRANCOVEANU - Manastirea Varatec (1776-1857)

Aceasta schimonahie, vestita in manastirile noastre prin daniile ei, era fiica lui Teodor Bals din Iasi, caimacamul Moldovei. De mica a fost data la invatatura, deprinzand bine limba greaca, iar in casa a fost crescuta de mama sa, Elisabeta, in frica de Dumnezeu si respect pentru sfintele biserici.

In anul 1793 se casatori cu banul Grigore Brancoveanu, mare dregator al Tarii Romanesti, dar nu avu copii. Dupa multe primejdii si rele patimiri, sotul ei se muta din viata aceasta in anul 1832, iar vaduva Safta se intoarse la Iasi, in casa parinteasca. Apoi, in acelasi an, a intrat in nevointa calugareasca impreuna cu mama ei, Elisabeta, la Manastirea Varatec. Acolo si-a mangaiat intristarea inimii prin rugaciuni si lacrimi. Apoi, logodindu-se cu Hristos si primind schima monahala, a uitat de necazurile lumii si de durerea vaduviei.

Cea mai mare virtute a schimonahiei Safta Brancoveanu a fost milostenia. Fiind din neam de domn si avand multe odoare si averi, pe toate le-a impartit la saraci, la biserici si manastiri, urmand exemplul inaintasilor ei. Inca pe cand traia in Bucuresti cu sotul ei, a facut numeroase donatii de bani, vesminte, carti, icoane si sfinte vase la manastirile Olteniei, ctitorite de Constantin Brancoveanu, precum si la biserica Sfantul Nicolae din Scheii Brasovului. In Bucuresti, de asemenea, a restaurat biserica Domnita Balasa, zidita de fiica marelui voievod. Iar dupa ce imbratisa cinul monahal, continua sa faca si mai multe danii la sfintele biserici.

Cele mai multe donatii le-a facut Manastirii Varatec. Odoarele de argint le-a topit si a facut din ele ferecaturi de Evangheliu, imbracaminte la icoane, candelu, sfinte vase si postamente de cruce la altar. Tot la Varatec a donat schimonahia Safta vesminte preotesti, acoperaminte de fir, carti de cult si multe altele. De asemenea, a daruit vesminte, carti si icoane si la celelalte manastiri din tinutul Neamt. Iar in anul 1851 a donat un rand de vesminte arhieresti de fir Sfantului Ierarh Calinic, cu care mai tarziu a si fost inmormantat. Deci, ajungand la adanci batraneti, schimonahia Safta Brancoveanu s-a mutat la vesnicele lacasuri in ziua de 8 august, 1857, si a fost inmormantata alaturi de mormantul mamei sale, schimonahia Elisabeta Bals.

ARHIMANDRITUL IRINARH ROSETI - Manastirea Horaita si Muntele Tabor (1771-1859)

Viata

Acest cuvios arhimandrit, staret, duhovnic si sihastru a fost unul din marii calugari ai monahismului romanesc din secolul XIX. Cuviosul Irinarh s-a nascut in anul 1771 in orasul Focsani, din vestita familie de dregatori moldoveni, numita Roseti. Parintii sai, Nicolae si Pelaghia, l-au crescut in frica de Dumnezeu si l-au dat sa invete carte romaneasca si elineasca, dupa obiceiul vremii. La varsta de douazeci de ani, parintii voiau sa-l casatoreasca; dar el, pe ascuns, s-a dus la Manastirea Neamt sa se faca monah. Dupa trei ani de ascultare este calugarit si apoi randuit ca ucenic la tipografia manastirii, de curand infiintata. Aici ajunge tipograf iscusit si lucreaza la tiparirea Vietilor Sfantilor.

Dorind sa sporeasca in nevointa calugareasca si sa urmeze parintelui sau duhovnicesc, ieroschimonahul Iosif Pustnicul de la Varatec, a plecat din Manastirea Neamt si s-a facut sihastru in padurile din jurul Schitului Nechit, tinutul Neamt. Aici petrece in liniste 12 ani de zile, ajungand un mare lucrator al rugaciunii lui Iisus. In anul 1823 pleaca spre Sfantul Munte, dar este oprit la Bucuresti de prietenul sau, mitropolitul Grigorie, ca sa-i organizeze tipografia. Dupa trei ani de ascultare la Mitropolia Ungrovlahiei, in anul 1826 pleaca la Muntele Athos, unde sta numai doi ani din cauza rascoalelor balcanice.

In anul 1829 se intoarce in Moldova si ajunge pustnic in Muntele Horaita. In anul urmator este facut preot si arhimandrit la Iasi, de mitropolitul Veniamin Costachi. In anul 1831 intemeiaza Manastirea Horaita si devine primul ei staret, pastorind aceasta manastire pana in anul 1843 si formand un sobor de peste 70 de calugari. Apoi, lasand staret pe unul din ucenici, pleaca la Locurile Sfinte cu ierodiaconul Nectarie Banul si se stabilesc pe Muntele Tabor. Acolo petrec impreuna 16 ani de zile in desavarsita sihastrie si dorire de Dumnezeu, rabdand multe ispite de la oameni si de la diavoli. In anul 1859 incepe constructia unei mari biserici de piatra pe Tabor, in cinstea Schimbării Domnului la Fata, dar nu reuseste s-o termine.

La 26 decembrie 1859, cuviosul arhimandrit, staret si duhovnic Irinarh se muta la cele vesnice, regretat de fiii sai duhovnicesci, si este inmormantat in biserica inceputa de el si terminata de ucenicul sau. Dupa cativa ani, osemintele sale au fost stramutate in partea de miazazi, alaturi de ctitoria sa.

Fapte si cuvinte de invatatura

Arhimandritul Irinarh Roseti dorea din copilarie sa slujeasca lui Hristos, insa era intristat ca nu-i dadeau voie parintii. Intr-o noapte, pe cand erau cu totii la nunta, tanarul Ioan, dezgustat de cele pamantesti, a iesit afara, si-a schimbat haina cu a unui prieten credincios si, insemandu-se cu Sfanta Cruce, a pornit spre Manastirea Neamt.

Mergand pe jos toata noaptea, spre ziua a adormit putin in marginea unei paduri. Si iata, un tanar frumos imbracat s-a apropiat de el si i-a zis:

- Vrei sa te faci monah?

- Asa, daca o vrea Dumnezeu, a raspuns Ioan. Atunci tanarul acela i-a inchipuit Muntele Tabor si i-a zis:

- Vezi muntele acesta? Daca vrei sa te faci monah, aici sa te sui. Sa nu te abati nici la dreapta, nici la stanga, ci drept in varful muntelui sa te sui!

Desteptandu-se, Ioan a inteles ca trebuie sa se nevoiasca pe Muntele Taborului.

Dupa plecarea sa la manastire, l-au cautat parintii peste tot, dar nu l-au gasit. Atunci au trimis oameni sa-l caute pe la toate manastirile, pana si la Sfantul Munte. Abia dupa doi ani de zile, unul din casnicii tatalui sau, care ii schimbase hainele la plecare, l-a gasit la Manastirea Neamt. Deci, intorcandu-se, le-a spus:

- Am aflat pe fiul vostru Ioan la Manastirea Neamt. Dar acum nu aveti ce sa-i faceti ca s-a facut monah. Iar parintii s-au bucurat ca l-au aflat sanatos si ca si-a ales partea cea buna. Apoi au multumit lui Dumnezeu ca a binevoit sa primeasca jertfa din ostenele lor.

Spunea ucenicilor sai arhimandritul Irinarh ca, dupa ce a fost primit in Manastirea Neamt, trei ani de zile a fost randuit la cele mai de jos ascultari, cercandu-l de rabdare si smerenie. Apoi, vazandu-l staretul ca implineste cu sarguinta toate poruncile, l-a imbracat in chipul calugaresc si l-a dat la tipografie, ca ajutor primului tipograf.

Invatand mestesugul tipografiei, parintele Irinarh a ajuns tipograf vestit si a lucrat patru ani de zile la tiparirea sfintelor carti, "ajutat de inca 30 de monahi" (Aceasta s-a petrecut in anul 1807, cand s-a intemeiat prima tipografie in Manastirea Neamt) caci avea mare ravna pentru impodobirea bisericilor cu carti de slujba si de invatatura.

Parintele Irinarh tipograful era inca foarte lepadat de cele pamantesti, iubind toata viata saracia lui Hristos. El se indetula numai cu hrana si imbracamintea de la obste. Murind tatal sau, a venit un om de incredere din partea rudelor cu o cutie pecetluita cu 200 lire de aur. Aceasta suma era dreptul sau de mostenire trimis de mama sa. Dar smeritul nevoitor, in acelasi ceas a incredintat mostenirea in mainile staretului spre trebuintele manastirii.

Aprins de dorul vietii pustnicesti, parintele Irinarh a iesit din obste si s-a retras in Muntii Nechitului, nu departe de schitul cu acelasi nume. Aici s-a nevoit singur 12 ani in post si rugaciune, mancand o data pe zi paine si apa la apusul soarelui, iar sambata si Duminica gustand bucate cu untdelemn.

Dorind sa sporeasca si mai mult in nevointa pustniceasca, Cuviosul Irinarh a plecat din padurile Nechitului la Muntele Athos. In Bucuresti, insa, a fost oprit de mitropolitul Grigorie sa-i intemeieze si o tipografie pentru nevoile Bisericii. Si a zabovit trei ani incheiati la Bucuresti, pana a organizat tipografia si a invatat pe cativa calugari mestesugul tiparirii cartilor. Apoi a plecat la Sfantul Munte.

Spunea ucenicul sau ca doi ani de zile a petrecut Cuviosul Irinarh in post si rugaciune sub varful Atonului. Apoi, din cauza deselor tulburari, s-a reintors in Moldova si s-a stabilit la Schitul Horaicioara-Neamt. Dar, vazand ca monahii de aici nu au biserica incapatoare si schitul este lovit de vanturi si furtuni, a hotarat sa zideasca jos, langa Muntele Horaita, o noua biserica si chilii pentru calugari, cu banii adunati de la credinciosi.

Spunea acelasi ucenic ca, in primavara anului 1830, a mers parintele Irinarh la Iasi impreuna cu el, sa ceara binecuvantarea mitropolitului pentru inceperea lucrului. Dar, auzind mitropolitul Veniamin ca este de neam mare si vazandu-l cuvios si intelept, l-a oprit la sine cateva zile si l-a facut, impotriva vointei sale, preot si arhimandrit. Apoi, dandu-i binecuvantare sa zideasca biserica, l-a slobozit cu pace, trimittandu-i sase care cu alimente pentru lucratori.

La inceputul Postului Mare s-au coborat amandoi din munte sa caute loc de manastire. Deci, cantand paraclisul Maicii Domnului si adaugand si alte rugaciuni, au insemnat cativa brazii cu chipul crucii, drept loc pentru altar. Seara au facut foc si au ramas acolo. Cuviosul Irinarh s-a rugat toata noaptea sa-i descopere Dumnezeu unde anume sa zideasca biserica. Si indata a vazut o lumina, ca o vampaie de foc, deasupra unui brad. Atunci si-a desteptat ucenicul, au luat vesmintele si, apropiindu-se, au cantat impreuna Paraclisul Maicii Domnului.

Apoi, gasind bradul, a zis:

- Aici va fi altarul!

Dupa cateva zile a inceput constructia bisericii. Asa a luat fiinta Manastirea Horaita.

Terminandu-se biserica cu hramul "Botezul Domnului" si mai multe chilii, arhimandritul Irinarh a fost numit staret. Si s-au adunat in jurul lui, in cativa ani, pana la 70 de monahi, dintre care 12 erau preoti, 4 diaconi, 4 cantareti si restul ascultatori. Astfel, batranul a povatuit bine manastirea si soborul, ca un adevarat parinte, pana in anul 1843. Apoi, lasand pe arhimandritul Ermoghen Buhus egumen in locul sau, a plecat la Ierusalim.

Dupa ce s-au inchinat Cuviosul Irinarh si ucenicul sau, ierodiaconul Nectarie Banul, la Mormantul Domnului, au plecat spre Galileea si au zaborvit cinci ani in Nazaret, pana au deprins limba araba. Apoi a zis batranul catre ucenic:

- Fiule, tocmește un om cu doi asini, pune bagajul deasupra si sa mergem in Muntele Taborului, unde mi-a poruncit Domnul prin ingerul Sau, ca sa sedem acolo in pustie.

- Parinte, a zis ucenicul, Muntele Tabor este plin de talhari si fiare salbatice. Ducem bagajul in mainile talharilor, sa ni-l ia si sa ne lase goi?

- Fiule, acest bagaj eu l-am daruit Muntelui Tabor. Daca va voi Hristos sa-l pazeasca, il va pazi. Iar de-l va lasa in mainile talharilor, El ne va da altul in loc, caci este bogat. Atunci, tacand ucenicul, s-au urcat amandoi pe Tabor, fiind acoperiti cu darul lui Dumnezeu si izbaviti de talharii vazuti si de cei nevazuti.

Spunea ucenicul ca a sihastrit impreuna cu duhovnicescul sau parinte 16 ani de zile in pesterile si padurile de pe varful Muntelui Tabor, rabdand multe ispite, frica de la oameni si de la fiarele salbatice, foame, sete, lipsa si arsita. Primii ani au locuit in pesteri. Apoi au inceput sa repare trei chilii vechi, ruinate. Apoi au adunat piatra de zidarie, au pregatit var, au strans apa de ploaie in bazine de piatra si au colectat ajutoare de la crestini. Iar in vara anului 1859 au inceput constructia unei noi biserici in cinstea Schimbării Domnului la Fata, pe ruinele vechii biserici ortodoxe, distrusa in secolul XIII. Era prima biserica romaneasca la Locurile Sfinte.

Spunea iarasi ierodiaconul Nectarie, ucenicul sau, ca locuitorii din partile Nazaretului, din Cana Galileii, din Ptolemaida si din tot tinutul pretuiau foarte mult pe Cuviosul Irinarh. Toti alergau la el pentru sfat, pentru citit si spovedanie, caci aveau pe staret la mare evlavie, pentru ca sedea in pustie. Inca ii daduse Dumnezeu dar ca, daca citea la vreun bolnav, se facea sanatos; iar cei ce nu nasteau copii veneau la sfintia sa cu credinta si le citea rugaciuni, ii binecuvanta si le zicea:

- Dupa credinta voastra, fiilor, sa va asculte Dumnezeu cererea! Si indata se implinea dorinta lor.

Mai spunea ucenicul ca odata a venit la batranul, pe Tabor, un mester zidar din Nazaret, anume Iosif, cu sotia, care, dupa opt ani de casnicie, nu aveau copii. Atunci s-a rugat cuviosul pentru ei, i-a binecuvantat si i-a slobozit la casa lor. Dupa aproape un an de zile, cei doi sotii au venit la parintele Irinarh cu primul copil in brate si l-au botezat.

Parintele Nectarie spunea si acestea:

- intr-o zi, o femeie mahomedana din satul Daburia, de la marginea muntelui, a urcat cu copilul in brate pe Tabor si, apropiindu-se de batranul, i-a spus, plangand:

- Fa mila cu mine, parinte, si citeste copilului meu, ca este bolnav de moarte!

- De ce vii la mine, i-a zis el, preot crestin fiind eu? Du-te la popa vostru si la doctori.

- Nu ma duc la nimeni altul. Eu am venit la Dumnezeu si la sfintia ta si cred ca, de vei citi fiului meu, se va face sanatos.

Iar parintele, vazand credinta ei, a binecuvantat si a sfintit apa, apoi a stropit copilul, i-a citit cateva rugaciuni, l-a insemnat cu semnul Sfintei Cruci si a zis:

- Crede in Dumnezeu, femeie, si mergi cu pace, ca fiul tau se face sanatos.

Intr-adevar, cum a ajuns acasa, copilul s-a facut sanatos. De bucurie, femeia a spus minunea aceasta in tot satul.

Spunea iarasi ucenicul ca, auzind hoga din sat de vindecarea copilului, s-a maniat si a zis barbatului acelei femei:

- De ce lasati femeile voastre de se duc la ghiaurul acela din munte sa citeasca copiilor vostri?

Atunci, omul, maniindu-se, a zis:

- Maine dimineata ma duc sa-l impusc.

Deci, urcand pe Tabor, a intrat in chilia Cuviosului Irinarh, cautand sa-l ucida. Dar batranul se ruga in padure. Atunci cu voia lui Dumnezeu a orbit arabil si, iesind afara, nu gasea cararea sa coboare. Intalnindu-l, parintele l-a intrebat:

- De unde esti, omule, si pe cine cauti?

- Iarta-ma, parinte, ca ti-am gresit. Eu sunt barbatul femeii careia i-ai facut copilul sanatos. Iti multumesc, omule al lui Dumnezeu. Dar m-au ocarat mai-marii satului si eu am venit sa teucid. Insa, Dumnezeu n-a voit sa-ti fac tie rau celui ce mi-ai facut bine si, m-a pedepsit, ca, iata, am orbit si nu vad pe unde sa merg.

Atunci cuviosul, milostivindu-se spre el, l-a luat de mana si i-a zis:

- Vino sa-ti arat eu cararea ca, de acum, cu darul lui Dumnezeu, vei vedea, ca ti-ai cunoscut greseala si te-ai pocait. Dumnezeu sa te ierte, mergi in pace.

Din clipa aceea arabil a vazut si a coborat sanatos la casa lui.

Alta data, mai multi sateni au urcat pe Tabor dupa lemne. Iar unul din ei, intrand in chilia cuviosului cand el nu era acolo, i-a furat un mic vas cu untdelemn si l-a dus in casa lui. Dar indata ce l-a turnat in vasul sau, s-a spart vasul fara veste si s-a varsat tot untdelemnul. In alta zi au venit pe munte niste tarani arabi din satul Nain sa taie lemne. Deci, vazand langa chilia Cuviosului Irinarh un copac drept si frumos, i-au zis:

- Batranule, lasa-ne sa taiem copacul acesta, ca ne este de trebuinta.
- Toata padurea este a voastra, a raspuns parintele, iar acesta mi-l lasati mie ca sa sed la umbra, ca este langa biserica noastra.
- Ce sa ascultam noi pe ghiaur!, au zis ei, si cereau copacul. Atunci parintele le-a zis:
- Taiati-l, dar nu faceti bine, si sa stiti ca nu va veti bucura de copacul acesta!

Deci, taind copacul, pe cand il coborau de pe munte, au cazut cu el si putin de n-au murit. Apoi l-au pus pod la casa, dar indata s-a risipit podul si pe toti i-a ranit. Atunci au scos copacul acela, l-au aruncat afara din sat si nimeni nu mai indraznea sa-l ridice de jos.

Mai spunea parintele Nectarie ca intr-o vreme se ascunsese un balaur infricosat in pesterile de pe Muntele Tabor. Din intamplare, intrand Cuviosul Irinarh in peatera, a dat peste el. Atunci fiara a inceput a sufla si a fluiera amenintator. Iar batranul i-a zis:

- Taci, taci, nu te mania, ca n-am venit sa-ti fac vreun rau. Si s-a potolit fiara. Dar pe batran l-a durut inima trei zile de suflarea cea veninata.

Auzind de balaur, crestinii din Nazaret au venit la batranul pe Tabor si i-au zis:

- Spune-ne, parinte, unde ai vazut balaurul, ca am venit sa-l impuscam.
- Ba nu, fiilor, a raspuns cuviosul, sa nu-i faceti nici un rau, ca eu am facut pace cu el. Eu m-am fagaduit sa nu-i fac nici un rau, precum nici el nu mi-a facut mie, nici altuia vreun rau. Daca va voi da voie sa-l ucideti, gresesc inaintea lui Dumnezeu, ca ma fac mincinos si calcator de pace. Apoi, nu cumva, maniindu-se, sa ucida pe careva dintre voi si sa ma fac eu vinovat de aceasta. Ci lasati-l, ca si el este zidirea lui Dumnezeu, si l-a trimis la mine sa-mi dea o spaima buna, ca sa nu ma mandresc ca sed pe Tabor. Atunci s-au linistit oamenii si, ascultand sfatul cuviosului, s-au intors la Nazaret.

Marturisirea ucenicul si acest lucru de taina, cum ca staretul sau, arhimandritul Irinarh, dobandise darul preasfintei rugaciuni a lui Iisus. Pe cand statea la singuratare in padurile Nechitului, se nevoia mult cu post si cu rugaciuni, cu privegheri si cu lacrimi catre Dumnezeu si catre Preacurata Lui Maica, cerandu-i darul rugaciunii mintii. Iar Dumnezeu i-a ascultat cererea si i-a daruit rugaciunea care se luca in inima lui neincetat. Parintele insa se pazea foarte mult sa nu stie nimeni, ca fugea de slava oamenilor, ca sa nu cada in mandrie. Numai duhovnicul lui, Cuviosul Iosif Pustnicul de la Manastirea Varatec, stia taina.

Spunea iarasi parintele Nectarie ca, pe cand sihastrau amandoi pe Muntele Tabor, s-a apropiat de duhovnicescul sau parinte si, indraznind, l-a intrebat:

- Cinstite parinte, mi-a spus batranul Gherasim, sihastrul de la Dalhauti, ca sfintia ta ai rugaciunea mintii.

Iar Cuviosul Irinarh i-a zis:

- Fiule, cu adevarat am avut-o putina vreme, dar am lasat-o. Caci pe cand sedeam in pustie, acei 12 ani, ma rugam lui Dumnezeu si Preacuratei Maicii Lui ca sa-mi daruiasca si mie acel sfant dar. Sezand eu intr-o noapte la rugaciune, la miezul noptii, de naprasna s-a luminat chilia unde sedeam si m-a impresurat imprejur cu o vapaie de foc, dar nu ma ardea; si am inceput in inima mea a striga tare: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine, pacatosul! Iar eu m-am inspaimantat si m-am temut ca nu cumva sa fie inselaciune draceasca. A doua zi m-am dus la duhovnicul meu, parintele Iosif, care avea rugaciunea mintii si a facut si cateva minuni, si m-am marturisit. Iar el mi-a dat canon sa nu dorm culcat pe pat, ci, sezand in scaun, sa dorm numai un ceas in 24 de ceasuri.

Intorcandu-ma la chilia mea, m-am ispitit ca sa urmez dupa porunca duhovnicului, dar nu am putut. Atunci, vazand ca nu pot, m-am lasat de rugaciune.

A intrebat ucenicul mai tarziu pe Cuviosul Irinarh:

- Cinstite parinte, daca dobandeste cineva rugaciunea mintii si apoi o lasa, iar mai pe urma ar dori-o si ar cere-o de la Dumnezeu, nu i-o da iarasi?

- Ba i-o da iarasi, a raspuns batranul, numai sa voiasca sa o ceara.

Spunea ucenicul si aceste cuvinte despre lucrarea parintelui Irinarh:

- Il vedeam de multe ori cu ochii plini de lacrimi, dar se stapanea ca sa nu curga din ochi si sa nu-l inteleaga oamenii. Alteori il vedeam miscandu-si buzele, iar daca simtea ca ma uit la el, indata inceta din buze. Insa din cuvantul lui si din vederea mea am cunoscut ca el avea rugaciunea si o luca. Dar mi-a spus mie asa acoperit, ca sa raman eu la indoiala si sa nu mai spun si la alti oameni.

Cuviosul parinte Irinarh Roseti primise de la Dumnezeu si darul inaintevederii, inca pe cand se nevoia in pustiul Nechit, din Muntii Neamtului.

Dupa marturia ucenicului sau, ierodiaconul Nectarie Banul, el a prezis mai inainte cu trei ani ca mitropolitul Veniamin va lasa scaunul si se va linisti la o manastire, dupa cum s-a implinit. El a prezis pentru patriarhul Ierusalimului, Chirii, ca il vor scoate calugarii din scaun si s-a implinit intocmai.

A mai prezis pentru un monah critean, anume Nifon, ca se va face arhiereu in Nazaret si s-a implinit. El a spus cu trei ani mai inainte si pentru tulburarea ce s-a facut in Muntii Liban si in Damasc, care, de asemenea, s-a implinit. Cu patru ani inainte a vazut biserica romaneasca de pe Tabor terminata, iar cu doi ani inainte de a se savarsi a prevestit ca ucenicul sau va termina biserica inceputa de el, ca va fi facut arhimandrit si staret in locul sau si ca ii va scrie viata.

Toate aceste prevestiri ale Cuviosului Irinarh s-au implinit intocmai la vremea lor.

Incepand constructia bisericii pe Muntele Tabor, arhimandritul Irinarh Roseti n-a avut bucuria s-o vada terminata. In toamna anului 1859, cand zidaria era pe la jumatare, s-au ispravit banii adunati si piatra pentru zid. Tot atunci a venit ordin de la autoritati sa opreasca lucrarea, pana va obtine firman de la Constantinopol. Astfel, batranul, simtindu-si sfarsitul apropiat, astepta cu bucurie slobozirea din legaturile trupului.

Pe cand Cuviosul Irinarh era bolnav, s-a apropiat ucenicul de el si l-a intrebat, plangand:

- Cinstite parinte, daca te vei duce din viata aceasta, ce sa fac eu? Nu voi putea sedea singur fara de sfintia ta in pustia aceasta.
- Dar ce socotesti sa faci? i-a zis batranul.
- Socotesc sa ma duc la Sfantul Munte sau in patria noastra, la manastire.
- Fiule, eu te sfatuiesc sa nu lasi acest Sfant Munte, ca Insusi Hristos l-a sfintit, aratandu-si din parte puterea si lumina dumnezeirii Sale.

Sa nu socotesti ca am venit noi de voia noastra aici. Ci El ne-a trimis si pe mine si pe tine, ca asa a binevoit ca prin noi, strainii si saracii, sa-si arate dumnezeiasca Sa putere, sa zideasca sfanta Sa biserica si manastire pe Tabor si sa le aduca la starea lor cea dintai.

- Cinstite parinte, eu nu am darul sfintiei tale. Sfintia ta ai avut dar de la Dumnezeu, ca te iubeau si te respectau crestinii, iar arabii se infricosau si se temeau sa-ti faca rau, vazand minunile pe care le facea Dumnezeu prin sfintia ta.

- Fiule, minunile le-a facut Dumnezeu nu pentru mine, ca eu sunt om pacatos, ci pentru acest loc sfant al Sau, ca sa astupe gurile paganilor si sa-i infricoseze sa nu ne supere, ci sa ne lase in pace sa lucram in via Lui.

Dupa aceste scurte cuvinte, limba Cuviosului Irinarh a incetat sa mai graiasca. Mai traind putine ceasuri, si-a dat sufletul in mainile lui Dumnezeu, la 26 decembrie, 1859.

Spunea ierodiaconul Nectarie ca, indata ce a raposat staretul, s-a auzit vestea aceasta peste tot. Atunci credinciosii din Nazaret si Cana Galileii, fiii sai duhovnicesci de prin sate, barbati si femei, alergau pe Muntele Tabor sa sarute moastele Cuviosului Irinarh si sa ia ultima binecuvantare.

Spunea iarasi ca la prohodirea arhimandritului Irinarh a venit mitropolitul Nazaretului cu preoti si mult popor din Galileea. Iar cand sa-l ingroape, unii rupeau, din evlavie, bucati mici din rasa bunului lor sfetnic, staret si parinte. Apoi a fost ingropat in biserica ctitorita de el. Aceasta este viata si acestea sunt cateva din faptele Cuviosului Arhimandrit Irinarh Roseti din Muntele Tabor.

Preacuvioase Parinte Irinarh, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi!

ARHIMANDRITUL VISARION FAGARASANUL - Ctitorul Manastirii Cocos (1779-1862)

Arhimandritul Visarion era originar din Tara Fagarasului. In anul 1796 a intrat in obstea Manastirii Neamt, unde se formeaza duhovnicesce si este tuns in monahism. Timp de aproape 20 de ani, monahul Visarion a avut ascultarea de tipograf, scotand cu migala numeroase carti de cult si de invatatura crestineasca de sub teascurile marii lavre.

Invrednicindu-se de darul preotiei, in anul 1826 ieromonahul Visarion s-a dus la Muntele Athos, impreuna cu ucenicii sai, Gherontie si Isaia. Aici s-au nevoit 7 ani de zile in viata sihastreasca, cu post si rugaciune ziua si noaptea, sporind mult in lucrarea faptelor bune si rabdand nu putine ispite de la diavoli. Apoi, dorind sa intemeieze in Athos un schit pentru monahii romani si neavand posibilitati, Cuviosul Visarion a fost indemnata de Dumnezeu sa se intoarca in tara cu ucenicii sai. Deci, auzind de locurile pustnicesci din nordul Dobrogei si de salasele sihastrilor de la Niculitel, Taita, Celicul Mare, Celicul Mic si de sub dealul Cocosului, s-au stabilit aici.

In aceasta parte a Dobrogei a existat, de altfel, cea mai veche vatra isihasta din tara noastra, datand din secolele IV-VI. Aici au fost vestitele cetati crestine Dinogetia, Noviodunum (Isaccea) si cetatea Vicina. Aici au fost martirizati pentru Hristos numerosi crestini daco-romani in secolele III si IV, iar in comuna Niculitel a existat unul din cele mai vechi centre manastiresti din Tarile Romane, inainte de secolele IX-XII.

Calauzit de mana lui Dumnezeu, Cuviosul Visarion s-a stabilit cu ucenicii sai tocmai in aceste locuri, pentru a reinnoi viata manastireasca ramasa in paragina din cauza ocupatiei straine. El venea din marea lavra a Neamtului, care a fost sute de ani cea mai inalta scoala romaneasca de formare si traire duhovniceasca.

In anul 1833, ieromonahul Visarion a intemeiat Manastirea Cocos, cu hramul "Intrarea in Biserica a Maicii Domnului", aproape de comuna Niculitel, adunand in jurul sau numerosi calugari din partea locului, din Moldova si din Transilvania. El a fost egumen si parinte duhovnicesc al acestui sfant lacas timp de 30 de ani, invatand, sfatuind si povatuind pe calea mantuirii numerosi calugari, sihastri, preoti de mir si credinciosi din satele dobrogene. Toti il socoteau parintele lor duhovnicesc, il pretuia si urmau sfatul lui, caci avea multa putere in cuvint si ducea o viata aleasa. Credinciosii din partea locului il socoteau sfant inca din viata, caci vindeca pe cei bolnavi cu rugaciunea si dobandea multe suflete pentru Imparatia lui Dumnezeu.

Insasi Manastirea Cocos, cu randuiala de viata atonita, era pentru romanii dobrogeni un adevarat liman duhovnicesc, caci vestea marelui staret atragea pelerini din toate partile, pana si din Ardeal. Dupa o nevointa ca aceasta, in vara anului 1862, Cuviosul Visarion arhimandritul s-a mutat la cerestile lacasuri, lasand in urma sa un sobor numeros de calugari si sute de fii duhovnicesci.

PUSTNICUL GHERASIM CEL NEBUN PENTRU HRISTOS - Manastirea Neamt (secolul XIX)

Acest cuvios parinte a trait in obstea Manastirii Neamt in a doua jumatate a secolului trecut. Dupa ce s-a ostenit multi ani in ascultarile cele mai de jos ale manastirii, a inceput a se preface ca este nebun, pentru dragostea lui Hristos. Se imbraca rau, vorbea fara randuiala, umbla fara incaltaminte. Si toate acestea le facea pentru a-si ascunde petrecerea sa cea de taina. Inainte de sfarsitul sau, a zis unui parinte aceasta proorocie: "In vremea de apoi Manastirea Neamt se va pustii, Agapia se va scufunda si Varatecul va arde".

Vazand viata lui, staretul manastirii i-a randuit sa locuiasca intr-o chilie parasita din marginea padurii, mai sus de Schitul Vovidenia. Acolo a petrecut monahul Gherasim singur, mai mult de 20 de ani, in lipsa, in smerenie si in ascunsa nevointa duhovniceasca. Ziua citea la Psaltire in chilie, iar noaptea se ducea in padure si acolo se ruga cu lacrimi si rugaciuni fierbinti catre Dumnezeu. In zorii zilei se intorcea la chilie si dormea putin, apoi iar isi continua nevointa sa. Mancarea o primea de la obste. Zilnic venea cu o cofa de lemn la trapeza, isi lua hrana pe o zi si se intorcea.

Intr-o zi a observat egumenul ca parintele Gherasim de la Vovidenia n-a venit sa-si ia de mancare. La fel, nici in ziua urmatoare. Atunci s-au dus doi calugari la el si, intrand pe fereastra inauntru, caci usa era incuiata, au gasit pe pustnicul Gherasim, care se prefacea ca este nebun, adormit in mijlocul chiliei. Apoi, cautand sa-l ridice de jos, au observat ca avea o hartie in mana sa. Pe hartie erau scrise cu creionul aceste cuvinte:

"Iertati-ma, parintilor si fratilor, pe mine pacatosul pentru toate sminte-lile pe care vi le-am facut si nu incetati a va ruga pentru mine ca n-am putut si lui Hristos sa plac, si pe oameni sa nu-i smintesc. Gherasim pacatosul".

Auzind toate acestea, staretul manastirii a zis: "Slava Tie, Doamne, ca ne-ai descoperit taina vietii parintelui Gherasim!" Atunci au inteles cu totii ca pustnicul Gherasim s-a prefacut bolnav de minte, pentru a fi defaimat de oameni si a slavi mai mult pe Dumnezeu.

Deci, fiind petrecut de tot soborul, a fost ingropat cu cinste in cimitirul manastirii.

CUVIOSUL PAHOMIE PUSTNICUL - Schitul Pocrov - Neamt (secolul XIX)

Cuviosul Pahomie ieroschimonahul a fost un sihastru renumit, care s-a nevoit in padurile Pocrovului, in a doua jumatate a secolului XIX. Dupa ce mai intai se osteneste in Manastirea Neamt si se invrednicesc de darul preotiei, apoi se retrage in Muntele Chiriacu din apropiere, dupa obiceiul locului, unde sihastreste pana la sfarsitul vietii.

Toata saptamana o petrecea parintele Pahomie in post, in rugaciune si liniste, iar Duminica venea in Schitul Pocrov pentru Sfanta Liturghie. Si era vestit cuviosul prin sate si manastiri pentru nevointa lui duhovniceasca, caci se invrednicise sa primeasca de la

Dumnezeu darul intelepciunii si al izgonirii duhurilor necurate din oameni. Calugarii il cautau pentru spovedanie, iar mireni pentru vindecarea bolilor.

Spre sfarsitul secolului trecut s-a petrecut la Schitul Pocrov un lucru infricosat ca acesta:

Un om ca de 40 de ani din satul Pipirig s-a imbolnavit cumplit de duh necurat. Si era mare durere in casa aceea. Bolnavul racnea, lovea si fugea ca un iesit din minti, iar femeia si copiii plangeau, nestiind ce sa faca. Atunci oamenii din sat au pus bolnavul in caruta si au zis:

- Sa-l ducem la pustnicul Pahomie de la Pocrov si se va vindeca!

La schit, egumenul a inchis pe bolnav intr-o chilie. Apoi a chemat pe Cuviosul Pahomie din padure sa-i citeasca molitfele Sfantului Vasile cel Mare. Deci, venind batranul in schit, a hotarat sa posteasca trei zile toti pentru bolnav, iar el ii citea in fiecare miez de noapte, cu lacrimi in ochi, rugaciuni de izgonire a duhurilor necurate.

In prima noapte, apropiindu-se Cuviosul Pahomie de cel bolnav, a cazut in genunchi si, rugandu-se, a zis:

- Te leg pe tine, duh necurat, cu Dumnezeu Savaot si cu toata oastea ingerilor Lui, iesi si te indeparteaza de la robul lui Dumnezeu acesta! Iar duhul cel rau raspunse prin gura bolnavului:

- Nu ma frige, caine, ca numai unul mai este ca tine!

Apoi s-a intors batranul la pustie si in noaptea urmatoare iarasi a coborat la bolnav si, rugandu-se, a zis:

- Teme-te, fugi, pleaca, departeaza-te, diavol necurat, de la robul lui Dumnezeu acesta! Iar duhul rau a strigat cu glas tare:

- Nu ma frige, caine, ca numai unul mai este ca tine!

In a treia noapte, iarasi s-a rugat cuviosul; iar diavolul, silit de rugaciunile lui, a zis:

- Nu ma frige, caine, ca nu sunt eu de vina! Varvara si Casandra m-au trimis aici!

Deci, intelegand batranul ca femeile acelea erau vrajitoare, a raspuns:

- Du-te inapoi la acelea care te-au trimis!

Din clipa aceea, duhul cel rau a fugit, iar bolnavul a cazut jos ca un mort! Apoi si-a venit in simtire, s-a spovedit, i s-a facut Sfantul Maslu, s-a impartasit, s-a intarit cu putina mancare si s-a intors sanatos acasa. Dar in ceasul cand bolnavul s-a vindecat, duhul rau a intrat in cele doua vrajitoare din Pipirig si atat le-a alungat prin paduri, pana cand le-a omorat. Dupa mai multe zile, satenii le-au gasit moarte in Muntele Halauca si le-au ingropat acolo.

Petrecand Cuviosul Pahomie in Muntele Chiriacu pana la adanci batraneti si bineplacand lui Dumnezeu, s-a savarsit cu pace si a fost ingropat langa biserica Schitului Pocrov.

IEROSCHIMONAHUL IONA - Egumen al Schitului Sihla-Neamt(secolul XIX)

In prima jumatate a secolului XIX a fost un egumen vestit la Schitul Sihla, numit Iona ieroschimonahul. Acest egumen era foarte nevoitor in post, in rugaciune, in blandete si celalalte osteneli calugaresti. Dar cel mai mult decat toate era milostiv si iubitor de straini. Spuneau batranii ca odata s-a dus egumenul cu ucenicul sa taie lemne de foc in padure. Si pe cand taiau un fag uscat, au aflat un burduf plin cu galbeni ascuns in tulpina lui. Atunci au coborat in schit si au spus tuturor de aflarea banilor.

Din ziua aceea, egumenul Iona a inceput sa faca multe innoiri in Schitul Sihla: reparatii la biserica, chilii noi, vesminte, hrana si imbracaminte pentru calugari. Pe langa acestea, s-a marit si obstea, ajungand pana la 20 de parinti si frati. Din acesti bani, parintele Iona facea si multe milostenii, incat ajunsese renumit in tot tinutul Neamt. Cum auzea ca se face o biserica noua, indata trimita un calugar cu bani si alte daruri. De asemenea, daca auzea de familii cu multi copii, de vaduve si orfani, in aceeasi zi trimita ucenici cu bani, cu haine si mancare la casele lor. Uneori, parintele Iona cobora din munte si mergea la Targu Neamt pentru nevoile schitului. Cum auzeau oamenii, indata ii ieseau pe cale; unii pentru binecuvantare, iar altii pentru milostenii, caci era vestit peste tot numele lui.

Asa a petrecut Cuviosul Iona toata viata sa, bineplacand lui Dumnezeu si iubind pe saraci. Apoi, ajungand la adanci batraneti, s-a mutat cu pace in odihna lui Hristos, iar trupul sau a fost ingropat alaturi de biserica.

SFANTUL IERARH CALINIC DE LA CERNICA (1787-1868)

Viata

Sfantul Ierarh Calinic de la Cernica s-a nascut la 7 octombrie, 1787, in Bucuresti, aproape de biserica Sfantul Visarion. Din Sfantul Botez a primit numele de Constantin.

Parintii sai se numeau Antonie si Floarea si erau foarte evlaviosi. Cel mai mare dintre copiii lor a fost in tinerele preot de mir; apoi, intrand in viata monahala, s-a calugarit cu numele de Acachie. De asemenea, si mama Sfantului Calinic, fericita Floarea, dupa ce si-a crescut copiii, s-a retras in Manastirea Pasarea, primind marele si ingerescul chip, cu numele de schimonahia Filoteia.

Tanarul Constantin, cel mai mic dintre copii, a primit de mic o educatie religioasa aleasa, invatand carti in Bucuresti, la scolile care functionau in acea vreme pe langa biserici.

In anul 1807 a intrat in nevointa calugareasca la Manastirea Cernica, sub ascultarea cuviosului staret, arhimandritul Timotei. La 12 noiembrie, 1808, a fost tuns in schima monahala cu numele de Calinic. La 3 decembrie, 1808, a fost hirotontit ierodiacon. La 13 februarie, 1813, a fost hirotontit ieromonah, iar la 20 septembrie, 1815, a fost hirotosit duhovnic de insusi mitropolitul Tarii Romanesti, Nectarie. Tot atunci primeste si ascultarea de eclesiarh al Manastirii Cernica. In vara anului 1812 a calatorit in Moldova dupa ajutoare, impreuna cu duhovnicul sau, ieroschimonahul Pimen, iar in anul 1817 a calatorit la Sfantul Munte.

La 14 decembrie, 1818, Cuviosul Calinic este ales staret in Manastirea Cernica. Nu avea atunci decat 31 de ani. Pentru sfintenia vietii lui si buna chivernisire a manastirii, la 9 aprilie, 1820, este hirotosit arhimandrit si conduce Manastirea Cernica timp de 32 de ani, formand o aleasa obste monahala.

La 14 septembrie, 1850, este ales episcop pentru Eparhia Ramnicului - Noului Severin, pe care o pastoreste timp de 17 ani. La 24 mai, 1867, se retrage din scaun la manastirea de metanie, iar la 11 aprilie, 1868, se muta la cerestile lacasuri.

Canonizarea Sfantului Ierarh Calinic de la Cernica s-a facut la 21 octombrie, 1955, iar praznuirea lui se face la 11 aprilie.

Fapte si cuvinte de invatatura

Cuviosul Calinic, inca pe cand era calugar tanar in Manastirea Cernica, postea foarte mult, isi implinea regulat canonul si pravila cu multa osardie si se lupta impotriva somnului. Dormea numai trei ceasuri pe noapte, insa nu intins pe pat, ci pe un scaunel intr-un colt al chiliei, dupa marturia batranului Hariton, iar ziua lucra impreuna cu parintii la ascultarile cele mai grele ale manastirii.

Dupa plecarea la Sfantul Munte a duhovnicescului sau parinte, ieroschimonahul Pimen, Cuviosul Calinic si-a pus aceasta aspra randuiala, ca in toata saptamana sa nu manance bucate fierde la foc, fara numai paine cu apa dupa apusul soarelui, iar sambata si Duminica sa mearga la trapeza impreuna cu parintii si sa se margaie cu infranare.

Marturisesc parintii care l-au cunoscut pe Sfantul Calinic ca fata ii era mereu palida de multa postire si ochii adanciti in orbite din pricina multei privegheri si a atator lacrimi, caci dobandise de la Dumnezeu darul lacrimilor la sfanta rugaciune.

In anul 1813, murind de boala ciumei multi preoti calugari din Manastirea Cernica, staretul Timotei staruia mereu sa faca preot pe smeritul ierodiacon Calinic. El insa se lepada de un dar mare ca acesta, socotindu-se pe sine cu totul nevrednic. Fiind insa foarte ascultator si lasandu-se in voia lui Dumnezeu, a primit Taina Sfintei Preotii, savarsind cele sfinte in toata viata sa cu lacrimi si cu multa evlavie.

Dupa primirea darului preotiei, Sfantul Calinic a inceput si mai mult a se nevoi si a sluji cu osardie tuturor. Ca era plin de dumnezeiasca dragoste catre toti, dupa cuvantul ce zice: "Daca vrei sa te iubeasca toti, iubeste si tu pe toti". De vedea pe cineva scarbit, impreuna cu el se intrista; pe cei bolnavi ii cerceta si dupa ale sale puteri ii mangaia, iar pe saraci mereu ii miluia. Pentru aceasta toti il iubeau ca pe un adevarat tata si parinte duhovnicesc.

Sfantul Calinic era atat de smerit, ca, pe cat se inalta cu cinstea si cu darul de catre toti, cu atat mai mult se smerea catre toti, dupa cuvantul Domnului, Care zice: Care dintre voi va vrea sa fie mai mare, sa va fie voua sluga (Matei 20, 26).

Ajungand Cuviosul Calinic duhovnic al Manastirii Cernica, aproape toti parintii si fratii din obste se marturiseau la sfintia sa, pentru ca toti se cucureau de nevointa lui si isi faceau adapostire si mangaiere supararilor lor. Era atat de iscusit duhovnic, ca veneau la spovedanie nu numai monahii, ci si multa lume din afara si chiar mitropolitul.

Fericitul parinte Calinic, ori de cate ori era ocarat de cineva, graia de bine; iar pe cel care il nedreptatea indata il miluia si il ajuta cu tot ce putea. Insa la dansul in chilie altceva nu se gasea, fara numai un ulcior cu apa.

Spuneau parintii ca in chilia sa, cuviosul era atat de linistit, incat nici ucenicii lui nu-l auzeau ce face, cand, adica, se odihnea si cand era la rugaciune.

Dupa marturia mai multor duhovnici din vremea sa, Cuviosul Calinic savarsea in timp de 24 de ore doua mii de inchinaciuni si 300 de metanii mari, precum si pravila cea randuita fiecarui calugar la chilie.

Aceiasi duhovnici ai Manastirii Cernica adevereau ca Sfantul Calinic, inca din anii tineretii, primise darul neincetatei rugaciuni a lui Iisus, prin care se facuse casa a Duhului Sfant si vas al alegerii.

In primavara anului 1817, Cuviosul Calinic impreuna cu Ignatie duhovnicul si cu un alt calugar s-au sfatuit sa posteasca desavarsit tot Postul Mare, pana la Sfintele Pasti. Deci, luand binecuvantare de la staretul manastirii, Dorotei, au inceput aceasta aspra si mai presus de putere nevointa. Dar, din lipsa dreptei socoteli, satana le-a facut la toti o grea ispita. Calugarul n-a putut sa posteasca deloc.

Ieroschimonahul Ignatie a postit cateva saptamani, apoi, slabind foarte tare, s-a imbolnavit si cu greu s-a vindecat. Iar Cuviosul Calinic a postit desavarsit pana in joia Canonului Mare (Adica pana in joia din saptamana a cincea a Postului Mare), cand a mancat o jumatate de prescura. Dar, voind sa implineasca cele 40 de zile de post, asemenea Mantuitorului si sfintilor de demult, s-a imbolnavit de o cumplita ameteala de cap si slabire a firii, incat n-a mai stiut nimic de sine pana in Duminica Tomei. Pentru aceasta, staretul Dorotei era foarte mahnit, crezand ca nu va mai scapa cu viata.

Insa, cu darul lui Dumnezeu, Cuviosul Calinic si-a venit din nou in simtire, spre bucuria staretului si a tot soborul. Din ceasul acela, parintele Dorotei i-a randuit sa tina toata viata calea cea imparateasca. Adica sa se impartaseasca zilnic din masa cea de obste la trapeza. Deci, facand ascultare, parintele Calinic manca zilnic cu fratii la masa, fara sa mai aiba nimic de mancare la chilie sau sa guste ceva fara binecuvantare. Cu toate acestea, din postirea cea de 40 de zile, cuviosul a ramas cu o permanenta durere de cap, pe care a simtit-o pana la obstescul sau sfarsit.

In vara aceluasi an, Sfantul Calinic n-a mancat paine deloc, timp de 40 de zile, nici legume fierte la foc. Numai seara, dupa apusul soarelui, manca cate o felie de pepene si fructe crude, ca sa-si potoleasca slabiciunea firii si sa nu calce porunca staretului.

Ucenicul sau, arhimandritul Anastasie Baldovin, marturisea ca in toata viata sa cuviosul nu dormea intins pe pat, ci atipea cateva ceasuri pe un scaun, imbracat si incins cu o curea lata de piele. Era ca o adevarata santinela, gata oricand de lupta, veghind neincetat asupra nevazutilor vrajmasi care incercau sa-l ispiteasca, fie prin trup, fie prin ganduri.

Acelasi ucenic zicea ca nimeni nu putea sa ascunda ceva sau sa spuna vreo minciuna inaintea Sfantului Calinic, pentru ca era inaintevazator si indata descoperea adevarul si cele ce urmau sa se intample in viitor.

Acelasi ucenic prea iubit al Sfantului Calinic spunea ca dascalul sau era atat de bland si smerit cu inima, incat oricine socotea ca are in fata sa un inger, iar nu un om pamantesc. De aceea toti il iubeau, il cinsteau si il aveau ca pe un adevarat sfant, atat calugarii si mireni, cat si episcopii si dregatorii tarii.

Dupa ce a fost randuit staret, cuviosul se silea, nu numai cu viata sa, ci si cu alese sfaturi duhovnicesci, sa indrepteze pe calugarii lenesi si tulburatori din manastire. Si pe multi ii indrepta pe calea cea buna, iar pe cei razvratiti si neascultatori ii scotea afara din obste, dupa porunca apostolului, ca sa nu vatame si pe altii.

Sfantul Calinic socotea ca ascultarea este cea mai mare virtute pentru monahi si temelia vietii calugaresti. Astfel, invata pe fiii sai duhovnicesci ca "viata de obste, in sfanta ascultare, a intemeiat-o Insusi Domnul nostru Iisus Hristos, prin pilda vietii Sale pamantesti". Spuneau parintii si aceasta, ca marele staret nu ingaduia deloc clevetirea in viata calugareasca. Caci o socotea "moartea sufletului". In locul multei vorbiri, el sfatua pe ucenici sa practice neincetat tacerea si rugaciunea lui Iisus.

Aceiasi parinti spuneau de Cuviosul Calinic ca isi implinea chemarea de staret cu mare ravna si frica de Dumnezeu, stiind ca "lucrul cel mai greu si anevoios este mestesugul calauzirii sufletelor pe calea mantuirii".

Uneori zicea catre ucenici:

- Staretul este inima tuturor inimilor care il cauta si ii cer sfat si mangaiere. El este calea spre desavarsire a tuturor sufletelor credincioase din jurul sau.

Cuviosul obisnuia adesea sa pescuiasca la lacul din jurul manastirii, iar pestele pe care il prindea il dadea la obste pentru hrana parintilor. Intr-o zi, un calugar tanar, curatind de solzi o caracuda mica, a inceput a carti si, lovind-o cu cutitul, zicea: "Na, na! De ce n-ai adus pe tata-tu, pe mama-ta, pe mosu-tu, pe stramosu-tu, care aveau solzi mai mari, ca nu ma necajeam atata!" Apoi tot el raspundea: "Am venit si cu tata, si cu mama, si cu mosul, si cu stramosul, dar i-au luat parintii duhovnici cei din comitet si parintele staret".

Aceste cuvinte au ajuns la urechile Cuviosului staret Calinic. Atunci el, stand putin pe ganduri, pentru a inlatura orice pricina de sminteala din manastire, a zis:

- De azi inainte nu voi mai pune peste in gura mea! Si intr-adevar, pana la sfarsitul vietii sale nu a mai mancat niciodata peste, pazind cu sfintenie fagaduinta data lui Dumnezeu. Se hranea numai cu verdeturi, si acelea o data pe zi, cu multa infranare.

În timpul răscoalei din anul 1821, mulți locuitori din București s-au adăpostit la Mănăstirea Cernica. Bunul stăret i-a găzduit pe toți în insula Sfântului Nicolae, prin chiliile călugărilor, iar pe călugări i-a mutat în insula Sfântului Gheorghe. În acele zile de grea încercare pentru țară, mulți mângâiere au aflat locuitorii capitalei de la Sfântul Calinic. Ca pe toți îi îmbrăbăta, îi odihnea și îi hrănea în mod gratuit din alimentele mănăstirii.

În primăvara aceluiași an, auzind turcii de multimea mirenilor adăpostiți în insula Cernicai și socotind că ar fi dintre răsculați, au înconjurat mănăstirea cu tunuri și stateau gata să o distrugă, iar pe cei aflați în ambele insule să-i ucidă cu sabia. Atunci Sfântul Calinic a adunat tot poporul și pe călugări în biserică, le-a ținut cuvânt de îmbrăbătare și au făcut împreună priveghere de toată noaptea. Iar a doua zi a trimis un călugăr cu jalba la mai-marele turcilor din tabără alăturată. Și astfel, cu rugăciunile Sfântului Calinic, cu lacrimile poporului și cu mijlocirea Sfântului Nicolae, s-au liniștit turcii și s-au izbăvit cu toții de la moarte.

Terminându-se hrana în Mănăstirea Cernica, călugării și mireni erau amenințați de cumplita foamete. Deci, căzând Sfântul Calinic la rugăciune cu multe lacrimi în fața icoanei Maicii Domnului și a Sfântului Nicolae și cerându-le grabnic ajutor, îndată a fost ascultat. Cum s-a ridicat marele stăret de la rugăciune, au intrat pe poarta mănăstirii cinci care trase de câte doi boi, pline cu pesmeți de pâine, trimise de pasă, mai-marele turcilor din tabără apropiată.

Tot în anul 1821, un alt pasă, care își avea tabără în satul Pantelimon, a răpit o călugăriță din Mănăstirea Pasărea, drept ostatică. Dar Sfântul Calinic, nerabdând să fie mireasa lui Hristos în mainile păgânilor, a făcut jalba la stăpânire și a izbăvit călugărița din mainile turcului. Deci, supărându-se cumplit, pasă a hotărât să pornească noaptea cu armele asupra mănăstirii, ca să o prindă și să ucidă pe stăret. Atunci Sfântul Calinic, auzind de răzbunarea turcului, a făcut priveghere de toată noaptea, cerând ajutorul lui Dumnezeu. Și iarăși prin minune a fost izbăvit de primejdie. Căci, chiar în noaptea aceea, pe când pasă lua cafeaua, ca apoi să navalească asupra mănăstirii, o slugă a să încercat să-l omoare cu arma. Dar glontește oprindu-se în punga cu galbeni, turcul a scăpat cu viața. Cutremurat de această minune, a doua zi pasă a trimis acei galbeni la Mănăstirea Cernica, din care, după porunca cuviosului, s-a făcut la intrare o fantană, cunoscută până astăzi cu numele de "Fantana turcului".

Pe langă înnoirea vieții duhovnicești în obștea sa, marele stăret al Cernicai s-a îngrijit și de cele necesare vieții pământești, după exemplul înaintașilor săi. Astfel, a terminat de pictat biserică din insula Sfântului Nicolae, iar cu banii donați de arhierul Ioanichie Stratonichias din București a zidit o biserică mare cu cetate în insula Sfântului Gheorghe, pentru că nu mai încapeau călugării într-o singură biserică.

Mai înainte însă de începerea bisericii, i s-au arătat noaptea în vis Sfântul Ierarh Nicolae, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe și fericitul stăret Gheorghe. Deci, Sfântul Nicolae a zis Cuviosului Calinic: "Școala-te și să zidești în ostrovul cel mic o biserică în numele Sfântului Mucenic Gheorghe...". Marele Mucenic i-a adăugat, apoi, aceste cuvinte: "Noi îți vom trimite tot ce-ți va trebui". Iar stăretul Gheorghe i-a zis: "Să nu ai nici o îndoială în inima ta".

Această vedenie arătându-se deodată și Cuviosului Pimen duhovnicul, l-a încredințat pe Sfântul Calinic să înceapă lucrul. În anul 1832 a început noua biserică. În anul 1838 s-a dărmat de un puternic cutremur, iar după patru ani a fost zidită din nou, așa cum se vede până astăzi. A mai zidit din anul 1846 biserică Mănăstirii Pasărea și alte câteva biserici parohiale.

Sfântul Calinic a fost, de asemenea, și un bun iconom al Mănăstirii Cernica și al celorlalte Mănăstiri - Pasărea, Snagov, Caldărușani, Ciorogarla și Poiana Marului - care erau sub administrația sa. Când a intrat stăret, Cernica avea doar "o telegută cu un bou ce se conducea de un călugăr pe ulitele Bucureștilor, și oricine voia din popor arunca câte o pâine în acea telegută; apoi se întorcea la mănăstire și împărțea acea pâine pe la călugări. Iar pentru îmbrăcăminte călugărilor se trimitea de la domnie și de la alți buni creștini". Or, venerabilul stăret în puțină vreme a refăcut economia mănăstirii, a făcut un mare metoc în satul Buești-Ilfov, a ridicat case și adăposturi pentru oameni și vite, a cultivat pământul cu tot felul de cereale, a plantat vii și păduri, încât se mirau toți de priceperea lui. Acolo creștea mănăstirea cirezi de vite și turme de oi pentru hrană și îmbrăcăminte călugărilor din lavră.

Fiind chemat și propus de câteva ori să fie Mitropolit al Tarii Românești, Sfântul Calinic, din marea lui smerenie, nu a primit. Dar un om vrajmas din preajmă sa, îndemnat de zavistnici, i-a dat otrava. Pe când marele stăret zăcea pe patul de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: "Doamne, Dumnezeu al mantuirii mele, nu credeam și nu doream să mor otrăvit". Atunci, în umbra nopții, un glas de taină i-a răspuns: "Nu vei muri de otrava. Școala-te și fii sanatos, că nu după mult timp vei fi episcop la Râmnicu-Valcea, unde vei îndrepta Biserica și clerul care este în scăzământ".

În ceasul acela, cuviosul s-a sculat sanatos din pat și s-a dus la Uțrenie, că era miezul nopții.

Pentru blândetea și sfîntenia vieții sale atât de mulți călugări s-au strâns în jurul Sfântului Calinic, încât nu mai încapeau în amândouă insulele, în anul 1850, când a plecat ca episcop la Râmnicu-Valcea, a lăsat în Mănăstirea Cernica peste 350 de călugări cu viața aleasă. Pe când era stăret, a venit pitarul mănăstirii la Cuviosul Calinic și l-a instiintat că s-a isprăvit făina. Iar el a răspuns:

- Să avem nădejde la Maica Domnului și la Sfântul Ierarh Nicolae și nimic nu ne va lipsi.

Apoi, intrând în chilie, a căzut la rugăciune înaintea icoanei protectorului său, zicând: "Sfinte arhierieule al lui Hristos, Nicolae, mângâietorule al saraților și căld-folositorule al celor ce te roagă cu credință, vino și acum și ajută smeritei turmei tale și ne scapă de foamete, precum ai mântuit pe cei ce erau să se înece în mare, că nu avem alt ajutor după Maica Domnului, afara de tine...". Apoi, după Vecernie, a pus să se citească în biserică Paraclisul Sfântului Nicolae.

Astfel, Sfântul Ierarh Nicolae, ascultând rugăciunea placutului său, a venit imediat în ajutorul Mănăstirii Cernica. În ceasul acela a sosit la arhondaricul mănăstirii un car cu boi încărcat cu făina. Erau doi oameni necunoscuți, trimiși cu această milostenie de stăpânul lor, care, după ce au descărcat povara, îndată au plecat.

Drept recunoștință, marele stăret a adunat soborul în biserică și, după Păvecemita, au cântat acatistul Sfântului Nicolae. Apoi, binecuvântând făina, a pus să se facă pâine în noaptea aceea pentru mângâierea părintilor și fraților.

În alta zi, pe când vorbea cu părintele Pimen, duhovnicul său, a venit la Sfântul Calinic un om cerându-i milostenie. Iar el i-a dat 50 de lei. După un ceas a venit un tânăr și a spus stăretului: "Părinte, tatăl meu a murit și a lăsat să aduc la mănăstire o mie de lei. Iată aici cinci sute și restul îl voi aduce mai pe urmă, că nu îi am acum". Apoi a plecat. Atunci bătrânul duhovnic a întrebat pe cuviosul:

- Ce cugetai, părinte Calinic, când ai dat milostenie aceluia om? Iar blândul stăret i-a răspuns:

- Aș fi vrut să-i dau o sută de lei, dar n-am avut. I-am dat numai cincizeci și am primit cinci sute.

În anul 1829, luna iulie, în dimineața unei zile de praznic, statea Cuviosul Calinic în chilie sa din insula mare, aproape de arhondaric. Deci, privind pe fereastră, a văzut multime de musafiri care atunci veniseră, iar pe bietii călugări, "ascultătorii din arhondarie", cum alergau în toate părțile ca să slujească musafirilor. Deci, căutând la dansii cu durere de inimă, a zis în sine:

- Ah, Dumnezeu, cum are sa se defaime chipul monahicesc prin petrecerea impreuna cu mireni! Si tare oftand, a inceput sa citeasca icoasele Sfantului Ierarh Nicolae.

Spuneau ucenicii Sfantului Calinic "ca faptele ii erau intocmai dupa graiul gurii si nu putea nimeni sa-i gaseasca nici un cusur. Ca, dupa cum invata, asa si luca. Ca zice si Mantuitorul: Ci cuvantul vostru sa fie: Ceea ce este da, da; si ceea ce este nu, nu (Matei 5, 37).

Aceiasi ucenici marturiseau ca Sfantul Calinic "cu multa mahnire a primit alegerea de episcop, la 14 septembrie, 1850, fiindca n-a putut strica hatarul iubitelui sau fiu duhovnicesc, Barbu Dimitrie Stirbei - domnul Tarii Romanesti - si s-a supus la voia obstestiei Adunarii...".

Spunea Sfantul Calinic in ceasul despartirii de fiii sai duhovnicesci:

- Calugarul, oriunde va merge si oricat bine va gasi, tot nu este ca unde si-a pus metania, fiindca inima lui nu este in pace.

Alta data iarasi le spunea:

- Iubitii mei frati si fii, trebuie sa avem mare grija cand intram in Sfanta Biserica sau in Sfantul Altar, ca acolo este Insusi Domnul nostru Iisus Hristos de fata in Sfintele Taine.

Spunea ucenicul sau, Anastasie, ca, indata dupa asezarea sa in scaunul episcopiei de la Ramnicu-Valcea, a si inceput a da porunci la protopopi, ca unde s-ar afla vreun om necununat sa-l cunune si sa-l cerceteze pentru ce nu se cununa si "sade cu posadnica".

Spunea iarasi acelasi ucenic ca Sfantul Ierarh Calinic avea mare evlavie catre Sfantul Ierarh Nicolae, al carui acatist il citea zilnic. Cu ajutorul lui Dumnezeu si al marelui ierarh, protectorul sau, a rezidit din temelie Catedrala episcopala din Ramnicu-Valcea, casele episcopale si seminarul, intre anii 1854-1856, care fusesera distruse de incendiul din 1847. Odata cu biserica, blandul episcop a redeschis si vestita tipografie a Episcopiei din Ramnic, in care a tiparit tot felul de carti de slujba si de zidire sufleteasca, pe care apoi le trimitea gratuit la preoti si credinciosi.

Spunea iarasi arhimandritul Anastasie Baldovin despre dascalul sau, Preasfintitul Calinic:

- Ma minunam de asa viata mai presus de fire, pentru ca vedeam ca slujesc un sfant viu. De aceea indrazneam de multe ori si il intrebam cate ceva despre tainele dumnezeiesti si el imi descoperea ceea ce cunostea ca-mi este de folos si cat putea sa incapa in mintea mea cea slaba si intunecata. Iar daca inaintam cu intrebarile mai departe, imi zicea: "Nu este acum timpul pentru asemenea intrebari".

Acelasi ucenic spunea:

- Avea obicei fericitul ca, dupa rugaciunea de seara, ma tinea langa preasfintia sa mai mult timp, povatuindu-ma in credinta si la datoriile mele monahale si multe lucruri de taina imi descoperea.

Adeseori imi zicea fericitul:

- Fiul meu, multi surit din calugari si mireni numai cu numele crestini, iar cu viata si cu faptele sunt departe de adevarul crestinatatiei. De aceea, la unii ca acestia nu ai voie sa le arati ceea ce ai vazut la mine. Iar la cei pe care ii vei cunoaste ca sunt crestini buni si cred in darul si puterea lui Dumnezeu, ai voie de la mine sa le arati si sa le scrii, numai dupa ce ma voi duce din aceasta lume trecatoare.

In vara anului 1854, mergand Sfantul Calinic spre Targu-Jiu, insotit de ucenicul sau si mai multi slujitori, la rugamintea credinciosilor a poposit peste noapte intr-un sat din cale. Si iata, fiii unui om instarit au marturisit bunului pastor ca tatal lor a murit de mai multi ani, dar trupul lui n-a putrezit in pamant. L-au dezgropat de trei ori, i-au facut parastas cu arhieriei si cu preoti, dar trupul sau tot intreg l-au scos din groapa.

Deci, l-au rugat pe Sfantul Calinic sa le dea voie sa-l dezgroape a patra oara pe tatal lor, iar dupa ce fericitul va termina liturghia arhieriasca, sa-i citeasca rugaciunile de dezlegarea pacatelor la mormant. Si bunul pastor, milostivindu-se de ei, i-a ascultat. Dupa terminarea liturghiei au mers cu totii la mormant. Trupul raposatului, intreg si nevatamat, era rezemat de zidul bisericii. Si iata, o, minune preaslavita! In timp ce Sfantul Calinic citea rugaciunile de dezlegarea pacatelor, trupul cel neputred a inceput a se preface in tarana, de la picioare spre cap. La sfarsitul rugaciunilor, intreg trupul sau se prefacuse intr-o gramajoara de tarana amestecata cu oase albe. Uimiti toti de aceasta, au dat slava lui Dumnezeu.

Spunea parintele Anastasie, ucenicul Sfantului Calinic, ca au poposit impreuna timp de trei zile la Schitul Lainici, unde era egumen marele duhovnic si arhimandrit Irodion Ionescu, renumit pentru viata sa in toate hotarele Olteniei si dincolo de Carpati. Apoi, pornind pe poteci de munte spre Ramnicu-Valcea, au poposit putin intr-o poiana. Si, plecand insotitorii sai inainte, Sfantul Calinic statea jos si plangea.

- De ce plangi, Preasfintite? l-a intrebat ucenicul. Te doare stomacul?

- Nu, fiul meu, a raspuns el. Dar nu credeam sa mai traiesc, sa vad alt staret schimbandu-se in Cernica. Nicandru, staretul Cernicai, a murit!...

Deci, ucenicul insemand ziua si ceasul acela, a plecat dupa doua saptamani la Manastirea Cernica si s-a incredintat ca arhimandritul Nicandru se mutase la Domnul chiar in ziua si ceasul in care a plans Sfantul Calinic.

Odata, pe cand Sfantul Calinic slujea Sfanta Liturghie in paraclisul Episcopiei Ramnicului cu mai multi slujitori, a fost adusa la biserica o femeie legata in lanturi, cumplit chinuita de un duh necurat. La sfarsitul slujbei, protoiereul orasului a rugat pe bunul pastor de suflete sa-i citeasca o rugaciune de vindecare. Arhimandritul Anastasie i-a pregatit molitfelnicul. Dupa citirea rugaciunii, Sfantul Calinic a binecuvantat pe femeia bolnava de trei ori in numele Preasfintei Treimi si a zis:

- In numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoala-te! In clipa aceea, bolnava s-a vindecat cu darul lui Dumnezeu. Deci, sculandu-se sanatoasa de jos, saruta cu lacrimi sfintele icoane, multumind binefacatorului ei. Apoi, intrand Sfantul Calinic in chilia sa, a inceput a plange cu multe lacrimi.

- De ce plangi, Preasfintite? l-a intrebat ucenicul. - Nu am nimic, fiul meu, dar vad ca pentru multele mele pacate ma pedepseste Dumnezeu. Spuneti la toti ca nu pentru mine pacatosul a facut Dumnezeu aceasta minune de a tamadui pe femeia bolnava.

Spunea acelasi ucenic despre Sfantul Calinic:

- Era atat de milostiv, incat, cand nu avea ce sa dea milostenie, isi dadea hainele de pe Preasfintia sa si, plangand, se ruga de mine nevrednicul ca sa caut bani de unde voi sti, ca sa aiba sa dea la "fratii lui Hristos", caci asa numea fericitul pe saraci si neputinciosi.

Odata, pe cand Sfantul Calinic iesea de la slujba, la o biserica din Craiova, epitropul i-a dat sase galbeni. Iar in ograda episcopiei, o femeie cerandu-i milostenie, a scos acei galbeni si i-a pus in mainile ei.

Dupa trei zile, aceeaasi femeie a venit iar la usa Sfantului Calinic sa ceara milostenie. Deci, chemand pe parintele Anastasie, ucenicul sau, i-a poruncit zicand:

- Da milostenie femeii de afara.

- Preasfintite, a raspuns el, aceasta femeie a primit sase galbeni cand ne-am intors de la biserica.

Iar blandul pastor i-a zis cu asprime:

- Dar cuviosia ta, daca ai mancat ieri, astazi nu mai mananci? O fi fost si ea datoare la cineva si de aceea mai cere. Du-te si da-i milostenie!

Din clipa aceea pana la sfarsitul vietii Sfantului Calinic, n-a mai indraznit ucenicul sa-i faca vreo observatie in privinta milosteniilor.

Spunea iarasi ucenicul despre Sfantul Calinic:

- Cand hirotonea preoti, nu numai ca nu lua nimic pentru osteneala sa, ci oprea si pe altii a le lua ceva. Iar cand plecau preotii pe la bisericile lor, ii chema inaintea sa si ii povatuia cum sa se poarte in societate si cu enoriasii lor. Apoi le dadea bani de cheltuiala pe drum, carti de preotie si alte carti de invatatura.

In timpul domniei lui Cuza Voda - spunea ucenicul Sfantului Calinic - s-a intamplat o tulburare in Seminarul Episcopiei de Ramnic si Preasfintia sa, cu darul si cu blandetea sa, a potolit acea tulburare. Afland de aceasta, mitropolitul Nifon si ministrul de Culte, Scarlat Cretulescu, au trimis de la Bucuresti un functionar in ancheta.

- Nu mai este nevoie ca sa faci dumneata cercetare - a zis Sfantul Calinic - pentru ca eu, ca episcop, i-am linistit si multumit pe toti. Sa spui la cei care te-au trimis ca sunt in nestiinta de aceasta.

Auzind de cuvintele Sfantului Calinic, ministrul s-a separat si, intrand in audienta la domnitor, i-a spus:

- Maria Ta, sa iscaliti decretul de suspendare a episcopului de Ramnic si darea lui in judecata, iar daca nu, sa-mi primiti demisia.

- Demisia dumitale pot sa o primesc, dar decretul contra episcopului de Ramnic niciodata nu-l voi semna, a zis domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Apoi, cu voce inalta a strigat:

- Mai Scarlat, acela, episcopul Ramnicului, Calinic, este adevaratul si sfantul calugar al lui Dumnezeu si ca el altul nu mai este in toata lumea.

Sfantul Calinic, avand darul inaintevederii, intr-una din zile a spus ucenicului sau, Anastasie:

- Sa stii, fiul meu, ca la 1866, Cuza nu mai este domn al tarii si au sa se faca mari schimbari. Sa mai stii ca la 1877 are sa vina in tara imparatul Rusiei cu familia si cu ostirile sale si are sa treaca Dunarea, sa se bata cu turcii, dar rusii au sa fie invinsi de turci. Dupa aceea, rusii au sa cheme in ajutorul lor ostirea romana si, cu ajutorul lui Dumnezeu, au sa faca romanii mari victorii, incat sa-i laude si sa-i admire toate continentele lumii. Dupa acest razboi sangeros, are sa fie un razboi cu condeii, adica cu diplomatia. Si dupa aceasta are sa vina un razboi asa de mare, cum nu a fost de cand pamantul, si ferece de cei care vor scapa dupa acest mare razboi.

Adeseori mergand Sfantul Calinic in vizita canonica prin eparhie, i-a placut locul linistit de la Schitul Frasinei. De aceea a voit sa faca aici manastire de chinovie ca la Cernica. Deci, numaidecat, in anul 1863 a pus de s-a zidit biserica frumoasa si chilii pentru parinti si a asezat reguli ca in Cernica, unde s-au adunat vreo cativa calugari. Insa, pentru asprimea locului, n-au putut sa se adune prea multi parinti. Dupa zidirea Manastirii Frasinei, a voit Sfantul Calinic ca in acest lacas sihastresc sa nu intre niciodata parte femeiasca. De aceea, inainte de retragerea sa din scaun, a fixat la un kilometru mai jos de Frasinei o piatra pe care scrie urmatoarele:

"Calinic, cu mila lui Dumnezeu Episcop al Ramnicului Noului Severin.

Acest lacas s-a cladit din temelie de noi, spre a fi chinovie de parinti monahi. Si fiindca prin partea femeiasca putea sa se aduca vreun scandal monahilor vietuitori acolo, de aceea, sub grea legatura s-au oprit ca de la acest loc sa nu mai treaca inainte, sub nici un chip, parte femeiasca. Iar cele ce vor indrazni a trece sa fie sub blestem si toate nenorocirile sa fie asupra lor, precum: saracia, gubavia si tot felul de pedepse. Si iarasi, cele ce vor pazi aceasta hotarare sa aiba blagoslovenia lui Dumnezeu si a smereniei noastre si sa vie asupra lor tot fericitul bine. Amin. Calinic. Ramnic, 1867, ianuarie, 17".

In vara aceluia an, dupa innoirea Manastirii Frasinei, o copila din satul Muereasca, care pastea vitele aproape de hotarul manastirii, alergand dupa vite, a trecut din greseala mai sus de piatra cu legamantul pus de Sfantul Calinic. In ceasul acela, copila s-a imbolnavit de epilepsie.

La rugamintea parintilor ei, preotul din sat a spus despre aceasta Sfantului Calinic, rugandu-l s-o ierte si sa-i citeasca rugaciuni de vindecare.

- Ce trista intamplare, a zis blandul episcop. Sa mergem sa ne rugam pentru dansa.

Deci, a venit anume in satul Muereasca si a intrat in casa bolnavei. Copila zacea in pat in grea suferinta.

- Ma cunosti? a intrebat-o Sfantul Calinic. Iar bolnava a facut semn din cap ca il cunoaste. Apoi, mangaind-o, i-a zis:

- Ai sa te faci sanatoasa; da, da, ai sa te faci sanatoasa. Eu te-am iertat! Sa ne rugam lui Dumnezeu sa te ierte si El. Apoi si-a pus omoforul peste bolnava, i-a citit rugaciunea de iertare, a stropit-o cu agheasma pe frunte si i-a zis din nou: "Da, da, ai sa te faci sanatoasa!" Si a plecat.

Dupa o zi, copila s-a sculat sanatoasa din pat. Vestea acestei minuni s-a raspandit in toate partile, caci toti il cinsteau pe marele episcop Calinic ca pe un adevarat sfant si facator de minuni.

Spunea arhimandritul Anastasie si despre alta minune:

- Fiul mesterului Costache, care zidise Catedrala episcopala din Ramnicu-Valcea si Manastirea Frasinei, s-a imbolnavit de epilepsie.

Boala il chinuia tot mai cumplit. Batranul mester a alergat la Sfantul Calinic, cerandu-i cu lacrimi rugaciuni de vindecare pentru fiul sau.

- Du-te acasa, mestere Costache, i-a zis Preasfintitul, si te roaga Maicii Domnului.

Cum a intrat in casa, tatal si-a gasit feciorul sanatos, rugandu-se in fata icoanei Maicii Domnului.

- Rugati-va si voi Maicii Domnului, a zis copilul. Nu vedeti cum se roaga Preasfintitul Episcop? De acum inainte nu ma mai imbolnavesc!

In acelasi ceas a venit si parintele Anastasie cu moastele Sf. Mercurie, sa se sarute copilul, dupa porunca Preasfintitului Calinic.

Spunea iarasi ucenicul sau ca, din anul 1820 si pana cand s-a mutat din viata aceasta, peste n-a mancat, fara numai verdeturi, si acelea fara untdelemn, o data pe zi. Iar unt, oua, branza si lapte numai sambata gusta cate putin, ca sa biruiasca mandria.

Acelasi arhimandrit spunea ca din anul 1850, cand a fost ales episcop, si pana in anul 1868, cand a decedat, nu si-a schimbat intru nimic paza datoriilor sale monahale, ci mai mult se nevoia intru toate faptele cele bune. Chiar si hainele ce le purta ca episcop nu erau mai luxoase ca cele pe care le purta cand era staret in Manastirea Cernica.

Pe cand era episcop de Ramnic, Sfantul Calinic toata ziua sedea cu cartea in mana si citea. Pentru ca sa nu-l cuprinda somnul sau sa-si risipeasca mintea de la lucrarea ei, obisnuia sa puna pe carte o greutate metalica rotunda, iar jos, in dreptul cartii, un lighean de tabla gol. Indata ce Sfantul Calinic se ingreua de somn si isi pierdea echilibrul, greutatea metalica cadea in lighean si il destepta din nou la rugaciune si la citit. Astfel, cuviosul era permanent stapan pe vointa si pe trupul sau.

Se mai spunea despre dansul un fapt vrednic de stiut. Intrucat nu manca niciodata carne, dupa randuiala vietii monahale, daduse porunca parintilor de la episcopie sa nu manance nici ei carne. intr-o zi, stand in cerdacul casei episcopale, i-a venit de departe un miros de carne fripta. Atunci a pornit incet dupa miros si a ajuns la chilia unui calugar. Dupa ce a batut la usa, a intrat inapoi. Calugarul tocmai frigea o bucata de carne. Deci, maniindu-se Preasfintitul de aceasta, a inceput sa-l mustre cu asprime, zicand:

- Hoitarule! Nu te-ai mai saturat de hoit? Nu vezi ca faci mancare viermilor si putoare?

Intr-adevar, Sfantul Calinic tinea ca ucenicii sai sa fie calugari si cu fapta, nu numai cu cuvantul.

Dupa saptesprezece ani de rodnicia pastorie a turmei lui Hristos, adica la 24 mai, 1867, Sfantul Ierarh Calinic s-a retras din nou la metania sa, Manastirea Cernica, unde dorea sa-si dea obstescul sfarsit. A doua zi, de Inaltarea Domnului, a venit la biserica, a stat la liturghie si la urma a dat anafora parintilor, sarutandu-i toti mana. Pe urma a mers in chilia sa, cea mai dinainte gatita pentru sine, si de aici n-a mai iesit pana la sfarsitul sau, fiindca slabise cu totul de batranete si de mult post.

Spunea mitropolitul Nifon catre Anastasie, ucenicul Sfantului Calinic:

- Stiu ca voi, fratii Baldovini, ati servit cu frica de Dumnezeu pe episcopul vostru. Te rog, cand vei vedea ca este greu bolnav, sa ma vestesti si pe mine ca sa ma marturisesc lui, caci am multe cuvinte care trebuie sa i le arat cat este in aceasta viata si sa-mi cer iertaciune. Dupa ce mitropolitul a intrat la Sfantul Calinic si s-a marturisit lui, a iesit de la el asa de vesel si luminat la chip, cum nu mai fusese in toata viata lui.

Plecand mitropolitul Nifon, a zis Sfantul Calinic, care zacea in pat, catre iubitul sau ucenic, Anastasie:

- Fiul meu, Nifon mi-a spus totul si cred ca este speranta de mantuirea lui. Sa stii ca la sapte ani cand ma va dezgropa pe mine, va intra mitropolitul in mormant.

Aceasta prevestire s-a implinit intocmai.

In Joia cea Mare, anul 1868, spre sfarsitul lunii martie, Sfantul Calinic a chemat la chilia sa sapte preoti de au slujit Sfantul Maslu. Dupa otpust, le-a zis Preasfintitul:

- Parintilor, rugati-va lui Dumnezeu pentru mine, ca poate zilele acestea ne vom desparti!

La rugamintea Sfantului Calinic, in fiecare seara venea in chilia sa ucenicul sau iubit, Cuviosul Anastasie, si ii citea toata pravila, caci acum slabise si nu mai putea sa si-o faca singur. Dupa terminarea rugaciunii statea mult de vorba cu parintele Anastasie si cu ceilalti parinti apropiati, dandu-le tot felul de sfaturi folositoare de suflet.

Spunea parintele Anastasie ca intr-una din aceste seri de rugaciune si priveghere, i-a zis Sfantul Calinic:- Adu-ti aminte ceea ce ti-am spus in anul 1852 la Craiova, si de atunci pana acum, ca voi, fratii Baldovini, Anastasie si Orest, aveti sa-mi inchideti ochii si sa ma duceti la groapa. Asa ca acum mai am 14 zile si ma duc din aceasta lume. Ai grija sa ma imbraci la moarte cu vesmintele ce ti-am spus ca sunt trimise de calugarita Brancoveanca din Moldova (este vorba de Safta Brancoveanu din Manastirea Varatec, care a donat Sfantului Calinic un rand de vesminte in anul 1852).

Spunea iarasi parintele Anastasie ca, intr-o seara, "Preasfintia Sa, intinzand cu mine vorba despre mai multe invataturi si eu, stiind ca darul Sfantului Duh este cu desavarsire in el, i-am zis:

- Preasfintite Stapan, stii ca mult-putin, cat te-am servit, te-am servit cu credinta si dragoste. Pentru aceasta nu cer altceva decat sa te rogi lui Dumnezeu ca sa-mi ierte pacatele mele pe aceasta lume.

Atunci Preasfintia Sa a inceput sa planga amarnic, incat m-a facut si pe mine pacatosul sa plang. Dupa ce s-a linistit, a inceput a-mi zice:

- Fatul meu, eu v-am primit in Manastirea Cernica, eu v-am calugarit si v-am luat din manastire si ati urmat mie. Stiu ca nu v-ati pazit datoritiile si fagaduintele calugariei, insa sa va siliti a le pazi de aici inainte si va fagaduiesc ca, daca voi afla har inaintea lui Dumnezeu, am sa ma rog pentru voi si pentru toti ai mei".

Dorind Sfantul Calinic sa asculte ultima liturghie pe pamant si sa se bucure de praznicul Invierii lui Hristos, in ziua de Pasti a slujit un preot Sfanta Liturghie in paraclisul chiliei unde sedea si s-a impartasit pentru ultima data cu Preacuratele Taine. Era in ziua de 7 aprilie, 1868.

In Joia luminata, adica la 11 aprilie, se implineau cele 14 zile prevestite de Sfantul Calinic. Cu cateva zile mai inainte a venit la el staretul manastirii, arhimandritul Stefan, "pe care il iubea foarte mult si i-a dat testamentul pentru inmormantare scris cu catava vreme inainte. Apoi l-a mai invatat si ceva lucruri duhovnicesti, vorbind amandoi multe ceasuri".

In noaptea de 10 spre 11 aprilie a venit parintele Anastasie la Sfantul Calinic si i-a citit Utrenia. Dupa otpust au stat amandoi de vorba, vorbind pentru mantuire si alte lucruri folositoare. Cand se lumina de ziua, parintele Anastasie s-a retras in chilia sa.

La orele 5 dimineata, Sfantul Calinic a chemat pe ucenicul Ghermano ca sa-l imbrace in camasa si haine de ingropare. Pe toate celelalte le daduse de pomana. Apoi singur s-a sculat, s-a spalat pe fata, s-a pieptanat si a binecuvantat pe toti cati erau in casa. Spunea ucenicilor ca "au venit niste oameni mari in casa si vor sa-l ia cu dansii".

Cum statea asa in picioare, a cerut o cruce. Apoi, tinand crucea in mana, s-a inchinat ei, a sarutat-o si a zis:

- Sfanta Cruce, ajuta-mi! Iar catre ucenici a zis: Sa ne vedem in fericirea din cealalta lume! Si, rezemandu-si capul pe pieptul lui Gherman, a rasuflat adanc si si-a dat duhul in Mainile Domnului.

La inmormantarea Sfantului Calinic, de sambata, 13 aprilie, a venit mitropolitul Nifon cu patru episcopi, mai multi egumeni si zeci de mii de credinciosi, "incat nu mai incapeau in amandoua ostroavele". Cu totii se sileau sa-i sarute mainile. Trupul sau era imbracat in vesminte arhieresti, asa cum poruncise el, si era asezat pe scaun, cu carja si Evanghelia pe brat.

Slujba prohodului s-a facut in biserica cea mare din ostrovul Sfantului Nicolae. Apoi, patru preoti l-au purtat pe brate, impreuna cu arhierii si zeci de preoti si diaconi, si l-au inmormantat asezat pe scaun, in partea de nord a pridvorului bisericii Sfantul Gheorghe, ctitorita de el.

Dupa inmormantarea Sfantului Ierarh Calinic, "a venit comisia de la guvern ca sa cerceteze pentru stare - avere personala - si a aflat bani o rila si o jumătate de napoleon si multe adeverinte intarite cu iscalituri, de pe la toate locurile pe unde daduse milostenie, atat de aici, din Romania, cat si din Orient, Ierusalim, Sfetagora (Sfantul Munte) si alte locuri de prin Turcia, care hartii s-au luat de minister".

Despre marele episcop Sfantul Calinic spunea ucenicul sau, cuviosul Anastasie Baldovin, aceste cuvinte:

- Acest sfant episcop si arhieru al Bisericii noastre Ortodoxe a savarsit multe fapte mari si folositoare pentru aceasta tara si Biserica Romana.

Spunea iarasi despre el ca in timpul cat a trait in viata a facut sapte biserici mari si trei paraclise si a crescut mii de fii duhovnicesti.

Ultimele cuvinte ale ucenicului sau formeaza o solemna marturisire catre credinciosi:

- Declar pe constiinta, ca arhimandrit si duhovnic ce sunt eu pacatosul si in numele adevarului adevarat, ca acest Sfant Episcop Calinic, cum a iesit din pantecele maicii sale, tot asa a intrat in pantecele pamantului.

Plangerea smeritului Calinic Ieromonah, staretul Cernicai.

Stiu inceputul meu ca are sfarsit,

Si eu vietuiesc ca un fara de sfarsit,

Avand mintea inalta cugetatoare,

Si viata-mi merge spre scurtare,

Ziua, noaptea, cugetand cele desarte

Si eu m-am apropiat de moarte.

Cu cat vad ca se apropie moartea de mine,

Cu atat ma silesc a o scoate din pomenire,

Ca daca nu este cu putinta a scapa de moarte cu lucrul,

Eu ma silesc a scapa de ea cu gandul.

Oh si vai, cum m-am impietrit!

In fieste care zi petrecand frati la mormant

Si cu nimic nu m-am umilit,

Nici cu inima suspinand,

Sa plec ochii la pamant,

Sa ma uit in mormant,

Sa vad podoaba mea stralucind in oase insirate,

Pline de putoare si de viermi mancate!

Ah, cum striga mormantul catre mine,

Zicand: aicea vei sa te salasluiesti si tu maine.

Abate-te spre mine macar astazi,

Scotandu-ti mintea din lume,

Ca nu fara de veste sa dea moartea peste tine,

Ca pe lume cati o au iubit

Goi i-au trimis in mormant,

Razand si batjocorind pe cele ce aicea le-au agonisit,

Iar nu in Dumnezeu s-au imbogatit,

Ci vesnica munca o au mostenit

In tartarul cel nesfarsit.

Vai, vai de a mea ticalosire,

Cum nu-mi viu intru simtire,

Sa plang cu necontenire,

Vesnica mea osandire.

Vino, ticaloase suflete al meu,

Sa cadem cu plangere la Dumnezeu,

Rugandu-ne si Prea Curatei Fecioare

A mele bune chezasuitoare,

Ca sa faca milostiv pe Fiul sau,

Iisus Hristos Dumnezeu,

Ca sa ma izbaveasca de focul cel nesfarsit,

Ca cunoscand am gresit.

Sfintilor toti, rugati-va pentru mine,

Ca singur m-am lipsit de-al vostru bine,

Macar de acum inainte sa petrec cu pocainta.

Si sa ma savarsesc in credinta,

Ca sa castig vrednica odihna. Amin.

CALINIC, staretul Cernicai, 1822, August 1.

CUVANT DE INVATATURA al Sfantului Ierarh Calinic,

rostit catre tot soborul Manastirii Cernica, in septembrie, 1850, cand a plecat ca episcop la Ramnicu-Valcea

Fratilor si Parintilor,

Dumnezeu asa binevoieste ca astazi sa ne despartim trupeste unii de altii, dar cu duhul cred ca vom fi impreuna pana la sfarsitul acestei vremelnice vietii, ca eu asa m-am rugat lui Dumnezeu, ca, unde mi s-au topit tineretele, acolo sa mi se si sfarseasca si aceasta viata, si cred ca se va adeveri. Ca nici un lucru nu este mai dulce decat cresterea in caminul parintesc, dupa cum adesea se intampla la noi calugararii, iar mai vartos inteleg cuvantul meu cei ce au gustat din acest pahar.

Caci, calugarul, oriunde va merge si oricat bine va gasi, tot nu este ca unde si-a pus metania; fiindca inima lui nu este in pace. Asa si eu, ca un calugar ce sunt, am petrecut aici intre aceste ostroave 43 de ani. Ganditi-va cu ce mahnire le las acum si ce jale ma cuprinde, care singuri o vedeti pe fata mea ca, pentru lacrimile ce m-au cuprins, nu pot sa va spun tot ce am in inima, fara numai aceste putine invataturi si va rog sa le paziti, ca de la un duhovnicesc parinte al vostru si ascultati, iubitor, cu luare-aminte.

Fratilor si Parintilor,

Domnul nostru Iisus Hristos a zis catre iudei: Casa Mea, casa de rugaciune se va chema la toate limbile, iar voi o ati facut pestera de talhari (Matei 21, 12). Ca sa nu patimim sau sa auzim si noi una ca aceasta, iubirii mei frati si fii, trebuie dar sa avem mare grija cand intram in sfanta biserica sau in sfantul altar, ca acolo este Insusi Domnul nostru Iisus Hristos de fata in Sfintele Taine. Nu este nimenea iertat, fara de mare trebuinta a intra in sfantul altar. Iar cand suntem siliti, sa intram cu mare sfiala si frica, dupa cum zice Proorocul

David: Slujiti Domnului cu frica... (Ps. 2, 9), si sa intram cu invatatura, ca nu din nestiinta sa gresim si sa maniem pe Domnul si sa pierim din calea cea dreapta. De aceasta noi cu mare evlavie sa cinstim cele sfinte. Cand este trebuinta sa intram, sa facem 3 inchinaciuni inaintea usii si intrand sa descoperim capul. Apoi sa facem alte 3 inchinaciuni inaintea. Cei hirotonisiti saruta sfanta masa, iar monahii nu se ating de dansa. Si cata vreme vom fi in sfantul altar, sa stam cu mare frica si evlavie, ca inaintea lui Hristos. Si fiind vremea pomenitului la Proscomidie, tot cu capul gol sa pomenim, dupa cum zice Pavel Apostolul ca barbatul rugandu-se sau proorocind cu capul acoperit, rusineaza pe capul sau, Hristos. Iar fiind cineva bolnav sau frig tare, poate a-si acoperi capul, ca Dumnezeu cunoscator de inimi este, stie gandul nostru pentru care si ne va da plata. Asa suntem datori a urma.

Iar in vremea Sfintei Liturghii nu este slobod nimanui a intra in Sfantul Altar, numai preotii, diaconii si paraclisierii cei slujitori si acestia cu evlavie si cu liniste sa umble. Iar ceilalti toti suntem datori a sta in sfanta biserica cu mare evlavie si frica, nici facand vreo neoranduiala sau vorbind, sau cu ochii uitandu-ne in vreo parte sau in alta, nici sa iesim pana la sfarsitul slujbei, ca sa nu cadem in blestemul Sfințelor Soboare ale Sfinților Parinti, care afurisesc pe cei ce fug mai inainte de otpust. Iar avand ascultare sau neputinta, sa mearga la preot, sa-i sarute mana, sa ia anafura si asa sa iasa. Insa sa se cerce fiecare pe sine, sa nu cumva sa fie ispita diavoleasca, sau lenevie, sau nebagare de seama, ca sa nu cada in blestemul cel proorocesc, ca zice: Blestemat tot cel ce face lucrul lui Dumnezeu cu lenevire sau nebagare de seama.

Asa, fratilor, sa petrecem in casa lui Dumnezeu, ca este casa de rugaciune, iar nu cort de comedii. Sa cinstim cele sfinte ca si noi sa fim cinstiti de Dumnezeu, iar nu sa-L maniem ca fiii lui Aaron si sa pierim. Acestea va sfatuiesc si va invat, iubitorilor, ca toti sa ne mantuim, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos. Ca desi vom fi departe cu trupurile, dar cu duhul vom fi nedespartiti, rugandu-ne si ajutandu-ne unii cu altii, dupa cuvantul ce zice: ca frate cu frate ajutorandu-se, se vor face ca o cetate nebiruita.

Asa si voi, fiilor, cand va veti face rugaciunile cele oranduite de duhovnic, sa va aduceti aminte si de mine, parintele vostru, care multa grija am purtat pentru fiecare din voi, din ziua in care v-am primit in manastire. Ca v-am iconomisit pe fiecare dupa putinta voastra si am ingrijit de voi pana astazi. Si acum va dau in mana Sfantului Ierarh Nicolae, mangaietorul neputintelor mele, ca sa ingrijeasca de mantuirea voastra. Si dupa dansul va incredintez in ingrijirea cuviosului si al meu iubitor chir Nicandru, pe care din mica copilarie l-am primit in manastire si este sporit si vrednic de a povatui suflete la mantuire.

Apoi, intorcandu-se catre cuviosul stareț, parintele Nicandru, a inceput cu dulci si jalnice cuvinte a-i zice asa:

Iubite fiule Nicandru,

Dumnezeu asa binevoeste, ca sa te las in locul meu sa pastoresti aceasta turmulita, ce de 32 de ani prin multe osteneli o am ingrijit si multe necazuri si trude am tras pentru locusorul acesta, numai si numai sa-l vad impodobit cu adunare de ucenici ai lui Hristos. Si iata, fiule, ti-i incredintez astazi, la numar 354 afara de frati, si te rog sa porti grija de mantuirea tuturor, ca sa iei si cuviosia ta plata de pastor adevarat.

Si acum, cu darul lui Dumnezeu, sa ne mantuim toti si peste putin iarasi ne vom vedea.

Apoi, asezandu-se in strana cu ochii plini de lacrimi, i-au sarutat mana toti parintii, plangand dupa dansul; iar cantaretii cantau cantari de despartire. Si dupa otpust au iesit toti din biserica in sunetul clopotelor, care facea pe tot muritorul sa scoata lacrimi chiar din inima de piatra.

Si petrecandu-i pana la un loc, si-a luat ziua buna si s-a urcat in caruta si a plecat, luand cu sine vreo cativa din parinti, ca sa-i fie de slujba in eparhie.

EPISTOLA

Sfantului Ierarh Calinic de la Ramnicul Valcei adresat soborului Manastirii Cernica

Fratilor si Parintilor,

Vin cu duhul cercetandu-va, ca macar ca m-am departat de voi cu trupul, dar cu duhul sunt impreuna cu voi. Pentru ca va doresc sporirea cea sufleteasca si buna petrecere, ca sa sporiti in cele duhovnicesti fapte: in dragoste, unire, ascultare si intru supunerea catre mai marele vostru si catre toti cei in Hristos frati, cum ne-am fagaduit inaintea Sfantului Jertfelnic, la primirea sfantului chip al calugariei cu umilinta.

In locul lui Hristos, va rog, fratilor, umblati cu buna randuiala intre cei de afara, ca vazand faptele voastre cele bune sa slaveasca pe Tatal vostru cel ceresc, iar nu sa se defaime numele lui Dumnezeu prin voi.

• Iata cum veti putea pazi cinstea lui Dumnezeu si a voastra, prin paza poruncilor si a fagaduintelor calugaresti:

- a pazi mai intai pravila bisericeasca cu mare luare-aminte si umilinta, iar nu cu imprastieri de ganduri si cu vorbe desarte. Ca daca Domnul zicea ca pentru tot cuvantul desert vom da seama in ziua Judecatii, cu cat mai vartos cei ce vorbesc in vremea sfintei slujbe?

- a pazi masa de obste;

- a va pazi de adunari la mancari, la bauturi, la vorbe desarte. Caci acestea duc la mare pierzanie pe calugari;

- a nu iesi din manastire fara binecuvantare;

- a nu merge in capitala sau prin sate, netrimis de ascultare sau pentru vreo mare nevoie a sa. Calugarul care se zaboveste afara din chilie, fara a fi de ascultare, se impute ca pestele scos din apa;

- a nu avea prietesuguri osebite;

- a nu avea punga osebita, ca Iuda.

Va rog, paziti-va si de cele trei arme ale diavolului, adica acestea: lenevirea, uitarea si necredinta, prin care satana robeste lumea in pierzare.

Asa va rog, fratilor, paziti poruncile lui Dumnezeu ca si El sa va pazeasca pe voi. Va rog, rugati-va lui Dumnezeu si pentru mine ca sa-mi ierte toate pacatele si sa ma pazeasca de vazutii si nevazutii vrajmasi, sa ma intareasca in lupta care mi-a pus-o inainte si ca sa am bun sfarsit crestinesc.

Iar pentru ca va veti osteni intru rugaciune, atat pentru voi, cat si pentru cei impreuna cu mine, fratii vostri cei duhovnicesti, si ei din osteneala lor vor trimite voua ajutor trupului, ca sa nu slabiti intru rugaciune si sa nu-i aveti despartiti de aceasta sfanta adunare; ca si noi inca nu va uitam in sfintele rugaciuni. Iar daca vreunii din voi nu voiesc a ne pomeni, fie-le lor asemenea, inasa nu cred ca se va afla vreun necredincios ca sa uite dragostea noastra cu care v-am iubit si va iubim.

De veti petrece intru poruncile lui Iisus Hristos si El va fi cu voi impreuna. Ca El a zis: cel ce Ma iubeste pe Mine, poruncile Mele le pazeste, si Eu il voi iubi pe el si Ma voi arata lui (Ioan 14, 21). Asa va rog, iubiti mei frati si fii, paziti randuielele care v-am asezat, dupa Canoanele Sfinților Parinti, pe care si eu le-am pazit, dupa cum m-ati vazut, fiind intre voi.

Iar eu sunt al cuviosiei voastre catre Dumnezeu smerit rugator si de tot binele voit. Spuneti tuturor celor ce ne iubesc inchinaciunile cu mana mea¹³.

(CALINIC) Ramnic, 1851, Aprilie 11

DIATA Prea Fericitului Episcop Calinic

In numele Tatalui, al Fiului si al Sfintului Duh. Amin.

Eu smerit arhiereu Calinic, Episcopul Ramnicului Noului Severin, auzind glasul Domnului ce zice in Sfanta Evanghelie: Fiti gata ca in ceasul in care nu ganditi, Fiul Omului va veni. Seara, sau la miezul noptii, sau la cautatul cocosilor, sau dimineata. Ca nu cumva venind fara de veste sa va afle dormind (Luca 12, 40), acest glas al lui Dumnezeu auzind si temandu-ma, fiind cu totul cuprins de neputinta si batranete si din zi in zi slabind cu trupul, asteptand in toata vremea acel ceas zis de Domnul, ceasul mortii, dupa putere inainte gasindu-ma spre iesirea dintru aceasta vremelnica viata, am gandit sa scriu aceasta duhovniceasca a mea instiintare si diata, ca sa fac cunoscut fiecaruia ce ar voi, dupa sfarsitul meu, sa cerce averile chiliei mele. Ca adica sa nu se osteneasca in zadar, nici sa cerceteze pe cei ce au slujit mie pentru Dumnezeu, ca sa afle bogatia mea sau comoara pe care din tinerete o am adunat.

Pentru ca de cand am imbracat sfantul si ingerescul monahicesc cin in Sfanta Monastire Cernica, la anul al nouasprezecelea al vietii mele - 1808, noiembrie, 12 - si m-am fagaduit la Dumnezeu ca sa am vietuirea cea de bunavoie, dintru acea vreme pana la apropiere de mormant, n-am castigat averi sau miselii, numai sfinte carti. N-am adunat aur si argint; n-am voit sa am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai cele singure de nevoie trupului.

Ca necastigarea cea calugareasca cu duhul si cu lucrul dupa putinta m-am sarguit a pazi, neingrijind de sinemi, ci puindu-mi toata nadejdea spre purtarea de grija a lui Dumnezeu, Care niciodata nu m-a lasat. Iar darurile cele ce le primeam de la facatorii mei de bine si veniturile cele de la dregatorii, pe acelea le-am cheltuit la ale mele nevoi si ale monastirei trebuinte, cat am fost arhimandrit.

Asijderea si arhiereu fiind, n-am adunat veniturile; ci le-am cheltuit la trebuintele mele si nevoile celor lipsiti frati in Hristos si unde Dumnezeu mi-au poruncit si la innoirea Episcopiei, fiind cu totul in darapanare.

Drept aceea, nimenea sa nu se osteneasca dupa moartea mea cercand sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, ca eu nici de ingropare, nici de pomenire nu las ceva. Ci cu saracia cea calugareasca, mai mult la sfarsit, ca sa se arate ca lui Dumnezeu cred. Ca mai primit ii va fi lui Dumnezeu de nu va ramana dupa moartea mea nici un ban, decat de s-ar imparti cea mai multa stransoare dupa mine. Si daca n-ar voi nimeni ca pe mine cel atat de sarac sa ma dea obisnuitei ingropari, apoi ma rog acelora care isi aduc aminte de moartea lor, sa-mi tarasca pacatosul meu trup la oricare biserică saraca si acolo langa trupuri sa-l ingroape. Iar daca voirea stapanitorilor ar porunci ca sa ma ingroape dupa obicei, apoi ma rog iubitorilor de Hristos ingropatori, fiind in eparhie, sa ma ingroape in Episcopie, langa biserică cea din nou facuta. Iar fiindu-mi savarsirea afara de eparhie, sa ma ingroape in Sfanta Monastire Cernica, langa biserică cea noua de noi zidita, unde ne-am calugarit si mult ne-am ostenit din tinerete la batranete.

Deci, daca cel ce va voi ca fara de bani sa-mi pomeneasca pacatosul meu suflet la rugaciunile sale, pentru Dumnezeu, unul ca acela si singur sa fie pomenit intru Imparatia cerului. Iar cel ce va avea trebuinta de plata pentru pomenire, ma rog sa nu ma pomeneasca pe mine, cel atata de sarac, cel ce nimic nu mi-am lasat de pomenire. Iar milostivul Dumnezeu sa fie milostiv tuturor si mie pacatosul, in veci. Amin.

Aceasta este diata si duhovniceasca a mea scrisoare, aceasta este instiintarea de averea mea. Iar necrezand cineva aceasta si ar incepe cu iscodire a cerca dupa mine aur si argint, macar si mult de s-ar osteni, nimic nu va afla. Iar milostivul Dumnezeu va judeca. Amin.

Anul 1860, s-a scris de noi smeritul Arhiereu CALINIC, Episcopul Ramnicului, Noul Severin

CUVIOSUL PROCOPIE (PICU) PATRUT - Saliste-Sibiu(1818-1872)

Acest monah vrednic de pomenire a fost un deosebit misionar si carturar transilvanean autodidact din secolul XIX.

Nascut in Salistea Sibiului, in 1818, din parinti oieri binecredinciosi, el a deprins frica lui Dumnezeu inca de mic, in casa parintei. Scrisul si cititul le-a invatat in scoala din sat, iar cantarea bisericeasca, de la preotul bisericii mari din Saliste, unde a intrat inca de la varsta de 11 ani ca ajutor de "crasnic" (paracliser). Puternic atras de viata religioasa si de exemplele cuviosilor si ale mucenicilor, el s-a adaptat cu o rara evlavie din cartile sfinte, aflate in bisericile si prin casele din satul sau.

Din tinerete a inceput sa scrie, primul sau manuscris fiind datat in 1837. Cautand continuu sa-si desavarseasca cunostintele, isi procura, prin oierii transhumanti din Saliste, toate scrierile bisericesci si morale mai importante din timpul sau, devenind un remarcabil autodidact. Adanc patruns de credinta cea dreapta si avand o rara vocatie de misionar, el descrie, in versuri care se cantau si pe care si le-a caligrafiat si ilusttrat el insusi in volume manuscrise, vietile celor mai de seama sfinti si mucenici, precum si insemnatatea si invatamintele tuturor praznicelor Bisericii Ortodoxe.

Ravnind tot mai mult pentru dragostea lui Hristos, tanarul Oprea s-a calugarit in anul 1849 la Schitul Cheia (Valcea), luand numele de Procopie. Apoi, intorcandu-se in satul natal, a dus o exemplara viata duhovniceasca de paracliser si bun misionar printre semenii sai, in randul carora a propovaduit neobosit dreapta credinta si viata morala, pana cand si-a dat obstescul sfarsit. Grija lui cea mai mare a fost aceea de a vorbi tuturor despre Hristos, prin viu grai, prin cantari, prin miniaturile cu care isi impodobise scrierile sale si de a calauzi cat mai multe suflete pe calea mantuirii.

"El nu traia prin biserică, ci pentru biserică si pentru idealurile morale ale ei, inchinandu-si fiecare clipa a vietii sale slujirii Domnului prin cantare, prin alcatuire de versuri, prin zugravire de lucruri sfinte, prin citire de carti bisericesci, religioase si teologice si prin opere de dragoste fata de aproapele sau. Literatura bisericeasca romaneasca cred ca n-a avut niciodata un mai setos cititor, talmacitor si urmatore ca pe monahul Procopie (Picu)-Patrut". Un adevarat ascet in mijlocul lumii, staruitor ziua si noaptea in rugaciune si pilde, curat la suflet, senin la fata si foarte iubitor de osteneala. Serile, de obicei, le petrecea printre crestinii din sat, care veneau la el pentru a-i asculta povetele si a deprinde cantarile de la strana.

Pe langa activitatea sa duhovniceasca si misionara, Cuviosul Procopie a desfasurat o vasta activitate cultural-religioasa, lasand dupa el peste 40 de lucrari manuscrise, care cuprind opera sa poetica, dramatica, de inmograf si inmolog, de caligraf si copist bisericesc, opera in parte originala, in parte preluata de la alti creatori. In sute de cantari, imnuri si poeme, ilustrate cu aproape 3.000 de miniaturi in culori, el ne-a lasat o opera care isi asteapta inca publicarea.

Versurile sale "sunt izbucnirile spontane, in forma de imne si psalmi, ale unui suflet mare si bun, de om sfant. Alcatuite intr-o usoara limba populara si bisericeasca, cu miresme arhaice si insotite de melodii religioase, potrivite de poetul insusi, versurile monahului Procopie au fost imbratisate de popor cu nespusa iubire". In afara operei sale originale, monahul Procopie a transcris, pentru sine sau

pentru apropiatii sai, lucrari ale altor autori sau lucrari ale sale, in noi editii sau in copii selective, cele mai multe fiind impodobite la randul lor cu ilustratii in culori.

Dupa o atat de intensa viata duhovniceasca, dupa 43 de ani de slujire a Bisericii lui Hristos si de luminaare a poporului din care facea parte, Cuviosul monah Procopie (Picu) Patrut, poet, miniaturist, inmograf, imnolog, caligraf si copist, si-a dat sufletul in bratele lui Hristos in septembrie, 1872. Mormantul sau se afla in cimitirul bisericii mari din Salistea Sibiului, alaturi de al fratelui sau mai mic, Nicolae Patrut.

In anul 1948, Cuviosul monah Procopie Patrut a fost propus pentru canonizare, ca sfant national

ARHIMANDRITUL VARNAVA - Staret al Manastirii Pangarati-Neamt (1872)

Despre arhimandritul Varnava, staretul Manastirii Pangarati, vorbesc si astazi cu respect si recunostinta locuitorii din satele de pe Valea Bistritei. Unii spun ca invata pe copii carte si ii recomanda de preoti la sate. Altii spun ca era renumit in partea locului ca mare duhovnic si parinte al tuturor. Iar altii marturisesc ca parintele Varnava le-a facut biserica in sat si multe innoiri la Manastirea Pangarati.

Arhimandritul Varnava era de loc de pe Valea Bistritei. Intrand de copil in Manastirea Pangarati pentru a invata carte, nu s-a mai intors la casa parinteasca. Dupa ce deprinde cititul, scrisul, tipicul si psaltichia, este facut calugar, apoi diacon si preot. Fiind iubitor de Hristos si ravnitor la cele duhovnicesti, in anul 1833 a fost ales staret al Manastirii Pangarati, pe care o conduce cu pricepere pana in anul 1857. Ca staret, arhimandritul Varnava a dat un nou suflu de viata Manastirii Pangarati. A mentinut cu sfintenie slujba bisericeasca de zi si de noapte, a impodobit stranele cu cantareti din cei mai buni si, mai ales, a crescut numerosi fii sufletesti.

Ca parinte duhovnicesc al calugarilor si mirenilor, arhimandritul Varnava a devenit in putina vreme un vestit duhovnic si sfetnic pretios, cautat, atat de unii, cat si de ceilalti. Ca iconom al casei lui Dumnezeu, s-a ingrijit de buna chivernisire a manastirii, construind noi chilii pentru calugari, un puternic zid de incinta si canalizare de apa. De asemenea, a facut reparatii la biserica si clopotnita, iar in satul Pangarati a construit o biserica parohiala de piatra din fondurile manastirii. Ca dascal si catehet, a invatat sute de copii carte in scoala manastireasca din Pangarati. Pe cei mai buni ii trimitea cu atestat la Mitropolia Moldovei pentru a fi hirotoniti preoti la sate, pe ceilalti ii facea dascali pentru copii si cantareti la parohii, iar pe cei mai ravnitori ii facea calugari in manastire.

Asa s-a nevoit Cuviosul arhimandrit Varnava pana in toamna anului 1849, cand s-a imbolnavit greu, incat nu mai avea nadejde de viata. Dar, avand mare credinta in Dumnezeu, a cerut ucenicilor sa-l duca la icoana facatoare de minuni a Sfintei Ana, din Manastirea Bistrita. Aici, rugandu-se cu lacrimi, s-a vindecat desavarsit, prin minune, la 14 decembrie, 1849, si s-a intors sanatos la manastirea sa.

Drept multumita, a impodobit icoana Sfintei Ana cu o strana noua, precum se vede pana astazi. Iar pe reversul ei a scris urmatoarele: "Aceasta strana pentru sfanta icoana facatoare de minuni s-a facut cu toata cheltuiala cuviosiei sale Arhimandrit Barnaba, egumenul Manastirii Pangarati, carele imbolnavindu-se cumplit la 1849, decembrie 14, si fiind la ceasul de pe urma, cu mare lauda Sfanta Icoana indata 1-a facut sanatos. Anul 1853, Ghenarie, 24".

Dupa vindecare isi continua activitatea de staret si dascal pana in anul 1857. Apoi se retrage si traieste in Manastirea Pangarati ca duhovnic pana dupa anul 1872, cand se muta la cele vesnice.

ARHIMANDRITUL VARNAVA - Staret al Manastirii Pangarati-Neamt (1872)

Despre arhimandritul Varnava, staretul Manastirii Pangarati, vorbesc si astazi cu respect si recunostinta locuitorii din satele de pe Valea Bistritei. Unii spun ca invata pe copii carte si ii recomanda de preoti la sate. Altii spun ca era renumit in partea locului ca mare duhovnic si parinte al tuturor. Iar altii marturisesc ca parintele Varnava le-a facut biserica in sat si multe innoiri la Manastirea Pangarati.

Arhimandritul Varnava era de loc de pe Valea Bistritei. Intrand de copil in Manastirea Pangarati pentru a invata carte, nu s-a mai intors la casa parinteasca. Dupa ce deprinde cititul, scrisul, tipicul si psaltichia, este facut calugar, apoi diacon si preot. Fiind iubitor de Hristos si ravnitor la cele duhovnicesti, in anul 1833 a fost ales staret al Manastirii Pangarati, pe care o conduce cu pricepere pana in anul 1857. Ca staret, arhimandritul Varnava a dat un nou suflu de viata Manastirii Pangarati. A mentinut cu sfintenie slujba bisericeasca de zi si de noapte, a impodobit stranele cu cantareti din cei mai buni si, mai ales, a crescut numerosi fii sufletesti.

Ca parinte duhovnicesc al calugarilor si mirenilor, arhimandritul Varnava a devenit in putina vreme un vestit duhovnic si sfetnic pretios, cautat, atat de unii, cat si de ceilalti. Ca iconom al casei lui Dumnezeu, s-a ingrijit de buna chivernisire a manastirii, construind noi chilii pentru calugari, un puternic zid de incinta si canalizare de apa. De asemenea, a facut reparatii la biserica si clopotnita, iar in satul Pangarati a construit o biserica parohiala de piatra din fondurile manastirii. Ca dascal si catehet, a invatat sute de copii carte in scoala manastireasca din Pangarati. Pe cei mai buni ii trimitea cu atestat la Mitropolia Moldovei pentru a fi hirotoniti preoti la sate, pe ceilalti ii facea dascali pentru copii si cantareti la parohii, iar pe cei mai ravnitori ii facea calugari in manastire.

Asa s-a nevoit Cuviosul arhimandrit Varnava pana in toamna anului 1849, cand s-a imbolnavit greu, incat nu mai avea nadejde de viata. Dar, avand mare credinta in Dumnezeu, a cerut ucenicilor sa-l duca la icoana facatoare de minuni a Sfintei Ana, din Manastirea Bistrita. Aici, rugandu-se cu lacrimi, s-a vindecat desavarsit, prin minune, la 14 decembrie, 1849, si s-a intors sanatos la manastirea sa.

Drept multumita, a impodobit icoana Sfintei Ana cu o strana noua, precum se vede pana astazi. Iar pe reversul ei a scris urmatoarele: "Aceasta strana pentru sfanta icoana facatoare de minuni s-a facut cu toata cheltuiala cuviosiei sale Arhimandrit Barnaba, egumenul Manastirii Pangarati, carele imbolnavindu-se cumplit la 1849, decembrie 14, si fiind la ceasul de pe urma, cu mare lauda Sfanta Icoana indata 1-a facut sanatos. Anul 1853, Ghenarie, 24".

Dupa vindecare isi continua activitatea de staret si dascal pana in anul 1857. Apoi se retrage si traieste in Manastirea Pangarati ca duhovnic pana dupa anul 1872, cand se muta la cele vesnice.

MITROPOLITUL ARDEALULUI ANDREI SAGUNA (1808-1873)

Viata

Mitropolitul Andrei Saguna a fost cel mai mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Romane din Transilvania, in decursul secolului XIX.

Acest ierarh s-a nascut la Miscolt, la 20 decembrie, 1808, din parinti macedo-romani, anume Naum si Anastasia. Dupa ce termina scoala greco- valaha din orasul natal, urmeaza gimnaziul, apoi dreptul si filosofia la Budapesta si in cele din urma studiaza teologia ortodoxa in orasul Varsset din Banatul sarbesc.

In anul 1833 este tuns in monahism la Mitropolia din Carlovit, cu numele de Andrei, fiind hirotonit apoi diacon si preot. Astfel, din tinerețe isi inchina viata lui Hristos. In anul 1842 ajunge profesor la Seminarul Teologic din Varsset, apoi devine egumen la manastirile sarbesti Hopovo si Covil. In anul 1846 este numit vicar general al Episcopiei Sibiului, iar in aprilie, 1848, este ales si hirotonit episcop al Ardealului. Dupa 16 ani de rodnică activitate bisericească, culturală și națională, în anul 1864, episcopul Andrei Saguna ajunge mitropolit al Ardealului și parinte duhovnicesc al tuturor romanilor de peste Carpati, pe care îi pastorește încă noua ani de zile.

In anul 1873 isi da sufletul in mainile Domnului si este ingropat langa biserica din comuna Rasinari-Sibiu.

Fapte si cuvinte de invatatura

Inca pe cand era vicar, arhimandritul Andrei Saguna si-a inceput activitatea de pastor, indemnand preotii sa aiba viata morala si sa pastoreasca bine turma lui Hristos. Iata primele sale sfaturi adresate preotilor din Transilvania:

- Fiecare preot sa umble in reverenda, nu numai cand are a savarsi vreo slujba, ci si cand va veni la cetate sau va merge la mai-marii lui;
- Nici un preot sa nu indrazneasca a-si rade barba, iar parul sa si-l pieptene inapoi;
- De la cercetarea jocurilor si a carciunilor si de la orice vorbe vatamatoare cinului preotesc sa se conteneasca;
- Negustorie a face sau a umbla in persoana dupa alte castiguri sa inceteze de tot;
- Pentru ca fiecare preot dupa cuviinta sa-si poata implini datoriile sale, tot insul sa se indeletniceasca in citirea Sfintei Scripturi si a Sfintilor Parinti. Sa citeasca si sa invete catehismul pe de rost si, castigandu-si folositoare cunostinte, sa fie in stare a cuvanta din timp catre popor cu spor si cu folos si a-i putea arata calea catre fapte bune, spre care sfarsit se cuvina sa aiba o viata neprihanita, purtare buna intru toate si in tot locul, ca o trambita bine rasunatoare, sa destepte pe toti spre cucernicia cea adevarat crestina si spre frica lui Dumnezeu.

In Epistolia de invatatura catre parohialnica preotime iarasi invata, zicand:

- Sa se sileasca fiecare preot a povatui poporul sa paraseasca deprinderile rele, sa nu faca nunta in post, sa se lase de casatoriile intre rudenii si sa se fereasca de cheltuielile zadarnice, de risipa de mancare si bautura ce au obiceiul a face cu prilejul nuntilor.

Apoi zicea si acestea:

- Sa nu lipseasca preotul a invata, nu numai tinerimea scolara, ci si pe cea ce nu are putinta a umbla la scoala, credinta, frica lui Dumnezeu si inceputul intelepciunii. Prin toate purtarile sale, preotul sa dea pilde bune poporului. Sa-si chiverniseasca bine nu numai casa proprie, ci si toate ce tin de biserica. Iar de cercetarea carciunilor, de jocuri si glume sa se fereasca, precum cer canoanele Sfintilor Parinti.

La urma adauga si aceste sfaturi:

- Preotii sa poarte imbracaminte preoteasca, ca din cele de afara se chibzuieste si asezarea cea dinlauntru a inimii. Sa fie cu blandete si cuget curat in adunarile si sfaturile bisericesti, sa nu rostiasca decat vorbe frumoase si impacuitoare; sa se poarte cu toata cuviinta fata de "stapanirile si domniile" carora le datorez cinstire si ascultare. Fata de poporani sa fie cu dragoste, indelunga rabdare si smerenie. Pentru slujbe sa nu ia decat simbria legiuita, la castig urat sa nu ravneasca, iar la cei saraci sa slujeasca gratuit, ca pentru aceasta osteneala mare plata vor avea in ceruri.

In ziua hirotoniei sale in arhiereu, episcopul Andrei Saguna a rostit aceste cuvinte:

- Cea mai mare parte a vietii mele pururea in osteneala mi-a fost si imi va fi. Dar si cea mai mare bucurie mi-a fost si imi va fi si in viitor a invinge toate piedicile. Cred cu tarie ca, fiind umbrit de puternicul scut al lui Dumnezeu, voi putea indeplini scopul vietii mele intregi, ca pe romanii ardeleni din adancul lor somn sa-i destept si cu voia sa-i trag catre tot ce este adevarat, sfant si bun.

Episcopul Andrei Saguna s-a dovedit de la inceput a fi un adevarat parinte al romanilor din Transilvania, un aparator inflacarat al Ortodoxiei dreptmaritoare, dar, in acelasi timp, si un apostol luminat de Duhul Sfant, care punea mai presus de toate dragostea in Hristos si unirea nationala decat ura, vrajba si dezbinarea confesionala. Cu intelepciunea si cu sufletul lui pasnic, el a contribuit cel mai mult la marea adunare de unitate romaneasca din mai, 1848, de pe Campia Libertatii.

Fiind oricand gata de jertfa pentru cauza Bisericii si a infratirii tuturor romanilor din Transilvania, marele ierarh a zabovit 7 luni de zile la Viena, staruind zi de zi pentru independenta nationala si religioasa a Transilvaniei si nu s-a intors pana nu s-au usurat suferintele poporului nedreptatit.

Dupa incetarea revolutiei din anii 1848-1849, episcopul Andrei Saguna a inceput, cu grele sacrificii, opera de restaurare, infrumusetare si zidire din nou a zeci de biserici ortodoxe, in locul celor jefuite si distruse prin satele si orasele ardeleni. In cativa ani, toate bisericile din eparhie erau innoite, impodobite si cu carti de cult, cu icoane, cu vesminte si cu slujbe alese.

La acestea au contribuit, alaturi de credinciosii ardeleni, si cei din Moldova si Tara Romaneasca, cu care se simteau dintotdeauna frati.

Un ajutor deosebit a dat si Manastirea Neamt, care trimitea cu carele carti de slujba si alte daruri la Episcopia Ortodoxa din Sibiu.

Pentru apararea Ortodoxiei si intarirea vietii duhovnicesti si culturale in Transilvania, episcopul Andrei Saguna a infiintat, in anul 1850, o vestita tipografie eparhiala la Sibiu, care a fost ca o binecuvantare dumnezeiasca pentru toti. Despre ea vorbea marele ierarh mai tarziu:

- Aceasta tipografie, care pana la moartea mea o am grijit si o am administrat, numai Dumnezeu stie cu cate greutate o am aparat si sustinut fata de dusmanii Bisericii si ai natiunii noastre romane. Ca ce era sa fac in imprejurarile acestea? Sa sed la raul Babilonului si sa plang? Nu! Ci sa ma socotesc despre modul cum s-ar putea lati in preotime si poporul nostru cunostintele sistematice si temeinice despre Biserica si despre alte lucruri bisericesti.

Sub ingrijirea episcopului Andrei s-au tiparit, in decurs de 11 ani, 35 de carti bisericesti, dintre care se pot aminti:

Elementele dreptului canonic (1854); Kiriadromionul (1855); Istoria Bisericii Ortodoxe răsăritene universale (1860), in doua volume; Ceaslovul, Octoihul, Psaltirea, Pentecostarul si Triodul. Apoi cele douasprezece Mineie (1853-1856), "dupa originalul indreptat al Preasfintitului episcop al Argesului, Kir Iosif"; Biblia ilustrata (1856-1858), "dupa originalul celor 72 de talmacitori din Alexandria" si altele.

Numai la un an de la infiintarea tipografiei, se tiparisera la Sibiu 5.000 de Catehisme, 5.000 de Abecedare, 700 de Ceasloave, 3.000 Istorii Biblice, 3.000 de carti despre Datoriile supusilor si 1.500 Apostoli.

In prefata Bibliei ilustrate (1858) scrie episcopul Andrei Saguna:

- Cele doua traduceri ale Bibliei (1648 si 1688) sunt utile prin care s-a invrednicit si poporul romanesc a intra in campul cel ceresc al dumnezeiestilor invataturi, care, in mijlocul vijeliilor si valurilor lumii, raman neclatite si adevarate din veac in veac. Ele sunt izvoarele care au izvorat intaia data apa vietii vesnice pentru neamul acesta, in toate partile prin care este raspandit.

Desteptarea poporului romanesc din barbaria veacurilor, imprietenirea lui mai departe cu legea lui Dumnezeu, pasirea lui catre lumina cea blanda a civilizatiei si a culturii, infratirea neamului nostru romanesc, pe care mana proniei l-a semanat prin atatea tari deosebite si printre atatea neamuri straine, ramanerea in viata a limbii sale nationale - toate aceste binecuvantari neasemanate avem a le multumi acestor editii vechi ale Sfintei Scripturi, acestor monumente nepieritoare ale limbii, moralitatii si peste tot ale vietii noastre nationale si bisericesti.

Apoi adauga si aceste cuvinte:

- Mare, într-adevar, și adăncă trebuie să fie multumita noastră către pomeniții bărbați mari ai poporului, care în vreme atât de grele și cu mijloace și puteri așa smerite, au făcut lucruri atât de mărețe. Înaltă trebuie să fi fost cugetarea, adăncă mintea, fierbinte credința, adevărată iubirea lor către Dumnezeu și națiune, când au daruit ei nației lor un astfel de odor! Sanatoasă și coaptă a fost și conștiința ce au avut-o ei despre lipsa poporului românesc de această sfântă carte. Pentru aceea au și îmbrăcat traducerea lor în veșmântul limbii aceleia, care să fie înțeleasă de toți românii de pretutindeni.

Limba acestei cărți nu e făcută, ci luată chiar din gura poporului. Și așa traducătorul nu e decât un rasunet, nu numai al limbii, ci și al simțirii și, peste tot, al chipului cugetării poporului.

Cu tot dreptul dar se pot numi aceste editii, cea dintâi Biblie - nu a românilor din Ardeal, ori din Țara Românească, ori de aiurea - ci cea dintâi Biblie a poporului românesc întreg, cel dintâi glas obstesc cu care se roaga acest popor Parintelui din Ceruri. Nici unul din traducătorii de mai târziu nu poate fi partas laudei ce se cuvine aceluia care au altoit întâia dată cuvântul Sfintei Scripturi în pom românesc!

Iar în Istoria bisericească, volumul II, p. 122-124, zice:

- Pe cât aristocrația română din Transilvania n-a avut nici o predilecție către Biserica și nația sa și era redusă de o idee desartă, pe atata, să zicem, preoțimea și creștinii și în fruntea lor arhieriei au arătat o tarie exemplară în mijlocul nenumăratelor prigoniri și au rămas neclătiti în religie și în naționalitate.

Țaria această sufletească a fost un produs viu al acelei convingeri morale, că dacă se vor lăsa de una, numai deocă se vor lipsi și de cealaltă. Și fiindcă românul nu-și poate închipi religia fără nația și naționalitatea sa, pentru aceea, ca să asigure existența sa națională, a rămas în acea religie în care s-a pomenit că român și despre care e convins că este scutul cel mai puternic de a-i apăra naționalitatea lui de orice vijelii.

În tipografia diecezană din Sibiu, mitropolitul Andrei tipărea și cărți de școală: abecedare, catehisme, bucoavne, cărți de muzică, de aritmetică, de gramatică, de istorie și geografie, pentru școlile satești - parohiale, pentru gimnaziile și mai ales, pentru Seminarul Teologic din Sibiu. Se mai tipăreau: Telegraful român, din 1852, Calendarul diecezan, Anuarul Gimnaziului din Brașov, precum și numeroase broșuri și lucrări bisericești și folositoare de suflet.

Astfel înțelegea marele ierarh să slujească Biserica lui Hristos și poporul pe care îl păstora, contribuind după putere la apariția Ortodoxiei, la luminarea, la unitatea și la mântuirea lui.

Mitropolitul Andrei Saguna rămâne în istoria neamului citorul cel mai mare al școlii și culturii ardelenice.

Odată cu organizarea tipografiei, în anul 1850 a înființat în Sibiu un institut teologic și pedagogic cu durată de unu până la trei ani, pentru forma-rea de preoți buni, luminați și devotați Evangheliei lui Hristos, acordând celor săraci și iubitori de învățatură ajutoare, burse și cărți gratuite. Pentru lumina-rea copiilor din eparhia sa, a înființat, pe lângă fiecare parohie, sute de școli primare-confesionale, cu predarea în limba română. În ele se învățau, atât cunoștințele religioase, cât și cele de cultură generală. Școlile erau organizate și întreținute de Biserica. Preoții parohiei erau directori, iar protopopii, inspectori școlari. Profesorii erau pregătiți, fie în Institutul Pedagogic din Sibiu, fie la Gimnaziul din Brașov, ambele înființate și întreținute de Episcopia Ortodoxă din Sibiu.

În anul 1873 existau în Transilvania peste 800 de școli primare confesionale, din care mai mult de jumătate erau înființate de marele mitropolit.

Prin aceste trei mijloace - prin preoți vrednici și biserici, prin școli confesionale și prin cărți tipărite în grai românesc - mitropolitul Andrei Saguna a întărit peste Carpați unitatea credinței ortodoxe, unitatea etnică națională și unitatea de gândire și acțiune, împotriva atator influențe străine.

Acest neobosit ierarh și slujitor al Bisericii lui Hristos a realizat în eparhia sa și alte înfapturi vrednice de amintit. El ținea mult la demnitatea și viața morală a preoților. De aceea, mereu le dădea sfaturi de bună comportare, le adresa frumoase pastorale, le dona cărți de slujbă și ajutoare pentru biserică, le făcea vizite canonice, umblând din sat în sat, mângâind și sfătuind pe toți ca un bun părinte al tuturor.

Odată scria mitropolitul Andrei Saguna către preoții din eparhia sa: "Pre cât simț și cunosc marimea și greutatea chemării mele arhiericești, pe atât mă străduiesc să fac față chemării mele. Însă numai pentru una mă doare inima, și adică pentru aceea, că nu mă iartă împrăjările și puterile mele că să fac atata cât aș dori să fac pentru clerul și poporul nostru. Nadăduiesc însă că ostenele mele, mici și neînsemnate ca și samanta mustarului, vor spori cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă le vom îngriji cu suflet curat".

Alteori, iarăși zicea:

- De două ori dacă m-aș năste, tot preot și slujitor al Bisericii lui Hristos m-aș face!

Mitropolitul Andrei "purta mare grijă pentru bunul mers al tuturor școlilor satești înființate de el și mai ales pentru Institutul Teologic din Sibiu, pe care adeseori îl cerceta". Traia în deplină armonie cu celelalte culte din Transilvania și întreținea o vastă corespondență cu numeroși episcopi, stareți, protopopi, deputați, oameni de cultură, miniștri și chiar cu împăratul de la Viena. Căci toți îl respectau și erau cuceriti de chipul și înțelepciunea lui.

O altă mare realizare a mitropolitului Andrei Saguna a fost reînființarea vechii Mitropolii Ortodoxe din Transilvania, desființată în anul 1701. La 24 decembrie, 1864, episcopia din Sibiu este ridicată la rang de Mitropolie, cu autonomie proprie, desprinzându-se de Mitropolia sârba din Carlovitz. Pentru bună organizare a Bisericii Ortodoxe din Transilvania, marele mitropolit a dat, în anul 1868, un renumit Statut Organic, care avea la bază deplină colaborare sinodala între clerici și mireni. Astfel s-a dovedit a fi unul din cei mai mari legiuitori bisericești. Așa a trait și așa s-a jertfit acest mare ierarh al Bisericii lui Hristos. Rolul său a fost, pe drept cuvânt, providențial și avea un suflet devotat de adevărat pastor, plin de înțelepciune și curaj.

La 28 iunie, 1873, mitropolitul Andrei Saguna s-a strămutat la cele vesnice și a fost înmormântat ca un simplu calugar în curtea bisericii din Râșinari-Sibiu.

SCHIMONAHUL GORDIE PUSTNICUL - Mănăstirea Neamț (+ 1870)

Cuviosul Gordie Schimonahul a fost unul din marii sihastri ai mănăstirilor noastre din a doua jumătate a secolului XIX. Era de loc din nordul Moldovei. Chemat să slujească lui Hristos, a intrat în obștea Mănăstirii Neamț sub stărețul Dometian. Aici a făcut mulți ani ascultare, fiind ravnitor pentru împlinirea făgăduintelor calugărești.

Stărețul Neonil (1843-1853), văzându-l dornic de liniște, l-a trimis la Schitul Icoana Veche, cativa kilometri mai sus de lavra. Acolo, schimonahul Gordie a dat de dulceata liniștii și a rugăciunii. Apoi, cu binecuvântarea parintelui său duhovnicesc, s-a retras din schit în

padurile seculare din imprejurimi, unde s-a nevoit singur 22 de ani, rabdand toate ispitele pustiei: frigul, foamea, lipsa, boala si luptele de la diavoli.

Arhiepiscopul Narcis Cretulescu (+ 1913) si alti batrani din Manastirea Neamt, care l-au cunoscut, marturiseau ca pustnicul Gordie avea o nevointa ascetica asemenea sihastrilor de demult. Repeta Psaltirea pe de rost zilnic si manca o singura data pe zi, dupa asfintitul soarelui, coji de paine muiate in parau, fara alta hrana; dormea cateva ore pe noapte si nu avea locuinta stabila. Chilia lui era un mic bordei sapat in pamant si acoperit cu lemne, in care statea mai ales iarna. Vara umbla prin padure din loc in loc, descul, imbracat cu o haina veche si se ruga neincetat. Unde il ajungea noaptea, acolo dormea putin, apoi iar se destepta la rugaciune.

Spun parintii ca pustnicul Gordie purta intotdeauna pe trupul sau o rasa veche si rupta de siac. Aceasta era singura lui imbracaminte de vara si de iarna. Cu aceasta se imbraca ziua si se invelea noaptea. Pentru o viata aspra ca aceasta, numele pustnicului Gordie se facuse cunoscut tuturor, caci avea multa putere in cuvant si in rugaciune.

Iar sfarsitul vietii lui a fost asa:

Umbland odata mai multi militari prin padure, sa prinda o ceata de talhari ascunsi in partea locului, au dat de Cuviosul Gordie. Astfel, socotind ca stie unde sunt talharii, dar nu voieste sa-i dea in mainile lor, l-au dus la Piatra Neamt pentru ancheta. Acolo insa, fiind slabit si batran, a raposat cu pace, dandu-si sufletul in mainile Domnului.

Asa a trait si asa s-a savarsit pustnicul Gordie, intrecand cu nevointa pe toti ceilalti din vremea sa.

IEROSCHIMONAHUL OREST BALDOVIN - Chilia Sfantul Ipatie - Vatopedu - Muntele Athos (1878)

Acest parinte vrednic de pomenire, impreuna cu fratele sau, Anastasie, au fost cei mai apropiati ucenici ai Sfantului Ierarh Calinic. Era de loc din imprejurimile orasului Bucuresti. In anul 1830 intra in obstea Manastirii Cernica, unde primeste ingerescul chip al calugariei, prin mainile marelui starete.

Fiind foarte ascultator, ajunge ucenic de chilie al Cuviosului Calinic, impreuna cu fratele sau, Anastasie. Si atat de mult ii iubea cuviosul, ca adeseori ii chema la sine si ii hranea cu multe sfaturi si cuvinte de folos. Uneori le poruncea sa imparta milostenie la saraci, alteori le prevestea lucruri de taina, care se implineau intocmai. Pentru smerenia si blandetea lui, Sfantul Calinic l-a invrednicit pe monahul Orest de darul preotiei si acesta slujea cele sfinte cu multa ravna in Biserica Domnului.

Dorind sa se retraga la liniste, cu putin inainte de anul 1850, ieroschi- monahul Orest Baldovin se duce la Manastirea Cheia. Dar, negasind destula odihna, dupa cativa ani se duce la Muntele Athos, cu binecuvantarea staretului, impreuna cu ucenicii sai, monahii Ipatie si Ilie. Deci, placandu-le locul si linistea, au cumparat de la Manastirea Vatopedu, cu 7.000 de lei, chilia cu hramul "Sfantul Ierarh si Mucenic Ipatie", situata la doi kilometri mai sus de Marea Lavra.

Aici, bunul nevoitor innoieste in intregime chilia Sfantul Ipatie, planteaza maslini si vita-de-vie si primeste numerosi ucenici din tara. Spun parintii romani din Muntele Athos care l-au cunoscut ca ieroschimonahul Orest era vestit in tot muntele pentru sfintenia vietii sale, pentru blandetea si iubirea lui de straini. Ca era dulce si intelept la cuvant, slujea cele sfinte cu mare evlavie, avea darul rugaciunii si odihnea pe toti ca un alt Avraam. Din cei 700 de calugari romani ce se nevoiau pe atunci in Athos, multi poposeau la chilia parintelui Orest pentru spovedanie si cuvant de folos. Il cautau inca numerosi pelerini din tara, sihastrii si nevoitori greci, rusi, bulgari si sarbi, deoarece ieroschimonahul Orest ajunsese un iscusit duhovnic al Muntelui Athos.

Pentru mai multa liniste, parintele Orest si-a facut in padure doua colibe, unde se nevoia singur, mai ales in vremea postului. Odata le-a spus ucenicilor:

- Binecuvantati, parintilor, sa ma duc la coliba! Ajungand aproape de coliba, deodata s-a repezit asupra lui o vipera ca sa-l omoare. Iar el a pus metaniile in fata sarpelui si a zis:

- Nu-ti fac nici un rau, nici tu sa nu-mi faci mie!

Apoi, cerand ajutorul Sfantului Ipatie, indata s-a imblanzit sarpele si, rusinandu-se, s-a retras in padure.

Cuviosul Orest, vazand biserica veche a Sfantului Ipatie in parte ruinata, cu multa truda a reinnoit-o in anul 1873, primind mult ajutor din tara. Astfel, parintele Orest Baldovin a condus multi ani aceasta "chilie", ca o facie aprinsa in sfesnic, cu iubire parinteasca, cu post, cu rugaciune si adanc de smerenie, facandu-se in toate pilda vie ucenicilor sai. Apoi, ajungand la adanci batraneti, a chemat la sine pe ucenici si le-a spus:

- Fiilor, de acum eu merg pe drumul pe care m-a chemat Dumnezeu, Cel ce a zis: Pamant esti si in pamant te vei intoarce (Fac. 3, 19).

Iar ucenicii, intristandu-se, l-au intrebat:

- Preacuvioase parinte, ce vom face dupa trecerea sfintiei tale din viata? Imbarbatandu-i, batranul le-a raspuns:

- Fiii mei iubiti, sa aveti nadejde in Dumnezeu, sa cereti ajutorul Maicii Domnului si al Sfantului Ipatie si sa paziti cu sfintenie randuiala rugaciunii si a canonului calugaresc. Asa de veti trai, veti petrece viata cu pace, ca si cum am fi impreuna, si Dumnezeu va pazi lacasul acesta si pe voi fara nici o vatamare. Impliniti acestea si va veti mantui!

Zicand acestea, s-a retras in chilia sa si s-a rugat singur cu post si cu lacrimi timp de trei zile. Iar la Praznicul Inaltarii Sfintei Cruci, 14 septembrie, 1878, a slujit Sfanta Liturghie, apoi a zis catre ucenici:

- Iertati-ma, fratilor, si Dumnezeu sa va ierte!

Si indata si-a dat sufletul in mainile Domnului.

SFANTUL ANTIPA ATONITUL - Manastirea Valaam (1816-1882)

Cuviosul Antipa a fost un mare traitor duhovnicesc si un calugar sfant pe care l-a odraclit pamantul Moldovei in secolul XIX. Acest ostas al lui Hristos, numit din botez Alexandru Luchian, s-a nascut in anul 1816, intr-o familie de tarani credinciosi din satul Calapodesti-Bacau. La varsta de 20 de ani a fost calauzit de Duhul Sfant sa intre in nevointa calugaresca.

Mai intai s-a ostenit doi ani de zile (1836-1837) in obstea Schitului Brazi-Vrancea, unde a fost calugarit sub numele de Alimpie. Aici s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul lacrimilor si al neincetatei rugaciuni. Apoi s-a dus la Muntele Athos si s-a stabilit la Schitul romanesc Lacu, unde se nevoiau peste 80 de sihastrii romani. Aici a deprins mestesugul nevoitei duhovnicesci de la cei mai alesi calugari atoniti, ajungand vestit in schit pentru postul si osteneala lui.

Dupa aproape cincisprezece ani de sihastrie in Schitul Lacu, bunul nevoitor a trait inca patru ani de zile in Manastirea Esfigmenu. Aici primeste marele si ingerescul chip al schimniciei, primind numele de Antipa, si este hirotonit diacon; apoi pleaca la pustie, unde sta patru ani. Astfel, inmultind ostenele calugaresti si privegherile de toata noaptea, Cuviosul Antipa era cinstit in tot muntele ca mare sihastru si lucrator al rugaciunii lui Iisus. Se invrednicise inca si de darul vindecarii bolilor si al inaintevederii. Apoi la Schitul Prodromul a fost hirotonit preot.

Iubind mai mult singuratatea si smerenia, decat cinstea si lauda, in anul 1860, Cuviosul Antipa a parasit Muntele Athos si s-a reintors in Moldova, la manastirile din preajma Iasilor. Dar, vazandu-se impresurat de multi credinciosi, caci numele lui se vestise in toata tara, dupa trei ani a plecat sa se inchine la moastele cuviosilor parinti de la Pecersca. Apoi a ajuns la manastirile din nord, uimind pe toti cu sfintenia vietii lui. De aici, auzind de vestita Manastire ortodoxa Valaam, situata pe o insula din lacul Ladoga, aproape de hotarele Careliei, Cuviosul Antipa, iubind fericita liniste si strainatate, in anul 1865 s-a asezat intr-un schit al acestei manastiri. Aici traiau calugari foarte sporiti, lucratori neintrecuti si dascali iscusiti ai rugaciunii lui Iisus.

La Manastirea Valaam s-a nevoit Cuviosul Antipa inca 17 ani de zile, "aratand fapte minunate de traire duhovniceasca, in post, in rugaciune si in desavarsita saracie". Cea mai mare nevointa a lui era rugaciunea cea de foc a inimii, prin care neincetat slavea pe Dumnezeu, izgonea duhurile cele necurate si gusta din bucuriile cele negraite ale Duhului Sfânt. La aceasta adauga post indelungat, privegheri de toata noaptea, lacrimi, metanii si alte nestiute osteneli duhovnesti. Savarsea inca adesea dumnezeiasca Liturghie si se ruga mult pentru lume si pentru tara in care s-a nascut.

Pentru o petrecere aleasa ca aceasta, Cuviosul ieroschimonah Antipa Luchian dobandise de la Dumnezeu darul facerii de minuni si al inainte- vederii, caci cunostea gandurile cele ascunse ale oamenilor si pe multi ii povatuia pe calea mantuirii. Era, de asemenea, si un mare parinte duhovnicesc si dascal iscusit al rugaciunii inimii. Pentru aceea numele lui ajunsese cunoscut, atat in Carelia, cat si in Rusia de nord si multi monahi si credinciosi iubitori de Dumnezeu il cautau si ii urmau invaturile. Avea si in Manastirea Valaam cativa ucenici alesi, dintre care cel mai sporit era Ieromonahul Pimen, barbat cuvios si foarte invatat.

Dupa o nevointa binecuvantata ca aceasta, Cuviosul Antipa Atonitul si-a dat sufletul cu pace in bratele Mantuitorului Hristos, la 10 ianuarie, 1882, si a fost inmormantat in biserica schitului unde s-a nevoit. Este singurul calugar roman care s-a nevoit in aceasta vestita manastire isihasta din nordul Europei.

In anul 1883, vazand parintii Manastirii Valaam ca Ieroschimonahul Antipa Luchian este venerat de ucenici si de credinciosi ca sfânt, au randuit sa i se scrie viata pe scurt, spre lauda lui Dumnezeu si folosul sufletesc. Astfel, ieromonahul Pimen, ucenicul sau de chilie, scrie in acelasi an nevointa parintelui sau duhovnicesc, intitulata "Vrednica de pomenire viata a ieroschimonahului Antipa".

Viata Cuviosului Antipa a fost tiparita la Petersburg de doua ori, in anii 1883 si 1893, raspandindu-se, atat in Rusia si Finlanda, cat si in Muntele Athos. Iar canonizarea si trecerea sa in randul sfintilor a fost facuta in Muntele Athos, in anul 1906, dupa 24 de ani de la mutarea sa din viata. In mineiul pe ianuarie, in zece zile, tiparit in limba rusa la Manastirea Pantelimon din Athos, la pagina 46 figureaza si "Cuviosul ieroschimonah Antipa Atonitul", cu viata sa pe scurt. Numele sau este cinstit mai ales in manastirile din Sfântul Munte, fiind singurul calugar atonit roman trecut in randul sfintilor si numarat printre cei din urma cuviosi parinti ai Atonului.

Asa s-a nevoit si s-a savarsit in placere de Dumnezeu, departe de tara, un mare cuvios roman, dascal al linistii si al neincetatei rugaciuni!

DUHOVNICUL IOASAF APOSTOLIU - Manastirea Neamt (1764-1883)

Acest preacuvios parinte a fost unul din cei mai vestiti duhovnici ai Manastirii Neamt din secolul trecut.

Nascut in comuna Calinesti-Botosani din parinti foarte iubitori de Hristos, a intrat in nevointa calugareasca in anul 1785. In acea vreme, viata duhovniceasca in Manastirea Neamt, sub povatuirea marelui staret Paisie, ajunsese la culmea infloririi. Fiind incredintat unor parinti alesi, tanarul Ioan a invatat carte, a deprins randuiala bisericii si a gustat din dulcea rugaciunii si a nevoitei duhovnesti.

Dupa calugaria sa, marele staret Paisie a raposat (1794), iar tanarul monah a trecut prin toate ascultarile manastiresti, pana la inceputul secolului XIX. Apoi, parintii vazand asezarea si intelegiunea lui, l-au hirotonit preot si l-au facut duhovnic. Si era ieroschimonahul Ioasaf numarat in ceata celor 24 de duhovnici randuiti cu spovedania soborului si cu formarea noilor incepatori. Mai tarziu, mutandu-se din viata duhovniciei batrani, Cuviosul Ioasaf a devenit cel dintai duhovnic al Manastirii Neamt.

Despre acest parinte vrednic de lauda se spune in traditia manastirii ca era intru toate masurat si cu dreapta socoteala. Nici cu totul aspru, nici usor iertator; nici tinand mania asupra cuiva, nici prea bland cu fiecare; nici multe graind, nici in zadar vorbind. Ci vorbea putin, pe inteles si potrivit cu rana fiecaruia. Iar cuvintele sale parintesti, ca niste sageti duhovnesti alinau durerea, potoleau ispita, izgoneau patima si raneau inima cu dragostea lui Hristos, caci era intarit de darul Duhului Sfânt.

Duhovnicul Ioasaf ducea el insusi o viata ascetica de mare sihastru si rugator pentru oameni. Hrana lui era o data in zi, dupa asfintitul soarelui. Chilia lui era biserica de taina. Aici se ruga cu nestiute lacrimi si facea multe metanii in fiecare noapte. De la biserica era nelipsit, iar dupa slujba cerceta parintii bolnavi la bolnita si la chilii, sfatuia pe frati si mangaia cu dragoste pe credinciosi. Pe toti ii spovedea, ii asculta, ii binecuvanta si intelegea, prin darul lui Dumnezeu, asezarea fiecaruia. Pentru aceea era cautat si iubit de toti.

Timp de peste 70 de ani, Cuviosul Ioasaf a fost duhovnicul cel dintai al marii lavre. La el veneau staretii, episcopii, egumenii si schimonahii, calugarii, mireni si toti sihastrii din tinutul Neamt. El a crescut si a calugarit in viata sa peste 500 de fii duhovnesti, din care unii au ajuns pustnici, staretii si ierarhi alesi.

Dupa o astfel de nevointa, Cuviosul Ioasaf "duhovnicul" si-a dat sufletul in mainile lui Hristos la 4 mai, 1883, fiind plans de tot soborul manastirii.

Despre dansul scria unul din ucenicii sai, in Registrul cu cei inmormantati... in cimitirul Manastirii Neamt: "Ioasaf Apostoliu Duhovnicul, ieroschimonah, nascut la comuna Calinesti, 1764, ianuarie 1 (si) mort la 1883, mai 4; barbat sfânt, ctitor, au trait 119 ani. Mos lui Vladica Narcis Cretulescu din Manastirea Neamt".

ARHIMANDRITUL TEOFAN CRISTEA - Manastirea Noul Neamt (1810-1883)

Era originar din Transilvania, anume din judetul Harghita, unchi al primului patriarh al Romaniei, Miron Cristea. Luand jugul lui Hristos din varsta tineretii, s-a facut calugar in Manastirea Neamt, sub marele staret Neonil. Apoi, invatand de la cei mai alesi duhovnici nevointa vietii calugaresti si deprinzand bine ascultarea si intreaga intelegiune, s-a invrednicit de dumnezeiasca preotie.

Ieromonahul Teofan era un calugar iscusit, statornic, hotarat si foarte invatat. Cunostea patru limbi straine, citea zilnic scrierile Sfintilor Parinti si mangaia pe toti cu cuvinte alese din Sfânta Evanghelie. In manastire avea ucenici buni si multi il cautau pentru cuvânt de folos. Cea mai importanta ascultare a sa a fost supravegherea metoacelor Manastirii Neamt, precum si a cladirilor de binefacere facute de manastire. Ieromonahul Teofan a condus lucrarile de constructie a spitalului, a bolnitei, a scolilor si farmaciei din manastire si din Targu Neamt. El se ingrijea de bolnavi, de doctori, de medicamente, de intretinerea cladirilor si a oamenilor, care se plateau din fondurile manastirii. Si era cu fiecare drept si milostiv. Nimeni nu iese de la el neascultat, neajutat si fara un cuvânt de mangaiere. Pentru aceea il iubeau toti bolnavii si il cinsteau ca pe un parinte sufletesc copiii si locuitorii din Targu Neamt si de prin sate, caci era bun si cu frica de Dumnezeu in toate. O alta fapta buna a ieromonahului Teofan a fost stransa legatura duhovniceasca pe care o tineau intre Manastirea Neamt si bisericile din Transilvania. In fiecare an organiza mici pelerinaje de credinciosi ardeleni, mai ales la hramuri si sarbatori mari,

pe care ii odihnea in manastire si ii trimitea inapoi mangaiati si intariti in dreapta credinta. Asemenea faceau si alti calugari nemteni, iubitori de Hristos si de neam. Ieromonahul Teofan Cristea trimitea anual calugari misionari din Manastirea Neamt cu carti bisericesci, pentru a le imparti gratuit la preotii si bisericile ortodoxe de peste Carpati. Indata ce iesea de sub teascuri o carte noua, porneau calugarii cu desagii sau chiar cu carele cu carti spre Transilvania.

In anul 1863, ieromonahul Teofan, dimpreuna cu duhovnicul Andronic si cu mai multi ucenici, s-au stabilit definitiv la metocul Manastirii Neamt, numit Chitcani, din judetul Tighina. Iar in anul 1864, cu ajutorul marii lavre si al credinciosilor, au fondat o vestita manastire numita "Noul Neamt", adunand in jurul lor pana la o suta de calugari. Primul staret a fost insusi ieromonahul Teofan, devenit mai tarziu arhimandrit. Si atat de bine a organizat acest cuvios manastirea, ca in putina vreme a devenit una din cele mai mari chinovii cu viata de obste din Moldova.

Asa s-a nevoit arhimandritul Teofan, ctitorul Manastirii Noul Neamt. Apoi, simtindu-se chemat de Hristos la odihna cea de sus, a dat ucenicilor sai sarutarea cea mai de pe urma si a adormit cu pace in anul 1883.

SCHIMONAHIA TAVEFTA URSACHE - Manastirea Agapia (1883)

Aceasta schimonahie vrednica de pomenit a fost cea mai aleasa stareta a Manastirii Agapia din secolul XIX.

Nascuta in orasul Vaslui din parinti credinciosi, a fost adusa de mica la manastire de rudele ei si crescuta cu grija, in frica de Dumnezeu. Apoi, deprinzand smerenia si ascultarea de la maicile ei duhovnicesti, a fost tunsă in schima monahala si s-a facut mireasa lui Hristos.

La 20 ianuarie, 1858, maica Tavefta Ursache este aleasa stareta de intregul sobor al Manastirii Agapia, pe care o conduce cu multa chibzuinta si pricepere timp de 26 de ani, ca o adevarata mama duhovniceasca. Purta o deosebita grija pentru indeplinirea datoriilor calugaresti si impodobirea slujbelor bisericesci, pentru mentinerea vietii morale in manastire, prin spovedanie si impartasanie deasa, prin ascultare fara cartire si participare regulata a intregii obsti la sfintele slujbe. Toate acestea au facut sa se intareasca legatura dragostei in manastire si sa sporeasca numarul slujitoarelor lui Hristos pana la 500 de suflete.

Aceasi grija deosebita a avut schimonahia Tavefta si pentru reinnoirea cea din afara a Manastirii Agapia. Intre anii 1858-1862 a restaurat in intregime biserica mare si a adus pe cel mai bun pictor al vremii, Nicolae Grigorescu, care a impodobit-o frumos, precum se vede pana astazi. A refacut, de asemenea, chiliile din incinta si biserica Manastirii Agapia Veche. A organizat ateliere de covoare si broderii, iar pentru surorile tinere, a deschis scoala de patru clase, unde invatau citirea, scrisul, religia, istoria, tipicul si muzica psaltica.

In anul 1873, stareta Tavefta a imbracat in argint icoanele din catapeteasma, precum si icoana Maicii Domnului facatoare de minuni. Iar din averea parintilor ei a donat bisericii mai multe odoare de pret, cruci, icoane si vesminte. Pentru blandetea si intelepciunea ei, mitropolitul Moldovei a facut-o stavrofora si arhimandrita.

Aceasta a fost viata plina de daruire si roade duhovnicesti a staretei Tavefta Ursache. Implinind varsta profetita de psalmistul David, schimonahia Tavefta s-a stramutat la vesnicele lacasuri la 26 ianuarie, 1883, plansa si regretata de obstea celor doua Agapii.

ARHIMANDRITUL GHERMAN IONESCU - Manastirea Tazlau-Neamt (1885)

Arhimandritul Gherman era cu metania din Manastirea Neamt. Un calugar ravnitor, carturar iscusit si devotat slujitor al Bisericii lui Hristos. Cunostea limba slavona si in parte limba greaca. In anul 1857 a scris istoricul Manastirii Agapia pe scurt si alte insemnari duhovnicesti, care s-au pierdut.

In anul 1867, arhimandritul Gherman Ionescu este numit staret al Manastirii Tazlau-Neamt, pe care o gaseste aproape in paragina. Era imediat dupa secularizare. Aducandu-si aminte de faima de altadata a acestei manastiri, de Cuviosii Chiriac, Onufrie si de atatia altii care s-au nevoit aici in secolul XVII, staretul Gherman a incercat, dupa putere, sa reinvie viata duhovniceasca din aceasta vestita vatra monahala din Moldova.

Mai intai a adunat in jurul sau cativa calugari, caci nu avea cu cine face slujba. Apoi a transcris cu mana sa pomelnicul ctitoresc, precum se vede pana astazi, si a resezat tipicul slujbelor in limba romaneasca. De asemenea, a turnat din nou un clopot mare si a impodobit biserica cu carti, cu vesminte, cu candelile si cu cele de nevoie. In anul 1867, Manastirea Tazlau avea 10 calugari care mentineau firul slujbelor zilnice, Vecernia, Utrenia, Sfanta Liturghie si parastasul ctitorilor.

In anul 1881, arhimandritul Gherman se duce ca duhovnic la Manastirea Agapia. In testamentul sau, printre altele, da ucenicilor sai aceste frumoase cuvinte de invatatura:

"Noi, fratilor, ca cei ce de bunavoia noastra ne-am angajat a fi rugatori ai poporului catre Dumnezeu, nu trebuie sa ne descurajam intru indeplinirea cu sfintenie a datoriei noastre calugaresti, ci cu fermitate constanta sa ne fixam privirea spiritului la Dumnezeu, unicul centru al stabilitatii si al adevarului, caruia ne-am facut de aproape servitori. Sa ne fereasca de lenevie si nebagare de seama infricosatele cuvinte ale dumnezeiescului Gura de Aur, ca zice la datoriile preotilor: "Mi se pare ca din cei hirotoniti putini se vor mantui". La fel si groaznicele amenintari ale Sfantului Duh, rostite prin profetul Ieremia: Blestemat tot cel ce face lucrul Domnului cu nebagare de seama! (Ieremia 40, 10).

In blestemul acesta pot cadea mai cu lesnire preotii care, din neluarea aminte sau si din mandrie, crezandu-se intelepti, indraznesc a face reforme in asezamantul dumnezeiestilor slujbe. Ba chiar si a lasa cate ceva, mai cu seama pomenirile pentru cei adormiti, care sunt canonisite si prescrise in tipicul Bisericii.

Cat pentru pomenirile celor adormiti - adauga staretul, am vie speranta in constiinta fratiilor voastre, ca daca nu le veti face mai bine, cel putin sa nu le seadeti, stiind ca si Dumnezeu jertfa pentru acest "scop se aduce in toate zilele. Incheind dar cu insesi cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: Precum voiti sa va faca voua oamenii, faceti si voi lor asemenea (Matei 7, 12), ma recomand al dragostei voastre in Hristos frate Gherman Ionescu - Arhim. "

La Manastirea Agapia, arhimandritul Gherman tipareste in anul 1880 un "asezaman" al manastirilor din tinutul Neamt, precum si alte cuvinte folositoare de suflet. Iar in anul 1885 se retrage la manastirea de metanie si isi da sufletul cu pace in mainile Domnului.

IEROSCHIMONAHUL NEOFIT ELIADE - Manastirea Neamt (1886)

Cuviosul Neofit Ieroschimonahul a fost un parinte cu inalta viata duhovniceasca in obstea Manastirii Neamt, cum putini se aflau la masura lui pe la jumatatea secolului XIX.

Fiu de tarani razesi din judetul Vrancea, tanarul Nicolae a fost dat de mic sa invete carte. Apoi, iubind mai mult pe Hristos decat cele din lume, a intrat in obstea Manastirii Neamt. Aici a invatat desavarsit limba greaca, scrierile Sfintilor Parinti si Sfanta Scriptura de la dascalii iscusiti, ajungand in putina vreme sa-i intreaca pe toti cu ravna, cu nevointa si cu intelepciunea.

Staretul Neofil, vazand osardia lui, indata l-a facut calugar si l-a trimis un timp la Schitul Pocrov. Aici, bunul ostas al lui Hristos a primit ingerescul chip al schimniciei si s-a facut pustnic si ascet vestit. Caci era obicei la Neamt ca monahii cei mai nevoitori sa se retraga la

Pocrov, unde traisera candva multi sihastru cu viata sfanta. Aici se ostenea cuviosul mai ales cu postul, cu rugaciunea lui Iisus, cu privegherea si cu citirea Sfintei Scripturi. Manca numai o data pe zi, seara, si dormea cateva ore pe noapte.

Fiind chemat in lavra, a fost hirotonit preot si randuit duhovnic si dascal de limba greaca in scoala monahala din manastire, organizata la indemnul lui, unde invatau aproape o suta de frati. Acest precucuvios parinte era un mare elenist si dascal al rugaciunii lui Iisus. Timp de aproape trei decenii a crescut multi ucenici si a adus un curent de innoire duhovniceasca in Manastirile Neamt si Secu cu schiturile lor. Tot la indemnul parintelui Neofit Eliade, Manastirea Neamt a construit la Targu Neamt, intre anii 1850-1856, un mare spital, o farmacie (spiterie) si o scoala pentru folosul de obste al tuturor. S-au mai facut, cu sfatul lui, scoala ta satul Vanatori, farmacie si spital de alienati in manastire si "multe alte lucruri bune".

Intre anii 1870-1877, Cuviosul Neofit a fost egumen la Manastirea Secu, facand multe donatii si innoind viata duhovniceasca in obste. Pe toti ii cucerea cu cuvantul sau bland si intelept, iar mai ales ii zidea sufleteste cu pilda vietii sale, ca nu era altul in aceste parti care sa fie pe masura lui.

Pentru o viata aleasa ca aceasta, calugarii Manastirii Neamt l-au rugat sa le fie staret si parinte duhovnicesc. El insa s-a lepadat de o cinste ca aceasta, socotindu-se nevrednic. Inca si domnul tarii cu ceilalti ierarhi l-au propus de mitropolit si parinte al Moldovei, in anul 1860, ca devenise cunoscut peste tot. El insa a fugit la pustie, iubind mai mult linistea si rugaciunea decat tulburarea lumii. Nici carti din limba greaca nu a tradus, decat una singura, Cantare de lauda sioniceasca, tiparita in anul 1871. Ca socotea mai de folos sa zideasca pe oameni cu fapta decat cu cuvantul.

In anul 1877 a renuntat la egumenia Manastirii Secu si s-a retras la metanie. Apoi, mai trairid putin si bineplacand lui Dumnezeu, a adormit in pace in anul 1886, adaugandu-se la ceata cuviosilor parinti din Manastirea Neamt.

Iata cum i descrie arhiereul Narcis Cretulescu, unul din ucenicii sai: "Neofit Eliade, barbat erudit, elenist, mare ieroschimonah, pustnic, ascet mare la Schitul Pocrov, fost igumen Manastirii Secu intre anii 1870-1886. A fost capabil, a dat sfat pentru a sa face spitalu(l), scoala si spiteria (farmacia) la Targu Neamt, bolnitele din manastire si alte treburi mari au facut. In secolul nostru nu are Romania astfel de barbat; s-au lepadat de staretie ca si de Mitropolia Moldovei. Cine n-a vazut pe acest parinte Neofit in rugaciunile lui, acela n-a vazut sfintenia intrupata. A murit la 3 februarie, 1886 in Manastirea Neamt, unde se retrasese din igumenia Manastirii Secu".

Iar in Registru cu cei inmormantati in cimitirul Manastirii Neamt, acelasi ucenic scrie despre dascalul sau: "Ieroschimonahul Neofit Eliade este cel mai mare barbat ascet din zilele noastre, elenist profund, ctitor mare..., batraneta rara...".

IEROSCHIMONAHUL NEOFIT ELIADE - Manastirea Neamt (1886)

Cuviosul Neofit Ieroschimonahul a fost un parinte cu inalta viata duhovniceasca in obstea Manastirii Neamt, cum putini se aflau la masura lui pe la jumatatea secolului XIX.

Fiu de tarani razesi din judetul Vrancea, tanarul Nicolae a fost dat de mic sa invete carte. Apoi, iubind mai mult pe Hristos decat cele din lume, a intrat in obstea Manastirii Neamt. Aici a invatat desavarsit limba greaca, scrierile Sfintilor Parinti si Sfanta Scriptura de la dascali iscusiti, ajungand in putina vreme sa-i intreaca pe toti cu ravna, cu nevointa si cu intelepciunea.

Staretul Neonil, vazand osardia lui, indata l-a facut calugar si l-a trimis un timp la Schitul Pocrov. Aici, bunul ostas al lui Hristos a primit ingerescul chip al schimniciei si s-a facut pustnic si ascet vestit. Caci era obicei la Neamt ca monahii cei mai nevoitori sa se retraga la Pocrov, unde traisera candva multi sihastru cu viata sfanta. Aici se ostenea cuviosul mai ales cu postul, cu rugaciunea lui Iisus, cu privegherea si cu citirea Sfintei Scripturi. Manca numai o data pe zi, seara, si dormea cateva ore pe noapte.

Fiind chemat in lavra, a fost hirotonit preot si randuit duhovnic si dascal de limba greaca in scoala monahala din manastire, organizata la indemnul lui, unde invatau aproape o suta de frati. Acest precucuvios parinte era un mare elenist si dascal al rugaciunii lui Iisus. Timp de aproape trei decenii a crescut multi ucenici si a adus un curent de innoire duhovniceasca in Manastirile Neamt si Secu cu schiturile lor. Tot la indemnul parintelui Neofit Eliade, Manastirea Neamt a construit la Targu Neamt, intre anii 1850-1856, un mare spital, o farmacie (spiterie) si o scoala pentru folosul de obste al tuturor. S-au mai facut, cu sfatul lui, scoala ta satul Vanatori, farmacie si spital de alienati in manastire si "multe alte lucruri bune".

Intre anii 1870-1877, Cuviosul Neofit a fost egumen la Manastirea Secu, facand multe donatii si innoind viata duhovniceasca in obste. Pe toti ii cucerea cu cuvantul sau bland si intelept, iar mai ales ii zidea sufleteste cu pilda vietii sale, ca nu era altul in aceste parti care sa fie pe masura lui.

Pentru o viata aleasa ca aceasta, calugarii Manastirii Neamt l-au rugat sa le fie staret si parinte duhovnicesc. El insa s-a lepadat de o cinste ca aceasta, socotindu-se nevrednic. Inca si domnul tarii cu ceilalti ierarhi l-au propus de mitropolit si parinte al Moldovei, in anul 1860, ca devenise cunoscut peste tot. El insa a fugit la pustie, iubind mai mult linistea si rugaciunea decat tulburarea lumii. Nici carti din limba greaca nu a tradus, decat una singura, Cantare de lauda sioniceasca, tiparita in anul 1871. Ca socotea mai de folos sa zideasca pe oameni cu fapta decat cu cuvantul.

In anul 1877 a renuntat la egumenia Manastirii Secu si s-a retras la metanie. Apoi, mai trairid putin si bineplacand lui Dumnezeu, a adormit in pace in anul 1886, adaugandu-se la ceata cuviosilor parinti din Manastirea Neamt.

Iata cum i descrie arhiereul Narcis Cretulescu, unul din ucenicii sai: "Neofit Eliade, barbat erudit, elenist, mare ieroschimonah, pustnic, ascet mare la Schitul Pocrov, fost igumen Manastirii Secu intre anii 1870-1886. A fost capabil, a dat sfat pentru a sa face spitalu(l), scoala si spiteria (farmacia) la Targu Neamt, bolnitele din manastire si alte treburi mari au facut. In secolul nostru nu are Romania astfel de barbat; s-au lepadat de staretie ca si de Mitropolia Moldovei. Cine n-a vazut pe acest parinte Neofit in rugaciunile lui, acela n-a vazut sfintenia intrupata. A murit la 3 februarie, 1886 in Manastirea Neamt, unde se retrasese din igumenia Manastirii Secu".

Iar in Registru cu cei inmormantati in cimitirul Manastirii Neamt, acelasi ucenic scrie despre dascalul sau: "Ieroschimonahul Neofit Eliade este cel mai mare barbat ascet din zilele noastre, elenist profund, ctitor mare..., batraneta rara...".

ARHIMANDRITUL TIMOTEI IONESCU - Staret al Manastirii Neamt (1806-1887)

Arhimandritul Timotei Ionescu a fost cel mai venerabil staret al Manastirii Neamt din a doua jumatate a secolului XIX (1860-1887). S-a nascut in satul Bolbocii-Soroca, in anul 1806. Tatal sau, fiind preot, i-a dat din copilarie o crestere aleasa.

In anul 1833 paraseste casa parinteasca si vine la Manastirea Neamt. Aici, dupa cativa ani de ucenicie pe langa cei mai alesi duhovnici, este tuns in schima monahala de staretul Neonil. Apoi, timp de peste 25 de ani este randuit la toate ascultarile manastiresti, de la cele mai de jos pana la slujitor al sfantului altar. Dar, pentru blandetea si smerenia sa, toate ascultarile le savarsea cu bucurie si era iubit de toata obstea.

In anul 1860, staretul Gherasim retragandu-se de la conducerea manastirii, nimeni nu voia sa primeasca aceasta grea ascultare. Atunci, unul din duhovnici a zis catre ceilalti:

- Doar n-o sa fie staret parintele Timotei de la oi! Cand au auzit parintii din consiliu de numele lui, au strigat indemnati de Duhul Sfânt:

- Parintele Timotei de la oi sa ne fie staret!

Din ziua aceea, monahul Timotei Ionescu a fost chemat de la stana, a fost facut preot si arhimandrit si numit staret al Manastirii Neamt cu toate schiturile sale.

In acest timp, Manastirea Neamt trecea printr-o epoca de grea incercare din istoria ei: secularizarea averilor, inchiderea tipografiei, lipsa celor necesare pentru bolnita si spitalul de alienati, care adaposteau pana la 100 de bolnavi. Apoi, lipsa de hrana si cele de nevoie pentru Seminarul monahal si pentru intreaga obste care numara, impreuna cu schiturile sale, aproape 400 de calugari; iar mai presus de acestea, slabirea vietii duhovnicesti din manastire.

Toate acestea asteptau o innoire salvatoare din partea noului staret. Incendiul din 25 noiembrie, 1862, care mistui aproape intreaga incinta, bisericile, clopotele si biblioteca, aduse intr-o stare si mai grea obstea Manastirii Neamt.

In fata acestor grele incercari, staretul Timotei nu s-a descurajat, nici s-a indoit de mila lui Dumnezeu. Ci, intarindu-se cu darul lui Hristos si luand binecuvantare de la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului, a inceput sa adune ajutoare de la Biserica si de la stat, de la calugari si credinciosi pentru refacerea incintei mistuite de foc. Mai intai innoieste acoperisul bisericii mari a Inaltarii Domnului si o paveaza pe jos cu marmura. Apoi restaureaza biserica Sfântul Gheorghe, clopotnita, paraclisele si zideste chiliile cu etaj de jur-imprejurul incintei. Retoarna clopotul mare distrus de incendiu, muta din incinta spitalul de alienati, innoieste agheasmatarul si repara conductele de apa.

O grija deosebita a avut arhimandritul Timotei pentru refacerea vietii carturaresti din manastire. Mai intai a organizat din nou si a pus in stare de functionare tipografia. Timp de doua decenii (1863-1883), in Manastirea Neamt s-au tiparit si retiparit numeroase carti religioase si de cult in zeci de exemplare, care apoi se distribuiau la biserici si manastiri.

Staretul Timotei a amenajat, de asemenea, si biblioteca, adunand de peste tot carti valoroase, in manuscris sau tiparite, in numar de peste 20.000, in locul celor mistuite de foc. Totodata s-a straduit sa poarte grija deosebita fata de cei bolnavi din spitalul si bolnita manastirii, cat si de cei din spitalul public de la Targu Neamt, administrat de manastire, unde se tratau bolnavii gratuit. Aceeasi grija a purtat staretul Timotei si pentru incurajarea invatamantului, mentinand un timp seminarul din manastire si dand subventii din veniturile ei pentru scolile publice din Targu Neamt si satul Vanatori.

Un deosebit efort a depus marele staret si pentru innoirea vietii duhovnicesti din manastire si de la schituri. Si aceasta a inceput-o intai cu prezenta regulata a obstii la slujbele bisericesti, de la care staretul nu lipsea niciodata. Apoi a randuit duhovnici buni pentru calugari si mireni si a obligat obstea sa se marturiseasca si sa se impartaseasca mai des. A introdus ordine si disciplina la biserica, la trapeza, la ascultari, la chiliile, peste tot. La fel a procedat si la Manastirea Secu, precum si la schituri, intarind legatura dragostei intre toti.

In anul 1873, staretul Timotei avea in Manastirea Neamt un sobor de 360 de calugari, format din 6 arhimandriti, 30 duhovnici si ieromonahi, 18 ierodiaconi si 306 monahi. In Manastirea Secu avea 89 de calugari, in Schitul Vovidenia 50 de calugari, in Schitul Pocrov 16 calugari, in Schitul Sihatristia 11 calugari si in Schitul Sihla 9 calugari. Intre acestia se nevoiau, alaturi de moldoveni, 28 calugari ardeleni, 25 calugari basarabeni, 7 calugari din Muntenia si cativa din alte tari. Toti traiau in deosebita armonie unii cu altii si ascultau in toate invataturile blandului staret. Daca cineva facea vreo sminteala grava in obste, staretul il trimitea de canon la unul din schiturile dependente de manastire. Dupa implinirea canonului hotarat, calugarul putea sa se intoarca la metanie.

In timpul Razboiului de Independenta din anul 1877, staretul Timotei a dat dovada de mult patriotism si mila fata de cei raniti, adunand subventii banesti pentru tara si trimitand calugari la ambulantele de pe front.

Astfel, marele staret, calauzit de darul Duhului Sfânt, in toate era prezent: la biserica, la bolnita, la arhondaric, la biblioteca, la tipografie, la primirea strainilor si la scaunul de spovedanie. Toate le conducea cu intelepciune, pe toti ii imbratisa cu dragoste, pentru fiecare calugar si mirean avea un cuvânt duhovnicesc de mangaiere si imbarbatare.

Dupa 27 de ani de smerita nevointa calugareasca si inca alti 27 de ani de rodnică povatuire duhovniceasca a Manastirii Neamt, cuviosul arhimandrit Timotei Ionescu isi da sufletul in mainile lui Hristos, la 10 iunie, 1887, fiind petrecut la mormant de aproape 500 de calugari si plans de clopotele celor 10 manastiri si schituri nemtene.

La cimitir, ucenicul sau a citit din testamentul marelui staret aceste cuvinte folositoare de suflet:

"Va rog, iubitorilor, nu uitati sfaturile mele, ale smeritului Timotei. Nu uitati fagaduintele ce ati dat la taina sfintei calugarii. Nu uitati numele ce purtati si numele manastirii noastre in care traiti. Siliti-va a o cinsti prin faptele voastre. Faceti-va vrednici de dansa.

Iubiti legea Domnului, paziti Biserica si sfintele asezaminte manastiresti. Tineti obiceiurile bune ce ati apucat fiecare de la cuviosii vostri parinti cei de mai inainte. Urmati pe calea cea sfanta si nu va lasati a cadea in cursele ademenirilor lumesti. Amintiti-va de parintii nostri de demult si, urmandu-le credinta, sa-i aveti ajutor in calea mantuirii.

Siliti-va din toate puterile a va innobila sufletul si a va perfectiona gandurile cu citirea Sfintelor Scripturi dumnezeiesti, pazind pururea poruncile Domnului si invataturile Dascalilor Bisericii. Iubiti-va si ajutati-va intre voi unul pe altul, cu dragoste sfanta intru Domnul, ca, mantuindu-va pe voi insiva, sa mantuiti si pe altii. Siliti-va, iubitorilor, a rascumpara vremea ca zilele rele sunt. Nu ma plangeti pe mine, ci plangeti-va pe voi, ca sa puteti via Domnului!

Eu, Timotei, mort, ma duc cu nadejde la parintii mei si va las voua testament de zestre ca sa purtati fiecare cu sfintenie calugaria pana la sfarsitul vietii!..."

MONAHIA EUFROSINA LAZU - Manastirea Varatec (1797-1888)

Aceasta calugarita iubitoare de Hristos era fiica postelnicului Constantin Lazu din comun Draguseni-Suceava. Renuntand la averea parintilor ei, a imbratisat din tinerețe smerita petrecere calugareasca in Manastirea Varatec. In anul 1814 a primit schima monahala, sub numele de Eufrosina, si a fost multi ani sub ascultarea staretei Olimpiada si a marelui duhovnic Iosif Pustnicul. De la ei a invatat a-si impodobi sufletul cu toata fapta buna si mai ales cu intelepciunea cea duhovniceasca.

Dupa moartea staretei Olimpiada, in anul 1844, soborul manastirii o alege maica duhovniceasca. Si a povatuit aceasta obste cu multa pricepere si daruire timp de 44 de ani. Adunand in jurul ei peste 500 de maici si surori, stareta Eufrosina s-a ingrijit, atat de nevoile lor cele sufletesti, cat si de cele pamantesti.

Astfel, a zidit bisericile "Sfântul Ioan Botezatorul" si "Schimbarea la Fata" si a adus in manastire preoti buni care mentineau cu sumpatate slujbele bisericesti si traditia duhovniceasca lasata de Cuviosul Iosif. Pentru luminarea fetelor din manastire, ca si a celor din

satele invecinate, stareta Eufrosina a fondat in anul 1860 prima scoala primara din Varatec in chiliile bisericii "Sfantul Ioan Botezatorul", randuind ca profesoare calugarite din cele mai luminate. A facut, de asemenea, unele innoiri in incinta si a organizat ateliere de covoare in manastire.

In anul 1888, monahia Eufrosina Lazu s-a mutat la vesnica odihna in varsta de 91 de ani, lasand in urma o obste calugareasca bine formata, intarita pe temelia dragostei.

CUVIOSUL AVXENTIE SIHASTRUL - Mare nevoitor in Muntele Athos (+ 1890)

Cuviosul schimonah Avxentie a fost un mare sihastru roman din Muntele Athos. Era de loc din Moldova. Prin anul 1850 se duce la Athos si primeste tunderea monahala, la una din chiliile din preajma Atonului. Apoi, fiind foarte ravnitor pentru viata pustniceasca si arzand de dragostea lui Hristos, s-a retras la una din pesterile nelocuite de sub varful Muntelui Athos. Si atat s-a nevoit acolo singur, in post, in rugaciune si lacrimi, incat ajunsese la mare masura duhovniceasca. Caci dobandise de la Dumnezeu in chip desavarsit darul lacrimilor, al inaintevederii si al rugaciunii inimii.

Acest cuvios sihastru roman ajunsese cu nevointa la masura parintilor de demult, ostenindu-se toata viata singur, in privegheri de toata noaptea, in foame si sete, in frig si cumplite ispite de la diavoli. Insa, mana Domnului il acoperea si darul Duhului Sfant se odihnea in sufletul lui. Nimeni din calugari nu stia viata si nevointa lui, caci petrecea mai mult in munte. Numai din cand in cand se cobora la Schitul Prodromul, se marturisea, primea Preacuratele Taine si iar se ducea la pustie.

Asa a trait Cuviosul Avxentie sihastrul, ca o candela nestinsa sub varful Atonului, timp de aproape 40 de ani, slavind neincetat pe Dumnezeu si rugandu-se ziua si noaptea pentru lume si pentru tara. Calugarii din partea locului il cinsteau pe parintele Avxentie ca pe un adevarat sfant. Viata sa insa era ascunsa in Hristos.

Odata, mergand doi calugari din Manastirea Lavra in vizita la pesterile sihastrilor de sub varful Muntelui Athos, au gasit pe Cuviosul Avxentie adormit in Domnul, stand in genunchi si cu mainile ridicate la rugaciune. Atunci, indata l-au coborat in Lavra si l-au ingropat in cimitirul manastirii. Doamne, odihneste cu sfinții pe Cuviosul Parintele nostru Avxentie!

ARHIMANDRITUL ANDRONIC POPOVICI - Manastirea Noul Neamt (1820-1893)

Era fiul preotului Ioan Popovici din comuna Lungani-Iasi. Fiind chemat de Hristos, a intrat in obstea Manastirii Neamt, dupa cum singur marturiseste, la varsta de numai 11 ani (1831). Timp de 5 ani de zile, tanarul Andrei a invatat carte in manastire, deprinzand bine tipicul, muzica psaltica, legatoria de carti, trecand prin toate ascultarile manastiresti.

In anul 1836 este tuns in monahism. Dupa inca 15 ani de ascultare este hirotonit preot si numit eclesiarh al bisericii si duhovnic al obstitii, caci ieromonahul Andronic era foarte bland, tacut, ravnitor la biserica, ascultator in toate si iubitor de osteneala. Pentru aceea era cinstit de sobor ca un calugar smerit, cuvios si duhovnic iscusit.

In arhiva Manastirii Neamt, pe anul 1855, scrie urmatoarele despre acest duhovnic:

"Andronic duhovnic, de 36 ani; de 25 de ani in manastire; de 17 ani calugarit in Neamt, eclesiarh al manastirii, la legatorie si a mai fost la arhondaricul maicilor; la mitocul Ocea 10 ani, la vacarie, la talpalarie, la prescurarie, la chelaria de vin, bucatar, ucenic la batranii Serafim, Nichifor si Narcis; la Secu, 13 ani si 6 luni, cantaret, eclesiarh si tipicar".

Acest mare duhovnic avea scoala ascultarii si a smereniei, care formeaza temelia vietii duhovnicesti. Facea tot ce i se porunca si niciodata nu cartea, ci cu bucurie isi taia voia sa. De mai multe ori a fost trimis cu unchiul sau, monahul Lavrentie, sa transporte carti tiparite in manastire, peste munti, la fratii romani transilvaneni, ca si in Moldova la biserici si schituri.

In anul 1861 este numit egumen la Schitul Sihastria, apoi la Manastirea Secu. Aici a facut cateva innoiri si a format mai multi ucenici. A scris inca si Istoria Manastirilor Neamtul si Secul in doua tomuri, la sfarsitul careia face aceasta insemnare: "Parintilor sfinti si frati, cu smerita metanie ... rog dragostea voastra, primiti si mica aceasta adunare de flori a rodului mintii si inimii mele ... Cel mai nevrednic si mai pacatos Andronic ieroschimonah si duhovnic din sfintele manastiri Neamtul si Secul ...".

Dupa doi ani (1863), ieroschimonahul Andronic impreuna cu ieroschimonahul Teofan Cristea se duc la metocul lavrei din Tighina, numit Chitcani, unde intemeiaza o vestita manastire, anume "Noul Neamt". Aceasta fiica a Manastirii Neamt a devenit in putina vreme asa de mare si organizata, incat ajungea din urma pe mama ei. In aceasta manastire a fost staret cativa ani si arhimandritul Andronic, fondatorul ei, fiind foarte iubit si cautat de calugari si de credinciosi.

Dupa 62 de ani de slujire pana la jertfa a Bisericii lui Hristos, lasand in urma sute de fii duhovnicesti si cateva manastiri si schituri innoite de el, marele duhovnic si arhimandrit Andronic Popovici a adormit cu pace in anul 1893 si a fost inmormantat la Manastirea Noul Neamt, fondata de el.

EPISCOPUL MELCHISEDEC STEFANESCU - Episcopia Romanului(1823-1892)

Venerabilul episcop Melchisedec al Romanului a fost unul din cei mai luminati ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Romane din a doua jumatate a secolului XIX.

Originar din comuna Garcina, judetul Neamt, tanarul Mihail - dupa numele de botez - era cel dintai nascut din cei unsprezece copii ai preotului Petrache si ai prezbiteriei Anastasia Stefanescu. Tatal sau a fost un bun preot si un adevarat slujitor al Bisericii lui Hristos. El a pastorit parohia Garcina timp de 50 de ani. Iar mama sa "a fost model virtutilor femeii de tara, cu deosebire, a sotiei preotului de tara". Dand copiilor lor o educatie crestineasca aleasa, cinci dintre ei au imbratisat viata calugareasca.

Cel dintai chemat de Hristos a fost Mihail. Intre anii 1834-1838 urmeaza Seminarul de la Socola-Iasi. Dupa ce sta patru ani de zile ca invatator de sat, reia cursurile, si in anul 1843 este numit profesor de retorica, pastoral, istorie si geografie, la seminar dovedindu-se un talentat dascal si catehet. In acelasi an primeste tunderea monahala cu numele de Melchisedec, iar in anul urmator este hirotonit ierodiacon.

Fiind daruit de Dumnezeu cu multa intelepciune si cu o viata duhovniceasca exemplara, intre anii 1848- 1851, ierodiaconul Melchisedec isi continua studiile la Academia Teologica de la Kiev, infiintata de mitropolitul Petru Movila. Apoi este hirotonit ieromonah si numit profesor de patristica, drept canonic, liturgica si teologie comparata la Socola, unde functioneaza pana in anul 1856. Pe drept cuvand, arhimandritul Melchisedec Stefanescu a fost un eminent profesor ai Seminarului de la Socola, un devotat slujitor al Bisericii lui Hristos si un neegalat pedagog si parinte duhovnicesc al viitorilor candidati de preotie. Numerosi elevi formati de dansul au ajuns buni preoti, egumeni, profesori si ierarhi alesi in Moldova.

Arhimandritul Melchisedec, prin personalitatea si cultura sa, ridica Seminarul la Socola - cel dintai seminar teologic din tara noastra (1803) si prima scoala gimnaziala din Principate cu predarea in limba romana la nivelul unei adevarate academii teologice romanesti. Aici au crescut si s-au format mii de slujitori ai sfintelor altare.

În anul 1856, arhimandritul Melchisedec este numit rector al Seminarului de la Husi, reușind în câțiva ani să-l reorganizeze în întregime, pe măsura celui de la Iași, cu local propriu, cu profesori buni și la un nivel duhovnicesc satisfăcător. Aici s-au format peste o mie de preoți buni pentru Biserica lui Hristos, pregătiți cu parintească grijă de acest mare pedagog.

Între anii 1857-1859, arhimandritul Melchisedec a staruit cu timp și fără timp la unirea Principatelor Române, folosind cu multă înțelepciune, atât catedra, cât și amvonul. El lua ca temelie a unirii romanilor cuvintele Mantuitorului, Care zice: Precum Tu, Parinte, intru Mine și Eu intru Tine, așa și acestia intru Noi una să fie (Ioan 17, 21). El dovedea prin cuvânt și faptă că unirea fraților români, de același neam și limbă, de aceeași credință și trăire creștină, este o datorie evanghelică sfântă, după modelul unității treimice și a sfinților din ceruri. Unitatea romanilor, spunea el, va duce nu numai la întărirea națională și la risipirea vrăjbei dintre frați, dar în aceeași măsură și la întărirea Ortodoxiei românești, pentru a putea rezista prozelitismului religios străin, care căuta să dezbină Neamul și Biserica noastră apostolică.

La sfârșitul anului 1862, Arhimandritul Melchisedec este hirotonit arhiepiscop și numit locotenent de episcop la Husi. În ianuarie, 1865, este numit episcop al Dunării de Jos, eparhie pe care o pastorește cu aleasă grijă duhovnicească timp de cincisprezece ani. Cea dintâi preocupare a sa, ca episcop, a fost să zidească biserici prin sate și să numească preoți luminați și cu frică de Dumnezeu în toate parohiile din eparhie. Episcopul Melchisedec făcea regulat vizite canonice pe la sate și orașe, sfânta noi lacasuri, învăța pe credincioși să pastoreze cu sfințenie dreaptă credința și să ducă o viață creștinească, plină de dragoste și de fapte bune. O deosebită grijă purta noul episcop pentru văduve, pentru orfani și pentru țărâni săraci, pe care îi miluia după putere și îi mângâia cu cuvinte parintesti. Fiind profund cunoscător al Sfintei Scripturi și al învățaturii Sfinților Părinți și fiind înzestrat de Dumnezeu cu darul frumoasei vorbiri, episcopul Melchisedec s-a dovedit în eparhia sa un neobosit predicator și apostol al lui Hristos. Același lucru îl cerea și de la preoți: viața morală exemplară, slujba religioasă după rânduială și predicarea neobosită a cuvântului lui Dumnezeu.

În primăvara anului 1879, episcopul Melchisedec este chemat să pastorească Eparhia Romanului, pe care o conduce cu aceeași demnitate și înțelepciune duhovnicească timp de peste treisprezece ani. Ca mare organizator al treburilor bisericesti și luminat pedagog, episcopul Melchisedec da o mare amploare Seminarului de la Roman. El voia ca preoții să fie cât mai luminați la minte și cu viața aleasă, pentru a fi credincioșilor, atât apostoli și părinți duhovnicești, cât și învățători de carte. Pe elevii săraci și sălitori la carte, episcopul îi întreținea personal la seminar, iar pe alții îi primea ca bursieri. Mulți din ucenicii săi care au făcut seminarul la Roman au ajuns renumiți preoți, misionari, profesori și episcopi. De asemenea, cu binecuvântarea sa, se construiesc numeroase biserici noi prin sate, pe care le sfințește personal, se înnoiesc unele mănăstiri și schituri ca: Bogdana, Sihuștru și Magura din județul Bacău; sau Buluc, Tarnita, Lepșa și altele din județul Vrancea. Ajută personal la ridicarea unor școli pentru luminarea poporului, iar la Spitalul din Roman, pe lângă obisnuitele vizite duhovnicești, acordă subvenții pentru ajutorarea bolnavilor săraci.

Fiind unul din cei mai învățați ierarhi ai timpului său și un profund teolog, episcopul Melchisedec a avut un rol duhovnicesc important în viața Bisericii românești. Astfel, el a contribuit mult la unirea celor două biserici locale din Moldova și Țara Românească, ajungând că în anul 1865 să se întrunească la București, pentru prima dată, un Sinod general al Bisericii Ortodoxe Române. De asemenea, a contribuit personal la întocmirea unor regulamente pentru disciplina monahală și bisericască, pentru învățământul teologic, pentru alegerea arhierilor, pentru revizuirea și editarea cartilor bisericesti, ca și pentru apărarea credinței ortodoxe pe pământul țării noastre, singura și adevărata credință apostolică.

O contribuție importantă a avut episcopul Melchisedec și la întocmirea Legii Organice din 1872, prin care s-a constituit Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Tot la staruinta sa și în urma memoriului compus de el către Patriarhia Ecumenică din Constantinopol, s-a sfințit pentru prima dată în țara noastră Sfântul și Marele Mir, în anul 1882. Aceeași deosebită contribuție a avut marele ierarh și la dobândirea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române. Ca urmare a Actului Sinodal întocmit de el cu multă înțelepciune, în primăvara anului 1885 se recunoaște autocefalia Bisericii noastre. Episcopul Melchisedec a scris, de asemenea, numeroase cărți cu conținut teologic, pastoral, apologetic și istoric. Dintre acestea amintim: Liturgia, Tipicul, Dogmatica, Introducerea în științele teologice, Introducerea în sfintele cărți ale Vechiului și Noului Aezământ (2 tomuri) (1860); Teologia pastorală, Cronica Husilor și a Episcopiei (1869); Cronica Romanului și a Episcopiei, 2 vol. (1874-1875); Papismul și starea actuală a Bisericii Ortodoxe din România (1883); Biserica Ortodoxă în luptă cu protestantismul (1890); Despre icoanele miraculoase de la Athos de proveniență românească (1883); Notite istorice și arheologice de pe la 48 de mănăstiri și biserici antice din Moldova (1885); Viața și scrierile lui Grigore Tâmbăc (1883); Viața mitropolitului Antim Ivireanul (1886) și altele.

După o viață plină de osteneală și ispite, de bucurii duhovnicești și nu puține încercări pentru cinstea Bisericii Ortodoxe și folosul credincioșilor, la 16 mai, 1892, episcopul Melchisedec și-a dat duhul în mâinile marelui Arhieru Iisus Hristos. Din donația lasată de el, s-au construit în anii următori, după dorința sa, o grădiniță de copii și o școală de cântăreți bisericesti, alături de Episcopie, în care se primeau numai copii orfani, cu întreținere gratuită.

IEROSCHIMONAHUL NIFON IONESCU Adevăratul ctitor al Schitului românesc Prodromul Muntele Athos (1807-1901)

Cuviosul Nifon ieroschimonahul este cel dintâi și adevăratul ctitor al schitului românesc Prodromul din Athos. S-a născut în județul Vaslui din părinți săraci și foarte credincioși. Auzind de vestitul stareț al Mănăstirii Horaita, arhimandritul Irinarh Roșeti, în anul 1826 a intrat în obștea lui și s-a făcut calugar de dansul, sub numele de Natanail. În anul 1840 a plecat la Muntele Athos împreună cu monahul Nectarie din aceeași mănăstire. Mai întâi s-au nevoit în Mănăstirea Cutlumus. Apoi au cumpărat o chilie la schitul Sfânta Ana. Aici părintele Natanail se face schimonah, sub numele de Nifon.

Adunându-și calugari mulți în jurul său, din care o parte erau din Mănăstirea Horaita, schimonahul Nifon, ajutat de prietenul său iubit Nectarie, a cumpărat o chilie mai incapătoare lângă mare, la locul numit Chirasa, pe moșia Mănăstirii Lavra, unde se muta cu ucenicii săi.

În anul 1850 părinții Nifon și Nectarie vin în Moldova, sunt hirotoniți preoți și cer ajutorul mitropolitului Sofronie Miciescu și domnitorului Grigore Ghica de la Iași, pentru zidirea unui schit românesc în Athos. În urma ajutorului primit de 3500 de galbeni și a intervenției către Mănăstirea Lavra, conducerea acesteia recunoaște chilia Vigla Ianicopoli, drept schit românesc. Aici mai fuseseră egumeni cuviosul Iustin duhovnicul și Patapie ucenicul lui, între anii 1810-1825, dar chiliile zidite de dansii ajunseseră în ruină. În anul 1852 ieroschimonahii Nifon și Nectarie au pus temelie bisericii schitului Prodromul, cu hramul Botezul Domnului. Opt ani mai târziu, în 1860 biserica era deja pictată. În același an arhierul Isaia Vicoi (ajuns episcop la Roman între anii 1868-1878), însoțit de câțiva clerici și două sute de pelerini din țară, sfințește noua biserică și numește pe ieroschimonahul Nifon Ionescu stareț al schitului

Prodromul. Inmultindu-se calugarii romani in schit, parintii Nifon si Nectarie au adunat noi ajutoare din tara si au zidit doua corpuri de chilii cu cite doua etaje pe laturile de nord-vest si est.

Pe langa grija de organizare, cuviosul Nifon, fondatorul schitului Prodromul, s-a ingrijit si de intarirea vietii duhovnicesti din obstea sa. Mai intai a adunat in jurul sau pe cei mai buni calugari romani ce se nevoiau pe atunci in Sfantul Munte, in frunte cu vestitul protopsalt Nectarie schimonahul. Apoi a randuit la biserica Liturghia zilnica si pravila ca la marile manastiri atonite. De asemenea, ascultarile, masa si intretinerea erau intrutotul de obste.

Spovedania obstii, care numara pana la 100 de parinti si frati, se facea regulat in fiecare saptamana, iar Sfanta impartasanie pentru batrani si schimonahi se facea saptamana. Iar pentru ceilalti la doua saptamani. Pentru bolnavi, staretul a zidit bolnita si a randuit calugari ingrijitori, iar pentru cei tineri si cu talent a format scoala de muzica psaltica, vestita in tot Muntele Athos, sub conducerea marelui dascal si protopsalt roman schimonahul Nectarie Cretu. Astfel, sub staretia ieroschimonahului Nifon Ionescu, schitul Prodromul isi traia cea mai linistita epoca de armonie si inflorire duhovniceasca din toata istoria sa.

In anul 1870, insa, parintele Nifon se retrage din staretie si revine in tara. Aici intemeiaza schitul Bucium de la Iasi, ca metoc al Prodromului. Dupa cativa ani se reintoarce in Sfantul Munte si se retrage la liniste cu ucenicul sau intr-o peatera de langa mare, la 20 de minute departare de schitul intemeiat de el. Alaturi avea si un mic paraclis cu hramul Nasterea Maicii Domnului, unde savarsea pravila zilnica si Liturghia in sarbatori.

Acolo, in peatera, intre munte si mare s-a nevoit Cuviosul Nifon in post si rugaciune inca 20 de ani, slavind pe Dumnezeu ziua si noaptea. Iar in anul 1901 si-a dat sufletul in mainile Domnului, in varsta de 94 de ani. Peatera lui se cheama pana astazi "Peatera Parintelui Nifon", iar trupul sau a fost ingropat de ucenici alaturi, intr-un loc tainuit, dupa dorinta sa.

Doamne, numara in ceata sfinților pe Cuviosul Nifon pustnicul!

IEROSCHIMONAHUL NECTARIE - al doilea ctitor al Schitului Prodromul Muntele Athos(1800 - circa 1900)

Cuviosul Nectarie a fost cel mai de aproape ucenic si colaborator al staretului Nifon Ionescu, la fondarea schitului Prodrom din Athos.

Era de loc din comuna Bursucani-Barlad. Auzind de Manastirea Horaita si de marele staret Irinarh Roseti, a venit aici si s-a facut calugar de din-sul, prin anul 1830. Apoi, cu binecuvantarea lui, in anul 1840, a plecat la Sfantul Munte impreuna cu povatuitorul sau, monahul Natanail. Acolo impreuna s-au nevoit, impreuna au rabdat lipsurile impreuna au cumparat chilia Vigla Ianicopoli de sub varful Atonului, impreuna s-au facut schimonahi, impreuna au adunat ajutoare din tara si au fondat schitul romanesc Prodromul.

Ieroschimonahul Nifon, fiind staret, se ingrijea mai mult de cele duhovnicesti ale obstii, iar parintele Nectarie, fiind econom al schitului, se ingrijea mai mult de cele ale Martei. Aduna bani din tara, aducea materiale pentru zidirea bisericii si a chiliilor, transporta alimente cu corabia si odihnea pe toti.

In anul 1852 cuviosul Nectarie a adus in Athos trei frati ai sai dupa trup si i-a facut schimonahi. Iar dupa anul 1870, cand staretul Nifon se retrage din Prodrom la liniste, se retrage si ieroschimonahul Nectarie langa fratii sai, la schitul Sfanta Ana. Acolo s-a nevoit peste doua zeci de ani in post si rugaciune parintele Nectarie, al doilea ctitor al schitului romanesc din Athos. Apoi, bineplacand lui Dumnezeu, a adormit cu pace, spre sfarsitul secolului trecut.

MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU - al Moldovei si Sucevei (1818-1902)

Viata

Acest mare mitropolit al Moldovei - Iosif al II-lea Naniescu - numit "cel sfant si milostiv", a fost cel mai stralucit ierarh al Bisericii Ortodoxe Romane din a doua jumatate a secolului XIX dupa Sfantul Calinic de la Cernica.

Era fiul preotului Anania (Nane) Mihalache si al presviterii Teodosia, din satul Razalai-Balti, nascut la 15 iulie 1818. Dupa doi ani tatal sau moare si ramane vaduva cu doi copii, Ioan si Ieremia. In anul 1831, ierodiaconul Teofilact, unchiul sau, aduce la Manastirea Sfantul Spiridon din Iasi pe copilul Ioan, pentru a invata carte. Aici deprinde scrisul, cititul, tipicul si muzica psaltica. In anul 1834 ierodiaconul Teofilact este numit egumen la Manastirea Sfantul Prooroc Samuil din Focsani, unde aduce si pe nepotul sau. In anul 1835, ierodiaconul Teofilact ajunge eclesiarh la episcopia Buzaului, sub vestitul episcop Chesarie, impreuna cu tanarul Ioan.

La 23 ianuarie 1835 rasoforul Ioan este calugarit sub numele de Iosif, in catedrala episcopala, iar a doua zi este hirotonit diacon. Ca ucenic al episcopului Chesarie, in anul 1836, ierodiaconul Iosif Naniescu intra la seminarul din Buzau, atunci infiintat, pe care il termina in 1840. Apoi, intre anii 1840-1847 urmeaza Colegiul Sfantul Sava din Bucuresti.

In anul 1849 este numit egumen la Manastirea Serbanestii Morun-glavului-Ramnicu-Valcea, iar la 29 august 1850 este hirotonit preot in Bucuresti. In noiembrie 1852 este facut protosinghel de Sfantul Calinic, episcopul Ramnicului. In 1857 este numit egumen la Manastirea Gaiseni-jud. Dambovita, iar dupa 4 ani este facut arhimandrit de mitropolitul primat Nifon si numit in 1863 egumen la Manastirea Sarindar din Bucuresti, intre anii 1864-1870 arhimandritul Iosif Naniescu a activat ca profesor de religie la gimnaziul Gheorghe Lazar si la liceul Matei Basarab din Capitala, iar ultimii doi ani (1870-1871) a fost director la Seminarul Central.

La 23 aprilie 1872 arhimandritul Iosif Naniescu este hirotonit arhieru, iar in ianuarie 1873 este numit episcop de Arges. La 10 iunie 1875 este ales mitropolit al Moldovei, iar la 6 iulie acelasi an este instalat la Iasi. Timp de 27 de ani venerabilul mitropolit Iosif Naniescu pastoreste cu o rara blandete si intelepciune Mitropolia Moldovei. Aici a depus cea mai bogata activitate duhovniceasca, teologica, pastorală si sociala din toata viata sa, ramanand pentru urmasi un exemplu viu si greu de imitat. La 26 ianuarie 1902 mitropolitul Iosif Naniescu "cel sfant si milostiv" paraseste pe fiii sai duhovnicesti si se stramuta la cerestile lacasuri, pentru a sta in fata marelui Arhieru Iisus Hristos. Mormantul sau se afla in partea de sud a catedralei mitropolitane terminata de el.

Fapte si cuvinte de invatatura

In ziua calugariei rasoforului Ioan Naniescu, episcopul Ghesarie i-a tinut o scurta cuvintare, zicandu-i:

- Ti-am dat numele Iosif, numele staretului meu. De vei fi om de treaba, ai sa ajungi ca el! Intr-adevar, cuvintele marelui episcop s-au implinit cu prisosinta in viata ucenicului sau.

2. Se spunea despre mitropolitul Iosif ca pe cand era elev la seminarul din Buzau si la Colegiul Sfantul Sava, avea o comportare duhovniceasca foarte aleasa si invata asa de bine, ca pe toti colegii sai ii intrecea, atat cu invatatura cat si cu trairea. Pentru aceea era iubit, si de elevi si de profesori.

3. La inmormantarea episcopului Chesarie, parintele sau duhovnicesc, din 30 noiembrie 1846, tanarul ierodiacon Iosif Naniescu a rostit un cuvint de recunostinta si apreciere asa de ales incat toti cei de fata l-au sarutat cu lacrimi.

4. Se mai spunea despre dansul ca era un evlavios slujitor al Bisericii si un cantaret neintrecut. Psaltichia o invatase de la marele dascal si protopsalt Macarie ieromonahul. Cand canta la strana, vocea lui duioasa umplea biserica, misca inimile si scotea lacrimi.

5. Acest smerit si vrednic de pomenire slujitor al Bisericii lui Hristos avea inca mare osardie pentru cele sfinte. Dumnezeiasca Liturghie o savarsea intotdeauna cu bucurie si cu ochii umeziti de lacrimi. Era, de asemenea, un neintrecut predicator si duhovnic iscusit, cautat de multa lume pentru blandetea si cuvintele lui. Cat a fost staret de manastiri a crescut numerosi fii duhovnicesti, atat mireni cat si calugari.
6. Timp de opt ani de zile cat a fost profesor de religie, arhimandritul Iosif Naniescu era cel mai iubit dintre profesori. Elevii mergeau dupa el si il pretuia ca pe un adevarat parinte duhovnicesc. Cunostea bine Sfanta Scriptura si era desavarsit dascal si catehet. Cuvintele sale se lipeau de inimile tuturor.
7. Pe langa celelalte daruri, mitropolitul Iosif avea si darul sfintei smerenii si al ascultarii. In fiecare ora el vedea pe Dumnezeu si toate le primea ca din mana Lui. La 10 iunie 1875, cand a fost ales in sinod mitropolit al Moldovei, a spus printre altele aceste cuvinte:
- Datoriile inaltei pozitii eclesiastice, la care dumnezeiasca providenta, prin votul domniilor voastre ma cheama astazi, cunosc si marturisesc cu toata umilinta ca sunt mai presus de puterile mele.
8. Dupa ce a fost ales parinte si pastor al Moldovei, mitropolitul Iosif Naniescu a plecat cu trenul din Bucuresti spre Iasi, pentru instalare. Era sambata, in noaptea de 6 iulie 1875. In vagon a adormit putin si a visat pe marele mitropolit Veniamin Costachi, care, apropiindu-se, ii dadea sfaturi sa termine catedrala din Iasi inceputa de el. Acelasi vis l-a avut in noaptea aceea si duhovnicul mitropoliei din Iasi, arhimandritul Ieroftei Maximescu.
- Departa fiind, spunea el, am vazut cum in jurul bisericii mari a lui Veniamin se plimbau doi calugari cu barbile ce straluceau ca argintul cel sclipitor. Si apropiindu-ma de ei, fara sa ma vada, observ ca unul din ei era insusi mitropolitul Veniamin, pe care i-am recunoscut dupa fata, dar pe celalalt nu l-am cunoscut. Si mitropolitul Veniamin spunea cu sfisieri de dureri in glas, celuilalt insotitor al lui, cum aceasta biserica inceputa de el si ramasa neterminata, acum urmasii vor sa o scoata la mezat. "Sa darame si sa vanda ceea ce am zidit si cumparat eu". Si lacrimile mitropolitului Veniamin n-au continut sa curga pana ce, terminand de inconjurat biserica, a disparut.
- Sosind dimineata, duhovnicul era framintat de acest vis si dorea sa afle numele celui calugar ce insotea pe Veniamin. Dar mare i-a fost bucuria ca in aceeasi zi i-a recunoscut in persoana mitropolitului Iosif Naniescu. El era acela ce se plimba ingindurat si nu raspundea nimic la toate tinguirile mitropolitului Veniamin.
9. Prima grija a noului parinte al Moldovei a fost terminarea catedralei inceputa in anul 1833 de inaintasul sau, mitropolitul Veniamin Costachi. Dar, pregatindu-se tara pentru razboiul de independenta, blandul arhiepiscop a amanat inceperea lucrului. Timp de doi ani de zile s-a straduit sa imbarbateze pe credinciosi si intregul cler in lupta dreapta pentru neatarnare nationala si bisericeasca. Astfel, a facut apel la toate manastirile si la preoti sa adune ajutoare pentru armata, iar pe cei care doreau ii trimitea in ambulante pentru ingrijirea ranitilor. La apelul mitropolitului Iosif au contribuit cu ajutoare toate manastirile si multe parohii, iar pentru ingrijirea ranitilor au plecat din Moldova peste o suta de preoti, calugari si maici.
10. In anul 1879, dupa terminarea razboiului, mitropolitul Iosif s-a dus in audienta la primul ministru sa ceara ajutor pentru constructia catedralei. Deci, intrand inaintea, a zis:
- Vin cu o rugaminte mica pentru dumneavoastra, dar foarte mare pentru noi. Si anume, sa ne dati fonduri pentru terminarea catedralei mitropolitane din Iasi, care zace in ruina de 40 de ani si in care dorm noaptea vitele oamenilor.
- Nu avem acum fonduri pentru aceasta ! a raspuns casierul trezoreriei nationale.
- Daca o tara nu are bani sa construiasca o catedrala, a raspuns hotarat mitropolitul, atunci eu dau dimisie din mitropolie. Pofiti carja ! Vazand ravna marelui ierarh pentru casa Domnului, membrii guvernului au aprobat in aceeasi zi fonduri banesti cu care s-a si inceput constructia catedralei.
11. Cea dintai grija a mitropolitului Iosif, dupa terminarea catedralei, a fost stramutarea osemintelor primului ei ctitor, Veniamin Costachi, de la Manastirea Slatina la ctitoria sa din Iasi, in semn de recunostinta si dragoste in Hristos. Aceasta stramutare s-a facut la 30 decembrie 1886.
12. La 23 aprilie 1887, de ziua Sfantului Marelui Mucenic Gheorghe, s-a sfintit noua catedrala mitropolitana din Iasi de catre 12 arhierei, in prezenta a zeci de mii de credinciosi. In aceasta sarbatoare mitropolitul Iosif a trait cea mai fericita zi din viata lui si a rostit in biserica un cuvânt parintesc, inspirat de Duhul Sfant, care a miscat inimile tuturor fiilor sai duhovnicesti.
13. A doua mare ctitorie a inaintasului sau, pe care a salvat-o mitropolitul Iosif, a fost seminarul Veniamin Costachi de la Socola. Neavand un local propriu, functiona cu chirie prin casele negustorilor. Vazand aceasta, bunul mitropolit a cumparat palatul fostului domnitor Mihail Sturza din Iasi, l-a reparat si a mutat seminarul in el. La inaugurarea noului local a vorbit mitropolitul aceste cuvinte, vrednice de pomenit:
— Copilul lui Veniamin a ajuns prin usile oamenilor ! Rusine pentru Biserica ! Rusine pentru tara ! Veniamine, te-am razbunat ! Astazi te-am instalat in palatul aceluia care te-a amarat si te-a facut sa pleci la manastire !
14. Sub pastoria acestui devotat mitropolit s-au restaurat inca doua renumite ctitorii din Iasi: Biserica Sfantul Nicolae Domnesc si biserica Sfintii Trei Ierarhi. S-au innoit, de asemenea cu ajutorul lui, numeroase biserici parohiale, schituri si manastiri, cautand intru toate sa imite pe marele sau inaintas, Veniamin Costachi.
15. Mitropolitul Iosif avea din copilarie o deosebita evlavie pentru moastele Cuvioasei Paraschiva din Iasi. Ele se pastrau in paraclisul Manastirii Sfintii Trei Ierarhi. Dar in noaptea de 27 decembrie 1888, aprinzandu-se paraclisul, au fost cuprinse de flacari si sfintele moaste. Deci, auzind mitropolitul, a venit noaptea acolo descult si vazand cum arde in foc cel mai de pret odor al Moldovei, plangea ca un copil nemangaiat. Dar, potolindu-se focul, prin minune au fost gasite moastele Cuvioasei Paraschiva intregi si nevatamate. Numai imbracamintea de argint se topise. Atunci bunul pastor a facut alt sicriu de argint pentru sfintele moaste si le-a stramutat in noua catedrala, precum se vede pina astazi.
16. Acest venerabil mitropolit era un mare iubitor de cantare bisericeasca. El a impodobit sfintele altare cu cei mai evlaviosi slujitori si stranile bisericilor cu cei mai buni protopsalti. El este cel dantii ierarh roman care a binecuvantat organizarea corului vocal in biserica si a ingaduit femeilor sa cante la cor. Impotriva celor care se opuneau la aceasta el raspundea:
- Evlaviosilor ! La mormantul Mantuitorului au ramas numai femeile, caci barbatii fugisera toti ! Femeile, cele dintai, au vestit invierea Domnului !
17. Cele mai alese fapte bune ale mitropolitului Iosif erau insa acestea doua: sfintenia vietii sale si milostenia. Cu aceste doua mari virtuti a intrecut pe toti ierarhii vremii sale, a cucerit inimile cele mai impietrite, a castigat respectul celor mari, a ridicat de jos pe multi deznadajduiti, a adunat in jurul sau pe cei saraci si nebagati in seama si a tras spre Hristos pe multi crestini cu pilda vietii sale.
18. Se spunea despre dansul ca era foarte cumpatat si cu dreapta socoteala in toate. Dormea noaptea putin si se ruga mult. In fiecare

dimineata, la orele cinci, cand suna clopotul de Utrenie, el se destepta cel dintai. Apoi numara bataile clopotului din turn, daca suna de trei ori cate patruzeci de lovituri. Dupa rugaciune citea viata sfantului din ziua respectiva, apoi isi lua rasa si venea la biserica.

19. Spuneau parintii de la mitropolie care i-au fost ucenici ca mitropolitul Iosif venea zilnic la Sfanta Liturghie, la Vecernie si la Utrenie. Numai daca era plecat undeva sau era greu bolnav, nu venea. Parintii auzeau mai intai toaca, apoi bataile ritmice ale carjei mitropolitului pe mozaicul bisericii.

20. Spuneau iarasi despre dansul ca ii placea sa asculte in biserica citirea psaltirii si cantarea la strana. In zilele de lucru canta cu cantaretii stihiri, tropare, laudari si altele, pe care le invatasera si mirenii. Dar cel mai mult le placea sa cante fericirile si cantarile Sfintei Liturghii, caci mitropolitul Iosif traia bucuria Sfintei Liturghii.

21. Adeseori bunul pastor facea vizite canonice la manastiri, la schituri si parohii. Sfintea biserici si preoti, tineau predici alese si dadea sfaturi duhovnicesci, dar niciodata nu aducea la Iasi daruri de la credinciosi. Ci pe toate le imparteau la vaduve si la orfani.

- Noua ne-a dat Dumnezeu din belsug, zicea el. Sa dam la cei lipsiti!

22. Un loc iubit de liniste al blandului ierarb. era schitul Sihla. Aici venea in fiecare vara cu diaconii sai, se urcau la pestera Sfintei Teodora, faceau Vecernia, apoi porunceau unui diacon sa cante ectenia intreita si slavoslovia mare deasupra stancilor. La urma, cantau cu totii "Camara Ta, Mantuitorule...", apoi coborau spre Manastirea Neamt.

23. Despre acest evlavios pastor de suflete spunea unul din ucenicii sai:

- Mitropolitul Iosif avea calitati mari, as putea zice apostolice, pentru ca zilnic cugeta numai la indeplinirea datoriilor sale pastorale. Credinta sa era tare in Hristos Domnul. Ea il intarea in luptele vietii, ea il indemna la savarsirea faptelor sale mari si virtuose. Totdeauna l-am gasit citind Sfanta Scriptura si imi spunea:

- De aici eu invat toate, intocmai ca si marele ascet Antonie, care n-avea alta carte decat cerul si pamantul, contemplandu-le.

24. Cea mai mare fapta buna a mitropolitului Iosif Naniescu, prin care se facuse tuturor cunoscut si iubit, era milostenia, marea sa opera de caritate crestina". El avea usa si mana deschise pentru mila. Pe langa cersetorii din oras, el ajuta mai ales pe elevii si studentii saraci. in fiecare an imbraca zeci de elevi si studenti si-i hranea la bucataria mitropoliei. Alte sute dintre ei primeau bani pentru carti si taxe scolare. Exemplul sau a fost urmat si de ceilalti slujitori ai catedralei, precum au fost monahul Ilarion Radu, arhidiaconul Varlaam Arghirescu, arhimandritul Ioa-nichie Gradinaru si altii.

25. Zicea unul din ucenicii sai:

- Mila fata de saraci a mitropolitului Iosif Naniescu a ajuns proverbiala in Moldova si in toata tara. Zilnic veneau zeci de nevoiasi pentru a primi mila din mainile lui. La inceput singur se cobora din chilie jos pe trepte, in mijlocul celor o suta de saraci. Ii mangaia cu vorba, ii bine-cuvinta si le imparteau bani. Niciodata nu dadea saracului mai putin de o paine. "Bani pentru o paine !" acesta era principiul lui. Daca termina banii marunti scotea de prin buzunare bani mari si pe toti ii alina. Apoi urca sus in chilia lui de rugaciune si de citire. Cand era batran si slab, nu mai cobora, ci arunca mila sa saracilor din balconul casei.

26. Spunea iarasi acelaasi ucenic:

- Aceasta era milostenia lui in zilele de lucru. Duminica mitropolitul imparteau astfel mila: Dadea punga cu bani anume destinati, parintelui Visarion Boboc, economul mitropoliei. Dupa slujba, economul se aseza in portita din dos a mitropoliei. Pe acolo treceau toti saracii si isi primeau ajutor de la parintele lor sufletesc. Asa imparteau zilnic mitropolitul Iosif lefa sa la saraci.

27. Spunea ucenicul si acestea:

- Lunar venea la el pentru mila si Barbu Lautaru, vestitul cantaret din Iasi, si primea mila. La urma, mitropolitul Iosif cerea sa-i cante stihira din Postul Mare: "Nu ma pedepsi, Stapane...". Venea si evreul Rubensaft regulat, vinerea, pentru mila. Cu ajutorul mitropolitului si-a invatat fiul carte, a ajuns doctor si s-a crestinat. Un alt evreu din Iasi venea din trei in trei ani, numai la el pentru ajutor. "Cu ajutorul mitropolitului Iosif - zise el la urma - mi-am putut marita cele trei fete". Prin aceasta pastorul cel bun imita pe Sfantul Ierarh Nicolae.

28. Intr-o sarbatoare, spunea ucenicul, iesind mitropolitul din biserica, cu boierii orasului in jurul lui, l-au inconjurat saracii. Iar ei, ca sa-si ascunda fapta buna, le arunca mila si le zicea cu asprime:

- La boieri, la boieri, care au luat zestrea Bisericii, zestrea voastra....! Ce veniti la noi?

29. In tot timpul anului mitropolitul Iosif ajuta elevi si studenti de toate varstele, fara alegere. Le dadea hrana, le platea taxele scolare, le dadea bani de cheltuiala. Sustinea studenti din salariul sau in tara si peste hotare. Sala de mese de langa bucataria mitropolitului era adevarata cantina de scoala. La sfarsitul anului insa, fiecare era dator sa-i infatiseze situatia scolara. Pentru cei ce se distingeau la invatatura, trimitea pe mosul Alexandru sa le cumpere cate un rand de haine bune si carti, drept premiu. Iar pentru cei ramasi repetenti, dadea ordin economului sa le puna o paine in traista si sa-i trimita acasa.

30. Odata a venit la mitropolit un student si i-a zis:

- Suntem trei studenti de la tara si stam toti cu chirie intr-o camera mica cu un singur pat. Suntem nevoiti sa dormim cate unul pe rand. Acum nu avem bani sa platim taxa la scoala si gazda. Va rog, dati-ne un mic ajutor.

Mitropolitul dupa ce i-a dat de mancare, a trimis pe diaconul sau, Varlaam, sa vada care este adevarul. Apoi i-a trimis din nou cu bani pentru un an de zile.

- Iata, a spus diaconul, va trimite mitropolitul Iosif cate 300 lei pentru fiecare, sa puteti continua studiile.

31. Altadata a venit la el o femeie de la tara, plangand.

- De ce plangi femeie? a intrebat el.

- Mi-a murit vaca si am sapte copii.

- Iata, mama, ai bani sa-ti cumperi alta vaca.

32. Spuneau preotii catedralei ca uneori mitropolitul Iosif termina banii si nu avea ce da la saraci. Atunci imprumuta bani de la duhovnicul sau, arhimandritul Ieroftei si mangia pe toti. La sfarsitul lunii, cand primea salariul, intai isi achita datoriile, apoi miluia pe cei care veneau.

33. Intr-o zi a venit la el un om plangand, sa se marturiseasca.

- De ce plangi, fiule? l-a intrebat mitropolitul. Ce pacate ai facut?

- Inalt Prea Sfintite, am slujit ca preot fara sa fiu preot. Am botezat, am spovedit, am ingropat, am slujit Sfinta Liturghie, am impartasit oameni. Am facut cel mai greu pacat ! Eu cred ca nu ma mai iarta Dumnezeu si mi-am pierdut sufletul.

Dupa ce l-a spovedit mitropolitul, s-a gandit putin, apoi i-a spus:

- Pregateste-te si vino Duminica sa te hirotonesc diacon si preot. Asa a judecat bunul pastor, ca sa mantuiasca un suflet de la moarte si sa nu sminteasca poporul cel binecredincios.

34. Acest venerabil mitropolit era foarte sarac si modest imbracat, ca nu-i ajungeau banii pentru haine. Vazand unii din ministri ca poarta rasa veche, i-au trimis in loc de salariu, un rand de haine noi, calugaresti. Dar mitropolitul Iosif, iubind saracia lui Hristos, a vandut hainele si a impartit banii la saraci.

35. Odata mitropolitul mergea la Sinod. in tren l-a intilnit un preot oarecare si vazindu-l simplu imbracat, l-a intrebat:

- Unde mergi, parinte?

- Ma duc si eu incolo, devale !

Aproape de coborare, mitropolitul si-a luat rasa, potcapul, engolpionul si carja si se apropia de iesire. Cand a observat preotul ca este arhieru si ca i-au iesit alti episcopi in intampinare, rusinandu-se, indata s-a facut nevazut.

36. Altadata a venit la el un boier care nu-l vazuse de mult:

- Ei, cucoane, unde ai fost vara aceasta?

- Apoi. Inalt prea sfintite stapane, am fost in strainatate sa-mi caut sanatatea.

- Ma rog, cum se face asta, ca dumneavoastra va pierdeti sanatatea pe aici si cautati apoi s-o gasiti tocmai in strainatate?

37. Se mai spunea despre dansul ca se ruga si citea mult, manca putin si in toate era foarte modest si cumpatat. Iar timpul il pretuia cel mai mult si il folosea dupa un program destul de riguros. Oriunde mergea purta cu sine un ceas de masa cu sonerie si icoana Mantuitorului nostru Iisus Hristos.

38. Blandetea, intelepciunea si milostenia mitropolitului Iosif Naniescu l-au facut cunoscut si iubit tuturor. In sinod, la guvern, in eparhie, in Iasi, peste tot era cinstit si respectat. Toti il asteptau, il rugau sa vorbeasca si ii ascultau sfatul. Cuvantul sau atarna cel mai greu in toate convorbirile.

39. Cea mai mare avere a mitropolitului Iosif era o bogata biblioteca, pe care mai tarziu a donat-o personal Academiei Romane.

Singurele carti care l-au insotit pana la moarte erau Sfanta Scriptura, Ceaslovul si Vietile Sfintilor.

40. La 26 ianuarie 1902 marele mitropolit Iosif Naniescu, acest Ioan cel Milostiv al Bisericii Ortodoxe Romane, s-a mutat la Hristos, in ceata sfintilor ierarhi, plans de toti saracii si elevii din orasul Iasi, de toti preotii, calugarii si credinciosii din Moldova. In chilia lui nu s-au gasit decat doi lei!

Drept recunostinta poporul l-a canonizat, numindu-l "Mitropolitul Moldovei, Iosif cel Sfant".

SCHIMONAHILE FEVRONIA (+ 1895), SOFIA (+ 1897) SI OLIMPIADA (+ 1902)

Manastirea Agafton-Botosani

Aceste trei calugarite erau surori dupa trup cu mama poetului Minai Eminescu din familia Iurascu. Parintii lor din satul Ipotesti au avut cinci fete pe care le-au crescut in frica de Dumnezeu. Trei dintre ele s-au facut calugarite in Manastirea Agafton, iar doua s-au casatorit in satul natal.

Intai a venit la manastire in anul 1850 maica Fevronia. Dupa doi ani a adus si pe sora ei mijlocie, maica Sofia. Dupa inca doi ani, amandoua au adus pe sora lor mai mica, Olimpiada.

Maicile Fevronia si Sofia erau schimnice si se nevoiau mai mult la chilii cu citirea zilnica a Psaltirii, cu postul si cu metaniile. Maica Olimpiada se ingrijea, pe langa cele duhovnesti, cu lucrul la gradina, cu ascultarea la obste, cu facerea mancarii si cu primirea inchinatorilor. Spuneau ucenicele lor ca aceste trei calugarite erau model in Manastirea Agafton, pentru celelalte 150 de monahii, caci se rugau si posteau impreuna, mergeau la biserica impreuna si traiau in multa smerenie si dragoste.

Prin anul 1880, maicile Fevronia si Sofia au adus la manastire inca o nepoata de a lor, pe fiica unei surori din Ipotesti, numita Safta Velisarie. Aceasta a ajuns mai tarziu calugarita vestita, sub numele de Xenia.

Pe langa rugaciune si lucrul mainilor, cele trei calugarite se indeletniceau si cu scrierea si citirea sfintelor carti. Iar cand veneau la ele calugarite din manastire sau femei de prin sate, maicile Fevronia si Sofia puneau pe una din ucenice sa le citeasca cuvant de folos din Sfanta Scriptura, din Pateric sau din Vietile Sfintilor. Dupa ce le mangaiau sufleteste, le slobozeau cu pace. Aceste trei calugarite au dat o educatie deosebita nepotului lor Mihai (poetul Mihai Eminescu), care poposea adesea la chiliile lor si se indeletnicea cu scrisul si cititul.

In anul 1895, schimonahia Fevronia s-a mutat la cele vesnice. Dupa doi ani, s-a mutat la odihna si sora ei, schimonahia Sofia. Iar in anul 1898, soborul Manastirii Agafton alege ca staretă pe smerita calugarita Olimpiada Iurascu, care conduce obstea cu multa blandete si intelepciune timp de cinci ani de zile. In anul 1902, monahia Olimpiada se muta cu pace din viata aceasta si este ingropata langa surorile ei.

CUVIOSUL NECTARIE PROTOPSALTUL - Schitul Romanesc Prodromul-Muntele Athos (1808-1903)

Viata

Schimonahul Nectarie Cretu a fost unul din cei mai imbunatatiti calugari romani care s-au nevoit de-a lungul secolelor in Muntele Athos. S-a nascut in orasul Husi, dintr-o familie de tarani credinciosi cu mai multi copii. Din botez se numea Nicolae. Fratele sau mai mare, Alexandru, era deja calugar la Manastirea Ciolanu-Buzau, cu numele de Atanasie.

Intre anii 1840-1842, episcopul Sofronie Miclescu a luat pe tanarul Nicolae Cretu la Episcopia Husilor, impreuna cu alti tineri, unde a invatat tipicul si muzica bisericeasca.

Apoi ajunge cantaret la o biserica din Galati. Dupa putin timp este luat de fratele sau la Manastirea Ciolanu si imbracat rasofoar. De aici, amandoi fratii fac o calatorie la Muntele Athos si Ierusalim si se reintorc in Moldova, la Manastirea Neamt. Aici, staretul Neonil l-a tuns in schima monahala cu numele de Nectarie.

Prin anul 1845, schimonahii Nectarie si Atanasie se duc definitiv la Sfantul Munte, unde isi cumpara o chilie mica langa mare, in partea de rasarit a Athosului, la locul numit Vigla. In aceasta coliba pustniceasca s-a nevoit Cuviosul Nectarie impreuna cu fratele sau 16 ani, ajungand cel mai mare cantaret si protopsalt al Muntelui Athos din a doua jumatate a secolului XIX.

In anul 1862, dupa sfintirea bisericii din Schitul Prodromul, parintii Nectarie si Atanasie parasesc viata de pustie si vin in schit, impreuna cu alti calugari romani, unde raman pana la moarte.

In anul 1903, Cuviosul Nectarie s-a mutat din viata aceasta si a fost ingropat la Prodromul, alaturi de fratele sau Atanasie.

Fapte si cuvinte de invatatura Tanarul Nicolae, fiind impodobit de Dumnezeu cu darul frumoasei cantari, a fost luat de mic la

Episcopia din Husi ca sa invete muzica psaltica. Astfel, in putina vreme a deprins asa de bine mestesugul cantarii bisericesti, ca pe toti protopsaltii episcopiei i-a intrecut.

Pe cand era cantaret la biserica "Adormirea Maicii Domnului" din Galati, a auzit despre aceasta fratele sau, Atanasie, din Manastirea Ciolanu. Deci, ca nu cumva tanarul nevoitor sa apuce vreun drum rau, indata Atanasie a incalcat pe cal, a venit la Galati si a zis fratelui sau:

- Nu esti dumneata Nicolae Cretu din Husi?

- Ba da, ii raspunse tanarul.

- Apoi eu sunt fratele tau, Atanasie.

- Am auzit si eu ca am un frate calugar, dar nu-l cunosteam.

- Eu sunt, i-a raspuns parintele Atanasie. Vino cu mine la manastire! Si indata au plecat amandoi la Manastirea Ciolanu.

Vazand staretul manastirii smerenia tanarului Nicolae si frumusetea cantarii sale, l-a imbracat in rasa si l-a pus sa cante la biserica. Apoi, sosind hramul Manastirii Caldarusani, a fost invitat si rasofoorul Nicolae cu fratele sau Atanasie de la Ciolanu. Deci, uimind pe toti cu glasul sau si cu mestesugul cantarii, ieromonahul Macarie, dascalul de psaltichie de la Mitropolia din Bucuresti, a voit sa-l ia cu sine si sa-l faca dascal si protopsalt. Dar parintele Atanasie si fratele sau Nicolae, neiubind cinstea si slava acestei lumi, au lasat toate si s-au dus la Sfantul Munte.

Rasofoorul Nicolae, fiind in sa prea tanar, n-a fost primit in Muntele Athos. Deci, a plecat cu fratele sau sa se inchine la Mormantul Domnului, apoi s-au intors in Moldova, la Manastirea Neamt. Aici, auzind staretul frumusetea cantarilor lui si vazandu-i ravna pentru sfintele slujbe, indata l-a facut calugar. Apoi, mai zabovind putin, parintii Atanasie si Nectarie au fost sloboziti sa se intoarca iarasi in Muntele Athos.

La chilia Vigla de sub varful Athosului, a petrecut parintele Nectarie cu fratele sau 16 ani de zile in aspra nevointa, asemenea marilor sihastru atoniti. Toata saptamana o petrecea cuviosul in rugaciune, neiesind din chilie, iar in Duminici si sarbatori venea la Schitul Prodomul, care pe atunci se zidea, si canta la biserica "ca un inger in trup".

Se spunea iarasi despre dansul ca, de la inceputul Postului Mare, nu mai iese din pustie pana la Invierea Domnului, ci statea la chilie in post si rugaciune, hranindu-se "numai cu bob muiat in aceste 40 de zile". Iar la Sfintele Pasti veneau amandoi fratii la Schitul Prodomul si se impartaseau cu Trupul si Sangele Domnului nostru Iisus Hristos.

Spuneau ucenicii lui ca parintele Nectarie, cat a stat in pustie, a dobandit de la Dumnezeu darul lacrimilor si al preasfintei rugaciuni a lui Iisus, care se savarseste neincetat cu mintea si cu inima. Dar despre aceasta tainica lucrare batranul niciodata nu vorbea.

Tot acolo in pustie a deprins Cuviosul Nectarie in chip desavarsit mestesugul cantarii bisericesti pe psaltichie. Fiind in zestrat de Dumnezeu cu glas ingeresc si invatand bine limba greaca, canta asa de minunat, cum nu mai cantase alt calugar in tot Sfantul Munte. De aceea, calugarii atoniti il numeau "al doilea Cucuzel"; altii ii spuneau "Privighetoarea Sfantului Munte", iar calugarii romani il numeau "Privighetoarea Moldovei".

Vestindu-se in Muntele Athos "ca un valah, anume Nectarie, canta atat de bine, incat nu se afla altul asemenea lui", parintii greci il chemau pe la manastirile lor sa cante la praznicile imparatesti si ii faceau loc intre cei dintai cantareti. Iar parintele Nectarie, impreuna cu fratele sau Atanasie, se duceau cu dragoste sa slaveasca pe Hristos.

Odata, Cuviosul Nectarie a fost chemat la hramul Manastirii Iviru, "Adormirea Maicii Domnului". Acolo a cantat atat de frumos, incat toti se cucureau de darul ce i-l daduse Dumnezeu. Auzind de aceasta, calugarii lavrioti l-au chemat si la hramul Manastirii Lavra, de ziua Sfantului Atanasie al Atonului. Iar la slujba litiei, i-au dat sa cante in limba greaca o cantare frumoasa ce se numeste "Matima". Si a cantat parintele Nectarie cu "asa buna intocmire si cu dulce si minunat glas, ca toti alergau sa vada cine canta" si il numeau "Noul Cucuzel".

Altadata, parintii Nectarie si Atanasie au plecat de Sfintele Pasti la Ierusalim, sa se inchine la Mormantul Domnului. Atunci a rugat parintele Atanasie pe proiestosii greci sa-l primeasca si pe fratele sau sa cante la Sfantul Mormant. Ei in sa nu l-au primit, socotind ca nu stie sa cante. La urma i-au dat voie. Si cand a inceput Cuviosul Nectarie a canta si a slavi pe Hristos, pelerinii si slujitorii se urcau pe strane si prin galerii sa vada cine canta, ca nu mai auzisera vreodata o cantare asa de minunata.

Vazand proiestosii atoniti ca numele parintelui Nectarie se facuse cunoscut in tot Muntele Athos, unii dintre ei s-au umplut de zavistie asupra lui. Deci, fiind chemat odata la hramul Manastirii Iviru, au venit si cativa protopsalti de la Constantinopol sa vada cine este acel asa de vestit "Cucuzel Valahul". Si canta Cuviosul Nectarie la strana stanga, iar grecii la strana dreapta. Iar la sfarsitul privegherii de toata noaptea, pe cand se canta slavoslovia, protopsaltii greci n-au mai putut sa cante de oboseala si au iesit din biserica. Parintele Nectarie in sa, fiind intarit de Maica Domnului, a cantat pana dimineata la sfarsitul Liturghiei, incat pelerinii veniti la hram se urcau pe ferestre din afara sa-l asculte si sa-l vada cantand. La urma toti proiestosii au zis:

- Cu adevarat nu este altul mai desavarsit ca Nectarie Valahul. El este protopsalt si dascal al Sfantului Munte!

Pentru darul lui Dumnezeu care era in Cuviosul Nectarie, il aveau la mare evlavie toti proiestosii si calugarii din Sfantul Munte si il numeau "Noul Cucuzel", "protopsalt", "dascal" si "musico-loghiotatos", adica preainvatat in muzica, in tot Sfantul Munte. Si nimeni nu indraznea a se numi cantaret desavarsit pana nu venea la parintele Nectarie sa-l cerceteze. Daca compunea cineva o cantare noua, apoi intai o aducea la parintele Nectarie ca sa o vada, si, de zicea ca este buna, o tiparea, iar de nu, o lepada. Pana la sfarsitul vietii sale veneau oamenii din toate partile, numai ca sa-l auda cantand.

Asa a petrecut Cuviosul Nectarie in chilia Vigla, cu fratele sau Atanasie, in neincetata rugaciune, in cantari dumnezeiesti si in mangaierea Duhului Sfant, pana in anul 1862, cand s-a sfintit biserica de la Schitul Roma-nesc Prodomul. Apoi s-au asezat amandoi in schit. Si a ramas schimonahul Nectarie in Prodomul inca 40 de ani, pana la sfarsitul vietii, facand ascultare cu multa smerenie impreuna cu toti fratii si parintii.

Spuneau ucenicii Cuviosului Nectarie si aceste cuvinte despre dansul: - Niciodata nu l-am vazut razand sau glumind, ci ochii in jos avandu-i adapati in lacrimi, gandind la infricosata judecata a lui Dumnezeu ce va sa fie. De multe ori ofta cu greu si slobozea lacrimi din ochii lui. Avea neincetat sfanta rugaciune in gura. Era sculptor foarte bun de cruce de lemn; stia si mreji a impleti si ibrisin a toarce. Spuneau iarasi ucenicii lui ca parintele Nectarie avea mare evlavie catre Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu. Caci, cu ajutorul ei a dobandit darul rugaciunii lui Iisus si a invatat in chip desavarsit cantarea bisericeasca. Tot cu puterea ei a fost izbavit de otravire si de zavistia oamenilor si a viclenilor diavoli. Pentru aceasta a compus in cinstea Maicii Domnului cele mai alese axioane, iar la praznicile ei "canta ca un inger de frumos".

Cand a venit Cuviosul Nectarie la Schitul Prodromul "n-a aflat nici o cantare in romaneste", dupa cum se canta in Sfantul Munte, si indata s-a pus cu multa silinta si a tradus toate cantarile din greceste in romaneste, iar pe unele le-a compus din nou. Dupa ce intra in chilia lui, se apuca de scris si de tradus cantari bisericesci "care i se pareau mai frumoase, pentru a impodobi Biserica lui Hristos ca pe o adevarata mireasa".

Cat a trait Cuviosul Nectarie Protopsaltul la Schitul Prodromul, a scris Doxastarul la toti sfintii de peste an care au privegheri, precum si la Triod si Penticostar. A mai scris stihiri la toti sfintii, precum si polielee, heruvice, axioane si chinonice. A scris inca anixandarele mari si mici si a pus Prohodul Domnului pe psaltichie. Acestea sunt cele mai importante contributi ale schimonahului Nectarie Cretu la imbogatirea muzicii psaltice romanesti.

La Schitul Prodromul, Cuviosul Nectarie a format o scoala de psaltichie pentru calugari, renumita in tot Muntele Athos. Spuneau calugarii prodromiti ca avea pana la 70 de ucenici pe care-i invata mestesugul duhovnicesc al cantarii bisericesci. Calugarii romani, greci, rusi, bulgari, macedoneni si sarbi, toti cati voiau sa devina psalti desavarsiti, veneau la Prodromul si luau lectii de la vestitul dascal Nectarie.

Dintre ucenicii sai, care au iesit psalti vestiti in manastirile atonite, se stiu numai cativa: Cosma, intaiul proiestos la Manastirea Iviru; Maxim, la Manastirea Esfigmenu; Paisie ieromonahul si Dorotei, la Manastirea Dionisiu; ieromonahul Damaschin si monahii Teofil, Antonie, Ilie, Hrisant, Serafim si Metodie, la Schitul Sfanta Ana. Multi insa dintre ei au fost uitati. In Schitul Prodromul, cei mai alesi cantareti romani formati de parintele Nectarie au fost ieromonahii Calinic si Gherontie si monahii Calistrat, Isihie, Climent, Iacob, Nazarie, Grigorie si Daniil, care mai tarziu ajunge protopsalt la Mitropolia din Bucuresti.

Cei care l-au cunoscut personal spuneau si aceasta despre el:

- Parintele Nectarie protopsaltul este de statura inalta, om frumos si placut la fata, batran peste 70 de ani (in 1889). Vocea sa este sonora, dulce si lina. Cantand, nu se observa nici o miscare pe figura lui, asa ca s-ar parea ca nu este el cel care canta. Toate cantarile compuse de el sunt line si fara figuri, dar intrunesc seriozitatea si placutul. De aceea, ascultatorii nu se pot dezlipi de a-l auzi cantand. Modulatia vocii este asa de desavarsita la el, incat, desi are un volum de voce puternica, nu intrebuinteaza in cantarile bisericesci decat atat cat este necesar in deosebita simtului religios prin cantare.

Spuneau calugarii din Schitul Prodromul ca schimonahul Nectarie nu lipsea niciodata de la slujbele bisericesci. Tot timpul statea la locul lui, cu privirea in jos si cu gandul la cele de sus; ori canta, ori savarsea in taina rugaciunea mintii.

Spuneau iarasi ca parintele Nectarie era foarte bland si tacut, iar despre cele pamantesti era cu totul indiferent. La ascultare, la biserica, la chilie nu vorbea deloc, fara numai de mare nevoie. De asemenea, nu se amesteca niciodata intre cei care faceau tulburare in obste si se dezbinau intre ei, ci tacand se ruga pentru toti. Parintii numai cat il vedeau, se cucureau de blandetea fetei lui si se impacau unii cu altii.

Cand parintele Nectarie avea 90 de ani, i-a randuit staretul pe monahul Arcadie sa-l ingrijeasca.

Intr-o zi, fiindu-i ucenicul la ascultare, batranul statea in chilie si compunea o stihira in cinstea Maicii Domnului. Deodata, vrajmasul diavol a intrat la el in chip de om infricosat si apucandu-l cu mainile de haine l-a tarat afara pe pietre, ca la 2 km, pana la malul marii, vrand sa-l ineece in valuri. Dar cuviosul cerand cu lacrimi ajutorul Maicii Domnului, indata i-a aparut la liman Preasfanta Fecioara Maria in chipul icoanei facatoare de minuni numita "Prodromita". Atunci diavolul l-a lasat si s-a facut nevazut. Dupa un ceas, l-a gasit ucenicul zacand la pamant, zdrobit si abia viu. Apoi, ridicandu-l, l-a dus la chilie si l-a ingrijit pana s-a facut sanatos.

In vara anului 1903, Cuviosul Nectarie Protopsaltul s-a stramutat la vesnicele lacasuri, fiind in varsta de 95 de ani, din care 75 de ani de nevointa calugareasca. Astazi osemintele sale se odihnesc in cimitirul Schitului Prodromul, iar sufletul sau canta in cer cu Sfintii Maririle lui Dumnezeu.

IEROSCHIMONAHUL VASIAN PANAITE - Egumen al Schitului Pocrov-Neamt (1821-1903)

Cuviosul ieroschimonah Vasian a fost, timp de 52 de ani, un mare egumen si duhovnic al Schitului Pocrov. S-a nascut in satul Filioara-Neamt, in anul 1821, din parinti saraci si credinciosi. Cunosvand manastirile dimprejur, de mic crestea in inima lui dragostea de Hristos. In anul 1840 a intrat in nevointa calugareasca la Manastirea Neamt. Dupa doi ani este tuns in schima monahala cu numele de Vasian, iar din anul 1843 devine ucenic al marelui staret Neonil, impreuna cu monahii Neofit Eliade si Teofan Cristea. Murind staretul in toamna anului 1853, parintele Vasian a fost hirotonit preot si numit egumen la Schitul Pocrov. In aceasta renumita sihastrie s-a nevoit ieromonahul Vasian, ca egumen, duhovnic, preot slujitor si sfetnic pentru toti, timp de 50 de ani.

Dupa ce reinnoi biserica si chiliile, aduna in jurul sau o obste de peste 20 de monahi si schimonahi, din cei mai iubitori de liniste si nevointa. Impleuna cu ucenicii sai, egumenul Vasian s-a straduit sa implineasca intru totul asezamantul episcopului de Roman, Pahomie, lasat cu testament ctitoriei sale, adica pazirea cu sfintenie a slujbelor bisericesci, petrecerea calugarilor in desavarsita viata de obste, mancarea de post cinci zile pe saptamana, iar sambata si Duminica dezlegare la branza si lapte.

Pentru nevoile schitului, parintele Vasian a plantat livada de meri, a sapat iaz pentru peste si a format o vestita prisaca cu 200 de stupi. Iar pentru primirea inchinatorilor a facut arhondaric nou, unde adapostea si ospata gratuit pe toti cei care ajungeau la schit. Aceeasi grija avea parintele Vasian si pentru cei cativa pustnici care se nevoiau in padurile din jurul Pocrovului, dandu-le hrana si cele de trebuinta. Viata duhovnicesca de rugaciune si de liniste din aceasta sihastrie, ca si blandetea si bunatatea staretului Vasian, s-au facut repede cunoscute peste tot. Calugari si staretii din manastiri, episcopi si sihastri, preoti si credinciosi, tarani si orasenii, oameni simpli si invatati gaseau in parintele Vasian de la Pocrov un adevarat slujitor al lui Hristos, un sfetnic intelept si un iscusit parinte duhovnicesc. Timp de 50 de ani, acest smerit egumen a stat neobosit, ziua si noaptea, inaintea Domnului si a oamenilor, rugandu-se pentru toti, sfatuind, spovedind si hranindu-i cu mainile sale.

In primavara anului 1903, Cuviosul Vasian s-a facut schimonah, iar catre toamna s-a dus la Hristos, pentru a lua plata ostanelor sale.

IEROSCHIMONAHUL SAVA POPESCU - Manastirea Stanisoara-Arges (1830-1904) Acest cuvios parinte a fost un vas ales al monahismului nostru, intrecand pe multi cu nevointa, cu tacerea, cu linistea si cu lucrarea mintii.

Parintele Sava era fiul cel mai mare al preotului Nicolae Popescu, din satul Bucsenesti-Arges, plaiul Lovistea. Tatal sau l-a dat la Seminarul din Ramnicu-Valcea cu gandul sa-l faca preot si sa-l lase urmas in locul sau. Dar tanarul Stefan, fiind chemat de Dumnezeu la nevointa calugareasca, dupa doi ani a parasit seminarul si s-a dus la Manastirea Stanisoara. In secolul XIX, aceasta manastire era cea mai vestita sihastrie din Tara Romaneasca. Loc retras de lume, fara cai de acces, cu randuiala de viata atonita, unde nu intra parte femeiasca. Pentru linistea si randuiala acestei manastiri, nu putini calugari iubitori de Hristos se nevoiau aici.

In aceasta sihastrie a intrat si tanarul Stefan, prin anul 1850. Dupa trei ani de ascultare a fost calugarit, primind numele Sfintului Sava cel Sfintit. Mai tarziu, vazand staretul buna lui asezare in ravna pentru cele duhovnicesci, l-a hirotonit diacon si preot in obstea Manastirii

Stanisoara. Ziua si noaptea zabovea in biserica, slujea cu evlavie cele sfinte, canta frumos, vorbea putin cu oamenii si permanent cu Dumnezeu. In chilia lui nu primea niciodata pe nimeni. Acolo, ca intr-o biserica de taina, se ruga neincetat, varsa nestiute lacrimi, adauga multe metanii si privegheri de toata noaptea si se impartasea din bucuriile Duhului Sfant.

Auzind de petrecerea fiului sau, preotul Nicolae Popescu s-a dus si el la manastire si s-a calugarit cu numele de ieromonahul Nifon. Apoi si fiul cel mai mic, lasand seminarul, s-a calugarit tot la Stanisoara, cu numele de Atanasie. Acolo s-au nevoit impreuna, parintele Nifon cu fiii sai, Sava si Atanasie, mai bine de 30 de ani, slavind pe Dumnezeu si rugandu-se pentru oameni.

La cererea Sfantului Ierarh Calinic, ieroschimonahul Sava s-a dus in anul 1863 sa ajute la organizarea Manastirii Frasinei. Ca parinte duhovnicesc al acestei sihastrii, timp de patru ani a adunat in jurul sau pana la 20 de ucenici, a intemeiat viata de obste, a randuit slujbe dupa tipicul Muntelui Athos, apoi s-a intors iarasi la metanie. Dupa cativa ani, ieroschimonahul Sava a fost randuit staret la Manastirea Turnu, pe care o povatuiesc cu aceeasi blandete si intelepciune timp de aproape patru ani de zile. Apoi, lasand alt staret in locul lui, se retrage din nou la fericita liniste de la Stanisoara.

In anul 1890, ieromonahul Nifon se muta la cele vesnice in varsta de 90 de ani, iar in anul 1895, Cuviosul Sava este randuit staret in manastirea de metanie. Dar, fiind smerit si iubitor de liniste, dupa putina vreme a renuntat la aceasta cinste, alegandu-si tacerea si neincetata rugaciune. Insa, pentru blandetea si nevointa lui, tot soborul il iubea si il avea de duhovnic. La fel il cautau si mireni pentru sfat si mangaiere.

Ajungand la batranete, parintele Sava a petrecut ultimii ani numai in post si rugaciune, fiind ingrijit de fratele sau, Atanasie. Iar cand si-a simtit sfarsitul aproape, a primit Preacuratele Taine, apoi a chemat pe staretul manastirii si i-a spus:

- Parinte staret, sfarsitul meu s-a apropiat. Iertati-ma pe mine pacatosul de tot ce v-am gresit si ma binecuvantati, caci astazi trebuie sa stau la judecata inaintea lui Hristos! Nu ma uitati la sfintele rugaciuni.

Apoi, dandu-si ultima sarutare si plangand unul pe grumajii celuilalt, a zis catre fratele sau:

- Parinte Atanasie, ma duc la Domnul sa dau socoteala de faptele mele. Pomeneste-ma permanent la biserica, iar trupul meu ingroapa-l alaturi de tatal nostru, ca sa fim si dincolo impreuna cum am fost si pe pamant. Aprinde lumanarea in sfesnic si du-te la chilie sa te rogi pentru mine!

Dupa cateva clipe, intorcandu-se, schimonahul Atanasie l-a gasit pe Cuviosul Sava adormit in Domnul, cu lumanarea langa el. Apoi, facand slujba prohodului dupa randuiala, l-a ingropat langa altarul Bisericii, alaturi de ieromonahul Nifon.

CUVIOSUL DOMETIE MONAHUL - Manastirea Neamt (+ 1905)

Spun parintii ca in obstea Manastirii Neamt se nevoia, in a doua jumatate a secolului XIX, un calugar foarte evlavios si nebagat in seama, cu numele Dometie. De 60 de ani facea ascultare la vitele manastirii, carand resturi de mancare de la bucatarie si zicand neincetat rugaciunea lui Iisus, in deplina tacere si multumire duhovniceasca. La chilie nu avea decat rasa, Ceaslovul si Psaltirea. Iar pentru ca nu auzea, parintii ii spuneau "Dometie cel surd de la vacarie", ca sa-l deosebeasca de ceilalti calugari cu acelasi nume.

In anul 1905, intr-o zi de toamna, a zis eclesiarhul manastirii catre toti:

- Parintilor, a murit Dometie cel surd de la vacarie. L-am gasit in chilie, cu Psaltirea langa el si l-am asezat in pridvorul bisericii. Care voiti sa cititi la Psaltire in noaptea aceasta langa parintele Dometie, cum este obiceiul la calugari?

- Ii citesc eu la Psaltire! a raspuns ieromonahul Ioanichie Moroi.

La miezul noptii, cand au venit calugarii la Utrenie, toata biserica era plina de buna mireasma.

- De unde este aceasta mireasma duhovniceasca in sfanta biserica? intrebau pe ieromonahul Ioanichie.

- A iesit din sicriul parintelui Dometie! raspundea el.

Atunci calugarii, intelegand ca l-a proslavit Dumnezeu ca pe un sfant, au inceput a face inchinaciuni imprejurul sicriului, zicand:

- Cuvioase parinte Dometie, roaga-te lui Dumnezeu pentru noi! Apoi, aducandu-si Psaltirile, s-au rugat toata noaptea pentru odihna sufletului sau. Si s-au adunat atat de multi, incat nu mai incapeau in pridvor si in naos. De aceea unii citeau la Psaltire in jurul bisericii.

In timpul inmormantarii, trupul monahului Dometie a raspandit din nou buna mireasma. Atunci arhiepiscopul Narcis Cretulescu, staretul manastirii, a rostit aceste cuvinte:

- Vedeti, parintilor, cum proslaveste Dumnezeu pe cel ce face ascultare fara cartire? Vedeti pe cel ce se roaga neincetat, cu rabdare si care nu cauta raspata de la oameni, ci de la singur Iisus Hristos? Parintele Dometie cel sarac acum s-a imbogatit! Parintele Dometie, pe care nimeni nu-l baga in seama, acum se roaga in cer pentru noi. Caci asa proslaveste Dumnezeu pe calugarii cei smeriti si ascultatori!

SCHIMONAHUL ATANASIE POPESCU - Manastirea Stanisoara-Arges (+ 1907)

Schimonahul Atanasie era fiul cel mai mic al preotului Nicolae Popescu, din comuna Bucsenesti-Arges si frate bun cu ieroschimonahul Sava din Manastirea Stanisoara. Tatal sau, dupa ce l-a dat la Seminarul din Ramnicu-Valcea, s-a calugarit la Stanisoara cu numele de Nifon si se nevoia acolo impreuna cu fiul cel mai mare.

Dar nici copilul cel mic n-a voit sa ramana in lume, ca, dupa ce invata 4 clase de seminar si deprinse bine psaltichia, se duse si el la Manastirea Stanisoara, pentru a canta toata viata lui Hristos. Acolo ii intrecea pe toti cu frumusetea cantarii, cu ravna pentru cele sfinte si cu ascultarea. Tatal sau ii zicea la inceput sa se faca preot, dar el a dorit sa se calugareasca. Atunci tatal l-a lasat. Staretul, vazand nevointa lui, l-a tuns in schima monahala cu numele de Atanasie. Si era un lucru minunat a vedea pe tata cu cei doi fii slujind intr-un cuget, ziua si noaptea, lui Dumnezeu. Insa parintele Atanasie intrecea pe ceilalti cu osardia la rugaciune, cu smerenia si cu tacerea. In manastire era iubit de toti, mai ales pentru doua daruri duhovnicesti. Citea la strana foarte clar si frumos, fara nici o greseala, si canta ingereste, de misca inimile tuturor. Era inca bun tipicar, ascultare pe care a dus-o toata viata. Cincizeci de ani a cantat si a citit parintele Atanasie in Biserica lui Dumnezeu, rara a iesi vreodata din manastire. Iar pentru smerenia inimii lui, a dobandit de la Hristos darul neincetatei rugaciuni si mangaierea Duhului Sfant.

Iata ce spunea despre el arhimandritul Grigorie Uritescu:

- Pe parintele Atanasie l-am cunoscut si am trait cu dansul la Manastirea Stanisoara, prin anii 1900-1905. Era foarte corect. Nu se amesteca in treburile altora. In afara de manastire, la sat sau oras n-a mers niciodata. Pazea orele de slujba si totdeauna, impreuna cu fratele sau, Sava, erau cei dintai la biserica. Locul lui era in strana stanga. Citea canoanele si canta, dar nu gresea cu nimic la citit, nici altora nu le facea observatie daca greseau. La ascultare nu deschidea nici o vorba cu altii. Raspundea numai daca era intrebat. Iar in chilia sa, vecina cu a fratelui sau, nu primea pe nimeni.

In toamna anului 1907, Cuviosul schimonah Atanasie s-a dus la Hristos, iar trupul lui a fost ingropat alaturi de tatal si de fratele sau.

Odihneste, Doamne, cu dreptii pe adormitii robii tai, Cuviosii Nifon, Sava si Atanasie!

CUVIOSUL ARHIMANDRIT IRODION IONESCU - Duhovnicul Sfantului Calinic Schitul Lainici-Gorj (+ 1900)

Acest cuvios parinte a fost unul din marii staretii ai monahismului romanesc, care a stralucit in manastirile Olteniei, in a doua jumatate a secolului trecut.

Era de loc din judetul Valcea. Intrand de mic in nevointa calugareasca la Manastirea Cernica, in putina vreme a deprins bine mestesugul luptei duhovnicesti, incat pe multi intrecea cu rugaciunea, cu smerenia si ascultarea. Apoi a primit marele si ingerescul chip al schimniciei cu numele de Irodion.

Sfantul Ierarh Calinic, pe cand pastorea Eparhia Ramnicului, cunoscand petrecerea Cuviosului schimonah Irodion, in vara anului 1853 l-a hirotonit diacon si preot si l-a numit egumen la Schitul Lainici de pe Valea Jiului. Apoi l-a facut arhimandrit si il avea de sfetnic si duhovnic. Si atat de mult il iubea si se cucerea de sfantenia vietii lui, ca adeseori il vizita la schit, numindu-l "luceafarul de la Lainici!". Numele acesta a ramas in graiul poporului pana astazi. De la Cuviosul Irodion se intorcea Sfantul Calinic peste munti spre Ramnicu-Valcea, in vara anului 1854, cand i s-a descoperit de la Dumnezeu moartea arhimandritului Nicandru, staretul Cernicai.

Pentru multa lui smerenie, arhimandritul Irodion s-a invrednicit de la Hristos de darul preasfintei rugaciuni si al izgonirii duhurilor necurate. De aceea, nu putini bolnavi si neputinciosi de prin satele Olteniei si Transilvaniei alergau la el si se vindecau, incat numele sau se facuse cunoscut peste tot. Acest mare staret se invrednicise si de darul mai inaintevederii. Ca multora le spunea gandurile cele de taina si le vesteia cele viitoare.

Odata, o femeie i-a adus, dupa obicei, un vas cu lapte de la capra ei. Iar cuviosul i-a raspuns:

- Nu primesc laptele, ca nu este de la capra ta!

- Ba nu, parinte - a zis femeia -, de la capra mea este.

- Dar n-ai dat-o ieri diavolului? Cum sa primesc, ca nu mai este capra ta! Deci, vadita fiind femeia, si-a marturisit pacatul si, luand binecuvantare, din ziua aceea n-a mai dracuit.

Asa a trait Cuviosul arhimandrit Irodion, totdeauna arzand pentru dragos- tea lui Hristos, ca o faclie in sfesnic, mangaind, vindecand si folosind duhovni- ceste, atat pe mireni, cat si pe calugari. Si a fost duhovnic si egumen vestit la Schitul Lainici peste 35 de ani, adunand in jurul sau cam la 30 de ucenici.

Deci, ajungand in varsta de peste 90 de ani si simtindu-si aproape sfarsitul, a chemat la sine pe toti si le-a dat binecuvantarea cea mai de pe urma, zicand:

- Fiii mei, sa stiti ca putin dupa ducerea mea, schitul acesta va ramane multi ani pustiu. Voi, insa, ingropati langa altar trupul meu si nu uitati fagaduintele calugaresti ce le-ati dat lui Hristos!

Apoi s-a mutat la cele vesnice, in primavara anului 1900, pentru a lua plata ostanelilor sale.

In toamna anului 1916 s-a implinit prezicerea Cuviosului Irodion Ionescu. Ca fiind lupte grele pe Valea Jiului, Schitul Lainici a ramas pustiu 13 ani. Chiliile au fost arse, odoarele jefuite, iar biserica transformata in grajd pentru cai. Abia in anul 1929, Schitul Lainici a luat din nou fiinta prin grija Protosinghelului Visarion Toia.

Noul staret, auzind de viata si faptele Cuviosului Irodion Ionescu, l-a dezgropat in toamna aceluiasi an si trupul sau, o! slavita minune! l-a gasit intreg si nevătămat ca pe un adevarat sfânt! Deci, luand porunca de la episcopul Ramnicului, l-a ingropat din nou in mormantul sau, unde se afla si astazi.

Credinciosii de prin sate pastreaza cu evlavie in casele lor chipul staretului Irodion, iar cand au unele necazuri, vin la Schitul Lainici, se roaga, isi ating hainele de mormantul cuviosului, ii saruta crucea si pleaca mangaiati la caminele lor.

ARHIMANDRITUL CHIRIAC NICOLAU - Manastirea Neamt (1839-1907)

Acest cuvios parinte arhimandrit din Manastirea "Neamt a ramas in memoria urmasilor sai, mai ales prin faptele sale de binefacere si milostenie crestina ce se cuvin a fi pomenite. Era de loc din satul Humulesti. In Razboiul de Independenta din anul 1877 a fost pe campul de lupta, ca ordonanta a unui general. Apoi, imbolnavindu-se generalul si simtindu-se aproape de moarte, a incredintat ordonantei sale o suma de bani, cu obligatia de a-i folosi in opere de binefacere crestineasca.

Dupa razboi, sergentul Constantin Chiriac se intoarse acasa si intra ca frate in obstea Manastirii Neamt. Staretul Timotei, vazand ascultarea si osardia sa la cele duhovnicesti, l-a facut calugar, apoi diacon si preot. Cautand sa implineasca cu nepatata constiinta rugamintea generalului mort departe de tara, ieromonahul Chiriac Nicolau a folosit banii incredintati pentru alinarea bolnavilor si luminarea copiilor nestiutori de carte.

In anul 1895 a construit o scoala primara cu 4 sali de clasa in satul Vanatori-Neamt, precum se vede pana astazi, si a inzestrat-o cu o pretioasa biblioteca de sute de carti iesite din vechile noastre tiparnite bisericesci. De asemenea, a donat o alta suma de bani la Spitalul public din Targu Neamt, pentru mangaierea bolnavilor si efectuarea unor innoiri. Banii ramasi i-a impartit la manastiri si biserici pentru odihna sufletului celui ramosat.

In anul 1890, ieromonahul Chiriac Nicolau a fost facut duhovnic si arhimandrit in obstea Manastirii Neamt si cativa ani arhimandrit de scaun al Episcopiei Ismailului si Dunarii de Jos. Timp de aproape 20 de ani, cat a mai trait, a savarsit cu multa evlavie cele sfinte, fiind nelipsit de la biserica si indeletnicindu-se cu sfatuirea si marturisirea credinciosilor si a calugarilor, care il aveau ca pe un bun parinte duhovnicesc. In anul 1907, arhimandritul Chiriac s-a dus la Hristos, sa primeasca plata ostanelilor sale.

IEROSCHIMONAHUL NECTARIE - Manastirea Almas-Neamt (1835-1912)

Parintele Nectarie a fost un mare duhovnic isihast. Era de loc de pe Valea Trotusului. Dupa armata s-a facut calugar la Manastirea Bogdana-Targu Ocna. Dar, fiind foarte ravnitor pentru neprihanita liniste, s-a retras in Muntii Casinului si acolo s-a facut sihastru renumit. Mai mult de 20 de ani s-a linistit schimonahul Nectarie in padurile seculare din Muntii Casinului, unde se ne voiau si alti calugari iubitori de Hristos. Acolo a gustat Cuviosul Nectarie din dulceata linistii si a deprins lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus. In anul 1882, staretia Manastirii Almas-Neamt, schimonahia Suzana Stefanescu, ramanand fara preot, i-a cerut episcopului de Roman, Melchisedec, - fratele ei - sa-i dea un duhovnic bun. Atunci episcopul a chemat la sine pe parintele Nectarie din Muntele Casin, l-a hirotonit preot si l-a trimis duhovnic la Manastirea Almas.

Timp de 30 de ani, acest smerit isihast a fost singur slujitor, sfetnic si parinte duhovnicesc al Manastirii Almas, care numara pana la 40 de calugarite. Iar nevointa duhovnicului Nectarie era aceasta:

Zilnic savarsea Sfanta Liturghie si toata randuiala cu mare evlavie. Restul timpului il petrecea singur, in cugetari dumnezeiesti si in lucrarea rugaciunii lui Iisus. In chilie nu primea niciodata pe nimeni. Spovedania soborului o facea saptamanal in biserica. Nimeni nu-l

vedea vreodata razand sau vorbind cuvinte de prisos. Ca vorbea foarte putin si cu multa intelepciune. Mancare primea o singura data pe zi, iar de avea ceva de prisos, impartea la saraci si la maicile batrane. Noaptea o petrecea in rugaciune si in citirea Sfantelor Scripturi.

Spre ziua adormea doua-trei ore, apoi venea la biserica.

Pentru sfintenia vietii lui, parintele Nectarie era foarte iubit si cautat de credinciosi. Pe unii ii spovedea, pe altii ii sfatua, celor bolnavi le citea si, dupa marturia ucenicilor lui, multi se vindecau de suferintele lor.

In anul 1910, ieroschimonahul Nectarie s-a imbolnavit de picioare. Zi si noapte se ruga in chilie, ca nu mai putea merge la biserica. Iar in ultima noapte a vietii lui a zaborvit multe ore in genunchi, vorbind cu cineva nevazut. Dimineata, maicile l-au intrebat:

- Cu cine ai vorbit asta noapte, parinte Nectarie, ca toata noaptea vorbeai singur?

- In noaptea aceasta am vazut, pe un camp intins, o multime de oameni goi, pe care i-am spovedit in viata, dar care nu si-au facut canonul, ci au murit sub canon. Toti ma rugau sa-i dezleg de canon, ca sa se invredniceasca de cununa. Cu dansii am vorbit toata noaptea aceasta! Dupa un ceas, Cuviosul Nectarie Ieroschimonahul si-a dat duhul in mainile Domnului si a fost inmormantat alaturi de biserica.

Era in vara anului 1912.

MOSUL GHEORGHE LAZAR - Manastirea Varatec (1846-1916)

Viata

Credinciosul Gheorghe Lazar este modelul adevaratului pelerin roman. Prin trairea sa cu totul aleasa, el formeaza un exemplu unic in viata duhovniceasca a Bisericii noastre din ultima suta de ani.

Mosul Gheorghe Lazar, cum i se spune pana astazi, s-a nascut in comuna Sugag, judetul Alba, in anul 1846. Cand avea varsta de 24 de ani, parintii sai l-au casatorit si l-au lasat mostenitor averii lor. Si a trait in insotire cu femeia sa, Pelaghia, aproape 20 de ani, fiind binecuvantat de Dumnezeu cu cinci copii. Ducea o viata crestineasca aleasa, in munca cinstita, in rugaciune, in post si milostenie.

Indeletnicirea lui era cresterea vitelor.

In anul 1884, s-a dus sa se inchine la Mormantul Domnului si a ramas la manastirile din pustiu Iordanului si al Sinaiului peste un an de zile. Apoi s-a nevoit un an si jumătate in Muntele Athos si s-a intors in tara. A mai trait cativa ani in familie, si-a pus copiii in randuiala, iar in anul 1890 s-a retras ca pelerin spre manastirile Moldovei.

Dupa ce se inchina la toate sfintele lacasuri, Mosul Gheorghe Lazar se stabileste definitiv in orasul Piatra Neamt si se nevoieste ca un adevarat sihastru in clopotnita lui Stefan cel Mare din mijlocul orasului timp de 26 de ani, pana la obstescul sau sfarsit. Aici se ostenea singur, in post si rugaciune, vara si iarna, fara foc, fara pat, fara doua haine, fara incaltaminte in picioare, traird din darul lui Dumnezeu si din mila oamenilor.

Astfel, bineplacand lui Dumnezeu si cunoscandu-si sfarsitul, s-a savarsit cu pace in chilia lui, la 15 august, 1916, si a fost inmormantat in cimitirul orasului. In vara anului 1934, osemintele sale au fost asezate in grobnita Manastirii Varatec.

Fapte si cuvinte de invatatura

Credinciosul Gheorghe Lazar a fost in viata sa un om al rugaciunii. Cel mai mult citea Psaltirea. Inca de mic o purta cu sine si, pascand vitele parintilor sai pe munte, citea mereu psalmii lui David, pana i-a deprins pe de rost.

Dorind foarte mult sa se inchine la Mormantul Domnului, in primavara anului 1884 si-a pus Evanghelia si Psaltirea in traista, si-a lasat casa in randuiala, a luat toiagul in mana si a plecat la Ierusalim. Pana la Constanta a mers pe jos, apoi cu vaporul, rostind neincetat psalmii lui David. Iar cand a ajuns la Sfantul Mormant, s-a rugat cu atata credinta si lacrimi, ca a uimit pe toti. Si a zaborvit in Ierusalim 40 de zile.

Spunea mai tarziu ucenicilor sai ca, ravnind sa cunoasca nevointa calugarilor din Tara Sfanta, s-a dus sa se inchine prin toate manastirile din pustiu Iudeii si din Valea Iordanului. Mai intai a ajuns cu mai multi pelerini la un sihastru vestit ce se nevoia in pestera Sfantului Xenofont. Sihastrul tocmai atunci dadea mancare unui leu in gura pesterii. Apoi, slobozind leul in pustie, a strigat pe nume pe Mosul Gheorghe, zicandu-i prin talmaci:

- Frate Gheorghe, vino si nu te teme. Pomenita sa fie credinta ta inaintea lui Hristos si auzita sa-ti fie rugaciunea in urechile Domnului Savaot! Stiu dragostea ta si ravna inimii tale de a-I sluji Lui toata viata. Deci, zaborveste o vreme la manastirile din Palestina in post si rugaciune, iar cand iti va porunci Duhul Sfant, sa vii iarasi la mine.

Cu binecuvantarea acestui sihastru a petrecut Mosul Gheorghe un an de zile prin manastirile Palestinei. In fiecare lavra statea o luna de zile. Ziua ajuta la udatul gradinilor, iar noaptea citea la Psaltire in biserica si zicea rugaciunea lui Iisus. Apoi pleca la alta manastire.

Asa s-a nevoit batranul, in post, in rugaciune si tacere, nestiut de nimeni. Apoi s-a dus iarasi la bunul sau dascal din pustie.

Primindu-l cu dragoste, pustnicul l-a intrebat:

- Frate Gheorghe, cum se simte duhul tau?

- Bine, cu rugaciunile sfintiei tale, parinte.

- Sa stii, frate, ca tu nu esti chemat sa fii calugar, dar vei duce o nevointa mai grea decat a unui calugar. Ca vei trai mergand din loc in loc, in rugaciune, in post si in multa lipsa. Dar, de vei avea neincetat mintea la Dumnezeu, darul Lui va fi cu tine si vei birui toate ispitele vrajmasului. Avere pe pamant sa nu-ti aduni; pe calugari si pe preoti sa-i cinstesti, pe mireni sa-i sfatuiesti, pe saraci cat poti sa-i ajuti, in biserici ziua si noaptea sa te rogi, si asa te vei mantui.

- Dar cum voi putea implini toate acestea, ca sunt slab si neputincios?

- Du-te la pustie, unde nu este fata de om, si posteste patruzeci de zile. Iar pentru slabiciunea firii sa iei cu tine putina paine si apa. Insa, fii cu luare-aminte, ca multe ispite si naluciri diavolesti vei patimi. De vei sfarsi aceste zile cu bine, vei primi mare dar de la Dumnezeu si vei birui toate cursele vicleanului diavol.

Trecand bunul nevoitor Iordanul, numai cu Evanghelia si Psaltirea in desaga, a postit 40 de zile in pustie, rugandu-se neincetat si intarindu-se din cand in cand cu putina hrana. Dar in aceste zile multe ispite a patimit. Ca uneori il speria vrajmasul cu naluciri de fiare si serpi veninosi, alteori il chinuia cu foamea, cu setea, cu arsita si mai ales cu tantarii si cu tot felul de insecte. El insa, cu ajutorul lui Dumnezeu, de toate s-a izbavit.

Intr-o zi, vrajmasul i-a aruncat caciula, ca sa-l tulbure de la rugaciune. Atunci el s-a fagaduit Domnului ca sa umble pana la moarte cu capul descoperit. In alta zi i-a aruncat bocancii si nu i-a mai gasit. De atunci, bunul nevoitor a inceput sa umble toata viata descult. Iar in alta zi i s-a aratat vrajmasul in chipul unui om ce ara si i-a zis:

- Mos Gheorghe, vezi brazda aceasta?

- Da, o vad, a raspuns batranul.

- Asa ca este dreapta?

- Da, este dreapta.

- Iata, asa este si credinta ta catre Dumnezeu! adauga vrajmasul, vrand sa-l arunce in pacatul mandriei. Dar Mosul Gheorghe, insemnandu-se cu Sfanta Cruce, a izgonit pe diavolul de la el.

Implinindu-se cele 40 de zile, Mosul Gheorghe s-a dus iarasi la sihastrul din pustie. Iar pustnicul, sarutandu-l, i-a zis:

- Frate Gheorghe, pentru ca ai biruit pe vrajmasul si nu te-ai lasat inselat de cursele lui, iata, ti-a dat Dumnezeu darul rugaciunii celei curate si putere duhovniceasca in nevointa ta. Ca toata viata vei umbla descult si fara acoperamant pe capul tau, dar nici frigul, nici caldura, nici boala nu te vor vatama.

Apoi batranul, facand metanie dascalului sau, s-a intors la Ierusalim, s-a inchinat la Mormantul Domnului, a primit Preacuratele Taine si a plecat spre Muntele Athos. Aici a zabovit inca un an si jumatate, inchinandu-se pe la toate sfintele lacasuri si cercetand pe cuviosii calugari din manastiri si pesteri. Apoi, luand de la toti binecuvantare, s-a intors iarasi in sanul familiei.

Spuneau ucenicii sai ca Mosul Gheorghe n-a stat mult in Sugag. Ci, punandu-si in randuiala casa si copiii, a plecat inchinator pe la manastiri si schituri. Imbracat cu cojoc, descult, cu capul descoperit, cu Psaltirea sub brat si cu toiagul in mana, bunul pelerin mergea pe jos din sat in sat, din manastire in manastire, rostind rugaciunea lui Iisus si psalmii lui David. Ziua calatorea, iar seara poposea prin sate, cat mai aproape de biserici. Dupa ce se odihnea cateva ceasuri, intra in biserică si se ruga acolo, singur, cu rugaciuni de taina, pana dimineata. Apoi pleca mai departe.

Asa s-a nevoit batranul Gheorghe Lazar trei ani de zile, strabatand Transilvania si Muntenia, rugandu-se prin biserici si manastiri, ca un adevarat pelerin al Bisericii noastre Ortodoxe.

In anul 1890, Mosul Gheorghe Lazar a mers sa se inchine si prin manastirile Moldovei, zabovind in fiecare sfant lacas. Apoi s-a stabilit definitiv la biserică Sfântul Ioan Botezatorul din Piatra Neamt, zidita de Voievodul Stefan cel Mare si Sfânt. Si a locuit in clopotnita bisericii timp de 26 de ani in aspra nevointa, ca un adevarat stalpnic si sihastru in mijlocul lumii, fiind iubit de toti si rugandu-se pentru toti.

Nevointa batranului Gheorghe Lazar, dupa marturia ucenicilor sai, arhimandritul Mina Prodan si protosinghelul Damaschin Trofin din Manastirea Neamt, era aceasta:

- Dimineata pleca, cu toiagul in mana si cu Psaltirea sub brat, la unele familii unde era chemat sau pe strada, zicand pe de rost psalmii. Din banii pe care ii primea milostenie, cumpara mai multe paini calde de la brutarie si, la amiaza cand se intorcea, le impartea saracilor si cersetorilor din oras care il asteptau in fata clopotnitei. Unora le dadea paine, altora le dadea bani si tot ce primea de la credinciosi. Apoi urca in turn singur numai cu Psaltirea sub brat. Acolo zabovea in rugaciuni de taina pana catre seara. Dupa asfintitul soarelui manca legume fierte si indata se culca.

La ora 11 noaptea, batranul cobora din turn, se inchidea in biserică si se ruga acolo singur, nestiut de nimeni, pana dimineata. In zorii zilei iese din biserică si pleca sa cumpere paine pentru saraci.

Psaltirea era cartea de rugaciuni cea mai iubita in viata batranului Gheorghe Lazar. O stia pe de rost din tineretea sa si o rostea regulat in fiecare zi. Pe strada, inasa, batranul rostea psalmii in ison, cu glas tare si rar, zicand:

- Acum sa incepem dragutele de rugaciuni ale catismei intai! Dupa ce termina, adauga:

- Acum sa incepem dragutele de rugaciuni ale catismei a doua!

Asa continua pana termina Psaltirea. Apoi impartea milostenie si se urca din nou in turn.

Spuneau ucenicii batranului ca oamenii din oras si din imprejurimi, toti il cunosteau si se foloseau mult de viata lui aleasa. Tineri si batrani, sateni si oraseni, saraci si bogati, cu totii il numeau de obste "Mosu Gheorghe". Iar cand trecea prin sate sau pe strada, unii ii sarutau Psaltirea pe care o purta permanent sub brat, altii ii dadeau milostenie ca sa se roage pentru ei, copiii se opreau din joaca, vitele pe camp stateau o clipa din pascut, iar cainii niciodata nu latrau dupa el. Multi credinciosi il petreceau, mergand cu evlavie in urma lui si ascultand psalmii pe care ii rostea in auz.

Spuneau aceiasi ucenici ca cea mai inalta rugaciune a batranului era cea de noapte, pe care o facea in biserică. Timp de peste 30 de ani nu a lipsit niciodata noaptea de la biserică. Intra la ora 11 inainte de miezul noptii si iese dimineata, intre orele patru-cinci. Oriunde innopta, in orase, prin sate sau pe la manastiri, pastra cu sfintenie aceasta randuiala. Aceasta era rugaciunea de foc a batranului Gheorghe Lazar, pe care o savarsea in taina, nestiut de oameni.

Ucenicul sau, Protosinghelul Damaschin Trofin din Manastirea Neamt, spunea urmatoarele:

- Fiind eu de loc din Piatra Neamt, Mosul Gheorghe venea adesea in casa noastra. Intr-o zi, pe cand aveam 15 ani, a zis batranul catre tata:

- Draguta, lasa copilul deseara sa se roage cu mine la biserică!

- Il las, Mos Gheorghe. Si am plecat impreuna spre biserică Sfântul Ioan Domnesc.

Noaptea, la ora 11, a deschis biserică si ne-am incuiat inautru. Pe mine m-a trimis la strana sa citesc incet din Ceaslov, iar el a ramas in pronaos. Si a stat acolo nemiscat, descult pe piatra, cu mainile in sus la rugaciune, doua ceasuri. Eu ma uitam pe furis la el, sa vad cum se roaga, dar nu intelegeam ce zice. Apoi a zis cateva catisme din Psaltire. Apoi a lasat Psaltirea si zicea catre fiecare sfant din calendar aceasta scurta rugaciune:

- Sfinte preacuvioase parinte (numele), roaga-te lui Dumnezeu pentru noi, pacatosii!

Pe urma a inceput sa pomeneasca pe de rost pe toti oamenii care i-au dat milostenie in ziua trecuta, fara a uita vreun nume. Pentru fiecare facea o inchinaciune si zicea aceasta rugaciune:

- Preasfanta Treime, miluieste pe cutare care m-a miluit pe mine pacatosul! Apoi si-a pus cojocul, Psaltirea si toiagul in strana si a inceput sa faca metanii cu rugaciunea lui Iisus, mai mult de un ceas. Iar cand a observat ca se lumineaza de ziua, s-a apropiat de mine si mi-a zis:

- De acum, hai sa mergem, draguta!

Pe langa rugaciune si milostenie, Mosul Gheorghe Lazar avea si o mare nevointa trupeasca, prin care intrecea pe toti. Vara si iarna umbla descult si descoperit, oricat de cald sau de ger ar fi fost. Iarna ieseau aburi de pe crestetul sau, iar zapada si gheata i se topeau sub talpi, incat toti se minunau de aceasta si slaveau pe Dumnezeu. Spuneau parintii care l-au cunoscut si batranii orasului ca Mosul Gheorghe nu a fost niciodata bolnav, caci darul Domnului era cu dansul.

Pe cand traia inca in Transilvania, s-a dus iarna descult peste Carpati, la Schitul Pestera Ialomicioarei. Acolo, vazand ca biserica nu are soba, a zis egumenului:

- Cum stati in biserica fara foc?

- Nu avem bani sa cumparam o soba, a raspuns. Atunci Mosul Gheorghe a cumparat o soba de teracota din Sinaia si a dus-o la schit.

Trecand odata printr-un sat in timp de iarna si vazandu-l oamenii descult, i-au zis:

- Mos Gheorghe, vrei sa-ti cumparam noi niste opinci?

- Lasa draguta, a raspuns batranul, ca picioarele mele sunt mai calde ca ale voastre!

Uneori obisnuia acest minunat batran sa mearga spre inchinare pe la sfintele manastiri, ca era cunoscut parintilor si toti il primeau cu dragoste. Si statea pana la o saptamana in fiecare lacas, pazind neschimbata buna lui randuiala si zabovind in vorbiri duhovnicesti cu parintii calugari. Manastirile cele mai iubite Mosului Gheorghe erau: Bistrita, Neamt, Sihastria, Sihla, Agapia, Varatec si Nechit.

Vestea nevoitei sale ajunsese departe, dincolo de hotarele Moldovei. De aceea veneau multi sa-i ceara cuvânt de folos. Unii veneau sa se roage pentru ei. Altii ii cereau milostenie. Iar batranul, fiind bland la chip, dulce la grai, intept la cuvânt si smerit la inima, pe toti ii mangaia si ii zidea sufleteste.

Veneau inca la Mosul Gheorghe tineri din Transilvania si Moldova, care doreau sa slujeasca lui Hristos. Iar el, avand darul inaintevererii, pe unii ii trimitea la manastirile din Moldova sau la Sfântul Munte, iar pe altii ii intorcea la caminele lor. Cei mai multi ucenici aveau la Manastirea Neamt, iar dintre maici, la Agapia si Varatec. Insa, toti ucenicii lui au ajuns calugari desavarsiti.

Odata l-a intrebat un tanar din Zarnesti:

- Mos Gheorghe, vreau sa ma fac calugar. La ce manastire sa ma duc?

- Asculta, draguta. Daca vrei sa te mantuiesti, du-te acolo unde sunt mai multe ispite!

Altadata l-a intrebat ucenicul sau, Dumitru Trofin, din Piatra Neamt:

- Mos Gheorghe, m-am hotarat sa ma duc la Sfântul Munte. Ce sfat imi dai?

- Draguta, nu te duce la Sfântul Munte. Poti fi si aici calugar bun. Du-te la Schitul Sihastria. Acolo este un egumen ales si are mare nevoie de frati. Deci, ascultandu-l, ucenicul a ajuns duhovnic iscusit.

Alti doi ucenici ai batranului, anume Ioan si Constantin Pavaluca, mocani vestiti din comuna Bretcu-Covasna, l-au intrebat:

- Mos Gheorghe, vrem sa ne facem amandoi calugari. Donam manastirii si averea noastra formata din 500 de oi. La care manastire sa mergem?

- Draguta, mergeti la Manastirea Neamt. Acolo este mantuirea voastra!

Uneori batranul se retragea la Manastirea Sihastria, al carei egumen, Protosinghelul Ioanichie Moroi, ii era cel dintai ucenic. Noaptea se ruga dupa obicei in biserica, iar ziua se ruga si citea Psaltirea la un loc tainuit pe Muntele Taciunele.

Odata s-a urcat Mosul Gheorghe la Schitul Sihla cu mai multi parinti din Sihastria. Batranul mergea inainte, rostind in taina rugaciunea lui Iisus. Apoi, deodata s-a impiedicat si era gata sa cada jos. Atunci s-a intors catre parinti si le-a zis:

- Vedeti ce mi s-a intamplat? Numai putin am parasit rugaciunea si indata m-a parasit darul lui Dumnezeu. Cum m-am pogorat cu mintea jos, m-am si impiedicat sa cad, caci, mintea trebuie sa fie intotdeauna inaltata la Dumnezeu.

Acest minunat batran dobandise de la Dumnezeu darul preasfintei rugaciuni a lui Iisus, pe care o zicea in taina cu mintea si cu inima. Dar despre aceasta minunata lucrare nu vorbea niciodata cu nimeni. Numai pe fiica sa cea mai mare, Ana, o invatase rugaciunea lui Iisus, inca pe cand traia in familie. Despre aceasta spunea copila:

- Repetam mereu rugaciunea "Doamne Iisuse", asa cum ma sfatuisa tata, dar nu puteam s-o zic cu atentie. Mintea mea se raspandea mereu, desi ma rugam toata ziua. Mi se parea ca atentia mea este in fata, iar nu in inima. Pentru aceasta eram tare intristata si ma rugam lui Dumnezeu sa-mi dea darul rugaciunii.

Odata, trecand pe langa o troita de la rascrucea unui drum, m-am inchinat inaintea ei cu multa credinta. In clipa aceea am simtit ca o putere a intrat in inima mea. De atunci, mintea mi se pogoara in inima si ma rog totdeauna cu nespusa bucurie si caldura.

Spuneau ucenicii Mosului Gheorghe ca odata, pe cand se rugau dupa obicei in biserica, i s-a aratat vrajmasul in fata si l-a intrebat cu manie:

- Ce faci aici?

- Ma rog lui Dumnezeu! a raspuns batranul cu indrazneala.

- Bine faci! a zis vrajmasul, si a disparut.

Altadata zicea batranul ucenicilor sai:

- intr-o Duminica, pe cand veneam de la biserica, am vazut la carciuma satului multi oameni la baut, iar printre ei multime de diavoli, cum n-am mai vazut in alta parte.

Se spunea despre dansul ca daca ii dadea cineva milostenie mai mult de un leu, nu voia sa primeasca, ci cu blandete ii zicea:

- Draguta, da-i la saraci, ca asa ne porunceste Dumnezeu!

Odata a venit o femeie saraca la el si i-a spus, plangand:

- Mos Gheorghe, sunt femeie vaduva, am cinci copii la scoala si n-am nici un ban.

- De cat ai nevoie? o intreba batranul.

- Imi trebuie o suta de lei.

Atunci el i-a dat tot ce primise milostenie de la oameni in ziua aceea.

Alta data mos Gheorghe s-a urcat in tren la Pascani sa mearga la Roman, dar nu avea bilet. Controlorul i-a spus:

- Mosule, daca n-ai bilet, la prima statie te dai jos din tren!

Batranul rostea in taina Psaltirea pe care o stia din tinerete pe de rost. Iar oamenii din tren rugau pe controlor sa-l lase, ca este om cu viata sfanta.

Insa, la prima statie, l-a coborat din tren, iar batranul a plecat pe jos pe langa calea ferata, zicand:

- Draguta, ramaneti aici cu Dumnezeu si cu maicuta Domnului!

Dupa putin timp, mecanicii au vazut ca trenul nu mai porneste, si nu stiau de ce!

Atunci oamenii au inteles ca din cauza batranului, care a fost dat jos, nu mai porneste trenul. Auzind controlorul, imediat a plecat pe jos dupa el, l-a urcat in tren si a pornit locomotiva.

Mosul Gheorghe avea la Manastirea Neamt trei monahi, ucenici ai lui din Transilvania, cu numele Veniamin, Pamvo si cu Damaschin.

Odata batranul a venit la ei sa-i vada. Iar ei, fiind tulburati, i-au spus:

- Mos Gheorghe, noi plecăm din manastirea asta, ca ne-am smintit!

- Dar de ce, draguta?

- Nu mai este mantuire aici!

Atunci batranul, desi era foarte bland, a strigat tare de trei ori:

- Nu fa tu! Nu fa tu! Nu fa tu!... Ca fiecare va raspunde pentru ale sale pacate.

Spuneau batranii din Piatra Neamt ca iarna, oricat de ger ar fi fost, Mosul Gheorghe mergea incet pe strada, prin viscol si troiene, zicand Psaltirea pe de rost. Iar cand trecea pe langa brutarii, intra inaintea si puneau cate un picior pe vatra cu jaratic pana ii cadea gheata dintre degete. Apoi pleca, rugandu-se mai departe.

Uneori il intrebau ucenicii:

- Cand o sa mori, Mos Gheorghe?

- Draguta, stii cand? Cand s-or tulbura popoarele si la moartea mea va fi sarbatoare mare si vor suna toate clopotele din tara!

In ziua de 15 august, 1916, la Adormirea Maicii Domnului, pe cand clopotarul bisericii Sfantul Domnesc din Piatra Neamt se urca in turn sa sune clopotele de mobilizare generala, Mosul Gheorghe Lazar zacea jos in chilie, cu Psaltirea langa el. In clipa aceea venerabilul pelerin isi dadea duhul in mainile lui Hristos Dumnezeu!

Petrecut de mii de credinciosi, a fost ingropat in cimitirul orasului, imbracat in cojocul sau, cu Psaltirea si toiagul alaturi.

Iar stramutarea osemintelor sale de la Piatra Neamt la Manastirea Varatec a fost asa:

In anul 1934, Protosinghelul Damaschin Trofin, ucenicul sau, fiind staret la Manastirea Rasca-Suceava, a voit sa duca osemintele Mosului Gheorghe Lazar la Rasca. Deci, asezandu-le intr-un sicriu, le-a pus in caruta si a pornit spre Targu Neamt. La drumul spre Varatec, insa, caii s-au oprit si n-au voit nicidecum sa mearga mai departe. Zadarnic incerca parintele Damaschin sa-i porneasca din loc. Apoi fara veste, caii au pornit in galop spre Varatec si nu s-au oprit decat in fata manastirii.

Intelegand staretul ca aceasta este voia fericitului batran Gheorghe Lazar, i-a facut prohodul in biserica, impreuna cu tot soborul maicilor, iar osemintele le-a asezat in grobnita, sub altar, unde se afla pana astazi.

Fericiti sunt, Doamne, cei pe care i-ai primit si i-ai ales!

MONAHUL SILVESTRU AILINCAI - Manastirea Durau-Neamt (+ 1919)

Parintele Silvestru era de loc din satul Buhalnita-Neamt. In tinerețe a fost casatorit si a avut copii. Apoi, renuntand la toate, s-a facut calugar in Manastirea Durau. Si era atat de smerit si ascultator, incat toti se foloseau de blandetea si nevointa lui. Nu stia carte, insa se ruga ziua si noaptea, facea metanii, lucra la gradina si era nelipsit de la biserica. Avea inca mare evlavie catre Maica Domnului. La icoana ei se ruga mereu, zicand:

- Maica Domnului, ajuta-mi mie, pacatosului. Maica Domnului, da-mi sfarsitul cel bun! Apoi saruta icoana si se ducea la ascultare cu ochii in lacrimi.

Odata l-a intrebat ucenicul:

- Parinte Silvestru, pentru ce faci atatea metanii?

- Pentru pacatele mele fac metanii, ca tare multe mai am! Fac metanii si pentru cele sapte laude, ca nu stiu carte sa le citesc la chilie. Fac metanii pentru copiii mei si pentru toti oamenii, ca ei n-au vreme sa se roage.

De la o vreme, parintele Silvestru surzise de tot, caci avea peste 90 de ani. Dar la biserica nu lipsea.

intr-o zi l-au intrebat parintii:

- Cum te scolii noaptea la Utrenie, parinte Silvestru, daca nu auzi clopotul?

- Are Maica Domnului mila de mine, pacatosul. Cand ma culc zic: "Maica Domnului, scoala-ma la sfanta rugaciune!" Iar la miezul noptii, cand toaca de Utrenie, cineva ma atinge putin si indata ma scol.

Uneori zicea catre parinti:

- Oare de ce nu mai vine la mine moartea asta? Se vede ca-s om pacatos si inca nu m-a iertat Dumnezeu! Parintilor, rugati-va pentru mine! adauga batranul lacrimand.

Asa s-a nevoit parintele Silvestru la Manastirea Durau mai mult de 20 de ani. Si il iubeau toti pentru ca era sporit si fara nici o rautate.

Deci, precum i-a fost viata, asa i-a si fost sfarsitul.

In toamna anului 1919, pe cand erau cu totii la Utrenie si se canta "Ceea ce esti mai cinstita decat Heruvimii...", parintele Silvestru facea metanii dupa obicei la icoana Maicii Domnului. Apoi a ramas in genunchi, cu fruntea la pamant. Parintii credeau ca l-a furat somnul. La sfarsitul slujbei l-au desteptat, zicand:

- Scoala, parinte Silvestru, ca s-a terminat Utrenia! Dar, o, slavita minune! Parintele Silvestru isi daduse duhul inaintea icoanei Preasfintei Fecioare!

Atunci parintii l-au infasurat in mantie, l-au asezat in mijlocul bisericii si a treia zi l-au petrecut pe drumul cel de veci.

SCHIMONAHUL IRINARH SISMAN - Schitul Prodromul-Muntele Athos (1845-1920)

Acest schimonah iubitor de osteneala s-a nascut in comuna Milesti, judetul Dolj, in anul 1845. Ajungand in varsta si reusind sa invete multa carte, caci stia patru limbi straine, la urma s-a ranit cu inima spre dragostea lui Hristos.

Deci, renuntand la toate si ascultand glasul Evangheliei, in anul 1884 s-a dus in Muntele Athos si s-a facut schimonah in Schitul Romanesc Prodromul. Si era foarte osarduitor la nevointa calugareasca, tacut, smerit si rabdator. Avand ca dascal pe Cuviosul Nectarie Protopsaltul, de la dansul a invatat lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus, care este sfarsitul a toata filosofia. Ziua lucra cu mainile la gradina si cu mintea se ruga, iar noaptea mergea la biserica, citea sfintele carti si se linistea in chilie, asteptand cu bucurie venirea Domnului.

In anul 1898, Cuviosul schimonah Irinarh a fost indemnat de Duhul Sfânt sa scrie pe larg istoria monahismului din Muntele Athos, dupa multe izvoare ce se afla in bibliotecile atonite. Deci, luand binecuvantare de la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului numita Prodromita si de la Cuviosul Ghedeon Georgescu, egumenul schitului, indata a inceput lucrul.

Opera sa se numeste Istoria Sfântului Munte si este formata din 20 de tomuri, cu peste zece mii de pagini. Primele 17 tomuri trateaza pe larg istoria celor 20 de manastiri mari, incepand din secolul I pana la inceputul secolului XX. Tomul 18 trateaza despre icoanele facatoare de minuni din Muntele Athos, cu numeroase minuni ale Maicii Domnului, in 150 de capete. Tomul 19 contine planse cu "manastirile Sfântului Munte", "Crinii Raiului", "Floarea Darului", "Sfintii Atonului" etc. Iar tomul 20 trateaza, in prima parte, istoria

monahismului romanesc atonit din inceput pana in anul 1916, cu cele peste o suta de chilii locuite de romani in timpul sau si pretioase date statistice. Ultima parte a tomului 20 contine "Istoria Schitului Prodromul".

Cuviosul Irinarh isi incepe opera sa monumentala in anul 1898 si, dupa multe osteneli si grele ispite de la oameni si de la diavolul, precum singur spune, o termina la 6 septembrie, 1916. Prima pagina o incepe cu aceasta rugaciune: "Doamne, Dumnezeu meu, ajuta-mi in aceasta lucrare, pentru ca sa se proslaveasca numele Tau cel sfant in veci, amin. Ca cu darul Tau toate se ispravesc cu pace, Cel ce esti inceputul si sfarsitul, iar fara darul Tau, nimic nu se ispraveste".

Marturiseste schimonahul Irinarh ca in anul 1905, pe cand scria minunile Maicii Domnului si ale icoanelor ei din Muntele Athos, deodata a cazut din lucrarea vrajmasului o piatra mare in fereastra lui, i-a spart geamul si lampa si l-a lovit peste mana cu care scria. Dar el, cerand ajutorul Precuratei Fecioare, a continuat sa scrie mai departe. Uneori nu avea cerneala si hartie, iar alteori, fratii din schit se suparau pe el si carteau ca nu iese la ascultare. Dar batranul pe toate le rabda si cu blandetea sa facea intotdeauna pace.

Lucrarea monografica a invatatului schimonah Irinarh are o valoare de unicat, atat din punct de vedere istoric si literar, cat mai ales duhovnicesc. Opera sa este cea mai bogata monografie istorica a monahismului atonit, ce s-a scris dupa anul 1850. Schimonahul Irinarh Sisman ramane primul istoriograf roman atonit si unul din cei mai buni pe care i-a dat vreodata Muntele Athos. Acest smerit nevoitor era totodata un mare rugator si un talentat caligraf si miniaturist, copiindu-si opera intr-o frumoasa caligrafie, cu alese chenare, ornamente si icoane in miniatura, lucrate de mana lui.

Ultimii ani ai vietii sale, Cuviosul schimonah Irinarh i-a petrecut numai in post, in rugaciune si in cugetarea celor dumnezeiesti. Apoi, simtindu-si aproape sfarsitul, a primit Precuratele Taine si si-a dat sufletul cu pace in mainile lui Hristos.

MONAHIA MARIA STURZA - Manastirea Agapia (+ 1920)

Aceasta calugarita vrednica de pomenit fusese in tinerele sotia printului Grigorie Mihail Sturza, din satul Miclauseni-Iasi. Desi era din familie de domnitori moldoveni, din copilarie iubea pe Hristos, citea Sfintele Scripturi si impodobeia bisericile cu vesminte si broderii cusute cu migala de mainile ei.

Raposand sotul ei, Raluca Sturza imparti cea mai mare parte de avere - pamant, bani, carti si odoare - la biserici, la manastiri si la oameni saraci. Apoi, renuntand la toate, imbratisa viata monahala la Manastirea Agapia. Era spre sfarsitul secolului XIX. Dupa cativa ani de rugaciune si smerenie, sora Raluca Sturza se calugari cu numele de Maria. Si era foarte blanda, duioasa si milostiva. Ca pe toate le ajuta, cu toate vorbea duhovnicesc si pentru fiecare avea un cuvânt bun, o carte, un mic dar lucrat de mainile ei. De aceea o iubea tot soborul si o numea "buna noastra mama".

Cunostea si limbi straine, citea multe carti alese, stia sa brodeze si sa coasa vesminte in fir de aur, scria foarte frumos si facea ornamente si miniaturi in culori naturale de flori, ca nimeni alta. Dar mai presus de toate, cunostea bine Sfanta Evanghelie si se silea sa o implineasca. Stia sa rabde, sa taca, sa se smereasca si mai ales sa se roage. Pentru aceea, toate se foloseau de nevointa si smerenia ei si o cinsteau ca pe o adevarata mama duhovniceasca.

Dupa arderea Manastirii Agapia din anul 1903, maica Maria Sturza s-a dovedit cea dintai si cea mai mare donatoare. Adunand ajutoare de la rudele ei si de la alte familii de credinciosi, a incurajat soborul manastirii, a refacut paraclisul cu hramul "Nasterea Maicii Domnului" si a contribuit la innoirea chiliilor din incinta.

Asa a trait si asa s-a jertfit pentru dragostea lui Hristos aceasta floare aleasa din pamantul Moldovei. Deci, ajungand la adanci batraneti, maica Maria Sturza s-a mutat la odihna cea de sus in anul 1920, plansa de tot soborul.

ARHIMANDRITUL VISARION IONESCU - Staret al Manastirii Cernica (1847-1921)

Acest precucios arhimandrit a fost un venerabil staret al Manastirii Cernica din secolul XX. Era originar din Targoviste. La varsta de 13 ani (1860) intra in obstea Manastirii Cernica, invrednicindu-se de binecuvantarea si sfaturile Sfantului Ierarh Calinic. Luand asupra sa jugul lui Hristos si sporind mult in ascultare, in blandete si smerenie, s-a invrednicit din tinerele de harul preotiei. Apoi a ajuns duhovnic ales in obstea Cernicai, crescand duhovnicesc numerosi frati de manastire si mireni din imprejurimi.

In anul 1872, ieromonahul Visarion este numit iconom al manastirii, ascultare pe care o duce cu o rara pricepere, cu blandete si dreptate timp de 25 de ani. In acest timp a innoit mai multe corpuri de chilii, a facut drumuri de acces si a pus buna randuiala in averea manastirii. In vara anului 1896, ieromonahul Visarion Ionescu este ales de sobor staret al Manastirii Cernica. Timp de inca 25 de ani a povatuit Cuviosul si blandul staret Visarion obstea Cernicai, care numara peste 100 de calugari. Prima sa grija a fost sa impodobeasca biserica cu slujbe alese, cu preoti si cantareti din cei mai buni. Tot soborul era dator sa ia parte la slujbele bisericii, afara doar de cei bolnavi si din ascultari. Spovedania se facea pentru frati saptamanal, iar Sfanta Impartasanie, o data pe luna. La ascultarile de obste, arhimandritul Visarion mergea in fruntea tuturor facandu-se fiecaruia pilda de rugaciune, de smerenie si de bucurie duhovniceasca. Pentru intelepciunea si blandetea lui, staretul Visarion era iubit si respectat de toti, atat de calugari, cat si de mireni, caci el cauta folosul sufletesc al celorlalti si abia la urma se ingrijea de sine.

Asa s-a nevoit Cuviosul arhimandrit Visarion Ionescu peste 60 de ani in Sfanta Manastire Cernica, arzand ca o faclie curata in vazul tuturor si jertfindu-se pentru slava lui Hristos si mantuirea fiilor sai duhovnicesci. Apoi, simtindu-si aproape obstescul sfarsit, a cerut iertare de la toti si a adormit cu pace, lasand in urma o obste aleasa cu peste 120 de parinti si frati.

ARHIMANDRITUL CALIST GHEORGHIU - Manastirea Neamt (1853-1923)

Acest iscusit duhovnic al Manastirii Neamt era de loc din comuna Motca, judetul Iasi. Cand avea 20 de ani, a imbracat haina monahala in obstea marii lavre, sub povatuirea evlaviosului staret Timotei Ionescu. Dupa mai multi ani de ascultare, se invrednici de darul preotiei, ajungand un bun slujitor al Bisericii lui Hristos.

Intre anii 1890-1895, ieromonahul Calist a vietuit la Manastirea Secu. Apoi, revenind la metanie, este facut arhimandrit si ajunge cel mai renumit duhovnic al Manastirii Neamt. Timp de 30 de ani, parintele Calist s-a jertfit pentru mantuirea altora. La el se spovedeau episcopi, staretii, duhovnici, calugari din obste, sihastri, preoti de mir si un mare numar de credinciosi.

Dupa marturia batranilor care il pomenesc si astazi, arhimandritul Calist era un parinte al dragostei. Doua mari fapte bune se vedeau la el: blandetea si milostenia. Primea pe toti cu aceeasi dragoste, ii spovedea dupa pravila, ii imbarbata si ii sfatuia pe calea mantuirii. Nimeni nu pleca de la chilia lui nemangaiat. Apoi, darurile ce le primea de la credinciosi, le impartea imediat la calugari si la saraci. Numele lui era cunoscut in multe sate, dar mai ales in Pipirig, unde se ducea personal si impartea la cei lipsiti haine, alimente si bani. Dupa o nevointa ca aceasta, in vara anului 1923, arhimandritul Calist Gheorghiu s-a mutat la vesnica odihna, petrecut cu lacrimi de numerosi sai fii duhovnicesci.

PUSTNICUL GHERASIM GREERUS - Muntii Casin-Bacau (+ 1925)

Cuviosul Gherasim Schimonahul a fost unul din marii sihastru ai monahismului nostru din acest secol. De loc era din judetul Botosani. Mai intai s-a nevoit in Schitul Cozancea-Botosani, unde s-a calugarit si a facut multa osteneala duhovniceasca. Apoi, arzand cu duhul pentru fericita liniste, in anul 1899, a plecat impreuna cu staretul sau, ieromonahul Silvestru, de la Cozancea la Schitul Tarnita-Vrancea. Ieromonahul Silvestru a ramas staret in noul schit, iar schimonahul Gherasim si-a ales viata pustniceasca, retragandu-se in padurile seculare din Magura Odobestilor. Acolo se nevoia singur pentru dragostea lui Hristos si nu primea pe nimeni la bordeiul sau. Toata saptamana se ruga pe munte, iar cu mainile sale lucra linguri, cosuri si coveti. Apoi le cobora in Schitul Tarnita si primea in schimb alimente - pesmeti, cartofi si sare.

De la un timp, numele lui s-a facut vestit si au inceput sa-l caute credinciosii la bordei, pentru sfat si rugaciune. Atunci pustnicul Gherasim a parasit Magura Odobestilor si s-a mutat in Muntii Casin, din judetul Bacau. Aici isi continua aceeaasi aspra nevointa de rugaciune si isihie, ajungand vestit in toate satele. Vazand ca multi il suparau la bordei, s-a mutat in Muntii Casinului, din jurul Manastirii Bogdana-Targu Ocna.

Pentru viata sa aleasa, Cuviosul Gherasim s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul facerii de minuni si al inaintevererii. Odata trecea printr-un sat de munte si, vazand in curtea unui om un bou bolnav, indata a facut cruce asupra lui si s-a vindecat. Altadata s-a aprins padurea si toti credeau ca va arde bordeiul sihastrului. Dar cuviosul, ridicandu-si mainile la rugaciune, indata s-a stins padurea.

Intr-o Duminica a coborat batranul in Manastirea Bogdana si, vazand doi frati, a zis celui dintai:

- Frate Nicolae, fratia ta n-ai sa ramai in manastire!

Iar celuiilalt frate i-a zis:

- Frate Costache, ai sa ramai in manastire si ai sa te faci calugar si preot! Aceasta prezicere a batranului s-a implinit intocmai.

Asa s-a nevoit Cuviosul Gherasim pana in anul 1925. Apoi, chemand un duhovnic din Manastirea Bogdana, a primit Precuratele Taine si, rugandu-se, si-a dat sufletul in mainile Domnului. Parintii l-au ingropat in padure, alaturi de bordei, iar crucea lui se mai vede si astazi.

MONAHIA ELISABETA VLAHUTA - Manastirea Agapia (1850-1925)

Era de loc din satul Plesesti-Barlad. Parintii ei mai intai au casatorit-o cu un judecator. Dupa doi ani, murindu-i sotul, s-a retras la Manastirea Agapia, inchinandu-si restul vietii lui Hristos.

In anul 1880 a primit schima monahala si s-a smerit pe sine in nevointa calugareasca aproape cincizeci de ani. Si era maica Elisabeta foarte ravnitoare la cele duhovnicesti, iubitoare de biserica si primitoare de straini. Cu mainile lucra asemenea Martei, iar cu mintea mereu se ruga impreuna cu Maria. Avea inca in chilia ei cinci fiice duhovnicesti, pe care le-a crescut de mici in dragoste de Dumnezeu, ca o adevarata mama, mereu hranindu-le din cuvintele Sfintilor Parinti. Caci era vestita maica Elisabeta Vlahuta in Manastirea Agapia si toti se foloseau de intelepciunea si de smerenia ei.

In anul 1890 au luat jugul lui Hristos si parintii ei trupesti, calugarindu-se la Manastirea Agapia cu numele de Elisabeta si Nectarie. Mai tarziu, s-a calugarit si fratele ei mai mic, cu numele de Mardarie. Si era minunat lucru a vedea o intreaga familie inchinata lui Hristos, unul pe altul indemnandu-se la rugaciune si la fapta buna.

Asa s-a ostenit maica Elisabeta Vlahuta in mijlocul ucenicilor ei, mereu slavind pe Dumnezeu si slujind oamenilor. Apoi parintii ei - monahul Nectarie si monahia Elisabeta - s-au mutat la cele vesnice si s-au ingropat in cimitirul manastirii. Iar in vara anului 1925 s-a savarsit si maica Elisabeta cea iubitoare de multa osteneala si s-a asezat langa mormantul parintilor ei, ca sa se veseleasca impreuna in lumina lui Hristos.

SCHIMONAHIA SUZANA STEFANESCU - Manastirea Razboieni-Neamt (1830-1925)

Era fiica cea mai mica a venerabilului preot Petru Stefanescu din comuna Garcina-Neamt si sora episcopului de Roman, Melchisedec. Dorind sa slujeasca lui Hristos, din frageda copilarie s-a dus la Manastirea Varatec, impreuna cu sora ei, Elena. Acolo a invatat carte la scoala manastirii din chiliile bisericii Sfantul Ioan Botezatorul. Acolo a deprins a canta Domnului ziua si noaptea, a se ruga, a face ascultare si a se jertfi pentru toti.

Dupa primirea schimei monahale, schimonahia Suzana a mai stat un timp in Manastirea Varatec. Apoi a fost numita egumena si maica duhovniceasca la Schitul Almas-Neamt, unde se nevoiau peste 20 de calugarite. In acest schit a facut multe innoiri, reparand biserica si chiliile si formand din ucenicele sale o adevarata familie calugareasca.

In anul 1906, schimonahia Suzana a fost numita staretă la Manastirea Razboieni-Neamt, vestita ctitorie a voievodului Stefan cel Mare (1496). Aici a continuat aceeași activitate duhovniceasca inca 20 de ani, mentinand firul slujbelor calugaresti si rugandu-se lui Dumnezeu pentru toata lumea si pentru eroii martiri ai Moldovei, care s-au jertfit pe acest pamant pentru apararea crestinatatiei si a neamului. Caci, maica Suzana iubea mai mult ca orice biserica si sfanta rugaciune.

Impacata cu sine si cu Dumnezeu, in anul 1925, schimonahia Suzana s-a mutat la vesnica odihna in varsta de 95 de ani, lasand in Manastirea Razboieni o obste de peste 50 de calugarite.

PROTOSINGHELUL GHEDEON GEORGESCU - Egumen al Schitului Prodromul-Athos(1840-1925)

Acest devotat calugar si rugator roman din Muntele Athos era de loc din judetul Prahova. Auzind de numerosii calugari "vlahi" care sihastrau in Athos, in anul 1865, s-a dus la Schitul Prodromul si a intrat sub ascultarea egumenului Nifon Ionescu. Fiind smerit si ascultator, a primit tunderea monahala si s-a invrednicit de darul preotiei. Si era Cuviosul Ghedeon bland la cuvant, intept si pasnic. Zilnic slujea la biserica, facea ascultare in tacere si pe nimeni nu judeca. Sfetnicul lui cel mai iubit era marele protopsalt Nectarie Cretu, de la care deprinsese, atat cantarea bisericeasca, cat si lucrarea rugaciunii lui Iisus.

Pentru bunatatea si sfintenia vietii lui, in anul 1891, obstea Schitului Prodromul l-a ales egumen si parinte duhovnicesc. Ca egumen, protosinghelul Ghedeon era un adevarat model de calugar si duhovnic, unul din cei mai cuviosi staretii ai Schitului Prodromul. In toate era smerit, bland si milostiv. Mergea cu toti la gradina, la ascultare, la biserica si la masa. Iar cand ii cerea un frate ceva, o haina, un ban, o camasa, isi dadea si rasa de pe el, numai sa fie toti multumiti. Sub staretia protosinghelului Ghedeon Georgescu, Schitul Prodromul a trait o epoca infloritoare din trecutul sau. Obstea numara 150 de calugari romani si avea scoala de muzica psaltica, renumita in tot Athosul, duhovnici alesi si slujbe bisericesci care cucureau pe toti. Veneau calugari din tot muntele sa-l auda cantand pe schimonahul Nectarie si pe ucenicii lui.

În anul 1900, parintele Ghedeon, s-a retras, atât din egumenie, cât și din incinta schitului, și s-a așezat într-o chilie mică, pe malul mării. Acolo s-a nevoit în smerenie încă 25 de ani, singur cu Dumnezeu, cu Psaltirea, cu rugăciunea lui Iisus și cu mângâierea Duhului Sfânt. Ca, văzând oarecare dezbinare în obște, n-a voit să renunțe la dulceața liniștii.

Apoi, simțindu-și aproape sfârșitul, i-a îndemnat pe toți la dragoste și unire și s-a mutat cu pace în odihna lui Hristos.

MONAHIA XENIA VELISARIE - Manastirea Agafton (1852-1926)

Maica Xenia Velisarie a fost o floare binecuvântată în obștea Mănăstirii Agafton. S-a născut în comuna Ipotesti. Mama ei era sora cu mama poetului Mihai Eminescu și cu maicile Fevronia, Sofia și Olimpiada Iurascu din Agafton. Pe când copilă avea zece ani, a venit schimonahia Fevronia din mănăstire și a zis mamei sale:

- Sora, tu ești saracă și ai copii mulți. Da-ne nouă o fată s-o creștem, s-o facem calugarită, ca să se roage lui Dumnezeu pentru voi și să fie mostenitoarea noastră în mănăstire.

- Cu bucurie, maica Fevronie. Îți dau pe asta mai mare!

Asa a ajuns în mănăstire maica Xenia. Aici a fost crescută cu multă grijă în casa matusilor ei, învățând de mică ascultarea, smerenia, cântarea bisericească și sfânta rugăciune. Ajungând în vârstă, s-a făcut mireasa lui Hristos și lauda pe Dumnezeu ziua și noaptea.

Ucenicele ei spun că maica Xenia era din copilărie o fiică tăcută, retrasă și iubitoare de liniște; se ruga mult, postea mereu și avea darul lacrimilor.

- De ce plângi, maica Xenia? o întrebau ucenicele.

- Plâng pentru varul meu că a avut o viață zbuciumată și a murit de tânăr! Venea mereu pe la noi. Ne citea din cartile lui, iar noi îi vorbeam de Dumnezeu și îl îndemnam să se roage. De atunci îi fac regulat parastas la biserică.

Asa s-a nevoit maica Xenia 60 de ani în Mănăstirea Agafton, slavind pe Dumnezeu și rugându-se pentru oameni. În vara anului 1926 a adormit cu pace și a fost înmormântată în cimitirul mănăstirii.

MONAHIA EPRAXIA DEMI - Manastirea Agapia (1832-1926)

Această vrednică stareță a Mănăstirii Agapia era de loc din partile Tîghinei. Venind de copilă în mănăstire, a fost crescută în dragoste de Hristos și răvna pentru cele duhovnicești. Apoi, primind tundera monahala, se nevoi zece de ani în deplină smerenie, în ascultare și rugăciune.

În anul 1904, maica Epraxia este aleasă stareță în Mănăstirea Agapia, pe care o conduce cu multă blândete și înțelepciune timp de patru ani de zile. Prin osardăia ei s-au refăcut în întregime biserică și incintă, distruse în incendiul din 1903. Din anul 1912, maica Epraxia Demi este aleasă stareță pentru a doua oară și conduce Mănăstirea Agapia cu o deosebită înțelepciune încă 14 ani de zile, înnoind viața duhovnicească și sporind numărul soborului până la 500 de calugărite. Cel mai mult puneă pret pe rugăciune și pe viața morală.

Niciodată nu îngăduia maicilor să primească mireni în chilie sau să umble prin incintă fără răsă și ținută cuviincioasă. Dar nici în haine scumpe nu le lăsa să se îmbrace, ca să nu smintească pe cineva.

Odată a văzut o calugarită venind la biserică îmbrăcată în haine scumpe. Deci, chemând-o la sine, i-a zis:

- Spune-mi, maica, pentru care sfânt te-ai îmbrăcat așa? Nu știi cât de mare este păcatul smintelii?

Deci, mult nevoindu-se pentru mântuirea tuturor, în anul 1926, maica Epraxia s-a retras din stareție. Apoi, mai trăind puțin, a adormit cu pace.

PROTOSINGHELUL PORFIRIE BUCURESCU - Manastirea Frasinei-Valcea (1862-1927)

Acest staret ales al Mănăstirii Frasinei s-a născut în comuna Domnesti - Argeș. Când era de 12 ani, a trecut prin sat un ieromonah și, văzând mai mulți copii, i-a întrebat:

- Care din voi ar vrea să meargă la mănăstire?

- Eu vreau să mă fac calugar! a răspuns unul din copii cu numele Petru. Era viitorul staret Porfirie.

După câteva zile, copilul a fost dus la Mănăstirea Frasinei și incredintat unui dascal iscusit, ieromonahul Lavrentie. Acesta l-a învățat carte și toată buna randuială, iar la vârsta de 20 de ani l-a tuns în cinul calugăresc cu numele de Porfirie. Și era parintele Porfirie foarte blând la cuvânt și smerit cu inima. Deci, văzând staretul ascultarea lui, l-a hirotonit preot și l-a pus eclesiarh.

În anul 1905, staretul Silvestru mutându-se la cele vesnice, obștea mănăstirii l-a ales staret pe parintele Porfirie. Și a povătuit Mănăstirea Frasinei 22 de ani, pastrand cu sfințenie așezământul lăsat aici de Sfântul Calinic. Sub staretul Porfirie, Mănăstirea Frasinei ajunsese cea mai renumită sihăstrie din țară, numărând până la 60 de părinți și frați. Randuiala acestei sihăstrie era aceasta: calugării luau parte la toate slujbele din biserică. Ascultarea se făcea în deplină tăcere, unită permanent cu rugăciunea lui Iisus. Masa era de obște. Fiecare servea cu înfrânare cât îi trebuia. Chiliile, bucatăria și biserică nu se încuiau. Părinții se sileau să citească sfintele cărți, să-și facă regulat pravila și canonul de chilie, să postească și să se roage cât mai mult.

Intr-o zi, staretul Porfirie a văzut pe un frate cu sufletul tulburat și l-a întrebat:

- Frate, ți-ai făcut canonul și pravila azi dimineață?

- Nu, parinte staret. N-am avut vreme să le fac.

- Din cauza aceasta ești tulburat! Lăsa ascultarea și du-te la chilie. După ce-ți vei termina pravila și canonul, să vii din nou la ascultare.

După un ceas, fratele s-a întors de la chilie cu fața veselă și plin de pace.

Un alt frate era nestatornic. Mereu venea și pleca din mănăstire. Odată l-a întrebat pe staret:

- Oare de ce nu pot sta în mănăstire?

- Pentru că nu te-ai spovedit odată cum trebuie! i-a răspuns staretul. Iată, timp de trei zile ești scutit de orice ascultare. Pregătește-te și te spovedește curat de toate gândurile tale și te vei liniști.

Intr-adevăr, după spovedanie s-a izbăvit de patima nestatorniciei.

De asemenea, staretul Porfirie nu îngăduia calugarilor să se nevoiască peste puterile lor sau să se retraga singuri la pustie. Intr-o zi, un frate i-a cerut voie să se nevoiască în pădure. Iar staretul i-a zis:

- Frate Ioane, nu-ți dau binecuvântare să te duci la pustie. Acolo sunt ispite multe. Ramai în obște, aici este locul tău.

Fratele însă a plecat pe ascuns. După câteva luni, terminând mănăstirea, voia să se coboare în mănăstire. Dar, fiind iarnă, cum mergea pe marginea unei văi, a alunecat în prăpastie și acolo a răposat. Iată unde duce neascultarea!

Staretul Porfirie, ostenindu-se mult pentru mântuirea fiilor săi duhovnicești, în toamna anului 1927, simțindu-și sfârșitul aproape, i-a binecuvântat pe toți și a răposat cu pace.

ARHIEREUL VALERIAN STEFANESCU - Episcopia Romanului (1825-1928)

Smeritul arhieru Valerian Stefanescu a fost un venerabil ierarh al Bisericii Ortodoxe Romane din secolul XX. Era unul din fiii preotului Petru Stefanescu si ai prezbiterii Anastasia, din comuna Garcina-Neamt. O casa binecuvantata de Dumnezeu cu multi copii, din care cinci au luat jugul vietii monahale si au ajuns calugari sporiti in fapte bune.

Cel dintai a fost episcopul Melchisedec (1822-1892), mare carturar si vrednic ierarh al Episcopiei Romanului. Al doilea a fost Arhierul Valerian (1825-1928). Al treilea frate a fost arhimandritul Ieronim (1832-1906), mare eclesiarh la Episcopia Romanului. Iar din surori au fost: monahia Evghenia (1821-1889), eclesiarha mare in Manastirea Varatec si monahia Suzana (1830-1925), stareta in Manastirea Razboieni-Neamt. La batranete insusi preotul Petru Stefanescu s-a facut calugar in Manastirea Bisericieni cu numele de Pahomie.

Arhierul Valerian, numit din botez Vasile, a urmat in tinerele Seminarul de la Socola-Iasi. In anul 1850 a fost hirotonit preot de mir si a functionat ca protopop la Bacau si la Roman timp de 19 ani.

Ramanand vaduv, in anul 1875 imbratiseaza viata monahala, iar in anul 1879 este hirotonit arhieru vicar pentru Ramnicu-Valcea. Dupa ce conduce un timp Tipografia Cartilor Bisericesci, in anul 1890 se retrage la Episcopia Romanului ca arhieru vicar, unde ramane pana la sfarsitul vietii.

Acest bland arhieru a fost un adevarat pastor al turmei lui Hristos si un devotat slujitor al sfantului altar. Cele mai alese fapte bune cu care era incununat au fost acestea: desavarsita smerenie, neagoniseala si o profunda dragoste pentru biserica, pentru sfintele slujbe, pentru oameni.

Permanent purta haine si vesminte din cele mai simple, incat nu se deosebea de ceilalti. Era dulce la cuvant si bland la inima, vorbea cu fiecare si impaca pe toti, iar de la slujbele bisericii era nelipsit ziua si noaptea. De asemenea, tot ce dobandea la sfintiri de biserici, la slujbe si chiar pensia sa impartea cu dragoste la vaduve si la saraci.

Se spunea despre dansul ca dupa primul razboi mondial mergea cu diaconul sau la sfintiri de biserici noi, in locul celor distruse, mai ales in judetele Bacau si Vrancea. Zabovea luni de zile, umbland pe jos din sat in sat, mangaind poporul descurajat, sfintind sfintele altare si cercetand pe preoti. Iar darurile ce i se aduceau, pe toate le impartea la orfani de razboi si se intorcea la episcopie numai cu toiagul in mana.

Se cuvine sa amintim si de grija ce o purta pentru luminarea copiilor mici. Din fondurile sale si ale episcopului Melchisedec, a cumparat alaturi de episcopie o gradina si a zidit in mijloc o scoala cu doua sali pentru educarea copiilor. Aceasta a fost prima gradinita de copii din orasul Roman, intretinuta de cei doi ctitori. O grija deosebita avea arhierul Valerian si pentru Seminarul din Roman. Zilnic veneau la el elevi pentru sfat si pentru ajutor, iar bunul pastor ii primea pe toti si-i ajuta cu dragoste.

Acest pururea pomenit arhieru iubea Biserica, ca pe insasi mireasa lui Hristos. In fiecare zi era nelipsit de la Sfanta Liturghie, de la Vecernie si Utrenie. Noaptea se destepta inaintea tuturor, isi lua toiagul si zabovea in fata catedralei, pana venea paracliserul sa descuie usa. Daca trecea ora si slujitorii intarziau, arhierul Valerian dadea binecuvantare si incepea pe de rost Miezonoptica. Iar dupa ce se descuia biserica, zicea batranul:

- Cititi de la psalmii Utreniei, ca Miezonoptica am zis-o eu la usa bisericii!

Dar misiunea cea mai sfanta pe care o avea arhierul Valerian era hirotonirea candidatilor de preotie si pregatirea lor pentru pastoratie. Saptamanal hirotonea preoti noi, pe care ii invata randuiala slujbelor timp de 40 de zile. Cu o bunatate si indemanare rar intalnita, blandul arhieru forma pe slujitorii sfintelor altare, deprinzandu-i mai ales frica de Dumnezeu, dragostea de biserica si mila de oameni. Asa s-a nevoit si asa a trait venerabilul arhieru Valerian Stefanescu 103 ani, fiind cinstit de copii, de tineri si batrani, de preoti, de calugari si de mireni, ca un patriarh si parinte al tuturor. El a fost o adevarata binecuvantare pentru Episcopia Romanului, pentru ierarhia Bisericii Ortodoxe Romane.

In primavara anului 1928, arhierul Valerian a adormit cu pace, dandu-si sufletul in mainile marelui Arhieru Iisus Hristos. Trupul i-a fost asezat intr-un mic paraclis din mijlocul gradinii, alaturi de fratele sau, episcopul Melchisedec, langa gradinita de copii fondata de el. Deasupra mormantului sunt scrise aceste cuvinte:

"Sub aceasta piatra odihneste smeritul rob al lui Dumnezeu - Arhierul Valerian Stefanescu-Craioveanul. Mort in 8 martie, 1928, dupa o viata de peste una suta ani, rodnic in fapte bune.

Vesnica lui pomenire!"

IEROSCHIMONAHUL ILIE VULPE - Mare duhovnic al parintilor atoniti (1851-1928)

Acest cuvios parinte era de loc din judetul Orhei. Parintii sai, Ilie si Melania, i-au dat o crestere cu totul aleasa. In anul 1879 s-a dus la Sfantul Munte si s-a calugarit la Schitul romanesc Lacu. Vazand parintii ravna si intelepciunea lui, in anul 1881 l-au invrednicit de darul preotiei si savarsea cele sfinte cu mare credinta si frica de Dumnezeu. In anul 1894, a cumparat chilia Sfantul Ioan Botezatorul, la locul numit Colciu, pe mosia Manastirii Vatopedu.

Deci, reinnoind chilia, a adunat in jurul sau cinci ucenici alesi, anume: Eftimie, Andrei, Paisie, Gherasim si Ioan Gutu ieromonahul, formand impreuna o vestita familie duhovniceasca. Iar nevointa parintelui Ilie ieroschi- monahul era tacerea si neincetata rugaciune, fiind un vestit lucrator al rugaciunii inimii. Apoi savarsea cu multa evlavie pravila bisericii si Sfanta Liturghie, iar cand slujea, se multumea numai cu Sfanta impartasanie si cu prescura, neprimind mancare decat sambata si Duminica. Cand nu savarsea cele sfinte, primea hrana o data pe zi, afara de miercuri si vineri cand nu manca nimic. Apoi dormea foarte putin si citea zilnic Sfanta Scriptura si cuvintele Sfintilor Parinti.

Pentru smerenia si nevointa lui, s-au odihnit din belsug in inima acestui parinte darul Duhului Sfant si dumnezeiasca dragoste. Cu adevarat, ieroschimonahul Ilie Vulpe era parintele dragostei si al blandetii, vestit in tot Muntele Athos. Caci era foarte primitiv, milostiv, fara rautate, ca un copil, si intelept la cuvant.

Timp de peste 30 de ani, parintele Ilie a fost unul din cei mai iscusiti duhovnici ai Muntelui Athos, formand si povatuind pe calea mantuirii sute de fii duhovnicesci, romani, greci, rusi, bulgari si sarbi. Toti il cautau si se foloseau de cuvintele lui. Iar daca vedea pe vreunul rusinandu-se, indata il imbarbata, zicand:

- Indrazneste, fiule, ca si eu sunt pacatos! Astfel castiga multe suflete pe calea mantuirii.

Adeseori sfatuia pe ucenici, zicand:

- Fiilor, sa nu uitam ca suntem in Sfantul Munte, unde ne-a chemat Maica Domnului sa lucrăm fapta buna. Sa ne rugam neincetat lui Dumnezeu pentru mantuirea lumii si a intregului neam crestinesc.

Alteori iarasi le zicea:

- Parintilor, sa nu uitam cuvantul din Pateric pe care l-a zis Ava Iosif catre Ava Lot: "Nu te poti face calugar, de nu te vei face ca focul!" Deci sa arda inima noastra pentru dragostea lui Hristos.

Odata a venit la el un calugar pentru spovedanie si i-a zis:

- Parinte, da-mi binecuvantare sa ma fac nebun pentru Hristos! Iar batranul i-a raspuns, zambind:

- Nu-ti ajunge cat esti de nebun? Vrei sa te mai faci?

Deci, rusinandu-se calugarul, i-a pus metanie pana la pamant si i-a zis:

- Iarta-ma, cinstite parinte, ca am gresit! Iar el, sarutandu-l, l-a liberat cu pace.

Asa s-a nevoit Cuviosul ieroschimonah Ilie Vulpe 50 de ani in Sfantul Munte, slavind pe Dumnezeu ziua si noaptea si crescand multi fii duhovnicesci. Apoi, vazandu-si sfarsitul apropiat, i-a binecuvantat pe toti si a adormit cu pace la 8 decembrie, 1928, fiind plans si petrecut la mormant de numerosi calugari atoniti.

IERODIACONUL CRISTOFOR SIHASTRUL - Schitul Sihla (1930)

Intre anii 1930-1933 se linistea in padurile din jurul Schitului Sihla un ierodiacon strain de aceste locuri, numit Cristofor. Era cu metania din Manastirea Frasiniei. Fiind student la teologie, in fiecare vacanta se retragea la Sihla si se nevoia singur in munte, intr-un mic bordei din padure, la un kilometru departare de schit. Pe atunci se aflau mai multi calugari sihastri in Muntii Sihlei.

Odata treceau cu oile prin aceste paduri neumblate doi frati din Manastirea Sihastria, Vasile si Constantin (Cleopa) Ilie. Unul din ei observa usa unui bordei pustnicec si batu incet:

- Binecuvinteaza, parinte!

Dar nimeni nu-i raspunde. Atunci observa ca usa era incuiata cu un ratez de care atarna o sfoara. Trase usor de sfoara si usa se deschise.

Inauntru, o incapere mica sub o stanca de gresie. Pe jos, cetina de brad si bureti, iar alaturi, un fel de masa cu un ceaslov pe ea si o bucata de hartie pe care scria: "Aici locuieste jivina pamantului, D.C.". Atunci a zis unul din frati:

- Cati robi ascunsi are Hristos in padurile acestea! Daca am sti cine este, i-am aduce mancare de la stana.

Apoi, inchizand usa, au plecat dupa oi.

Dupa cateva zile, sosi intr-o seara la stana manastirii un parinte strain. Era slab, inalt si purta ceva in spate.

- Fratilor, a zis el, va cunosc de cand ati fost la chilia mea cu oile. V-am vazut din desisul padurii. Eu sunt "jivina pamantului, ierodiaconul Cristofor!"

- Dar ce aveti in aceasta traista cu semnul crucii pe ea? l-au intrebat fratii.

- Este craniul unui sfant pe care l-am aflat in padure. Duceti-ma in manastire, la parintele egumen, sa-i descopar taina aceasta.

Deci, ducandu-l la Protosinghelul Ioanichie Moroi, egumenul Sihastriei, ierodiaconul Cristofor i-a spus urmatoarele:

- In vara aceasta, de ziua Sfantului Ilie, dupa ce am slujit Sfanta Liturghie la Sihla, ma intorceam la bordeiul meu din padure. Pe cale, fiind obosit, am adormit putin intr-o poiana. Deodata, insa, o mana nevazuta m-a intors cu capul in locul unde imi erau picioarele.

Socoteam ca este o nalucire diavoleasca. M-am inchinat si am adormit din nou. Apoi, iarasi, aceeași mana m-a desteptat. In clipa aceea am vazut la inaltimea brazilor un calugar foarte cuvios. Era imbracat in rasa de siac, cu capul descoperit, cu parul alb pe spate, cu barba potrivita, cu fata luminata, purtand metanii de lemn in mana. Deci, mi-a zis cu glas linistit:

- Nu te teme, parinte Cristofor. Sunt un smerit rob al lui Hristos, care m-am nevoit de mult in locul acesta multi ani de zile, nestiut de nimeni, si am adormit aici. Oasele mele, insa, au ramas pana acum neingropate. Deci, scoala-te, zi marturisirea de credinta - Crezul, apoi fa la dreapta o suta de pasi si vei gasi langa o stanca osemintele mele. Sa iei de binecuvantare numai capul meu si sa-l porti cu tine toata viata, oriunde vei merge, ca iti va fi de mare ajutor. Iar oasele mele sa nu indraznesti a le lua, ci sa le ingropi acolo sub pamant!

Dupa ce a disparut acel cuvios din ochii mei, continua ierodiaconul Cristofor, intai m-am rugat sa nu fie nalucire de la vrajmasul. Apoi am simtit o mare bucurie duhovniceasca in inima mea. Apoi am zis crezul si am numarat o suta de pasi la dreapta. Deodata am aflat, sub o stanca scobita, osemintele acelui mare cuvios. Erau galbene ca ceara si binemirosoase. M-am inchinat, am facut trei metanii si m-am aplecat sa implinesc porunca. Gandul insa ma ispitea sa iau toate oasele. Deci, am asternut rasa jos, dar, o minune! Cum ma atingeam de oase, ele se faceau fierbinti in mana mea, incat ma frigeau la degete. Apoi unul cate unul dispureau in pamant. Atunci, cerand iertare sfantului ca am calcat porunca, am luat cu mine numai craniul si am venit la bordei.

Din ziua aceea port cu mine capul cuviosului oriunde merg si cu rugaciunile lui sunt izbavit de orice ispita si primejdie.

- Parinte Cristofor, l-a intrebat egumenul, stii cumva numele acestui cuvios?

- Multa vreme n-am stiut numele lui. Deci, m-am rugat lui Dumnezeu cu lacrimi sa-mi descopere numele cuviosului. Iar intr-o noapte, pe cand faceam Utrenia in bordei, deodata imi apare inainte acel cuvios minunat si imi zice:

- Parinte Cristofor, nu te necaji ca nu stii cum ma cheama. Ma numesc ieroschimonahul Pavel. Sa ma pomenesti la sfintele rugaciuni! Si indata s-a facut nevazut.

- Da, acesta era duhovnicul Sfintei Teodora de la Sihla, a spus egumenul Sihastriei. El a trait in Schitul Sihastria pe la sfarsitul secolului XVII. Apoi s-a retras la pustie si a raposat acolo.

Deci, a zaborvit ierodiaconul Cristofor trei zile in Manastirea Sihastria, slujind zilnic Sfanta Liturghie impreuna cu Protosinghelul Ioanichie Moroi. In aceste zile, capul Cuviosului Pavel Ieroschimonahul a stat tot timpul pe Sfanta Masa, de unde raspandea in biserică o buna mireasma duhovniceasca. Apoi, sarutand parintii acel sfant cap, Ierodiaconul Cristofor l-a pus din nou in traista, ce purta pe ea semnul Sfintei Cruci, si a plecat spre Schitul Sihla. Din ziua aceea nimeni nu l-a mai intalnit pe Ierodiaconul Cristofor. Se crede ca s-a retras in adancul codrilor din Muntii Sihlei si acolo s-a savarsit, slavind pe Dumnezeu. Zadarnic au incercat parintii din Sihastria sa-i gaseasca macar bordeiul. Nimeni nu l-a mai aflat. Se vorbește in traditia locului ca intre Schitul Sihla si Rapa lui Coroi din apropiere este un loc tainuit de Dumnezeu pe care nimeni nu-l poate descoperi. Acolo s-au nevoit de-a lungul veacurilor multi sihastri sfinti. Poate acolo sa fi adormit si parintele Cristofor cu craniul Cuviosului Pavel in bratele sale!

RASOFORUL VASILE ILIE - Manastirea Sihastria (1902-1931)

Viata

Acest smerit rasofor a fost un nevoitor neintrecut in obstea Manastirii Sihastria. Nascut intr-o familie binecuvantata cu multi copii, din comuna Sulita-Botosani, de mic a fost chemat sa slujeasca lui Hristos. Parintii lui, Alexandru si Ana Ilie, se ocupau cu cresterea vitelor. Din cei zece copii, cinci si-au ales viata calugareasca.

Rasoforul Vasile Ilie a venit la Manastirea Sihastria in anul 1929, impreuna cu alti doi frati ai sai mai mici, Gheorghe si Constantin.

Timp de trei ani, cat a trait, a fost pastor la oile manastirii, fiind pentru toti exemplu de dragoste, de rugaciune si ascultare.

In primavara anului 1931 s-a mutat din viata aceasta la odihna cea neinserata.

Fapte si cuvinte de invatatura

Rasoforul Vasile era din copilarie pastor de oi. Inainte de a veni la Sihastria, s-a nevoit un timp la Schitul Cozancea-Botosani, ca ucenic al Schimonahului Paisie Olaru. Acolo avea aceeasi ascultare. Insa, pentru viata lui aleasa, vrajmasul ii facea multe ispite. Intr-o seara, pe cand citea la Psaltire, diavolul s-a aratat in chipul unei pasari, a intrat in foc si cu mare zgomot a risipit jaraticul, incat s-au aprins stana si oile. Alteori speria turma sau intra in caini si ii ucidea. Ca nu putea rabda vrajmasul focul rugaciunii lui. Insa tanarul ostas nu se temea de cursele diavolului si niciodata nu lasa mintea sa i se raspandeasca in vremea rugaciunii.

Cand a venit rasoforul Vasile Ilie la Manastirea Sihastria, cu fratii sai Gheorghe si Constantin, intai au fost pusi de egumen la incercare. Timp de trei zile au fost tinuti la poarta manastirii, in post si rugaciune, pentru a ispi taria credintei lor. Toata ziua loveau cu batul in trunchiul unui copac si nu vorbeau cu nimeni. Seara venea iconomul si-i intreba:

- Spuneti, fratilor, a zis ceva copacul?

- Nu, raspundeau ei.

- Nu-i este foame copacului?

- Nu! ziceau fratii.

- Iata, asa trebuie sa rabde calugarul in manastire! Apoi iconomul pleca, fara sa le dea de mancare. Asemenea a facut si in seara urmatoare.

A treia zi a venit din nou iconomul, a luat pe cei trei frati si i-a dus in biserica. Dupa ce s-au inchinat, egumenul i-a binecuvantat, i-a spovedit din copilarie, le-a dat mancare la trapeza si a doua zi i-a invrednicit de Trupul si Sangele Domnului. Apoi le-a dat chiliile si le-a randuit ascultari deosebite.

Timp de trei ani de zile, rasoforul Vasile Ilie a trait la stana manastirii. Si era asa de bland si plin de dragoste, ca il iubeau toti, pana si oile, cainii si pasarile cerului. Iar nevointa lui era aceasta: in fiecare zi manca o singura data, dupa-amiaza, la ora trei. Stia Psaltirea si cele sapte laude pe de rost, pe care le zicea zilnic mergand dupa oi cu capul descoperit. Noaptea facea cinci sute de metanii si citea Vietile Sfantilor, cugetand mereu la judecatile Domnului.

O alta nevointa a acestui suflet iubitor de Hristos era purtarea de grija pentru pustnicii din padure. Pe atunci se nevoiau in jurul Manastirii Sihastria si al Schitului Sihla peste 30 de pustnici, calugari si maici. Fratele Vasile Ilie era prietenul pustnicilor. Cand intalnea vreunul prin munti si paduri, chiar de nu-l cunostea, ii facea metanie si ii zicea:

- Binecuvinteaza, parinte, si te roaga-pentru mine, pacatosul! Aveti nevoie de ceva mancare de la stana?

Daca pustnicul incuviinta, fratele Vasile ii aducea a doua zi branza, cartofi, legume, sare si faina. Si avea numerosi sihastru pe care ii cunostea si ii cerceta la chiliile lor.

Odata a intrebat pe un sihastru:

- Parinte, ce sa fac ca sa ma mantuiesc?

- Frate, a zis batranul, roaga-te mereu, fa ascultare cu dragoste si sa ai smerenie. De vei pazi aceste trei, cu siguranta te mantuiesti.

In toamna anului 1930, rasoforul Vasile pastea oile impreuna cu fratele sau Constantin, pe obcina Muntilor Sihlei. In ceasul acela au trecut pe acolo un pustnic sfant si minunat, arhiereul Ioan, cu diaconul sau. Dupa ce i-a binecuvantat pe amandoi, episcopul, fiind inaintevazator, a zis catre cel mai tanar:

- Frate Constantin, spune-i fratelui Vasile sa se pregateasca si sa mearga inainte, ca are de facut o cale lunga!

Fratii n-au inteles atunci cuvintele acelui sfant sihastru, insa dupa sase luni, fratele Vasile s-a dus catre Hristos pe calea cea lunga si fara de intoarcere.

In primavara anului 1931, acest smerit ascultator s-a imbolnavit si a fost adus in manastire. Odata, pe cand se ruga in fata bisericii, a avut o vedenie infricosata. De frica a inceput a plange si striga cu glas tare:

- Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, miluieste-ma! Iar catre parintii care s-au adunat in jurul lui a zis:

- Inchinati-va, parintilor, inchinati-va ca, iata, Stapana noastra a venit aici! Maica Domnului nostru este de fata, cu Mantuitorul in brate! Iat-o deasupra noastra!

- Frate Vasile, de ce ai strigat asa de tare? I-au intrebat calugarii.

- Parintilor, pe cand ma rugam in fata bisericii, deodata a aparut o ceata de diavoli foarte fiorosi cu toiege de foc in maini, care au inceput a ma bate cumplit si a striga: "In zadar te mai rogi, ca nu te-ai mantuit. Tu esti ai nostru, ca esti pacatos!"

Atunci am inceput a striga cu nadejde catre Maica Domnului. In clipa aceea s-a coborat din cer un nor alb, plin de lumina, pana deasupra bisericii. Iar in nor am vazut pe Maica Domnului cu Mantuitorul in brate, zicand catre mine:

- Nu te teme, ca de acum mai ai trei zile si vii la noi! Apoi Mantuitorul ne-a binecuvantat pe toti si s-a ridicat la cer... Parintilor, mare putere si indrazneala are Maica Domnului inaintea Mantuitorului nostru Iisus Hristos si foarte mult asculta rugaciunile ei!

La urma i-a zis egumenul:

- Frate Vasile, sa nu te insele vrajmasul. Ia aminte de sine si-ti pazeste mintea, ca multe sunt cursele lui. Apoi a zis catre ceilalti frati:

- Daca dupa trei zile fratele Vasile se va duce dintre noi, intr-adevar, Maica Domnului i s-a aratat. Iar daca nu, atunci a fost inselat de diavolul.

Dupa trei zile, exact la aceeasi ora, rasoforul Vasile Ilie a adormit in pace, cu rugaciunea pe buze.

Cine stie cati pustnici sfinti se rugau in clipa aceea pentru odihna sufletului sau!

MONAHUL GHERASIM ILIE - Manastirea Sihastria (1904-1933)

Viata

Era frate cu rasoforul Vasile Ilie, pe care l-a odraslit aceeasi familie aleasa din comuna Sulita-Botosani. Arzand pentru dragostea lui Hristos, in anul 1926 a intrat in nevointa calugareasca la Schitul Cozancea-Botosani. Acolo a fost doi ani ucenic al unui imbunatatit sihastru - schimonahul Paisie Olaru.

In anul 1929 a venit la Manastirea Sihastria, unde s-a nevoit inca 5 ani in desavarsita ascultare, in rugaciune si in cugetare la cele vesnice. Ascultarea lui, ca si a fratilor sai, a fost pastoritul oilor manastirii.

Dupa o nevointa rar intalnita, monahul Gherasim Ilie - acest fiu al ascultarii si al neadormitei rugaciuni - si-a dat sufletul in mainile Domnului, in vara anului 1933.

Fapte si cuvinte de invatatura

Pe cand era ucenic la Schimonahul Paisie in Schitul Cozancea, l-a trimis batranul la o ascultare. Fratele Gheorghe, inasa, umbland dupa sfatul mintii sale, a intrat in chilie si a lasat pe masa aceasta scrisoare: "Iarta-ma, parinte Paisie, eu am plecat in padure pentru cinci zile, sa ma pocaiesc". Mai tarziu, citind batranul scrisoarea, zise: "Acest lucru este din ispita diavolului si nu-i va fi de folos, ca este fara binecuvantare!"

La miezul noptii batu cineva in usa chiliei!

- Binecuvinteaza, parinte Paisie, si ma iarta pe mine, pacatosul!

- Cine esti? intreba batranul.

- Fratele Gheorghe, pacatosul.

- Cum se poate asta? Fratele Gheorghe este plecat in padure sa se pocaiasca, pentru cinci zile!

- Iarta-ma, parinte, ca am gresit!

- Dumnezeu sa te ierte, frate. Intra in chilie si spune-mi ce ti s-a intamplat.

- De mult voiam sa ma rog singur, cateva zile. Deci, am luat Ceaslovul si m-am ascuns in padure, intr-o groapa. Acolo am inceput a face metanii si a ma ruga cu lacrimi. Pe la miezul noptii aud langa mine un glas infiorator: "Ce faci aici?" Ma intorc si vad un arap urias cu chip infricosat. Era vrajmasul. Atunci, cuprins de frica, am luat ceaslovul si am fugit la chilie.

Din ceasul acela, ucenicul nu mai facea nimic fara binecuvantare.

Dupa primirea schimei monahale, parintele Gherasim si-a inmultit nevointa. Repeta zilnic Psaltirea si cele sapte laude pe care le stia pe de rost, iar noaptea facea sute de metanii cu rugaciunea lui Iisus. Era un suflet foarte nevoitor, tainic si avea mare evlavie catre Maica Domnului. Vorbea putin si avea darul lacrimilor.

Parintele Gherasim purta cu sine intotdeauna icoana Maicii Domnului. O invelea intr-un servet curat, o punea in traista, alaturi de Vietile Sfintilor si pleca cu oile la pascut. In padure, agata icoana in trunchiul unui fag, citea Acatistul Bunei Vestiri si facea metanii.

Odata, pe cand se ruga, a inceput a plange cu voce tare inaintea icoanei Maicii Domnului. Trecand pe acolo, un padurar l-a intrebat:

- Ce ti s-a intamplat, parinte, de plangi asa?

- M-am lovit la un picior.

- Lasa, frate, ca o sa-ti treaca!

- Sa dea Dumnezeu sa-mi treaca!

Acest tanar ostas al lui Hristos avea si o alta nevointa de taina. Totdeauna cugeta la moarte si la ceasul infricosatei judecati. Cand auzea ca vreun parinte este greu bolnav, se ducea langa el, il mangaia, se ruga pentru dansul, ii citea din sfintele carti, apoi incepea sa verse lacrimi.

- De ce plangi, parinte Gherasim? il intreba bolnavul.

- Plang pentru ca mi se apropie ceasul mortii, iar eu inca nu m-am pregatit!

Monahul Gherasim se ducea uneori noaptea in cimitir si acolo se ruga si plangea singur. Iar in chilie isi facuse, in loc de pat, un sicriu in care se odihnea cateva ceasuri.

Intr-o zi i-a zis un parinte:

- Cate sicrie de acestea o sa putrezeasca pana vei muri sfintia ta!

- Eu cred in bunul Dumnezeu - a raspuns el - ca acesta imi va fi mie casa de veci!

Dupa putina vreme cuvantul lui s-a implinit.

In primavara anului 1933, egumenul manastirii a cumparat cateva hectare de teren langa Targu Neamt, pentru nevoile obtsii. Auzind de aceasta, monahul Gherasim a oftat adanc si a zis catre toti:

- Parintilor, de acum s-a dus linistea si pacea duhovniceasca a calugarilor din manastirea noastra!

Un an mai tarziu cu totii ziceau:

- Cata dreptate a avut parintele Gherasim.

Odata s-a imbolnavit parintele Gherasim si i-a zis egumenul:

- Sa-ti aducem un doctor, sa te faci sanatos? Iar el i-a raspuns cu lacrimi:

- Iertati-ma, parintilor, eu m-am rugat lui Dumnezeu sa-mi dea necaz si boala, numai sa ma mantuiesc. Deci, daca Dumnezeu a facut mila cu mine, eu sa ma impotrivesc? Lasati-ma in mana si in voia lui Dumnezeu, ca boala este spre mantuirea mea.

Fiind bolnav, parintele Gherasim nu mai putea sluji la biserica. Dar de la Sfanta Liturghie nu lipsea. Statea, fie in strana, fie jos, rezemat de o perna.

- Parinte Gherasim, ii spuneau ceilalti, de ce nu stai la chilie pana te faci mai bine?

- Parintilor, iertati-ma pe mine, pacatosul, am venit sa mai ascult o Sfanta Liturghie. Poate aceasta este ultima din viata mea. Ca nici o slujba nu-i mai de nevoie pentru mantuirea noastra decat dumnezeiasca Liturghie.

Intr-o zi a murit un calugar batran. Atunci parintele Gherasim a zis catre toti cu lacrimi:

- Sa stiti, parintilor, ca, dupa parintele Vasile, mie imi vine randul sa plec din viata aceasta.

- Intr-adevar, in ziua de 14 septembrie, 1933, mult rabdatorul Gherasim Ilie si-a dat sufletul in mainile lui Hristos, culcat in sicriul pe care singur si-l facuse. Sub capatai i s-a gasit aceasta scrisoare, adresata fratelui sau mai mic, care avea sa fie arhimandritul Cleopa de mai tarziu:

"Iubitul meu frate Constantin,

Sa stii ca pe fratia ta te va tine Dumnezeu mai mult in aceasta viata. Deci, te rog sa nu ma uiti pe mine, pacatosul, la sfintele rugaciuni. Caci si eu, cu multe lacrimi, m-am rugat lui Dumnezeu pentru tine si pentru toti fratii, sa va aduca Domnul pe calea mantuirii!"

IEROSCHIMONAHUL VARLAAM VANTU - Muntele Athos (1833-1934)

Acest parinte a fost un ales nevoitor atonit si un duhovnic renumit. Era fecior de tarani credinciosi, de loc din comuna Buimaceni-Botosani. Dorind sa-si inchine viata lui Hristos, a plecat de tanar in Sfantul Munte si s-a calugarit acolo, la o chilie romaneasca. Dupa mai multi ani de nevointa, parintele Varlaam se intoarce in tara si ramane la Schitul Cozancea-Botosani. Aici este hirotonit si numit egumen in anul 1899.

Timp de 12 ani a condus ieroschimonahul Varlaam Schitul Cozancea. Ca duhovnic iscusit ce era, a crescut multi ucenici in frica de Dumnezeu, deprinzandu-i ascultarea, rugaciunea si milostenia. Sub conducerea lui, Schitul Cozancea a trait o epoca in floritoare.

In anul 1912, batranul egumen se intoarce din nou in Athos, sa-si dea acolo obstescul sfarsit. Spun parintii romani atoniti ca tocmai atunci se nevoia un ieroschimonah moldovean, anume Nicolae, la chilia Sfantul Nicolae din Iufta, pe terenul Manastirii Pantocrator. Parintele Nicolae era tare batran si nu avea ucenici. El incepuse zidirea unei biserici in cinstea marelui ierarh, dar nu avea cu ce s-o termine. Intristat de aceasta, a pus icoana Sfantului Nicolae intr-un copac si se ruga, zicand:

- Sfinte Nicolae, eu sunt batran si nu mai pot. Iata, biserica ta ramane neterminata. Tu faci minuni si pe mare si pe uscat. Tu ai dat trei pungi cu galbeni la cele trei fete, da-mi si mie ajutor ca sa termin biserica ta!

Pe cand se ruga batranul cu lacrimi, a sosit si parintele Varlaam in Athos. Deci, ramanand acolo, a terminat biserica Sfantul Nicolae si a adunat cativa ucenici buni. In anul 1934, ieroschimonahul Varlaam s-a savarsit din viata cu sufletul impacat si a fost ingropat langa biserica, alaturi de parintele sau duhovnicesc

MONAHUL ILARION IONICA - Manastirea Sihastria (+ 1934)

Viata

Parintele Ilarion Ionica a fost un calugar foarte iubitor de Dumnezeu, inchinat din copilarie Maicii Domnului. Era de loc din comuna Racova- Bacau. In tinerețe a fost casatorit si a avut copii. Apoi, trecand printr-o grea incercare, a lasat totul si a venit la Manastirea Sihastria. Egumenul Ioanichie Moroi l-a calugarit si l-a randuit iconom si povatuitor peste frati. Dupa douazeci de ani de desavarsita ascultare si smerenie, s-a mutat catre Domnul in varsta de 80 de ani.

Fapte si cuvinte de invatatura

Parintele Ilarion a fost in lume plutas pe raul Bistrita. intr-o noapte de iarna, pe cand se intorcea acasa de la lucru, l-au atacat lupii pe cale. Dupa doua ore de lupta, nu se mai putea apara de ei. Deci, cazand in genunchi, s-a rugat, zicand:

- Maica Domnului, daca ma scapi de aici cu viata, las toate si ma fac calugar.

In clipa aceea s-au auzit glasuri de oameni si o sanie cu clopotei. Lupii au fugit, iar el, fiind salvat, a fost dus in familie. Dupa cateva luni de zile s-a dus la Manastirea Sihastria sa slujeasca lui Hristos.

Trecand un an de zile, diavolul i-a facut o grea ispita. Il cuprinsese o mare intristare si voia sa plece la alta manastire. intr-o noapte, mergand la biserica, se ruga in urma si plangea. Apoi a vazut ca din icoana Maicii Domnu- lui a iesit o femeie cuviincios imbracata, care, apropiindu-se de el, l-a intrebat:

- De ce plangi si esti tulburat, frate Ioane?

- Mi-i urat aici si as vrea sa plec din manastirea aceasta!

- De ce ti-i urat in casa mea? Fii linistit si fa toate cu dragoste, ca de acum nu-ti va mai fi urat niciodata! Apoi acea femeie minunata s-a intors iarasi spre icoana si s-a facut nevazuta. Era Maica Domnului.

Din ceasul acela, fratele Ioan s-a izbavit de aceasta ispita. Mai tarziu, calugarindu-se, a ajuns un monah desavarsit.

Timp de 20 de ani, parintele Ilarion a fost iconomul Manastirii Sihastria. Dimineata mergea la chilia fiecaruia si zicea:

- Haideti, dragii tatei, veniti la ascultare! Apoi pleca inainte cu rugaciunea pe buze si lucra cu fratii toata ziua, facandu-se pilda tuturor de smerenie, de blandete si de nemuritoare dragoste. Seara, cand se intorcea la chilie, batranul facea metanie tuturor, zicand:

- Iertati-ma, parintilor, ca poate v-am separat cu ceva! Apoi se ducea la chilie si citea acatistul si paraclisul Maicii Domnului.

In primavara anului 1933, parintele Ilarion s-a dus in padure dupa lemne si si-a rupt un picior. Mai tarziu, cangrenandu-se rana, batranul se ruga cu lacrimi, zicand:

- Maica Domnului, nu ma lasa, ca greu ma doare piciorul!

Noaptea, pe cand se ruga, a intrat in chilia lui o femeie cuviincioasa, in chipul unei doctorite din Targu Neamt si l-a intrebat:

- De ce plangi, parinte Ilarion?

- Doamna doctorita, mi-am rupt piciorul si ma doare cumplit. Simt ca voi muri si plang ca nu m-am pocait.

Apoi doamna aceea s-a uitat la piciorul lui, l-a atins cu mana si i-a zis:

- Nu mai plange, parinte Ilarion. De acum te vindeci la picior si vei mai trai inca un an de zile. Dupa aceea te vei odihni.

Apoi a iesit doctorita si batranul a adormit. Era Maica Domnului. Dimineata s-a sculat sanatos, a venit la biserica si a spus tuturor minunea Maicii Domnului.

Deci, mai traind exact un an, in aceeasi zi, la Duminica izgonirii lui Adam din Rai, si-a dat sufletul in bratele Maicii Domnului si a fost petrecut de toti la cimitirul manastirii.

MONAHIA MATRONA DOMNARU - Manastirea Horezu (1852-1935)

Era fiica unui mocan din partile Sibiului. Tatal sau s-a facut mai tarziu calugar in Muntele Athos, cu numele de Nicodim, iar copila a fost crescuta la Manastirea Saracinești-Valcea de la varsta de 5 ani.

In anul 1868 a fost calugarita si trimisa de ascultare la Manastirea Horezu. Acolo si-a continuat nevointa maica Matrona, in rugaciune si smerenie, pana in anul 1922, cand a fost aleasa stareta. Ea a povatuitor obstea manastirii timp de patru ani de zile, facandu-se tuturor exemplu de bunatate duhovniceasca.

In anul 1926 s-a imbolnavit greu. Deci, rugandu-se cu lacrimi Maicii Domnului, a fost vindecata in chip minunat si a mai trait inca noua ani. Spuneau maicile ca era nelipsita ziua si noaptea de la biserica. Cu chipul senin, cu rugaciunea pe buze si cu toiagul in mana, mergea cea dintai la slujba si se intorcea cea mai de pe urma.

In vara anului 1935, simtindu-si aproape sfarsitul, si-a chemat ucenicele si le-a spus:

- Maica Olimpiada si maica Gherasima, peste trei zile eu plec din aceasta lume. Ma cheama Domnul si Maica Domnului. Va rog sa traiti in iubire, in smerenie si in ascultare. Niciodata sa nu lipsiti de la biserica. Sa nu adunati avere pe pamant, nici bani, nici haine, ca acestea ne despart de dragostea lui Hristos. Ramaneti in manastire pana la moarte, oricate ispite veti avea. Iar eu ma voi ruga lui Dumnezeu pentru manastire si pentru sfintiile voastre.

A doua zi s-a desteptat de dimineata, s-a imbracat in hainele de calugarie si a zis ucenicei:

- Citeste-mi acatistul Bunei-Vestiri. La sfarsit, maica Matrona a rostit aceste cuvinte de lauda in cinstea Maicii Domnului:

- Bucura-te, Mireasa, pururea Fecioara! In clipa aceea si-a dat duhul.

CUVIOSUL GHELASIE MALOVICANU - Manastirea Cernica (1858-1936)

Cuviosul ieroschimonah Ghelasie a fost cel mai mare duhovnic si sihastru al Manastirii Cernica din secolul nostru. S-a nascut in comuna Malovat- Mehedinti si a imbratisat viata calugareasca in obstea Sfantului Ierarh Calinic, la anul 1888. Dupa doi ani a primit schima

monahala, iar dupa alti cinci ani de ascultare s-a invrednicit de darul preotiei. Parintele Ghelasie a slujit Sfanta Liturghie cu multa credinta si cu lacrimi timp de 20 de ani.

Urmand nevointa calugarilor isihasti, si-a ales sa petreaca restul vietii in chilie, pana la moarte. Timp de inca 20 de ani, acest mare iubitor de liniste s-a rugat ziua si noaptea in chilie si in inima sa, nestiut de nimeni. Aici primea Preacuratele Taine si hrana cea de toate zilele, aici se ostenea cu postul, aici cugeta la Dumnezeu cu lacrimi, aici se impartasea din bucuria Duhului Sfânt si tot aici spovedea obstea monahilor si pe credinciosi. Pentru multa sa osteneala s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul cuvântului si al mangaierii, ajungand cel mai iscusit duhovnic al Manastirii Cernica. Aproape toti monahii, elevii seminarului, ca si numerosi credinciosi din Capitala il aveau pe Cuviosul Ghelasie de parinte duhovnicesc. Singur Mantuitorul stie cate inimi zdrobite a mangaiat, cate constiinte apasate a usurat, cate lacrimi si dureri a alinat. Parintele Ghelasie nu era aspru la canon, daca omul inceta a mai face pacatul.

In primavara anului 1936, o fiica duhovniceasca a cerut binecuvantare sa mearga la Mormantul Domnului.

- Te binecuvintez - a zis batranul - sa mergi la Ierusalim si sa te rogi si pentru mine! Sa stii ca acolo te vei calugari, dar cand te vei intoarce in tara, pe mine nu ma vei mai afla in viata.

Intr-adevar, la 7 mai, 1936, Cuviosul Ghelasie - marele duhovnic al Manastirii Cernica - a adormit cu pace, fiind plans de soborul parintilor si de numerosii sai fii duhovnicesci.

Doamne, odihneste cu sfinții pe parintele Ghelasie!

MONAHUL MINA DIACONESCU - Manastirea Turnu (1856-1936)

Acest cuvios calugar era din comuna Berislavesti-Valcea. In tinerețe a fost casatorit si a avut copii. Apoi, randuindu-i la casele lor, s-a calugarit in Manastirea Turnu. Aici, fiind luminat de Dumnezeu, a deprins bine tipicul si cantarea bisericeasca, ajungand cantaret vestit in Manastirea Turnu.

Timp de 25 de ani, parintele Mina a impodobit Biserica Domnului si sfințele slujbe cu cantarile si cu dragostea sa. Caci era nelipsit ziua si noaptea de la strana si implinea cu sfințenie datoriile calugaresti. In timpul liber facea ascultare la moara manastirii in tacere si rugaciune. Obisnuia inca parintele Mina sa dea de mancare la pasarile cerului. Zilnic scotea pe cerdacul chiliei resturi de paine si boabe de la moara si se adunau in jurul lui tot felul de pasari din padure. Unele mancau chiar din mainile lui. Parintele Mina era foarte iubit de oameni si de pasari pentru bunatatea lui.

In anul 1936, la praznicul Floriilor, a intrat batranul in trapeza si, ingenunchind in fata staretului, a zis cu lacrimi:

- Parintilor, iertati-ma de tot ce v-am gresit ca eu de acum ma duc. Ma cheama Dumnezeu!

- Ba nu, parinte Mina, ai sa mai traiesti sa canti axionul Sfintei Invierii!

- Nu, parinte staret, ma cheama Dumnezeu. Nu mai pot ramane! Iertati-ma pe mine, pacatosul, si nu ma uitati la Sfanta Liturghie.

Deci, plecand la chilie, dupa o zi, parintele Mina a adormit in pace cu rugaciunea pe buze. Apoi, timp de cateva saptamani, pasarile din padure se adunau pe cerdacul chiliei si ciripeau cu tristete. De aici zburau in stol la mormantul batranului si iarasi ciripeau. Apoi se odihneau pe bratele crucii si se intorceau in padure.

MONAHIA MELITINA BEU - Manastirea Varatec (1860-1938)

Maica Melitina s-a nascut in comuna Saliste, judetul Sibiu. In tinerețe a fost casatorita si a avut 7 copii. Dintre acestia, doi baieti si doua fete au imbratisat viata monahala.

Cea dintai a plecat din casa parinteasca fiica cea mai mare, Parascheva. Intrand in obstea Manastirii Varatec, s-a calugarit in anul 1902, cu numele de Pangratia. A doua fiica, Ana, a venit la Varatec in anul 1915 si s-a calugarit cu numele de Lavrentia.

Intre anii 1915-1918 au intrat in obstea Manastirii Neamt si cei doi fii - Nicolae si Ioan. Primul a primit numele de Nectarie, iar al doilea de Ioasaf. Mai tarziu, ambii frati s-au invrednicit de treapta preotiei, ajungand buni slujitori ai altarului si vestiti cantareti.

In anul 1918 a luat jugul lui Hristos si buna mama a celor patru calugari frati, anume Maria Beu, calugarindu-se alaturi de fiicele sale in Manastirea Varatec, cu numele de Melitina. Si s-a smerit maica Melitina douazeci de ani in Manastirea Varatec, intrecand pe multe calugarite cu rabdarea, cu blandetea si cu ravna spre cele duhovnicesci. Vorbea mereu cu Dumnezeu si facea ascultare in tacere. Iar de la biserica nu lipsea niciodata. Venea cea dintai la rugaciune si facea metanii in pridvor pana se deschidea usa bisericii.

In primavara anului 1938, maica Melitina Beu - aceasta venerabila mama si calugarita - s-a savarsit cu pace, dandu-si sufletul in mainile Domnului.

Maica Pangratia a ajuns si ea o buna calugarita si neintrecuta cantareata in obstea Manastirii Varatec. La fel si sora ei, Lavrentia. Apoi s-au stramutat si ele din viata aceasta - cea dintai in anul 1953 si a doua in anul 1967 - si s-au asezat langa mormantul mamei lor, Melitina. In anul 1969 s-a mutat la Hristos Protosinghelul Nectarie Beu, in Manastirea Bistrita-Neamt.

Iar in anul 1974 s-a savarsit si Ieromonahul Ioasaf, ultimul fiu, ca pustnic in padurile din jurul Salistei.

Asa a trait si s-a jertfit pentru Hristos maica Melitina cu fiii ei, Nectarie si Ioasaf, si fiicele ei, Pangratia si Lavrentia.

Dumnezeu sa-i numere in ceata cuviosilor parinti!

MONAHIA DOMNICA DUMITRESCU - Manastirea Namaesti- Muscel(1858-1938)

Maica Domnica Dumitrescu este pomenita de ucenice ca o vrednica stareta a Manastirii Namaesti. Era de loc din Targoviste si a intrat de mica in nevointa calugareasca.

Timp de 30 de ani a fost ucenica la batrana stareta, monahia Glafira Antoniu, dand dovada de multa ascultare si blandete. In anul 1907, raposand stareta, a fost aleasa in locul ei maica Domnica Dumitrescu. Ea a condus Manastirea Namaesti 31 de ani, ostenindu-se ziua si noaptea pentru folosul de obste si mantuirea fiicelor sale duhovnicesci. Maica Domnica s-a nevoit mult si pentru refacerea bisericii si a chiliilor arse in timpul primului razboi mondial. Apoi a adunat mai multe ucenice pe care le-a crescut si le-a invatat frica Domnului, caci era plina de intelepciune. In anul 1938, stareta Domnica a adormit cu pace, in varsta de 80 de ani.

Daca vreuna dintre ele patimea vreo ispita, indata ii zicea:

- Soro, cand faci vreun pacat, ocaraste-te pe tine, iar nu pe altul, ca sa ai mai multa liniste.

Alta data zicea:

- Prin pacat se indeparteaza harul lui Dumnezeu. Iar glumele, desi nu indeparteaza harul, nu te lasa sa sporesti duhovnicesc.

Daca se intampla vreo neintelegerere intre ucenicele ei, le sfatua pe fiecare, zicand:

- Sileste-te, maica, din toate puterile sufletului sa gasesti vina in inima ta, ca sa nu urasti pe nimeni, niciodata. Ca pe cel ce uraste, Evanghelia il pune in rand cu ucigasii de oameni. Fereste-ne, Doamne, de aceasta osanda!

MONAHUL ILARION RADU - Catedrala mitropolitana- Iasi (1871-1938)

Parintele Ilarion Radu a ajuns renumit in toata Moldova pentru marea sa milostenie. Era de loc din comuna Dobreni-Neamt, iar cu metania din Manastirea Neamt. Aici a invatat sa se roage, sa iubeasca pe oameni si sa slujeasca cu credinta Biserica lui Hristos. In anul 1901 a primit ascultarea de paracliser la Catedrala mitropolitana din Iasi. Era cea mai sfanta ascultare pentru parintele Ilarion. El nu stia sa cante, nu invatase multa carte. Dar stia sa impodobeasca Biserica Domnului ca pe o mireasa. Stia sa aprinda candelile, sa puna flori la sfintele icoane, sa stea de straja langa moastele Cuvioasei Parascheva, sa mentina ordinea si curatenia in catedrala. Stia mai bine ca toti sa toace si sa sune clopotele, chemand lumea la biserica. Trezeci si cinci de ani a implinit parintele Ilarion aceasta ascultare cu desavarsita dragoste, incat era cunoscut tuturor.

A doua mare fapta buna a acestui parinte era milostenia. Fiind foarte iubitor de saraci, de calatori si de copii orfani, parintele Ilarion si-a pus sufletul, chilia, painea zilnica si salariul spre folosul si mangaierea oamenilor. Sfantia sa ii socotea pe toti copiii lui Hristos si frati ai sai.

Timp de 35 de ani, acest smerit calugar a fost gazda si parinte sufletesc al multor elevi si studenti saraci din Iasi. Zi de zi si an de an, parintele Ilarion odihnea gratuit in chilia sa pana la 10-20 de elevi si studenti, care nu aveau bani pentru gazda. Ii ospata cu mare dragoste, le facea patul, ii sfatua cele de folos, le dadea bani pentru carti, ii destepta dimineata, ii punea la rugaciune si ii trimitea la scoala. Sute de elevi si studenti au invatat carte si au ajuns medici, profesori si ingineri, cu ajutorul milostivului parinte Ilarion. Pentru aceasta era cel mai iubit si cautat dintre parintii catedralei.

In anul 1936, parintele Ilarion Radu, tatal saracilor si al elevilor orfani, se retrage la bolnita Manastirii Neamt. Dupa doi ani se muta in odihna lui Hristos, pentru a-si primi plata ostenelelor sale. Drept recunostinta, profesorii si intelectuali, intretinuti de dansul la scoala, i-au pus o placa comemorativa in peretele chiliei, care se pastreaza pana astazi.

MONAHUL STEFAN SIHASTRUL - Manastirea Sfantul Sava-Betleem (+ 1939)

Parintele Stefan era din Dobrogea. In tinerețe s-a nevoit la Manastirea Cocos, iar in anul 1920 s-a dus la Mormantul Domnului si a ramas la Manastirea Sfantul Sava.

Acolo s-a ostenit mult si a petrecut sub ascultare 20 de ani, pana s-a mutat din viata aceasta. Ani de zile a fost portar, apoi bucatar, apoi iconom. Toata ziua lucra in tacere, cu rugaciunea lui Iisus in inima si in mintea sa. Spuneau parintii care l-au cunoscut ca sase ani de zile n-a iesit niciodata in afara de zidurile manastirii.

La batranete, cand il cuprindea dorul de tara, se urca la turnul manastirii, cale de 1 km, unde poposeau pelerinii. Dupa ce vorbea cu inchinatorii romani, ii saruta pe frunte, se intorcea la chilie si isi continua rugaciunea.

In vara anului 1939, parintele Stefan, imbolnavindu-se, a primit Preacuratele Taine, apoi si-a dat sufletul in mainile Domnului.

PUSTNICII PARTENIE SI GHERASIM - Manastirea Sihastria (+ 1940)

Acesti sihastri erau cu metania din Manastirea Neamt, iar cu locul nasterii, ieromonahul Partenie era din judetul Iasi si monahul Gherasim din judetul Botosani.

La inceputul acestui secol, ieromonahul Partenie impreuna cu ucenicul sau s-au retras la liniste in padurile din jurul Manastirii Sihastria. Acolo si-au facut doua chilii si un mic paraclis intr-o poiana care se numeste pana astazi "Poiana lui Partenie". Padurile si culmile din jurul Manastirilor Agapia, Secu, Sihastria si Sihla au fost renumite in ultimele patru secole pentru viata pustniceasca. Sute de pustnici vestiti s-au nevoit in aceasta vatra isihasta. Osemintele unora dintre ei si urmele chiliilor se mai intalnesc in padurile din partea locului si astazi. Iar numele lor au ramas in memoria urmasilor, ca toponime legate de poieni, de obcine si de paraie.

In aceasta mica poiana, care le poarta numele, s-au ostenit 30 de ani parintii Partenie si Gherasim, rugandu-se lui Dumnezeu ziua si noaptea pentru ei si pentru lume. Ei iubeau mai ales postul, metaniile, privegherea de noapte si Psaltirea, pe care o citeau necontenit. In sarbatori savarseau dumnezeiasca Liturghie si se impartaseau cu Trupul si Sangele Domnului, impreuna cu alti sihastri din imprejurimi. Hrana si-o agonisau din aceeasi poiana pe care o cultivau cu cartofi si legume si adunau bureti din padure. Iar painea o primeau din Manastirea Sihastria.

Intr-o zi a venit un frate din Manastirea Sihastria la chilia parintelui Partenie, sa-i ceara cuvânt de folos. Iar batranul l-a intrebat:

- Frate, stii Psaltirea pe de rost?

- Nu, a raspuns fratele.

- Atunci pentru ce stai in manastire, daca nu citesti mereu psalmii lui David?

Din ziua aceea a invatat fratele toata Psaltirea pe de rost si nu manca pana n-o termina de rostit in fiecare zi.

In anul 1932, Cuviosii parinti Partenie si Gherasim s-au dus sa se inchine la Mormantul Domnului si au ramas acolo, la una din manastiri. Deci, bineplacand lui Dumnezeu, dupa cativa ani s-au savarsit la Manastirea Sfantul Sava, mutandu-se la cerestile lacasuri.

ARHIMANDRITUL GRIGORIE GEORGESCU - Manastirea Cheia-Prahova (1861-1940)

Vrednicul de pomenire arhimandritul Grigorie Georgescu a fost cel mai ales staret al Manastirii Cheia, dupa anul 1900. Fiu de parinti credinciosi, de loc din comuna Sacele-Brasov, la varsta de 18 ani trece Carpatii si se stabileste in Manastirea Ciolanu-Buzau. In anul 1882 se duce la Sfantul Munte pentru a se desavarsi in nevointa duhovniceasca. In anul 1886 primeste tunderea monahala in Schitul Romanesc Prodromul, unde ramane sub ascultare opt ani de zile.

Impodobit cu multe fapte bune, in anul 1890, monahul Grigorie se intoarce de la Athos si se stabileste definitiv la Manastirea Cheia. Aici s-a invrednicit de harul preotiei, ajungand un bun duhovnic si slujitor al Sfantului Altar. Intre anii 1894-1909, ieromonahul Grigorie a slujit ca preot si duhovnic, atat la Manastirea Cheia, cat si la manastirea de maici Suzana, savarsind cele sfinte si crescand multi fii duhovnicesti.

In anul 1909, parintele Grigorie a fost ales staret al Manastirii Cheia, pe care a condus-o cu multa demnitate si intelepciune timp de 25 de ani. Slujea cu evlavie cele sfinte, predica frumos, mangaia oamenii, imbarbata pe calugari, ajuta copiii saraci la scoala, mentinea o deplina ordine si disciplina in manastire. A ajutat, de asemenea, la constructia unor biserici noi prin sate, precum si la inaltarea unei scoli primare in comuna Izvoarele-Prahova.

Numele parintelui Grigorie era renumit pe Valea Teleajenului. Un duhovnic model pentru mireni si calugari. Veneau la el credinciosi din Tara Barsei, din partile Brasovului, din tinutul Prahovei si de pe Valea Buzaului si il gaseau pe parintele plin de dragoste si aprins ca o candela.

Asa a luminat batranul, ca o faclie intre oameni, o jumatate de secol. In anul 1934 se retrage din staretie, iar in anul 1940 se muta la odihna cea de veci, in lumina lui Hristos.

CUVIOSUL IOIL MONAHUL - Schitul Pestera Ialomicioarei (+ 1940)

Parintele Ioil a fost un calugar al rugaciunii si al ascultarii. Era de loc din comuna Avrig-Sibiu. Spre sfarsitul secolului XIX a venit sa slujeasca lui Hristos in Schitul Pestera Ialomicioarei.

Cea mai aleasa nevointa a parintelui Ioil era rugaciunea intarita prin post. Toata viata manca o data pe zi, legume si verdeturi fierte. Iar daca vrajmasul il ispitea sa manance inainte de vreme, el se ocara pe sine, zicand:

- Mai rabda, ticalosule, daca vrei sa mi te faci calugar, ca nu este acum vremea mancarii, ci a rugaciunii!

Ziua facea ascultare in schit, zicand in taina rugaciunea lui Iisus, iar noaptea priveghea, citind la Psaltire si facand metanii. Apoi, indata ce se culca, vrajmasul il supara cu tot felul de naluciri. Uneori ii batea in usa, zicand:

- Parinte Ioil, iesi afara ca te cheama staretul! Alteori intra in chilie in chip de femeie si-i zicea:

- Parinte Ioil, am venit sa te vad. Ma cunosti?

Iar bunul nevoitor, intelegand cursele vicleanului diavol, il alunga cu aceasta rugaciune:

- Sa invie Dumnezeu si sa se risipeasca vrajmasii Lui... Apoi adauga:

- Piei, satano, din chilia mea, loveasca-te Sfanta Cruce! Si asa se izbavea.

Batranul a fost un timp iconom la Schitul Pestera si era tuturor pilda de bunatate, de smerenie si de ascultare. Pentru viata lui aleasa a primit de la Dumnezeu darul inainte-vederii. Ca vedea pe fiecare de ce patima era stapanit. Cand se apropia cineva de el, il sfatuia, zicand:

- Frate, lasa-te de pacatul cutare, ca am vazut pe diavolul cum te stapanea!

Astfel, multi ascultau de sfatul batranului si se pocaiu.

Asa s-a nevoit parintele Ioil in Schitul Pestera, mai bine de 40 de ani. Apoi s-a mutat la Domnul, fiind gasit in chilie cu Psaltirea langa el.
IEROMONAHUL IGNATIE RADULESCU - Manastirea Sfantul Sava-Betleem (+ 1940)

Acest parinte iubitor de Hristos era de loc din judetul Prahova, iar cu metania din Manastirea Sinaia. Aici a stat sub ascultare peste 20 de ani, petrecand in placere de Dumnezeu si invrednicindu-se de darul preotiei. Apoi, dorind sa se inchine la Mormantul Domnului, in anul 1925 a plecat la Sfintele Locuri si a ramas in Manastirea Sfantul Sava din pustiul Iudeii. Acolo se nevoiau inca doi calugari romani, rabdand impreuna lipsa, arsita si strainatatea.

Mai tarziu, afland in apropiere o pestera, parintele Ignatie s-a retras la pustie, savarsind sapte ani deplini in aspra osteneala pustniceasca. Iar nevo- inta, lacrimile si ispitele de la diavoli pe care le-a rabdat acolo, singur Dumnezeu le stie. Deci, intorcandu-se din nou in lavra, s-a imbolnavit si a zacut cinci ani in chilie, fiind ingrijit de ierodiaconul Veniamin Trifan, fost vietuitor in Schitul Buluc din judetul Vrancea.

Spuneau parintii ca uneori iesea batranul in usa chiliei si privea spre turnul din afara, unde poposeau pelerinii, dorind sa vada vreun roman din tara. Dar pentru dragostea lui Hristos rabda barbateste, atat boala, cat si strainatatea.

Intr-o zi a chemat la sine pe ucenicul sau si i-a zis:

- Parinte Veniamin, sa fii binecuvantat de Dumnezeu si de mine! Domnul sa-ti rasplateasca dragostea cu care m-ai ingrijit!

Apoi s-a luminat si s-a veselit la fata si indata si-a dat duhul.

MONAHUL IOV BURLACU - Manastirea Neamt (1874-1941)

Viata

Cuviosul Iov monahul a fost unul din cei mai duhovnicesti calugari din obstea Manastirii Neamt: mare nevoitor, vestit farmacist si cunosctor de plante medicinale si un mare iubitor de saraci.

S-a nascut in comuna Boroaia-Suceava. In anul 1906, luandu-si crucea, a urmat lui Hristos, facandu-se calugar in Manastirea Neamt. Aici s-a nevoit timp de 35 de ani, avand aceeasi ascultare de farmacist al manastirii si ingrijitor al parintilor batrani si bolnavi de la bolnita.

In toamna anului 1941, Cuviosul Iov monahul a adormit cu pace si a fost inmormantat in cimitirul manastirii.

Fapte si cuvinte de invatatura

Parintele Iov intrecea pe toti ceilalti calugari din manastire cu aceste trei fapte bune: cu postul, cu neincetata rugaciune si cu trezvia mintii. Permanent avea privirea in jos si cugeta la moarte. Mintea lui era plina de intreaga intelepciune, fata senina si inima mereu deschisa pentru toti.

Spunea ucenicul lui ca niciodata n-a vazut pe parintele Iov razand sau vorbind cuvinte de prisos. Vorbirea lui era foarte scurta si cuvintele patrundeau ca niste sageți in inima fiecaruia. Manca o data pe zi seara si dormea cateva ore pe noapte pe o banca, avand sub cap un bolovan de piatra invelit cu ziar.

Uneori zicea batranul:

- Fratilor, fiecare sa fie gata de drum, ca nimeni nu este vesnic pe pamant. Si daca nu vom avea ce arata lui Hristos, cum vom sta in fata Lui?

Alteori iarasi zicea parintele Iov:

- Cum se inseala omul de dulcetile vietii acesteia! Ba, ajunge atat de lipit de materie, incat refuza bucuriile vietii vesnice. De aceea, un astfel de om face totul ca sa nu mai moara. Iar cand vine moartea, il afla nepregatit si deznadajduit. Cel nepregatit moare de moarte grea. Iar cel pregatit asteapta cu bucurie ceasul mortii la care a cugetat toata viata. Sfarsitul lui este plin de pace si nadejde, caci se duce la Hristos.

Parintele Iov era un mare cunosctor al plantelor medicinale si un renumit farmacist. Singur aduna plantele, vara, din poieni si paduri, le conser- va si facea din ele siropuri si alifii, pe care apoi le distribuia gratuit la calugarii si mireni bolnavi. Timp de 30 de ani a fost farmacist si infirmier la bolnita Manastirii Neamt. Numele lui era cunoscut peste tot. Caci veneau la el calugari si mireni bolnavi din toate manastirile si satele din imprejurimi, iar parintele Iov ii primea cu dragoste, ii consulta si le dadea medicamente preparate de el si multi se vindecau.

Acest parinte iubitor de Dumnezeu ingrijea cu mare dragoste pe calugarii suferinzi de la bolnita. Acolo isi avea chilia si farmacia. Acolo zabovea ziua si noaptea langa capataiul bolnavilor, mangaind si legand ranile, primenind paturile sau impartind mancarea adusa de la trapeza. Pentru aceasta toti il iubeau pe parintele Iov si il numeau "parintele nostru". Aceasta ascultare a dus-o cu bucurie pana la sfarsitul vietii.

Spunea ucenicul lui ca parintele Iov era, mai ales noaptea, nelipsit de la biserica. Tot timpul statea in picioare in urma tuturor, cu privirea in jos si cu rugaciunea pe buze. Apoi se intorcea la chilie si citea acatistul si paraclisul Maicii Domnului, catre care avea mare evlavie.

Bunul nevoitor era, de asemenea, foarte milostiv cu cei saraci. Zilnic veneau la el copii orfani, bolnavi, oameni saraci din satul Pipirig si i cereau milostenie. Iar parintele Iov ii ospata pe toti cu mancare de la bolnita. Apoi le dadea cate un ban, iar celor bolnavi le imparteau medicamente si ii trimitea cu pace la casele lor.

Spunea ucenicul sau ca pe fiecare il aseza la masa cu dragoste si il intreba:

- Cum vrei sa fie ciorba, mai calda sau mai rece? Iar pe altul il intreba:

- Vrei ceai amar pentru stomac sau o baie calda la picioare?

Cum dorea fiecare, asa il servea, cu o dragoste rar intalnita, caci parintele Iov era intarit si umbrit de darul Duhului Sfant.

Odata l-a intrebat un parinte daca monahul este dator sa dea milostenie la saraci. Iar batranul a raspuns:

- Daca ai, trebuie sa dai! Numai daca nu ai nimic, nu esti dator sa dai milostenie.

- Dar calugarii nu sunt scutiti de milostenie? Eu cred ca numai mirenii sunt datori sa o faca.

- Da, a raspuns batranul, calugarii adevarati sunt scutiti de milostenie, Dar esti calugar? Calugarii nu trebuie sa aiba nimic, sa fie lipsiti de orice materie, sa poarte o singura haina, si aceea veche. Insa, daca ai si nu dai milostenie, poti sa scapi de musturarea oamenilor, dar de musturarea lui Dumnezeu nu poti scapa.

Intr-o zi, parintele Iov a cumparat o icoana frumoasa cu suma de 700 de lei. Mai tarziu, un credincios l-a intrebat:

- Nu-mi vinzi mie icoana aceasta? Tare este frumoasa!

- O vand.

- Cat sa-ti dau pe dansa, parinte?

- Trei sute de lei.

Auzind aceasta, ucenicul l-a intrebat:

- De ce ai vandut icoana cu jumatate de pret?

- Daca o dadeam cu cat am cumparat-o, nu mai aveam pomana. Iar daca o dadeam fara bani, ma biruia gandul mandriei. In felul acesta am facut si milostenie, si am scapat si de mandrie.

Un parinte i-a dat batranului o haina groasa de iarna, ca era sarac. Iar parintele Iov, vazand un om lipsit care avea 7 copii, i-a dat lui haina. Intr-o zi l-a intrebat cel ce-i daduse haina:

- Unde este haina pe care ti-am dat-o, parinte Iov? Nu cumva ti-a furat-o cineva?

- Iarta-ma, parinte, a raspuns batranul, a venit la mine un om cu multi copii si i-am dat-o lui, ca eu am de toate, slava Domnului!

ARHIMANDRITUL ANTIPA DINESCU - Schitul Prodromul-Athos (1859-1942)

Acest venerabil duhovnic si arhimandrit a fost cel mai vrednic staret al Schitului Prodromul, dupa anul 1900. S-a nascut in judetul Prahova, din parinti iubitori de Dumnezeu. Fiind chemat de Duhul Sfant la viata calugareasca, in anul 1880 s-a dus la Schitul Romanesc Prodromul din Muntele Athos. Acolo s-a calugarit si a invatat ascultarea, smerenia si cantarea bisericeasca de la cei mai buni calugari romani, printre care se distingea Schimonahul Nectarie protopsaltul.

In anul 1890 s-a invrednicit de darul preotiei, savarsind cele sfinte cu deosebita evlavie. Apoi a fost numit superior al Schitului Darvari din Bucuresti, metocul Schitului Prodromul, dovedindu-se un duhovnic iscusit. In anul 1900 a fost ales de toti staret al Schitului Prodromul, pe care l-a condus cu o rara blandete si intelepciune timp de 14 ani. Era duhovnic ales, preot iubitor de cele sfinte, calugar cu bun chip, staret si parinte cu multi fii sufletesti. Iata darurile staretului Antipa Dinescu. Sub egumenia lui, Schitul Prodromul a trait o epoca de inflorire, avand o obste de peste 100 de calugari.

In anul 1914, Cuviosul Arhimandrit Antipa vine in tara cu cativa ucenici si ajunge staret al Manastirii Caldarusani, pe care o povatuieste cu o rara pricepere 20 de ani. Pe langa buna chivernisire a manastirii, parintele Antipa devine mare duhovnic al calugarilor si al mirenilor, cautat si pretuit de toti.

Retragandu-se din nou in Athos, s-a nevoit 8 ani impreuna cu ucenicul sau, intr-o chilie pe malul marii, ajungand duhovnic vestit in tot muntele. Savarsindu-si calatoria, in anul 1942 si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost ingropat acolo, langa mare.

ARHIDIACONUL VARLAAM ARGHIRESCU - Mitropolia Moldovei si Sucevei (1863-1942)

Viata

Parintele Varlaam Arghirescu a fost un calugar renumit in manastirile Moldovei si un devotat slujitor al Bisericii lui Hristos.

Era de loc din comuna Hangu, judetul Neamt. La varsta de 18 ani a intrat in Manastirea Neamt. Dupa cativa ani de ucenicie a fost facut calugar si apoi hirotonit diacon de staretul Timotei. In anul 1892 a fost trimis ca slujitor la Catedrala Mitropoliei din Iasi. Aici a facut desavarsita ascultare timp de 50 de ani. In vara anului 1942 a adormit cu pace si a fost inmormantat la Manastirea Cetatuia.

Fapte si cuvinte de invatatura

Arhimandritul Varlaam slujea in biserica Manastirii Neamt cu mare evlavie si canta ingereste de frumos. Auzindu-l odata cantand si stiind petrecerea lui, mitropolitul Iosif Naniescu l-a luat la catedrala din Iasi, unde a ramas pana la sfarsitul vietii.

Spuneau batranii ca parintele Varlaam iubea asa mult biserica, precum iubea pe Hristos. Toata ziua zabovea in catedrala, aseza vesmintele, potriveau candelile, matura pe jos, statea de veghe langa moastele Cuvioasei Parascheva. Iar cand slujea, misca toate inimile si scotea multe lacrimi prin frumusetea cantarii. De aceea il cunostea tot orasul si fiecare se folosea de ne vointa lui.

Acest vrednic slujitor al Bisericii lui Hristos a fost cincizeci de ani paracliser si vesmantar la catedrala. Spuneau parintii despre el ca se incuia singur in biserica si niciodata nu ieseafara pana nu se termina slujba si curatenia. Apoi facea trei metanii la moastele Cuvioasei Parascheva si venea la chilie.

Spuneau ucenicii lui ca parintele Varlaam nu ingaduia nimanui sa vorbeasca in biserica. Daca auzea pe cineva vorbind, se oprea sa mai citeasca sau sa cante la strana. Apoi iarasi continua. Cand intra el in biserica, ceilalti isi ziceau:

- Taceti, ca vine parintele Varlaam!

Spuneau iarasi despre dansul ca nu ingaduia sa se citeasca repede la strana. Daca vreun cantaret citea neclar si in graba, batranul il oprea si incepea el sa citeasca rar si sa cante din nou, zicand: Graiurile mele asculta-le, Doamne, intelege strigarea mea (Ps. 5,1).

O alta fapta a parintelui Varlaam era milostenia. Urmand exemplul marelui mitropolit Iosif, el imparteau totul la saraci, la vaduve si la elevi. Salariul nu-i ajungea niciodata. De aceea mereu se imprumuta. Cea mai mare milostenie o facea insa cu elevii si studentii saraci din Iasi. Zilnic veneau la batranul, ca la un adevarat parinte duhovnicesc, si-i cereau bani pentru taxa, pentru carti, pentru gazda. Iar parintele ii mangaia cu cuvantul si-i intreba:

- De cat ai nevoie?

- De o suta de lei.
- Iata banii. Da-mi chitanta.
- Parinte Varlaam, cand sa ti-i dau inapoi?
- Lasa, cand am nevoie, ti-i cer eu. Bine ca am chitanta! Insa batranul nu mai cerea niciodata banii inapoi.
Spuneau ucenicii lui ca in ziua cand lua salariul, se adunau la chilia lui numerosi elevi si copii saraci. Caci se anuntau unii pe altii, zicand:

- Haideti la Mitropolie, ca astazi parintele Varlaam isi ia salariul!

Nu putini dintre ei au ajuns oameni invatati, cu banii dati de parintele Varlaam.

Odata a venit la el o femeie de la tara, plangand:

- Parinte, sunt o vaduva cu 7 copii. Zilele acestea mi-a murit vaca cu lapte si n-am cu ce cumpara alta.

- Lasa, mama, nu mai plange. Cat costa o vaca cu lapte?

- Costa o mie de lei.

- Iata, ai de la mine doua mii de lei pentru doua vaci. Multumeste Cuvioasei Parascheva si nu spune la nimeni.

Asa intelegea parintele Varlaam sa implineasca Evanghelia lui Hristos.

Intr-o zi, un om din Dorohoi i-a zis:

- Parinte Varlaam, imprumuta-mi o mie de lei sa-mi cumpar ceva din Iasi. Cum ajung acasa, iti trimit imediat banii.

- Bine, frate, poftiti o mie de lei.

Dupa cinci ani, s-a dus ucenicul la Dorohoi si i-a spus batranul, zambind:

- Frate, daca te intalnesti cu cutare om, intreaba-l, a mai ajuns acasa de cinci ani de zile?

Spuneau ucenicii arhidiaconului Varlaam ca timp de 50 de ani, cat a slujit la Mitropolie, nu a lipsit nici o data de la biserica, iarna nu facea foc in chilie si nici nu a fost vreodata bolnav, caci darul lui Dumnezeu era cu dansul.

In vara anului 1942, parintele Varlaam a fost gasit dimineata adormit in Domnul, culcat pe masa, cu cheile catedralei sub capatai. Nu s-a gasit in chilia lui nici un fel de avere, decat o lada plina cu mii de chitante adunate de la elevi si studenti pe care ii ajutase timp de o jumatate de veac.

Aceasta era cea mai mare avere a parintelui Varlaam!

MONAHUL IOANICHIE STURZU - Manastirea Secu (1880-1943)

Parintele Ioanichie Sturzu a fost vestit alinator al suferintelor omenesti cu ajutorul plantelor medicinale. S-a nascut in comuna Pipirig si a fost in tinerete pastor de oi. Apoi, iubind viata calugareasca, a luat jugul lui Hristos in Manastirea Secu si era in toate foarte ascultator, bland la cuvint si milostiv.

Milostenia catre aproapele o savarsea parintele Ioanichie, atat ca arhondar, prin primirea credinciosilor la arhondaric (camere de oaspeti), cat mai ales prin ingrijirea bolnavilor de reumatism cu propriile sale maini. Fiind un bun cunoscator al plantelor medicinale, parintele Ioanichie le aduna din vreme, le prepara si astepta sa le foloseasca. Nu departe de chilia lui avea o casa cu patru incaperi, un fel de bolnita cu paturi si cazi pentru baie. Aici primea gratuit oameni din sate, bolnavi de reumatism, pe care ii tinea pana se simteau mai bine. Iar tratamentul il facea astfel: mai intai cerea bolnavilor sa se marturiseasca de pacatele lor; apoi ii pomenea la biserica si la Sfantul Maslu; le pregatea zilnic bai calde din plante, pe care le prepara cu mainile sale. La amiaza aducea bolnavilor mancare de la trapeza si asa continua bunul nevoitor timp de 15-20 de zile. Marturiseau batranii care l-au cunoscut pe parintele Ioanichie, ca bolnavii care se tratau la el se intorceau mai sanatosi la casele lor, iar unii dintre ei se vindecau definitiv cu rugaciunea si cu tratamentul sau. Pentru o nevointa ca aceasta, numele si milostenia parintelui Ioanichie erau cunoscute peste tot.

Aceasta a fost osteneala sa timp de 25 de ani. Apoi, imbolnavindu-se si el ca un muritor, in anul 1943 s-a mutat la cele vesnice, unde nu este durere nici intristare, nici suspin.

MONAHIA EPIHARIA MOISESCU - Manastirea Bistrita-Valcea (1870-1943)

Aceasta calugarita iubitoare de Hristos este renumita in monahismul nostru mai ales pentru faptele sale de binefacere. Era de loc din Sacele- Brasov. Din tinerete a intrat in Manastirea Suzana unde a primit tunderea monahala. In anul 1900 a fost numita educatoare la Leaganul de Copii "Sfanta Ecaterina" din Bucuresti. Aici activeaza zece ani, crescand in frica de Dumnezeu mii de copii orfani. Intre anii 1910-1916 a fost conducatoarea unui orfelinat de fete din Bucuresti, fiind ajutata de alte doua calugarite.

Apoi orfelinatul s-a stramutat definitiv la Manastirea Bistrita-Valcea, unde a functionat neintrerupt timp de 40 de ani. Pe langa orfelinat, s-au infiintat aici o gradinita de copii, o scoala elementara de patru clase, un seminar monahal de calugarite si mai tarziu un liceu de fete orfane, cu ateliere de tot felul. Toate aceste scoli din cadrul Manastirii Bistrita au format asa numita "Asociatia Acoperamantul Maicii Domnului", organizatie monahala filantropica unica in monahismul romanesc.

Sufletul acestui asezamant a fost venerabila calugarita Epiharia, directoarea asociatiei, ajutata de maicile Olga si Teodosia Gologanu. Timp de noua ani de zile, maica Epiharia impreuna cu ucenicele ei au crescut si au educat nenumarati copii fara parinti, invatandu-i carte, o meserie si picurandu-le in suflet credinta in Dumnezeu si dragostea de oameni, ca niste adevarate mame duhovnicesti. Astfel, monahismul nostru isi recapata din nou rolul spiritual din trecut.

In anul 1925, maica Epiharia a fost numita stareta la Manastirea Horezu, lasand in locul sau pe ucenica ei cea mai apropiata - monahia Olga Gologanu.

Dupa opt ani de buna organizare a Manastirii Horezu, maica Epiharia Moisescu se reintoarce la Bistrita in mijlocul sutelor de orfani. Apoi, cerandu-si de la toti iertare, si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost inmormantata la Schitul Papusa din apropiere.

PROTOSINGHELUL IOSIF CRACIUN - Manastirea Neamt (1864-1944)

Acest cuvios parinte a fost un mare sihastru, duhovnic si exorcist din obstea Manastirii Neamt.

S-a nascut in comuna Garcina, judetul Neamt. In tinerete a fost casatorit. Apoi, murindu-i sotia in anul 1911, cu sfatul vestitului pelerin Gheorghe Lazar al carui ucenic era, a luat jugul vietii calugaresti in obstea Manastirii Neamt. Dupa doi ani de rugaciune si ascultare a primit schima monahala si s-a nevoit cativa ani in Schitul Vovidenia din apropiere. Apoi, cu binecuvantarea staretului, schimonahul Iosif Craciun s-a retras la liniste in padurile seculare de langa Schitul Icoana, unde s-a nevoit aproape zece ani in pustie, singur cu Dumnezeu, rabdand tot felul de ispite de la diavoli, de la trup si de la oameni.

Cea mai mare nevointa a lui era postul indelungat, unit cu privegherea de noapte si citirea Psaltirii. Cu aceste trei arme izgonea de la sine toate ispitele trupesti si diavolesti, ajungand cunoscut in tot tinutul Neamt. Pentru rabdarea si smerenia lui, parintele Iosif s-a invrednicit de la Dumnezeu de darul izgonirii duhurilor rele din oameni. De aceea alergau la chilia lui tot felul de epileptici si oameni bolnavi, lipsiti de mangaiere. Iar batranul ii primea pe toti cu dragoste si se ruga pentru sanatatea lor pana se vindecau.

Iata cum se ruga parintele Iosif pentru bolnavi:

Mai intai trimitea bolnavul in manastire sa-si marturiseasca pacatele si sa-i faca preotii Sfantul Maslu. Apoi se intorcea bolnavul la chilia lui din padure, unde era pus la post si rugaciune trei zile si trei nopti. Impreuna cu el posteau toate rudele bolnavului si insusi sihastrul Iosif si citeau la Psaltire ziua si noaptea. A treia zi, cei mai multi bolnavi se vindecau. Cei care nu se vindecau repetau aceeasi nevointa pana se izbaveau de diavolul, ca nu poate rabda vrajmasul rugaciunea si postul celor smeriti.

Pentru niste vindecari ca acestea si pentru sfaturile sale pline de intelepciune, parintele Iosif ajunsese vestit in tot centrul Moldovei, cu numele de "Pustnicul de la Icoana".

In anul 1926, schimonahul Iosif a fost chemat in obste si dupa doi ani a fost hirotonit diacon si preot. Astfel, pustnicul Iosif a devenit cel mai cautat duhovnic si exorcist al Manastirii Neamt, intre 1928-1944. Zilnic veneau credinciosii la chilia lui: tarani si oraseni, sanatosi si bolnavi, tineri si batrani, calugari si mireni, cersetori si avuti. Toti cautau pe parintele Iosif. Desi era aspru la canon, ei doreau sa se marturiseasca la el, sa se faca sanatosi, sa-i ceara un sfat.

Pentru primirea si ingrijirea bolnavilor, parintele Iosif avea o casa data de manastire, afara de incinta. Era o adevarata bolnita. Acolo primea batranul pe toti, iar el statea in mijlocul lor ziua si noaptea, cu crucea in mana si cu epitrahirul pe piept. Astfel, multi din cei bolnavi se vindecau, iar ceilalti se intorceau usurati de pacate si mangaiati la casele lor. Mijloacele de vindecare pentru toti erau aceleasi: cat mai multa rugaciune, Spovedania, Sfantul Maslu, moliftele Sfantului Vasile, Sfanta Impartasanie si, neaparat, trei zile de post. O alta nevointa a marelui duhovnic Iosif a fost lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus, prin care vorbea neincetat cu Hristos, precum si mila sa la cei lipsiti.

Aceasta a fost petrecerea Cuviosului Iosif Craciun, duhovnicul Manastirii Neamt. Apoi, chemandu-l Dumnezeu, in primavara anului 1944 s-a mutat la cerestile lacasuri, fiind pomenit pana astazi de numerosi sai fii duhovnicesci.

PROTOSINGHELUL IOANICHIE MOROI - Manastirea Sihastria (1859-1944)

Viata

Acest cuvios parinte a fost in secolul nostru cel mai vestit staret al Manastirii Sihastria. Nascut in orasul Zarnesti-Brasov, mai intai s-a casatorit si a avut doi copii. Apoi, dorind sa urmeze lui Hristos, a intrat in nevointa calugareasca impreuna cu sotia si copiii sai. Intre anii 1890-1900 s-a nevoit la un schit romanesc din Muntele Athos. Apoi s-a reintors in tara si a petrecut la Manastirea Neamt timp de noua ani.

In anul 1909 a fost numit egumen al Manastirii Sihastria, ascultare pe care o duce cu demnitate timp de 35 de ani. Dupa ce reorganizeaza in intregi- me viata monahala din aceasta sihastrie si aduna in jurul sau peste 40 de ucenici, Protosinghelul Ioanichie Moroi se muta la cele vesnice in toamna anului 1944.

Fapte si cuvinte de invatatura

Dorind sa-si ia asupra-si jugul nevoitei calugaresti, tanarul Ioan Moroi a cerut sfatul marelui pelerin Gheorghe Lazar, al carui ucenic era. Iar acesta i-a spus:

- Sta un an de zile sub ascultare la Schitul Pestera Ialomicioarei si citeste cate o Psaltire in fiecare zi. De vei rabda ispitele vrajmasului si nu te va amagi, atunci poti sa te faci calugar.

Deci, a petrecut in schit cateva luni de zile, ziua facand ascultare, iar noaptea priveghind si citind la Psaltire. Intr-o noapte, pe cand se ruga in coliba sa din marginea padurii, a venit un calugar strain si i-a zis:

- Ce faci aici, frate Ioane, si de ce te chinuiesi asa?

- Parinte, vreau sa ma fac calugar.

- Rau te-ai inselat. Nu vei putea ramane in manastire. Iata, femeia ta acasa traieste cu alti barbati si-ti risipeste toata averea.

- De unde stii sfintia ta aceasta? I-a intrebat tanarul tulburat.

- Eu am trait 40 de ani in pustiul Iordanului si am primit de la Dumnezeu darul inaintevererii, incat stiu si gandurile omului.

- Deci, ce sa fac, parinte, acum?

- Du-te acasa si fii stapan pe sotie si pe avere.

Apoi calugarul acela s-a apropiat de foc si, sarind in vapoare, s-a facut nevazut. Era diavolul.

Cuprins de ganduri, tanarul Ioan Moroi a plecat spre casa in ceasul acela, patimind multe ispite pe cale. Mai tarziu, vazandu-l batranul Gheorghe Lazar, i-a spus:

- Nu poti duce acum jugul calugariei. Mai ramai un timp in familie.

In anul 1890, tanarul Ioan Moroi s-a dus cu alti pelerini sa se inchine la Mormantul Domnului. Apoi, ajungand la pestera Cuviosului Xenofont, a intalnit un pustnic sfant care i-a spus:

- Frate Ioane, ai venit aici sa cauti oameni sfinti? Niciodata in viata sa nu te iei dupa om, oricat de sfant ti s-ar parea. Ca astazi te folosesti de el, iar maine te poti sminti. Voiesti sa ai calauza in viata? Citeste Sfanta Scriptura si invataturile Sfintilor Parinti si urmeaza pe cat poti cuvintele lor, ca de ei niciodata nu te vei sminti.

Sa stii ca te vei face calugar in Sfantul Munte, dar dupa cativa ani te vei intoarce in tara ta si vei ajunge preot si incepator de frati, iar la sfarsitul vietii vei avea mari ispite. Insa, de vei avea rabdare, cu ajutorul lui Hristos pe toate le vei birui si te vei incununa.

Aceasta prevestire s-a implinit intocmai in viata Protosinghelului Ioanichie Moroi.

In anul 1909, invrednicindu-se de darul preotiei, parintele Ioanichie a fost numit egumen la Schitul Sihastria, care era in paragina.

Spuneau ucenicii lui ca 35 de ani a suferit in schit tot felul de ispite, lipsuri, asupri de la diavoli, amenintari de la oameni, boli si alte nevoi. Insa, pentru credinta si rabdarea lui, cu ajutorul Maicii Domnului, a facut dintr-un schit pustiul cea mai aleasa sihastrie din tara romaneasca.

Spuneau parintii ca din prima zi a introdus in biserica liturgia zilnica si cele sapte laude, dupa randuiala Manastirii Neamt. Insa niciodata nu dadea binecuvantare de inceperea slujbei pana nu erau toti fratii adunati.

Spuneau iarasi despre dansul ca intotdeauna savarsea cele sfinte cu mult post, cu credinta si cu lacrimi. Mai ales in Postul Mare, nu primea hrana decat sambata si Duminica. In celelalte zile se intarea numai cu Preacuratele Taine.

Se mai spunea despre acest stareț ca timp de 20 de ani a slujit zilnic Sfânta Liturghie cu aceeași dragoste pentru Hristos, deoarece era singur preot și duhovnic în schit.

Rânduiala Mănăstirii Sihăstria, sub starețul Ioanichie Moroi, era aceasta:

- participarea întregii obști la Utrenie și Sfânta Liturghie; cel care nu venea la biserică din lenevie era pus a doua zi la post până seara;
- spovedania generală a calugarilor în fiecare vineri;
- împărtășania pentru schimonahi și bolnavi o dată pe săptămână, sâmbătă, iar pentru ceilalți la trei săptămâni;
- viața era într-un tot de obște; nimeni nu avea voie să aibă ceva personal; îmbrăcăminte, chilie și cele de nevoie se dădeau de mănăstire;
- masa se servea lunea, miercuri și vinerea o dată pe zi, la orele 3 după-amiază, iar în celelalte zile de două ori, după tipicul Sfântului Sava; nimanui nu-i era îngăduit să mănânce la chilie, afară de cei bolnavi;
- la ascultare mergeau cu toții, împreună cu egumenul mănăstirii, și fiecare era dator să lucreze în tăcere, pentru a putea rosti rugăciunea lui Iisus;
- la chilie calugarii citeau mai ales Psaltirea, Patericul și Vietile Sfinților, iar cele șapte laude și canonul nu le rămneau niciodată nefăcute.

În anul 1925, după îndreptarea calendarului, Protosinghelul Ioanichie era în mare îndoială. Nu știa dacă este bun sau nu stilul nou. Deci, s-a închis în chilie și a început să postească și să se roage până ce Dumnezeu îi va da un semn cum să tina.

După aproape 20 de zile de post, bătrânul a fost găsit în chilie foarte slabit. Apoi, întărindu-se cu Preacuratele Taine și cu puțină mâncare, a doua zi a spus fiilor săi duhovnicești:

- Multe ispite am patimit în aceste zile de la diavoli. Ca uneori mă amenințau să mă omoare. Alteori mă bateau cu toiege de foc. Odată am văzut o ceată de diavoli, zicând:
- Hai să taiem pe bătrânul acesta, ca vrea să se facă sfânt! Apoi au strigat cu mânie asupra mea:
- Cine ți-a spus ție că astăzi se mai fac sfinți?
- Dar vouă cine v-a spus că nu se mai fac? le-am răspuns. În alta zi mi-au spus cu mânie:
- Degeaba mai postești, că tot în mainile noastre o să vii! Iar eu le-am zis:
- Eu am nădejde în mila lui Dumnezeu, că mă voi izbăvi de mainile voastre!

După mai multe zile de post, am văzut deasupra mea în văzduh trei sfinți îmbrăcați arhiereste care semănau cu Sfinții Trei Ierarhi. Cel din mijloc mi-a zis cu glas că de trambita:

- Ioanichie, de ce te îndoiești și nu faci ascultare? Nu știi că ascultarea este mai mare decât jertfa? Deci, ascultă de cei mai mari, că nu vei răspunde tu de îndreptarea calendarului. Apoi, binecuvântându-mă toți trei deodată, s-au urcat spre cer și nu i-am mai văzut.

Din ziua aceea, bătrânul nu s-a mai îndoit de îndreptarea calendarului.

Intr-o vară a secat apa în fantana din cauza secetei. Atunci egumenul a spus în biserică:

- Parinților, pentru pacatele noastre ne-a luat Dumnezeu apa din fantană. Deci, să postim și să ne rugăm trei zile și trei nopți, până ne va da Dumnezeu iarăși apă în fantană. Toate ascultările din mănăstire încetează.

Intr-adevăr, pentru rugăciunile parinților, a treia zi fantana era pe jumătate cu apă. Din ziua aceea, cu binecuvântarea starețului, n-a mai secat niciodată apa din fantană.

Spuneau ucenicii că pe cei ce veneau la viața calugărească îi puneau de la început la aspră ispitire duhovnicească, pentru a face din ei calugari buni și devotați lui Hristos. Pe unii îi ținea la poartă trei zile și trei nopți, în post și rugăciune. Pe alții îi puneau adeseori la canon și metanii, ca să-i învețe smerenia. Pe toți îi sfătuia să nu adune bani, nici să iasă din mănăstire și-i îndemna să se roage neîncetat cu rugăciunea lui Iisus.

Zicea uneori către ucenicii săi:

- Fratilor, aceste două lucruri să le țineți în toată viața voastră: tăierea vocii și păzirea binecuvântării. Că cine calca aceste porunci nu poate fi calugar și niciodată nu-i merge bine. Că noi suntem fiii ai binecuvântării, iar nu ai blestemului.
- Spuneau părinții că ori de câte ori cineva calca cuvântul starețului patimea multe ispite. Căci el cerea ca toate să se facă cu binecuvântare.

Odată, doi frați s-au sfătuit să postească și să se roage într-un beci, neștiuți de nimeni. După o săptămână au venit la egumen și i-au zis:

- Parinte, vă rugăm să ne spovediți, că maine vrem să ne împărtășim.
- Dar unde ați fost până acum?
- Am postit și ne-am rugat în beci.
- Cine v-a dat binecuvântare să faceți aceasta?
- Dar pentru post și rugăciune mai trebuie binecuvântare?
- Eu nu vă mărturisesc până nu vă căiți de neascultarea voastră, a zis bătrânul.

A doua zi, frații s-au îmbolnăvit amândoi. Atunci starețul a pus obștea la post și rugăciune pentru ei, li s-a făcut Sfântul Maslu și s-au vindecat. Așa s-au izbăvit cei doi frați de neascultare.

Alta dată, un frate din mănăstire cerea să fie făcut calugar. Dar starețul Ioanichie, cunoscându-i inima, mereu îl amana. Intr-o zi, fratele a zis către stareț:

- Mă duc la Targu Neamț să cumpăr timbre și hartie pentru cererea mea de calugărie.
- Nu te duce acum că este Postul Mare și nu se cade să umblăm prin lume. Fratele însă a plecat. Dar nu a mers decât un kilometru și i-au ieșit înainte șapte duhuri rele în chip de oameni înfricoșati, care au început să-l bata cu toiege, zicând:
- Hai să-l prindem pe acesta că a plecat din mănăstire fără binecuvântarea starețului! De frică, fratele a fugit în pădure. Apoi s-a întors la mănăstire, strigând:
- Nu mă lasați, șapte fug după mine!

Parinții, văzându-l stăpanit de duh necurat, l-au dus la o chilie și au spus starețului. Iar bătrânul i-a citit moliftele Sfântului Vasile și a zis:

- Dezlegați-l și dați-i drumul.
- Dacă fuge iar?
- Nu vă temeți. Dacă l-a dezlegat Dumnezeu, nu-l mai stăpânește vrăjmasul. Așa s-a vindecat fratele.

Din ceasul acela, nimeni nu mai calca binecuvântarea starețului.

Intr-o iarnă, un frate a uitat beciul deschis și au înghetat cartofii. A doua zi a întrebat starețul la trapeza:

- Cine a lasat beciul deschis? Il rog sa-si marturiseasca greseala aici, in public. Dar nimeni nu recunostea. Atunci batranul a zis:

- Daca cel vinovat nu spune, o sa-l certe Dumnezeu.

In clipa aceea, unul din frati a cazut la pamant cuprins de duh necurat. Era tocmai cel vinovat. Deci, indata a fost dus in biserica, i s-a facut Sfantul Maslu si s-a vindecat, caci Protosinghelul Ioanichie primise de la Dumnezeu darul izgonirii duhurilor necurate din oameni.

Odata, batranul a patimit o oarecare ispita din lucrarea vrajmasului. Deci, mustrandu-se pe sine, a doua zi a spus in biserica:

- Parintilor, de acum nu pot sa va mai fiu egumen si parinte duhovnicesc, caci am gresit inaintea Domnului. Cautati alt povatuitor in locul meu.

Iar parintii i-au zis cu lacrimi:

- Parinte staret, nu ne lasa sarmani, ca n-are cine sa ne povatuiasca pe calea mantuirii. Sa ramana pacatul asupra noastra, numai sa nu ne lasi singuri.

- Raman mai departe egumen, a spus batranul, numai daca imi fagaduiti sa impliniti cuvantul meu.

- Facem orice ne vei spune, parinte.

Atunci s-a asezat staretul cu fata in jos pe pragul bisericii si a zis:

- Nu are parte de Hristos cel care nu va calca peste mine! Deci au trecut toti, calcand pe trupul lui. Asa a ramas staretul mai departe la conducerea manastirii, iar parintii si fratii s-au folosit mult de smerenia batranului.

Pentru smerenia si nevointa lui, Protosinghelul Ioanichie a ajuns sihastru si duhovnic renumit in partea locului. La el veneau pentru sfat si spovedanie numerosi pustnici din imprejurimi, calugari, staretii, episcopi si mireni. Desi era foarte canonic si autoritar, totusi pentru fiecare gasea cuvinte de mangaiere si imbarbatate. Cel mai obisnuit canon pentru el era postul indelungat, rugaciunea, indeosebi Psaltirea, si ascultarea desavarsita.

Veneau la batranul si bolnavi pentru Sfantul Maslu, iar dintre ei, unii se intorceau acasa sanatosi.

Uneori venea la batranul cate un frate separat de ispite, iar el il invata, zicand:

- Nu ai binecuvantare sa pleci nicaieri din manastire, cand esti tulburat. Ca mintea tulburata nu poate niciodata sa judece si sa ia o hotarare dupa voia lui Dumnezeu.

Iar pe fiii sai duhovnicesci ii sfatuia adeseori, zicand:

- Parintilor, sa nu uitati niciodata aceste trei lucruri: sa aveti frica lui Dumnezeu, sa va paziti mintea curata si sa nu uitati pe "Doamne Iisuse!"

Incepand din anul 1941, s-au abatut multe ispite si necazuri asupra Manastirii Sihastria. Mai intai a ars biserica impreuna cu toata incinta. Apoi talharii au jefuit de mai multe ori acest sfant lacas, batand si orbind pe staret. Din aceste pricini, o parte din calugari s-au risipit pe la alte manastiri. Atunci parintele Ioanichie si-a adus aminte de cuvintele marelui batran Gheorghe Lazar, spuse cu 30 de ani mai inainte:

- Nu te fericesc ca ai venit in locul acesta, ca la sfarsitul vietii o sa ai multe ispite.

Spunea batranul ucenicilor sai ca intr-o noapte, pe cand zacea bolnav in pat, a intrat in chilia lui o femeie imbracata cu buna cuviinta si, apropiindu-se de el, a zis:

- Nu te intrista, parinte Ioanichie. De acum ne vom ingriji noi de acest sfant lacas! Era Preasfanta Nascatoare de Dumnezeu, protectoarea acestui smerit asezamant calugaresc. Intr-adevar, din anul 1942 s-au simtit permanent acoperamantul si binecuvantarea Maicii Domnului peste Manastirea Sihastria.

Odata s-a adunat in chilia staretului toata obstea manastirii, pentru binecuvantare si cuvint de folos. Iar batranul a zis catre toti:

- Parintilor, sa nu va descurajati ca a ars manastirea. Ca pentru pacatele noastre a ars si pentru ca sa se reinnoiasca ctitorii. Sfintiile voastre rabdati toate ispitele si nu parasiti locul acesta sfintit prin rugaciunile si lacrimile inaintasilor nostri. Numai sa tineti cu tarie randuiala acestei manastiri. Ca cine nu tine randuiala locului, il izgoneste locul de aici.

In anul 1909, cand am fost hirotonit preot, s-a apropiat de mine un calugar batran din Manastirea Neamt si mi-a spus: "Sa stii, parinte Ioanichie, ca numai aceia pot sta la Schitul Sihastria, care vor pazi randuiala schimniceasca de acolo. Adica nimeni sa nu aiba ceva al sau, ci toate sa fie de obste; sa nu se savarseasca pacate trupești si sa nu se manance carne in manastire. De nu va pazi cineva randuiala, nu va putea trai in locul acela. Ca locul acela este legat cu neschimbat legamant de sapte calugari sihastru din Manastirea Neamt, care au intemeiat Sihastria in anul 1655".

La urma a adaugat staretul si aceste cuvinte:

- Tineti cu tarie la randuialile calugaresti si nu lasati nici intr-o zi nesavarsite dumnezeiasca Liturghie si cele sapte laude. Ca de veti face asa si veti duce viata curata si veti avea dragoste intre voi, sa stiti ca Maica Domnului va ridica din cenusa acest sfant lacas si veti avea pace si mantuire in locul acesta. Iar de nu veti pazi cu sfintenie pravila, postul si datoriile voastre calugaresti, sa stiti ca se va pustii iarasi locul acesta. Ca lui Dumnezeu mai mult ii place un loc pustiu si curat, decat un loc cu calugari multi si dezbinati.

Dupa doi ani de suferinta, staretul Ioanichie a zis intr-o seara catre ucenicul sau, ieromonahul Ioil:

- Marti ma duc la Tata! Marti ma duc la Tata!

Intr-adevar, marti, 5 septembrie, 1944, Protosinghelul Ioanichie Moroi si-a dat sufluletul in mainile Domnului, lasand in urma o obste aleasa de 40 de calugari.

Asa s-a nevoit si asa s-a savarsit un mare staret al monahismului romanesc.

SCHIMONAHUL GRIGORIE BICA - Manastirea Ciolanu-Buzau (+ 1945)

Parintele Grigorie Bica a fost un calugar foarte nevoitor din Manastirea Ciolanu. Era de loc din Transilvania. Deci, urmand lui Hristos, s-a facut schimonah in Manastirea Ciolanu si a avut toata viata doua ascultari - eclesiarh la biserica si gradinar. Si atat a sporit in rugaciune, in post si in smerenie, ca toti se foloseau de nevointa lui. La gradina avea doi ucenici pe care ii crestea in frica de Dumnezeu. Uneori le spunea:

- Fratilor, sa lucrati la gradina cu dragoste si fara cartire, ca din truda voastra se hraneste in dar atata lume.

Vara, batranul zabovea la udat gradina pana tarziu, iar cand venea la masa, bucatarul ii spunea:

- Nu mai este mancare, parinte Grigorie. Pentru ce intarzii si nu vii la timp, cand suna masa? Dar batranul nu se supara, ci isi cerea iertare si se intorcea linistit la gradina.

La biserica era nelipsit in fiecare noapte. Venea cel dintai, se aseza in strana si zicea rugaciunea lui Iisus. Odata l-a intrebat un calugar:

- Cum mai poti veni la biserica, parinte Grigorie, ca esti obosit de la gradina? Iar batranul i-a raspuns:

- Biserica este o corabie ce inoata pe mare. Daca lipsesc de la biserica, corabia merge inainte si eu raman departe de Hristos. De aceea vin regulat la biserica.

Altadata a spus unui ucenic:

- Toata viata ma lupt cu trupul - cu calul acesta naravas - si fac tot ce pot, cu ajutorul lui Dumnezeu, sa nu ma doboare.

Un frate i-a zis:

- Parinte Grigorie, da-mi un cuvânt de folos. Iar batranul i-a raspuns:

- Dintre toate patimile, cel mai mult il lupta pe calugar trandavia si iubirea de sine, din care se nasc celelalte toate. Ca il indeamna vrajmasul sa-si crute trupul, sa manance bine, sa nu vina la biserica, sa nu mai faca metanii si sa doarma mult. Iar daca biruieste calugarul iubirea de sine, usor biruieste toate patimile.

Sfarsitul parintelui Grigorie a fost tot asa de minunat, precum i-a fost si viata. intr-o noapte, pe cand se ruga, i s-a aratat un tanar frumos, calare pe cal, si i-a spus:

- Pregateste-te, ca peste trei zile vin sa te iau. Voi veni cand va lovi in toaca.

- Dar tu cine esti? I-a intrebat.

- Eu sunt Mucenicul Gheorghe, patronul acestei biserici, si am venit sa-ti spun.

Atunci parintele Grigorie si-a cerut iertare de la toti, s-a marturisit, a primit Preacuratele Taine, iar a treia zi dimineata, pe cand toca la biserica, si-a dat duhul in mainile Domnului. Osemintele lui, galbene si binecuvantate, se pastreaza in groznita manastirii.

PROTOSINGHELUL GHEDEON VERENCIUC - Schitul Sihastria Voronei-Botosani (1891-1945)

Parintele Ghedeon Verenciuc s-a nascut in comuna Oneaga-Botosani. In anul 1914 a primit schima monahala in Schitul Sihastria Voronei.

Acest schit a fost, in secolele XVIII-XIX, o renumita sihastrie in partea de nord-est a Moldovei. Aici au trait calugari isihasti cu viata sfanta, care practicau rugaciunea lui Iisus. Unii din ei se nevoiau in "Schitul din poiana Voronei" - actuala manastire cu acelasi nume de astazi. Altii se nevoiau in Schitul Sihastria Voronei, dintre care cel mai renumit a fost Cuviosul Onufrie (secolul XVIII). Cei mai evlaviosi se nevoiau in padurile seculare din imprejurimi. Multi din acesti sihastri au ramas necunoscuti. Spre sfarsitul secolului XIX, numarul calugarilor din Schitul Sihastria Voronei a scazut. Abia se mentinea firul slujbelor. Traditia isihasta din aceasta vestita vatra calugareasca a fost aproape complet intrerupta. Insa biserica si chiliile ajunsesera in paragina.

Aceasta era starea duhovniceasca a Schitului Sihastria Voronei in anul 1914, cand a venit aici monahul Ghedeon Verenciuc. Parintii, vazand ascultarea, ravna si priceperea lui, dupa cativa ani l-au facut preot. Apoi, mutandu-se egumenul din viata aceasta, in anul 1925 a fost numit egumen al Schitului Sihastria Voronei Protosinghelul Ghedeon. El a condus schitul mai mult de 20 de ani, ridicandu-l la o noua stare de inflorire. A reinnoit biserica, chiliile si viata duhovniceasca si a format peste 20 de ucenici, crescandu-i in frica de Dumnezeu si ravna pentru biserica. Auzindu-se de numele si nevointa lui, multi credinciosi din partea locului alergau la Schitul Sihastria Voronei. Unii veneau sa asculte slujba, caci parintele Ghedeon slujea si canta foarte frumos. Iar altii veneau sa se marturiseasca si sa ceara sfat, caci era vestit duhovnic mare si nevoitor.

Acest egumen vrednic de pomenire era si un priceput dascal de muzica bisericeasca. El aduna in jurul lui pana la 20 de ucenici, tineri de prin sate, pe care ii invata religia si cantarea psaltica. Unii dintre ei au iesit buni cantareti de parohie, iar altii au ramas in manastire, ajungand calugari iscusiti. Atat unii, cat si ceilalti, pomenesc cu dragoste si recunostinta pe bunul lor dascal si parinte duhovnicesc.

Asa s-a nevoit Protosinghelul Ghedeon Verenciuc pana la inceputul anului 1945, slavind pe Hristos, slujind Biserica, mangaind oamenii, invatand pe ucenici si staruind ziua si noaptea in rugaciune si post. Apoi, imbolnavindu-se, si-a dat sufletul in mainile Domnului si a fost ingropat de fiii sai duhovnicesci in cimitirul schitului.

PROTOSINGHELUL VICHENTIE MALAU - Manastirea Secu (1887-1945)

Viata

Acest mare duhovnic, care a stralucit ca un luceafar in manastirile noastre, s-a nascut in anul 1887, in satul Ghidion, comuna Stanita, judetul Neamt.

In anul 1894, cand avea numai 7 ani, parintii sai au intrat in viata monahala, impreuna cu cei trei copii. Tatal cu fiul Vasile s-au dus la Manastirea Secu, iar mama cu doua fete s-au dus la Manastirea Varatec. In anul 1895, tatal cu feciorul pleaca la Sfantul Munte. Acolo, in scoala monahismului ortodox, au petrecut in aspra nevointa unsprezece ani, formandu-se duhovnicesc langa cei mai buni calugari atoniti.

In anul 1906 se reintorc la Manastirea Secu, iar in anul 1912 depun amandoi juramantul calugaresc. Tatal primeste numele de Dometian, iar fiul numele de Vichentie. La fel si mama se calugareste cu numele de Migalusa, iar sora cea mai mare, cu numele de Epraxia.

In anul 1915, monahul Vichentie este hirotonit preot si numit eclesiarh si duhovnic in Manastirea Secu. Intre anii 1916-1918 este trimis ca preot sanitar la spitalele de raniti.

Mai tarziu (1927-1928), ajunge staret in manastirea de metanie. Iar intre anii 1928-1940 activeaza ca preot slujitor in Manastirea Agapia, devenind cel mai renumit duhovnic din Moldova.

In anul 1940 este transferat ca preot misionar la Manastirea Vasiova- Banat, unde continua aceeasi activitate apostolica, pana in vara anului 1945, cand se muta la Domnul, plans de multa lume. In februarie, 1953, osemintele sale sunt aduse si depuse in groznita Manastirii Secu, unde se pastreaza pana astazi.

Fapte si cuvinte de invatatura

Intr-o zi a zis tatal parintelui Vichentie catre sotia sa:

- Ma duc la manastire sa-mi plang pacatele, ca n-am facut nimic pentru sufletul meu.

- Dar de mine nu ti-i mila? a spus femeia. Ma lasi singura cu trei copii? Doar si eu am suflet.

- Atunci mergem amandoi. Eu iau cu mine copilul si tu, fetele.

Din ziua aceea s-au dus cu totii sa slujeasca lui Hristos, ajungand, atat parintii, cat si copiii calugari desavarsiti.

Cand era in Sfantul Munte, a intrebat parintele Vichentie pe duhovnicul sau:

- Spune-mi, parinte, ce sa fac ca sa ma mantuiesc?

- Aceasta sa faci, fiule, daca doresti sa te mantuiesti: sa te rogi neincetat cu lacrimi, rostind rugaciunea lui Iisus; sa mananci o data in fiecare zi, sa priveghezi mereu si sa faci ziua si noaptea inchinaciuni si metanii. Tot ce faci sa fie cu porunca si binecuvantare; Sfanta Liturghie si cele sapte laude sa nu-ti ramana niciodata, iar de pacatele trupești, de zavistie si de iubirea de argint sa fugi pana la moarte.

Zicea iarasi duhovnicul catre ucenicul sau: -

- Sa stii, fiule, ca nu vei ramane multa vreme in Sfantul Munte. In curand te vei intoarce cu tatal tau in tara. Acolo te vei calugari, vei primi darul preotiei si vei povatui pe multi pe calea mantuirii.

Nu dupa mult timp s-a implinit prevestirea acelui duhovnic. Parintele Vichentie s-a intors in tara si a ajuns mare povatuitor de suflete.

Spunea despre dansul ucenicul sau, Protosinghelul Eftimie Tanase:

- In vara anului 1917 am fost grav ranit pe front. La spital, un preot calugar ingrijea de bolnavi. Era ieromonahul Vichentie Malau. Nu-l cunosteam, inainte de operatie m-am spovedit la el si, plangand, l-am intrebat:

- Precuvioase parinte, voi mai scapa cu viata din aceasta operatie?

- Asculta mata, frate Ioane, mi-a zis el. Sa ai credinta in Hristos ca te vei face sanatos si in curand vei veni la Manastirea Secu si acolo te vei face calugar si preot.

Aceasta prevestire a parintelui Vichentie s-a implinit intocmai in toamna anului 1918.

Ajungand staret in Manastirea Secu, adesea invata pe calugari, zicand:

- Fratilor, sa facem lucrul Domnului fara lenevire, ca suntem naimiti lucratori in via Lui si fiecare, cum va lucra, asa plata va lua. Nimic sa nu facem din sila, nimic pentru bani, nimic fara binecuvantare sau cu cartire, ca sa nu pierdem plata in ziua judecatii. Ca "cine face ascultare cu dragoste, liturghie savarseste".

Altadata iarasi zicea fiilor sai duhovnicesti:

- Toate ale calugarului sunt sfinte, caci calugarul este aferosit lui Dumnezeu. De aceea, lucrul sau sa fie facut cu binecuvantare; cuvantul lui, intelept si dres cu sare; rugaciunea lui, curata ca ceara si fierbinte ca focul; chilia lui, simpla ca o pestera, dar sfanta ca o biserica.

Protosinghelul Vichentie oprea pe calugari sa pescuiasca. Odata i-a zis ucenicul sau:

- Parinte staret, da-mi voie sa prind peste din iaz.

- De ce sa omori pestele pentru lacomia ta?

- Dar ucenicii lui Hristos cum prindeau peste din Marea Galileei?

- Dar tu esti ucenicul lui Hristos? i-a raspuns staretul. Si s-a rusinat fratele de cuvintele lui.

Marturiseau ucenicii lui ca parintele Vichentie nu judeca niciodata pe nimeni, orice pacat l-ar fi vazut facand. Ci indata se ruga si plangea pentru el.

Odata a venit la el un calugar si i-a zis:

- Parinte staret, am vazut pe cineva mancand de dulce in zi de post.

- Nu judeca! Nu judeca, frate!, i-a raspuns batranul. Poate i-a luat Dumnezeu mintea, de aceea a mancat!

Intr-o zi a vazut staretul doi frati vorbind la strana si le-a zis:

- Nu vorbiti, fratilor, in biserica! Nici ingerii nu vorbesc aici, iar voi vorbiti?

Se spunea despre dansul ca nu ingadua calugarilor sa mearga la chiliile altora, sa umble prin manastire fara rost sau sa vina la biserica fara camilafca. Iar daca cineva lipsea de la slujba fara pricina binecuvantata, il punea la canon.

Spun ucenicii lui ca intotdeauna intra cel dintai in biserica si iese cel mai de pe urma. Cand intra mergea repede, ca si cum l-ar fi asteptat cineva. Iar cand iese din biserica, mergea incet, avand fata vesela si luminata.

Marturisesc, de asemenea, ucenicii lui ca parintele Vichentie niciodata nu primea slujbe de la oameni, cand savarsea Sfanta Liturghie, nici nu vorbea cu cineva, ca sa poata vorbi numai cu Dumnezeu. Era atat de patruns de frica lui Dumnezeu si de bucurie, ca intotdeauna varsa lacrimi cand slujea.

Cand se apropia miezul noptii, staretul batea regulat in usa ucenicului si-i zicea:

- Scoala, frate Gheorghe, sa mergem la biserica, caci este ora douaspzece. Apoi canta o slava pana se destepta ucenicul si indata plecau la Utrenie.

Spunea iarasi ucenicul ca, in fiecare dimineata, la ora 5 fix, parintele Vichentie suna clopotul de desteptare.

- De ce suni clopotul asa de dimineata, precuvioase? il intreba unii.

- Ca sa se scoale parintii si fratii la rugaciune din timp, sa-si faca pravila si canonul calugaresc.

Dupa ce suna clopotul, batea in usa ucenicului, zicand:

- Scoala, frate Gheorghe, la rugaciune! Hai, dragul tatei, sa laudam pe Domnul. Iata, pasarile canta afara si ne fac de ras!

Iar daca ucenicul se ingreua de somn, ii zicea:

- Du-te la fantana si-mi ada o caldare de apa, ca n-am cu ce ma spala. Dupa ce-si termina pravila, parintele Vichentie canta dupa obicei o slava.

Apoi isi lua rasa si pleca la biserica.

Odata l-a intrebat ucenicul:

- De ce nu dormi noaptea, parinte Vichentie?

- Daca vine Mirele in miezul noptii? Sa ma gaseasca dormind? raspundea batranul. Si se folosea ucenicul de nevointa lui.

Dupa Utrenie, parintele Vichentie se oprea in mijlocul bisericii si intreba:

- Ce sfant avem astazi? Ati citit viata sfantului de astazi? Uite, asa posteau si se rugau sfintii de demult, uite, asa rabdau mucenicii! Iar noi, parintilor, mancam si dormim!

Dupa ce explica viata sfantului zilei, adauga:

- Iata, este ora 2,30. De acum mergeti la chilia, faceti paraclisul Maicii Domnului si va culcati.

Uneori spunea ucenicului sau:

- Frate Gheorghe, sa veniti deseara cu totii la mine!

Seara vorbea cu fratii cuvand de folos din Sfanta Scriptura, din invaturile Sfintilor Parinti si din viata calugarilor alesi, pana la miezul noptii. Ii invata rugaciunea lui Iisus, ii sfatuia cum sa fuga din cursele vrajmasului, ii mangaia duhovniceste, ii deprindea sa picteze si sa cante pe note. La urma canta singur o podobie cu glas lin si duios si cu ochii inlacrimati zicea:

- Fratilor, sa mergem la biserica. Se aude clopotul de Utrenie!

Spunea iarasi ucenicul lui ca, de vedea vreun parinte sau frate trist si abatut, indata il intreba cu blandete:

- De ce esti separat, mata, frate? Ai nevoie de ceva?

Apoi lasa slujba, chema pe frate la chilia lui si ii dadea un cuvânt de mangaiere, o carte buna, bani pentru haine, ceva de mancare sau din darurile aduse de la biserica si il libera cu pace. Insa vin nu dadea nimanui la chilie, ca sa nu-l duca in ispita.

Odata s-a dus ucenicul la adunat fan pe munte. In urma, parintele Vichentie i-a facut curatenie in chilie, a spalat dusumeaua, a scuturat praful, a varuit soba si i-a aprins candela. Seara, cand s-a intors fratele de la ascultare, i-a zis parintele:

- Uite, asa trebuie sa fie chilia unui calugar. Simpla si curata ca o biserica!

Altadata a zis ucenicul catre parintele sau duhovnicesc:

- Preacuvioase, fa-ti si sfintia ta o haina mai buna, ca esti staret si te vede lumea!

- Nu merit! Nu merit alta, frate Gheorghe! De m-as izbavi in aceasta de pacate!

Spunea ucenicul despre staretul sau:

- Parintele Vichentie era foarte nevoitor. De multe ori umbla vara desculț sau cu picioarele goale in bocanci. La chilie avea numai o singura haina buna, pe care o lua la biserica. Celelalte haine erau vechi si carpite, dar totdeauna curate.

Spunea inca ucenicul si acestea:

- N-am vazut in chilia parintelui Vichentie nici pat, nici perna, nici invelitoare, nici haine de prisos, decat numai cateva carti, o masa, candela aprinsa, crucea si epitrahirul cu care spovedea. Nu stiu unde si cum dormea, nici cum se ruga in chilie, dar intotdeauna il gaseam treaz si senin la fata.

Protosinghelul Vichentie Malau iubea atat de mult Biserica lui Hristos, incat zabovea inlauntrul ei ziua si noaptea. Singur facea curatenie, spala pe jos, impodobeza altarul, stergea icoanele, vopsea stranele, curata pictura si varuia peretii bisericii pe dinafara. Chipul sau era intotdeauna bland si plin de bucurie.

Spunea unul din ucenici ca odata a venit la manastire prefectul cu cativa profesori. Parintele Vichentie, imbracat intr-o haina rea, varuia biserica:

- Unde este staretul manastirii? I-au intreat ei. Am vrea sa vorbim cu dansul.

- Ma duc sa-l caut - a zis parintele Vichentie. Asteptati putin!

Dar ei, intelegand de la altii ca el este staretul si vazandu-l asa rau imbracat, indata au plecat.

Uneori il intrebau oamenii:

- Parinte staret, cu ce-ati facut atatea reparatii la biserica si la chilii?

- Cu mila lui Dumnezeu si cu ajutorul oamenilor, raspundea parintele. Daca cheltuiam azi o mie de lei, maine veneau in loc doua mii.

Daca scoteam azi doua mii din casa, a doua zi gaseam patru mii in loc.

Se spunea despre dansul ca in noaptea de 11 noiembrie priveghea singur pana dimineata in Sfantul Altar, in rugaciune si lacrimi, spre pomenirea Sfantilor Mucenici Mina, Victor si Vichentie. Asemenea facea si in alte nopti de peste an.

Se spunea iarasi ca in ziua intai de Pasti, cand veneau cu totii la trapeza cu icoana Invierii si mesele erau pline de daruri, parintele Vichentie se aseza in capul mesei, gusta de cateva ori, apoi vorbea cuvânt de folos timp de doua ceasuri. Vorbirea lui era asa de dulce si vie, incat parintii lasau mancarea si-l ascultau cu lacrimi.

Spunea inca parintele Vichentie celor ce il intrebau, cum ca ouale rosii inchipuiesc lacrimile Maicii Domnului, pe care le-a varsat pe Golgota, cand Fiul ei era rastignit pe cruce.

Cand veneau credinciosii la manastire, bateau la usa parintelui Vichentie si-l intrebau:

- Parinte, am venit la manastire sa facem Sfantul Maslu, sa dam slujbe, sa ne spovedim. La cine sa ne ducem?

- Eu va marturisesc, fratii mei - raspundea batranul cu dragoste. Apoi zabovea cu ei toata noaptea. Le asculta necazurile, ii marturisea, le randuia canon, ii mangaia cu alese cuvinte duhovnicesci si ii odihnea. A doua zi iarasi ii ducea la trapeza, ii servea singur cu mancare, le dadea paine pentru drum, ii petrecea pana la poarta si, binecuvantandu-i, ii libera cu pace.

Odata, un preot a adus pasca in sfantul altar. Atunci batranul i-a zis:

- Parinte, nu stii ca dupa tipic nu-i voie sa se aduca pasca, branza si oua in sfantul altar? Se cadea sa faci 200 de metanii pentru aceasta.

Dar nu-mi permit sa dau canon la preoti. De aceea, voi face eu canonul acesta.

Spuneau batranii care l-au cunoscut ca parintele Vichentie invata asa de frumos pe oameni, ca toti care il ascultau plangeau.

- Dragii mei - zicea el -, ati venit de departe, cu desagii in spate, desculți peste dealuri, truditii si flamanzi, ca sa va inchinati la sfintele manastiri! Bine ati venit, fratilor! Dumnezeu sa va numere pasii...

La plecare, iarasi le zicea:

- Sarutati, fratilor, pamantul acesta, ca este loc sfant. Aici au trait atatia cuviosi, pe care numai Dumnezeu ii stie! Iar credinciosii, inchinandu-se, plecau mai departe.

Un frate curand calugarit a intreat pe parintele Vichentie:

- Preacuvioase, ce sa fac sa ma mantuiesc?

- Ascuta, mata, frate, sileste-te sa implinesti tot ce ai fagaduit si cu siguranta te vei mantui.

- Vai, parinte, ma infricosez de juramantul calugaresc!

- Nu te teme, frate! Ai nadejde ca ai primit Duh Sfânt. Incepe a lucra cate putin, pana vei deprinde fapta buna. Cauta mai intai sa ai constiinta curata, sa nu te mustre de nimic la apusul soarelui. Apoi, pazeste-ti mintea de ganduri rele, fa cu dragoste orice ascultare si zi mereu "Doamne Iisuse".

Asa, dragul tatei, asculta mata de mine si nu vei gresi. Asa se lucreaza ogorul sufletului.

Alt fiu duhovnicesc l-a intreat:

- Parinte Vichentie, ce sa fac sa ma mantuiesc? Iar batranul i-a dat o hartie pe care scria:

- Marturiseste-ti cat mai des pacatele tale; fa-ti canonul si pravila de chilie; zi neincetat rugaciunea lui Iisus; fa ascultare la toate si tuturor; iubeste singuratatea ca sa fii scutit de a auzi, de a vedea, de a pofiti si de a critica, pe drept sau pe nedrept; in fata ta, toti sa fie socotiti ca sfinti.

Sileste-te sa faci acestea cu dragoste si vei fi viu. Iar nefacand acestea, pentru ce ai jurat, nesilit fiind? Ce nebulie fara leac este a jura fara a-ti da seama pentru ce juri!

Spuneau ucenicii lui ca parintele Vichentie nu se atingea niciodata de Sfanta Masa, afara de mare nevoie; iar deasupra nu ingaduia sa se puna nimic, afara de cele sfinte. Cand savarsea dumnezeiasca Liturghie, statea departe de jertfelnic si se ruga cu mainile asezate crucis pe piept, iar cand pomenea pomelnicele se aseza in genunchi langa Sfanta Masa si se ruga pentru toti cu lacrimi.

La spovedanie, parintele Vichentie era foarte bland si iscusit, intotdeauna ii dadea indrazneala omului si nadejde in mila lui Dumnezeu.
- Asculta, mata, - spunea batranul - marturiseste, aici, in fata lui Hristos, tot ce ai pe suflet. Nu ascunde nimic, nici nu te rusina de mine, ca si eu sunt om si nu am voie sa ma smintesc de pacatele tale. Asa, dragul tatei, spune tot ce ai gresit si te caieste ca un om, iar Dumnezeu te va ierta prin mine, pacatosul, dupa mare mila Lui. Numai sa parasesti pacatul!

La urma dadea si putin canon - metanii, post si milostenie.

Spunea ucenicul sau ca parintele Vichentie primea foarte greu la spovedanie preoti de mir si duhovnici.

- Asculta, mata, parinte, zicea batranul - du-te la parintele Ambrozie din Manastirea Neamt. El este duhovnicul preotilor.

- De ce nu spovedesti preoti? l-a intrebat ucenicul.

- Ei, frate, cel mai greu este sa marturisesti preoti si duhovnici! Ei au o mare raspundere inaintea lui Hristos.

Intr-o zi a spus batranul catre toti:

- Parintilor, iata, vin de departe mireni la manastire, cu traistele pline de daruri. Iar noi le primim darurile si-i lasam sa plece deserti.

Nimic nu le dam inapoi. Caci, cine dintre noi se roaga cu post si cu lacrimi pentru ei? Sau cine le da sfaturi si cuvinte de mangaiere?

Cine mai face metanii pentru mireni? Vai de noi, parintilor! Sa stiti ca o sa ne dea Dumnezeu in judecata!

In anul 1927, la hramul Manastirii Secu a venit lume multa. Parintele Vichentie i-a primit pe toti cu dragoste, i-a odihnit si ospatat; iar din darurile aduse a impartit la slujitori, la calugari si la saraci. Vazand aceasta, casierul manastirii i-a zis:

- Parinte staret, dar totul impartiti? Manastirea cu ce mai ramane, ca s-au cheltuit atatia bani cu hramul?

- Lasa, parinte Eftimie. Astazi am praznuit ziua Sfantului Ioan Botezatorul. La hram, manastirea nu trebuie sa castige, ci sa se roage si sa faca milostenie la toti. Acesta este un hram adevarat!

Spunea ucenicul ca intr-o zi de An Nou s-a adunat obstea la staretie sa ureze parintelui Vichentie sanatate si sa primeasca binecuvantare.

Iar batranul le-a zis:

- Parintilor si fratilor, s-ar fi cuvenit sa va servesc cu cate un pahar de vin, dupa obicei, dar nu am. Eu, insa, nu va dau vin, care de multe ori omoara sufletul, ci va dau cuvinte de folos de la Sfantii Parinti, care dau viata. Nu asteptati de la mine cuvinte inalte, ca cele inalte sunt sus. Acolo sa ne ajute Dumnezeu sa ne implinim cu totii.

Dupa ce le-a vorbit din viata si invataturile Sfantului Vasile, a incheiat, zicand:

- Sa nu ne deznadajduim, parintilor, chiar daca gresim, ci sa ne marturisim, sa parasim pacatul si sa avem nadejde. Ca Dumnezeu, ca un Tata bun, mereu ne asteapta cu bratele deschise.

A venit la parintele Vichentie un staret renumit si au vorbit mult impreuna despre mantuirea sufletului. La urma i-a zis batranul:

- Parinte staret, sfintia ta obligi pe calugari sa posteasca cate doua, trei zile, chiar daca unii nu pot. Nu este mai bine sa-i lasi dupa puterea si vointa lor? Eu nu fac asa. Le dau post, dar cu painea pe masa. Cred ca mai mare plata vor avea. Ii invat sa posteasca cu painea dinainte. Ca "pe datatorul de buna voie il iubeste Dumnezeu".

Spunea ucenicul ca parintele Vichentie mergea uneori la bucatarie si zicea bucatarului:

- Asculta, mata, parinte, fa mancare destula, pentru toata lumea; pune untdelemn cat trebuie si o fierbe bine, sa fie buna, ca sa nu carneasca, nici sa se imbolnaveasca parintii.

Spunea iarasi ucenicul ca batranul venea regulat la masa cu parintii, dar el nu manca. Numai seara gusta putin. Servea la masa, citea cuvânt de invatatura si privea cu dragoste cum mananca fiecare. Uneori ii ziceau ceilalti:

- Mananca si sfintia ta, parinte staret.

- Iertati-ma, parintilor, am mancat la staretie cu cineva si nu mai pot manca. Vai, asa m-am saturat!

Se mai spunea despre dansul ca, daca observa la masa pe cineva ca nu mananca, se apropia de el si-i zicea:

- De ce stai mata si nu mananci? Ia, frate, si mananca.

- Iarta-ma, preacuvioase, m-am saturat.

- Asa, frate, sa va infranati cu mancarea dinainte. Cel mai bun post este sa mananci fara sa te saturi. Iar daca postesti de frica staretului, acela este post de sila, iar nu din dragoste.

Spuneau ucenicii lui ca cea mai mare fapta buna a staretului era aceea ca nu judeca niciodata pe nimeni, ci intotdeauna lua aminte de sine. Lucrand intr-o zi cu fratii la gradina si observand pe unii ca rad si vorbesc de rau, a suspinat in sine si-a zis:

- Ei, fratilor, mi-aduc aminte ce zicea Sfantul Pavel: "Niciodata nu am scos cuvânt desert din gura mea". Iar eu, ticalosul, intotdeauna clevetesc, cartesc, vorbesc de rau pe fratele meu si rad, in loc sa plang pentru pacatele mele. Vai mie, fratilor, se apropie ceasul mortii mele si nu stiu ce raspuns voi da inaintea lui Hristos!

Iar fratii, auzind acestea, taceau si se rusinau de vorbele lui.

Spuneau iarasi fiii sai duhovnicesti ca parintele Vichentie priveghea aproape in fiecare noapte. Vara se nevoia in padure si iarna in chilie.

De cum se lasa intunericul, isi lua Psaltirea in traista, lumanari si chibrituri, si se furisa in padure. Acolo se ruga singur si facea mii de metanii. Iar in zorii zilei se intorcea la chilie neobservat si suna clopotul de desteptare.

Odata a venit in vizita canonica la manastire mitropolitul Pimen de la Iasi. Dupa ce s-a inchinat in biserica, i-a zis staretul:

- Inalt Preasfintite, spuneti un cuvânt de folos la parinti.

- Bine, parinte Vichentie, iata le spun: Preacuviosi parinti, cu randuiala lui Dumnezeu si cu rugaciunile Sfantului Ioan Botezatorul, patronul acestei manastiri, aveti un staret cu viata aleasa, cum nu am in nici o alta manastire din Moldova. Va rog sa-l ascultati in toate si sa-i urmati viata si cred ca cu darul lui Hristos, cu totii va veti mantui!

A zis odata parintele Vichentie catre duhovnicii manastirii:

- Parintilor, mare este taina preotiei si a duhovniciei si vai noua de vom pierde sufletele incredintate de Hristos. Ca pentru fiecare vom da socoteala. Eu cred ca dintr-o mie de duhovnici, putini se vor mantui, cum ne invata si Sfantul Ioan Gura de Aur, ca duhovnicia este cea mai grea misiune pe pamant!

Spunea ucenicul sau ca parintele Vichentie nu primea niciodata bani pentru spovedanie sau pentru orice fel de slujbe. Totul facea gratuit, din credinta si din dragoste, precum porunceste Hristos: In dar ati luat, in dar sa dati (Matei 10, 8). De asemenea, nu primea la chilie bani pentru pomelnice, ci ii trimitea la biserica.

La acest mare parinte veneau zilnic multi saraci sa ceara milostenie. Cum batea cineva in usa, indata deschidea si zicea:

- Vai, a batut Hristos la usa chiliei mele si nu am ce sa-i dau milostenie! Si indata lua ce gasea in cale si impartea. Ori un prosop din cui, ori o pereche de ciorapi, ori ceva bani, ori o bucata de paine. Iar daca nu avea nimic la indemana, spunea saracului:

- Asteapta mata putin afara! Iar el intra in chilie, se dezbraca de camasa sau isi scotea bocancii si ii dadea saracului, zicand:

- Primeste, frate, macar atat, ca n-am altceva pe ziua de astazi! La urma adauga:

- Vino sa mananci la trapeza. Nu cumva sa pleci flamand! Si il servea cu mainile sale. Apoi il petrecea pana la iesire.

Se spunea despre el ca niciodata nu purta haine noi, ci numai haine vechi, dar intotdeauna curate. Nu avea uneori nici camasa de schimb, pentru ca totul dadea milostenie. De aceea purta permanent la gat un fular negru, lung pana la brau, ca sa nu-l vada cineva ca nu are camasa pe el.

Cand parintele Vichentie mergea la Targu Neamt sa faca cumparaturi pentru manastire, se adunau in jurul lui toti saracii de pe ulite, copiii orfani, vaduve, schiopi, orbi, cersetori. Iar sfintia sa le dadea milostenie cea mai mare parte din bani. Din banii ramasi facea cumparaturi si se intorcea inapoi.

Spuneau ucenicii lui ca in vara anului 1928, cand a fost numit duhovnic la Manastirea Agapia, a trecut muntele numai cu traista in spate, in care avea Sfanta Evanghelie, crucea, molitfelnicul, epitrahirul si un rand de schimburi. Aceasta era toata averea lui.

Spuneau iarasi ca parintele Vichentie era chemat uneori la praznic in manastire, iar el venea cu dragoste. Dupa ce binecuvanta, gusta din mancare de trei ori, iar paharul cu vin numai il atingea de buzele sale, apoi zicea:

- Bogdaproste! Ce bine am mancat! Dumnezeu sa ierte pe raposatul!

- Mai stati, parinte, si mancati cu noi. Nu va sculati flamand de la masa, staruia maicile.

- Am mancat. Iertati-ma. Ma duc, ca ma asteapta Hristos la chilie! Si indata pleca.

Odata a venit un credincios la batranul si i-a zis:

- Parinte, cutare om mi-a facut multe necazuri. Nu mai pot rabda. Spune-mi ce sa fac?

- Ascuta, mata, dragul meu. Nu te tulbura pe fratele in zadar, ca nu el, ci diavolul este de vina. Deci, nu rupe legatura dragostei care este mai scumpa decat orice pe lume.

Altadata au venit cativa calugari la el si i-au zis:

- Parinte Vichentie, spune-ne un cuvint de folos.

- Parintilor, - zise batranul - de nimic nu ne va intrebati Hristos la judecata, decat numai atat: Pentru ce nu ne-am pocait? Pentru ce nu ne-am plans pacatele? Pentru ce am ramas cu candelile stinse? Deci, siliti-va, dragii mei, siliti-va la pocainta. Ca, iata, vine noaptea, cand nimeni nu mai poate lucra nimic. Vine moartea fara veste si ne gaseste in pacate. Sa fim gata, parintilor, sa fim gata de drum!

A venit odata o calugarita la parintele Vichentie si l-a intrebat:

- Preacuvioase, a venit o ruda la noi. Avem voie s-o gazduim in chilie?

- Maica, asculta mata. Nici un ceas sa nu gazduiesti pe mireni in chilie, ci numai la arhondaric. Ca chilia calugarului este biserica, este camera de taina si loc de nevointa. Iar vorbirea cu mireni alunga plansul calugarului, stingea candela rugaciunii si departeaza pe Hristos din inima lui.

Daca observa vreun mirean ca face sminteala in manastire, indata ii zicea:

- Ascuta, mata, frate. Mata trebuie sa pleci din manastire mai inainte de apusul soarelui, ca aici este foc. Aici este loc sfant, unde sute de suflete se roaga lui Hristos. Aici rugaciunile si metaniile nu mai inceteaza, nici candelile maicilor nu se sting. De aceea se cuvine sa intri cu sfiala, sa mergi incet, sa ai privirea in jos, sa nu tii pe nimeni de vorba si sa te rogi, ca manastirea este loc sfant.

Intr-o zi l-au intrebat cativa credinciosi:

- Parinte Vichentie, oare este pacat a manca de dulce in zile de post?

- Ascultati, fratilor. Tot ce dezmiarda trupul este pacat. Cand Biserica ne opreste sa mancam de dulce, suntem datori sa postim. Eu nu va pot dezlega sa mancati. Iar cand Biserica dezleaga la toate, eu nu va pot lega sa nu mancati. Deci sa facem asa cum ne invata Biserica.

Spuneau ucenicii lui ca Protosinghelul Vichentie manca foarte putin, numai cat sa-si mentina viata. Tot ce capata de mancare impartea la cei din jurul lui, iar daca ii mai ramanea ceva, catre seara se ducea la maicile sarace si le zicea:

- Maica, m-a trimis Hristos la sfintia ta cu ceva de mancare. Te rog s-o primesti in numele Domnului!

Catre maicile mai indestulate din manastire zicea batranul uneori:

- Auziti ce spune Hristos: Fericiti cei milostivi, ca aceia se vor milui. Deci, mare osanda vom lua de nu vom face milostenie. Calugarul trebuie sa manance un singur fel de mancare si acela cu multa infranare. La fel si haine sa aiba numai doua, una de lucru si alta de biserica, si acelea sa fie simple.

Cand venea vreun sarac la el si nu avea ce sa-i dea, se ducea la maici si le zicea cu glas rugator:

- Maica, a venit Hristos la mine si nu am ce sa-i dau milostenie! Te rog, imprumuta-mi 100 de lei si, cand voi avea, ti-i voi da inapoi.

Iar maicile, vazand dragostea lui pentru saraci, ii raspundeau:

- Pofiti, parinte, 100 de lei si nu ni-i mai da inapoi, ca vrem si noi sa miluim pe Hristos.

Asa silea bunul pastor si pe altii sa faca milostenie.

Altadata a venit un calugar sa-i ceara cuvint de folos, iar batranul i-a zis:

- Ascuta, mata, parinte. Ai primit ceva astazi? Astazi sa impartii la toti. Nimic sa nu tii pentru a doua zi. Nici bani, nici paine, nici doua haine. Ca are grija Hristos sa te hraneasca si maine.

Intr-o iarna i-a cusut monahia Migalusa - mama sa - un rand de haine noi calugaresti, din lana tigaie. Dar, inainte de a le imbraca, a venit la cuviosul un om sarac cu sotia sa ceara milostenie. Aveau acasa 10 copii si duceau lipsa de toate. Deci, le-a zis parintele:

- Pofiti hainele acestea de siac. Sunt preotesti, dar puteti sa le prefaceti in haine pentru copii. Iarna tin foarte cald si sunt noi. Tot stateau la mine degeaba. Noi avem de toate.

- Bogdaproste, parinte, au spus oamenii si au plecat. Deci, auzind, mama lui a zis, suspinand:

- Cum a dat parintele de pomana hainele acelea noi, asa de bune? Cu ce o sa se imbrace in iarna asta?

- Lasa, maica Migalusa, nu mai plange, au mangaiat-o celelalte. Are Dumnezeu grija de parintele Vichentie!

Spunea maica Laurentia, ucenica lui:

- Odata m-am dus la parintele Vichentie pentru marturisire si l-am gasit spalandu-si rufele. Era imbracat cu dulama, fara camasa pe el.

- Iarta-ma, maica, ca ma vezi asa. Imi spal camasile si nu am altele de schimb.

- Da-mi binecuvantare, parinte, sa le spal eu.

- Ei, maica, dar popa ce sa faca?

Zicea iarasi ucenica lui:

- Parintele Vichentie locuia in casa preotilor, alaturi de ucenicul sau, Protosinghelul Eftimie. Si venea la el multa lume pentru spovedanie si sfat. Dar, pentru ca sa nu mahneasca pe ucenicul sau ca este trecut cu vederea, zicea credinciosilor:

- Fratilor, mergeti o parte si la parintele de alaturi. Este un duhovnic foarte bun si iscusit.

Spunea maica Laurentia despre acest mare duhovnic ca, cu mult mestesug, reusea sa traga la spovedanie pe maicile care se temeau de canon aspru. Cum vedea vreuna descurajata, chema la sine o sora si-i zicea:

- Ia, mata, untdelemnul si faina aceasta si le du la maica cutare, din partea mea, ca este lipsita.

- Pentru ce faci aceasta, parinte Vichentie, - intreba maica Laurentia - doar are cu ce trai?

- Ca sa-i ridic moralul si sa-i dau indrazneala duhovniceasca.

Dupa o zi sau doua, cand o intalnea in biserica, o chema la sine si-i zicea:

- Maica, sfintia ta esti o calugarita buna. Ai venit la manastire de atatia ani, ai crescut ucenice, ai facut ascultare, la biserica vii regulat, la strana canti frumos. Nu trebuie sa te descurajezi. Aceasta este lucrarea vrajmasului. Ai nadejde in mila lui Dumnezeu si vina pe la popa.

O sa-ti citesc o rugaciune, o sa te spovedesc si vei vedea pe urma ce multumita te vei simti.

Asa castiga parintele Vichentie sufletele tuturor.

Acest preacuvios parinte avea si darul mai inainte-vederii. Cand venea cate un frate tanar la manastire, el simtea cu duhul daca va fi sau nu calugar bun. Pe unii din frati ii chema la sine si le zicea:

- Dumnezeu si Maica Domnului sa va binecuvinteze, fratilor, sa ajungeti calugari buni si preoti ai Bisericii lui Hristos. Iar pe altii, chemandu-i, le spunea:

- Fratilor, n-o sa puteti sta in manastire. Aici este greu. Poftiti bani de drum si va duceti acasa. Ascultati de parinti, invatati o meserie si aveti frica lui Dumnezeu. Si toti urmau sfatul lui.

Spunea maica Laurentia ca a venit o copila la bunica ei, calugarita in Manastirea Agapia, ca s-o vada. A doua zi, batrana s-a dus la parintele Vichentie si i-a zis:

. - Binecuvinteaza, preacuvioase parinte, pe nepoata mea ca se intoarce acasa.

- Dumnezeu si Maica Domnului sa te binecuvinteze, sora, sa ramai la manastire si calugarita sa te faci!

Din ceasul acela, copila a ramas la Agapia si a ajuns calugarita buna.

La parintele Vichentie veneau multi bolnavi pentru rugaciune. Unii din ei se vindecau. Batranul ii primea pe toti cu dragoste, ii marturisea si le facea Sfantul Maslu. El insa simtea cu duhul daca bolnavul se va vindeca sau nu. De aceea nu voia sa schimbe hotararea lui Dumnezeu. La plecare, mangaia pe cel suferind si-i dadea a intelege ce va urma.

- Cat sa va dam, parinte, pentru Sfantul Maslu? intreba bolnavul.

- Ei, lasa, daca te vindeci, ne tocmim noi! Si nu lua niciodata bani de la nimeni.

Odata s-a imbolnavit parintele Vichentie si nu avea unde sa se culce, ca nu avea pat in chilie. Atunci maica Laurentia i-a adus un pat cu perna si asternuturi si a zcut batranul cateva zile pe el. Dupa ce s-a ridicat din boala a zis catre maici:

- Va multumesc pentru pat, pentru perna, pentru toate. Luati-le de acum, ca popa s-a facut sanatos. De ce sa doarma altul pe dusumea din cauza mea?

- Ba nu, preacuvioase, vi l-am daruit de tot. Tineti-l in chilie.

- Daca-l tin in chilie, iar ma intoarce boala!

Dupa cateva zile a intalnit un sarac si i-a dat patul cu tot ce era pe el. De atunci parintele n-a mai fost bolnav niciodata cat a stat la Manastirea Agapia.

Spunea odata batranul catre Protosinghelul Eftimie, ucenicul sau:

- Asta noapte, dupa ce am facut cateva ate de metanii, m-am asezat putin pe scaun sa ma odihnesc. Dupa cateva minute am simtit ca cineva mi-a smuls cu manie metaniile din mana si le-a aruncat. Cand am deschis ochii, am vazut in chilie o ceata de diavoli negri, care saltau si jucau. Dar indata ce am inceput sa strig catre Hristos cu lacrimi, diavolii s-au facut nevazuti.

Zicea iarasi parintele Vichentie catre ucenicul sau:

- Bine este calugarului sa fie strain toata viata. Daca nu, sa se instraineze macar la batranete, ca sa moara strain, iar nu intre ai sai. Ca asa a fagaduit lui Hristos.

Obisnuia parintele sa vorbeasca catre fiecare cuvânt de folos. Cum isi aducea aminte de vreun cuvânt ziditor de suflet, indata il spunea la cea dintai calugarita pe care o intalnea.

- Maica Evsevie, auzi mata? Mi-am adus aminte de un cuvânt. Sa ti-l spun acum, poate nu te mai intalnesti cu el.

La urma incheia, zicand:

- Acesta este, poate, ultimul meu cuvânt, ultima binecuvântare. Cine stie daca mai ajungem pana maine!

Intr-o zi l-a intrebat unul din ucenici:

- Cum va simtiti la Manastirea Agapia, parinte Vichentie?

- Slava lui Dumnezeu pentru toate! Stiti ce ma tine aici? Liturgia zilnica si Sfanta Impartasanie! Altfel m-ar inconjura ispitele din toate partile.

Si s-a folosit mult ucenicul de cuvintele batranului.

Zicea parintele Vichentie:

- Cine cauta a se indulci de frumuseti trupesti este vinovat ca si curvarul, si, pana nu pune hotar, nu se poate impartasi. Ba si anafura o ia spre pacat. Vai, si ce multi mai sunt din cei care cred ca a pofti nu este nimic! Dar Hristos spune hotarat: Daca ai poftit, iata ai si curvit in inima ta (Matei 5, 28).

Zicea iarasi:

- Cea mai sigura cursa a diavolului pentru om este amanarea. "Ai vreme sa te inchini, - zice el - sa postesti mai pe urma, deseara, maine!" Si tot te amana pana mori. Iata, asa se pierde omul singur, cu voia lui, nepocait. A cui este vina?

Alteori spunea ucenicilor:

- Fratilor, in zadar va spovediti, daca nu puneti hotar greselilor.

Zicea batranul catre fiii sai duhovnicesci:

- O, ce nebulie fara leac este a jura in fata altarului lui Hristos si in fata a toata lumea, ca vei trai toata viata ta numai in ascultare

desavarsita, in rabdare, in infranare de bauturi si de orice pofta si indulcirea trupului. Si vai! In urma juramantului din aceea zi, incepi a cauta sa refuzi supunerea, sa calci in picioare juramantul sfant si sa te intorci cu indrazneala la cele dintai. Nu uita, insa, ca juramantul acesta in ziua judecatii iti va fi cel mai cumplit paras. Tine seama ca nu numai pentru tine vei raspunde, ci si pentru toti acei ce s-au smintit de tine, precum insusi Hristos zice: Vai de cel prin care vine sminteala (Matei 18, 7).

Zicea parintele Vichentie si acestea:

- Pe Mantuitorul Hristos nimeni nu L-a vazut niciodata razand, dar plangand L-au vazut toti adeseori. Nu pentru El plangea, ci pentru lumea ratacita in pustietatile pacatelor, unde locuiesc vrajmasii omenirii, stand la panda neadormiti si cautand ca fiarele salbatice sa rupa si sa inghita pe toti cei rataciti in acele pustietati.

Pentru cei ce vorbesc in biserica, spunea:

- Vorbirea, glumele si rasul in biserica sunt pacate contra Sfantului Duh, adica contra puterii dumnezeiesti, caci prin acestea se dispretuieste sfintenia bisericii si se da prilej de sminteala publicului. Ba, ceva mai mult, aceste uraciuni au devenit astazi un obicei nedespartit de biserica si de credinciosii sai.

Vai, ce dureros lucru este cand singuri noi dispretuim ce avem mai sfant - Biserica - pe care o avem mostenire de la Hristos! Despre aceasta Insusi Domnul spune: Casa mea, casa de rugaciune se va chema pentru toate neamurile, iar voi ati facut-o pestera de talhari (Matei 21, 13).

Iar despre post asa invata pe ucenici:

- Fara post - adica infranare de la mancare, de la bautura si de la ganduri si fapte rele - nimeni dintre muritori nu poate fi in stare sa traiasca viata monahala singuratica, in curatenie trupeasca absoluta si cu deplina pace a constiintei. Un trup hranit si odihnit invinge neaparat duhul, intuneca constiinta si cade victima a multe feluri de pacate.

Alteori iarasi invata zicand:

- Fratilor, vorbirea si glumele in biserica se aseamana cu ras la mormant!

Iarasi zicea parintele Vichentie:

- Este adevarat ca Mantuitorul a dat Sfintilor Sai Apostoli puterea de a lega si dezlega pacatele - si prin ei arhierilor si preotilor -, dar cu conditia ca acestea sa fie ispasite prin post, rugaciune, canon, lacrimi si hotar.

Ei bine, astazi multi cauta duhovnici dintre cei mai lesne iertatori si inca ii roaga sa nu le dea canon mult. Ba inca ar mai cere gratiere definitiv. Unii nu uita sa ceara imediat si voie de impartasanie, indiferent de greutatea pacatelor. Aceasta, ca sa-i creada lumea vrednici.

O, ce nebunie fara leac! Canoanele sunt facute de Apostoli si de alti sfinti si trebuie aplicate tuturor, dupa om, dupa timp si imprejurari. Insusi Hristos S-a ostenit, a postit, S-a rugat si a plans pentru noi.

O, oameni impietriti si orbi, Sfanta Impartasanie este foc ce arde pe cei nevrednici!

Iar pentru cei cu totul impietriti la spovedanie, zicea:

- Vai si iar vai celor plini de pacate care cauta duhovnici lesne iertatori si le fura binecuvantarea si cu obraznicie indraznesc a se impartasi, stiindu-se singuri ca sunt nevrednici. Acelora mai bine le-ar fi fost sa se fi nascut morti, caci, hotarat, iertare nu mai pot avea si partea lor va fi in veci cu Iuda.

Alteori invata marele duhovnic:

- Inainte de a merge la spovedanie, cerceteaza-ti constiinta mult timp si vezi ca sunt greseli mici, care de multe ori pot deveni mai vatamatoare ca cele mari. Apoi scrie pe hartie tot ce ai gresit si cauta un duhovnic iscusit, iar nu lesne iertator. Ca nici un duhovnic intelept nu poate nesocoti canoanele Sfintilor Parinti. Caci, Hristos si Sfintii Sai, ieri, azi si in veci, aceiasi sunt! Deci, marturisindu-te, cere singur canonul cuvenit si fa-l indata, ca nu-ti stii ceasul mortii. Daca iti da voie duhovnicul sa te impartasesti, inca nu te grabi, ca foc este si arde. Ci, cerceteaza-ti mult constiinta si apoi cu mare frica, impartaseste-te.

Zicea iarasi parintele Vichentie:

- Spovedania deasa slabeste puterea diavolilor.

Zicea si acestea:

- Cei ce se supun pacatelor si patimilor trupului, aceia, acolo, nicidecum nu vor avea iertare.

Odata, vazand batranul unele surori cartind in manastire, le-a zis:

- Faceti ascultare, maicilor, fara cartire, ca lui Dumnezeu. Aceasta este calugaria. Daca nu, rade diavolul de voi si va castiga el.

Altadata, vazand o calugarita vorbind de rau pe stareta, i-a zis:

- Tu cine esti, care judeci pe slujitoarea lui Dumnezeu? Ea, Domnului sta sau cade. Si va sta, ca puternic este Dumnezeu sa o sprijineasca. Se cade insa si slujitoarei Domnului - staretei - a fi impodobita cu toate virtutile evanghelice, zidite pe temelia smereniei, judecand cu nepartinare si cu indelunga rabdare, "ca sa ia plata chemarii de sus".

Zicea parintele Vichentie catre o calugarita din Agapia Veche care voia sa aduca pe oameni cu sila la pocainta:

- Maica Evsevie, pentru ce nu te tii de invatatura Sfintei Evanghelii, care spune asa: Nimeni nu poate veni la Mine de nu-l va trage pe el Tatal (Ioan 6, 44)? Deci, pe fiecare om, daca nu-l trage si nu-l misca Duhul Sfant, el ramane impietrit ca Faraon, caruia Dumnezeu anume i-a impietrit inima ca sa faca minuni prin el, sa se proslaveasca prin impietritia lui. Asa face Dumnezeu cu fiecare om. Nu-l cheama cand vrei tu, ci cand vrea El. Degeaba te framanti, caci gandurile lui Dumnezeu nu sunt ca ale noastre.

Zicea iarasi catre aceeaasi calugarita:

- Ai jurat rabdare? Rabda! Nu cauta ce fac altii, ca Dumnezeu voieste sa cauti de sineti. Ce vrei? Sa mantuiesti cu forta pe om? Ai uitat ce i-au facut calugarii Sfantului Simeon Noul Teolog? Cum l-au dat afara din manastire? Rabda, deci, si nu te pune impotriva lui Dumnezeu.

Altadata iarasi i-a zis batranul:

- Cautand la ceea ce fac altii, gresesti. Nu te rataci, vrand sa indreptezi pe altii. Ci vezi de tine, ca pentru tine ai jurat. Are Dumnezeu grija de fiecare.

Zicea iarasi aceleiasi calugarite:

- Nicaieri nu vei putea sta, nici vei avea pace sa te mantuiesti, de nu vei tacea ca mortul si nu vei rabda pana la sange. Ca, de te ocupi sa mantuiesti pe altii, te uiti pe tine.

Zicea iarasi parintele Vichentie:

- De cate ori parasti pe fratele tau, de atatea ori calci Evanghelia care iti arata pe Domnul rastignit.

Zicea catre aceeasi calugarita:

- Daca toata viata sfintiei tale nu te vei hotari ca pe toti si pe toate sa-i crezi sfinti si sfinte, nu te poti mantui si degeaba mai stai in calugarie. Eu cred din inima ca toti sunt sfinti si sfinte si ca Dumnezeu ii mantuieste si ii sfinteste asa cum eu nu pot pricepe, nici sfintia ta!

Zicea parintele Vichentie si acestea:

- Va incredintez ca cel ce uraste, chiar motivat, pe aproapele sau, se face atat de vinovat, incat merita a fi tras la cea mai inalta instanta de judecata. Iar cel ce defaima si ponegreste pe aproapele, se aseamana cu ucigasii de oameni care se condamna la cea mai grea pedeapsa.

Zicea iarasi:

- Nu exista sub soare un lucru mai dureros, decat un crestin care stie a citi, dar nu are in casa sa Biblia, si nu citeste in ea zilnic, ca sa ia dar si putere.

Inainte de plecarea sa in Banat, au venit la batranul doi ucenici - ieromonahul Climent si monahul Cleopa - si cu multe lacrimi i-au zis:

- Preacuvioase parinte, in curand vei pleca de la noi si nu ne vom mai vedea in viata aceasta. Spune-ne ultimul cuvand de folos.

Iar parintele Vichentie, punandu-si mana pe grumazul parintelui Cleopa si cu cealalta lovind usor in masa, a zis:

- Ascuta, mata, parinte Cleopa, asculta ce-ti spune popa. Iata ultimul meu cuvand: rabdare, rabdare, rabdare! Si cand ti se va parea matale ca ai gatit-o, ia-o din nou de la capat: rabdare, rabdare, rabdare!

- Dar pana cand, parinte Vichentie?

- Pana la usa mormantului! Apoi, dragii mei, vom merge noi acolo in gradina raiului. Si acolo canta pasari asa de minunat! Si sunt copaci cu flori si fructe de aur! Si pajisti care vesnic infloresc. Si sunt izvoare cu ape limpezi! Acolo vom vedea cetele sfintilor. Acolo vom auzi cantarile ingerilor. Acolo vom petrece in veci cu Domnul. Deci, fratii mei, acolo in rai sa ne intalnim!

Marturisesc ucenicii sai ca, in timp ce parintele Vichentie savarsea la Manastirea Agapia ultima Liturghie, s-a vazut de catre toti un porumbel deasupra Sfintei Mese. Apoi a zburat afara.

- In ce parte a zburat porumbelul? intreba parintele la sfarsitul slujbei.

- A zburat catre apus - i-au raspuns maicile. - Deci, catre apus trebuie sa plec si eu!

La 26 martie, 1940, parintele Vichentie impreuna cu ucenicul sau, ieromonahul Eftimie Tanase, au plecat ca misionari in Banat. In sunetul clopotelor, obstea Manastirii Agapia i-a petrecut plangand pana devala. Apoi, batranul, intorcandu-se spre ele, a zis:

- Maicilor, de-ajuns! Va multumesc pentru atata dragoste. Intoarcati-va la manastire si nu uitati fagaduintele calugaresti de care vom da seama inaintea lui Hristos. Iertati-ma! Apoi, facand metanie unii altora, le-a binecuvantat si au plecat.

Spuneau iarasi ucenicii sai ca in Manastirea Vasiova, Protosinghelul Vichentie Malau se nevoia mai mult ca in Moldova. Toata ziua era in biserica si la chilie inconjurat de sute, uneori mii de oameni. Pe unii ii spovedea, pe altii ii mangaia, pe toti ii sfatuia si pentru toti se ruga.

Apoi, odata cu seara, se retragea in padure, la un loc tainuit, unde avea o cruce mare. Acolo se ruga cu lacrimi si facea mii de metanii pana in zorii zilei, cand se intorcea la chilie.

In vara anului 1945, marele duhovnic, Protosinghelul Vichentie Malau, dupa o scurta suferinta, si-a dat sufletul in bratele Mantuitorului si a fost petrecut la mormant de peste zece mii de credinciosi. Toti l-au plans si l-au acoperit cu tarana cu propriile lor maini.

Pana astazi vin tarani din Banat - ortodocsi si catolici - in pelerinaj, la Manastirea Vasiova. Pun lumanari si flori pe mormantul lui, se roaga, plang, fac metanii, apoi ii saruta crucea si se intorc la casele lor.

Dupa sapte ani de zile, osemintele acestui preacuvios parinte, pline de buna mireasma, au fost stramutate la Manastirea Secu. Iar mainile sale, cu care a savarsit cele sfinte si a miluit pe cei saraci, au fost gasite intregi si nevatamate, ca semn ca Hristos l-a numarat in ceata cuviosilor parinti, pentru sfintenia vietii si desavarsita lui milostenie.

Maica Eufrosina, suflet drept si sfant,

Toate scrisorile le-am primit si va rog mult, nu va separati, caci eu nu raspund nimanui pana nu sunt impins si indemnat de Duhul Domnului, caci in mine traieste Hristos, nu eu. El porunceste si eu, sluga, execut. Asa sa traiti viata in duh si adevar si, daca Duhul Domnului va indeamna sa scrieti mai des, scrieti ca ma bucura. La ceea ce m-ati intrebat, o sa va raspund eu in plic inchis.

Suflet curat si drept,

Am primit si va multumesc mult pentru ceea ce aveti in gand si suflet, inasa, toate se fac cu voia lui Dumnezeu. Omului de lut nu-i ramane decat sa fie supus hotararii dumnezeiesti. Asa fiind, sa multumim lui Dumnezeu si sa-L laudam cat vom fi vii pe pamant, oriunde ne vom afla stand si purtati de Duhul Sfant, in chipul cum omul niciodata n-are sa priceapa.

Va pomenesc cu credinta si va trimit binecuvantarea Domnului, amin. Fiti sanatoase. Mai scrieti.

Suflet drept si credincios,

Va multumesc, matale si la toate surorile din casa, cincisprezece la numar. Tot ce trebuie am facut si fac mereu rugaciuni si cereri, dupa cum m-ati rugat prin scrisoare. Deci, luati aminte de sineva numai, traiti numai inlauntrul vostru si nu in afara, si smerenia cu supunerea sa va fie hrana zilnica. Ramaneti cu Dumnezeu traind. Amin.

Cuvand despre Sfanta Rugaciune

Mantuitorul S-a intrupat ca sa ne fie noua spre model de viata trupeasca si sufleteasca pe pamant si pregatitoare pentru viata de dincolo de mormant.

Iubite, adanceste-ti cugetarea la Marta care primeste pe Domnul si la Maria care cade la picioarele Sale.

Amandoua surorile au mare osardie in lucru, inasa sunt cu totul deosebite lucrarile lor. Ca Marta slujea, gatind hrana pamanteasca, trupeasca, Domnului; iar Maria, sezand langa picioarele Lui, asculta cuvintele Lui. Una odihnea pe Cel vazut, iar cealalta slujea Celui nevazut, ca era cu adevarat si om si Dumnezeu, Cel de fata. Acelasi Stapan, osardia amanduror femeilor a primit-o. Dar Marta, de osteneala obosita, cerea mijlocitor pe Domnul catre Maria, sa o ajute: "zi-i ei ca sculandu-se sa slujeasca Tie cu mine".

Iar Domnul ii raspunde: "Marto, Marto, te grijesti si spre multe te silesti, iar Maria partea cea buna si-a ales-o, care nu se va lua de la dansa". Ca n-am venit pe lume ca sa stam pe asternuturi moi si pantecele sa-l hranim, ci am venit ca pe voi sa va hranesc cu cuvantul adevarului si cu vederea tainelor.

Pe una dar n-a oprit-o de la cele ce lucra, iar pe cealalta a laudat-o ca si-a ales partea cea buna. Amandoua femeile lucrau cu osardie, inasa partea sufleteasca era mai de valoare, caci era o privire tainica. Tu, suflete, alege ce voiesti. De voiesti, slujeste in numele lui Hristos, ca Marta cele pamantesti. Domnul iti da voie, ca zice: "Intrucat ati facut unuia din acesti frati ai Mei prea mici, Mie ati facut". Ca ori de

primești straini, ori odihnești saraci, ori de te pleci către cei ce se afla în dureri, în nevoi, în primejdie, ori de slujești bolnavi, toate asupra Sa le primește Hristos.

Iar de vrei să răvnești Mariei care a lăsat slujba trupului și și-a adâncit inima spre cele sufletești, apoi curat să savarsești lucrul. Paraseste trupul, lasă

lucrarea de pamant și facerea de bucate și celelalte (în timpul rugăciunii) și sezi lângă picioarele Domnului și ascultă cuvintele Lui. Căci, învățăturile Domnului întăresc nevoile trupului.

Deci, ai luat, iubite, pildele și dovada. Alege ce vrei. Sau slujitor fii saracilor, sau îndrăgitor dogmelor lui Hristos. Iar de poți pe ambele, plata vei lua.

Domnul pretuiește mai mult partea Mariei. De voiești să iubești cu adevărat pe Hristos, trebuie să uiti de însuți trupul tău. Și rugându-te, vezi să nu ceri în loc de altele, altele. Nu bani, nu slava omenească. Caută Impăratia lui Dumnezeu mai întâi și toate celelalte se vor adăuga tie.

Iar ale rugăciunii două sunt chipurile: unul al slavosloviei, cu smerenia minții, iar al doilea, al cererii. Rugându-te, nu veni îndată spre cerere, căci îți parastei voirea ta, dovedești că te rogi silit. Începând dar rugăciunea, paraseste-te pe sineti și ale tale nevoi. Lăsa pamantul și te înalță spre ceruri. Și când te rogi, nu ratați mințea încoace și colo, ci recunoaște-ți micimea și slăbiciunea ta și îngustimea ta de pricepere. "Ca Tu ne-ai zidit pe noi, și nu noi. Tu ești Dumnezeu nostru". Zi că tu ești un om păcatos. Desi nu te simți, totuși trebuie să zici aceasta: "Vezi, nimenea nu este fără de păcat, fără numai Dumnezeu". Pentru aceasta zice Apostolul: "Nimic nu știu în mine rău". Dar aceasta nu-mi da dreptul să mă cred drept. Căci Proorocul David zice: Greselile cine le va pricepe? Și iarăși Apostolul zice: Când toate le vei face, zi: Slugi netrebnice suntem, căci cele ce am fost datori de făcut am făcut. Și iarăși socotește-te că trebuie cu smerenie multă să-l crezi pe altul a fi mai de cinste decât tine. Căci nu știi pe care-l iubește Dumnezeu mai mult.

Domnul te-a zidit și se îngrijește de a te mântui și știe pentru fiecare dacă îi este de folos, ori să fie sanatos, ori bolnav, ori bogat, ori sarac. Ci, tu cere Impăratia lui Dumnezeu, căci restul vine de la sine. Și când ceri ceva, staruie mult și nu te descuraja. Că cine din voi are prieten și va merge la miezul nopții la el și îi va zice: prietene, da-mi împrumut trei pâini, că mi-a venit un prieten din departare și nu am ce să-i pun dinainte. Și acela va răspunde: nu-mi face osteneala căci e tarziu, m-am culcat cu copiii și-i noaptea, nu pot să-ți dau. Și dacă pentru prietenie nu-i va da lui, apoi macar pentru staruinta îi va da lui. Pilda ne da Domnul că să fim tari în credință și staruitori.

Să nu zici că păcatos sunt și nu mă aude Dumnezeu. Îndrăznește, după rugăciune, macar oricât timp lung ar trece, nu dispera, ci asteapta, că Dumnezeu îți va da cererea și să ceri mereu, lucrând binele. Căci, de slăbește rugăciunea și peste tinereti se toarna bautura, s-a pierdut curăția și s-a prefăcut omul. Că, dacă omul se da pradă poftelor, Dumnezeu nu-i ajută.

De stai cu neșă la rugăciune, fugi de îndată de acel loc, că nu cumva să primești urgia și pedeapsa lui Dumnezeu, în loc de plată. Că zice Domnul: Tot cel ce va cere va lua, cel ce caută va afla și celui ce bate în se va deschide (Matei 7, 7). Căci, ce altceva voiești să capeti decât mântuirea ta?

Învăta-te a rabda. Vezi pe Avraam cum l-au chemat din pamantul asirienilor și i-a făgăduit Palestinei: Tie-ți voi da pamantul acesta și semintei tale ...pe care o voi înmulți ca stelele cerului (Fac. 15, 18). Și el n-a cartit că ajunsese bătrân și nu i se împlinise făgăduința de fiu și de înmulțirea semintei sale. Ci a rămas mereu tare în credința sa. Că nevasta îmbătrânea, iar cu credința întinerea. Dumnezeu toate le face și le prefăce precum voiește. Când în Avraam murea firea de bătrânețe, a înviat făgăduința lui Dumnezeu. Urmează credința lui Avraam. Dar noi un an ne rugăm și apoi ne departăm. Doi ani postim, apoi încetăm. Deci să nu slabim, căci Cel ce S-a făgăduit lui Avraam și nouă s-a făgăduit. Veniți către Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi (Matei 9, 28). El deci ne făgăduiește mila. Pentru tine a venit pe pamant și tu nu-l crezi pe El pe cuvânt?

Noi ne sfîim să ridicăm jugul Lui și prin usa cea stramta să intrăm. Preferăm marea pacatelor.

Tu, când ai cerut, nu ai avut credință, sau n-ai cerut ceea ce era de folos sufletului tău sau n-ai staruit. Că scris este: Că întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre și Cel ce va rabda până la sfârșit, acela se va mântui (Matei 24, 13).

Vei zice însă: știe Dumnezeu inima celor ce se roagă. Că n-are Dumnezeu nevoie de cererea noastră. Că bun fiind, plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti... Dar Impăratia lui Dumnezeu fără fapte și staruintă nu o vei lua. Căci trebuie mai întâi să dorești cele ce vrei să ieși și să ceri cu credință, cu răbdare și cu osteneală. Că tot lucrul castigat cu osteneală îl păstrezi cu atenție, să nu-l pierzi, că știi cât de mult ai ostenit pentru el. Solomon ce a folosit dacă a luat darul în dar, fără osteneală? L-a pierdut! Deci, nu te imputina când nu ieși degrabă cererea ta. Că dacă cel ce a luat talantul și l-a îngropat întreg, s-a osândit numai pentru că nu l-a negutătorit, apoi cel ce l-a pierdut nu se va osândi?

Dumnezeu face tot ce știe că ne este de folos. Numai noi să cerem cu staruintă. Vezi pilda cu vaduva și judecătorul cel nedrept, care pentru staruinta ei l-a imblanzit? Așa și noi să staruim mereu. Amin.

Manastirea Agapia - 1938 Protosinghel VICHENTIE MALAU

CUVIOSUL VITALIE MONAHUL - Sfântul Munte Athos (1891-1945)

Acest cuvios părinte a fost un mare și tănuț sihastru român din Muntele Athos. Era de loc din județul Botosani, iar cu metania din Manastirea Neamt. Fiind chemat de Hristos la viața duhovnicească, monahul Vitalie a luat din tinerețe jugul nevoinei calugărești, întrecând pe mulți cu postul, cu rugăciunea cea de taină, cu lacrimile și cu privegherea.

Ravnind nevoinei celei mai înalte, în anul 1938 s-a dus la Sfântul Munte și acolo, făcându-și un mic bordei, sihastru singur în pădurile din jurul Manastirii Caracalu, ctitorita de Petru Rares. Dar osteneala părintelui Vitalie era cu totul ascunsă în Hristos. Nimeni nu știa unde anume se salasluieste, cum se roagă și la ce măsură duhovnicească a ajuns. Nu-l vedea nimeni, uneori luni de zile. Numai vara lucra la Manastirea Caracalu, de unde își primea puțină hrană pentru întreținere. Apoi iar se retragea la mult dorită liniste.

Spun părinții atoniti, care l-au cunoscut, că părintele Vitalie era întotdeauna senin și luminat la chip, că păzea cu desăvârșire tăcerea, că nu vorbea niciodată despre cineva, că se socotea pe sine cel mai păcatos om de pe pamant și că era mare lucrător al rugăciunii lui Iisus. Uneori, cuprins de lacrimi și de bucuria Duhului Sfânt, zicea aceste cuvinte:

"Slava Tie, slava Tie, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, că m-ai chemat pe mine nevrednicul la viața monahală și m-ai adus aici, în grădina Maicii Tale, să mă pot ruga în liniste pentru toată lumea!"

Acest părinte iubitor de Dumnezeu, cunoscându-și mai dinainte ceasul sfârșitului său, a spus părinților:

- Peste trei zile, la praznicul Înălțării Sfintei Cruci, mă duc la Dumnezeu! Apoi s-a marturisit, a primit Preacuratele Taine și la 14 septembrie, 1945, s-a odihnit cu pace, dându-și sufletul în mâinile Domnului. Părinții l-au înmormântat în cimitirul Manastirii Caracalu. Doamne, odihnește cu sfinții pe părintele nostru Vitalie!

MONAHUL GALACTION ILIE - Manastirea Sihastria (1882-1946)

Viata

Acest calugar imbunatatit s-a nascut in comuna Pipirig-Neamt, din parinti saraci. In tinerețe a fost cioban la oile satului. Apoi, dorind sa urmeze lui Hristos, in anul 1918 a intrat in nevointa calugareasca la Manastirea Sihastria, in anul 1925 a primit tunderea monahala de la staretul Ioanichie.

Aici a avut aceeasi ascultare binecuvantata. Timp de 25 de ani a pastorit oile manastirii. In toamna anului 1946 s-a mutat la cele vesnice cu sufletul impodobit de multe fapte bune.

Fapte si cuvinte de invatatura

Spunea ucenicul sau ca parintele Galaction nu manca niciodata pana nu-si facea obisnuitul canon calugaresc. Cand il chemau fratii la masa, batranul raspundea:

- Iertati-ma, fratilor, eu nu mi-am facut pe astazi datoria catre Dumnezeu. Deci, cum sa mananc daca nu mi-am facut datoria?

Apoi parintele se retragea in padure isi termina rugaciunile si metaniile si asa statea la masa.

Spunea iarasi ucenicul sau ca batranul nu manca miercurea si vinerea pana seara, dupa ce rasareau stelele. Atunci, parintele isi facea semnul crucii, cerea iertare de la toti, lua anafura si apoi manca linistit. Odata l-a intrebat ucenicul:

- Parinte Galaction, ziua este mare si sfintia ta esti slab si batran. Nu ar fi bine sa dezlegi cu masa mai devreme?

- Frate Costache, asculta ce mi-a spus parintele Atanasie din Manastirea Neamt. Odata, un sfant a vazut ducand un mort la groapa, iar inaintea si in urma sicriului mergeau doi ingeri frumosi. Atunci sfantul i-a intrebat: "Cine sunteti voi?" Iar ingerii au raspuns: "Eu ma numesc Miercurea si eu Vinerea! Am venit aici cu porunca Domnului sa ajutam acest suflet, care in toata viata a postit miercurea si vinerea in cinstea patimilor lui Hristos".

De cand mi-a spus parintele Atanasie istoria aceasta, n-am mai mancat nimic in aceste zile, ca sa-mi ajute si mie Sfanta Miercuri si Sfanta Vineri in ceasul mortii.

Acest smerit parinte, daca vedea pe cineva trecand pe langa stana, indata zicea ucenicului sau:

- Du-te, frate Costache, si cheama pe omul acela sa stea la masa cu noi. Ca aici la oi este izvor si daca nu dai deloc din el, izvorul seaca.

Iar daca dai cate ceva, Dumnezeu tine oile sanatoase si nu se cunoaste de unde dai, ca este binecuvantarea Domnului peste noi.

Mai spuneau ucenicii lui ca n-au vazut niciodata pe parintele Galaction sa manance singur sau pe ascuns. Daca primea ceva de mancare din manastire, nu gusta nimic pana nu venea la stana. Aici ii chema pe toti si impartea egal la fiecare.

- De ce nu mananci niciodata singur, parinte Galaction? il intrebau fratii. Iar el le raspundea:

- Mare primejdie este pentru calugar sa manance pe ascuns! Apoi, cu inima plina de pace, adauga:

- Ei, fratilor, dragostea si cu fratia mult intrece bogatia!

Parintele Galaction era cel mai sarac calugar din manastire. Avea un singur rand de haine, un cojoc si cateva schimburi. Odata l-a intrebat ucenicul:

- De ce nu-ti faci si sfintia ta niste haine bune, cum au ceilalti parinti? Iar batranul i-a zis:

- Frate Costache, eu m-am spovedit la un pustnic pe care l-am intalnit umbland cu oile prin munte. Acela mi-a spus: "Parinte Galaction, sa ai atata avere cat sa o poti duce o data in spate, cand te muti dintr-un loc in altul". Apoi mi-a adaugat: "Sa nu-ti ramana niciodata canonul de metanii, sa zici neincetat rugaciunea lui Iisus si sa te impacii cu toti mai inainte de asfintitul soarelui. De vei pazi toate acestea, Dumnezeu iti va face parte de mantuire".

Altadata a intalnit batranul in padure un pustnic sfant si l-a intrebat:

- Spune-mi, parinte, cand va fi sfarsitul lumii? Iar cuviosul sihastru, suspinand, i-a raspuns:

- Stii cand va fi sfarsitul lumii? Cand nu va mai fi carare de la vecin la vecin!, adica va lipsi dragostea intre oameni. Apoi, sarutandu-se unul pe altul, s-au despartit.

Seara, obisnuia parintele Galaction sa puna pe frati la citit, din Pateric si din Sfanta Scriptura, ca foarte mult dorea sa asculte cuvantul Domnului.

Odata a zis ucenicului sau:

- Frate Costache, te rog mai citeste in Sfanta Scriptura despre rabdarea lui Iov.

Cat timp fratele citea, parintele Galaction lacrima. Apoi a adaugat:

- Iata, acesta a fost un om mare pe lume, ca n-a cartit inaintea lui Dumnezeu cand i-a luat atatea oi, atatea vite si copii. Dar eu, pacatosul, cat sunt de slab in credinta, ca daca se imbolnaveste sau piere vreo oaie, nici nu pot manca in ziua aceea.

- De ce nu mananci atunci, parinte? il intreba ucenicul.

- Apoi, mai am curaj sa mananc, cand vad ca Dumnezeu pedepseste turma pentru pacatele mele?

In toamna anului 1946, dupa aproape 30 de ani de ascultare, parintele Galaction si-a rupt un picior. Pe cand zacea in pat si isi astepta sfarsitul, a auzit ca a murit un calugar, anume Nazarie. Deci a spus staretului cu lacrimi:

- Va rog, parinte staret, sa nu-l ingropati pe parintele Nazarie fara mine. Nu faceti cheltuiala de doua ori. Maine seara, la ora 6, ma voi duce si eu din viata aceasta. A doua zi, la ora prevestita, bunul ostas al lui Hristos si-a dat duhul in mainile Domnului. In ziua aceea implinea 64 de ani.

Asa s-a savarsit acest fiu al ascultarii!

MONAHUL GHERVASIE GASPARG - Manastirea Sihastria (1925-1948)

Era de loc din judetul Iasi. Dupa ce a invatat cateva clase secundare, a urmat scoala de cantareti bisericesti din Manastirea Neamt si a imbratisat viata monahala. Avea suflet curat si canta ingereste.

In toamna anului 1947, fratele Gheorghe Gaspar a venit la Manastirea Sihastria. Toti il iubeau pentru blandetea si smerenia lui. Mai tarziu, imbolnavindu-se, a facut ascultare un an de zile la oile manastirii. Acolo a citit cuvintele Sfintilor Parinti si a inceput a invata rugaciunea lui Iisus. La strana canta asa de frumos, ca scotea lacrimi. Iar cand nu canta, se ruga in taina. Inima sa era cuprinsa de o mare pace duhovniceasca. Iubea linistea si tacerea.

Intr-o zi a zis catre staret:

- Doresc sa ma fac calugar! Vreau sa fiu si eu dincolo numarat in ceata calugarilor! Parintii l-au calugarit. Simteau ca il cheama Dumnezeu. Era suferind.

În biserică stătea nemiscat câte patru ore și era așa de patrunș de dulceața rugăciunii interioare, încât nu observa când se termina slujba. Uneori îl întrebau frații:

- Cum te simți în biserică, părinte Ghervăsie?

- Mă simt că în cer! răspundea el. Părinții mi se par că niste ingeri, iar sfinții de pe icoane plutesc în văzduh!

Astfel, toți s-au folosit de cuvintele și de așezarea lui.

La sfârșitul slujbei parca era răpit. Unul dintre părinți îl deștepta, zicând:

- Părinte Ghervăsie, hai la chilie că s-a terminat privegherea! Odată a zis către un frate:

- Îmi pare rău că mă duc din trup și n-am învățat mai bine rugăciunea lui Iisus! În toate necazurile mele numai cu această m-am mângaiat.

La 5 octombrie, 1948, bunul nevoitor a cerut Preacuratele Taine. Părinții l-au dus la biserică și l-au împartășit. Apoi, i-au zis:

- Părinte Ghervăsie, cântă un axion la Maica Domnului, așa cum cântai odată!

Iar el a cântat cu glas îngeresc, plin de bucurie, axionul "Vrednică ești cu adevărat". Apoi, sărutând icoana Maicii Domnului și cerându-și iertare de la toți, s-a dus la chilie. După trei ore și-a dat sufletul în mâinile Mantuitorului nostru Iisus Hristos.

IEROMONAHUL VARNAVA LASCONI - Minastirea Bistrița - Valcea (1884-1953)

Părintele Varnava Lasconi a fost unul dintre marii duhovnici ai minastirilor oltenesti din secolul nostru. Sihastru și ascet neîntrecut, calugar foarte îmbunătățit, ascultător desăvârșit, lucrător de taină al rugăciunii lui Iisus și vrednic slujitor al Bisericii lui Hristos.

S-a născut în Hateg din părinți sarați și credincioși. În 1908 a intrat în nevointa calugărească la Episcopia din Rimnicu-Vâlcea. Întrecând pe toți cu blîndetea, cu răbdarea și cu ascultarea, în anul 1911 a fost calugarit. Timp de 20 de ani a fost gradinarul episcopiei. Ziua lucra și uda gradina, iar noaptea se ruga și se odihnea câteva ore pe un scaunel, după obiceiul Sfîntului Ierarh Calinic.

Episcopul Vartolomeu, cucerindu-se de viața lui, în anul 1935 l-a făcut preot și l-a numit duhovnic la Minastirea Bistrița, ctitorită de Barbu Craiovescu. Aici s-a nevoit încă 18 ani de zile, săvîrsind cele sfînte și mîngîind pe oameni. Apoi s-a retras în pădure, la pesteră unde au fost ascunse moastele Sfîntului Grigorie Decapolitul. Acolo s-a nevoit citiva ani în desăvîrșita liniste și rugăciune.

Numele lui se făcuse cunoscut peste tot în partea locului, căci primise de la Dumnezeu darul izgonirii duhurilor necurate. Însuși spunea că multe ispite a răbdat de la diavoli în pustie. Odată vrajmasul i s-a arătat în chip văzut și, apucîndu-l de haină, l-a aruncat în prăpastie.

Dar mina Domnului l-a scapat prin minune, că, agatîndu-i-se răsă într-o creangă, s-a izbăvit de moarte. Între anii 1950-1953 părintele Varnava a slujit ca preot și duhovnic la Minastirea Surpatele, fiind un exemplu pentru toți cu faptele și pilda vieții sale, îndemnînd multe suflete să urmeze lui Hristos.

În primăvara anului 1953, cuviosul Varnava, mult nevoitorul, s-a săvîrșit cu pace și a fost înmormîntat la schitul Papusa din apropiere.

MONAHUL EVGHENIE DUMITRESCU - Schitul Brazi - Judetul Vrancea (1880-1954)

Viata

Părintele Evghenie Dumitrescu a fost un desăvîrșit calugar atonit.

Originar din comuna Segarcea-Dolj, în anul 1903 se duce la Muntele Athos și se face calugar în schitul Prodromul. După nouă ani de smerită ascultare este trimis în țară la schitul Darvari din București. Iar în anul 1917 este trimis la metocul schitului Prodromul din comuna Tifesti-Vrancea, pe care îl conduce cu multă pricepere aproape patruzeci de ani, adunînd în jurul lui mai mult de 12 ucenici. În toamna anului 1954 s-a mutat din viața aceasta și a fost înmormîntat la schitul Brazi din apropiere.

Fapte și cuvinte de învățatura

1. Cînd a ajuns părintele Evghenie superior la metocul schitului Prodromul de la Tifesti era o mare foamete. Mulți oameni de prin sate - copii, tineri și batrîni - erau amenințați să moară de foame. Atunci el, găsînd destule alimente la metoc, a chemat satenii din Tifesti și le-a împartit gratuit griu, porumb, cartofi și fasole. Așa a scapat de la moarte sute de oameni.

2. Acest mare nevoitor era atît de hlînd și intelegător în cuvînt și în faptă, toți se foloseau de exemplul lui. Numele lui se făcuse cunoscut peste tot, încît unii, lasînd cele trecătoare "după sfatul lui", ajungeau calugari iscusiți. În acești ani s-au adunat în jurul sau 12 ucenici, care i-au slujit cu credința pînă la sfîrșitul vieții, trăind în cea mai deplină armonie și ascultare și neiesînd niciodată din cuvîntul batrinului. Împreună se rugau împreună mincau, împreună lucrau și niciodată nu scoteau cuvînt desert din gurile lor. Cu miinile lucrau, iar cu mințile roșteau rugăciunea lui Iisus. Apoi, deși lucrau în vie, nu gustau nici o bobită de struguri pînă la vremea mesei, cautînd să urmeze întru totul dascalului lor. Iar la masă, numai după ce gusta batrinul, începeau și frații să manince.

3. Spuneau ucenicii că părintele Evghenie nu incuia niciodată chilia, alimentele și vasele cu vin, dar nimeni nu îndrăznea să ia ceva fără binecuvîntarea lui.

Uneori zicea ucenicilor săi:

- Părinților, beciul este deschis. Cine vrea poate să servească un pahar de vin. Dar nu uitați că furtunul de deasupra este un șarpe cu două capete. De orice capăt te atîngi, te poate mușca.

4. Odată, un frate a intrat noaptea fără de veste în chiliea lui și l-a văzut cu miinile în sus, rugîndu-se cu lacrimi și zicînd:

- Doamne, caută cu mila spre zidirea Ta și nu mă lepăda pe mine de la fața ochilor Tai!

5. Pentru sfîntenia vieții lui, uneori îl ruga episcopul să primească preotia, iar batrinul se smerea, zicînd:

- Preotia este un har al lui Dumnezeu ce se cuvîne sfîntilor, iar nu celor pacătoți.

6. Într-o zi un om beat l-a defăimat în public pe părintele Evghenie. Iar batrinul nimic nu zicea. Atunci ucenicii l-au întrebă:

- Cum ai putut răbda, părinte, ocară aceasta? Nu vrei să-l reclamăm la poliție?

- Nu este bine să-l reclamăm, ci să răbdăm că sîntem calugari. Că nimeni nu mi-a vorbit așa de frumos că fratele acesta! Cuvîntul de lauda pentru calugar este bucuria diavolilor, iar cuvîntul de batjocură este bucuria ingerilor.

7. Spuneau ucenicii că adeseori un satean lăsa oile să pășcă în via mîmăstirii. Deci i-au zis frații:

- Da-ne voie, părinte, să scoatem oile din vie și să spunem omului

să le păzească.

- Nu este bine, fraților! A zis batrinul. De ce să întristăm sau să smîntim pe mirean? El nu vede că oile sînt în vie? Lăsa să le scoată el, că să nu-l supărăm.

8. Uneori venea la părintele Evghenie cite un satean nevoias is-i cerea împrumut alimente, vase sau unelte de lucru. Iar batrinul îi zicea cu blîndete: - Du-te, frate, în magazie și-ți ia ce-ți trebuie. Iar cînd vei termina treaba, ada lucrul înapoi și-l pune de unde l-ai luat. El niciodată nu urmărea pe datornici, nici nu le cerea împrumutul înapoi.

9. Cea mai obisnuita ascultare a parintelui Evghenie era munca la bucatarie. in timp ce fratii lucrau la vie, el facea focul, fierbea mincarea, framinta piinea, aducea apa, spala vasele si zicea in taina rugaciunea lui Iisus. La amiaza, cind toate erau gata, zicea:

- Parintilor, pofiti la masa !

Asa s-a nevoit parintele Evghenie aproape 40 de ani, slavind pe Hristos si slujind cu dragoste pe oameni. Apoi si-a dat sufletul in miinile Domnului, fiind ingropat de ucenici linga biserica schitului Brazi.

IEROMONAHUL COZMA POPA - Minastirea Cocos - Tulcea

(1868-1954)

Acest parinte iubitor de Hristos s-a nascut dupa trup in comuna Bujor, judetul Galati, iar dupa duh s-a nascut in Minastirea Cocos.

In anul 1920 a intrat in nevointa calugareasca, iar dupa citiva ani s-a invrednicit de darul sfintei preotii. Parintele Cozma era un adevarat calugar, preot si doctor de suflete, fiind blind si iscusit. Cel mai mult iubea rugaciunea, slujba la biserica, postul si neagoniseala. Pentru osardia si smerenia lui dobindise de la Dumnezeu darul rugaciunii lui Iisus, cu care se indeletnicea ziua si noaptea. Iar dintre carti, dupa Sfinta Scriptura, citea cel mai mult vietile si nevointele sfintilor. Timp de 30 de ani a citit zilnic Vietile Sfintilor la trapeza, pentru a mingiia si folosi pe toti. in vara anului 1954 a chemat duhovnicul si i-a spus:

- Peste doua zile, la Vecernie, ma duc la Hristos. Apoi s-a marturisit din copilarie si a primit dumnezeiestile Taine.

- Parinte Cozma, da-ne un cuvint de folos mai inainte de a ne desparti- a zis ucenicul.

- Fratilor, sa aveti mai presus de toate rabdare, fara de care nu este posibila viata calugareasca. Sa fiti osirduitori la biserica si sa nn va ramina pravila si canonul de chilie.

in ultima zi n-a mai vorbit. Tacea si zicea in taina rugaciunea lui Iisus. in stinga tineea sfinta cruce si cu dreapta se insemna mereu. Cind a inceput vecernia, deodata fata parintelui Cozma s-a luminat mult. Apoi a zis:

- S-a savirsit! Pentru rugaciunile Sfintilor Parintilor nostri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi !

In clipa aceea parintele Cozma si-a dat duhul.

ARHIMANDRITUL SAVA CIMPOCA - Schitul Sfintui Ioan Botezatorul (1888 -1955)

Viata

Acest parinte iubitor de Dumnezeu a fost un iscusit nevoitor si povatuitor de suflete.

S-a nascut in comuna Sadu, judetul Sibiu, din parinti bineeredin-ciosi. Era cel mai mare dintre cei cinci copii. Mai tirziu, atit parintii cit si copiii au imbratisat viata monahala si au ajuns calugari buni.

Parintele Sava a luat cel dintii jugul lui Hristos. in anul 1904 a intrat in obstea Minastirii Caldarusani, iar dupa patru ani a primit schima monahala. Mai tirziu i-a urmat tatal, cu al doilea frate, care s-a calugarit sub numele de Elisei. Iar mama cu trei fete s-au calugarit in Minas-tirea Tiganesti. Era un lucru minunat a vedea pe tata cu fiii si pe mama cu fiicele, impreuna ostenindu-se pentru Hristos si unii pe altii indemnandu-se la rugaciune, la smerenie si ascultare.

In anul 1914, parintele Sava a fost hirotonit preot la Minastirea Tismana. intre anii 1918-1946 a fost, pe rind, preot si duhovnic in mai multe minastiri, iar in anul 1946 a fost numit egumen la schitul Sfintul Ioan Botezatorul din Alba Iulia. Dupa o aleasa activitate duhovniceasca, in toamna anului 1955, arhimandritul Sava Cimpoaca s-a mutat cu pace la cerestile locasuri.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest parinte vrednic de pomenire intrecea pe multi calugari cu postul, cu privegherea, cu barbatia si cu rivna pentru implinirea faptelor bune. Cel mai mult se jertfea cu savirsirea Liturghiei zilnice si cu spovedania credinciosilor. Desi era aspru la canon si hotarit in cuvint, totusi multi il cautau si il aveau de parinte duhovnic.

2. Marturisesc ucenicii lui ca parintele Sava primise de la Dumnezeu, pentru viata lui aleasa, darul izgonirii duhurilor necurate. Zilnic veneau la el oameni bolnavi pe care parintele ii facea sanatosi cu postul si cu rugaciunile sale. Din aceasta pricina multe ispite patimea de la diavoli.

3. Odata l-a intrebat un episcop:

- Parinte Sava, de ce te chinuiesti asa de mult cu postul, cu privegherea si cu rugaciunea?

- Prea sfintite, Domnul nostru Iisus Hristos a suferit pentru noi toti, iar eu sufar numai pentru pacatele mele !

4. Parintele Sava slujea intotdeauna cele sfinte cu multa evlavie si

jfara nici o graba. intr-o zi insa, cintaretul cinta repede la strana. Atunci batrinul a zis ucenicului sau:

- Spune-i cintaretului ca eu nu ma grabesc !

5. Intr-o zi nu avea cine face mincare la obste. Atunci parintele Sava, dupa ce termina slujba, a taiat lemne, a pregatit mincarea, ai sunat clopotul si a servit pe toti la masa. La urma a inceput sa spele vasele.

- Lasa, parinte staret, ca spalam noi vasele - au zis ucenicii - Nu. Astazi fac eu tot. Miine, daca veti vrea, veti face sfintiile voastre Din ziua aceea toti se sileau sa urmeze nevointa staretului.

6. A venit odata la schit sora staretului - maica Vitalia din Minastirea Tiganesti-Ilfov. Dar batrinul n-a primit-o in chilie.

- De ce n-ai primit pe maica in chilie, parinte staret? l-au intrebat ucenicii.

- Dar oamenii stiu ca este sora mea? a raspuns batrinul cu asprime.

7. In alta zi a venit o femeie plingind la schit:

- Parinte, rugati-va pentru sotul meu. Trebuie sa-i faca operatie si nu stiu daca mai scapa.

- Nu mai plinge sora. Sa ne rugam lui Dumnezeu trei zile cu post pentru dinsul.

Dupa trei zile bolnavul s-a facut sanatos si n-a mai fost operat.

8. In timpul razboiului trecut, la spitalul din Ploiesti erau multi bolnavi de tifos exantematic, care mureau neimpartasiti si nu avea cine sa-i ingroape. Atunci parintele Sava a zis catre staretul Minastirii Ghighiu:

- Daca imi dati voie, ma duc sa impartasesc bolnavii. Eu nu ma tem ca ma voi imbolnavi.

Astfel, doi ani de zile, parintele Sava a fost duhovnicul bolnavilor si multe inimi zdrobite a alinat, dar cu darul lui Hristos a fost pazit nevatamat. Apoi stabilindu-se la schitul Sf. Ioan Botezatorul - Alba Iulia a facut multa misiune evanghelică intre credinciosi si s-a savirsit cu pace.

MONAHUL ATANASIE PAVALUCA - Minastirea Neamt (1877-1955)

Viata

Parintele Atanasie Pavaluca a fost unul din cei mai rivnitori ucenici ai marelui pelerin Gheorghe Lazar.

Era originar din comuna Bretcu, judetul Covasna, sat de mocani vestiti in Transilvania. in anul 1900, tinarul Ioan a intrat in nevointa calugareasca la Minastirea Neamt, impreuna cu fratele sau Constantin. Dupa un an de zile s-au calugarit impreuna in fata icoanei Maicii Domnului. Ioan a primit numele de Atanasie si Constantin a primit numele de Chiril. Parintele Atanasie s-a nevoit, pascind oile Minastirii Neamt toata viata sa. Iar fratele sau, Chirii, a primit darul preotiei, s-a dus in Muntele Athos si acolo hine s-a nevoit in deplina sihastrie 30 de ani. Apoi .s-a. savirsit cu pace in mijlocul ucenicilor sai. In toamna anului 1955 s-a mutat din viata aceasta si monahul Atanasie Pavaluca si a fost ingropat in cimitirul minastirii.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Fratii Ioan si Constantin Pavaluca, dorind sa slujeasca toata viata lui Hristos, au zis tatalui lor:

- Tata, da-ne partea de mostenire ce ni se cuvine ca noi plecam amindoi la minastire ! Deci, le-au dat parintii drept mostenire 500 de oi albe. in primavara anului 1900, cei doi frati au venit la Minastirea Neamt si s-au daruit lui Dumnezeu, impreuna cu oile si toata averea lor.

2. Parintele Atanasie a pastorit oile Minastirii Neamt aproape 50 de ani, intrecind pe multi calugari cu ascultarea, cu rabdarea si cu rugaciunea. Permanent mergea dupa oi cu capul descoperit si cu psaltirea in desaga, zicind pe de rost psalmii lui David, dupa exemplul batrinului Gheorghe Lazar, dascalul sau. Singura lui avere erau citeva carti, pe care le purta intotdeauna cu dinsul pe munte.

3. Odata l-a intrebat ucenicul:

- Parinte Atanasie, de ce iubesti asa de mult psaltirea?

- Cine nu stie pe de rost psaltirea, acela nu este calugar, a raspuns batrinul.

- Dar de cind o stii pe de rost?

- Cind aveam 20 de ani si umblam cu oile pe munti, am invatat psaltirea pe de rost cu porunca lui Mosul Gheorghe si de atunci o zic neconcentrat.

4. Alta data iarasi l-a intrebat ucenicul:

- Parinte Atanasie, ti-a ramas vreodata psaltirea necitita?

- Cu mila lui Dumnezeu, de cind m-am facut calugar nu-mi aduc aminte sa fi mincat vreodata, inainte de a-mi fi terminat psaltirea de citit.

- Dar de ce cinti psalmii, parinte Atanasie?

- Apoi nu auzi pe proorocul David, zicind: "Laudati-L pe El in saltire si in alauta. Toata suflarea sa laude pe Domnul!" (Ps. 150, 3-5)?

Deci, cum as putea eu sa tac, cind toata zidirea il lauda pe Domnul?

5. intr-o zi l-a intrebat un frate:

- Parinte Atanasie, unde ai gasit scris sa umble calugarul permanent cu capul descoperit? Si a raspuns batrinul:

- Sa te intreb si eu un cuvint. Unde ai gasit scris ca Hristos a purtat vreodata caciula pe cap? Si indata fratele, cerindu-si iertare, a tacut.

6. Se spunea despre dinsul ca noaptea dormea foarte putin pe un mic scaunel, dupa exemplul dascalului sau. Iar pentru spovedanie isi alegea pe cei mai aspri duhovnici din minastirile Neamt, Secu, Sihastria.

7. Odata l-a vazut ucenicul cu care pastea oile, ca a sarit cu picioarele goale in spini si i-a zis:

- De ce ai sarit cu picioarele in spini, parinte Atanasie?

- Iarta-ma, frate, a raspuns hatrinul. in clipa aceea uitasem de muncile iadului!

8. Zicea ucenicul catre dascalul sau:

- Parinte Atanasie, ce fapta buna trebuie sa fac sa ma mintuiesc?

- Toata viata ta sa ai pe Hristos in minte si te mintuiesi S a raspuns batrinul.

- Dar cum pot avea pe Hristos in minte?

- Prin neincetata rugaciune si prin paza mintii de gindurile rele. Zi mereu rugaciunea lui Iisus, fugi de oameni si nu te invoi cu mintea la nici un lucru rau. De vei face acestea Hristos va fi permanent cu tine.

9. Alt ucenic a zis batrinului:

- Parinte Atanasie, da-mi un sfat pentru folosul sufletului meu.

- Ascuta, frate. Adu-ti mereu aminte ce ai fagaduit la calugarie. Ca ceea ce ai jurat cu gura ta, pentru aceea vei da socoteala.

10. A zis iarasi ucenicul sau:

- Parinte Atanasie, cit ai umblat cu oile prin munti, ai intiinit vreun pustnic ?

- Da, am intiinit intr-un birlog, la noi in Covasna, un sihastru sfint. Eram cu fratele meu. Dupa ce i-am facut metanie, ne-a binecuvintat si ne-a prevestit: "Sa stiti ca voi amindoi calugari o sa muriti!".

11. Parintele Atanasie citea mereu Sfinta Scriptura si cuvintele Sfintilor Parinti. intr-o zi a intrebat pe ucenicul sau:

- Citit-ai pe Sfintul Damaschin?

- Nu, parinte, nici n-am auzit de cartile lui.

- Nu stii nimic ! Acolo, frate, este fundamentul credintei noastre. Deci, scotind din traista Dogmatica Sfintului Ioan Damaschin, a zis:

- Primeste, frate, cartea aceasta. Aici [se afla [miezul [credintei ortodoxe.

12. A zis iarasi parintele Atanasie ucenicului sau:

- Citit-ai Pravila Mare?

- N-am citit-o, parinte.

- Nu cunosti legile Bisericii!

- Dar unde as putea-o gasi?

Atunci batrinul a scos din traista Pidalionul si l-a dat ucenicului sa-I citeasca.

13. intr-o zi i-a zis ucenicul:

- Parinte Atanasie, de ce nu-ti faci si sfintia ta o haina mai buna ca iata toate ti s-au rupt. Iar batrinul a raspuns:

- Aceea nu-i calugarie, frate, cu haine bune, cu mincare multa, cu vin si cu odihna. Calugarul trebuie sa fie mai sarac si mai rau imbracat decit orice om.

14. L-a intrebat ucenicul iarasi:

- De ce nu-ti iei o chilie in minastire, parinte Atanasie? Macar pe timp de iarna.

- Ce-i aceea chilie in minastire? Acolo este ca la spital! Iar aici in munte, ma simt ca in gradina raiului !

15. A zis catre batrin unul din frati:

- Ce sa fac, parinte Atanasie, ca tare ma lupta gindurile cele necurate ?

-Lupta, frate, si nu slabi ! Pazeste-ti mintea, ochii si trupul curat. Calugarul, daca a pierdut fecioria, a pierdut tot. Pazeste-ti fecioria, frate ca fecioria este mare dar. Sa tii la ea pina la moarte, ca sa ai indrazneala la sfinta rugaciune. Iar daca o pierzi, te rusinezi cind stai in fata lui Hristos.

- Dar ce sa fac, parinte, ca sa scap de razboi?

- Nu te descuraja, frate, ca fara razboi nu este cununa, nici mm-tuire. intareste-te cu postul, cu neincetata rugaciune, cu psaltirea si cu deasa spovedanie. Ca aceasta este lupta cea mai mare a calugarului.

16. Uneori zicea batrinul ucenicilor sai:

- Fratilor, nu paziti numai oile. Ci, paziti-va si gindurile sa nu le fure lupii iadului. Faceti-va pravila, spovediti-va regulat si nu uitati de ceasul mortii.

17. Odata l-a intrebat un crestin:

- Parinte Atanasie, cum este mai bine sa tin? Pe stil vechi sau pe stil nou?

- Ce-i acela stil vechi sau nou ? Faptele bune sint totul. Ascuta de Biserica si niciodata nu vei gresi!

18. in toamna anului 1955 parintele Atanasie s-a imbolnavit. Deci, fiind adus de la stina la bolnita minastirii, a primit Prea Curatele Taine si s-a savirsit cu pace in adinca smerenie, cu Psaltirea linga el si cu suflul plin de bucuria Duhului Sfint !

SCHIMONAHUL IONA BALASESCU - Sihastria Capsocalivia - Muntele Athos (1885-1955)

Cuviosul schimonah Iona s-a nascut in comuna Bailesti-Gorj in anul 1885. Dupa ce termina o scoala de meserii, la virsta de 18 ani s-a dus in Sfintul Munte sa slujeasca lui Hristos. Anii de ucenicie i-a petrecut la chilia romaneasca Colciu. Aici a primit tunderea in monahism si a invatat mestesugul nevoitei duhovnicesti de la cei mai alesi duhovnici romani.

A mai sihastrit inca trei ani la o alta chilie romaneasca din apropierea Minastirii Pantocrator. Iar in anul 1911 se stabileste definitiv la schitul Sfintului Vasile din Sihastria Capsocalivia, in partea de sud-est a Muntelui Athos. Aici se nevoiau calugarii atoniti cei mai iubitori de liniste si de osteneala. Printre acestia erau nu putini sihastri romani. Ei traiau numai din lucrul miinilor si din mila minastirilor de obste. Hrana o aduceau cu barca din cauza locului foarte stincos si pusti, iar apa adunau iarna din ploii.

Parintele Iona s-a nevoit aici mai mult de 40 de ani, la o mica chilie romaneasca cu hramul Sfintului Macarie. Deci, primind ingerescul chip al schivniciei si adunind in jurul sau patru ucenici, toti cu numele de Macarie, se osteneau impreuna in neadormita rugaciune, in priveghere si in nestiute bucurii ale Duhului Sfint.

Mai tirziu, deprinzind bine limba greaca, schimonahul Iona a dorit sa imbogateasca literatura patristica romaneasca cu citeva opere ale Sfintilor Parinti.

Una din cele mai importante traduceri ale cuviosului Iona este Hristoitia, pe care reuseste sa o tipareasca la Bucuresti in anul 1937. Desi este singura lui traducere care vede lumina tiparului, folosul duhovnicesc-al acestei carti este foarte mare. Prin jertfa sa, smeritul atonit roman pune la indemina credinciosilor un pretios tratat de morala practica ortodoxa, care calauzeste si astazi multe suflete catre Hristos. Asa s-a ostenit cuviosul Iona schimonahul in Muntele Athos timp de 52 de ani, in lipsa, in smerenie, in post si in neincetata rugaciune.

PROTOSINGHELUL MIHAIL BADELA - Schitul Pestera Ialomicioarei(1880-1957)

Viata

Cuviosul protosinghel Mihail a fost un staret renumit al schitului Pestera Ialomicioarei. Era de loc din comuna Moeciu-Brasov. in anul 1900 a intrat in nevointa calugareasca la schitul Pestera. Fiind foarte ascultator, blind si iubitor de Dumnezeu, parintii schitului l-au facut calugar. Dupa zece ani l-au hirotonit diacon si preot, ajungind duhovnic iscusit in partea locului.

In anul 1925 ieromonahul Mihail a fost numit egumen si parinte duhovnicesc al schitului Pestera, pe care l-a povatuit cu multa smerenie si blindete 27 de ani. In anul 1952 egumenul Mihail Badila s-a retras la liniste, iar dupa cinci ani s-a mutat cu pace la odihna cea de sus. Fapte si cuvinte de invatatura

1. Cea mai aleasa fapta buna a parintelui Mihail era rivna lui pentru rugaciune, pentru slujba bisericii. Timp de peste 50 de ani a fost nelipsit de la toate slujbele bisericesti de zi si de noapte. Ori citea, ori cinta la strana, ori slujea cele sfinte, ori se ruga in taina cu rugaciunea lui Iisus.

2. Opuneau ucenicii batrinului ca pentru bunatatea si evlavia lui, dobindise de la Dumnezeu darul rugaciunii si al intelepciunii duhovnicesti. Pentru aceea ajunsese duhovnic renumit si multi calugari, sihastri si mireni il cautau si isi deschideau inima sub epitrahilul lui.

3. Intr-o noapte de iarna, dupa utrenie, staretul a plecat de la schit peste munte, la Minastirea Sinaia. Pe cale i-au iesit citiva lupi inainte. Batrinul insa nu s-a infricosat. Ci, facindu-si semnul crucii, a zis:

- Doamne, faca-se voia Ta! Apoi, intorcindu-se catre lupi, a adaugat:

- Daca aveti porunca de la Dumnezeu sa ma mincati, iata-ma sint inaintea voastra. Iar daca nu aveti porunca sa ma mincati, atunci duceti-va in drumul vostru.

in clipa aceea, lupii si-au plecat capetele in jos si au disparut in padure.

4. In alta iarna, mergind spre Sinaia, pe virful muntelui l-a cuprins o furtuna cu viscol cumplit. Atunci parintele Mihail, stiind ca numai Dumnezeu il poate scapa de la moarte, a cazut in genunchi si, inaltindu-si miinile spre cer, s-a rugat cu lacrimi, zicind:

- Doamne, faca-se voia Ta!

In ceasul acela s-a izbavit de moarte in chip minunat caci s-a vazut mergind pe soseaua ce duce spre orasul Busteni. Deci, dind slava lui Dumnezeu, a doua zi s-a intors cu pace la schit.

5. Spuneau ucenicii staretului Mihail si acest lucru cu totul minunat: Era in vara anului 1938. intr-o noapte, pe cind batrinul atipise in, chilie, deodata auzi un glas poruncitor, care se repeta de doua ori:

- Du-te si ia pe pustnicul din poiana Obirsie !

Pina la ziua batrinul s-a rugat. Apoi, luind pe duhovnicul sau, ieromonahul Antonie, au urcat muntele spre poiana Obirsie. Nimeni nu stia sa se nevoiasca vreun pustnic in partea aceea. Si, iata, in poiana au aflat un mic bordei pustnicesc si in fata iui un calugar care statea pe un trunchi de bustean.

- Binecuvinteaza, parinte ! a zis staretul.

In clipa aceea, insa, au observat ca sihastrul acela necunoscut si sfint se mutase din viata aceasta. Atunci parintii l-au coborit de pe munte si l-au ingropat in schit, alaturi de biserica. Citi pustnici sfinti s-au nevoit nestiuti de oameni in adincul Muntilor Carpati!

6. In primavara anului 1950, noaptea, pe cind parintele Mihail se ruga in chilie, deodata s-a prabusit un bolovan mare de stinca peste chilia lui. Dar, la porunca lui Dumnezeu, bolovanul s-a oprit in pod, deasupra capului sau. Astfel, bunul nevoitor a fost izbavit si de data aceea de cursele vrajmasului.

7. Spre sfirsitul anului 1957 staretul Mihail a zis catre ucenicul sau:

- Parinte Pimen, cit mai este pina la Sfintul Mucenic Ignatie?

- Mai sint trei saptamini.

- Sa stii ca in ziua Sfintului Ignatie ma duc din viata aceasta !

In seara aceea batrinul statea pe marginea patului si citea din Sfinta Scriptura. Apoi a zis ucenicului:

- Du-te la chilie si te odihneste, ca esti obosit.

Dupa un ceas, ucenicul l-a gasit adormit in Domnul, cu Biblia pe brate.

Asa s-a savirsit cuviosul staret Mihail!

SCHIMONAHUL GHERASIM CIRJA - Manastirea Neamt(1877-1957)

Viata

Parintele Gherasim Cirja a fost o floare de mult pret in obstea Minastirii Neamt. S-a nascut in comuna Agapia - judetul Neamt si a primit din copilarie o crestere aleasa. In anul 1907 a intrat in nevointa calugareasca la Minastirea Neamt. Dar socotindu-se nevrednic de treapta preotiei, a fost toata viata paraclisier si vesmintar, slujind Biserica lui Hristos cu desavirsita credinta si dragoste.

La inceputul anului 1957, schimonahul Gherasim s-a stramutat la cerestile locasuri, in virsta de 80 ani.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest mare nevoitor al zilelor noastre a intrecut pe multi parinti din Minastirea Neamt cu aceste trei fapte bune: ascultarea desavirsita, rugaciunea si dumnezeiasca dragoste. Pentru bunatatea si blindetea lui, toti calugarii il cinsteau si se foloseau de pilda vietii lui.

2. Cincizeci de ani a facut parintele Gherasim aceeasi ascultare de paraclisier si vesmintar, cu multa dragoste pentru casa Domnului, nelipsind niciodata de la slujbele bisericii. Era candela mereu aprinsa in obstea Minastirii Neamt.

3. Spun batrinii care l-au cunoscut ca parintele Gherasim stia sa impodobeasca biserica, mai ales spre sarbatori, ca pe o adevarata mireasa a lui Hristos. Punea perdele noi la icoana Maicii Domnului, scotea vesminte luminate, asternea covoare de lina, potrivea candelile, aprindea luminari de ceara si folosea tamiie de la Sfintul Mormint, pastrata anume pentru marile sarbatori.

4. Parintele Gherasim avea mare evlavie catre icoana Maicii Domnului, inaintea careia ii citea zilnic acatistul si paraclisul. El nu ingaduia nimanui sa vorbeasca in biserica. Daca auzea pe cineva vorbind, indata zicea cu glas rugator:

- Va rog, nu vorbiti in biserica. Este pacat! Ne vede Maica Domnului ! Apoi adauga: Iertati-ma pe mine pacatosul !

Astfel, toti se zideau sufleteste de cuvintele lui si cind treceau pe linga el, isi ziceau unii altora:

- Sa tacem, ca ne aude parintele Gherasim !

5. Spun ucenicii lui ca acest smerit nevoitor avea permanent mintea la cele dumnezeiesti, iar pe limba sa purta intotdeauna numele prea dulce al lui Hristos. Nimeni nu l-a vazut vreodata rizind sau vorbind cuvinte de prisos. In biserica nu se aseza niciodata in strana, oricit de obosit ar fi fost, iar cind se termina slujba, mergea la chilie cu fata senina si cu rugaciunea in inima.

6. Spun iarasi ucenicii lui ca chilia parintelui Gherasim era un adevarat altar de biserica. Aceleasi icoane frumos impodobite, aceeasi candela nestinsa, aceleasi luminari de ceara si mireasma de tamiie. Iar batrinul, ca un sfesnic de veghe, ceasuri in sir citea la psaltire, facea metanii, slavea pe Dumnezeu si se ruga pentru toata lumea.

7. O alta nevointa a parintelui Gherasim era permanenta lui grija pentru cei raposati. Timp de aproape o jumatate de secol aducea zilnic la biserica vin si coliva pentru parastas si aprindea candelile si luminari la mormintele celor adormiti. Dupa ce facea cite trei inchinaciuni si tamiia fiecare cruce, zicea:

- Dumnezeu sa te odihneasca cu dreptii, parinte !

8. In noaptea Sfintelor Pasti, parintele Gherasim mergea cel dintii la cimitir si aprindea sute de luminari. Apoi cobora in gropnita, aprindea candela, facea trei inchinaciuni si zicea catre cei raposati:

- Hristos a inviat, prea cuviosi parinti!

Spun parintii ca odata i-a raspuns la salut un glas dintre cei adormiti, zicind:

- Adevarat a inviat Domnul, parinte Gherasim !

9. Se spunea despre parintele Gherasim ca aproape zilnic veneau la el saraci, infirmi, copii orfani de prin sate si-i cereau milostenie. Iar batrinul ii pune la masa pe cerdacul chiliei si le imparte tot ce gasea la indemina.

Avea inca si acest obicei. Cind auzea ca se zideste vreo biserica noua, aduna bani de la calugari si de la rude, apoi cumpara icoane, evanghelii, sfinte vase si vesminte si le daruia personal la bisericile noi.

10. Cu putin inainte de obstescul sfirsit i-a zis ucenicul:

- Parinte Gherasim, da-mi sfatul cel mai de pe urma ! Iar batrinul i-a raspuns:

- Pazeste biserica in toata viata, ca si biserica te va pazi ! Iar daca nu pazesti pravila bisericii, vei cadea in mari ispite si primejdii.

11. Ultimele doua saptamini schimonahul Gherasim Cirja a stat numai la chilie, in asteptarea venirii lui Hristos. imbracat cu rasa si mantie, cu crucea si metaniile in mina, astepta pe marginea patului. Nu voia nici sa manince, nici sa se odihneasca. Tot timpul se ruga.

- De ce nu te culci, parinte Gherasim ! il intrebau ucenicii.

- Nu pot dormi. Sint in asteptare !... Nu stiu in care ceas va veni mirele Hristos.

In dimineata zilei de 16 ianuarie 1957, cind implinea 50 de ani de nevointa calugareasca, bunul ostas si-a dat sufletul in miinile lui Hristos si a fost ingropat in cimitirul minastirii.

CUVIOSUL IOAN IACOB HOZEVITUL DE LA NEAMT(1913-1960)

Viata

Cuviosul Ioan Iacob, cu metania din Minastirea Neamt, a fost un sihastru sfint al zilelor noastre care s-a nevoit 24 ele ani in Tara Sflata, atit pe Valea Iordanului, cit si in pustiuul Hozeva. Acest fericit purtator de Hristos s-a nascut in satul Crainiceni, comuna Paltinis, Judetul Botosani, la 23 iulie 1913, intr-o familie de tarani credinciosi, anume Maxim. si Ecaterina, fiind singur la parinti. Din botez s-a chemat

Ilie, iar in familie i se spunea "Iliuta". La sase luni dupa nastere mama sa, imbolnavin-liu-se, a decedat, iar copilul a ramas in grija bunicii sale dupa tata, Maria Iacob, care il ingrijeste ca o adevarata mama timp de zece ani.

In anul 1916, cind copilul Ilie avea trei ani, tatal sau a decedat pe front. In anul 1923 a decedat si bunica, lasind pe micul Ilie eu totul orfan si lipsit de mingiiera parintilor si a bunicilor. De acum, copilul este luat in grija unchiului sau, Alecu Iacob, care avea acasa sase copii. intre anii 1926-1932 tinarul Ilie urmeaza gimnaziul M. Kogalniceanu si liceul "Dimitrie Gantemir" din Cozmeni-Cernauti.

In vara anului 1933 a intrat ca vietuitor in obstea Minastirii Neamt. La 8 aprilie 1936 este tuns in monahism, primind numele de Ioan, iar in noiembrie acelasi an se duce, cu alti doi calugari din marea lavra, sa se inchine la Mormintul Domnului. Apoi ramine definitiv in Tara Sfinta, unde se nevoieste in obstea Minastirii Sfintul Sava de linga Betleem.

La 14 septembrie 1947 este hirotonit preot in Biserica Sfintului Mormant de catre Mitropolitul Irinarh si apoi numit egumen la Schitul romanesc Sfintul Ioan Botezatorul de la Iordan. Dupa cinci ani de ascultare se retrage cu ucenicul sau, monahul Ioanichie Piriiala, in pustiuul Hozeva, aproape de Ierihon. Aici se nevoiesc impreuna opt ani de zile, in peatera Sfinta Ana, pe valea piriului Horat.

La 5 august 1960, cind avea 47 de ani, Cuviosul Ioan Iacob se muta la cerestile locasuri si este inmormantat in peatera in care s-a nevoit. Dupa 20 de ani, la 8 august 1930, s-a aflat intreg in mormint, fiind preamarit de Dumnezeu ca sfint.

La 15 august, acelasi an, moastele sale au fost duse la Minastirea Sfintul Gheorghe Hozevitul din apropiere, cu binecuvantarea Patriarhului Benedict al Ierusalimului, si se pastreaza in biserica alaturi de celelalte sfinte moaste.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest cuvios a fost ales de Dumnezeu pentru imparatia cerurilor din pintecele maicii sale, caci din pruncie se vedea umbrat de darul Duhului Sfint, fiind intru toate blind ca un miel, smerit, tacut, rivnitor pentru cele sfinte si rabdator in ispitele cele dinauntru si din afara. Apoi rugaciunea cu lacrimi, neincetat se lucra in mintea si inima sa. inca si mama sa Ecaterina a fost rinduita de Hristos sa duca viata neintinata pina la nunta si sa nasca pe pamint un singur fiu, caci indata dupa nastere se stramuta la cerestile locasuri.

2. Fericitul Iiie, ramas orfan din pruncie de ambii parinti trupesti, avea tata in cer pe Dumnezeu, iar mama duhovniceasca avea Biserica si pe smerita sa bunica, Maria, vaduva, care l-a crescut si l-a ocrotit cu rugaciunea si dragostea ei pina la virsta de zece ani. Spun batrinii din satul sau natal ca bunica isi ducea zilnic nepotelul sa i-l alapteze mamele tinere din apropiere si statea linga el de veghe ziua si noaptea, pina ce copilul a inceput sa vorbeasca. Iar vara, cind pleca la lucrul cimpului, punea copilul intr-o traista, incit numai capul i se vedea, il aseza in spate, se insemna cu sfinta Cruce si se ducea la munca cu rugaciunea pe buze si cu lacrimile in ochi. Acolo il adapostea la umbra unui copac, pina la apusul soarelui. Apoi il aseza in traista si-l aducea acasa. Dupa ce il hranea, il culca linga sfintele icoane, iar ea se ostenea cu rugaciuni si metanii pina noaptea tirziu, dupa traditia sfinta strabuna.

3. Fiind luminat la minte, copilul invata bine la scoala si facea mare bucurie bunicii sale. Mai tirziu batrina il invata pe de rost sfintele rugaciuni, il ducea regulat la biserica si il pune sa citeasca ia psaltire, caci ea nu stia carte. Alteori ii spunea sa citeasca patimile Domnului, iar ea plingea si facea metanii. Uneori copilul o intreba:

- Mama, de ce plingi asa tare cind citești patimile Domnului? Iar batrina ii raspundea, suspinind:

- Dragul meu, tu nu stii durerea din casa noastra. Nu sint eu mama ta ! Ea a decedat cind tu aveai numai sase luni, iar tatal tau a murit in razboi, cind erai de trei ani. Eu sint bunica ta, iar bunicul tau s-a dus. la cer de mult. Fiind vaduva, voiam sa ma duc la minastire, dar vazind ca ai ramas orfan de parinti, am renuntat ca sa te cresc pe tine. De aceea pling, ca sint batrina si dupa moartea mea vei ramine singur si orfan pe lume. Dar sa ai credinta in Dumnezeu, sa te rogi Lui mereu, sa fugi de pacat si sa-ti aduci aminte de noi. De vei face asa, te va acoperi Maica Domnului si vei scapa de multe primejdii. Eu nu-ti doresc altceva mai bun in viata decit sa ajungi preot si sa slavesti pe Hristos !

4. La virsta de 20 de ani, terminind liceul si fiind luminat la minte cu darul lui Hristos, prietenii si rudele il indemneau sa urmeze teologia si sa se faca preot. in sa constiinta si cugetul inimii sale ii spuneau: "Nu, eu vreau sa ma fac calugar" ! Odata, pe cind lucra la cimp, fiind in indoiala, se ruga lui Dumnezeu sa-i descopere ce sa faca. Apoi a auzit o voce tare de sus: "Minastirea !" Din clipa aceea nu mai avea odihna, caci Duhul Sfint il indemna sa plece cit mai repede la minastire si sa-si inchine viata lui Hristos.

5. In vara anului 1933, intr-o zi de Duminica, pe cind tinerii din sat se adunau cu veselie la nunta, alesul Domnului, Ilie, s-a inchinat cu lacrimi in biserica din Crainiceni, si-a sarutat crucile parintilor din cimitir si, luindu-si ramas bun de la ai sai, a plecat sa se logodeasca cu Hristos in obstea Minastirii Neamt.

6. Vazindu-l episcopul Nicodim, staretul lavrei, l-a intrebat:

- De ce ai venit, frate Ilie, la minastire?

- Parinte staret, doresc sa ma fac calugar, sa-mi pling pacatele mele, sa ma rog pentru parintii care m-au nascut si sa laud neincetat pe Dumnezeu.

- Bun lucru ti-ai ales, frate Ilie. De vei avea smerenie si ascultare si vei iubi rugaciunea, pe toate cele bune le vei savirsi, vei birui cu usurinta ispitele acestei vieti si cu sfintii in cer te vei numara.

- Asa sa-mi ajute Bunul Dumnezeu, prea sfintite parinte staret !

- Numai sa ai rabdare in toate, sa te hranesti din invataturile Sfintei Scripturi si ale Sfintilor Parinti si sa urmezi viata si sfaturile cuviosilor duhovnici si nevoitori din obstea Minastirii Neamt. Vino sa te inchini la icoana facatoare de minuni a Maicii Domnului din biserica, ocrotitoarea acestui sfint locas, apoi te incredintez sub ascultarea parintelui Iov, farmacistul minastirii, cel mai duhovnicesc calugar din obstea noastra. Sa-i urmezi dupa putere viata si sfatul, sa nu lipsesti de la slujbele bisericii si sa faci ascultare la biblioteca minastirii.

7. Trei ani a facut ucenicie rasofoarul Ilie cuviosului parinte Iov Burlacu, silindu-se sa-i urmeze nevointa aspra, postul, tacerea, smerenia, saracia si neincetata rugaciune. Iar la biblioteca a pus in rinduiala toate cartile, a citit multe din invataturile Sfintilor Parinti si dadea bune sfaturi fratilor tineri, incit se foloseau toti de rivna, de intelepciunea si osteneala lui si era iubit de toti in obstea marii lavre.

8. Vazind staretul si duhovnicii rivna lui pentru Hristos, la 8 aprilie 1936, in Miercurea Mare a Sfintelor Patimi, cind Domnul a fost vindut pentru noi, rasofoarul Ilie Iacob a fost tuns in cinul monahal impreuna cu alti zece frati, primind numele Sfintului Ioan Botezatorul. Amindoi marii prooroci, Ilie si Ioan, incepatori ai vietii pustnicesti din Vechiul si Noul Testament, aveau sa-i fie dascalii, parinti si rugatori ai nevoitei lui calugaresti. Amindoi il indemneau sa le urmeze viata, postul, rugaciunea si fecioria si ii aminteau de Tara Sfinta si de marii sihastru de pe Valea Iordanului. Sfintul Ilie Tezviteanul ii dadea rivna pentru marturisirea dreptei credinte si il indemna spre urcusul duhovnicesc al Carmelului si Sinaiu-lui. Iar Sfintul Ioan Botezatorul il chema spre minastirile din Tara Sfinta si-l sfatua sa indemne pe toti la pocainta si sa mustre cu indrazneala pacatul. Aceasta a facut-o in toata viata sa prin frumoasele sale versuri si cuvinte de invatatura ce ni le-a lasat pina astazi.

9. Fiind ranit de dragostea lui Hristos pentru Mormintul datator de viata din Ierusalim si pentru, viata pustniceasca de acolo, smeritul monah Ioan Iacob s-a impartasit cu dumnezeiestile Taine, a sarutat icoana Maicii Domnului din biserica si-a eerutjfezare si binecuvintare de la staret si de la toti si a plecat definitiv spre Tara Sfinta in toamna anului 1936, fiind acoperit in toate de darul Duhului Sfint care ii aprindea inima de dumnezeiescul dor.

10. Primul popas in Tara Sfinta a fost inchinarea pe Golgota si sarutarea Sfintului Mormint. Dupa ce s-a impartasit cu Trupul si Singele lui Hristos, fericitul ostas al lui Hristos a strabatut toata Tara Sfinta si a pasit pe urmele Domnului si ale Sfintilor sai ocrotitori, Ilie Tezvitaneanul si Ioan Botezatorul. Dupa ce s-a nevoit mai intii singur intr-o peștera din pustiul Iordanului, s-a retras apoi in obștea Minastirii Sfintul Sava de pe Valea Cedrilor, unde se osteneau si alti citiva sihaștri romani. in aceasta straveche lavra s-a jertfit Cuviosul Ioan pina in vara anului 1947.

11. Aici a dobindit ostasul lui Hristos, Ioan, darul lacrimilor si al rugaciunii inimii. Aici a rabdat grele lupte si incercari de la diavoli, caci nu-l puteau suferi duhurile rele sa se roage neincetat si sa laude pe Dumnezeu. Aici a primit tunderea in mare schima si tot aici a biruit el pe vrajmasii cei nevazuti cu postul aspru si indelungat, cu privegherile obositoare de noapte, cu sabia biruitoare a rugaciunii lui Hristos si cu scutul smereniei. Astfel, ajunsesse atat de despatimit incit rabda ocară si toate cu bucurie, avea mare mila pentru toata zidirea si nu se temeă niciodata de diavoli, de boala si de moarte.

12. Cuviosul Ioan Iacob avea in obștea Sfintului Sava ascultarea de bibliotecar si de infirmier. Noaptea lua parte la biserica, se ruga la chilie si ingrijea marea biblioteca a minastirii, iar ziua era infirmier si ingrijitor de bolnavi la bolnita din incinta. Cerceta pe calugarii si sihaștrii bolnavi, le ducea de mincare, spala ranile ranitorilor de razboi adusi aici de pe front si alina pe toti cu dragoste, iar cu inima neincetat se ruga si simtea pe Hristos.

13. Cu sfatul arhimandritului Victorin Ursache, superiorul Caminului romanesc din Ierusalim, Cuviosul Ioan Iacob a primit hirotonia in preot si a stat egumen cinci ani la schitul Sfintul Ioan Botezatorul de la Iordan, infiintat de Patriarhia Romana. Aici a adaugat noi ostenele pustnicesti si a suferit nu putine ispite de la diavoli. Iar nevointa lui era aceasta: Ziua nu minca nimic, pina la apusul soarelui si rostea neincetat rugaciunea din inima, iar cu miinile lucra la gradina, la intretinerea schitului si odihnea cu dragoste pelerinii romani si straini care poposeau aici. Noaptea facea slujbele rinduite in biserica, spovedea inchinatorii si se retragea citeva ore la liniste intr-o peștera de pe malul Iordanului, iar dimineata se intorcea la schit cu chipul luminat.

14. Arzind cu inima mai mult pentru Hristos si iubind desavirsit linistea si rugaciunea, fericitul staret Ioan s-a retras, in toamna anului 1952 in pustiul Hozeva, din apropierea Minastirii Sfintul Gheorghe Hozevitul, impreuna cu ucenicul sau, monahul Ioanichie. Dupa ce s-a nevoit citeva luni in obște, s-a asezat apoi definitiv in Peștera Sfinta Ana, de pe valea piriului Horat, unde se nevoiau si alti sihaștri, pentru a trai ultimii ani ai vietii numai in rugaciune si in convorbire cu Hristos. Si s-a nevoit aici peste sapte ani, inșă nimeni, nici chiar ucenicul sau Ioanichie nu stia toate nevointele sale, fiind ascunse in Dumnezeu si in taina inimii sale. Caci ucenicul vedea numai ostenele cele din afara, precum: privegherile de toata noaptea, citirea celor sapte Laude, osirdia la sfintele slujbe pe care le facea in paraclisul din peștera, citirea cartilor sfinte, traducerea din invataturile Sfintilor Parinti si compunerea de versuri religioase pentru pelerinii care le cercetau la peștera. Dar nevointele sale cele din inima, lacrimile de taina, lupta cu gindurile si cu duhurile rele, cugetarile duhovnicești la cele de sus si caldura Dura- lui Sfint care ii aprindea inima pentru Hristos, singur Dumnezeu le vedea -si le primea ca o ardere de tot a Cuviosului Ioan Sihaștrul, nestiute de nici un muritor.

15. Despre nevointa acestui sfint sihaștru, iata ce marturisea ucenicul sau:

- Cit a fost bolnav, niciodata nu a oftat sau a suspinat. Ci rabda toate cu seninatate si bucurie. Apoi tacea mult, nu ridea niciodata, se ruga neincetat cu inima si rabda cu multa tarie bolile si necazurile vietii. finea regim sever si post, primind foarte putina mincare si bautura, cit sa-si tina zilele; iubea mult linistea si singuratatea, tinea cu tarie la dreapta credinta, la Traditie si Sfintele Canoane si avea mintea totdeauna atintita la Iisus Hristos rastignit pe Golgota. Nimic din cele pamantesti nu cugeta, nici nu voia sa stie. Altfel, trupul sau, mintea si inima erau despa-timite, dematerializate si unite tainic cu Dumnezeu prin rugaciune si prin darul Duhului Sfint.

16. Spunea si acestea parintele Ioanichie, ucenicul sau:

- Cuviosul Ioan stia mai dinainte data sfirsitului sau, pe care si-a insemnat-o pe peretele pesterii. indata inșă dupa ce s-a savirsit, l-am imbracat cu rasa, i-am asezat schima mare, caci era schivnic din Mina-stirea Sfintul Sava, i-am pus epitrahilul pe piept si l-am culcat pe rogojina. Apoi i-am aprins trei luminari de ceara si candela si am anuntat pe staretul Minastirii Sfintul Gheorghe Hozevitul, Arhimandritul Amfi-lohie, cu care era foarte apropiat. La porunca lui i s-au tras trei zile clopotele minastirii si s-a facut trisaghion la peștera.

17. Pentru inmormintarea Cuviosului Ioan Iacob si pentru minunea care s-a savirsit atunci, spune ucenicul sau urmatoarele:

- in ziua stabilita pentru inmormantare a venit staretul minastirii, Amfilohie, cu citiva calugari si cu pustnicii care sihaștreau in peșterile din pustia Ruva din apropiere. S-au urcat pe scara, sus, in peștera si la orele 10, simbata, 7 august, staretul a inceput sjujba prohodului. Deodata inșă, peștera s-a umplut de nenumarate pasarele de pustie, carora Cuviosul Ioan le dadea zilnic pesmeti sa manince. Acum inșă nu venisera sa primeasca hrana, ci au fost trimise de Dumnezeu, spre cinstirea Cuviosului Ioan, ca sa-l jleasca si sa-l petreaca spre mormint. Despre aceasta, staretul Amfilohie spunea:

- Pasarile ne incomodau in timpul slujbei, zburau pe capetele noastre, ne-au stins luminarele, ne-au inchis cartile, bateau din aripi deasupra trupului Cuviosului, se azeau si pe el, pe cap, pe piept, pe picioare si fiecare glasua dupa felul ei. Ele nu voiau mincare, ci pe parintele lor, pe binefacatorul lor pe care il pierdusera. Dupa savirsirea slujbei, spune staretul, l-am pus in mormint, care exista in peștera si in care mai fusesera ingropati si alti sihaștri, iar deasupra am pus un capac de scinduri. Abia atunci au plecat pasarile si s-au imprastiat. Apoi am adus parnmt, jam facut mortar si am lipit cu el scindurile de pe mormint, unde Cuviosul laramas pina in august 1980...

18. Din ziua adormirii sale, mormintul Cuviosului Ioan Iacob a ramas aproape uitat in peștera Sfinta Ana timp de 20 de ani. inșă ucenicul bau, Ioanichie, s-a mutat in lavra Sfintului Gheorghe Hozevitul. Numai in anumite zile, sau cind veneau pelerinii romani, urcau pe scara la peștera (condusi de ucenic, ii aprindeau luminari si candela la mormint, tamiiau, paceau vecernia in peștera, cintau trisaghionul mortilor, cereau ajutorul fmarelui sihaștru, ascultau pe scurt viata lui povestita de ucenic, sunau itoaca si coborau din peștera cu ochii in lacrimi si ziceau: "Ce mare a fost fcievointa Cuviosului Ioan Iacob!"

19. In vara anului 1980, la 8 august, un grup de pelerini ortodocsi, in frunte cu un arhimandrit grec fost sihaștru aproape de Cuviosul Ioan Hozevitul, au urcat in peștera Sfinta Ana, au facut o rugaciune si i-au sarutat mormantul. Apoi a spus acel arhimandrit:

- M-am nevoit aici aproape de peștera aceasta si iubeam foarte mult pe Parintele Ioan Iacob, care imi era duhovnic. Apoi, plecind misionar in America de peste 20 de ani, nu mai stiam nimic despre el. Dar intr-o noapte l-am visat si mi-a spus: "Daca vrei sa ma vezi,

vino la peștera Sfintei Ana din puștiul Hozeva și mă vei vedea " Este o luna de zile de când l-am visat și de atunci nu mai am odihnă. De aceea am venit ca să vorbesc cu Parintele Ioan, duhovnicul și prietenul meu. Eu însă nu știam că s-a mutat la Domnul. Acum sufletul meu nu are pace până nu îi voi deschide mormintul ca să-i sarut cinstitul sau trup atit de nevoitor!

20. Staretul lavrei, Amfilohie, cu greu a dat binecuvântarea să se deschidă mormintul Cuviosului Ioan din peștera. însă cum l-au deschis a ieșit un miros de bună mireasma care a umplut peștera și inimile tuturor. Iar trupul Cuviosului și hainele erau întregi și nevatamate și raspin-deau o aromă cerească de sfîntenie. Parcă era de curînd adormit. Atunci, toți pelerinii au ingenunchiat și, cu lacrimi de emoție și evlavie, au strigat:

- Slava Tie, Doamne, pentru această mare minune! Cuviosul Ioan Romanul este sfînt.

Apoi au sarutat sfintele lui moaste, le-au tamiat, au aprins luminari și au cîntat troparul: "între tine, părinte, cu osîrdie s-a mintuit cel după chip, ca luînd crucea ai urmat lui Hristos, și învățînd să nu se uite la trup căci este trecător; ci să poarte grija de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru această împreună cu ingerii se bucură, Prea Cuvioase Părinte Ioane, duhul Tau!".

Deci, primînd o bucată din hainele Cuviosului de binecuvîntare, pelerinii s-au dus cu pace, iar moastele lui au rămas în peștera pînă la 15 august.

21. Spunea Parintele Ioanichie, ucenicul său, că în ajunul praznicului Adormirii Maicii Domnului, staretul lavrei a urcat un sicriu de lemn în peștera, și împreună cu alți preoți, a așezat sfîntul sau trup în sicriu, fiind cu totul întreg și ușor și l-au tamiat. Iar la 15 august, fiind hramul Minastirii Sfîntul Gheorghe Hozevitul, au venit citiva arhieriei, preoți și calugari romani și greci și numeroși pelerini ortodocși. Apoi, în sunetul clopotelor, au coborît din peștera sfintele moaste și le-au dus cu procesiune în biserică marelui lavre unde le-au așezat alături de alte sfinte moaste. Apoi au făcut 40 de Sfînte Liturghii ca Dumnezeu să descopere sfîntenia moastelor sale. Deci, văzînd că trupul său a rămas și după aceea întreg și nealterat, l-au numărat și l-au cinstit cu toții în ceața Sfîntilor Părinți.

Mai tîrziu, citiva credincioși iubitori de Hristos i-au făcut un sicriu nou din abanos și au așezat în el odorul cel de mult pret, cum se vede. Din vară anului 1980, pînă astăzi, vin mulți pelerini ortodocși romani, greci, ciprioti, sirbi și din alte țări să se închine și să ceară binecuvîntare și ajutor în lupta acestei vieți de la moastele preamarite-de Dumnezeu ale celui mai nou sfînt al Bisericii Ortodoxe, cunoscut sub numele de "Cuviosul Ioan cel Nou Hozevitul", sau "Cuviosul Ioan Iacob de la Neamț (Romanul)". Multe din scrisorile și versurile duhovnicești ale acestui Cuvios se citesc cu evlavie astăzi de credincioși, care le îndeamnă pe calea mîntuirii.

Sfînte Prea Cuvioase Părinte Ioane, roagă-te lui Dumnezeu pentru lume, pentru neamul din care te-ai născut, pentru minastiri și credincioși, și pentru mîntuirea tuturor celor ce cred și caută pe Domnul!

MONAHUL DAMIAN TIRU - Minastirea Secu - jud. Neamț (1892-1964)

Viata

Monahul Damian Tiru a fost un mare nevoitor, un neîntrecut isihast al zilelor noastre.

S-a născut la Tg. Ocna - județul Bacău, dintr-o familie de țărani credincioși. După terminarea școlii primare este dat ca ucenic la un atelier de țîmpărie din localitate. însă, fiind ales de Duhul Sfînt, în anul 1915 intră în viața monahală. Mai întîi se duce la Minastirea Frasinii, pentru a fi cit mai instrăinat de lume. După zece ani de ascultare, aceeași dorință de liniște îl trimite la Minastirea Turnu. Aici nu stă decît patru ani.

în anul 1930, calauzit de pronia lui Dumnezeu, se reîntoarce în Moldova și se stabilește la schitul Tibucani-Neamț. între timp și sora sa după trup intră în viața monahală. în anul 1935 este calugarit sub numele de Damian. Iar în anul 1940 se retrage la Minastirea Secu unde rămîne pînă la moarte. Aici, părintele Damian Tiru ajunge la o mare sporire duhovnicească, întrecînd pe toți ceilalți din minastire cu ascultarea, cu rugăciunea și cu smerenia.

La 20 ianuarie 1964 se muta din viața aceasta și este înmormîntat în cimitirul Minastirii Secu.

b. Fapte și cuvînte de învățatură

1. Părintele Damian dorea din copilărie să slujească lui Hristos. Spunea ucenicului său că pe cînd era mic se furisă din casa părintească și se încuia singur în biserică satului. Acolo petrecea toată noaptea, rîgîndu-se și citînd sfintele cărți cu luminarea în mină, iar cînd se lumina de ziua se întorcea din nou acasă. Mama lui, nu o dată, îl batea să-și spună unde doarme noaptea. Dar el răbdă toate pentru dragostea lui Hristos.

2. Pe cînd petrecea în Minastirea Turnu, l-a întrebă odată staretul::

- Frate Dumitru, cînd vrei să te calugărești?

- Părinte stărete a zis el, aș vrea să rămîn frate pînă la moarte. Că n-am venit la minastire să mă calugăresc cu numele, ci cu faptele. Cînd; voi face fapte de calugar atunci voi depune și jurămintul.

3. în schitul Tibucani-Neamț părintele Damian s-a nevoit citiva ani, avînd ascultarea de țîmpărie. Desi lucra cu multă îndeminare, im. primea niciodată să fie laudat. Dacă zicea cineva "lucrul acesta este foarte bun", se întrista mult în inimă sa. Iar dacă zicea "lucrul acesta nu este bine făcut" atunci se bucură și îi mulțumea.

4. Mutîndu-se la Minastirea Secu pentru mai multă liniște, a zis odată ucenicului său, singura persoană cu care vorbea:

- Părinte Nicodim, eu n-am venit aici pentru Minastirea Secu, ci pentru Ripa lui Coroi. Acolo, în adîncul codrilor aș fi vrut să mă ascund, să nu vad fața de om, să vorbesc numai cu Dumnezeu și să mă hrănesc cu ierburile din puștie. Dar pentru că nu am ajuns la măsura aceasta, am ales viața, de obște. însă mă silesc să fac aici ceea ce trebuia să fac acolo.

5. Alteori iarăși zicea ucenicului său:

- Părintele meu, eu mi-aș zidi definitiv usa chiliei. Mi-aș lăsa doar o mică ferestruie, prin care să vorbesc cu un singur om pînă la moarte.

- Cu cine să vorbești, părinte Damian?

- Numai cu duhovnicul.

6. A zis iarăși batrinul către ucenicul său:

- Mulți ani am căutat peste tot un povătuitor duhovnicesc, dar n-am găsit. Atunci am început să citesc Sfînta Scriptură și pe Sfîntii Părinți. Aici am găsit ceea ce căutam. Cu sfintele cărți mă mîngîi toată viața.

7. Zicea iarăși:

- Nu-i destul pentru calugari să rămîna numai la Ceaslov și la Psaltire. Trebuie să citească mereu Sfînta Scriptură și învățăturile Sfîntilor Părinți, ca să știe cum să se nevoiască pentru mîntuirea lor.

8. Părintele Damian citea foarte mult noaptea. Pe lingă cuvintele Sfîntului Isaac Sirul și Ioan Scararul, citea Vietile Sfîntilor și toate cărțile de la strana, ca: Mineiele, Triodul, Penticostarul, Octoiul și altele. într-o seară a spus ucenicului său:

- Parinte Nicodim, multa dulceata si intelepciune am gustat din citirea sfintelor carti. Acum chiar de as vrea, nu ma mai pot desparti de ele.
9. Alta data a zis ucenicului sau:
 - Rugaciunea si citirea sint singura mea mingiere. Uneori ma apuc seara de citit si cind ma adancesc in citire uit sa mai maninc si sa ma mai culc. Deodata ma intreb: de ce nu mai lumineaza lampa? Cind privesc pe fereastra observ ca rasare soarele.
10. Spunea ucenicul sau ca parintele Damian nu minca niciodata stind pe scaun, ci sezind in picioare. Uneori, cind ii aducea mincare de la trapeza, zicea batrinul:
 - Nu mai incetezi cu mincarea asta ?
 - Ia, parinte si maninca ! Este calda ! - il indemna ucenicul. Dupa ce gusta putin, in atelierul de timplarie, raspundea:
 - Parca ii lipseste ceva la mincarea asta, ca n-are nici un gust. Pune-o colo in dulap. Mai spre seara nu stiu cine o drege acolo, ca tare este buna.
- Seara, insa, parintele uita sa mai manince si ucenicul ducea mincarea iaapoi.
11. Chilia parintelui Damian se afla in livada minastirii. Si spun toti ca el niciodata nu iese prin livada sa vada pomii infloriti sau pasarile cerului, nici l-a vazut vreodata cineva sa guste macar un mar, caci bucuria Danului JSfint era in inima lui.
12. Odata a fost rinduit batrinul sa ingrijeasca de stupina minastirii. Timp de cinci ani cit a avut aceasta ascultare n-a gustat mierea de albine, atit era de infrinat si stapin pe sine.
13. Spunea ucenicul sau ca in ultimii douazeci de ani n-a voit sa primeasca de la nimeni nici un ban, incit nici nu stia cum arata. Iar daca vreun mirean incerca sa-i plateasca pentru a-i lucra ceva in atelier, batrinul ii raspundea cu asprime:
 - Du-te cu acestia din chilia mea.
14. Uneori, vazindu-l ucenicul ostenit de atita ascultare si priveghere, ii zicea:
 - Parinte Damian, mai culca-te putin ca esti batrin si slabit de tot.
 - Nu mai pot dormi, parinte Nicodim. A fugit somnul de ia mine. Abia daca dorm doua-trei ore pe noapte. Apoi ma scol, imi fac rugaciunea, citesc si incep sa lucrez in atelier. Si atit ma indeletnicesc cu lucrul ca nu stiu cind trece ziua.
15. Spunea iarasi ucenicul sau:
 - Nu l-am vazut niciodata pe parintele Damian stind culcat sau odihnindu-se pe scaun. Ci, ori lucra in atelier cu rugaciunea pe buze si in inima, ori citea si scria in chilie. El obisnuia sa faca la toti parintii si fratii cite ceva - o masa, un scaun, un cuier - dar de la nimeni nu primea nimic.
16. In timpul razboiului unii calugari erau ingrijorati. Se gindeau unde si cum sa-si salveze viata. Deci, il intreba ucenicul:
 - Parinte Damian, te-ai pregatit? Unde mergem?
 - Eu m-am pregatit sa merg pina la marginea pamntului ! Apoi isi continua lucrul in atelier fara nici o grija, incit toti se mirau si se foloseau de credinta si nadejdea pe care o avea in Dumnezeu.
17. Spunea ucenicul sau ca parintele Damian lucra in atelier cite zece-cincisprezece ore pe zi, fara intrerupere. Tot timpul tacea, lucra si zicea rugaciunea lui Iisus. Apoi se retragea in chilie.
18. Odata a venit un calugar din alta minastire sa-l vada pe acest cuvios monah. Deci, intrind in atelier, i-a zis:
 - Parinte Damian, am auzit de sfintia ta si am venit sa te vad. Iar batrinul, slab si firav la trup, s-a invirtit incet imprejur in fata lui, apoi i-a raspuns:
 - Iata, m-ai vazut! Si, tacind, s-a apucat iarasi de lucru.
19. Intr-o zi i-a spus staretul minastirii:
 - Parinte Damian, toti calugarii mai ies afara din chilii, se recreaza, admira frumusetea naturii, asculta cintecul pasarilor din padure, stau de vorba unii cu altii. Numai sfintia ta nu iesi deloc din chilie. Stai tot timpul cu ochii in jos si fugi de oameni.
 - Parinte staret, eu am ogorul meu de prasin. Eu din el traiesc, din el imi platesc datoriile, imi achit hrana si chiria. Ca pentru asta am venit aici sa-mi achit toata datoria. Deci, cum sa ies afara daca nu mi-am terminat ogorul de lucrat !
20. Altadata spunea ucenicului sau:
 - Daca esti sanatos si nu te ostenesti, cu siguranta ca esti si pacatos.
21. Zicea ucenicul catre batrin:
 - Parinte Damian, ce-ai zice sfintia ta daca ar veni unii din niinas-tire si te-ar sili sa te faci preot?
 - Cu vorba asta i-as scoate afara din chilie.
22. Altadata, iarasi l-a intrebat:
 - Ce mai faci, parinte Damian? Iar batrinul oprindu-se putin din lucru, i-a raspuns:
 - Parinte Nicodim, "intru necaz m-am desfatat" (Ps. 117, 5). Daca avem pace si bucurie cu darul lui Dumnezeu, in orice fel de ispite si necazuri sa indraznim, ca nu ne vom rusina.
23. Altadata, fiind suferind de reumatism, i-a zis ucenicul:
 - Parintre Damian, nu voiesti sa faci niste bai, ca tare esti bolnav?
 - Ei, parinte Nicodim! Boala vine pentru pacatele mele. Daca vreau sa scap de boala, ramin cu pacatul. Deci, mai bine primesc un rabdare tot ce-mi da Dumnezeu.
24. Intr-o vara, batrinul a fost tare bolnav patrusprezece zile. in acest timp nici n-a mincat, nici n-a dormit, nici n-a vorbit, nici pe pat nu s-a asezat. Ci statea rezemat de perete si se ruga.
 - Cum te mai simti, parinte Damian? l-a intrebat ucenicul.
 - Parinte Nicodim, asta noapte am fost ispitit de diavoli!
25. Altadata a spus batrinul ucenicului sau:
 - Parinte Nicodim, in noaptea asta, pe cind citeam la psaltire, l-am auzit pe diavol rizind cu hohote in chilia mea. Atunci am inceput sa ma rog cu lacrimi si nu l-am mai auzit.
26. Un calugar i-a cerut intr-o zi cuvint de folos, iar batrinul a zis:
 - Cindva faraon dadea evreilor tot mai mult de lucru, ca sa nu-si mai aduca aminte de Dumnezeu si sa se roage. Acum este un faraon nevazut care indemna pe calugari sa-si inmulteasca averile, grijile si lucrul, ca sa nu mai aiba timp sa se roage lui Dumnezeu ziua si noaptea, asa cum au fagaduit !

27. Odata a venit la batrin un frate din minastire si i-a zis:

- Parinte Damian, s-au inmultit ispitele asupra mea si nu le mai pot rabda. Ce sa fac sa scap de ele?

- Frate, daca fugi de ispite, fugi de mintuire. Ci mai degraba sa ne gindim in vremea ispitelor "ca necazul rabdare lucreaza ..." (Rom. 5, 3), dupa cuvintul Sfintului Pavel. Deci, sa ne rugam mai mult si trece ispita. Ca toate sint pentru mintuirea noastra.

28. In alta zi i-a zis un frate:

- Parinte Damian, ce sa fac, ma biruiesc ispitele?

Batrinul l-a mingiiat, zicind:

- Nu lasa rugaciunea, frate. Avem nevoie de rugaciune ca de aer. IYimeni nu poate trai fara ea. Roaga-te cum poti, chiar daca esti tulburat, si indata fuge ispita.

29. Alt frate i-a zis:

- Parinte Damian, ce sa fac, ca mi se raspindeste^mintea la rugaciune si nu simt nici o dulceata?

- Deprinde-te cu rugaciuni scurte, mai ales cu rugaciunea lui Iisus si numaiidecit ti se aduna mintea.

30. Odata i-a zis un frate:

- Parinte, sint tulburat. Da-mi un cuvint de folos.

Iar batrinul, intelegind durerea lui, a luat din chilie Patericul

si i-a zis:

- Primeste aceasta carte sfinta si o citeste cu atentie. Vei afla in ea multe medicamente pentru sufletul tau.

31. in alta zi a intilnit batrinul un calugar intristat. Deci, aflind pricina, s-a dus la chilie, a scris pe o foaie de hirtie citeva versete din Sfinta Scriptura si citeva cuvinte de la Sfintii Parinti, apoi intilnindu-l i-a zis:

- Primeste, parinte, aceasta mica reteta duhovniceasca ca iti va fi de mare folos.

32. A zis batrinul catre ucenicul sau:

- Parinte Nicodim, asta-noapte am citit viata cuvioasei Maria Egipteanca si adormind putin, m-am trezit plingind in hohote.

33. A zis iarasi ucenicului sau:

- Gina eram tinar ma suparau gindurile trupesti. Iar intr-o noapte, pe cind ma rugam cu lacrimi, am atipit putin si am auzit un glas: de acum nu vei mai fi luptat de asemenea ginduri. Din ceasul acela, cu darul lui Hristos, am odihna.

34. Ne spunea parintele Nicodim si acestea despre dascalul sau:

- Parintele Damian nu suferea sa auda pe cineva cirtind sau osin-dind pe aproapele. Daca venea un frate la el si incepea a cirti si a osindi, batrinul lasa capul in jos, se oprea din lucru si ofta. Atunci fratele, vazmd aceasta, se rusina de cuvintele sale si-si cerea iertare.

35. Un ieromonah din alta minastire a venit sa cunoasca pe batrin si sa-i ceara cuvint de folos.

- Sfintia ta esti parintele Damian? intreba el. Doream sa te cunosc. Spune-mi, parinte, cum as putea sa invat si eu rugaciunea lui Iisus?

Batrinul insa nu i-a dat nici un raspuns. Ci statea cu privirea in jos, rezemat de masa. Atunci preotul strain a iesit scirbit din chilia lui.

Mai tirziu il intreba ucenicul:

- De ce nu i-ai dat nici un raspuns parintelui, caci a plecat intristat de la sfintia ta?

- Parinte Nicodim, de cum a intrat la mine si a inceput sa ma laude, am simtit ca duhul lui indeparteaza Duhul lui Dumnezeu de la mine.

De aceea am tacut.'

36. Spunea iarasi ucenicul sau ca parintele Damian statea la biserica intotdeauna in picioare, cu rugaciunea lui Iisus pe buze si cu privirea in jos. Uneori, mai ales la slavoslovie, lacrima.

37. Se spunea despre dinsul ca in timpul sinaxarului si cind se citea cuvint de folos in biserica, batrinul se apropia de strana.

- Parinte Damian, ai venit sa cinti cu noi? il intreba ceilalti.

- Iertati-ma, fratilor. N-am venit sa cint, nici sa citesc, ci numai sa aud cuvintul ca foarte mult ma indulcesc de patimirea sfintilor mucenici si cuviosi.

38. Intr-o zi l-a intrebat ucenicul:

- Parinte Damian, stiu ca inainte te impartaseai mai rar. Acum observ ca te impartasesti saptaminal. Cum este mai bine sa ne impartasim?

- Daca parintii din minastire nu s-ar sminti - a raspuns batrinul - m-as impartasi in fiecare zi. Insa am ales calea de mijloc, o data pe saptamina. Cind eram mai tinar, eram in lupta si nu indrazneam sa ma unesc cu Hristos mai des. Acum, la batrinete, simt in inima mea o mare pace si bucurie duhovniceasca. De aceea doresc sa ma unesc cit mai des cu Trupul si Singele Domnului.

39. Altadata l-a intrebat ucenicul:

- Ce mai faci, parinte Damian?

- Parinte Nicodim, cuget la moarte. Gindul mortii ma stapineste tot mai mult. Insa ma intristez ca nu sint pregatit.

40. Spunea ucenicul sau ca batrinul ajunsese in ultimii ani la o mare nepatimire duhovniceasca. Inima ii era curata ca de copil, fata iradia o bucurie negraita, trupul sau ostenit de nevointa nu mai dorea nimic. Nici odihna, nici mincare, nici haina. Cind i se aducea mincarea, raspundea:

- Parinte, dar n-am mincat? Pina cind trebuie sa maninc? De peste saptezeci de ani mi s-au tocit dintii de atita mincare.

41. Cu putin inainte de obstescul sfirsit l-a intrebat ucenicul:

- Cum te mai simti, parinte Damian?

- Parinte Nicodim, astept sa vina moartea din tinerețile mele. Dar nu stiu de ce intirzie atita !

- Ba nu, parinte Damian, eu ma rog lui Dumnezeu sa mai traiesti.

- Ei, parinte, ce mare dar este moartea! Si ce pedeapsa ar fi pentru om daca n-ar muri. Pamintul ar deveni o temnita pentru el.

42. Dupa mutarea sa din viata aceasta, spunea ucenicul despre dascalul sau:

- Daca m-am folosit in viata de cineva, m-am folosit de parintele Damian. Ma intream sufleteste numai cit il vedeam. Neincetat se ruga, permanent lucra cu miinile, intotdeauna tacea. Cele mai alese fapte bune pe care le-am vazut la el erau acestea: neagonisirea, tacerea, linistea, rugaciunea neincetata, postul, citirea sfintelor carti, privegherea, rabdarea in boala si desavirsita smerenie.

SCHIMONAHIA VALENTINA NEACSU - Pustnica din muntii Sihlei (1886-1964)

Aceasta smerita nevoitoare a lui Hristos a fost ultim'a calugarita care a sihastrit in Muntii Neamtului, in secolul acesta.

Era de loc din judetul Vaslui. in tinerețe a fost casatorita si a avut doi copii. Apoi, murindu-i sotul in razboi, in anul 1920 si-a luat fiica si s-au dus amindoua in Minastirea Giurgeni-Roman. Acolo au facut ascultare zece ani. Alti cincisprezece ani au facut ascultare in Minastirea Almas-Neamt. Iar in anul 1945, iubind foarte mult linistea, s-au retras impreuna in muntii Sihlei.

Aici, gasind un bordei pustnicesc, cu binecuvintarea staretului Cleopa din Minastirea Sihastria, au ramas intr-insul. Si s-au nevoit mama si cu fiica pentru dragostea lui Hristos douazeci de ani, la liniste, smerindu-se una inaintea celeilalte, si rugindu-se ziua si noaptea pentru ele si pentru oameni.

Maica Valentina era curata la suflet, blinda la cuvint, luminata la chip si plina de dumnezeiasca dragoste. Toata saptamina o petrecea in pustie, iar in zile de sarbatori isi lua toiagul si fiica si coborau amindoua la schitul Sihla sau in Minastirea Sihastria. Dupa ce primeau Prea Curatele Taine, se intureau cu putina hrana si urcau iarasi la munte.

Asa s-a nevoit schimonahia Valentina pina la sfirsitul anului 1964. Apoi, luind crucea in mina, a zis catre fiica:

- Ma duc la Tata ! Ma duc la Tata ! Si si-a dat duhul in miinile Domnului. Parintii au coborit-o de pe munte pe crengi de brad si au ingropat-o in minastire. Asemenea si fiica ei, schimonahia Emiliană, a raposat in primavara anului 1979, a doua zi dupa Duminica Floriilor, si a fost inmormintata in padure alaturi de bordei.

PROTOSINGHELUL IOSIF RUSU - Minastirea Dintr-un Lemn (1883-1966)

Viata

Protosinghelul Iosif Rusu a fost un iscusit duhovnic al Minastirii Dintr-un Lemn si un calugar cu viata sfinta.

S-a nascut in comuna Icusesti, judetul Neamt, din parinti iubitori de Dumnezeu. in anul 1908, tinarul Ioan a intrat ca frate in Minastirea Bogdana-Bacau, iar dupa doi ani a luat jugul lui Hristos, primind tunderea monahala. Pentru viata lui aleasa, in anul 1911 a fost hirotonit diacon si preot de episcopul Romanului, Gherasim Safirin.

In anul 1914 ieromonahul Iosif Rusu s-a dus la Sfintul Munte, unde s-a nevoit mult cu postul si cu rugaciunea opt ani de zile. Apoi, intorcin-du-se in tara, a slujit ca preot paroh zece ani de zile in satul Brincoveanu-Dolj, povatuind pe multi credinciosi la calea mintuirii. intre anii 1933-1940 a fost egumen la Minastirea Calui-Dolj, iar din anul 1940 a fost numit duhovnic la Minastirea Dintr-un Lemn - Vilcea.

Dupa 58 de ani de aleasa neovointa, milostenie si totala jertfire de sine, cuviosul Iosif, "parintele saracilor", si-a dat obstescul sfirsit la inceputul anului 1966, lasind in urma numerosi fii duhovnicesci. Petrecut de maici si de locuitorii satului Dezrobiti, a fost inmormintat intre stejarii seculari din cimitirul manastirii.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Fiind la parohie in comuna Brincoveni, parintele Iosif era asa de blind si milostiv cu oamenii ca toti il iubeau si-l cautau. Numele lui se facuse cunoscut prin sate si multi bolnavi veneau la el si se vindecau.

2. Parintele Iosif iubea pina la jertfa pe Dumnezeu si pe oameni, biserica si saracii. Iar dintre faptele bune, cel mai mult iubea rugaciunea si milostenia.

3. Pentru acest cuvios parinte biserica era insusi Dumnezeu. De aceea ziua si noaptea zabovea in biserica si savirsea cele sfinte cu bucurie si cu lacrimi. Uneori il intrebau fiii sai duhovnicesci:

- Unde mergi, parinte Iosif?

- Tata, ma duc la Dumnezeu ! raspundea batrinul plin de bunatate. Apoi intra in biserica.

4. Indata ce auzea toaca sau clopotul, parintele Iosif zicea catre ucenica sa:

- Achilino mama, hai la Dumnezeu ! Ne cheama clopotul. Aceasta este calea mintuirii. Aceasta este calea catre imparatia cerurilor. Eu as vrea sa fie biserica cit mai departe, ca sa ma ostenesc mai mult, ca ingerii lui Dumnezeu ne numara pasii spre biserica.

5. Acest minunat duhovnic punea toata nadejdea mintuirii calugarului in ascultare si participare permanenta la slujbele bisericii. De aceea mereu sfatuia pe fiii sai duhovnicesci:

- Veniti, tata, cit mai multi la biserica. Si cel bogat si cel sarac si cel flamind si cel satul, cu totii sa vina la Dumnezeu !

6. Timp de 26 de ani parintele Iosif a slujit zilnic Sfinta Liturghie la Minastirea Dintr-un Lemn, caci era singur preot si duhovnic. Dupa slujba citea la bolnavi, spovedea obstea, sfatuia si mingiia pe credinciosi, impartea milostenie la saraci, se ruga si iarasi venea la biserica. Asa s-a nevoit batrinul pina si-a dat duhul.

7. Pentru o petrecere ca aceasta, satana mult il zavistua si ii facea mereu ispite. Ca uneori ii iese aievea in fata. Alteori venea in chipul unui ciine negru, il apuca de rasa si il tragea in alta parte sa nu nimerasca usa bisericii. Si cum batrinul era girbov, uneori ajungea la poarta, alteori la grajd, pina il gaseau maicile si il aduceau la biserica. Deci, zicea batrinul:

- Vrajmasul, tata, mi-a facut ispita !

Apoi, cu chip laminat intra in biserica, facea trei metanii la icoana Maicii Domnului si dadea binecuvintare de Utrenie.

8. Odata a zis batrinul catre ucenica sa:

- Cind merg la biserica sau vin la chilie imi iese uneori inainte un ciine negru, ma apuca minios de rasa si nu ma lasa sa merg la slujba. Este diavolul, tata !

- Dar nu te temi "de el, parinte Iosif?

- De ce sa ma tem? Mintuitorul este cu noi. Atunci indata fac seninul Sfintei Cruci si zic: "Piei din fata mea, satana, sa ma duc la sfinta biserica !" si repede dispare.

9. Ori de cite ori vrajmasul il supara cu vreo ispita, batrinul ii zicea:

- Ei, iar ai venit? Degeaba te-ai ostenit! La Iosif nu ai nimic !

10. Uneori vrajmasul nu-l lasa noaptea sa doarma. Cum atipea putin ii batea in usa si-i zicea:

- Parinte Iosif, hai la biserica!

Atunci batrinul repede se scula, se ducea la usa bisericii, apoi spunea maicilor:

- Nu trageți clopotul de Utrenie?

- Prea cuvioase, mai este o ora pina la miezul noptii!

- Dar n-ati batut voi in usa mea?

- Nu, parinte, nu v-am sculat noi.

- Ei, tot vrajmasul mi-a facut ispita !

11. Marturisesc maicile din minastire ca nimeni din fiii sai duhovnicesti nu stia cum se nevoieste in chilie. Dar oricind bateau la usa lui, il gaseau desteptat la rugaciune. Iar cind il chemau la biserica, batrinul raspundea cu bucurie:

- Gata, tata, vin! Hai la Dumnezeu!

12. Spuneau ucenicii parintelui Iosif ca intr-o iarna a alunecat pe gheata din ispita vrajmasului si s-a lovit. Astfel a stat mai multe zile bolnav la chilie. Iar cind s-a facut putin mai bine a zis catre maici:

- Haideti, copiii tatei, sa mergem la biserica. M-am facut sanatos. Miine slujim Sfinta Liturghie ! Si era bucuros si luminat la fata ca un copil.

13. Avea obicei parintele Iosif ca savirsea slujbele foarte linistit si cu evlavie. Niciodata nu se grabea. Mai ales la proscomidie pomenea cu mare grija pe toti. Iar cind il intreba cineva, batrinul raspundea:

- Tata, trebuie sa pomenesc si sa scot particica pentru fiecare nume, caci am primit banul saracului si al vaduvei si voi da socoteala de aceasta in ziua judecatii!

14. O deosebita grija avea parintele Iosif si pentru cei raposati. Timp de 40 de zile savirsea pentru ei Sfinta Liturghie si parastasul. Apoi obisnuia sa faca la trapeza masa pentru toti si dadea multe milostenii la saraci. La aceasta indemna si pe maici, zicind:

- Dati si sfintiile voastre, maicilor, pentru morti. Sa facem o masa impreuna, ca toti au parte de rugaciune si de mila lui Dumnezeu. Caci sintem datori sa-i ajutam pe cei adormiti. Unii sint in iad si asteapta sa-i scoatem cu Sfinta Liturghie si cu milostenia.

15. Acest mare parinte duhovnicesc iubea fara deosebire pe toti oamenii. Iar dintre ei purta o mare grija pentru saraci, pentru copii si vaduve. Pe toti ii ajuta cu rugaciunea si cu milostenia. Zeci de saraci si orfani din satul Dezrobiti, din apropierea minastirii, primeau bani, hrana si imbracaminte din miinile parintelui Iosif. Pentru aceea toti il iubeau si il numeau "parintele saracilor".

16. Spun maicile ca zilnic veneau copii, vaduve si lipsiti la chilia parintelui Iosif. Iar batrinul le zicea:

- Veniti, tata, veniti la parintele sa va dea ca are de unde. I-a dat Dumnezeu ! Apoi, ii aseza la masa si le impartea tot ce avea, piine, bani si imbracaminte. Iar dupa ce plecau saracii zicea catre maici:

- Acestia sint avocatii mei, tata, care o sa ma apere in fata lui Hristos !

17. Darurile pe care parintele Iosif le primea de la credinciosi le impartea in trei parti. Partea cea mai mare o dadea minastirii pentru trebuintele obstii. A doua parte o impartea saracilor si vaduvelor din satul Dezrobiti, iar a treia parte o pastra la sine pentru calugarite, pentru copiii orfani si pentru pomenirea mortilor.

18. Odata au ramas in sat trei copii orfani de ambii parinti, pe care nimeni nu-i ajuta. Atunci batrinul i-a chemat la chilia sa si le-a zis:

- Copii, sa veniti la tata in fiecare zi, la amiaza, ca tata are cu. ce va ajuta si hrani. Si s-au deprins copiii si veneau zilnic la parintele Iosif. Iar el singur le fierbea mincare, le cumpara piine si ii servea la masa. Apoi ii indemna:

- Mincati, tata, ca este de unde. Ne-a dat Dumnezeu din belsug. La urma le impartea bani si haine de imbracat.

Asa a crescut batrinul multi copii orfani din satul Dezrobiti, pina ajungeau sa-si cistige piinea cea de toate zilele.

19. Altadata a auzit batrinul ca este o vaduva in sat, anume Maria, cu sase copii care nu aveau nici casa, nici hrana, nici bani. Pe aceasta a chemat-o parintele Iosif la sine si i-a zis:

- Marie, iata, ti-a trimis Domnul bani pentru o casa noua. Cumpara tot ce trebuie si incepe lucrul. Eu voi plati si mesterii. Dar nu spune la nimeni, tata !

Dupa ce casa a fost gata, batrinul a zis femeii:

- Marie, vina la mine cu copiii.

- Acestia sint copiii mei, parinte.

- Dumnezeu sa va binecuvinteze, tata!

Ori de cite ori venea vaduva aceasta pe la minastire, batrinul spunea ucenicei sale:

- Maica Achilina, sa dai Mariei din toate celea, sa manince ea si copiii ei!

20. Cind nu-i venea nici un sarac, parintele Iosif era mihnit toata ziua. Catre seara zicea ucenicei sale:

- Achilino tata, astazi n-a venit nici un avocat la mine. Vina macar sfintia ta de gusta ceva. Mai cheama si alta maica. Sa am ceva dat si pe ziua de astazi.

21. Obisnuia acest parinte sa faca praznic mare pentru tot soborul minastirii si pentru saracii satului Dezrobiti, de doua ori pe an. De ziua Sfintului Vlasie - 11 februarie - si de ziua Sfintului Antinoghen - 16 iulie. Atunci parintele Iosif cumpara din vreme alimente si imbracaminte pentru maici si saraci. Iar in ziua rinduita, savirsea Sfinta Liturghie cu tot soborul si facea parastas pentru cei raposati.

Apoi zicea:

- Veniti, tata, cu toti la trapeza, sa mincam in cinstea Sfintului Vlasie. Nimeni sa nu ramina astazi flamind. Aceasta este ziua mea ! Mi-au ajutat si mie Sfintii Vlasie si Antinoghen, de aceea fac pomenire in cinstea lor.

La urma parintele Iosif impartea la toti pachete cu mincare si imbracaminte pentru maici.

22. Odata, pe cind batrinul mergea la biserica, s-a oprit in prag si oftind usor a zis catre maici:

- Vai, tata, ce o sa facem noi la judecata ? Acolo, toate faptele noastre ne vor iesi inainte ! De aceea avem nevoie de rugaciune, de smerenie, de lacrimi si metanii. Sa te rogi, tata, sa te inchini lui Dumnezeu, sa indemni, sa faci milostenie. Daca nu ai ce da, macar un cuvint bun sa dai saracului, sa nu plece nemiluit, ca Dumnezeu il trimite spre mintui-rea noastra.

23. La spovedanie, parintele Iosif avea multi fii duhovnicesti, caci era blind si intelept la cuvint. Fiecaruia ii dadea sfat si canon pe masura puterii lui. Uneori ii spuneau maicile:

- Parinte Iosif, dati-ne canon mai aspru la spovedanie. Iar batrinul le raspundea:

- Eu va dau canon, dar sa-l puteti face. Ca daca va dau canon greu si nu-l puteti face, eu raspund de el. De aceea va dau canon usor, ca munciti destul. Noi sintem calugari, tata, si facem canon toata viata !

24. Veneau la batrinul calugar si oameni cu multe necazuri. Iar el ii mingia, zicind:

- Lasa, tata, ca sint bune si necazurile. Ai rabdare ca toate trec. Iata, parintele Iosif se roaga pentru mata. Nu te intrista, ca Domnul este cu noi. Astfel, toti se intorceau linistiti la casele lor.

25. Pentru sfintenia vietii sale, parintele Iosif dobindise de la Dumnezeu darul rugaciunii si al vindecarii de boli. Ca veneau la el multi suferinzi din toate partile si cu rugaciunea lui capatau sanatate si-si dobindeau cererea.

intr-o zi, a venit la el o femeie plingind:

- Parinte, mi-a plecat nora si a ramas feciorul cu trei copii.

- Lasa, mama, a zis batrinul, peste trei zile va veni acasa. Si cuvintul lui s-a implinit intocmai.

Altadata i-a zis un tinar:

- Parinte, m-a lasat sotia. Iar batrinul i-a raspuns:

- Ioane, intoarce-te inapoi si ai credinta ca vei gasi sotia acasa, caci Maica Domnului face minuni cu fiecare.

MONAHIA EPRAXIA MALAU - Minastirea Varatec(1890-1967)

Aceasta smerita calugarita, de loc din comuna Stanita-Neamt, era sora marelui duhovnic Vichentie Malau din Minastirea Secu.

Cind avea numai patru ani a venit impreuna cu sora si cu mama ei, sa slujeasca lui Hristos la Minastirea Varatec. Aici a crescut, aici a invatat carte, aici a deprins frica de Dumnezeu de la cele mai alese calugarite. In anul 1912 a primit tunderea monahala. Apoi, timp de 55 de ani a purtat cu desavirsita smerenie crucea lui Hristos, facindu-se tuturor pilda de tacere, de rugaciune, de ascultare si blindete. Iar nevointa maicii Epraxia era aceasta:

Nu iesea niciodata din minastire, nici la alte maici nu se ducea. Iubea cel mai mult biserica, chilia si linistea. La slujba mergea totdeauna, la chilie se ostenea mult cu postul si cu citirea psaltirei, iar in padure se ducea adesea sa guste din dulceata linistii. Permanent tacea, cugeta cele dumnezeiesti si rostea rugaciunea lui Iisus.

in anul 1938 a murit la Minastirea Agapia mama ei, monahia Miga-lusa. Iar in anul 1945 s-a odihnit cu pace in Banat si fratele ei, protosin-ghelul Vichentie. De acum, maica Epraxia a inceput o nevointa si mai mare. S-a unit duhovniceste cu o alta calugarita de acelasi cuget, anume Lavrentia Beu. Deci, petreceau amindoua sub acelasi acoperamint, ca doua suflete intr-un singur trup, impreuna rugindu-se, impreuna bucurin-du-se si una pe alta mingiindu-se. Ca desi traiau in mare lipsa de cele pamantesti, simteau totdeauna dulceata celor ceresti si slaveau neincetat pe Dumnezeu.

In anul 1967, la sfirsitul lunii mai, a zis maica Lavrentia catre sora ei de nevointa:

- Iarta-ma, maica Epraxia, eu ma duc inainte la Hristos !

- Dumnezeu sa te ierte, maica Lavrentia. Dupa sapte zile vin si eu. intr-adevar, la 7 iunie 1967, a adormit in pace si maica Epraxia, mutindu-se impreuna in lumina lui Hristos!

PROTOSINGHELUL DANIIL PRICOP - Minastirea Slatina - Suceava(1878-1968)

Parintele Daniil, duhovnicul Minastirii Slatina, era din comuna Gainesti-Suceava. In anul 1923 a venit sa slujeasca lui Hristos. Un an mai tirziu a fost calugarit si era parintele Daniil cel mai blind si ascultator calugar din Minastirea Slatina. Ca pe toti ii iubea, de toti asculta si nu avea nici un viclesug in inima. Oriunde intra parintele Daniil intra si pacea Duhului Sfint.

In anul 1935 a fost hirotonit preot si a ajuns duhovnic vestit in toate satele din imprejurimi. Tineri si batrini, sanatosi si bolnavi, toti intrebau de parintele Daniil si se foloseau de blindetea inimii lui. In vara anului 1944, protosinghelul Daniil Pricop a scapat de la distrugere biserica Minastirii Slatina, zidita de voievodul Alexandru Lapusneanu. Ca fiind singur in minastire si navalind un grup de soldati straini asupra bisericii, drept razbunare au minat-o si voiau s-o arunce in aer. Atunci, bunul nevoitor a cazut in genunchi linga zidul bisericii si se ruga cu lacrimi sa-i imblinzeasca Dumnezeu. Deci, vazind parintele Daniil ca soldatii nu se linistesc, a intins miinile in sus in chipul crucii si a zis:

- Daca voiti sa distrugeti biserica, ucideti-ma si pe mine, ca eu nu ma duc de aici !

In clipa aceea, Dumnezeu a trimis peste ei un duh de frica si indata au fugit din minastire.

In ultimii 24 de ani, parintele Daniil era nelipsit de la biserica. Slujea cele sfinte, spovedea, citea la bolnavi si mingiia pe toti. Odata l-au vazut parintii plingind in pragul bisericii si l-au intrebat:

- De ce plingi, parinte Daniil?

- Mi-i mila de oameni, a zis batrinul si pling ca nu pot face atita bine cita dragoste am.

Altadata a venit la el o femeie din Gainesti cu copilul bolnav. Iar batrinul i-a spus:

- Lasa, mama, nu mai plinge, ca iti vindeca Maica Domnului copilul. Apoi i-a citit de trei ori rugaciuni de vindecare, l-a impartasit si l-a liberat cu pace. Dupa trei zile s-a intors femeia si a zis:

- Parinte, s-a vindecat copilul !

- Da slava lui Dumnezeu si multumeste Maicii Domnului.

Fiind plin de mila si dragoste, veneau la batrinul si frati din minastire si-i cereau cuvint de folos. Odata a venit la el un frate invaluit de ispite. Iar batrinul Daniil i-a zis:

- Ai rabdare, frate. Nu pune toate la inima. Asa este viata aceasta cu ispite, cu neazuri si suferinta. Altfel nu ne putem mintui. Fratia ta fa ascultare, nu lipsi de la biserica, spovedeste-te mai des, iarta pe toti si vei avea multa liniste in minastire. Apoi, binecuvintindu-l i-a adaugat:

- Asa, frate, asculta pe batrinul si nu vei gresi!

intr-o vara, un frate a plecat la alta minastire. Zadarnic a incercat parintele Daniil sa-l linisteasca. A doua zi l-au vazut parintii in gradina, stind pe o piatra plingind.

- De ce plingi, parinte Daniil? i-au zis ei. Iar batrimil a raspuns:

- Zice Sfintul Duh: "Cel ce va face din rau bun, ca gura Mea va fi", iar eu nu am putut sa fac acest lucru cu fratele meu care a plecat din minastire !

In noaptea invierii din anul 1968, parintele Daniil a chemat pe duhovnicul sau si i-a spus:

- Parinte Emilian, ma cheama imparatul sa ma duc la El. impar-taseste-ma cu Prea Curatele Taine si ai grija de sufletul meu. Deci, saru-tindu-se cu toti, a doua zi de Sfintele Pasti si-a dat sufletul in miinile Domnului, fiind in virsta de 90 de ani.

SCHIMONAHUL IUVENALIE BIRSAN - Minastirea Slatina (1890-1968)

Viata

Acest parinte iubitor de nevointa era din comuna Malini, judetul Suceava. In anul 1923, luind jugal lui Hristos, a intrat in Minastirea Slatina. Dupa doi ani s-a calugarit si a ajuns un calugar foarte spirit. in anul 1949 a primit marele si ingerescul chip al schivniciei, iar in anul 1968 s-a savirsit cu pace.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Nevointa parintelui Iuvenalie era aceasta:

Toata ziua zacea si zicea rugaciunea lui Iisus; facea ascultare cu multa dragoste si minca o data pe zi dupa ce termina de citit Psaltirea.

Noaptea dormea citeva ore pe o lavita si facea sute de metanii, iar de la biserica era nelipsit.

2. Odata 1-a intrebat staretul:

- Parinte Iuvenalie, de ce te grabesti asa la chilie? Iar batrimil a raspuns:

- Ma asteapta Psaltirea si nu pot s-o las singura !

3. in alta zi, iarasi l-a intrebat:

- De ce esti intristat, parinte Iuvenalie?

- Pentru ca a trecut ziua si n-am terminat Psaltirea de citit, a raspuns el. Dar nu maninc pina n-o citesc.

4. intr-o zi, a vazut batrinul citiva frati stind de vorba pe cerdac. Deci, trecind pe linga ei, a zis cu glas tare: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine pacatosul! Cum au auzit fratii cuvintele acestea, indata s-au rusinat si lasind vorba au plecat la chilii.

5. Altadata, i-au zis fratii:

- Parinte Iuvenalie, da-ne un cuvint de folos.

- Iertati-ma, fratilor, a raspuns batrinul, sint om pacatos. intrebatii pe parintii duhovnici.

6. Timp de 40 de ani, parintele Iuvenalie a avut in minastire aceeasi sfinta ascultare de paracliser si clopotar. Si suna clopotele cu asa indemanare ca toate formau o adevarata simfonie, slavind pe Dumnezeu si repetind mereu numele ctitorului fondator: A-le-xan-dru La-pus-nea-nu !

7. Odata l-a intrebat staretul:

- Parinte Iuvenalie, ce zgomot se aude noaptea in chilia sfintiei tale?

- Iarta-ma, parinte staret, cind ma ingreunez de somn, atunci las Psaltirea si ma apuc de pisat griu pentru coliva. Apoi iar citesc la psaltire si fac metanii.

8. in alta zi l-au intrebat fratii:

- Parinte Iuvenalie, de ce fugi asa de noi ? Iar batrinul le-a raspuns:

- Dar nu stiti ca schivnicul nu are voie sa vorbeasca mai mult de sapte cuvinte pe zi? Apoi indata a intrat in chilie.

9. Pentru multa lui osteneala, parintele Iuvenalie ajunsese un calugar sportit si plin de dragoste pentru Dumnezeu si oameni. Diavolul insa il zavistua si ii facea multe ispite ca sa-l tulbure la rugaciune.

intr-o zi, l-au intrebat parintii:

- Cu cine vorbeai asta noapte, parinte Iuvenalie? Iar batrinul a raspuns:

- Ei, ma sfadeam cu vrajmasii, ca mereu ma viziteaza ! Uneor imi stinge candela, alteori imi inchide Psaltirea, imi rastoarna scaunul, imi varsa oala cu apa sau imi ascunde metaniile ca sa ma indeparteze de la rugaciune.

10. in vara anului 1968, pe cind parintele Iuvenalie citea la psaltire, deodata s-a luminat la fata si si-a dat sufletul in miinile lui Dumnezeu ! Unii parinti au vazut o lumina cereasca la fereastra chiliei lui si intrind inaintea, l-au gasit adormit in genunchi ca capul sprijinit pe psaltire

Asa s-a nevoit si asa s-a mutat la cele vesnice schimonahul Iuvenalie, clopotarul Minastirii Slatina!

MONAHIA AGAFIA ILIE - Minastirea Agapia Veche(1876-1968)

Maica Agafia Ilie era din comuna Sulita-Botosani. Deci, mai intii s-a casatorit si a avut zece copii. Dintre acestia cinci copii au intrat in nevointa calugareasca si cinci au ramas acasa. Apoi, dupa nestiute judecati ale lui Dumnezeu, unul cite unul i-au murit noua copii. La urma i-a murit si sotul.

Raminind singura, aceasta venerabila mama a intrat in nevointa calugareasca la Minastirea Agapia Veche, in anul 1946. Dupa un an a primit tunderea monahala si s-a lipit cu inima de obstea maicilor ca de copiii ei. Ziua si noaptea era nelipsita de la biserica, ajuta la bucatarie, aduna lemne din padure si se ruga singura cu multe lacrimi.

Dupa o nevointa de peste 20 de ani in viata minastireasca, maica Agafia - aceasta smerita calugarita cu inima de mama - si-a dat sufletul in miinile lui Dumnezeu la 15 septembrie 1968.

SCHIMONAHIA MELANIA MINCU - Schitul romanesc "Sfintul Ioan Botezatorul" de la Iordan(1893-1969)

Aceasta floare aleasa a monahismului nostru era de loc din comuna Chiajna, judetul Prahova. Cind avea 12 ani a venit la Minastirea Tiganesti si a stat opt ani de zile sub ascultarea unei calugarite batrine.

in anul 1913 a primit schima monahala. Apoi s-a smerit in minastire inca 35 de ani, fiind foarte iubitoare de biserica si rivnind pentru fericita liniste. In anii 1925-1935 s-a invrednicit sa se inchine de doua ori la Mormintul Domnului, iar in anul 1947 a fost trimisa ca vietuitoare la schitul romanesc "Sfintul Ioan Botezatorul" de pe malul riului Iordan.

Timp de 22 de ani s-a nevoit schimonahia Melania cu inca doua suflete in pustiul Iordanului, rabdind barbatestele lipsa, arsita soarelui si strainatatea. Cautind sa urmeze Cuvioasei Maria Egipteanca si mai ales Sfintului Ioan Botezatorul, maica Melania se hranea numai cu pesmeti si legume. Toata ziua tacea, cara apa din Iordan, uda gradina, lucra la facerea chiliilor si zicea rugaciunea lui Iisus. Seara facea Vecernia in biserica si dormea citeva ore. Apoi se destepta, facea Utrenia, citea la psaltire si statea de veghe pina catre ziua. La toate aceste osteneli era insotita de maica Natalia, ucenica ei, cu metania din aceeasi minastire, iar duhovnicul lor era Cuviosul Ioan Iacob, egumenul minastirii.

In primavara anului 1969, maica Melania Mincu s-a imbolnavit si s-a mutat la odihna cea de veci. Iar trupul ei a fost ingropat acolo, alaturi de biserica .

IEROMONAHUL DAMIAN STOG - Schitul "Sfintul Ioan Botezatorul" - Iordan (1914-1970)

Parintele Damian era de loc din judetul Soroca. Fiind chemat de Hristos, in anul 1937 s-a facut calugar in Minastirea Noul Neamt. Intre anii 1940-1943 s-a nevoit in Minastirea Caldarusani, intrecind pe multi cu ascultarea si cu smerenia.

Odata, la slujba invierii Domnului, a intrebat episcopul:

- Pe cine propuneti sa-l facem preot? Iar parintii au raspuns:

- Dar este altul mai bun ca parintele Damian?

Deci a fost hirotonit diacon si preot la Minastirea Antim. Si a facut aici desavirsita ascultare 20 de ani ca paracliser, preot slujitor si duhovnic renumit. Era cunoscut tuturor parintele Damian, pentru dragostea cu care primea si odihnea pe frati. In acesti ani a crescut multi fii duhovnicesti, invatindu-i pe toti smerenia si blindetea lui Hristos.

In primavara anului 1970, ieromonahul Damian a fost trimis ca preot si egumen la schitul romanesc "Sfintul Ioan Botezatorul", de pe

malul Iordanului. Deci, plecând cu mare bucurie în Tara Sfântă, se nevoia acolo aproape de Mormintul Domnului. Iar în vara aceluiași an l-a chemat Dumnezeu la veșnica odihnă și a fost îngropat la biserică lui Zahar din orașul Ierihon.

PROTOSINGHELUL EFTIMIE TANASE - Minastirea Agapia Veche (1884-1970)

Parintele Eftimie a fost cel dintâi ucenic al protosinghelului Vichentie Maiou și renumit duhovnic al Minastirii Agapia. S-a născut în comuna Valea Seacă-Bacău. În tinerețe a fost căsătorit și a avut doi copii. Apoi, plecând la război, a fost grav rănit, dar parintele sau duhovnicesc i-a prevestit, zicînd:

- Ai credință, frate Ioane, că te vei face sanatos, vei veni la minăstire și preot te vei face !

În anul 1918, parintele Eftimie s-a călugărit în Minastirea Secu, iar soția sa, în schitul de maici Buciumeni -Tecuci. În anul 1923 s-a învrednicit de taina preoției. Și a slujit cele sfinte cu multă credință și dragoste aproape 50 de ani, silindu-se în toate să urmeze marelui sau dascăl - protosinghelul Vichentie Malau.

Între anii 1923-1940, protosinghelul Eftimie a fost duhovnic la Minastirea Agapia, cistigînd multe suflete pentru împărăția lui Dumnezeu. Că era foarte rîvnitor la slujbele bisericii și la citirea sfințelor cărți, din care nu puțin hrănea pe cei ce veneau la dînsul. Iar noaptea se nevoia în taină cu privegherea, cu metaniile și cu citirea psaltirei.

Între anii 1940-1945 a fost preot misionar în Banat. Apoi, întorcîndu-se în Moldova s-a stabilit definitiv ca duhovnic la Minastirea Agapia Veche. Timp de 25 de ani a fost un sfîșnic aprins în această sihăstrie, luminînd și mîngiînd pe toți, slujînd cele sfinte și slavînd pe Hristos.

Spre sfîrșitul anului 1970, parintele Eftimie a spus ucenicei sale:

- Peste două zile mă duc din viața aceasta. Apoi cerînd crucea, a adăugat: Iată, văd două cete de îngeri, una în ămășinte albe și alta în ămășinte întunecate, luptîndu-se pentru sunetul meu. Nu vor să mă lăse să intru în ămășara ! ...

Deci, îmbrăcîndu-se în hăinele sale de călugărie și dînd tuturor bine-cuvîntarea cea mai de pe urma, a adormit cu pace, încredîntîndu-și sufletul în mîinile Domnului!

MONAHUL PAISIE NICHITENCU - Minastirea Sihăstria (1892-1970)

Acest cuvios călugăr a fost un mare lucrător al rugăciunii lui Iisus din zilele noastre. Era de loc din nordul Bucovinei. În anul 1933 a intrat în nevointa călugărească, iar după un an a primit tînderea monahala la un schit aproape de Cernăuți. Și era plin de dragoste parintele Paisie, ascultător și fără nici o răutate, asemenea unui copil. Toată viața sa, aproape o jumătate de secol, a făcut în minăstire cea mai grea ascultare, aceea de bucatar. Permanent tăcea, cu mîinile lucra, iar cu mîntea și cu inima se ruga neîncetat. Dobîndise încă de la Dumnezeu darul sfințelor lacrimi și cu acelea se mîngia ziua și noaptea la chilie, la biserică și la ascultare. Era așa de blind și luminat la față, că numai vederea chipului sau te linistea și te cucerea.

Acest smerit ostas al lui Hristos nu s-a dus niciodată din minăstire să-și vadă rudele și casa parintească. În anul 1950, însă, l-a învoit stăretul să meargă pentru citeva zile în satul natal. Cum aștepta trenul în gara Suceava, a venit un frate din minăstire și i-a spus:

- Parintele stăret te cheamă înapoi că nu are pe nimeni la bucatărie !

Atunci, parintele Paisie, acest mare fiu al ascultării, tăindu-și voia, și-a însemnat fața cu semnul crucii, s-a întors la minăstire și n-a cerut niciodată să mă meargă undeva.

După 28 ani de mucenicească ascultare la Dragomirna, în anul 1960 a fost transferat la Minastirea Sihăstria. Aici a continuat aceeși nevointa și ascultare încă șase ani de zile. Toți se foloseau de trăirea lui și doreau măcar chipul fetei să i-l vadă. Batrinul însă vorbea foarte puțin. Cite zece ore stătea în bucatărie, curată cartofi, tăia legume, făcea focul și se ruga în taină cu rugăciunea lui Iisus, iar din ochii lui mereu picurau lacrimi. Că să nu fie observat purta în sin un prosop alb, cu care își ștergea adesea fața și nu privea niciodată în ochii cuiva. Numai dacă îl întilnea cineva în curte și-i cerea binecuvîntare, batrinul îi făcea închinăciune pînă la pămînt, îi cuprîndea rîmna în palmele sale, îl privea nevinovat în fața cu ochii umezi de lacrimi, apoi îi zicea:

- Binecuvîntează-mă, parinte !

La biserică, batrinul stătea nemîșcat în picioare pînă se termina slujba, iar la chilie citea mai ales Psaltirea și paraclisul Maicii Domnului. Ultimii ani i-a petrecut parintele Paisie numai în rugăciune. își mărturisea saptaminal gîndurile și primea de două ori pe luna Prea Curatele Tăine.

La sfîrșitul anului 1970, cuviosul Paisie s-a săvîrsit cu pace, avînd numele lui Hristos în inima și pe buzele sale. El este considerat cel mai renumit lucrător al rugăciunii inimii din a doua jumătate a secolului nostru.

MONAHUL GUDIIL AVACARITEI - Minastirea Neamt (1892-1971)

Acest parinte vrednic de pomenire, cu nume de arhanghel, a fost toată viața portarul Minastirii Neamt. Era din comuna Vinători-Neamt. În anul 1925 a intrat în nevointa călugărească și a sporit mult în ascultare și smerenie, încît toți se foloseau de viața lui.

Ascultarea parintelui Gudiil era aceasta: ziua tăia lemne la bucatărie, făcea curătenie în curte și hrănea animalele, iar noaptea stătea de strajă la poarta minastirii. Și a împlinit cu sfîntenie această ascultare, fără cîrtire și fără împotrăvire. Se ducea oriunde era trimis, asculta ca un copil de fiecare și făcea toate cu bucurie și binecuvîntare. Pentru aceea îl iubeau toți parintii și se foloseau de smerenia lui.

Apăroape o jumătate de secol a stat de veghe parintele Gudiil în poarta Minastirii Neamt, ca o candelă nestînsă. Seara închidea portile grele de stejar, ducea închinătorii la arhondaric și suna clopotul de odihnă. La miezul nopții suna clopotul de Utrenie și chema parintii la rugăciune. Iar în zorii zilei iarăși deschidea portile Minastirii, tragea clopotul de destăptare și mergea la biserică. Parintele Gudiil era încă foarte milostiv și primitor de străini. Seară aduna închinători și săraci la el, îi hrănea cu mîncare de la trapeza și îi odihnea. Iar el atîpea pe o lavă afară lingă poarta. Dimineața îi destăpta și îi libera cu pace. Dacă îl întrebă cineva cum îl cheamă, batrinul răspundea - Gudiil monahul și portarul!

Spre sfîrșitul anului 1971 a zis smeritul ascultător către unul din clerici:

- Parinte Ioane, în curînd mă duc din viața aceasta. Te rog să vorbești ceva la îngroparea mea.

- Despre ce să vorbesc, parinte Gudiil?

- Eu toată viața am făcut ascultare și am fost întotdeauna multumit.

- După două zile, parintele Gudiil și-a dat sufletul în mîinile Domnului. Așa s-a săvîrsit un mare călugăr al Minastirii Neamt !

ARHIMANDRITUL NICODIM SACHELARIE - Minastirea Frăsinei (1902-1973)

Viata

Parintele Nicodim Sachelarie a fost un vestit pedagog și duhovnic de seminar al zilelor noastre. S-a născut la 8 septembrie 1902 în satul Maldărești, comuna Dealul Morii, județul Băcău, din părinți agricultori. Rămăș de mic fără mamă a fost crescut de rude. Fiînd foarte

iubit de Dumnezeu, în toamna anului 1921 a intrat în obștea Minastirii Cernica. După câteva luni s-a stabilit la Minastirea Frasinei. Acolo a primit schima monahala și s-a format duhovniceste lângă cei mai iscusiți călugări.

Între anii 1922-1930 a urmat seminarul din Rîmnicu-Vilcea. Apoi a continuat Facultatea de teologie din București, ajungând un eminent teolog. Din anul 1930 a fost neîntrerupt pedagog, profesor și director la mai multe seminarii, ca: Cernica, Rîmnicu-Vilcea, Minastirea Neamț Craiova și Curtea de Argeș, crescînd în frica de Dumnezeu mii de slujitori ai Bisericii lui Hristos și scriînd mai multe cărți teologice de morală și drept canonic.

Între anii 1960 - 1973 s-a retras ca pensionar în satul natal. Aici a construit din temelie o biserică nouă și a fost cel mai iubit sfetnic și parinte al credincioșilor săi. La 24 noiembrie 1973 arhimandritul Nicodim Sachelarie și-a dat sufletul în mâinile Domnului și a fost îngropat alături de biserică ctitorită de el.

Fapte și cuvinte de învățatură

1. Spun ucenicii săi că parintele Nicodim era un călugăr foarte nevoitor în viață, crescut și format în Minastirea Frasinei, cea mai vestită sihăstrie românească. Era încă un mare teolog al Bisericii noastre, care trăia Evanghelia lui Hristos. Iar ca duhovnic și dascăl de teologie, era unul din cei mai apreciați pedagogi de seminar.

2. Spun iarăși ucenicii săi că arhimandritul Nicodim Sachelarie era un parinte duhovnicesc cu multă înțelegere și dreaptă socoteală, unind cu pricepere blîndetea cu muștrarea. Nici nu ierta tot, nici nu pedepsea pe măsură greselilor. Purta întotdeauna haine simple, vorbea ca un parinte cu fiecare, minca la un loc cu elevii, se ruga împreună cu ei și era un exemplu pentru toți. De aceea îl iubeau, atît elevii, cit și profesorii și se foloseau de smerenia și înțelepciunea lui.

3. Spun încă ucenicii săi că parintele Nicodim era un nevoitor smerit și ascuns. Se ruga mult, mai ales noaptea, citea și postea mereu. Ca profesor și pedagog era foarte practic, cu multă logică și legat de realitățile vieții. Vorbea convingător, pe înțelesul tuturor, dar ca un profund teolog; De obicei, preda dogmatica, morală și dreptul canonic.

4. Acest renumit dascăl și duhovnic de seminar pune mare accent pe rugăciune și pe trăirea morală, care duc la mîntuire și stau la temelie adevăratei preotii creștine.

5. Parintele Nicodim considera spovedania și sfatul personal ca un mijloc deosebit de important pentru formarea duhovnicească a viitorului preot. De aceea spovedea adeseori pe elevi, le dădea sfaturi, le citea cuvinte de la Sfinții Părinți și le rînduia să citească cele mai bune cărți, atît teologice, cit și de cultură generală.

6. Duhovnicul, zicea parintele Nicodim, trebuie să știe bine funcțiile puterilor sufletesti, încît după un contact suficient cu penitentul, să poată cunoaște care îi sînt lipsurile care îl împing la păcat. Pe unul îl împinge la păcat trupul, pe altul simțul afectiv, iar pe altul lipsa pătrunderii intelectuale sau unele obstacole care apar în viața sa.

7. Iar despre duhovnicii neiscușiți, spunea:

- Ei insiși nu sînt în stare, uneori, să se înțeleagă pe sine. Dar să mai cunoască pe alții ! Insuficiența cunoașterii și trăirii Sfintei Evanghelii, asociîndu-se cu o credință sentimentală, sovaielnică, da naștere la o convingere nedeplină și astfel voința lor nu mai poate să realizeze o personalitate religioasă care să poată corespunde cu înalta demnitate de ispravnic al Tainelor lui Dumnezeu.

8. Zicea iarăși:

- Apa nu se poate ridica singură mai presus de nivelul izvorului și omul nu poate da ceea ce nu are, iar un duhovnic nu poate să povățuiască pe înalta scară a vieții creștine pe altcineva, dacă nu s-a urcat el însuși mai întîi pe treptele perfecțiunii duhovnicești.

9. Apoi adăuga și aceste cuvinte:

- în virtutea asistentei harice, un duhovnic, oricît de inferior ar fi el, este cu mult mai în măsură să povățuiască pe cineva la calea mîntuirii decît un credincios cu adevărat evlavios, dar lipsit de harul Sfîntului Duh, care vindecă pe cele neputincioase și întărește pe cele slabe.

10. Zicea și acestea:

- Cu cit cineva se înduhovnicește mai mult, cu atît trebuie să se lupte și mai mult, căci binele jpe care îl cîștigă nu este din lumea aceasta. Pentru aceasta este dusmanit.

11. Tînd seama de punctul diferit de plecare al fiecăruia și de greutatea urcusului duhovnicesc, precum și de sublima tîntă finală la care este menit omul, călăuzirea duhovnicească este cea mai grea sarcină pusă pe umerii slabului om !

12. Parintele Nicodim împărțea pe credincioși în trei categorii. Credincioși care fac voia lui Dumnezeu din iubire. Dintre aceștia sînt foarte puțini. Credincioși care implinesc poruncile din frica de Dumnezeu și credincioși care le implinesc din constrîngere, siliti de necazurile vieții. Aceștia formează majoritatea fiilor Bisericii.

13. Spunea parintele Nicodim și aceste cuvinte:

- Duhovnicul care se recrutează din prima și din a doua categorie de credincioși este în stare să se înțeleagă atît pe sine, cit și pe alții, călăuzind cu folos pe toți care îi cere ajutorul. Cel din ultima categorie abia se conduce pe sine, dar să mai conducă și pe alții ! Totuși, prin harul preotiei, ajută la mîntuirea oamenilor.

14. Zicea iarăși:

- Preotul ce nu este sincer în conștiința lui, dar este moral din motive sociale, acela își face slujba de ochii lumii, folosîndu-se Dumnezeu de el ca de Valaam vrăjitorul. Dar la înfricosată judecată se va osîndi, potrivit cu faptele sale.

15. Spunea încă parintele Nicodim :

- Duhovnicul este dator să primească pe toți la spovedanie, fără nici o alegere, numai să fie ortodocși. Ceea ce este spitalul pentru boala trupeză, același lucru este taina spovedaniei pentru boala sufletească. Boala trupeză este o lipsă a sănătății. Pacatul, boala sufletească, este o lipsă a sfințeniei, căci sfînt este tot cel ce are nădejdea mîntuirii.

16. Spunea iarăși că cel mai cîștit canon material la spovedanie este milostenia către cei săraci. Iar cel mai ușor canon și mai de valoare este sfînta rugăciune. Duhovnicul trebuie să-i oblige pe fiii săi sufletesti să se roage macar cit de puțin.

17. În anul 1960, parintele Nicodim s-a retras în satul natal, și-a făcut o chilie aproape de biserică și s-a nevoit acolo singur, ca un adevărat sihăstru, 14 ani de zile. Între anii 1966-1973 a construit.; cu ajutorul credincioșilor, o biserică nouă în cinstea Născătoarei de Dumnezeu și mult a mîngîiat pe toți cu cuvintele și faptele sale. Ziua lucra la biserică și vorbea cu oamenii, iar noaptea se ruga în chilie și scria cuvinte de învățatură și zidire creștinească. Cartile scrise de el în satul Maldarasti sînt Pravila bisericească (o ediție nouă - 600 pagini) și Comentarii la Sfintele Evanghelii.

18. In primavara anului 1970, parintele Nicodim s-a imbolnavit. Deci, dorind sa termine biserica din sat, s-a rugat lui Dumnezeu asemenea imparatului Ezechia, zicind:

- Doamne, Doamne, Tu stii ca mi-a fost draga viata pe care Tu mi-ai dat-o, dar niciodata n-am pretuit-o in lungimea sau scurtimea ei, decit in cadrul voii Tale proniatorii. Tu faci toate cite voiesti in cer si pe pamint. Dar intrucit marea Ta bunatate a chemat la colaborare vointa libera a fiintelor rationale, intre care este si nevrednica mea viata, fii, Doamne, milostiv si imi prelungeste viata ca sa pot duce la sfirsit lucrul bisericii Tale, spre slava Ta si spre implinirea misiunii mele. Rogu-ma Tie, da-mi atitea zile cite sint necesare pentru depunerea banilor adunati in zidurile bisericii Tale. Apoi, faca-se voia Ta ! Pina acum, Tu m-ai ajutat si eu m-am luptat. Si de acum incolo ma incredintez aceluiasi ajutor providential si ma ofer cu toata smerenia ca sa ma lupt spre a implini cu inima curata toata poruncile dragostei Tale. Amin.

A doua zi, parintele Nicodim s-a sculat sanatos, a mai trait inca trei ani si a terminat biserica de lucru.

19. Spunea batririul si aceste cuvinte, intr-una din insemnarile sale:

- Inca din copilarie m-am rugat Domnului nostru Iisus Hristos sa-mi dea mintea de la batrinete ca sa pot face inceputuri bune si pe temelie lor sa-mi urzesc viata dupa legile vointei Tatalui ceresc. Si Domnul m-a ascultat. Daca m-as naste a doua oara, as face tot ceea ce am facut pina acum. Caci in aceasta lume care vesnic se schimba, nimic nu este mai mare decit a sluji lui Dumnezeu intru stapinire de sine, intru sfinta daruire, avind credinta statornica in pronia cea de sus.

20. Spre sfirsitul anului 1973, cihd constructia bisericii din Maldarasti era terminata, parintele Nicodim s-a imbolnavit. Ucenicii voiau sa-l duca la spital, iar el le-a zis:

- Lasati, fratilor. Ajunge! Atit a fost de la Dumnezeu!

Apoi, lasind testament de inmormintare, a primit Prea Curatele Taine si la 24 noiembrie, in ziua plecarii sale la minastire, si-a dat duhul in manile Domnului cu aceasta rugaciune pe buzele sale: Slava lui Dumnezeu pentru toate !

PROTOSINGHELUL ANTIM GAINA - Minastirea Secu (1894-1974)

Viata

Parintele Antim a fost un calugar cu adinca traire duhovniceasca si unul din cei mai alesi ucenici ai marelui duhovnic Vichentie Malau. S-a nascut in comuna Prisacani - Iasi si a imbratisat din tinerețe viata calugareasca, impreuna cu tatal si cu bunicul sau. In anul 1920 a primit schima monahala in Minastirea Secu, iar dupa un an s-a invrednicit de treapta preotiei. Intre anii 1921-1928 a fost preot si duhovnic in minastirea de metanie. Apoi, timp de trei ani, a fost preot paroh in satul Plotun - Pipirig. Iar intre anii 1934-1956 a fost duhovnic la Minastirea Agapia.

Retragindu-se din nou la metanie, in anul 1974 s-a savirsit cu pace in adinca smerenie si lepadare de sine.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Spun ucenicii lui ca parintele Antim dorea mult sa se nevoiasca in Muntele Athos. Deci a zis duhovnicului sau:

- Parinte Vichentie, ma duc la Sfintul Munte.

- Nu-ti dau binecuvintare, a raspuns batrinul, ca nu vei putea trai acolo. Apoi mult rugindu-se l-a lasat zicind:

- Bine, du-te. Dar sa stii ca nu vei sta mult in Athos, iar la intoarcere va trece trenul peste sfintia ta.

Dupa citeva luni de zile, parintele Antim s-a intors in tara. Iar la Turnu-Severin, cind traversa linia ferata, l-a ajuns un tren si culcindu-se intre linii a scapat cu viata, prin rugaciunile parintelui sau.

2. In anul 1928, parintele Antim a fost trimis preot misionar in comuna Pipirig pentru indreptarea credinciosilor stilisti care refuzau sa asculte de Biserica. La inceput parintele nu primea. Apoi, cu sfatul duhovnicului sau, a primit ascultarea si in citiva ani a innoit desavirsit viata duhovniceasca in satul Plotun. Ca vazind oamenii blindetea si sfintenia vietii lui, s-au intors in sinul Bisericii lui Hristos. in sat a introdus o atmosfera crestineasca de armonie si unire, rar intilnita in alta parte. Apoi, pe multi i-a deprins cu postul, cu milostenia si cu lucrarea cea de taina a rugaciunii lui Iisus. Si astazi mai sint batrini care traiesc aceasta viata de rugaciune si bucurie de taina.

3. La Minastirea Agapia a fost, de asemenea, preot patruns de frica lui Dumnezeu si un duhovnic mult cautat. Mereu se socotea nevrednic de taina Preotiei si se cutremura de dumnezeiasca Liturghie. Cind slujea la biserica, petrecea numai in post si rugaciuni si nu statea de vorba cu nimeni.

4. Ca duhovnic, parintele Antim primea la spovedanie numai pe cei care doreau cu adevarat sa se mintuiasca. Era foarte atent la ginduri si cerea fiilor sai duhovnicesti sa iubeasca mai ales tacerea, ascultarea si rugaciunea lui Iisus. Pentru aceasta, ucenicii sai erau putini la rarniar, dar cu asezarea cea din afara si cu lucrarea cea dinlauntru erau mai sporiti ca ceilalti.

5. Spun ucenicii lui ca parintele Antim indeparta de la sine pe cei care zaboveau in aceleasi pacate si care nu-si implineau canonul de la spovedanie.

Unul din fiii sai duhovnicesti vorbea mult. Batrinul i-a dat canon sa vorbeasca putin si sa se roage. Vazind ca nu-l asculta, la a treia spovedanie i-a zis:

- Frate, acum vorbești mai mult ca inainte ! De aceea nu te mai primesc la marturisire.

6. Se mai spunea despre dinsul ca daca ii cerea cineva cuvint de folos se gindea mult si cu greu raspundea. Uneori amina raspunsul pentru a doua zi si intarea cuvintul sau cu texte din Sfinta Scriptura si de la Sfintii Parinti.

7. Acest parinte era foarte lepadat de sine si de orice fel de materii. El nu primea nici un dar de la credinciosi in chilia sa. Nici, bani, nici min-care, nici imbracaminte. Tot ce i se aducea, dadea la obste si la saraci. Uneori alerga pe cale dupa saraci si le impartea tot ce gasea de prisos in chilie.

8. Spun parintii ca batrinul nu primea pe nimeni in chilie, afara de staret si de ucenic. Nici el nu voia sa intre in chilia altuia. Ci batea la usa si astepta afara. Iar cuvintul sau era intotdeauna intept, scurt si foarte blind.

9. La biserica, parintele Antim statea in urma si niciodata nu se seaza in strana. Tinea permanent privirea in jos si rostea rugaciunea lui Iisus in tacere si liniste adinca. Iar in Sfintul Altar intra numai cind slujea si statea permanent cu fata spre sfintul jertfelnic.

10. Parintele Antim era un profund lucrator al rugaciunii lui Iisus. El purta in suflet bucurii de taina, straine celor multi. De aceea nu-l ispiteau cu nimic cele din afara. Nici florile, nici cintarile, nici hainele, nici mincarea, nici odihna, nici laudele oamenilor. Caci inima lui era ranita de dragostea lui Hristos.

11. Acest smerit parinte nu privea niciodata pe om in fata, nici nu osindea pe cineva, nici nu ingadua cuiva sa vorbeasca de rau pe aproapele. Numai cind isi muștra ucenicii ii privea o clipa in fata, apoi ii libera.

12. Spun ucenicii lui ca batrinul nu intra in chilie cind era tulburat sau cind avea cineva suparare asupra lui. Caci sufletul sau nu avea

odihna si nu se putea ruga. Ci, mai intii inconjura chilia de citeva ori, apoi isi cerea iertare de la cel pe care il suparase. Iar dupa ce intra in chilie se pedepsea pe sine cu post si rugaciune trei zile pina isi linistea constiinta.

13. Mai spun ucenicii lui ca parintele Antim era foarte nevoitor. Minca numai legume, o data pe zi, cu multa infrinare. Iar vin, brinza si lapte gusta de citeva ori pe an. Purta haine vechi si saracacioase, nu facea foc in chilie si nu avea nici o avere, decit un cojoc si trei carti: Ceaslovul, Psaltirea si Patericul.

14. O alta nevointa a parintelui Antim era privegherea de toata noaptea. Spun parintii ca batrinul nu dormea niciodata pe pat. Dupa ce-si termina rugaciunea de seara, facea sute de metanii, apoi atipea un ceas, doua, in genunchi sub icoane. Cind se destepta, isi continua rugaciunea de miezul noptii si iar atipea un ceas sub icoane.

15. Odata, a ramas peste noapte in Tg. Neamt la un fiu duhovnicesc al sau pe care il iubea foarte mult. Deci dupa ce i-a mingiit pe toti cu alese cuvinte de la Sfintii Parinti, gazda i-a pi egatit patul si l-a lasat singur in camera. A doua zi dimineata patul era cu totul neatins. Parintele Antim priveghease toata noaptea inaintea sfintelor icoane.

16. Spun iarasi calugarii ca noaptea chilia parintelui Antim era permanent luminata si la orice ora il gaseai la rugaciune. Uneori, cind se ingreuia de somn, ieseza afara, inconjura chilia de citeva ori si iar intra inapoi.

17. In ultimii zece ani, batrinul nu mai slujea Sfinta Liturghie, dar nu lipsea niciodata de la biserica. Odata l-a intrebat unul din ucenici:

- Parinte Antim, da-mi ultimul sfat inainte de a ne desparti. Iar batrinul i-a raspuns:

- Sa nu pierzi niciodata slujba bisericii!

18. Ajungind la virsta de 80 de ani si imbolnavindu-se, parintele Antim si-a dat obstescul sfirsit la 29 august, cind se praznuia hramul minastirii, chiar in timpul Sfintei Liturghii. Alaturi a lasat o foaie cu marturisirea sa, cerind de la toti iertare si rugaciune.

Doamne, odihneste cu dreptii pe parintele Antim !

PROTOSINGHELUL CALISTRAT BOBU - Minastirea Vasiova - Banat (1900-1975)

Protosinghelul Calistrat a fost un vestit preot misionar in Banat. Era de loc din Burdujeni-Suceava, iar cu metania din Minastirea Sihastria, in anul 1925 a luat jugul lui Hristos, iar in anul 1931 s-a invrednicit de darul sfintei preotii. Si a savirsit cele sfinte in Minastirea Sihastria cu multa osirdie si frica de Dumnezeu timp de 12 ani.

In anul 1942 este trimis preot misionar in Banat. Aici a infiintat o noua asezare calugareasca - minastirea de maici Timiseni (1945) si a innoit viata duhovniceasca in minastirile Saraca, Partos si Vasiova.

Timp de 33 de ani, parintele Calistrat a fost o facie mereu aprinsa pentru calugarii si credinciosii din Banat. Un adevarat pastor, duhovnic si parinte pentru toti. Cel mai mult iubea biserica si rugaciunea. Ziua si noaptea zabovea in fata Sfintului Altar. Savirseza dumnezeiasca Liturghie cu bucurie si cutremur, spovedea si mingiia pe oameni, marturisea si apara dreapta credinta si se ruga pentru toti.

Pentru smerenia si blindetea inimii lui a primit de la Dumnezeu darul vindecarii si al izgonirii duhurilor necurate dintre oameni. Ca nu putini din cei care alergau la el primeau sanatate si mingiere. Pentru aceea credinciosii din partea locului il cinsteau ca pe un adevarat parinte duhovnicesc al Banatului.

In primavara anului 1975, protosinghelul Calistrat s-a savirsit cu pace in ziua Sfintelor Pasti si a fost ingropat alaturi de biserica Minastirii Vasiova.

ARHIMANDRITUL DOMETIE MANOLACHE - Minastirea Ramet- Alba(1924-1975)

Viata

Cuviosul arhimandrit Dometie a fost un iscusit duhovnic al Minastirii Rimet si un preot misionar de mare pret al monahismului romanesc.

S-a nascut in comuna Balanesti, judetul Buzau. Dorind sa slujeasca toata viata Biserica lui Hristos, a urmat Seminarul teologic din Buzau. Intre anii 1945-1949 a urmat teologia si s-a facut calugar la Minastirea Prislop-Hateg. Apoi primind preotia, a fost staret si preot misionar timp de zece ani in citeva sate si minastiri din Ardeal, ca: Prislop si Aftea-Hateg, Piatra Fintinelor - Nasaud, Dragomiresti-Maramures si Ciolanu-Buzau.

In anul 1959 s-a stabilit ca duhovnic la Minastirea Rimet si preot misionar in satele mocanilor din Muntii Apuseni. Dupa 26 de ani de totala daruire si slujire a monahismului si Bisericii, arhimandritul Dometie s-a mutat la odihna cea de veci, in vara anului 1975.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest neobosit calugar si preot al Bisericii lui Hristos a trait o aleasa viata duhovniceasca, a vestit Evanghelia celor care n-o intelegeau si s-a jertfit cu trup si suflet pentru mintuirea altora. Timp de 20 de ani a marturisit si a aparat cu mult zel credinta ortodoxa in Transilvania lovita de secte, ca un adevarat apostol al zilelor noastre.

2. Spun ucenicii sai ca s-a nevoit mult in satele in care a slujit, pentru a aduce m staulul Bisericii lui Hristos pe crestinii dezbinati, invatindu-i ca toti sintem una in Hristos si ca avem o credinta, un botez si o patrie - imparatia lui Dumnezeu.

Astfel a intors la Biserica mama pe multi fii rataciti.

3. Parintele Dometie marturisea ortodoxia nu numai cu cuvintul, ci si cu fapta. Ca era un adevarat ucenic al lui Hristos. La cuvintele sale parintesti adauga multa milostenie, rugaciuni cu lacrimi de zi si de noapte, bunatate, rabdare, adinca smerenie si totala dragoste. Prin acestea toate covirseza inimile credinciosilor, cistiga pe cei slabi in credinta, rusina pe hulitori si semana peste tot bucurie, unitate si nadejde de mintuire.

4. Cuviosul Dometie era si un neostenit slujitor al Sfintului Altar. Permanent zabovea in biserica, savirseza cele sfinte cu mare credinta, predica cu timp si fara timp, mostra si mingiia pe toti, nu lipsea niciodata de la Sfinta Liturghie si ieseza de la slujba iluminat la fata.

5. Spun iarasi ucenicii sai ca parintele Dometie era un duhovnic foarte cautat si un iscusit povatuitor de suflete. Avea peste tot fii duhovnicesci care il ascultau si traiau dupa sfaturile lui. Mai ales in posturi si sarbatori veneau la minastire, se spovedeau, primeau Sfintele Taine, cereau binecuvintare si se intorceau mingiati la casele lor.

6. Cit timp a fost parintele Dometie preot misionar si staret in Transilvania a innoit viata duhovniceasca in fiecare lacas, bine chivernisind casa lui Dumnezeu. In orice minastire in care slujea lasa in urma biserici frumos impodobite, slujbe dupa rinduiala, chilii noi, numerosi fii duhovnicesci si multa dragoste si armonie.

7. Ceea ce a incununat sufletul parintelui Dometie a fost activitatea sa duhovniceasca dusa pina la jertfa de sine in Minastirea Rimet din Muntii Apuseni. El este un mare ctitor al acestui locas strabun. In cele doua decenii de nevointa si rabdare, de smerenie si daruire, de

bucurii si lacrimi la Rimet, parintele Dometie a lasat monahismului romanesc o obste cu 40 de calugarite bine organizata, intemeiata pe ascultare si dragoste.

8. Spun fiii sai duhovnicesci ca parintele Dometie era sufletul Minastirii Rimet. Zilnic savirsea Sfinta Liturghie la care lua parte toata obstea. Zilnic era inconjurat de calugari si mireni, de sanatosi si de bolnavi, de tot felul de oameni care doreau sa-l vada si sa-i vorbeasca. Iar el cu mare dragoste se jertfea pentru fiecare, mingingiind, odihnind si hranind pe toti. Apoi impartea tuturor cu bunavointa ultima bucata de piine, ultimul loc de dormit, ultima camasa de chilie. Iar parintele, cu cugetul impacat, atipea citeva ceasuri in biserica sau afara pe coridoare.

9. Parintele Dometie invata lumea si pe calugarite cu multa autoritate duhovniceasca, dar in acelasi timp cu blindețe si intelepciune.

Odata zicea catre maici:

- Nu este lucru mare a face scoala si a spune multe cuvinte. Dumnezeu cere de la noi fapte bune si inima curata.

10. Altadata iarasi spunea catre calugarite:

- Maicilor, sa rupem legatura cu placerile pacatoase si sa ne vedem de sfinta noastra calugarie. Ca "cine pune mina pe coarnele plugului si se uita inapoi nu este vrednic de Mine" -zice Mintuitorul (Luca 9, 62). Sa se contopeasca inima noastra cu inima lui Iisus Hristos. Sa ardem pentru dragostea de Dumnezeu cum arde o lumina in sfesnic. Apoi incheia cu aceste cuvinte: "Rivna Casei Tale, Doamne, ma va mistui"(Ioan 2, 17) si indata incepea a lacrima.

11. Zicea odata catre ucenicii sai:

- Nimic in viata calugarului nu este mai de cinstite si mai odihnitor, decit sa stie a face orice ascultare, fara cea mai naica cirtire. Apoi incheia:

- Sa ma credeti ca sint fericit!

12. Altadata, iarasi zicea:

- Daca as putea sa-mi revad tot scrisul meu l-as rezuma la o singura fraza: Crede, nadajduieste, smereste-te si iubeste pe Iisus Hristos ! In puterea acestor cuvinte sta toata taina mintuirii si fericirii noastre.

13. Pe calugaritele din minastire asa le invata:

- Maicilor si surorilor, viata noastra trebuie sa fie o continua rugaciune. Sint nemulțumit de sfintiile voastre ca nu slujiti si nu cintati lui Dumnezeu cu mai multa rivna. Ca noi trebuie sa ardem pentru dragostea Lui. Nu sintem pentru rugaciuni lungi si cu mintea imprastiata. Ci sa facem rugaciuni scurte. Dar in acele momente fiinta noastra, mintea, inima si vointa, sa fie unite cu Dumnezeu prin dragoste.

14. Iarasi le zicea:

- Cine crede ca vine la minastire ca sa traiasca naai comod si fara griji, acela greseste, nestiind scripturile vietii calugaresti, nici taina cea mare ce ancoreaza viata la cer.

15. Apoi adauga:

- Nimbul de lumina in care se prezinta tot cadrul vietii calugaresti este dumnezeiesc si fericit sint cei ce ramin in acest cadru pina la sfirsit, fara nici un compromis. Fericiti sint de trei ori ca s-au facut vrednici de cununa cea nevastăjita a slavei si n-au trait degeaba pe pamint. Ei sint ca pomii rasaditi la marginea apelor. Pentru aceia se va odihni cu adevarat Duhul lui Dumnezeu si intreaga Sfinta Treime isi va face locas in sufletele lor.

16. Zicea iarasi parintele Dometie:

- Numai a unora ca acestora le este viata fericita, care din pruncia calugareasca s-au intraripat cu dumnezeiescul dar al curatiei totale trupesti si sufletesti. Pentru ei nimic nu este greu, si nimic necurat. Ca zice Sfintul Pavel ca pentru cei curati toate sint curate si sfinte.

Pentru ei nimic nu este greu, caci toate le pot in Iisus Hristos care este vesnic cu ei;

Domnul ne vrea sa fim intregi ai Lui. intregi la minte si intregi la trup.

17. Dupa o nevointa si o daruire totala ca aceasta, parintele Dometie a fost: chemat la odihna cea de veci. Deci, savirsind dumnezeiasca Liturghie si dind tuturor invatatura cea mai de pe urma, pe cind aducea alimente in spate peste munte insotit de obste, s-a asezat jos cu ochii catre cer si si-a dat sufletul in miinile lui Hristos. Era Duminica, 6 iulie 1975.

Asa a trait si asa s-a jertfit parintele Dometie, duhovnicul motilor din Muntii Apuseni!

EPISCOPUL CHESARIE PAUNESCU - al Dunarii de jos(1888-1975)

Viata

Evlaviosul episcop Chesarie Paunescu pare a pastorit Episcopia Constantei si Dunarii de Jos timp de 29 ani, a fost una dintre cele mai luminoase figuri de ierarhi romani din a doua jumătate a secolului nostru.

Fiu de parinti credinciosi, Toma, invatator, si Iordana - din satul Dobrotesti, comuna Amarastii de Sus, judetul Dolj, a fost ales si chemat de mic sa slujeasca Biserica lui Hristos. Dupa ce urmeaza seminariile Sfintul Nicolae - Rimnicu Vilcea si Central din Bucuresti si apoi Facultatea de Teologie, devine licentiat in anul 1911 si isi inchina viata cu totul lui Dumnezeu.

Calauzit de Duhul Sfint, renunta la cele trecatoare si intra in cinul monahal in anul 1914, fiind tuns in monahism la Episcopia Husilor, pe seama Manastirii Dobrovat. Apoi devine arhimandrit de scaun si venerabil slujitor al catedralei episcopale din Husi, pina in vara anului 1929. Marturisesc cei care l-au cunoscut precum si ucenicii sai, ca arhimandritul Chesarie era un calugar foarte distins, corect, smerit, iubitor de rugaciune si nelipsit de la slujbele bisericii. Respecta cu sfintenie porunca ascultarii, programul slujbelor si rinduiala pravilei de chilie, ca si sfaturile duhovnicului sau, el insusi fiind un duhovnic iscusit. Slujea cu multa evlavie cele sfinte si avea darul duhovniciei, ineit multi veneau la el sa-si marturiseasca pacatele.

In anul 1929, arhimandritul Ghesarie este numit director al Seminarului Monahal de la Cernica, apoi si staret al acestei Manastiri. Timp de peste zece ani a crescut si a format sute de seminaristi, monahi din toate minastirile tarii, dintre care unii au ajuns apoi ierarhi distinsi, staretii, duhovnici si slujitori buni la centrele eparhiale si prin minastiri. in anul 1942 este numit director al Seminarului Central din Bucuresti. Aici, ca si la Cernica, formeaza numerosi tineri, viitori preoti si slujitori ai Bisericii lui Hristos, facindu-si intru toate datoria de preot, profesor, si pedagog duhovnicesc.

La inceputul anului 1944, arhimandritul Chesarie Paunescu a fost ales de Sfintul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romane si hirotonit episcop al Constantei si apoi al Dunarii de Jos, ascultare pe care o duce cu mare demnitate si daruire pentru Biserica lui Hristos. Peste un sfert de veac a pastorit hunul pastor turma cea cuvintatoare, a hirotonit sute de preoti, a restaurat si innoit zeci de biserici, a facut vizite canonice prin orase si parohii de tara si a mingingiat multe suflete zdrobite, care au incununat crestetul si sufletul venerabilului episcop Chesarie, au fost acestea: multa evlavie si corectitudine la savirsirea sfintelor slujbe bisericesci, milostenie deosebita fata de saraci, de tarani, de elevii

lipsiti, de toti cei in nevoi si suferinte. Multa grija duhovniceasca pentru rugaciunea individuala, pentru calugari si preoti lipsiti, pentru bisericile sarace, pentru oricine ii batea in usa si ii cerea ajutor material sau moral.

Ultimii doi ani ai vietii sale, episcopul Chesarie i-a trait la Centrul eparhial de la Galati ca un adevarat sihastru, in totala retragere, in tacere si smerenie, in rugaciune, post, milostenie si asteptare cu nadejde a mutarii sale la cele vesnice. Incarcat de zile si impodobit cu multe fapte bune, la 30 octombrie 1975, evlaviosul episcop Chesarie Paunescu si-a dat sufletul cu pace in miinile marelui Ahiereu Iisus Hristos, fiind inmormintat alaturi de catedrala.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Episcopul Chesarie al Dunarii de Jos a fost ales de Dumnezeu din pruncie sa ia jugul cel bun al lui Hristos si sa implineasca inalta misiune de arhiereu si pastor de suflete. Ga iconom al harului Sfantului Duh si intiistator al acestei sfinte eparhii, blindul episcop se caracteriza indeosebi printr-o viata duhovniceasca exemplara, prin modestie si de'sa-virsita lepadare de cele pamintesti.

2. Dintre celelalte virtuti, episcopul Chesarie iubea cel mai mult rugaciunea pe care o facea dupa rinduiala calugareasca la chilie, fiind totodata nelipsit de la slujbele bisericii. Apoi postea foarte mult, stiind ca rugaciunea fara post nu ajunge cu usurinta la tronul Prea Sfintei Treimi. Vorbea putin, citea mult, dadea sfaturi parintesti tuturor cu dragoste si miluia cu Bucurie pe fiecare. Purta haine simple si nu cauta lauda si cinste de la nimeni. Stia sa vorbeasca scurt si intelept, stia sa mingie pe cei loviti de neazuri. Stia sa rabde cu barbatie toate. Astfel implinea cu faptele sale cuvintele Domnului care zice: "Cuvintul vostru sa fie dres cu sare" (Mat.), ca si cuvintul rostit de Sfantul Ciprian al Cartaginei: "Noi nu vorbim frumos, dar traим frumos".

3. Cind era chemat la sfintiri de biserici in eparhie, mergea cu multa bucurie si-i salta inima vazindu-se intimpinat de multimea credinciosilor cu flori si cu luminari aprinse in miini. Dupa ce savirsea slujba sfintirii ca si Sfinta Liturghie, rostea cuvint de invatatura, binecuvinta poporul si pleca la alte biserici, unde era asteptat, fara a primi ceva de la nimeni. Iar daca preotul si enoriasii il invitau la masa de obste, bunul pastor le multumea din inima pentru dragoste si adauga:

- Dumnezeu sa va binecuvinteze credinta, rugaciunea si jertfa. Vazind dragostea dumneavoastra ma simt hranit si indestulat. Nu vreau sa va mai supar si cu hrana cea trupeasca !

4. In predicile Prea Sfintiei Sale indemna pe credinciosi mai intii sa ramina statornici in staulul Bisericii Ortodoxe intemeiate de Hristos, care, de aproape 2000 de ani conduce poporul nostru pe calea mintuirii. Apoi, ii indemna sa se roage lui Dumnezeu cit mai mult si sa nu lipseasca de la slujbele bisericii, sa-si creasca copiii in frica Domnului, sa traiasca in iubire cu semenii lor, sa asculte de pastorii lor duhovnicesti si sa-si marturiseasca regulat pacatele pentru a se invrednici de Sfinta impartasanie.

5. Uneori indemna astfel pe credinciosi:

- Sfantul Apostol Pavel considera viata noastra paminteasca ca o intrecere si alergare pe stadion, pentru a cistiga cununa biruintei (I Cor. 9, 24-25). Aceasta cununa pentru noi este mintuirea sufletului. Ea nu ne vine de la sine ci se dobindeste cu truda si cu sirguinta, caci nici o cununa sau premiu nu vine pe nemuncite. Asa si "imparatia lui Dumnezeu se ia cu sila si cei ce se silesc, aceea o rapesc" (Mat. 11, 12). Ea nu sta in vorbe ci in fapte, sprijinita pe dragoste catre toti oamenii. Deci si noi trebuie sa ne supunem rinduielilor vietii duhovnicesti, cu bucurie, iar nu suspinind". Sa pazim duhul Evangheliei si sa-l traим asa cum ne-a invatat bunul nostru Mintuitor. Care Si-a dat chiar viata Sa pentru mintuirea noastra si pentru a ne sluji ca exemplu de urmat.

6. Alteori spunea in predicile Prea Sfintiei Sale:

- Dumnezeu ne-a daruit ce a fost mai de pret, mintuirea. Deci si noi sa-I raspundem cu ce avem mai de pret - iubirea curata a sufletului. Sa robim pe Dumnezeu din toata inima si din tot sufletul, pentru ca El este Tatal nostru al tuturor si prin El sintem ceea ce sintem. El ne-a chemat la viata si ne-a infrumusetat mai mult decit orice, cind a sadit in noi chipul slaviv si asemanarea Sa si ne-a facut stapini peste tot ce exista pe pamint. De asemenea, se cuvine sa iubim si pe semenii nostri in aceeasi masura in care ne iubim pe noi insine caci toti sintem fii ai lui Dumnezeu si frati intre noi.

7. Cu alt prilej spunea fiilor sai duhovnicesti:

- Pentru noi nu mai poate fi nici o nedumerire, nici o cautare in alta parte. Drumul vietii noastre este insemnat de insusi Dumnezeu. El este unul singur, si anume acela care slujeste Evanghelia, Biserica si binele, infratit pentru totdeauna in vointa noastra comuna. De aceea, ca parinte duhovnicesc al vostru, va indemn, iubitorilor, sa mergeti cu incredere pe acest drum si niciodata nu veti rataci calea catre fericire si mintuirea voastra.

8. Alta data iarasi spunea:

- Fericirea personala a noastra depinde intotdeauna de fericirea generala. Tot asa si mintuirea noastra depinde totdeauna de raportul dintre noi si semenii nostri, de cit bine le-am facut, cita dragoste le-am aratat.

9. Intr-una din pastorale invata pe fiii sai sufletesti:

- Moartea si inviarea Domnului nostru Iisus Hristos ramin pentru totdeauna indemn si luare aminte de felul cum trebuie sa mergem pe cararea vietii, care ne este deschisa fiecaruia, dupa cum voim noi, spre moarte sau spre viata. Viata este toata fapta buna care tinde spre binele obstesc si spre desavirsirea noastra crestina. Iar moarte nu este numai aceea cu care se sfirseste viata noastra paminteasca; ci moarte este si vietuirea in pacate, viata traita in intunerecul necunostintei, viata fara nici o preocupare folositoare duhovniceasca. Caci viata omeneasca daca nu are un scop folositor spre care sa tinda, un ideal pe care sa-l urmareasca zi de zi, chiar cu sacrificii la nevoie, nu are pret. Oricine nu face asemenea, inseamna ca e pom neroditor si-si traieste moartea inca din viata.

10. Pentru cresterea copiilor invata pe credinciosi:

- De la Pruncul Iisus sa ne intoarcem la pruncii nostri. Ei sint speranta noastra, sint binecuvintarea lui Dumnezeu pentru intarirea familiei si a viitorului lumii. Hristos locuieste in fiecare copil si ne cere sa avem grija de el. De aceea, ca familia sfinta, ca pastorii, ca magii si ca cei care i-au fost Lui de sprijin, sa purtam grija de copiii nostri. Ei au nevoie de dragostea noastra, a parintilor; de munca si de jertfa noastra, spre a-i pregati pentru viata, ca sa fie buni crestini si folositori societatii, iar noi sa le servim drept exemplu de traire.

PROTOSINGHELUL NICODIM MANDITA - Manastirea Agapia(1889-1975)

Viata

Protosinghelul Nicodim Mandita a fost un iscusit aparator al Ortodoxiei si un calugar misionar fara egal in monahismul nostru contemporan. Acest prea cuvios parinte s-a nascut in satul Bunesti, judetul Arges, din parinti credinciosi. Intre anii 1916-1918 a luat parte la primul razboi mondial, iar in anul 1920 a intrat in nevointa monahala la schitul Magura-Bacau. In vara aceluia si an s-a invrednicit de darul preotiei.

Intre anii 1921 -1923 a fost preot misionar in satul schitul Frumoasa-Bacau. Apoi inca doi ani a fost duhovnic la Minastirea de maici Giuergeni-Roman. Intre anii 1925-1935 a slujit ca preot misionar la Transilvania, in satele Piclisa-Alba, Harmasul Ciceului si Leurda Girboului-Cluj.

Intre anii 1935-1945 a fost duhovnic la Minastirea Agapia. Apoi, inca 17 ani, duhovnic la Minastirea Varatec. Ultimii ani, 1962-1975, i-a petrecut la Agapia in liniste si rugaciune, savirsindu-se cu pace in virsta de 86 ani.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Acest cuvios parinte, de mic avea o aleasa traire duhovniceasca, iubind cel mai mult rugaciunea, postul si citirea sfintelor carti. Pentru aceea toti se foloseau de intelepciunea lui.

2. Cind a intrat in schitul Magura-Tg. Ocna, staretul vazind ascultarea lui, indata l-a facut calugar. Apoi, vazindu-l blind si priceput in Sfinta Scriptura, l-a facut preot si pastor de suflute. Si invata asa de frumos pe credinciosi, incit veneau de departe sa-l vada si sa primeasca de la el cuvint de mingerie.

3. Satul schitul Frumoasa-Moinesti era un sat mic, lipsit de preoti si dezbinat de secte. Timp de trei ani cit a fost paroh aici, parintele Nicodim a schimbat profund viata duhovniceasca a credinciosilor. Mai intii a intors la Ortodoxie pe toti cei dezbinati. Apoi a combatut cu multa putere imoralitatea, betia si certurile in familie, desfiintind circiumile si intarind unitatea, buna-credinta si omenia intre toti. Si acestea toate le-a savarsit prin trei cai: printr-o viata personala exemplara, prin slujbe frumoase la biserica si prin predicarea. vie si permanenta a cuvintului lui Dumnezeu.

4. Spun fiii sai duhovnicesti ca parintele Nicodim era plin de dragoste pentru Dumnezeu si pentru oameni si foarte rivnitor la savirsirea celor sfinte. Iubea pina la jertfa Biserica si dreapta credinta apostolica si cunostea bine Sfinta Scriptura, slujbele si invataturile Sfintilor Parinti. Pentru aceea era permanent cautat de credinciosi si temut celor rau credinciosi. Ca oricine asculta cuvintele lui se lumina la suflet si se intorcea cu bucurie la Hristos.

5. Spun iarasi ucenicii lui ca se ruga mult la chilie si nimic nu facea fara rugaciune. Zilnic citea cele sapte Laude la vremea lor, psalmii si alte rugaciuni de taina. Apoi citea citeva capitole din Biblie precum si viata sfintului respectiv. La urma statea de vorba cu oamenii, spovedea si scria cuvinte de folos.

6. Zece ani de zile parintele Nicodim a fost preot misionar in Transilvania. Spun parintii care l-au cunoscut ca s-a dovedit un mare aparator al Ortodoxiei si unitatii romanesti. Cel mai mult se ostenea pentru intoarcerea celor rataciti in sinul Bisericii noastre. In putina vreme a realizat o unitate religioasa deplina, inlaturind cu pricepere dezbinarile confesionale, imoralitatea si intarind dreapta credinta.

7. Vazind acest cuvios parinte ca numai cu cuvintul vorbit nu se poate apara credinta si morala ortodoxa, cu binecuvantarea Patriarhiei Ortodoxe Romane si a episcopului de Cluj, a scris si a tiparit sute de brosure cu continut moral profund ortodox impodobite cu imagini pe intelesul credinciosilor, pe care apoi le impartea gratuit. Opera sa literar-duhovniceasca insumeaza peste 40 de volume a peste 400 pagini fiecare plus alte peste zece mii de pagini in manuscris.

Prin aceasta s-a dovedit un bun pedagog si un preot misionar rar intilnit in monahismul nostru.

8. Se spunea despre dinsul ca in satul Leurda Girboului a zidit din temelie o biserica noua si a inzebrat-o cu tot felul de obiecte de cult, donate atit de credinciosi ardeleni, cit si de moldoveni. Dupa patru ani de preotie in acest sat s-a intors din nou in Moldova.

9. Se mai spunea despre parintele Nicodim ca in parohia lui nu puteau locui sectantii si circiumarii. Sectantii fanatici plecau in alte sate pentru ca nu puteau face nici un prozelit, iar circiumarii plecau pentru ca nu venea nimeni sa le cumpere bauturile. Ei erau singurii oameni care nu-l iubeau pe acest slujitor al lui Hristos.

10. Odata l-au reclamat unii la episcop cum ca ar fi preot eretic. Deci, chemindu-l episcopul si cercetindu-l, i-a zis:

- Du-te, parinte Nicodim, inapoi la parohie si invata pe credinciosi ca si pina acum, ca nu sfintia ta, ci cei care te-au reclamat mi se pare ca sinteretici.

11. La minastirile Agapia si Varatec, parintele Nicodim a continuat aceeasi activitate de duhovnic si preot misionar. Slujea cele sfinte cu frica de Dumnezeu, se ruga si citea mult la chilie, spovedea, invata pe oameni si tiparea carti bisericesti. Dupa anul 1940 ajunsese cel mai iscusit duhovnic pentru mireni si calugari din partea locului.

12. Parintele Nicodim considera spovedania cel dintii si cel mai necesar mijloc de cunoastere, de formare duhovniceasca si de indreptare a crestinului. De aici incepea urcusul duhovnicesc. Iar spovedania o facea astfel:

Mai intii cerea credinciosului sa citeasca pravila bisericasca, sa se roage, sa-si cerceteze constiinta si sa-si notetze pe hirtie toate pacatele. Apoi il spovedea fara graba, din copilarie, lasind pe om sa-si spuna liber pacatele. La urma adauga si citeva intrebari, apoi rupea hirtia in fata penitentului, ca semn de iertare, ii rinduia canon dupa putere si indata ii citea rugaciunea de dezlegare. Daca cineva avea pe constiinta pacate grele, il lasa pe penitent dupa spovedanie inca un ceas-doua sa-si cerceteze constiinta, apoi il dezlega.

13. Acest duhovnic iscusit nu dadea la spovedanie canon aspru niciodata. Mai intii cerea crestinului sa inceteze pacatul, apoi sa se roage, ii cerea sa citeasca zilnic cele sapte Laude, sa citeasca Sfinta Scriptura, invatatura de credinta, Vietile Sfintilor si alte carti de folos sufletesc. El punea accent indeosebi pe cunoasterea dreptei credinte si pe sfinta rugaciune.

- Cine nu citeste, zicea el, nu cunoaste. Si cine nu cunoaste Sfinta Scriptura si credinta ortodoxa, acela usor cade in pacate de moarte si este prins in mreaja sectelor.

14. Odata spunea unuia din ucenici:

- Parinte, eu nu-ti dau post si metanii multe. Ca si ursul si sarpele postesc. Dar ursul tot urs ramane si sarpele tot sarpe. Cind musca, amin-doi omoara ! Asa si omul, posteste uneori mult, dar in inima este plin de rautate, iar cind dezleaga la mincare si bautura cade in pacatul lacomiei. Deci posteste si te roaga dupa putere, dar mai intii citeste Sfinta Scriptura si pe Sfintii Parinti. Atunci singur te vei invata ce trebuie sa faci, cum sa te rogi si sa postesti, de ce sa te feresti si cum sa te mintuiesti.

15. Altui ucenic pe care l-a spovedit i-a zis:

- Frate, nu-ti dau alt canon decit sa citesti Noul Testament de cinci ori. De patru ori ca sa-ti fie ca patru pereti de casa, iar a cincea oara ca sa-ti fie de acoperamant pentru casa sufletului tau.

16. O batrina care nu stia carte l-a intrebat:

- Parinte, cum sa citesc in Noul Testament, ca nu stiu carte? Iar el i-a raspuns:

- Dar cind primesti o scrisoare de la feciorul tau, nu te duci la un vecin sa ti-o citeasca ? Asa fa si cu Noul Testament. Roaga pe cei ce au dragoste sa-ti citeasca din el si amindoi va veti folosi.

17. Se spunea despre dînsul ca dăca îl întrebă cineva ceva, bătrănul nu-i răspundea imediat și direct la întrebare. Ci îl trimitea la Sfînta Scriptură, la canoane și la Sfîntii Parinții, ca singur să citească, să se învețe și să afle răspunsul dorit.
18. Se spuneau și acestea despre dînsul, că niciodată nu chema pe nimeni la spovedanie, că să nu vină cineva din silă. Nici nu se interesa de la alții despre fiii săi duhovnicești. Ci lăsa pe fiecare ca în mod liber și conștient să lucreze și să-L caute pe Hristos.
19. Uneori spunea fiilor săi duhovnicești:
- Fratilor, pe lingă citirea sfîntelor cărți, va dau și acest canon, că unul pe altul să va îndemnați la biserică, la spovedanie, la milostenie și la citirea Sfîntei Scripturi. Că de nu va veți ajuta pe calea mîntuirii, veți da socoteală în fața lui Hristos de cei care se pierd. Nu vedeți pe sectanți cum se silesc să amăgească pe ortodocși?
20. Spun ucenicii lui că parintele Nicodim nu primea la spovedanie pe calugari și mireni care aveau alți duhovnici, fără binecuvîntarea aceluia. Nici el nu dădea voie fiilor săi duhovnicești să meargă de la un duhovnic la altul fără motive întemeiate. Pe mireni însă îi sfătuia să se marturisească la preoții lor, iar pe calugari la duhovnicii din minăstirile lor.
21. Uneori învăța pe calugari, zicînd:
- Cînd mergi la cineva dornic de învățatură și lipsit, să-ți duci vreo carte bună de citit. Du-ți și vreo piine sau altceva de mîncare. Nu vezi că peștele nu vine la undița goală? Că trebuie să întrebăm tot ce ne stă la îndemînă ca să putem cîștiga suflete pentru învîntarea lui Dumnezeu. Astfel, vîzînd fratele dragostea ta, va primi cu bucurie cuvîntul vietii
22. Alteori spunea la spovedanie:
- Fratilor, am socotit să va dau de ascultare și canon citirea cuvîntului lui Dumnezeu. Că de va veți lumina mîntea cu cuvîntul lui Dumnezeu, atunci veți fi capabili să duceți o viață plină de fapte bune și folositoare. De va dau să postiti mult și să faceți metanii, nu va cunosc puterea. De va dau să faceți milostenie, nu va cunosc starea materială. Și dăca nu va miluiți mai întii sufletul vostru ci îl lăsați flămînd, ce folos mai are milostenia?
De aceea, întii luminați-vă mîntea cu rugăciunea și cu cuvîntul lui Dumnezeu și apoi postiti și faceți milostenie.
23. Acest cuvînt parinte era în toate foarte chibzuit și cu dreaptă socoteală. La mîncare și la post, la rugăciune și la citire, la tăcere sau la cuvînt, la chilie sau la slujbă. Toate le făcea în tăcere, cu blîndete și cu multă frică de Dumnezeu.
24. Spun calugarii care l-au cunoscut că el niciodată nu amîntea lucruri din trecut. Cînd vorbea, roștea fiecare cuvînt cu atenție să nu greșească sau să smîntească pe cineva cu ceva. Niciodată n-a fost auzit să osîndească, să se certe sau să vorbească de rău. Nici pe altul nu-i îngăduia să pîrască sau să clevetească pe aproapele în chilia lui.
- Nu uitați, zicea bătrînul, că pentru tot cuvîntul desert vom da seamă în ziua judecării lui Hristos (Matei 12, 36). Alteori le amîntea cuvîntul psalmistului: "Pune, Doamne, pază gurii mele și usă de îngrădire împrejurul buzelor mele" (Ps. 140, 3). Cuvîntul lui era înțelept, liniștit, dres cu sare.
25. Mai spun parinții că el nu piinea slujbe, nici nu se ruga pentru cei ce nu citeau cuvîntul lui Dumnezeu. De asemenea, nu primea la spovedanie pe cei ce nu veneau la biserică și refuzau citirea sfîntelor cărți.
26. Parintele Nicodim pretuia foarte mult timpul și nici un minut nu-l risipea în zădar.
- Timpul, zicea el, este scump că și sufletul. Ai pierdut timpul, ai pierdut sufletul! Că eu dăca n-as fi economisit bine timpul și n-as fi trait cu program, nimic n-as fi făcut în viață.
27. Bătrînul cerea ucenicilor lui să facă toate cu rugăciune, cu sfat să-și facă dinainte canonul și rugăciunea pentru timpul cit lipsea din minăstire.
28. Uneori învăța pe maici, zicînd:
- Dăca plîngi numai și nu poți început bun, nu te folosești. De aceea să fim cu grija, să nu ne gasească moartea dormînd. Vai de noi de ne va afla moartea dormînd. Că "în ce ne va găsi în aceea ne va judeca (Rom. 2, 6)
29. Zicea parintele Nicodim:
- Patru sint felurile de vietuire în lume:
a) Vietuire diavolească, a celor ce se ridică împotriva lui Dumnezeu, a Bisericii și a oamenilor. Adică a celor ce hiesc împotriva Duhului Sfînt și fac rău binefacătorilor lor.
b) Vietuire dobitocească, a celor ce se răzbună pe semenii lor, care rasplătesc rău pentru rău, care nu iartă și nu rabdă nedreptatea, precum și a celor ce trăiesc în betii și desfrînari.
c) Vietuire omenească, a celor ce rasplătesc cu bine pentru bine și iubesc pe cei ce îi iubesc ; a celor ce cad și iarăși se ridică din păcate.
d) Vietuire duhovnicească, a celor ce se ostenesc a face bine vrăjmasilor lor. Adică a celor ce iartă, miluiesc și vorbesc de bine pe cei ce îi urasc, precum și a celor ce pururea cugetă la legea Domnului.
30. Zicea iarăși:
- Crestinul are patru feluri de parinți:
a) parinți trupești, care ne-au născut după legile firii;
b) parinți sufletști, nașii de la botez, de la cununie sau calugarie;
c) parinți duhovnicești, adică preoții și duhovnicii, și
d) Tatal nostru cel ceresc, care ne-a creat și ne poartă în toate de grija.
Pe parinții noștri cei pămîntști se cuvîntă să-și cîștim și să-și ascultăm, iar pe Dumnezeu se cade neîncetat să-L slavim și să-L laudăm.
31. Zicea iarăși parintele Nicodim:
- Sint patru feluri de împărtășiri:
a) prin savîrsirea a toată fapta bună, după cuvîntul Domnului care zice: "Cine face poruncile Mele acela Mă iubeste pe Mine" (Ioan 14, 21);
b) prin ascultarea cu atenție a cuvîntului lui Dumnezeu, adică prin citirea sfîntelor cărți, prin slujbe și cîntări duhovnicești, după cuvîntul care zice: "Nu numai cu piine va trăi omul, ci și cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu" (Matei 4, 4);
c) prin sfîntă rugăciune făcută cu smerenie și luare-amînte și.
d) prin împărtășirea cu Trupul și Singele Domnului nostru Iisus Hristos; aceasta este împărtășirea cea mai înaltă, fără de care nimeni nu se poate mîntui.
32. Spuneau maicile din minăstirile Varatec și Agapia că parintele Nicodim era un om de rugăciune. Se ruga în chilie cu miinile înălțate spre cer, se ruga în biserică, se ruga pe cale, se ruga în pădure, permanent slavea pe Dumnezeu. După ce-și termina rugăciunea,

deschidea usa chiliei si vorbea cu oamenii, spovedind si mingiind pe toti. Uneori fata lui era luminata de darul rugaciunii si de bucuria Duhului Sfint.

33. Odata a venit la parintele un om tulburat si i-a spus:

- Parinte, au venit peste mine multe necazuri si nu le mai pot rabda. Da-mi un cuvint de folos.

- Nu te tulbura, frate, a zis batrinul. Vezi scirbele acestea? Iata, pe aici a pasit Hristos. Pe aici au trecut Sfintul Ioan Botezatorul, Sfintii Apostoli, sfintii mucenici si toti parintii. Pe aici se cade sa trecem si noi, cei care urmam lui Hristos. Ca nu este alta cale de mantuire. Nu putem dobindi bucuria mintuirii pina nu gustam mai intii din paharul suferintei si a necazurilor vietii.

34. Intr-o zi a venit la parintele Nieodim o femeie sa se spovedeasca, iar el i-a spus:

- Citeste cu atentie in aceasta carte, noteaza pacatele pe care ie-ai facut, apoi stai in genunchi inaintea sfintelor icoane si le repeta de sapte ori cu cainta si cu lacrimi. Dupa aceea vina sa te marturisesc. Ca precum Neeman Sirianul s-a afundat de sapte ori in apa Iordanului (IV Regi 5, 10) si s-a curatit de lepra, asa si noi se cade sa ne caim din inima ca sa ne spele Dumnezeu de lepra pacatelor.

35. Acest renumit duhovnic era foarte rivnitor pentru mintuirea celor ce veneau la el. Pe toti ii primea cu dragoste, ii marturisea cu atentie si ii sfatuia cu intelepciune. Caci era statornic si hotarit in cuvint si niciodata nu se schimba. Facea totul sa salveze sufletul omului.

36. Iar pentru sfinta rugaciune invata:

- Fratilor, sa ne rugam neincetat cu luare-aminte si cu atentie. Sa nu lasam mintea sa hoinareasca in timpul rugaciunii. Ca la ce te gindesti, la aceea te si inchini si rugaciunea se preface in pacat, ca te inchini idolilor din minte, iar nu lui Hristos. Deci sa cerem ajutorul lui Dumnezeu ca sa ne putem ruga cum trebuie. Iar daca gindurile noastre fug, sa le intoarcem inapoi precum isi intoarce ciobanul oile ce fug din turma.

37. Odata i-au zis ucenicii:

- Parinte, da-ne un cuvint de folos. Iar batrinul le-a raspuns:

- Fratilor, sa aveti credinta in Dumnezeu ca ce nu pot face oamenii, face El intr-o clipa. De nimic sa nu va temeti decit de Dumnezeu. De aceea paziti poruncile Lui ca lumina ochiului, ca a Lui este slava in vecii vecilor. Amin !

38. Parintele Nieodim avea mare evlavie catre Maica Domnului, careia i-a inchinat multe rugaciuni si pagini frumoase. Iar in fata sectantilor a aparat cu multa putere cinstirea Prea Sfintei Fecioare, marturisind-o Nascatoare de Dumnezeu cu adevarat si mijlocitoarea mintuirii noastre. El nu ingadua sa puna cineva podoabe si obiecte de mult pret la icoana Maicii Domnului.

39. Acest neobosit duhovnic purta mare grija pentru mintuirea tuturor. Pe calugari ii sfatuia sa faca ascultare fara cirtire si sa se roage nein cetat. Pe mireni ii sfatuia sa munceasca cu demnitate pentru piinea cea de toate zilele si sa vina neintrerupt la biserica. Pe cei casatoriti ii sfatuia sa nasca copii si sa-i creasca in frica de Dumnezeu, combatind cu multa putere divortul si avortul. Iar pe tineri ii indemna sa asculde de parinti, sa invete carte, sa se fereasca de betie si desfrinare, ca sa fie folositori societatii in care traiesc.

Pe toti ii imbarbata ca un parinte, ii invata ca un duhovnic si ii min-giia cu dragoste de mama. inca si pe cei bolnavi ii vindeca cu rugaciunea, caci era intarit cu darul Duhului Sfint.

40. Un calugar iubitor de liniste l-a intrebat:

- Parinte Nicodim ce este mai de folos astazi pentru calugari? Sa stea la liniste si sa se roage sau sa ajute la mintuirea altora?

- Sa le faca pe amindoua: intii rugaciunea si viata cit mai sfinta si apoi misiunea care este dragoste si milostenie duhovniceasca. Cind vezi casa vecinului in flacari, poti sa stai la liniste si sa te rogi, pina nu arunci pe foc o galeata de apa? Lumea de astazi este aprinsa de focul urii, al desfriului si al pacatului. Sa ajutam jsi noi calugarii dupa putere la mintuirea oamenilor.

41. Spunea parintele Nicodim ucenicilor sai:

- Gind am fost hirotonit preot, m-am rugat in taina lui Dumnezeu si I-am cerut sa-mi dea darul cuvintului, al intelepciunii duhovnicesti si al povatuirii sufletelor pe calea mintuirii, ca sa pot calauzi cit mai multi crestini la imparatia cerurilor. Am gindit atunci sa nu primesc bani pentru slujbele religioase. Dar, vazind ca prin aceasta aduc sminteala altora si se mihnesc credinciosii ca le refuz darul, am hotarit inaintea lui Dumae-zeu sa primesc cele ce-mi dau credinciosii la biserica; insa o parte de bani sa-i dau la saraci, iar alta parte sa-i folosesc pentru tiparirea si cumpararea de carti sfinte, pe care apoi sa le impart gratuit celor ce au nevoie. Asa am facut toata viata mea de preot si multe suflete s-au folosit si s-au intors la Hristos ou ajutorai rugaciunilor, al sfatului bun si al cartilor sfinte.

42. Unui ucenic, eare se certa cu cei din jur, i-a zis:

- Nu este bine si crestineste sa-ti pierzi timpul in discutii care duc la cearta si dezbinare. Acela este biruitor in discutii care la inceput se pare ca este biruit, dar pina la urma reuseste sa ramina in pace si dragoste cu acela cu care nu se potriveste in idei.

43. Uneori zicea batrinul catre ucenicii sai:

- Poporul nostru crestin este foarte iubitor de Dumnezeu, de adevar, de dreptate, insa fiecare i-a pipait numai buzunarul. Rar s-a gasit cite unul ici-colo ca sa-l ajute, sa-l calauzeasca si sa-l indemne cu adevarat la cele bune, la mintuire. Ma doare inima ca nu pot face mai mult pentru acest popor, caci si eu sint os din oasele lui, carne din carnea lui. Daca as putea, m-as duce din casa in casa sa stau de vorba cu credinciosii nostri, sa-i invat dreapta credinta, sa le las vreo carte buna pentru citit, sa fac rugaciuni cu ei, sa-i mingii in necazuri si sa ma bucur impreuna cu ei, ca sa nu ie simta singuri si parasiti.

44. Parintele Nicodim punea mare accent pe raspindirea cartilor bune, ortodoxe, in rindul credinciosilor. Uneori zicea catre fiii sai duhovnicesti:

- O carte Luna, crestineasca, este un inger al lui Dumnezeu, caci te invata sa-L cunosti si sa-L iubesti, sa descoperi frumusetea vietii in Hristos, sa iubesti pe oameni, sa te feresti de pacat si sa te ingrijesti de mittuirea sufletului. Daca in viata agonisesti carti sfinte in locul banilor, iar dupa moarte urmasii le-ar vinde, tu nu vei pierde folosul lor si ti se va socoti ca o milostenie sufleteasca, pentru ca oriunde vor ajunge cartile sfinte, vor raspindi lumina si vor aduce sufletele la cunostinta de Dumnezeu. Iar daca vor ramine dupa tine bani sau averi si urmasii le vor cheltui in pacate, nu numai ca nu te vei folosi cu ceva, ci vei fi gasit vinovat ca prin zgircenia si lacomia ta ai dat urmasilor prilej de pacate. Daca faci praznic mare, incit sa hranesti tot satul; daca imbraci pe cei saraci cu haine noi, daca faci chiar si biserici din temelie, nu se supara atit de mult vrajmasul, ca atunci cind dai cuiva o carte buna de citit, o carte crestineasca in care sa poata vedea, ca intr-o oglinda, starea lui sufleteasca de decadere morala si de pacatosenie.

45. Un credincios l-a intrebat pe parintele Nicodim:

- Cuvioase parinte, locuiesc intr-o casa mostenita de la o matusa a mea. Oare ce as putea face eu mai bun pentru sufletul ei?

- Ca sa ai mai multa nadejde pentru mintuirea ei, a raspuns batranul, si sa capeti si o pace launtrica, este bine ca din ce economisesti,

dupa putere, sa cumperi carti crestinesti si sa le dai celor dornici drept milostenie, sa le citeasca si sa cunoasca voia lui Dumnezeu. Caci, pe langa sfintele slujbe pentru cei raposati, mare folos isi agonisesc crestinii care dau carti bune in dar celor ce doresc mintuirea sufletului.

46. Iar pentru Sfinta Spovedanie spunea ucenicilor sai:

- Aveti grija de cei care ii aduceti sa se marturiseasca. Nu purtati oamenii pe drumuri, daca ei nu sint hotariti sa paraseasca pacatele. Nu legati oamenii la ochi, ci spuneti-le clar si deslusit sa stie ce au de facut pentru sufletele lor. Daca nu vor sa paraseasca betiile, desfrinarile, judecatile, certurile, lenea si toata rautatea, lasati-i pe unii ca acestia in voia inimii lor. Iar daca va incolti frica de Dumnezeu si gindul mortii in inimile lor, daca se vor hotari sa paraseasca pacatele care ii robesc, sa duca lupta cea buna crestineasca, se se roage, sa posteasca, sa mearga regulat la biserica, sa faca milostenie, sa se impace cu semenii lor, sa nu mai injure cele sfinte si sa asculte de pastorii Bisericii, atunci dati-le sa citeasca carti ziditoare de suflet si ajutati-i sa se pregateasca pentru Sfinta Spovedanie. Dupa ce se vor pregati bine de tot, sa-si noteze pacatele din copilarie, sa si le citeasca cu cainta inaintea sfintelor icoane cu candela aprinsa si cu o zi de post, sa se hotarasca a le parasi, a face canon si a pune inceput bun. Numai asa trebuie sa vina credinciosii nostri la taina spovedaniei. Iar daca vin in graba, fara hotarire de a parasi pacatele si nu fac nici canon, pacatele ramin in inimile lor si spre osinda se impartasesc cu Sfintele Taine ale lui Hristos.

47. Odata parintele Nicodim a spus unui grup de credinciosi:

- Dragii mei, chiar daca ati fi nebotezati, cind este vorba sa suferiti pentru dreapta credinta sau pentru sfintele carti, acea suferinta are putere sa curete pacatele celui ce sufera fara cirtire. Celui ce patimeste pentru dreapta credinta si pentru cartile sfinte acela este numarat cu mucenicii Bisericii lui Hristos. Pentru nimic nu se supara mai mult vrajmasul, ca pentru o carte buna, folositoare de suflet, data credinciosilor. Prin cartile sfinte ce le citim se strica toate planurile vrajmasului diavol. Daca faci praznic cu saracii, el nu se supara atit de mult. Daca te faci ctitor la biserica, el nu-ti are grija. Daca postesti si te rogi, el se supara mult, dar nu ca atunci cind dai cuiva pentru citit o carte buna ziditoare de suflet. Prin asemenea carti ortodoxe multe suflete se trezesc din robia patimilor care ii stapinesc, ca dintr-o betie.

Fratii mei, sa iubim cartea sfinta, incepind cu Sfinta Scriptura, Vietile Sfintilor si cartile de rugaciune si sa le dam cu inima deschisa si altora spre folos si mintuire. Bani dati pe o carte sfinta este o jertfa bine placuta lui Dumnezeu. Noi ne vom duce de aici, mai de vreme sau mai tirziu, dar daca reusim sa lasam urmasilor cit mai multe carti sfinte, le lasam, o zestre de mare valoare pentru ei si pentru cei care vor urma dupa ei.

48. Un fiu duhovnicesc l-a intrebat pe parintele Nicodim:

- Crestinul care are rivna pentru faptele bune si citeste cartile sfinte, dar nu se marturisește regulat si nu urmeaza sfatul duhovnicului sau se poate mintui ?

- De va avea cineva, a raspuns batrinul, multe carti sfinte si se va sili la implinirea poruncilor lui Dumnezeu, fara spovedanie si fara ascultare fata de un duhovnic iscusit nu se poate mintui. Acela este asemenea unui om bolnav ce intra sa cumpere medicamente dintr-o farmacie, dar lipseste farmacistul. Fara cel ce poate sa-i dea medicamentele necesare, bolnavul nu se va vindeca. Duhovnicul este, pentru fiii sai duhovnicesci, doctor, dascal si parinte sufletesc, model de traire in Hristos, rugator, povatuitor, garant inaintea Prea Sfintei Treimi, mijlocitor inaintea Fiului si izvor prin care se revarsa harul Duhului Sfint asupra ucenicilor sai. Prin miinile lui i se dezleaga pacatele, prin cuvintele lui se invata cele sfinte si prin rugaciunea lui se coboara peste el harul mintuirii. Mare rol are duhovnicul bun in viata crestinului!

Dupa 55 de ani de aleasa slujire in Biserica lui Hristos, cunoscindu-si dinainte sfirsitul, parintele Nicodim si-a dat sufletul in miinile Domnului, Duminica 6 iulie, in anul mantuirii 1975. Obstea maicilor din Agapia si Varatec i-au asezat trupul, pina la a doua venire, linga altarul bisericii pe care cu demnitate a slujit-o peste o jumatate de secol.

MONAHUL VENIAMIN IORGA - Manastirea Sihastria (1891-1976)

Viata

Acest calugar nevoitor si lucrator al rugaciunii lui Iisus era de loc din partile Birladului. In anul 1924 s-a calugarit in schitul Mosunoaiele - judetul Vrancea. Dupa citiva ani a intrat sub povatuirea unui mare calugar, anume Evanghenie Dumitrescu de la metocul Tifesti-Vrancea. intre anii 1957-1966 s-a nevoit la schitul Bucium-Iasi, iar ultimii zece ani a trait in obstea Manastirii Sihastria, unde s-a si savirsit.

Fapte si cuvinte de invatatura

1. Spunea parintele Veniamin ca dupa indreptarea calendarului s-a razvratit in sufletul sau si, caleind porunca ascultarii, s-a facut sihastru in Muntii Vrancei. Trei ani s-a ostenit acolo singur, dar nu avea pace duhovniceasca pentru ca se despartise de Biserica. Atunci a venit la parintele Evghenie si l-a intrebat:

- Ce sa fac parinte, ca sint tulburat?

- Daca vrei sa te mintuiesti, i-a raspuns batrinul, intra din nou sub ascultarea Bisericii si a unui staret. Altfel, iti pierzi sufletul caci esti inselat de vrajmasul.

- Ma primesti in obstea sfintiei tale?

- Vina, parinte, in caruta ascultarii. Numai sa iei aminte, ca aici poti avea mai multe ispite decit in pustie. Ca vii de la voia sfintiei tale la voia altuia. Dar de vei face ascultare in tacere si rugaciune, vei afla multa liniste in suflet.

2. Implinind parintele Veniamin cu sfintenie porunca ascultarii si mult ostenindu-se cu postul, cu rugaciunea si cu paza mintii, a ajuns calugar sporit si plin de frica lui Dumnezeu. Ca se ruga neincetat si toate le facea cu binecuvintare.

3. Odata a zis catre unul din parinti:

- Daca ne-ar judeca Dumnezeu dupa ginduri, cred ca aproape nimeni nu s-ar mintui. Ca razboiul gindurilor nu ne slabeste pina la moarte.

4. Altadata l-a intrebat un alt parinte:

- Daca nu savirsim pacatul cu fapta, oare vom dobindi mila ceasul

- Daca nu savirsim pacatul cu fapta, oare vom dobindi mila in ceasul judecatii? Iar batrinul i-a raspuns:

- Mintea este totul, parinte. Aici se da razboiul. De razboiul mintii depinde mantuirea sau osinda noastra. Ca diavolii nici o clipa nu ne slabesc. Daca nu reusesc sa ne biruiasca cu fapta, atunci ne lupta prin ginduri si imaginatii. Mare este razboiul mintii! Mai ales la calugari. De aceea trebuie sa ne rugam neincetat. O, sa ne scape Dumnezeu de osinda cea de veci! Si indata a inceput a plinge.

5. Apoi, iarasi a zis:

- Diavolul este acum ingaduit ca sa lupte pe oameni si sa aleaga pe sfinti. Ca daca nu ne-ar lupta, nu ne-am incununa. Ma lupta si pe mine mereu. Vrea sa ma traga de partea lui. Iar eu, cind vad ca slabesc, incep sa strig din adincul inimii: "Iisuse prea dulce, nu ma lasa ! Maica Domnului, care ai nascut pe Soarele Hristos, nu ma lasa !" Apoi batrinul din nou incepu a plinge.
6. A zis odata catre unul din parinti:
- Mare lucru este calugaria ! Sa dam slava imparatului si Imptua-tesei ca ne-au facut fii ai luminii si ai vesniciei Ca acesta este scopul nostru, sa dobindim pe Domnul. Aceasta este tot ce dorim pe painint. Ei, parintilor, ce mare dar este fericirea cea de veci!
7. Zicea iarasi parintele Veniamin:
- Cincizeci de ani m-am luptat cu gindurile mele si m-am biruit de ele ! Pentru aceasta ma intreb, oare voi vedea eu fata lui Hristos? Oare voi dobindi ingeri buni in ceasul mortii? Oare voi cistiga atunci pe dulcele Iisus? Ca trebuie sa dau raspuns de fiecare cuget si cuvint.
8. Odata l-a intrebat un frate:
- Parinte Veniamin, cum te simti in chilie? Iar batrinul i-a raspuns:
- Ce folos ca am liniste in chilie daca am tulburare in cap. Ca razboiul gindurilor nu ne slabeste pina ce ne vom muta din cortul acesta.
9. Altadata zicea batrinul:
- Mai de pret era coliba Sfintului Ioan Colibasul, decit chilia mea. Ca eu amagesc de ginduri, de mancare si de somn. De aceea zic Sfintii Parinti ca "somnia mult este icoana mortii". Ne trebuie multa smerenie, parinte. Ca daca cel dinauntru nu este calugar, toate sint in zadar!
10. Intr-o zi l-a intrebat un frate:
- Parinte Veniamin, mai ai rude acasa?
- De cind am venit sa slujesc lui Hristos, a raspuns batrinul, n-am mai fost prin sat, nici n-am scris cuiva, ci pe toate le-am lasat pentru mila Lui cea mare. Si s-a folosit fratele de nevointa lui.
11. I-au zis fratii iarasi:
- Parinte Veniamin, da-ne un cuvint de folos.
- Ei, parintilor, a raspuns el, mare dar este calugaria ! Sa slavim pe Hristos Imparatul si pe Maica Luminii, ca alta nadejde nu avem. Sa ne pazim mintea curata si sa ne izbaveasca Dumnezeu de desfrinare. Ca acesta este cel mai greu razboi al calugarului. Iar pentru ginduri sa ne pocaim cu lacrimi intotdeauna.
12. in anul 1966, dorind sa se retraga la liniste, nu-i dadea staretul binecuvintare.
- Parinte Veniamin, zicea el, ramii la Bucium, ca iata am facut chilii noi pentru calugari.
- Parinte staret, acestea sint pentru generatiile viitoare. Iar mie, dati-mi voie la Minastirea Sihastria, ca acolo vreau sa mor !
13. Odata i-a cerut staretul cuvint de folos, iar batrinul a raspuns:
- Sa conduci minastirea cum te va lumina Dumnezeu, dar sa ai multa dragoste si rabdare.
14. Uneori zicea cu lacrimi catre ucenicul sau:
- Mintuirea, frate, mintuirea s-o cistigam! Oare putia lucru este aceasta?
15. Acelasi ucenic i-a cerut odata cuvint de folos. Iar batrinul i-a zis.
- Frate, cauta pe altul mai invatat sa-ti dea cuvint de folos. Iar daca vrei sa primesti, pazeste aceste trei lucruri: Sa nu te imprietenesi cu femeii, sa nu bei vin si sa ai smerenie adinca.
16. De ziua Sfintului Gheorghe, staretul a servit pe parinti cu piine si vin. Iar parintele Veniamin, vazind aceasta a zis, suspinind:
- Astazi sfintul mucenic a fost tras pe roata pentru Hristos, iar moi il serbam cu vin si cu placinte !
17. Un duhovnic l-a intrebat pe batrinul:
- De cite ori te impartasesti, parinte Veniamin?
- O data pe luna ma impartasesc, caci asa obisnuiesc. Trei saptamini maninc o data pe zi, iau parte la toate slujbele, citesc la psaltire si zic rugaciunea lui Iisus. In saptamina a patra nu maninc nimic miercurea si vinerea. Iar simbata primesc cu mare bucurie pe Hristos, Margaritarul cel nepretuit. Si indata ochii batrinului s-au umplut de lacrimi.
18. Intr-o zi, un parinte i-a dat un pahar cu must din miere de albine. Iar batrinul, gustind putin si multumind, a zis:
- Nu vreau sa beau mai mult ca-mi obosesc mintea si pe urma incep gindurile rele.
19. Spun parintii despre dinsul ca veneau uneori calugari si chiar mireni si-i cereau binecuvintare. Iar batrinul, plin de bucurie si cu ochii in lacrimi, raspundea:
- Acestea sint zisele mele cele de pe urma: Sa se milostiveasca bunul Dumnezeu si sa ne arunce pe toti in raiul desfatarii si in vesnicele bunatati cu tot neamul ce ne apartine!
20. Intr-o zi, parintele Veniamin se ruga afara culcat pe perna, ca era bolnav. Apoi, plingind cu bratele intinse spre cer, a zis:
- Doamne, aproape 60 de ani am in calugarie si inca nu am pus inceput bun ! Ca vrajmasul ma biruieste cu gindul slavei desarte.
21. in alta zi l-a intrebat ucenicul:
- Parinte Veniamin, esti bolnav ca n-ai venit azi la biserica?
- Eu sint intotdeauna in biserica ! a raspuns batrinul.
22. Altadata l-au intrebat parintii:
- Cum te mai simti, parinte Veniamin? Iar el a zis:
- Suflet mort in trup viu ! Trupul acesta nu vrea sa se lase strabatut si condus de minte. Si daca ii mai dai mincare multa si vin te ucide cu totul.
23. L-a intrebat duhovnicul intr-o zi:
- Parinte Veniamin, de citi ani n-ai mai baut vin?
- De trezeci si patru de ani.
- Pentru ca te-ai impartasit astazi, bea acest pahar cu vin. Si a raspuns batrinul:
- De ascultare il iau. Dar daca ma silesti sa mai beau unul, nu mai fac ascultare.
24. Parintele Veniamin avea mare evlavie catre Maica Domnului, pe care o lauda ziua si noaptea. Uneori zicea catre parinti:
- O, bunatate a imparatului, ca ne-a dat pe Maica Sa sa fie Maica noastra ! imparateasa, Stapina, Doamna, Mama prea scumpa si prea dulce. O, bunatate a imparatului Hristos !
25. Un parinte i-a cerut cuvint de folos. Iar batrinul a zis:
- Sa multumesti Maicii Domnului care a facut cu noi negraita mila. Ca ne-a scos din lume si ne-a adus in sfinta minastire !

26. Acelasi parinte l-a intrebat:

- Ce este mai de nevoie crestinului spre a se mintui? Iar batrinul a raspuns:

- Daca nu avem smerenie, nu ne putem mintui !

27. intr-o zi l-a intrebat unul din parinti:

- Ma cunosti, parinte Veniamin?

- Sa te cunoasca Dumnezeu ! a raspuns el.

- Roaga-te pentru mine, parinte Veniamin.

- Du-te la altul mai vrednic, a zis batrinul cu glas smerit.

28. Cu doua zile inainte de obstescul sfirsit a venit la parintele Venia mim un doctor si i-a zis:

- Sint doctor. Cu ce ti-as putea fi de folos? Iar batrinul i-a raspuns

- Da, esti doctor. Dar eu ma duc la Doctorul cel de sus, care vindeca si trupul si sufletul.

29. Fiind aproape de ceasul cel mai de pe urma, a zis catre toti:

- "Durerile mortii m-au inconjurat" (Ps. 17, 5). Apoi a adaugat: Miine ma duc! Miine ma duc!

Dupa o zi si-a dat sufletul cu pace in miinile Domnului, avind pe buzele sale rugaciunea lui Iisus.

PROTOSINGHELUL IOACHIM SPATARU - Manastirea Neamt(1896-1976)

Parintele Ioachim a fost un duhovnic vestit in obstea Manastirii Neamt din ultimile decenii. Era din comuna Belcesti-Iasi. In anul 1921 a intrat in viata monahala, deprinzind buna nevointa si ascultarea de la cei mai alesi duhovnici din lavra.

Mai tirziu, invrednicindu-se de darul preotiei, a ajuns egumen la schitul Pocrov si duhovnic renumit pentru calugari si mireni. Caci poposeau la schit numerosi sateni si saraci din Pipirig, unii pentru slujba si altii pentru milostenie. Iar parintele Ioachim statea cu fata senina si cu inima deschisa inaintea tuturor, mingingind, spovedind si ospatind pe fiecare. El era un duhovnic al blindetii. Prin aceasta cistiga multe suflete pentru imparatia lui Dumnezeu. Dupa ce a coborit de la Pocrov in lavra, a continuat aceeasi ascultare de preot si duhovnic. Chilia lui din lavra manastirii era un adevarat paraclis si casa de oaspeti pentru credinciosi. Caci era cunoscut si cautat de multa lume de la munte si de la ses, din Bucovina si Tara de Jos. Toti stiau bunatatea batrinului, se foloseau de cuvintele lui si bateau cu incredere in usa chiliei sale.

Cincizeci de ani a slujit parintele Ioachim Sfinta Liturghie la altarul bisericii din Manastirea Neamt, savirsind cele sfinte cu multa rivna si dragoste. Si tot atitia ani a dezlegat sufletele oamenilor de legatura pacatelor, povatuind si crescind multi fii duhovnicesti. Miercuri, in saptamina Sfintelor Patimi, anul mintuirii 1976, pe cind mergea la biserica, parintele Ioachim s-a simtit chemat la Hristos. Deci, insemnandu-se cu sfinta Cruce, in clipa aceea si-a dat sufletul in miinile Domnului. Asa s-a savirsit un mare duhovnic al Manastirii Neamt.

ARHIMANDRITUL HRISOSTOM POSTOLACHE - Schitul Bucium - Iasi (1884-1979)

Cuviosul arhimandrit Hrisostom Postolache era din comuna Probota-Iasi. Povatuind de darul Duhului Sfint, in anul 1908 ajunge vietuitor in schitul Prodromul din Muntele Athos, primind tunderea monahala de la arhimandritul Antipa Dinescu, egumenul schitului. Apoi, sporind in lucrarea faptelor bune, s-a invrednicit de harul preotiei, savirsind cu evlavie cele sfinte in obstea romaneasca din gradina Maicii Domnului si rugindu-se ziua si noaptea pentru toata lumea. Era inca foarte iubitor de liniste, intrecind pe multi cu blindetea si ascultarea lui si cercetind adesea pe sihastrii de sub virful Athonului.

Intre anii 1919-1921 arhimandritul Hrisostom a fost egumen al schitului romanesc Prodromul, adunind in jurul sau o obste de 80 de calugari din toate colturile tarii. Si era intre ei ca o lumina aprinsa si ca o mama cu multi fii, mingingind pe fiecare si povatuindu-i catre Hristos.

In anul 1921 revine in tara, ca preot slujitor la schitul Darvari din Bucuresti, iar in anul 1937 este numit egumen la schitul Bucium de linga Iasi, ascultare pe care o duce cu multa demnitate si asezare duhovniceasca 42 de ani. Calugar imbunatatit, slujitor neobosit al sfintei Biserici timp de 60 de ani, duhovnici cu multi fii sufletesti, chip luminat, suflet blind si staret venerabil, renumit in toata tara, iata citeva din insusirile duhovnicesti ale arhimandritului Hrisostom Postolache.

Ca egumen al schitului Bucium, el a adunat in jurul sau pina la 20 de ucenici, deprinzindu-i mai ales smerenia si ascultarea si savirsind zilnic dumnezeiasca Liturghie. Datorita acestui cuvios egumen, la schitul Bucium s-a mentinut nestirbit tipicul slujbelor ca la Muntele Athos.

In vara anului 1979, simtindu-se chemat de Hristos la cerestile locasuri, s-au adunat ucenicii la chilia lui si l-au intrebat:

- Parinte staret, dati-ne ultima binecuvintare si un cuvint de folos.

- Parintilor, a raspuns- batrinul, siliti-va toata viata sa slujiti Biserica, caci are nevoie de sfintele voastre. Sa faceti ascultare, orice vi s-ar porunci. Ca ascultarea este viata, iar neascultarea moarte lucreaza. Mai ales cind este porunca. Caci ati auzit ce zice proorocul David: "Iar pe cei ce lucreaza indaratniciei, duce-i-va Domnul cu cei ce lucreaza faradelege" (Ps. 124, 5). Apoi, sarutindu-i pe toti, si-a dat sufletul in niSinile lui Dumnezeu, fiind in virsta de 95 de ani.

Asa s-a savirsit cuviosul arhimandrit Hrisostom, venerabil staret al manastirilor noastre!

[Pateric romanesc](#)
[EPISCOPUL EVANGHELICUS](#)
[SFINTII MUCENICI EPICTET PREOTUL SI ASTION MONAHUL](#)
[SFANTUL MUCENIC EFREM](#)
[SFINTII MUCENICI TIT SI GORDIAN](#)
[SFINTII MUCENICI ZOTIC, ATAL, CAMASIE, FILIP SI ALTI 31 DE LA NICULITEL](#)
[UN EPISCOP NECUNOSCUIT AL TOMISULUI](#)
[SFANTUL MARE MUCENIC SAVA](#)
[SFANTUL MUCENIC NICHITA - ROMANUL](#)
[PREOTUL SANSALA](#)
[CUVIOSUL EUTIHIE PREOTUL](#)
[SFANTUL IERARH VETRANION - Bretanion](#)
[SFANTUL IERARH GHERONTIE -Terentie](#)
[SFANTUL IERARH TEOTIM I - SCITUL](#)
[SFANTUL IOAN CASIAN](#)
[CUVIOSUL GHERMAN DACO-ROMANUL](#)
[EPISCOPUL TIMOTEI](#)
[EPISCOPUL IOAN](#)
[EPISCOPUL ALEXANDRU al Tomisului](#)
[EPISCOPUL TEOTIM II al Tomisului](#)
[CUVIOSUL DIONISIE CEL MIC - ROMANUL](#)
[CUVIOSUL IOAN MAXENTIU](#)
[MITROPOLITUL PATERNUS al Tomisului](#)
[MITROPOLITUL VALENTINIAN al Tomisului](#)
[CUVIOSII DAMIAN SI IOSIF](#)
[SFANTUL GRIGORIE DECAPOLITUL](#)
[SFANTA PARASCHEVA](#)
[SFANTUL DIMITRIE CEL NOU - BASARABOV](#)
[SFANTA MUCENITA FILOTEIA](#)
[MITROPOLITUL TEODOR DE VICINA](#)
[SFANTUL MUCENIC IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA](#)
[MITROPOLITUL MACARIE DE VICINA](#)
[MITROPOLITUL IACHINT DE VICINA](#)
[CUVIOSUL GHERMAN IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL CIPRIAN IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL AGATON SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL DIONISIE SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL IOSIF SIHASTRUL](#)
[UN SFANT ROMAN ANONIM](#)
[CUVIOSII SOFRONIE, PIMEN SI SILUAN](#)
[SFANTUL NICODIM DE LA TISMANA](#)
[CUVIOSUL PAHOMIE IEROMONAHUL](#)
[MITROPOLITUL IOSIF MUSAT](#)
[CUVIOSUL DOMETIAN ARHIMANDRITUL](#)
[CUVIOSUL GAVRIIL IEROMONAHUL](#)
[SFANTUL LEONTIE DE LA RADAUTI](#)
[CUVIOSUL MACARIE IEROMONAHUL](#)
[CUVIOSUL IOV SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL SILVESTRU SIHASTRUL](#)
[SFANTUL VASILE DE LA MOLDOVITA](#)
[CUVIOSUL AGAPIE SIHASTRUL](#)
[MONAHUL FILOTEI IMNOGRAFUL](#)
[CUVIOSUL GAVRIIL URIC - SCRITORUL](#)
[CUVIOSUL SILUAN IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL IOSIF DE LA BISERICANI](#)
[CUVIOSII SIMON, METODIE, VARNAVA, PETRU, AVERCHIE, GHERMAN, PIR SI GRECU](#)
[MITROPOLITUL TEOCTIST I](#)
[SFANTUL DANIIL SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL MISAIL IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL EFREM IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL IOAN MONAHUL](#)
[CUVIOSUL IOASAF ARHIMANDRITUL](#)
[CUVIOSUL CASIAN MONAHUL](#)
[CUVIOSUL VASILE MONAHUL](#)

[CUVIOSUL NICODIM IEROMONAHUL](#)
[CUVIOSUL CHIRIAC SCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL IACOB IEROMONAHUL](#)
[CUVIOSUL ANASTASIE DASCALUL](#)
[CUVIOSUL STAHIE ARHIMANDRITUL](#)
[CUVIOSUL GHERONTIE IEROSCHIMONAHUL](#)
[SIHASTRII DE PE VALEA SUCEVITEI](#)
[CUVIOSUL SIMEON SIHASTRUL](#)
[ARHIMANDRITUL GRIGORIE](#)
[CUVIOSUL CALISTRAT SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL PAISIE ARHIMANDRITUL](#)
[CUVIOSUL SPIRIDON MONAHUL](#)
[CUVIOSUL PALADIE TAHIGRAFUL](#)
[CUVIOSUL EUSTATIE PROTOPSALTUL](#)
[CUVIOSUL PALADIE SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL CHIRIAC SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL EUFROSIN SIHASTRUL](#)
[SFANTUL IERARH NIFON](#)
[SFANTUL IOAN DE LA PRISLOP](#)
[MITROPOLITUL GHEORGHE I](#)
[MITROPOLITUL TEOCTIST II](#)
[CUVIOSUL PAHOMIE SCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSUL PEON SIHASTRUL](#)
[SFANTUL IERARH GHELASIE](#)
[CUVIOSUL ANTONIE PROTOPSALTUL](#)
[IEROMONAHUL AMFILOHIE](#)
[SFANTUL EUSTATIE DE LA PROBOTA](#)
[MITROPOLITUL TEOFAN I](#)
[MITROPOLITUL GRIGORIE ROSCA](#)
[EPISCOPUL MACARIE AL ROMANULUI](#)
[CUVIOSUL PAISIE IEROMONAHUL](#)
[CUVIOSUL PAHOMIE SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL IACOB CEL VREDNIC](#)
[CUVIOSUL ZOSIMA IEROSCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSII SIHASTRI MOISE, PROHOR, VENIAMIN, SPIRIDON, CHIRIAC, VISARION, STEFAN SI ATANASIE](#)
[CUVIOSUL IOAN SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL SILVAN IEROMONAHUL](#)
[CUVIOSUL IOV SIHASTRUL](#)
[EPISCOPUL ISAIA DE RADAUTI](#)
[MITROPOLITUL TEOFAN II](#)
[SFANTUL IOAN ARHIEPISCOPUL](#)
[CUVIOSUL IOAN SIHASTRUL](#)
[CUVIOSII PARINTI EVLOGHIE, PIMEN, MISAIL, VASILE SI PAISIE](#)
[CUVIOSUL FILOTEI DASCALUL](#)
[CUVIOSUL IEREMIA ROMANUL](#)
[CUVIOSUL DOSOFTEI DASCALUL](#)
[CUVIOSUL ISAIA PUSTNICUL](#)
[CUVIOSII VUCOL, GHEDEON SI GHERMAN](#)
[CUVIOSUL PANGRATIE ARHIMANDRITUL](#)
[EPISCOPUL EFREM AL RADAUTILOR](#)
[MITROPOLITUL ANASTASIE CRIMCA](#)
[CUVIOSUL IOANICHIE SCHIMONAHUL](#)
[CUVIOSII SIHASTRI DANIL SI MISAIL](#)
[CUVIOSUL NEOFIT SIHASTRUL](#)
[CUVIOSUL MELETIE SIHASTRUL](#)
[SFANTUL IERARH IOREST MARTURISITORUL](#)
[SFANTUL EPIFANIE DE LA VORONET](#)
[SFANTUL IERARH IOSIF CEL NOU DE LA PARTOS](#)
[SFANTUL MUCENIC IOAN VALAHUL](#)
[MITROPOLITUL VARLAAM](#)
[CUVIOSUL ATANASIE IEROSCHIMONAHUL](#)
[SIHASTRII IOSIF, PARTENIE SI PAVEL](#)
[SFANTUL RAFAIL DE LA AGAPIA](#)
[SFANTUL PARTENIE DE LA AGAPIA](#)
[SFANTUL CHIRIAC DE LA BISERICANI](#)
[SFANTUL CHIRIAC DE LA TAZLAU](#)

CUVIOSUL ONUFRIE PUSTNICUL
CUVIOSII SILVESTRU, IOV SI AGATON
SFANTUL IERARH SAVA MARTURISITORUL
FERICITUL MITROPOLIT DOSOFTEI
CUVIOSUL LAZAR SIHASTRUL
CUVIOASA CASIANA SCHIMONAHIA
CUVIOASA SOFIA SCHIMONAHIA
CUVIOASA MELANIA SCHIMONAHIA
CUVIOSUL VARSANUFIE SIHASTRUL
CUVIOSUL PAVEL SIHASTRUL
SFANTA TEODORA DE LA SIHLA
CUVIOSUL ELEFTERIE SIHASTRUL
EPISCOPUL MITROFAN DE BUZAU
CUVIOSUL SIMEON SIHASTRUL
CUVIOSII PATAPIE SI NICANDRU
MITROPOLITUL TEODOSIE
SFANTUL IERARH ANTIM IVIREANUL
EPISCOPUL PAHOMIE AL ROMANULUI
CUVIOASA MAVRA DE LA CEHLAU
SFANTUL ANTONIE SIHASTRUL
SFANTUL VISARION MARTURISITORUL
CUVIOSUL IOAN ARHIMANDRITUL
PUSTNICII DIN POIANA TRAPEZEI
CUVIOSUL AGAFTON SIHASTRUL
CUVIOSUL ISACHIE SIHASTRUL
CUVIOSUL SEBASTIAN SIHASTRUL
EPISCOPUL IOANICHIE AL ROMANULUI
CUVIOSUL VASILE IEROSCHIMONAHUL
SFANTUL SOFRONIE MARTURISITORUL
CUVIOSUL RAFAIL CALIGRAFUL
CUVIOSUL SILA IEROSCHIMONAHUL
CUVIOSUL VARTOLOMEU MAZAREANUL
CUVIOSUL ONUFRIE PUSTNICUL
SFANTUL PAISIE DE LA NEAMT
ARHIMANDRITUL LAZAR URSU
MITROPOLITUL IACOB STAMATI
CUVIOSUL ARHIMANDRIT GHEORGHE
CUVIOSUL SISOE SIHASTRUL
MONAHUL GHERONTIE DASCALUL
SCHIMONAHIA NAZARIA
ARHIMANDRITUL TIMOTEI
CUVIOSII PARINTI DIN MANASTIREA SECU
ARHIMANDRITUL ILARIE
CUVIOSUL IOSIF PUSTNICUL
CUVIOSUL PIMEN IEROSCHIMONAHUL
ARHIMANDRITUL DOMETIAN
CUVIOSUL ZOSIMA PUSTNICUL
SCHIMONAHIA FILOTEIA
MITROPOLITUL GRIGORIE DASCALUL
IEROMONAHUL MACARIE DASCALUL
SCHIMONAHUL ISAAC DASCALUL
IEROSCHIMONAHUL IOSIF PROTOPSALTUL
SCHIMONAHIA OLIMPIADA
SCHIMONAHUL NICANOR
CUVIOSUL IUSTIN IEROSCHIMONAHUL
PUSTNICUL SFANT
EPISCOPUL CHESARIE AL BUZAULUI
MITROPOLITUL VENIAMIN COSTACHI
CUVIOSUL CALINIC PUSTNICUL
CUVIOASA XENIA SCHIMONAHIA
ARHIMANDRITUL NEONIL BUZILA
IEROSCHIMONAHUL VALERIAN
CUVIOSUL PAHOMIE PUSTNICUL
SCHIMONAHIA SAFTA BRANCOVEANU
ARHIMANDRITUL IRINARH ROSETI
ARHIMANDRITUL VISARION FAGARASANUL

[PUSTNICUL GHERASIM CEL NEBUN PENTRU HRISTOS](#)
[CUVIOSUL PAHOMIE PUSTNICUL](#)
[IEROSCHIMONAHUL IONA](#)
[SFANTUL IERARH CALINIC DE LA CERNICA](#)
[CUVIOSUL PROCOPIE - PICU - PATRUT](#)
[ARHIMANDRITUL VARNAVA](#)
[MITROPOLITUL ARDEALULUI ANDREI SAGUNA](#)
[SCHIMONAHUL GORDIE PUSTNICUL](#)
[IEROSCHIMONAHUL OREST BALDOVIN](#)
[SFANTUL ANTIPA ATONITUL](#)
[DUHOVNICUL IOASAF APOSTOLIU](#)
[ARHIMANDRITUL TEOFAN CRISTEA](#)
[SCHIMONAHIA TAVEFTA URSACHE](#)
[ARHIMANDRITUL GHERMAN IONESCU](#)
[IEROSCHIMONAHUL NEOFIT ELIADE](#)
[ARHIMANDRITUL TIMOTEI IONESCU](#)
[MONAHIA EUFROSINA LAZU](#)
[CUVIOSUL AVXENTIE SIHASTRUL](#)
[ARHIMANDRITUL ANDRONIC POPOVICI](#)
[EPISCOPUL MELCHISEDEC STEFANESCU](#)
[IEROSCHIMONAHUL NIFON IONESCU](#)
[IEROSCHIMONAHUL NECTARIE](#)
[MITROPOLITUL IOSIF NANIESCU](#)
[SCHIMONAHIIILE FEVRONIA, SOFIA SI OLIMPIADA](#)
[CUVIOSUL NECTARIE PROTOPSALTUL](#)
[IEROSCHIMONAHUL VASIAN PANAIT](#)
[IEROSCHIMONAHUL SAVA POPESCU](#)
[CUVIOSUL DOMETIE MONAHUL](#)
[SCHIMONAHUL ATANASIE POPESCU](#)
[CUVIOSUL ARHIMANDRIT IRODION IONESCU](#)
[ARHIMANDRITUL CHIRIAC NICOLAU](#)
[IEROSCHIMONAHUL NECTARIE](#)
[MOSUL GHEORGHE LAZAR](#)
[MONAHUL SILVESTRU AILINCAI](#)
[SCHIMONAHUL IRINARH SISMAN](#)
[MONAHIA MARIA STURZA](#)
[ARHIMANDRITUL VISARION IONESCU](#)
[ARHIMANDRITUL CALIST GHEORGHIU](#)
[PUSTNICUL GHERASIM GREERUS](#)
[MONAHIA ELISABETA VLAHUTA](#)
[SCHIMONAHIA SUZANA STEFANESCU](#)
[PROTOSINGHELUL GHEDEON GEORGESCU](#)
[MONAHIA XENIA VELISARIE](#)
[MONAHIA EPRAXIA DEMI](#)
[PROTOSINGHELUL PORFIRIE BUCURESCU](#)
[ARHIEREUL VALERIAN STEFANESCU](#)
[IEROSCHIMONAHUL ILIE VULPE](#)
[IERODIACONUL CRISTOFOR SIHASTRUL](#)
[RASOFORUL VASILE ILIE](#)
[MONAHUL GHERASIM ILIE](#)
[IEROSCHIMONAHUL VARLAAM VANTU](#)
[MONAHUL ILARION IONICA](#)
[MONAHIA MATRONA DOMNARU](#)
[CUVIOSUL GHELASIE MALOVICANU](#)
[MONAHUL MINA DIACONESCU](#)
[MONAHIA MELITINA BEU](#)
[MONAHIA DOMNICA DUMITRESCU](#)
[MONAHUL ILARION RADU](#)
[MONAHUL STEFAN SIHASTRUL - Manastirea Sfantul Sava-Betleem](#)
[PUSTNICII PARTENIE SI GHERASIM](#)
[ARHIMANDRITUL GRIGORIE GEORGESCU](#)
[CUVIOSUL IOIL MONAHUL](#)
[IEROMONAHUL IGNATIE RADULESCU](#)
[MONAHUL IOV BURLACU](#)
[ARHIMANDRITUL ANTIPA DINESCU](#)
[ARHIDIACONUL VARLAAM ARGHIRESCU](#)

[MONAHUL IOANICHIE STURZU](#)
[MONAHIA EPIHARIA MOISESCU](#)
[PROTOSINGHELUL IOSIF CRACIUN](#)
[PROTOSINGHELUL IOANICHIE MOROI](#)
[SCHIMONAHUL GRIGORIE BICA](#)
[PROTOSINGHELUL GHEDEON VERENCIUC](#)
[PROTOSINGHELUL VICHENTIE MALAU](#)
[CUVIOSUL VITALIE MONAHUL](#)
[MONAHUL GALACTION ILIE](#)
[MONAHUL GHERVASIE GASPAR](#)
[IEROMONAHUL VARNAVA LASCONI](#)
[MONAHUL EVGHENIE DUMITRESCU](#)
[IEROMONAHUL COZMA POPA](#)
[ARHIMANDRITUL SAVA CIMPOCA](#)
[MONAHUL ATANASIE PAVALUCA](#)
[SCHIMONAHUL IONA BALASESCU](#)
[PROTOSINGHELUL MIHAIL BADELA](#)
[SCHIMONAHUL GHERASIM CIRJA](#)
[CUVIOSUL IOAN IACOB HOZEVITUL DE LA NEAMT](#)
[MONAHUL DAMIAN TIRU](#)
[SCHIMONAHIA VALENTINA NEACSU](#)
[PROTOSINGHELUL IOSIF RUSU](#)
[MONAHIA EPRAXIA MALAU](#)
[PROTOSINGHELUL DANIIL PRICOP](#)
[SCHIMONAHUL IUVENALIE BIRSAN](#)
[MONAHIA AGAFIA ILIE](#)
[SCHIMONAHIA MELANIA MINCU](#)
[IEROMONAHUL DAMIAN STOG](#)
[PROTOSINGHELUL EFTIMIE TANASE](#)
[MONAHUL PAISIE NICHITENCU](#)
[MONAHUL GUDIIL AVACARITEI](#)
[ARHIMANDRITUL NICODIM SACHELARIE](#)
[PROTOSINGHELUL ANTIM GAINA](#)
[PROTOSINGHELUL CALISTRAT BOBU](#)
[ARHIMANDRITUL DOMETIE MANOLACHE](#)
[EPISCOPUL CHESARIE PAUNESCU](#)
[PROTOSINGHELUL NICODIM MANDITA](#)
[MONAHUL VENIAMIN IORGA](#)
[PROTOSINGHELUL IOACHIM SPATARU](#)
[**ARHIMANDRITUL HRISOSTOM POSTOLACHE**](#)